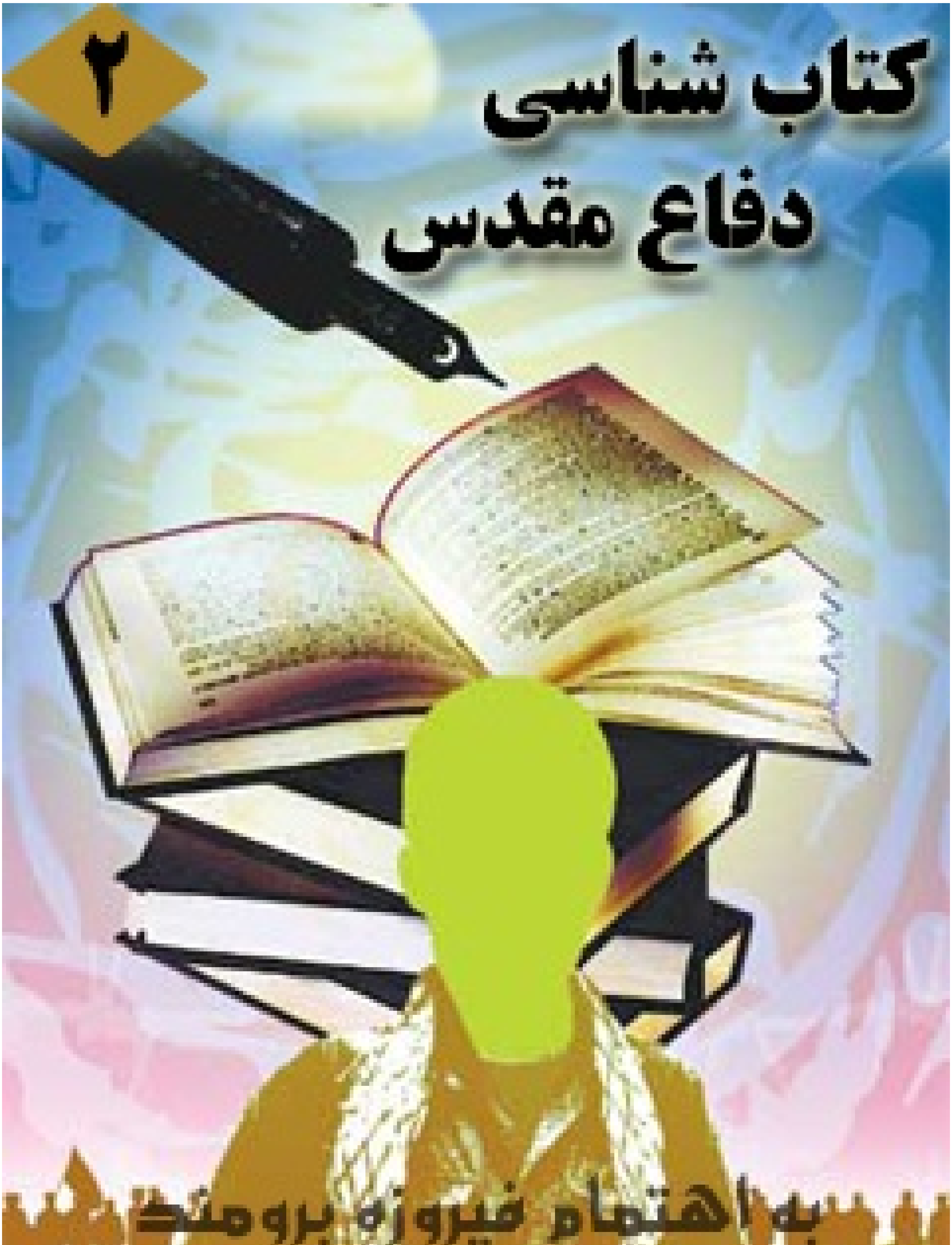

۲
کتاب شناسی
دفاع مقدس
به اهتمام فیروزه برومند

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب شناسی دفاع مقدس (۱۳۸۱-۱۳۵۹)

نویسنده:

فیروزه برومند

ناشر چاپی:

صریر

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

کتاب شناسی دفاع مقدس (۱۳۸۱-۱۳۵۹) جلد ۲

مشخصات کتاب

سرشناسه : برومند سرکرده، فیروزه، ۱۳۲۴-، گردآورنده
عنوان و نام پدیدآور : کتاب شناسی دفاع مقدس (۱۳۸۱-۱۳۵۹)/ به اهتمام فیروزه برومند.
مشخصات نشر : تهران : قدیانی: صریر، ۱۳۸۴.
مشخصات ظاهری : ۲ج.؛ ۲۹×۲۲س‌م.
شابک : ۹۰۰۰۰ ریال: دوره۱-۸۱۸-۴۱۷-۹۶۴ : ؛ ۲۵۰۰۰۰ ریال: دوره دوجلدی۴-۸۱۸-۴۱۷-۹۶۴-۹۷۸ : ؛ ج. ۱ -۸۱۶-۴۱۷-۹۶۴ ۵ : ؛ ج.۱، چاپ دوم۰-۸۱۶-۴۱۷-۹۶۴-۹۷۸ : ؛ ج. ۳۲-۸۱۷-۴۱۷-۹۶۴ : ؛ ج.۲، چاپ دوم۷-۸۱۷-۴۱۷-۹۶۴-۹۷۸ :
وضعیت فهرست نویسی : فاپا
یادداشت : ج.۱ و ۲ (چاپ دوم: ۱۳۸۸).
یادداشت : نمایه.
موضوع : جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ -- کتاب‌شناسی
رده بندی کنگره : Z۳۳۶۶ /آ۷۵ب۴ ۱۳۸۴
رده بندی دیویی : ۰۱۶/۹۵۵۰۸۴۳
شماره کتابشناسی ملی : م۸۳-۳۴۶۸۳

خاطرات

خاطرات آزادگان

آخرین دیده‌بانی

عباس ابراهیمی، مرتضی رضایی - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۰.
۱۰۴ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۱۸).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: Last Surveillance, Memoires of Released Iranian Paws.
شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.
مندرجات: آخرین دیده‌بانی / عباس ابراهیمی؛ از پشت پنجره‌های بسته / مرتضی رضایی.
این کتاب، مجموعه خاطرات «عباس ابراهیمی و مرتضی رضایی» است. در بخش اول کتاب «آخرین دیده‌بانی»، راوی نحوه‌ی فعالیت خود و همرزمانش را - که دیده‌بانی در عمق خاک عراق برای درهم کوبیدن یک مرکز جمع‌آوری و توزیع مهمات بود - و نحوه اسارت خویش را شرح می‌دهد. همرزم او یادداشتهای کددار را بلعید و فرکانس بیسیم را برهم زد و خود او نیز برای جلوگیری از بازجویی شدن، خود را به بیهوشی زد. امدادهای غیبی، کمکهای یک پزشک، بازجویی‌ها، وضع اردوگاههای اسیران، رفتار عراقی‌ها با اسرا و روحیه‌ی اسرای ایرانی، بخشهای بعدی این خاطرات هستند. مرتضی رضایی نیز نحوه‌ی اسیر شدن خود و گروهی از همرزمانش و وضع اردوگاه الانبار و روحیه‌ی اسیران ایرانی را شرح داده است. او به بیان رفتار عراقی‌ها با اسیران ایرانی پرداخته، از دلداری‌ها و تقویت روحی حاج آقا ابوترابی و بسیاری وقایع دیگر سخن گفته است. گزارشاتی که آخرین آنها به

آزادی و ورود به خاك ایران ختم می‌شود، خود بسیار گویا هستند.

آخرین شناسایی

مجید مطیعیان - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۶۹.

۷۲ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۴).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Last Reconnaissance

طراح روی جلد: علی وزیریان.

شمارگان: ۱۱۰۰۰ نسخه.

در این کتاب، برادر آزاده، مجید مطیعیان خاطرات خود را از آخرین عملیات شناسایی و مین روبی (تخریب) قبل از عملیات والفجر چهار در منطقه‌ی قصر شیرین و سر پل ذهاب شرح می‌دهد. در این عملیات، او و همرزمش - حبیب الله منصوری‌نیا - به سبب انفجار مین، مجروح و اسیر شدند. او نحوه‌ی اسارت و بستری شدن خود را در بیمارستان هفده تموز عراق و انتقال یافتن به اردوگاه بیان می‌کند و بدرفتاری عراقی‌ها را با اسرای ایرانی به تفصیل شرح می‌دهد. همچنین نحوه‌ی مبارزه‌ی اسرای ایرانی و استقامت آنها را در برابر ضرب و شتم نگهبان عراقی، با

[صفحه ۶۸۹]

توسل به ایمان و اعتقادات خود به تصویر می‌کشد. در پایان نیز از آزاد شدن خود در سال ۱۳۶۴ و بازگشت به ایران اسلامی و دامان خانواده سخن می‌گوید.

آزادگان بگویید (جلد ۱)

بازنویس: محمد حسن مقیسه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۲.

۳۹۵ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان: ۲۲).

عنوان روی جلد: آزادگان بگویید: خاطرات گروهی از اسرای ایرانی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Freed Captives, Tell, The Memmoirs of a Group of the Iranian Captives.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

جلد اول کتاب «آزادگان بگویید»، خاطرات گروهی از آزادگان عزیز ایرانی از دوران اسارت است. در این خاطرات، آنها نحوه‌ی اسیر شدن خود، برخورد سربازان و ارتشیان بعثی، شکنجه‌های روحی و جسمی که نسبت به آنها اعمال می‌شده است را بیان کرده، از کمبودهای غذا، لباس، پتو و وسایل و لوازم اولیه‌ی زندگی سخن گفته‌اند و وضعیت نامناسب بهداشتی اسیران در اردوگاههای عراق، بازجویی‌های توأم با شکنجه‌های وحشتناك و شهادت اسرا در اثر این شکنجه‌ها، شهادت در اثر بیماری، کمبود دارو و نبودن بهداشت، و تفاوت رفتار عراقی‌ها با اسرای ایرانی در مقایسه با رفتار ایرانی‌ها با اسرای عراقی، در این خاطرات به خوبی تصویر شده است. همچنین، مطالب کتاب، نشان دهنده‌ی مقاومت اسرا در مقابل سختیها، تلاش آنها برای حفظ ارزشهای اسلامی، برخورد آنها با خود فروختگان و منافقین و جاسوسان، و پافشاری بر اجرای مراسم و احکام دینی و مذهبی است.

آزادگان بگویید (جلد ۲)

بازنویس: محمد حسن مقیسه. – تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۲.

۲۴۷ ص. – (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۲۴).

عنوان روی جلد: آزادگان بگویید: خاطرات گروهی از اسرای ایرانی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Freed Captives, Tell, The Memmoirs of a Group of the Iranian Captives.

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

جلد دوم کتاب «آزادگان بگویید»، خاطرات گروهی از اسرای ایرانی است که سالها در اردوگاههای مخوف عراقی به سر بردند اما هرگز از هدفشان دست نکشیدند. از همان اوایل اسارت کتک و توهین شروع شد و سربازها به بهانه‌های کوچک تنبیه‌ها را شروع کردند و عده‌ای را هم با گلوله‌های مستقیم تانک به شهادت رساندند. استفاده از کابل و شوک الکتریکی برای شکنجه نیز باعث شهادت عده‌ای دیگری از این عزیزان شد. خاطرات این آزادگان یادآور رنجهایی است که آنها طی دوران اسارت کشیده و شکنجه‌هایی که متحمل شده‌اند. در عین حال، سطور این

[صفحه ۶۹۰]

خاطرات نشان دهنده‌ی استقامت و پایمردی رزمندگان دلیر و ارادت خالصانه‌ی آنها نسبت به دین مبین اسلام، اصول و اعتقادات مذهبی خود و همچنین نسبت به رهبر کبیر انقلاب و مسؤولان جمهوری اسلامی است.

آزادگان بگویید (جلد ۳)

بازنویس: محمد حسن مقیسه. – تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۲.

۳۳۶ ص. – (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۲۵).

عنوان روی جلد: آزادگان بگویید: خاطرات گروهی از اسرای ایرانی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Freed Captives, Tell, The Memmoirs of a Group of the Iranian Captives.

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

جلد سوم کتاب «آزادگان بگویید»، حاوی ۲۴۴ خاطره‌ی کوتاه از حوادث و جریانات دوره‌ی اسارت آزادگانی از سراسر ایران اسلامی است. نام نویسندگان خاطرات، همچنین تاریخ اسارت و آزادی آنان در بالای هر صفحه قید شده است. مجموعه‌ی این خاطرات نشان دهنده‌ی نوع رفتار رژیم بعثی عراق با اسرای ایرانی، شکنجه‌ها، محدودیتها و سختی‌هایی است که آنها متحمل شده‌اند و در عین حال حکایت از پایداری، دلاوری، ایثار و ایمان آنها در مبارزه با رژیم بعثی عراق، (حتی در دوران اسارت) دارد.

آسمان فکه

حسین تاج‌زاده. – تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۵.

۱۰۱ ص.: مصور، عکس، نمونه. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۵۱).

طرح جلد: کوروش پارسانژاد.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Sky of Fakkeh

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

سید حسین تاجزاده، نویسنده‌ی کتاب، یک آزاده است. او در این کتاب، خاطرات خود را از لحظه‌ی آماده شدن نیروهای اسلام برای شرکت در عملیات، طی طریق در میان بارش خمپاره‌های دشمن و زخمی شدن و اسارت، تا بازگشت پیروزمندانه به ایران اسلامی بیان کرده است. «بازجویی عراقی‌ها از وی، انتقال به بیمارستان العماره، انتقال به اردوگاه، فضای خفقان‌آور اردوگاه، پایمردی اسرا در انجام واجبات دینی، انعکاس پذیرش قطعنامه‌ی ۵۹۸ از طرف ایران در بین اسرا، زیارت مرقدهای مطهر در نجف و کربلا و شور و حال اسرای ایرانی هنگام زیارت این اماکن متبرکه، بازتاب خبر ارتحال حضرت امام (ره) در میان اسرا و سرانجام، بازگشت سرافرازانه به وطن اسلامی» هر یک فرازهایی از خاطرات این برادر آزاده هستند. در پایان کتاب نیز عکسهایی از برادر آزاده حسین تاجزاده همراه با همرزمانش به چاپ رسیده است.

[صفحه ۶۹۱]

آسمانه: نماز در اسارت، خاطرات آزادگان کشور

به کوشش ستاد آزادگان استان سمنان؛ بازنویس: محمد حسن مقیسه؛ ویراستار: ش. ابری. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۴.

۲۴۸ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۱۱۷).

طراح جلد: حمید عجمی.

عنوان دیگر: آسمانه (خاطرات آزادگان کشور درباره نماز در اسارت).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Heavenly

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

کتاب «آسمانه» در بر دارنده‌ی خاطرات آزادگان استان سمنان درباره‌ی نماز، دعا و نیایش در دوران اسارت خود در اردوگاههای بعثی‌ها است. آنها در این خاطرات شرح می‌دهند که چگونه رزمندگان برای برپا داشتن نماز در اردوگاهها به هر کاری دست می‌زده‌اند. درجه‌ی ایمان و اخلاص آنها به خداوند متعال و استحکام و پایمردی‌شان در اعتقادات مذهبی و وفاداری نسبت به حضرت امام (ره) نیز به وضوح در این خاطرات به چشم می‌خورد. آنها به هر طریقی که می‌توانستند و تحت هر شرایطی فریضه‌ی نماز را به جا می‌آوردند و با کمک آن، با بعثی‌های خدا نشناس مقابله و مبارزه می‌کردند. در عین حال، این خاطرات، نشان دهنده‌ی شکنجه، بدرفتاری‌ها و ظلمهایی است که در اردوگاههای عراقی‌ها در حق اسرای ایرانی اعمال می‌شد.

آن سوی افق: مجموعه خاطرات آزادگان خوزستان

به کوشش عبدالصاحب رومزی‌پور. - مشهد: کنگره سرداران و ۱۶ هزار شهید کربلای خوزستان، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۹۲ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب «آن سوی افق» شامل ۲۱ خاطره از آزادگان است. آنها در این خاطرات، از آنچه در دوران اسارت، در اردوگاههای عراق بر آنها رفته است، سخن گفته‌اند. موضوع برخی از خاطرات عبارتند از: زندانی کردن بیست اسیر در کمپ سه موصل و آزاد کردن آنها پس از اعتصاب غذای سایر اسیران؛ برخورد عراقی‌ها در بیمارستانها با اسیران مجروح و مسلول؛ خاطره‌ی محمد علی بهشتی، فرمانده‌ی یگان زرهی لشکر ولی‌عصر (ع)، که در ابتدا خود را پزشک معرفی می کند، ولی افسر عراقی با نشان دادن عکس وی در معیت سایر فرماندهان و بازگویی بیوگرافی او، وحشیانه با او برخورد می کند؛ زندانی کردن خلبان عراقی در زندان استخبارات به علت سقوط هواپیمایش؛ شهید کردن عده‌ای از اسیران با رگبار مسلسل در منطقه‌ی عملیاتی والفجر مقدماتی و زنده به گور کردن بقیه‌ی اسیران در محفظه‌های آهنی و...

ارتفاعات کوبی کوبلان، خاطرات معزالدین اصغری و حاجت کیانپور

به کوشش مهدی فراهانی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۳.

۸۰ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۱۸).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Koubi Koublan Heights: The remembrances of the invalids

[صفحه ۶۹۲]

مندرجات: ارتفاعات کوبی کوبلان / معزالدین اصغری؛ به امام سلام برسانید / حاجت کیانپور

در این کتاب جانباز آزاده معزالدین اصغری خاطرات خود را از «لحظه‌ی عزیمت به جبهه، رفتن برای حمله، مجروح شدن در عملیات والفجر مقدماتی، اسارت، بازجویی، شکنجه و بدرفتاری، مداوا در سلیمانیه، زندانی شدن، عمل‌های جراحی متعدد، محبت پزشک عراقی و علاقه‌ی وی به کسب اطلاعاتی درباره حضرت امام، انتقال به کمپ و وضعیت نامناسب بهداشت در آنجا» توضیح می‌دهد و خاطر نشان می کند که اگر کمک‌های آزادگان و توکل به خداوند نبود، زنده نمی‌ماند. همچنین نحوه‌ی آزاد شدن و احساس خود را در لحظه‌ی ورود به کشور توضیح می‌دهد. قسمت دوم، خاطره جانباز آزاده حاجت کیانپور است. او نیز در عملیات والفجر مقدماتی از ناحیه‌ی کمر مورد اصابت گلوله قرار گرفت و اسیر شد. او در خاطرات خود در مورد «رفتار عراقی‌ها، وضعیت بهداشتی و درمانی خود و دیگر جانباز قطع نخاعی اسیر» توضیح می‌دهد. همچنین نحوه‌ی آزادی، سفارش اسیران دیگر برای سلام رسانیدن به حضرت امام (ره)، اعزام به آلمان جهت مداوا و عمل ناموفق یکی از پزشکان آلمانی را تشریح می کند که باعث فلج کامل او می‌شود.

اردوگاه آینه‌ها، خاطرات روحانیان آزاده

احمد اسماعیلیان و عمران احمدی؛ به کوشش تیپ ۸۳ امام جعفر صادق (ع). - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۴.

۷۰ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۴۷).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Mirrors’ Camp: The Remembrance of the Released Clergymen

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

مندرجات: در پنجه‌های اسارت؛ بوی خوش وطن.

این کتاب، خاطرات آقایان احمد اسماعیلی و عمران احدی (دو طلبه) از دوران اسارت در عراق است. «در پنجه‌های اسارت» شرح نحوه‌ی اسارت احمد اسماعیلی در عملیات کربلای پنج و رفتار بعثی‌ها با او در ایام اسارت است. او در این خاطرات از شکنجه‌ها، طعن و لعن‌ها و ضرب و شتم‌های سربازان عراقی و مسؤلان اردوگاهها، وضع غذا، بهداشت و عبادت در پادگان الرشید، استخبارات عراق و اردوگاه تکریت و از روحیه‌ی مبارز اسرای ایرانی و ایمان آنها سخن می‌گوید. عمران احمدی نیز (که در منطقه‌ی مریوان، در عملیات والفجر نه، اسیر شد) در «بوی خوش وطن»، پس از شرح نحوه‌ی اسارت خود، از پادگان سلیمانیه، استخبارات عراق و رفتار عراقی‌ها با اسرا در مراحل اسارت، اردوگاه رمادیه و امکانات اسرا، حقوق دریافتی، بهداشت، دارو و درمان و فعالیت‌های اسرا نظیر آموزش دروس، صحبت می‌کند و در پایان نیز از انعکاس خبر ارتحال حضرت امام بین اسرا، زیارت کربلا، آزادی و بازگشت به وطن سخن می‌گوید.

اردوگاه پاسداران

علی اصغر رباط جزی. - تهران: سروش (صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران)، ۱۳۷۶.

۶۴ ص.

عنوان انگلیسی: The Camp of Islamic Revolutionary Guards

کتاب، حاوی خاطرات آزاده «علی اصغر رباط جزی» از جبهه‌های نبرد حق علیه باطل و عملیات مسلم بن عقیل است؛ عملیاتی که در آن به اسارت نیروهای بعث در آمد. در آن به شکنجه‌های روحی که سربازان عراقی به اسرا تحمیل می‌کردند، ابتکارات رزمندگان در اسارت و خاطرات دیگری از جبهه و اسارت اشاره شده است. در پایان، لحظه‌ی آزادی و آمدن به وطن و دیدار بستگان و رهبر انقلاب را توصیف کرده است. نوشته‌ای با عنوان نامه‌ای به خانواده آمده است. نویسنده در این نامه، خانواده‌ی خود را برای رسیدن به مقصد مطلوب به صبر و بردباری در برابر شدائد تشویق می‌کند. این نوشته نشان دهنده اعتقادات و ایمان او و بسیاری از رزمندگان میهن اسلامی است.

[صفحه ۶۹۳]

اردوگاه عنبر: یا خاطراتی از حسین فرهنگ اصلاحی، مهدی گلابی، غلامحسین کهن

تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۰.

۷۹ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: آزادگان؛ ۱۰).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Anbar Camp

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

مندرجات: در بارگاه جانان / حسین فرهنگ اصلاحی؛ کبوتران بال سفید / مهدی گلابی؛ اردوگاه عنبر / غلامحسین کهن.

این کتاب، مجموعه‌ی سه خاطره از آزادگان است. آزاده «حسین فرهنگ اصلاحی» (در بارگاه جانان) از زیارت نجف اشرف و کربلا، پس از قبول قطعنامه‌ی ۵۹۸ و دریافت خبر رحلت حضرت امام (ره) می‌گوید. آزاده «مهدی گلابی» (در کبوتران بال سفید) از نحوه‌ی اسارت خود می‌گوید. وی در اسفند ماه ۱۳۶۵ مجروح و اسیر می‌شود و با وجود جراحت، شکنجه‌ی بدنی شده، به زندان

الرشید انتقال داده می‌شود. و بالاخره در نتیجه‌ی فعالیت‌های صلیب سرخ، با اولین گروه اسرای مفقودالاثر اعلام شده به ایران باز می‌گردد. آزاده «غلامحسین کهن» (در اردوگاه عنبر) می‌نویسد که چگونه در پانزدهم آبان ماه ۱۳۶۱ زخمی شده، در العماره اسیر می‌شود و از آنجا به اردوگاه عنبر در شهر الانبار نزدیک مرز سوریه منتقل می‌شود. در آنجا مورد شکنجه قرار گرفته و حتی جراحات او و سایر اسرا نیز مداوا نشده است. در این اردوگاه؛ چهار خواهر ایرانی نیز اسیر بوده‌اند که زودتر آزاد می‌شوند. به هر صورت، با اقدامات صلیب سرخ، نام او نیز در بین اسرای مفقودالاثر اعلام شده، پس از زیارت کربلا، به ایران باز می‌گردد.

اردوگاه مفقودان، خاطرات دو اسیر آزاد شده ایرانی

مهرداد عاشوریان، مرتضی رستمی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۳.

۶۳ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۳۶).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Lost in Action Camp, The Memmoirs of the Two Iranian Freed Captives.

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

مندرجات: اردوگاه هجده / مهرداد عاشوریان؛ اردوگاه مفقودان / مرتضی رستمی.

این کتاب، شامل دو خاطره از دو اسیر آزاده شده‌ی ایرانی است. خاطره‌ی اول - به نام «اردوگاه ۱۸»- شرح نحوه‌ی اسارت آزاده «مهرداد عاشوریان» به دست منافقان و تحویل دادن وی به عراقی‌هاست. او در این خاطره چگونگی انتقال به اردوگاه شماره‌ی هجده یا اردوگاه بعقوبه، شرایط زندگی در آن اردوگاه، رفتار وحشیانه‌ی عراقی‌ها با اسرای ایرانی، وضعیت اسفناک بهداشت در اردوگاهها، کمبود آب و غذا و وسایل و لباس و نحوه‌ی آزادی خود را شرح می‌دهد. خاطره‌ی دوم - «اردوگاه مفقودان» - مربوط به آزاده «مرتضی رستمی» است. او در این خاطره، چگونگی به جبهه رفتن و حضور در عملیات جزیره‌ی مجنون را شرح می‌دهد. سپس به بیان نحوه‌ی مجروح شدن خود و شهادت همرزمان، اسارت و بستری شدن در بیمارستانهای عراق و قطع کردن انگشتش می‌پردازد و شرایط سخت و وحشتناک اسارت و فشارهای روانی وارده بر اسرار را بیان می‌کند. او که در تمامی مدت اسارت، بیمار بود، از تشکیل کلاسهای عقیدتی داخل اردوگاه، برخورد اسرا با منافقان و خائنان به وطن، عکس‌العمل اسیران ایرانی پس از شنیدن خبر پذیرش قطعنامه از طرف ایران، ناراحتی و عزاداری برای ارتحال حضرت امام (ره) و بالاخره نحوه‌ی آزادی خود را سخن می‌گوید.

[صفحه ۶۹۴]

اسارت: جبهه‌ای دیگر، مجموعه خاطرات

تدوین حسینعلی امینی. - [اصفهان]: لشکر مقدس ۱۴ امام حسین (ع)، ۱۳۷۵.

۱۱۷ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و ۲۳ هزار شهید استان اصفهان: مجموعه آثار؛ ۴۴).

طراح روی جلد: غلامرضا راه‌پیما.

نویسنده در مقدمه نکاتی چند را درباره اهداف عراق از اعلام نکردن اسامی اسرای ایرانی برشمرده است و هدف خود را از بازگو حقایق تلخ و اسفباری که از سوی دشمنان بر اسیران مظلوم و بی‌گناه تحمیل شده است ذکر می‌کند. خود او در سال ۱۳۶۵ عازم

جبهه شده در دارخوئین آموزش می‌بیند و در گروه غواصی / تخریبچی جای می گیرد و در عملیاتی در ساحل جزیره بلجائیه همراه ۴۰ رزمنده دیگر اسیر می‌شود. این اسرا در پادگانی در استان صلاح‌الدین، تحت حفاظت شدید، اسکان داده می‌شوند. رفتار عراقی‌ها با اسرا و ضرب و شتم و شکنجه‌های فراوان، نبودن بهداشت در اردوگاه و عدم وجود امکانات رفاهی مقرر بیان شده است. او روحیه مقاوم و ایمان بالای اسرا را شرح داده و از مقاومت آنها و درس‌هایی که اسراطی دوره‌ی اسارت آموخته‌اند سخن گفته است. در نهایت نیز شرحی از نحوه‌ی آزادی اسرا پس از امضای قطعنامه ۵۹۸ و بازگشت آزادگان گرامی به وطن داده است.

اسیر شماره‌ی ۰۳۳۹، خاطرات خواهر آزاده خدیجه میرشکار

به کوشش رضا رئیسی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، ۱۳۷۲.

۷۲ ص.: مصور، عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: آزادگان؛ ۲۸).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Captive No.۰۳۳۹: Memoirs of Iranian Released Captive Khadijeh Mirshekar.

خانم خدیجه میرشکار اهل بستان است و طی حمله بعثی‌ها به بستان و سوسنگرد همراه با شوهر خود اسیر می‌شود. در این کتاب رضا رئیسی خاطرات خانم خدیجه میرشکار را از مدت بیش از ۴۰۰ روز اسارت در عراق ضبط و تنظیم کرده است.

خانم «خدیجه میرشکار» در خاطرات خود از «اسارت به دست بعثی‌ها، زخمی و بستری شدنش در بیمارستان، بازجویی‌های پی‌درپی، شکنجه‌های وحشتناک، زندان انفرادی و عفونت و عفونت زخمها» سخن می گوید. پس از آن، از اردوگاههای موصل و رمادیه می گوید. او بیان می کند که چگونه بعثی‌ها از او که یک زن بود به خاطر مقاومت و روحیه‌ی بالایش، وحشت داشتند و می گوید که چگونه با یاری گرفتن از نیروی ایمان توانسته است آنها را تحقیر کند. او سرانجام، بدون همسر خود، همراه با گروهی از آزادگان به وطن بازگشته است.

بازداشتگاه تکریت - ۱۱: (خاطرات اسیر آزاد شده ایرانی)

اسماعیل یکتایی لنگرودی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، ۱۳۷۰.

۱۲۰ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان: ۱۲).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: ۱۱ - Thakrit Concentration Camp

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

کتاب، بیانگر خاطرات آزاده‌ی جانبازی است که در دسته‌ی ضربت (شهید با مروت) جمعی گروهان عاشورا خدمت می کند. او در عملیاتی که در نهم فروردین ماه ۱۳۶۷ آغاز می‌شود، شرکت نموده، در چهاردهم فروردین ماه ۱۳۶۷ مجروح و اسیر می‌شود و چند تن از همراهان وی نیز شهید می‌شوند. پس از اسارت، بازجویی و شکنجه‌ی بدنی است. ولی او پاسخهای گمراه کننده می‌دهد. سپس او را به شهر سید صادق و از آنجا به بیمارستان و سپس به

[صفحه ۶۹۵]

پادگان (الرشید) منتقل می کنند. در آنجا تعدادی از اسیران شهید می‌شوند. چند روز بعد او را به اردوگاه تکریت یازده منتقل می کنند. پس از شروع عملیات جزایر مجنون، عده‌ای اسیر جدید نیز به این اردوگاه می‌آورند. اسیران در تیر ماه ۱۳۶۷ از پذیرش

قطعنامه‌ی ۵۹۸ آگاه می‌شوند و در ۲۴ مرداد ماه، خبر قبول قرارداد ۱۹۷۵ و تمام شرایط ایران از سوی صدام، از تلویزیون پخش می‌شود. روز اول شهریور ۱۳۶۹ او آزاد می‌شود و به ایران باز می‌گردد. قسمت دوم کتاب، مجموعه‌ی چند خاطره‌ی کوتاه و شعر است.

بازداشتگاه رمادی

نویسنده: حمید عیوضیان. - [تهران]: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۶۹.

۱۷۲ ص.: (دفتر ادبیات و هنر مقاومت).

عنوان روی جلد: بازداشتگاه رمادی: خاطرات اسیر آزاد شده ایرانی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Romadi Concentration - Camp

طراح روی جلد: حسین خسروجردی.

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

کتاب «بازداشتگاه رمادی» خاطرات اسیر آزاد شده‌ی ایرانی «حمید عیوضیان» از دوران اسارت است. وی حوادث و اتفاقاتی را که از زمان اسارت برایش رخ داده - از جمله چگونگی اسارت تا ورود به بازداشتگاه رمادی و بعد از آن - به صورت خاطرات خود تدوین کرده است. در این کتاب، شرح کاملی از اتفاقها و حوادث و رویدادهای دوره‌ی اسارت آمده است. علاوه بر آن، موارد زیر شرح داده شده است: رفتار وحشیانه و دور از انسانیت سربازان عراقی با اسرای ایرانی، انواع شکنجه‌های آنها در مورد اسرا، نادیده گرفتن قوانین بین‌المللی رفتار با اسیران جنگی توسط نیروهای بعثی، شرایط باداشتگاههای عراق، نحوه‌ی مبارزه‌ی اسرا با دشمن بعثی، مقاومت و شجاعت و دلاوری عزیزان در بند در اردوگاهها و همچنین ترس و هراس نیروهای عراقی از رزمندگان اسلام، نحوه‌ی انجام فرایض دینی و دستورات مذهبی توسط اسیران، همبستگی و اتحاد اسرا بازداشتگاه و نحوه‌ی آزد شدن و احساس این آزاده در لحظه‌ی ورود به خاک پاک میهن اسلامی.

بازگشت از مرگ

عبدالجبار اسدی حویزیان. - اهواز: موعود، (چاپ دوم) ۱۳۶۳.

۷۳ ص. - (حقایقی از جنگ ایران و عراق؛ ۱).

مندرجات: ۱. سقوط شهرهای جنوب؛ ۲. اسارت در جبهه‌ی سوسنگرد؛ ۳ دوب حردان؛ ۴ سفر سرنوشت؛ ۵. یورش فانتومها؛ ۶. بازگشت دوباره.

خاطرات نویسنده از روزهای اولیه‌ی جنگ آغاز می‌شود؛ «حمله‌ی هواپیماهای عراقی به پایگاه هوایی دزفول و شهر اهواز، پیشروی سریع نیروهای دشمن، تصرف شهر خرمشهر و کوچ اهالی» در بخش اول کتاب آمده است. بخش دوم، شامل «ترک خانه و زندگی، کوچ به سوسنگرد و اسارت نویسنده و همسفرانش به عنوان پاسدارهای خمینی در دست منافقین دست نشانده‌ی امپریالیسم» است. بخش سوم، توصیف رفتار خشن و بیرحمانه‌ی منافقین با اسیران و انتقال آنها به جبهه‌ی «دب حردان» در نزدیکی اهواز و در نهایت، تحویل اسیران به عراقی‌ها است. بخش چهارم، انتقال اسیران توسط سربازان بعثی عراق به زندان بصره و استنطاق‌های بیشمار درباره‌ی هویت آنها و بخش پنجم، جریان انتقال آنها به زندان العماره عراق و بخش ششم، حاکی از شکنجه‌های اسیران و در نهایت، آزاد کردن آنها پس از بمباران بخشی از زندان توسط فانتوم‌های ایرانی است.

[صفحه ۶۹۶]

بازگشت پرستوها: مجموعه خاطرات برادر آزاده حجه‌الاسلام و المسلمین حسین عسگری

قم: نشر نجبا، (چاپ اول): ۱۰۴.۱۳۸۰ ص.

طرح روی جلد: محمد شکیبافر.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضـر، خاطرات دوران هشت ساله‌ی اسارت آزاده «حجت‌الاسـلام حسین عسگری» است. وی در سال ۱۳۶۱ در جبهه‌ی قصر شیرین به اسارت دشـمن بعثی در آمـد و پس از ۹۶ مـاه، در سال ۱۳۶۹، به ایران بـازگشت. خاطرات وی شامل موارد زیر می‌باشـد: «طریقه‌ی بـازجویی از اسـرا و خـاطراتی از بـازجویی آزادگان عبـدالعلی معصومی و محمـد تقوی، خاطره‌ای از حاج آقا ابوترابی در اسارت، نماز جماعت در اسارت، وضـعیت بهداشتی و رفاهی در اردوگاه، دعا و نیایش در اسارت، تفرقه اندازی بین اسـرا، تراشیدن اجباری ریش اسـرا، مأموران صـلیب سـرخ، نماز شب در اردوگاه، ورزش در اسارت، برگزاری برنامه‌های ویژه در اعیاد و میلاد ائمه (ع) نذر و سفر در اسارت، طریقه‌ی استفاده از رادیو، هیأت بررسی به ریاست ژنرال برزیلی، پاره کردن عکس صدام و مجازات آن، عزاداری عاشورا، هزینه‌ی تشکیل نمایشگاه در اسارت، هدایای صلیب سرخ، هوش و ذکاوت بعثی‌ها و...».

باغ ملکوت: خاطرات اسیر آزاده شده ایرانی مهدی لندرودی

به کوشش عبدالمجید نجفی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۲.

۲۵۴ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۲۹).

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

بـاغ ملکوت، در دو فصـل، مجموعه خـاطرات آزاده مهـدی لنـدرودی است. در فصـل اول بـا عنوان‌های صـدای پای بهار، تصادف، دومین اعزام، خورشـید دزفول، بیمارستان و چند عنوان دیگر، چگونگی اعزام وی به جبهه‌ها و فعالیت‌هایی که در هلال احمر داشته و همچنین شـرکت در عملیاتی که منجر به مجروح شـدن او گردیـد، بیان شده است. فصل دوم با عناوین پلکان پیروزی، قله اموات، تونـل مرگ، عزاداری، پرواز تـا بی‌نهـایت، در تب و تـاب آزادی، به تشـریح پیروزی‌های سپاه پاسـداران اسـلام در چنـد عملیات و همچنین نحوه به اسـارت در آمـدنش، نحوه برخورد سـربازان بعثی بـا اسـرا و در نهـایت به زمان آزادی و بازگشت به وطن پرداخته است. در پایـان عکسـهایی از منطقه لولاـن و کلاشـین و نیز عکسـی از بـاختران، موقعیت شـهید ریزه‌ونـدی، قبـل از عملیات «بمو» و عکسی که قبل از عملیات کربلای پنج گرفته شده و این آزاده و هم رزمانش را نشان می‌دهد، به چاپ رسیده است.

باغ ننا، یاد و یادداشت‌ها

خـاطرات مهـدی جعفر نسب اشـکذری. - تهران: سازمـان تبلیغـات اسـلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیـات و هنر مقـاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۹۹، [۶] ص.: تصویر. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، خاطرات آزادگان: ۵۵).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Nena Garden

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

نویسنده، در این کتاب، شرح مفصلی از زندگی خاندان خود و اوضاع عمومی اشکذر در سالهای قبل از انقلاب و در دوران انقلاب داده و فعالیت‌های اجتماعی یکایک اعضای خانواده خود را بر شمرده است. دو تن از اعضای این خانواده (دو برادر نویسنده) در دوران جنگ شهید شده‌اند و یکی از آنان هم سالها در عراق اسیر بوده است. وضع خانواده‌ی شهدا، همدردی و همدلی مردم اشکذر با خانواده‌ی شهدا و اسیران در این یادداشتها تشریح شده است. خاطرات برادر آزاده از وضع زندانها و رفتار بعثی‌ها با اسیران ایرانی در اردوگاهها نیز بخش دیگری از کتاب را

[صفحه ۶۹۷]

تشکیل می‌دهد. آداب و رسوم، اعتقادات اسلامی پاک و خالص و ایمان قوی مردم با ایمان و ساده دل در همه سطرهای این یادداشتها به چشم می‌خورد.

بالهای به خون نشسته من

م. ساحر لیله کوهی. - تهران: وزارت جهاد سازندگی، مرکز حفظ و نشر آثار دفاع مقدس، (چاپ اول): ۱۳۷۳.

۱۳۶ ص. - (مجموعه آثار دفاع مقدس).

مندرجات: مقدمه؛ آثار دفاع مقدس).

مندرجات: مقدمه؛ هفت خوان؛ چهارگاه؛ یک حنجره.

کتاب «بالهای به خون نشسته‌ی من» با الهام گرفتن از خاطرات آزادگان سرافراز میهن اسلامی از اردوگاههای اسیران رژیم بعثی عراق نوشته شده است. در واقع، نثری ادبی است که نویسنده در شرح «تصمیم‌گیری رزمنده برای شرکت در نبرد، اسارت، رفتار بعثی‌ها با اسیران، صبر و انتظار، مقاومت و پایداری، صلیب سرخی‌ها و رفتار آنها، آرزوی رهایی، شنیدن خبر ارتحال حضرت امام (ره)، رفتن به زیارت کربلا و نجف اشرف، آزادی اسیران ایرانی از چنگال دژخیمان بعثی عراق و بازگشت به وطن» نوشته است.

بالهای سوخته

تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دفتر حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس، ۱۳۷۱.

۱۴۹ ص. - (مجموعه خاطرات آزادگان؛ ۱).

شمارگان: ذکر نشده است.

این کتاب به مناسبت ۲۶ مرداد ماه، سالروز بازگشت پیروزمندانه آزادگان به میهن اسلامی با همکاری معاونت فرهنگی و تبلیغات ستاد کل نیروهای مشترک منتشر شده است.

مندرجات: تا رهایی...؛ دالان مرگ؛ غربت؛ راز پالتو؛ فصلی از فراق؛ وفاداری به رهبر؛ درس عبرت.

این کتاب، مجموعه‌ی هفت خاطره است. «تا رهایی...»، شرح بازجویی، گردانیدن اسیران در شهرهای عراق، وضع بد بهداشت و غذا و شکنجه است. «دالان مرگ»، شرح شکنجه‌ها، بیماری گال در اردوگاه، دالان مرگ، عزاداری پنهانی ماه محرم و کتک خوردن در سوگواری ارتحال حضرت امام (ره)، و بازگشت به میهن است. «غربت»، حکایت عمل بدون بیهوشی یکی از اسیران است. در «راز پالتو» از بدرفتاری با اسرا و از برادری سخن گفته شده که با نفوذ خود بین عراقی‌ها، مایحتاج اسرا را تهیه می‌کرد، در «فصلی از فراق»، نحوه‌ی اسارت، رفتار با اسرا، وضع اردوگاهها، زیارت حرم حضرت امام علی (ع) و امام حسین (ع) و شهادت یک

اسیر و شورش و اعتراض دیگر اسرا شرح داده شده است که منجر به شهادت و مجروح شدن عده دیگری می‌شود. «وفاداری به رهبر» بیانگر نحوه‌ی اسارت، شکنجه‌ها و شجاعت اسیران است و «درس عبرت»، اعتراض اسیران ایرانی نسبت به فیلمبرداری و عکاسی در یک فضای ساختگی است که به تیر خوردن و نابینایی یکی از اسیران می‌انجامد.

برزخ اسارت

تألیف علی رضا دهنوی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۱۱۰ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان: ۳۵).

عنوان فرعی روی جلد: خاطرات اسیر آزاد شده ایرانی علی رضا دهنوی.

عنوان به انگلیسی جلد: The Limbo of Captivity

[صفحه ۶۹۸]

این کتاب، حاوی خاطرات آزاده «علیرضا دهنوی» است. وی یک درجه‌دار ارتشی بود که در نزدیکی ساحل کرخه در یک روستای متروکه اسیر شد. وی بعد از بازجویی‌های مکرر در بصره، به اردوگاه عنبر برده شد. در طول مدت اسارت، نیروهای عراقی اسرا را هر چندگاه یک بار به مکان دیگری انتقال می‌دادند. نویسنده، در تمام کتاب از شکنجه‌های نیروهای بعثی سخن می‌گوید و ذکر می‌کند که چهار زن ایرانی نیز اسیر دشمن بوده‌اند. وی در خاطرات خود به همدلی اسرا در برپایی مراسم مذهبی و فرهنگی و آموزشی و مخالفت دشمن با این امور، اشاره می‌کند. رفتار با اسیران پس از پذیرش قطعنامه، و پس از رحلت حضرت امام از سایر موارد مورد توجه نویسنده است. علی رضا دهنوی در تاریخ ۱۵ / ۱۲ / ۱۳۶۱ اسیر شد و در تاریخ ۲۶ / ۵ / ۱۳۶۹ پس از هشت سال و نیم اسارت به میهن اسلامی بازگشت.

برگهایی از دفتر اسارت؛ خاطرات روحانیون آزاده

به کوشش تیپ ۸۳ امام جعفر صادق (ع). - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۵.

۱۳۸ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان، ۵۲).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Remembrances of released captive Clergymen: A Few Pages of the captivity book

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی خاطرات آزادگان روحانی از اردوگههای عراق است. در «مبلغ ظلم» برادر روحانی، مهدی نکویی، هویت روحانی خودباخته عراقی را فاش می‌کند که خود را در اختیار نیروهای بعثی قرار داده و برای آنان تبلیغ می‌کند. در «مأمور به خدمت»، علی محمد احمدی عشق و علاقه‌ی خود را نسبت به جبهه و بسیجی‌ها اظهار می‌دارد و وضع سلولهای اردوگاه را - که محل خورد و خوراک و در عین حال، محل دفع حاجت بود - و بیماری‌هایی را که اسرا به آن‌ها مبتلا می‌شدند، شرح داده است. در خاطره‌ی «برگهایی از دفتر اسارت»، خیانت گروههای ضد انقلاب به جمهوری اسلامی در جبهه‌ی کردستان بیان شده است. چند خاطره‌ی دیگر با عنوانهای «از غربت و غریبی، در غبار یار و پرستوها بر می‌گردند» از عزیمت به جبهه، مکان اسارت و زمان آزادی و فعالیت‌های فرهنگی و معنوی اسرا سخن گفته، وحدت و یکدلی اسرا در زندان را مورد ستایش قرار داده‌اند و وضعیت اردوگاهها

و نحوه‌ی برخورد سربازان با اسرا را بیان کرده‌اند.

بشنو از دل، مصاحبه با چهل نفر از آزادگان سلحشور و عزتمند میهن اسلامی (ده سؤال از چهل آزاده)

به کوشش محمد قاسم فروغی؛ مصاحبه و جمع‌آوری خاطرات؛ تبلیغات و انتشارات قرارگاه مقدم نیروی زمینی سپاه در جنوب کربلا؛ تدوین و بازنویسی: محسن شاهرضایی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارات، ۱۳۷۱.

۱۸۴ ص. - (مجموعه‌ی آثار و ارزش‌های هشت سال دفاع مقدس؛ مرکز حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس، مجموعه‌ی خاطره: ۷)

کتاب «بشنو از دل» مجموعه‌ی با چهل نفر از آزادگان سلحشور میهن اسلامی است. سؤالهایی از آنها شده و کتاب، به تفکیک سؤالات تدوین شده است. این سؤالات عبارتند از: ۱ - نحوه‌ی اسارت و برخورد سربازان عراقی با آزادگان قهرمان؛ ۲ - وضعیت عمومی اردوگاه (تغذیه، پوشاك و...)؛ ۳ - چگونگی برگزاری مراسم مذهبی؛ ۴ - فعالیت‌های نیروهای ایرانی در برابر اقدامهای نیروهای عراقی؛ ۵ - اوقات فراغت؛ ۶ - برخورد سازمان صلیب

[صفحه ۶۹۹]

سرخ با اسرای ایرانی؛ ۷ - اطلاع از اوضاع داخلی ایران و عراق؛ ۸ - پذیرش قطعنامه‌ی ۵۹۸ و اطلاع از ارتحال حضرت امام (ره)؛ ۹ - فعالیت فرهنگی منافقین و نیروهای عراقی در اردوگاهها؛ ۱۰ - زیارت اماکن متبرکه. و در انتهای کتاب، نام آزادگانی که خاطرات آنها در این مجموعه آورده شده، به علاوه‌ی محل اسارت، تاریخ اسارت و اردوگاههایی که در آنجا به سر برده‌اند، ذکر گردیده است.

بعد از بهار

داود افشاری فرکی. - تهران: سازمان تبلیغات انقلاب اسلامی، حوزه‌ی هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۱.

۶۶ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۱۷).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: After The Spring, Memories of an Iranian freed captive

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

«داوود افشاری» پس از گذراندن دوره‌ی آموزشی، به جبهه می‌رود. مدتی را به مبارزه با دشمن می‌پردازد. بعد از چند حمله‌ی موفقیت‌آمیز، در یکی از عملیاتها، پس از حمله، هنگامی که مهمات آنها تمام شده بود و در کوههای گیلانغرب، همراه با چند نفر دیگر توسط عراقی‌ها اسیر می‌شود. موصل، عنبر، اردوگاه‌های رمادی و صلاح‌الدین، اردوگاههایی بودند که افشاری در آن به سر برده بود. طی دوران اسارت، دور از چشم عراقی‌ها کارهای فرهنگی انجام می‌دادند و چندین شعر نوشتند. دوران اسارت خالی از اذیت و آزار و شکنجه‌های دشمن نبود. با کمی جا و کمبود بهداشت و غذا، دست و پنجه نرم می‌کردند و در آن دوران خفقان، دست از دعا و راز و نیاز بر نمی‌داشتند تا این که به زیارت حرم امام حسین (ع) نائل آمدند. سرانجام پیک شادی خبر آزادی آورد و افشاری و تعدادی دیگر به میهن عزیز بازگشتند.

بیست و پنج خاطره

با خاطراتی از علی ژیانی... [و دیگران]. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۰.

۱۱۶ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان: ۱۱).

عنوان روی جلد: بیست و پنج خاطره: خاطراتی از آزادگان شیراز.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: ۲۵ Memories: Memories of the Shirazi Ex-POWs

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

مجموعه‌ی حاضر شامل ۲۵ خاطره از رزمندگان آزاده‌ی شیراز از جبهه‌های نبرد می‌باشد. افراد زیر از جمله راویان هستند: «علی ژیانی، شهباز ریحانی، داوود عسکری، منصور علی‌پور، محمدرضا مظفری، داود اطاعت، کرامت امیدوار، محمود ارجمند، احمد شفیعی، عبدالعلی پاکدین، اصغر تفکری و...». از جمله محتوای خاطرات ارائه شده نیز می‌توان موارد زیر را برشمرد: «شرح عملیات قادر دو در منطقه‌ی کردستان؛ تک دشمن در منطقه‌ی زبیدات و اسارت؛ به دست دشمن خاطراتی از دوران اسارت در پادگان الرشید عراق؛ اسارت پس از پذیرش قطعنامه‌ی ۵۹۸؛ خاطره‌ای از دعای توسل در هنگام وخامت حال امام در اردوگاه رحلت امام؛ غذای «قسوه» و وضعیت بد غذایی در اسارت؛ نحوه‌ی برخورد با اسرای مجروح و شیوع بیماری گال در اردوگاه؛ شورش در اردوگاه عراق؛ پایداری در توهین نکردن به مقدسات و امام در اسارت؛ شهادت دسته جمعی اسرا در سوله‌های عراق؛ خائنین و جاسوسان در بین اسرا؛ عزاداری در اسارت و...».

[صفحه ۷۰۰

پشت میله‌های رمادی

محسن بخشی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۲.

۸۷ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان: ۴۰).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Behind The Bars Of The Romadi Camp

کتاب «پشت میله‌های رمادی» شرح خاطرات آزاده محسن بخشی، به قلم خودش است. او در سال ۵۹، دانشجوی دانشکده افسری بود و در مسافرتی چند روزه به هویزه اسیر شد و او را به اردوگاه رمادی برده، تحت شکنجه قرار دادند. او در خاطرات خود به سؤالات استخبارات، رفتار وحشیانه‌ی عراقی‌ها، وضع بد نظافت و بهداشت در اردوگاه، تلاش و فعالیت شبانه‌روزی عده‌ای از اسیران برای تعدیل محیط اردوگاه و خنثی کردن حیله‌های عراقی‌ها و منافقین و مزدورانی که در زندان‌ها بودند، اشاره می‌کند. ممنوعیت برگزاری مراسم عبادت و عزاداری، تحت شکنجه قرار گرفتن در صورت انجام مراسم، کسب خبرهای تازه از اسرای تازه وارد، برخورد اسرا با خبرنگاران و پرتاب صابون و دمپایی به سمت آن‌ها، انتقال به بازداشتگاه عنبر همراه عده‌ای دیگر از اسرا و شرایط بد غذا، بهداشت و شکنجه در اردوگاه عنبر بخش دیگری از خاطرات وی می‌باشد. شرح نحوه‌ی زیارت کربلا، سامرا و کاظمین و همچنین چگونگی آزادی و بازگشت به وطن - پس از ده سال اسارت - بخش پایانی کتاب است.

پنجره‌ای رو به فردا

رضا رئیسی، محمد حسن مقیسه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۱۱۱ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاوت: خاطرات آزادگان؛ ۳۰).

عنوان روی جلد: پنجره‌ای رو به فردا: خاطرات گروهی از آزادگان خوزستان.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: A Window on the Tomorrow: Memoirs of the Freed Captives From Khuzestan Province.

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ای از خاطرات ۴۷ تن از آزادگان استان خوزستان است که در تبلیغات و انتشارات قرارگاه جنوب از آزادگان جمع‌آوری، بازنویسی و چاپ شده است. در بین این آزادگان، یک آزاده از اقلیتهای دینی هم وجود دارد. خاطرات به صورت کوتاه نوشته شده‌اند و زمینه موضوعی آنها، اتفاقهایی است که در اردوگاهها به وقوع پیوسته است. ولی اکثر این خاطرات درباره‌ی رفتار عراقی‌ها با اسرای ایرانی است که در عین حال نشان دهنده مقاومت، دلاوری، رشادت، ایمان، اخلاص و صبر و بردباری رزمندگان ایرانی در مقابل رفتار نیروهای عراقی است. عدم بهداشت، کمبود آب و مواد غذایی، بیماری و شهادت اسیران، آموزش و فعالیت‌های فرهنگی، هر یک، جایگاهی خاص در این خاطرات دارند.

تا اسارت

حمید حکیم خواه (عیوضیان). - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۱۳۴ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۷۵).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Up to Captivity

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

نام نویسنده در روی جلد حمید حکیم‌زاده قید شده است.

مندرجات: تا اسارت؛ ایستگاه راه‌آهن تهران؛ پادگان دو کوهه؛ منطقه‌ی لرستان؛ تنگه‌ی چهار زبر.

در این کتاب خاطرات حمید حکیم خواه گردآوری شده است. قسمت اول به چگونگی اعزام وی به جبهه‌های نبرد حق علیه باطل در سال ۱۳۶۱ و حضور در منطقه‌ی چزابه اختصاص دارد. قسمت دوم به توصیف ایستگاه راه‌آهن تهران در هنگام اعزام نیروها به جبهه‌ها پرداخته، چهره‌ی مادران و پدرانی را ترسیم کرده است که با فرزندان

[صفحه ۷۰۱]

خود درد دل می‌کرده‌اند. در قسمت سوم، حضور در پادگان دو کوهه و برگشت از آنجا به تهران برای آماده کردن نیروها در تیپ ده سیدالشهدا ذکر شده و در قسمت چهارم به عملیاتی پرداخته شده است که توسط گردان زهیر در منطقه کردستان انجام شد و در آن، حمید حکیم خواه به اسارت نیروهای بعث در آمد. در پایان، در خاطره‌ای به نام «تنگه‌ی چهار زبر»، مجید پیری، عملیات مرصاد را تشریح کرده است.

تشریف سپیده: مجموعه خاطرات آزادگان (دفتر ۲)

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دفتر حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس با همکاری معاونت فرهنگی و تبلیغات ستاد کل نیروهای مسلح. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دفتر حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۱۳۲ ص.

شمارگان: ذکر نشده است.

کتاب به مناسبت سوم خرداد ماه دوازدهمین سالروز حماسه آزادی خرمشهر چاپ شده است.

مندرجات: گوشه‌هایی از اسارت / حیدر علی ارباب‌پور؛ دکتر «عید» / کوروش حیدری؛ پذیرایی با چلو کابل / اصغر رضوانی‌نژاد؛ کیفر خندیدن / دادخدا دستنبویی؛ خبر خوش / مجتبی بابا پروین؛ قافله سالار اسرا / سیامک عطایی؛ روزی که کرم‌ها هم اتاقی ما شدند / مجتبی شریفی؛ شتر در اردوگاه / حسن طاهر وردی؛ جرا می‌زنید؟، کی اسیر است؟ / محمد علی هاشمی؛ به خاطر حجت، نماز جماعت، وداع.

مجموعه‌ی حاضر شامل سیزده خاطره از نه آزاده است. عناوین خاطرات از محتوای آنها گرفته شده است. موضوع خاطرات عبارتند از: «نحوه‌ی اسارت، رفتار با اسیران، بیماری و مجروحیت در اسارت، دالان مرگ (عبور از برابر بعثی‌ها با تحمل ضرب و شتم هنگام ورود به اردوگاه)، مشکلات بهداشتی، کمک سرباز شیعه‌ی عراقی بر نجات یک رزمنده، کمکهای دکتر عید در بیمارستان عراق، اردوگاه بصره، خبر رحلت امام، روزهای تبادل اسرا، اردوگاه رمادیه، بازدید نمایندگان صلیب سرخ از اردوگاه، شهادت محمد صابری، شهادت علی جهان‌فر، زیارت مرقد حضرت علی (ع) و حضرت عباس (ع)، تئاتر در اردوگاه، منافقین در اردوگاه، کمک به اسرا و شکنجه شدن و نماز در اردوگاه».

جهنم تکریت

خاطرات مجتبی جعفری. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۵.

۲۱۹ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، خاطرات آزادگان؛ ۵۷).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Hell of Takrit.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

سرگرد آزاده «مجتبی جعفری» در کتاب «جهنم تکریت»، نحوه‌ی اسارت خود را در خط مقدم جبهه و در خط آتش بس، در ساعت ۳۰ / ۱۲ روز ۱ / ۶ / ۱۳۶۷ و انتقال به العماره و سپس، تکریت شرح می‌دهد. این اسارت از فردای روز اعلام آتش بس تا سه سال بعد طول کشید و حوادث متعددی تا هنگام بازگشت او و سربازان تحت امرش به وطن اسلامی بر آنها گذشت. سرگرد آزاده، جعفری، جزئیات تمام مراحل دستگیری و انتقال، وضعیت هر یک از اردوگاهها، رفتار بعثی‌ها با اسیران ایرانی و حوادث ایام اسارت را به خوبی شرح داده است. خاطرات در بخشهایی به نامهای: «از آتش بس تا العماره، تکریت، آغازی بی‌پایان، کربلا اسیری در خانه، عید اسارتی، در عزای امام، حزب‌اللهی‌ها و گامی به سوی ایران» تنظیم شده است.

[صفحه ۷۰۲]

چشم در چشم آنان: خاطرات خواهر آزاده فاطمه ناهیدی

به کوشش مریم شانکی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۵.

[۱۴۳]، ۳ ص.: عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۵۴).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Bold Eyes Fixed upon Their Eyes

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

فاطمه ناهیدی، پرستار، در همان روزهای اول جنگ در حومه‌ی خرمشهر به اسارت نیروهای بعثی در آمد و چهار سال تمام در پشت دیوار سلولهای عراق در اسارت باقی ماند. در این کتاب، نحوه‌ی اسیر شدن و رفتار عراقی‌ها با او و بالاخره، آزادی و بازگشت به وطن به نقل از خود او توسط «مریم شانکی» نوشته شده است. آنچه در این خاطرات بیش از همه جلب توجه می کند، شقاوت بعثی‌ها و در عین حال ترس آنها از اسرای ایرانی و به ویژه از زنان اسیر (به سبب مقاومت این اسیران) است و استقامت و بردباری اسیران، ایمان قوی آنها، پایمردی و دلیری رزمندگان و اسیران ایرانی (حتی در بدترین شرایط اسارت در زندانها و اردوگاههای دشمن) است که از آنها اسطوره ساخته است.

چون اسرای کربلا، مجموعه خاطره

محمد قاسم فروغی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، ۱۳۷۱.

۱۱۹ ص. - (مجموعه آثار و نشر ارزشهای هشت سال دفاع مقدس، مرکز حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس، مجموعه خاطره: ۵).

این کتاب به مناسبت سالروز عملیات فتح المبین (۲ فروردین ماه ۱۳۶۱) منتشر شده است.

این کتاب مجموعه ۲۴ خاطره از آزادگان است. آنها از دردهای دوران اسارت خود سخن گفته‌اند. شکنجه‌ها، آزار و مصائب فراوانی که در اردوگاههای دشمن (مشاکل، موصل دو، موصل چهار، رمادیه) متحمل شده‌اند؛ وضع نامناسب بهداشت و ممنوعیت انجام مراسم عبادی (حتی خواندن نماز) عمده‌ی مطالب این خاطرات است. دریافت خبر رحلت امام خمینی (ره) و همچنین خاطراتی از زیارت اماکن متبرکه‌ی مرقد مطهر امام حسین (ع) و مرقد مطهر امام علی (ع) (که به زعم گویندگان خاطره، تنها خوشیهای دوران اسارت پر رنجشان محسوب می‌شود) بخش دیگری از مطالب خاطرات است. در این مجموعه، برادران: «نورالدین رضایی، سیاوش حاتمی، محسن یاراحمدی، غلامرضا سیرجانی، حشمت الله محمد ظاهری، حسن علی یزدانی، اسماعیل سیاوشی، توفیق کلهری، مجید چرب‌گو و رحمان پریسایی» خاطرات خود را بیان کرده‌اند.

حدیث یحیی

مقدمه و تنظیم مرتضی بهشتی. - تهران: سرای قلم، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

ط، ۱۴۰ ص.، [۱۴] ص. تصویر (رنگی)، نمونه، عکس.

شمارگان: ۲۰۰۰۰ نسخه.

طراح روی جلد: فرهاد کمالی.

مرحوم آزاده «یحیی آقاجان» متولد سال ۱۳۰۶ در روستای قاسم‌آباد دبیر سلطان، از توابع تهران، در تاریخ ۲۸ / ۸ / ۱۳۷۸ در نماز جمعه تهران به ملکوت اعلی پیوست. در کتاب «حدیث یحیی»، سرگذشتنامه و خاطراتی از جبهه و اسارت، همراه با نامه‌های ارسالی وی از عراق و نیز نامه‌های خانواده او به جبهه و اردوگاه عراق ارائه شده است. موارد زیر از جمله خاطرات است: «حضور در جبهه، اسارت در منطقه‌ی دارخوین، برخورد عراقی‌ها با اسیران، نقش حاج آقا ابوترابی در اردوگاهها، شهادت اسیران ایرانی، اردوگاه موصل سه، ملاقات با اسرای بیمار،

[صفحه ۷۰۳]

پایمردی زنان اسیر و...». تصاویری از او در دوران اسارت و هنگام آزادی، آثار مرحوم، نمونه‌ی دستخط وی و اشعاری در وصف

پدر، (سروده‌ی دختر وی، خدیجه آقاجان)، نیز ارائه شده است.

حماسه‌های ناگفته از زبان سید آزادگان علی اکبر ابوترابی

علی اکبر ابوترابی؛ به کوشش عبدالمجید رحمانیان. - تهران: امید آزادگان، (چاپ اول): ۱۳۸۱.
۱۰۴ ص.: مصور، عکس. - (خاطره‌های معنوی؛ ۴).
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل ۳۲ خاطره از سید آزادگان، «علی اکبر ابوترابی» است. دستنوشته‌ی شهید چمران در رثای او (زمانی که می‌پنداشتند او به شهادت رسیده است) و نیز دستنوشته‌ی سید آزادگان درباره‌ی شهید چمران ارائه شده است. تعدادی از خاطرات عبارتند از: «خاطره‌ای از روستای حردان در اوایل جنگ و نوشته‌ی عراقی بر روی تخته سیاه؛ نحوه‌ی اسارت به دست نیروی دشمن؛ زندانی شدن در وزارت دفاع و مسابقه‌ی دو با افسر عراقی؛ اردوگاه عنبر؛ خاطره‌ای از شهید حسین پیراینده (که در اردوگاه شماره ۱۸ تکریت به شهادت رسید)؛ زیارت امام حسین (ع) و برخورد با منافقین هنگام زیارت؛ خاطره‌ای از معلم شهید اسارت، آقای فرخی؛ روز عاشورا در اسارت؛ اعتراف و خجالت دشمن از نحوه‌ی برخورد با اسرا؛ اعتراف صلیب سرخ در مورد اسرا و محبت آنان نسبت به یکدیگر؛ خاطره‌ای از رشد فضائل اخلاقی در اسرا در اسارت؛ و...».

خاطرات آزادگان

تهیه و تدوین دفتر اطلاع رسانی و پژوهش‌های فرهنگی دفاع مقدس [سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی]. - تهران: سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، گروه انتشارات، ۱۳۷۶.
هشت، ۱۰۴ ص. - (سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی؛ شماره ۱۹۲).
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل مجموعه‌ای از خاطرات آزادگان از لحظات حضور در جبهه، نحوه‌ی اسارت و اردوگاههای عراق است. خاطرات هر آزاده در بخشی مجزا ارائه شده است. اسامی آزادگان عبارت است از: «عبدالله علی مرادی (سرباز ارتش) از ایلام، حمد الله نظری و مراد علی رادفر (بسیجی) از ایلام، محمد رضا خدادادی (بسیجی) و اللهیار ابراهیمی (سرباز وظیفه) از ایلام، سیروس کودری (درجه‌دار ارتش) از تهران و عبدالله محمدزاده (سرگرد ارتش)». موضوعهای خاطرات عبارتند از: «شرح نحوه‌ی اسارت، برخورد عراقی‌ها با اسرای بسیجی و ارتشی، تراشیدن ریش با سنگ، اعتصاب غذا در موصل یک، برخورد با مجروحان اسیر ایرانی، تهیه‌ی کفش از حلب روغن، پسر بچه‌ی اسیر هشت ساله، اسرای خود فروخته‌ای که خیانت می‌کردند، تهیه‌ی رادیو در اسارت، برخورد افراد صلیب سرخ با اسرا و گزارشهای کذب، حاج آقا ابوترابی، اردوگاه موصل هفت و اعتصاب غذا، برگزاری نماز، آموزش زبان در اسارت، زیارت حرم امام حسین (ع)، شهادت اسرا، تنبیه و تحقیر در اسارت، لحظات آزادی و...»

خاطرات خانواده‌ی اسرای ایرانی

کاری از گروه تحقیق و نویسندگان دفتر پژوهش و انتشارات: مسعود ده نمکی، محمد قاسم خانی، مهدی موسوی، ایرج هاتفی، ابوالفضل محمدی؛ زیر نظر عباسعلی وکیلی. - تهران: ریاست جمهوری، ستاد رسیدگی به امور آزادگان، (چاپ اول): ۱۳۷۵.
۶۴ ص. - (خاکریز پنهان؛ ۱۱).

[صفحه ۷۰۴]

عنوان دیگر: مجموعه خاطرات خانواده‌های اسرای ایرانی.

این کتاب به مناسبت ششمین سالگرد ورود آزادگان به ایران اسلامی منتشر شده است.

این کتاب، مجموعه‌ی ۱۶ خاطره داستانی درباره‌ی موارد زیر است: «جبهه‌های نبرد، دوران اسارت، فرزندان شهدا، شهدای تفحص، آزادی اسرا، لحظات شهادت، استقبال از آزادگان، بازگشت آزاده‌ای که فکر می‌کردند شهید شده است و اخلاق و روحیات آزادگان در اسارت». اسامی راویان خاطرات و آزادگان عبارت است از: محبوبه کوزه‌گر (همسر آزاده اکبر علی عسکر نجاد)، خدیجه خدا دوست (همسر آزاده محمد جواد مؤذنی)، معصومه اصلاح (فرزند آزاده قاسم اصلاح)، علی فتاحی اردکانی (پدر آزاده محمد فتاحی اردکانی)، وحید رضا صفایی (فرزند آزاده سیف‌الله صفایی)، مهری درویشی (همسر آزاده مهدی درویشی)، خانم طحانی (همسر آزاده حسین یزدانی)، مریم تنور مال (فرزند آزاده حسین تنور مال)، فرحناز محمدی (همسر آزاده حیدر قاسمی)، خانم فرضی‌زاده (همسر آزاده خداشکر فرضی‌زاده)، نسرین ضیاء (همسر آزاده علی محمد رضوانی)، مجید قربان‌زاده (برادر آزاده علی صادقیان)، مهدی گسیل فریمانی (فرزند آزاده محبوبه زارعی) و عزت خدا رحمی.

خداحافظ موصل

جهاد سازندگی. - تهران: جهاد سازندگی، مرکز حفظ و نشر آثار دفاع مقدسی، (چاپ اول): ۹۶.۱۳۷۲ ص.

بالای عنوان: خاطرات آزادگان.

شمارگان: ذکر نشده است.

مندرجات: خداحافظ موصل؛ راز یک سنگر؛ سفر قبول؛ از واقعیت تا واقعیت؛ اسارت جفرافیای بدون مرز؛ شامی مفصل؛ انتم ضیوفنا

این کتاب، مجموعه خاطرات آزادگان است. از جمله خاطرات نقل شده - «خداحافظ موصل» - جریان اسارت عزیزی، در همان روزهای اول جنگ، در اطراف سوسنگرد است. این آزاده به خاطر درست کردن حلوا، به مناسبت ۲۲ بهمن ماه، آزار و اذیت و شکنجه‌های زیادی دیده است. او همچنین از دست بردن عراقی‌ها در متن نامه‌ها و چگونگی آزاد شدن و شوق دیدار وطن سخن می‌گوید. «راز یک سنگر» جریان اسارت جهادگر جبهه‌های نبرد، پس از حمله‌ی شیمیایی عراق، برخورد مردم بصره با اسرا، فعالیت منافقین در بازداشتگاهها و کتک زدن اسرا توسط نیروهای عراقی است. «سفر قبول»، خاطره‌ی مکانیکی است که هنگام بازگشت از تعمیر و خرید وسایل خودرو، اسیر نیروهای کرد شده، به عراق برده می‌شود. صورت حسابها، برای کردها و عراقی‌ها اسناد و مدارک عملیاتی محسوب می‌شود! لذا او شدیدا مورد آزار و اذیت قرار می‌گیرد. خاطراتی که در این کتاب ذکر شده‌اند، به «وضعیت بازداشتگاههای عراق، عدم رسیدگی صلیب سرخ به وضع اسرا، سختیها و شکنجه‌های دوران اسارت و شادی بازگشت به وطن» می‌پردازند.

خوشه‌های خاطره (برگهایی از روزهای اسارت) به ضمیمه‌ی مطالعه‌ای درباره‌ی حقوق اسیران

قاسم جعفری. - قم: حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشارات، [چاپ دوم]: ۱۳۷۵.

۳۱۲ ص. - مصور. - (دفتر تبلیغات اسلامی، حوزه عملیه قم، مرکز انتشارات؛ ۲۳۴).

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

ویرایش اول این کتاب در سال ۱۳۷۲، در ۲۳۲ صفحه، تحت عنوان «سالهای اسارت یا خوشه‌های خاطره: گذری بر صخره‌های سخت و تکیده‌ی اسارت تا اقامت بر دشت سبز عاطفه‌های امت» توسط همین

[صفحه ۷۰۵]

ناشر منتشر شده است.

قاسم جعفری، (روحانی آزاده) در این کتاب وضعیت گروهی از اسیران ایرانی در یکی از اردوگاه‌های موصل را با بی‌طرفی بیان می‌کند. این خاطرات نشان دهنده‌ی روح قهرمانانه‌ی آزادگان عزیز می‌باشد. نویسنده در این کتاب خاطرات خود را از آغاز اسارت تا زمان آزادی بیان می‌کند و با بیان سختی‌ها و شکنجه‌هایی که دشمنان بعثی بر رزمندگان اسلام وارد می‌آوردند، روح استقامت و پایمردی و شجاعت و شهامت آزادگان را به تصویر می‌کشد. فصل دوم (که در چاپ دوم کتاب به آن اضافه شده است) به مطالعه‌ی قوانین بین‌المللی درباره‌ی اسرا می‌پردازد و در هر مورد ضمن آوردن نمونه‌هایی از نقض قوانین توسط عمال رژیم بعث عراق، به اثبات این موضوع می‌پردازد، که سربازان عراقی برای آزار و اذیت و شکنجه‌ی آزادگان عزیز دست به هر کاری می‌زدند.

داستان دهکده ما و خروج بی‌برنامه، دو خاطره زیبا

پدید آورندگان فالح نیکو سرشت، علی‌اصغر فروتنی؛ ویراستار اللهوردی آذری نجف‌آباد. - تهران: جهان اندیشه کودکان، [بی‌تا].

۴۷ ص.: جدول. - (گلواژه بزرگسالان؛ ۳۰).

شمارگان: ذکر نشده است.

مندرجات: داستان دهکده ما؛ خروج بی‌برنامه.

کتاب، حاوی دو خاطره است. «داستان دهکده‌ی ما» در ارتباط با جنگ نیست. «خروج بی‌برنامه» (از علی‌اصغر فروتنی)، خاطره‌ی فردی است که در اواخر شهریور ۱۳۵۹ به خدمت سربازی می‌رود. او و همدوره‌هایش پس از گذراندن سه ماه دوره‌ی آموزشی در تهران، به مناطق جنگی می‌روند. او در اولین عملیات خود اسیر می‌شود. عراقی‌ها، او و دیگر اسیران را به اردوگاه الانبار می‌برند. در بقیه‌ی قسمتهای کتاب، نویسنده خاطرات خود را از ایام اسارت شرح می‌دهد: «شرح اعتصاب غذای سال ۱۳۶۰، آتش‌بازی در انبار، قیام ۱۳۶۲، فرار نافرجام عده‌ای از اسرا، بازجویی‌ها و اعلام آتش بس و زیارت کربلا و نجف» عناوین تعدادی از مطالب کتاب هستند.

در اسارت یانکی‌ها (هفت سرگذشت)

[تهران؟]: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نمایندگی ولی فقیه، مرکز فرهنگی، معاونت انتشارات، مدیریت امور کتاب، (چاپ دوم): ۱۳۷۷.

۱۲۳ ص.

عنوان روی جلد: در اسارت یانکی‌ها: مجموعه خاطره.

به مناسبت سالگرد حماسه هشت سال دفاع مقدس، ۱۳۷۷.

مندرجات: در اسارت یانکی‌ها؛ فقط امیدم به خدا بود؛ سهم شکنجه من بیش‌تر بود؛ سخت‌تر از غم اسارت؛ با گرگ‌ها؛ در دام

فالانژها؛ اسیر.

این کتاب، مجموعه‌ی هفت خاطره است. سه خاطره‌ی اول، خاطرات سه نفر از مجروحان درگیری بالگردهای امریکایی با قایقهای گشتی سپاه در خلیج فارس است، که منجر به اسارت این افراد می‌شود. «سختتر از غم اسارت»، خاطره‌ی اسارت محمد طباطبایی است، که در آن، بازجویی‌ها و شکنجه‌های عراقی‌ها را شرح می‌دهد. «با گرگ‌ها» جریان اسارت راوی «آقابالا رمضانی» است، که کارش بازگرداندن اجساد مطهر شهدا به پشت جبهه بوده است. «اسیر» جریان اسیر شدن راوی (در سال ۱۳۵۹ توسط حزب دموکرات و شرح شکنجه‌های آنها) است.

[صفحه ۷۰۶]

در پنجه گرگ

نوشته عبدالحسین کرکئی؛ ویراستار فرزانه کرکئی. - [بی‌جا]: مؤسسه فرهنگی آیات، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۲۱۹، [۵]: مصور، عکس، نقشه.

عنوان روی جلد: در پنجه گرگ، بررسی وضعیت اردوگاه رمادیه ۱۳.

واژه‌نامه: ص. ۱۷ - ۲۵ و به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، بررسی وضعیت اردوگاه رمادیه عراق از نظر پلان ساختمان، حفاظت فیزیکی آن و مأموران نگهبانی از کمپ است. نویسنده‌ی این کتاب به شرح ارزشها و ضد ارزشهای زمان اسارت، وظایف اسرا، وحدت و اعتصابهای آنها، بررسی انواع شکنجه‌ها، ابزارهای مورد استفاده آنها و ساختار اجتماعی کمپ سیزده پرداخته است. در ابتدای کتاب، در بخش مفاهیم و اصطلاحات، عباراتی مانند کمپ، اسیر، قاطع، آزاد مردان و... توضیح داده شده است. همچنین، عده‌ای از مراقبان و سربازان عراقی نگهبان اردوگاه نیز طی جملاتی معرفی شده‌اند. کتاب، «شرح کوتاهی از زندگی فرهنگی اسرا، جملاتی که استفاده می‌کردند و برخورد صلیبی‌ها با آنها» را نیز در بر دارد.

در تهاجم باد: خاطرات آزادگان اندیمشک

گردآورنده: مرتضی طیبی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۳.

[۲۸۷] ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، خاطرات آزادگان: ۴۶).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: In The Invasion of Wind: The memories of the Freed Captives of Andimeshk.

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

در این مجموعه، خاطرات آزادگان اندیمشک گردآوری شده است. خاطرات، رفتار بعثی‌های عراقی را با اسیران ایرانی به خوبی نمایش می‌دهند. از جمله موضوعهای مطرح شده در کتاب می‌توان به این موارد اشاره کرد: نبودن بهداشت در اردوگاه‌ها، بدرفتاری و شکنجه، ممنوعیت انجام فرائض مذهبی و عزاداری و انجام برنامه‌های دسته‌جمعی، جاسوس گذاردن در میان اسیران اگر چه اسیران ایرانی با روش‌های مخصوص خود در خواندن قرآن، نهج‌البلاغه و کتب درسی، یکدیگر را یاری می‌داده‌اند. حاج

آقا ابوترابی نیز در جلسه‌هایی در مورد اخلاق و صبر و پایداری و غیره صحبت کرده، در تمام مسائل، اسیران را راهنمایی می‌کرده است. یک بار، اعتصاب اسرا منجر به درگیری شده، که طی آن، تعداد زیادی مجروح و چهار اسیر نیز شهید شده‌اند. با هر اقدام تلافی جویانه از سوی ایرانی‌ها، شکنجه‌های مختلف افزایش یافته، گاهی منجر به نقص عضو اسیران می‌شده است. اسیران زخمی را با تیر خلاص یا آمپول هوا شهید می‌کرده‌اند. پس از پذیرش قطعنامه، اسیران را برای زیارت به کربلا و نجف اشرف برده می‌شوند و بعد از رحلت امام (ره)، آن‌ها را برای عزاداری آزاد می‌گذارند.

در محراب اسارت

اصغر زاغیان. - قم: حوزه علمیه قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۷۵.

۱۰۴ ص. - (دفتر انتشارات اسلامی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم؛ ۹۵۹).

کتاب، حاوی ۴۱ خاطره از دوران اسارت رزمندگان میهن اسلامی است که توسط نویسنده‌ی کتاب تقریبا از آغاز سال ۱۳۶۷ تا پایان دوره‌ی اسارت و بازگشت به میهن اسلامی، با ترتیب زمانی خاطرات ثبت شده است. مطالب مشترکی که در بیشتر این خاطرات به چشم می‌خورد، عبارتند از: «توهین به مقدسات ایرانیان، تنبیهات سخت بدنی به خاطر چیزهای بیهوده، زندان الرشید بغداد، گرفتن روزه و انجام فرایض دینی در عین کمبود جیره‌ی غذایی،

[صفحه ۷۰۷]

عید فطر سال ۱۳۶۸، شنیدن خبر رحلت حضرت امام (ره) و غم و اندوهی که از این بابت متوجه اسیران ایرانی گردید و بازگشت به وطن و خوشحالی غیر قابل توصیف آزادگان از بازگشت به وطن.»

در مدار بسته قفس

مهدی کارگر. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۳.

۱۰۹ ص. مصور. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۳۴).

عنوان روی جلد: خاطرات اسیر آزاد شده ایرانی، مهدی کارگر، در مدار بسته‌ی قفس.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Enclosed in a Cage. The Momoirs of the Iranian Freed Captive Mehdi Karegar.

این کتاب، خاطرات آزاده مهدی کارگر، از دوران اسارت، است. او که دانش‌آموز سال چهارم دبیرستان بود، پس از جلب رضایت خانواده و گذراندن دوره‌ی آموزشی، به اندیمشک رفت و در عملیات فتح المبین شرکت کرد. چندی بعد، ضمن درگیری با دشمن، مجروح و اسیر شد. او در بیمارستانهای شهر عماره و الانبار مداوا شده، به اردوگاه عنبر منتقل گردید. «رفتار و روش نگهبانان عراقی، بی‌غذایی و نبود بهداشت، کتک زدن و تنبیه‌های دیگر در اردوگاهها، روحیه دادن به اسرا با حمایت حاج آقا ابوترابی، حقوق اسرا (که به پول ایران، مبلغ چهل تومان در ماه بود) برای تأمین مایحتاج، تهیه‌ی آب گرم با انداختن دو رشته سیم برق در سطل آب، انجام فعالیت‌های ورزشی و هنری، یادگیری زبانهای مختلف، زیارت مرقد امام حسین (ع) و قمر بنی‌هاشم پس از پذیرش قطعنامه و بالاخره بازگشت کبوترهای عاشق به وطن» بخشهایی از خاطرات اوست.

دوره‌ی درهای بسته: به روایت اسیر شماره ۵۵۳۳، فاطمه ناهیدی

مریم برادران؛ ویراستار کوروش علیانی. - تهران: روایت فتح، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۶۳ ص. - (انتشارات روایت فتح؛ ۱۵ / ۱۸: دوره‌ی درهای بسته؛ ۲).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

«فاطمه ناهیدی»، متولد سال ۱۳۳۲ در تهران، در پی سفر به مناطق جنوب برای کمک به مجروحان، در تاریخ ۲۰ / ۷ / ۱۳۵۹، به اسارت دشمن در آمد و در تاریخ ۱۰ / ۱۱ / ۱۳۶۲ آزاد شد. این کتاب، گزارش کوتاهی به نقل از خود او از روزهای اسارت در زندانها و اردوگاههای عراق است. از جمله مطالب ارائه شده، می‌توان به این موارد اشاره کرد: «نحوه‌ی اسارت در خرمشهر، برخورد عراقی‌ها و پناهندگان جاسوس ایرانی با او در روزهای اولیه‌ی اسارت، اسارت در بصره، عزاداری در زندان برای امام حسین (ع)، خاطراتی از شهید تندگویان، هم سلولی با زندانی‌های دیگری به نامهای حلیمه و معصومه و مریم، نحوه‌ی شنیدن اخبار اوضاع ایران و جنگ، نماز خواندن، پوشش و لباس در زندان، نظافت و استحمام، اعتصاب غذا در زندان، کتک کاری با زندانبان، اقامت در زندان الرشید، اردوگاه الاماره، اردوگاه موصل، ملاقات با صلیب سرخ، نامه نگاری با خانواده و آزادی».

ده سال تنهایی: خاطرات برادر آزاده مهندس سید محسن یحیوی

محسن یحیوی. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ دفتر حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس، ۱۳۷۱.

۲۹۳ ص.: مصور، عکس، نمونه.

[صفحه ۷۰۸]

این کتاب به مناسبت سوم خرداد ماه - سالروز حماسه‌ی پر شکوه آزادی خرمشهر - به چاپ رسیده است.

چاپ سوم این کتاب در سال ۱۳۷۹ توسط دفتر نشر فرهنگ اسلامی منتشر شده است.

مهندس محسن یحیوی و مهندس بوشهری، (معاونان وزیر) در بین راه عزیمت برای بازدید از آبادان، اسیر شده، به زندان‌های سازمان امنیت در بغداد منتقل می‌شوند. مهندس یحیوی در ماه‌های اول مورد بازجویی و شکنجه قرار می‌گیرد. پس از مدتی، با زدن ضربه به دیوار، متوجه حضور مهندس بوشهری در سلول مجاور می‌شود و با او ارتباط پیدا می‌کند. در سال ۱۳۶۰، با اعتصاب غذا، خواستار هم سلولی با بوشهری و تندگویان و ملاقات با نماینده‌ی صلیب سرخ می‌شود. در نتیجه، پس از ۲۲ روز، و پس از ۲۰ ماه اسارت با مهندس بوشهری هم سلول می‌شود. پس از ۵ سال، به آن‌ها فرهنگ لغت و رادیو می‌دهند. طی این مدت ۳ بار به زیارت برده می‌شوند. در نهایت در روز ۲۴ شهریور ۱۳۶۹ به ایران باز می‌گردند. در انتهای کتاب حکم حضرت امام در مورد ایشان و تعدادی عکس به چاپ رسیده است. مهندس یحیوی در این کتاب شرایط حاکم بر زندان‌های امنیتی، رفتار عراقی‌ها با دولتمردان ایران در عراق، صبر و مقاومت اسیران ایرانی، شکنجه و سختی‌های دوران اسارت و... را به خوبی بیان کرده است.

دیوارهای بغداد (جلد ۱)

جواد محمدپور. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۱.

۶۳، [۱۷] ص.: نمونه. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، خاطرات آزادگان ۱۴).

عنوان روی جلد: دیوارهای بغداد، خاطرات اسیر آزاد شده ایرانی، جواد محمدپور.

عنوان به زبان انگلیسی: Baqdad's Walls, Memoirs of released Iranian Pow.

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

این کتـاب شامـل خاطرات یک اسـیر ایرانی است که در ۱۹ / ۹ / ۱۳۶۰ در قله‌ی ۹۲۰، در نزدیکی قصـر شـیرین، (که آن زمان در دست عراق بـود) اسـیر شـد. او فرمانـده یـک گروه ده نفری بـود که به علت نرسـیدن قوای کمکی به اسـارت عراقی‌هـا در آمدنـد. عراقی‌ها آنها را به قصـر شـیرین و از آنجا به بغـداد بردند. نویسـنده در این کتاب بعضـی از شـکنجه‌های عراقی‌ها را در مورد خود و همرزمان اسیرش توضیـح داده، محدودیتها و مشکلاتی که در اردوگاه داشته‌اند، بیان کرده است. او همراه با اولین گروه چهار صد نفری اردوگـاه در هفتم بهمن ماه سال ۱۳۶۷ برای زیارت به کربلا و نجف برده شـد، که خاطرات این سـفر نیز در این کتاب نوشـته شـده اسـت. وی جزو اولین گروه هزار نفری آزادگـان بـوده که در روز ۲۹ مرداد مـاه سال ۱۳۶۹ از طریـق مرز خسـروی وارد ایران شده‌اند. این کتاب ضمائم و عکسهایی دارد که از جمله‌ی آنها یادداشتهایی است که وی در زمان اسارت مخفیانه نوشته بوده است.

دیوارهای بغداد (جلد ۲)

جواد محمدپور. - تهران سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۲.

۱۷۵ ص، نمونه. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان: ۱۴).

عنوان روی جلد: دیوارهای بغداد: خاطرات اسیر آزاد شده ایرانی (جلد دوم).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Baqdad's Walls: Memories of Released Iranian POW.

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

کتاب حاضـر شامل یادداشتهای آزاده «جواد محمدپور» از لحظه‌ی اسارت در تاریخ ۲۰ / ۹ / ۶۰ تا لحظه‌ی آزادی (در ۲۸ / ۵ / ۶۹) است. تنظیم مطالب کتاب به ترتیب روزهای اسارت تنظیم شـده و شامل موارد زیر است: «لحظه‌ی اسارات، روزهای اولیه‌ی اسارت، شکنجه در استخبارات، پذیرایی در تونل وحشت و اعزام به موصل یک، اردوگاههای موصل دو و چهار، دیدار با حاج آقا ابوترابی، تغذیه و بهداشت در اردوگاهها، ادای نماز جماعت در اسارت، شکنجه و

[صفحه ۷۰۹]

کتک زدن اسـرا توسط دو افسـر اسـتخبارات عراق (مشـعل و عثمان)، صـلیب سـرخ، برگزاری مراسم عبادی، جشنها و سوگواری‌ها، ورزش در اردوگاهها، شهادت در اسارت، حمام گرفتن، برخورد با جاسوسان و نفوذی‌ها، برنامه‌های دهه‌ی فجر در اسارت، پذیرش قطعنامه‌ی ۵۹۸ و آتش بس، رحلت حضـرت امـام (ره)، آزادی و رسـیدن به مرز خسـروی». در پایان کتاب نیز تصویر نمونه‌هایی از دفترچه‌ی یادداشت این آزاده (کاغذهای نازک سیگار) آمده است.

رزمنده مهاجر: زندگینامه و خاطرات جنگ و اسارت سـردار سـپاه اسلام حاج قربانعلی بازرگان، قائم مقام فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نوشهر و چالوس

تدوین محمدعلی رضوی‌نیا؛ ویراستار محمد حسن شکوری. - [قم]: نسیم حیات، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۰۴ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب حاوی خاطراتی از دوران حضور «قربانعلی بازرگان» (قائم مقام فرماندهی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نوشهر و چالوس) در مناطق عملیاتی و اسارت وی در اردوگاههای عراق و در پایان، آخرین روزهای عمر او است که از زبان خود شهید، همرزمان، و همسرش نقل شده است. او متولد سال ۱۳۴۴ در روستای اشکار دشت چالوس بود و در عملیات والفجر چهار در منطقه‌ی پنجوین عراق اسیر شد و در تاریخ ۳۱ / ۵ / ۱۳۶۹ آزاد شده، به میهن اسلامی بازگشت. وی در بهمن ماه ۱۳۷۳، در حادثه‌ی رانندگی به ملکوت اعلی پیوست. از جمله مطالب کتاب، می‌توان به این موارد اشاره کرد: «اسارت نیروهای عراقی در عملیات فتح المبین، شرکت در عملیات فتح المبین، عملیات رمضان، عملیات و گشت و شناسایی منطقه‌ی مریوان و بانه، عملیات والفجر چهار، چگونگی اسارت، زندان کرکوک و بغداد، اردوگاههای موصل دو و چهار، بازگشت به میهن، شب قبل از حادثه و وفات.»

رمادیه هفت، مجموعه خاطرات آزادگان

[تألیف] مرکز حفظ و نشر آثار دفاع مقدس جهاد سازندگی. -[تهران]: جهاد سازندگی، مرکز حفظ و نشر آثار دفاع مقدس، ارغنون، ۱۳۷۱. ۷۰ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

مندرجات: تونل مرگ / آزاده جعفر فراتی؛ رمادیه هفت / آزاده حسین تریاکی؛ سفره‌ی حضرت ابوالفضل / حمید خیبری؛ نبرد تا لحظه آخر / آزاده احمد پیرزاده؛ آن روزها / آزاده مرتضی محسنی.

در این کتاب پنج خاطره درج شده که به صورت سؤال و جواب گردآوری شده‌اند. خاطره‌ی «تونل مرگ» از آزاده جعفر فراتی (راننده‌ی لودر از لشکر پنج نصر، در منطقه سلیمانیه) است. وی نحوه‌ی اسارت، بازجویی و شکنجه در کمپ یازده اردوگاه تکریت و بدی تغذیه و بهداشت (از جمله، مسموم بودن گوشت و تزریق با یک سرنگ به سی تا چهل نفر) را بیان می‌کند. در «رمادیه هفت» آزاده حسین تریاکچی - رزمنده کم سن و سال - در راه رسیدن به منطقه‌ی عملیاتی، گم شده، اسیر عراقی‌ها می‌شود. او رفتار مردم با اسیران، وضع اسیران در اردوگاه و انعکاس خبر رحلت امام میان اسرا را بیان می‌کند. «سفره‌ی حضرت ابوالفضل» از آزاده حمید خیبری است که می‌گوید به سبب وقف رادیویی که اسرا از آن کسب خبر می‌نمودند به حضرت عباس، این رادیو هرگز لو نمی‌رفت. در «نبرد تا لحظه‌ی آخر»، آزاده احمد پیرزاده، نحوه‌ی آزادی گروهی از رزمندگان محاصره شده - که بدون آذوقه و مهمات مانده بودند - توسط یک کرد عراقی را بیان می‌کند. در «آن روزها»، آزاده مرتضی محسنی، ضرب و شتم یک سید را به خاطر تدریس نهج‌البلاغه به اسرا شرح داده است.

[صفحه ۷۱۰]

رمل‌های تشنه

جعفر ربیعی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۶۹.

۹۳ ص.: عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۱).

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

خاطراتی که در این کتاب بیان شده است، شرح کوتاهی را از نحوه اسارت و زندگی ۲۹ ماهه جعفر ربیعی در اردوگاههای رژیم بعثی عراق ارائه می‌دهد. این آزاده، عملیاتی را که طی آن مجروح شد، تشنگی شدید، و همچنین نحوه به اسارت در آمدن خود را پس از چند شبانه‌روز تحمل درد در اثر زخم‌های عمیق وارد شده بر بدنش، توضیح داده، تلاشی را که سربازان عراقی برای کسب اطلاعات از او داشتند، بیان کرده است. وی از بیمارستان العماره و محبت پیرزنی که به عنوان مستخدم در آنجا کار می‌کرد، نیز سخن گفته و وضعیت اردوگاه‌های اسرا را در رژیم بعثی عراق و صبر و اسقامت آن‌ها را در مقابل سختی‌ها شرح داده است.

رنج شیرین: خاطرات اسیر آزاد شده ایرانی

احمد یوسف‌زاده. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، (چاپ اول): ۹۶.۱۳۷۷ ص.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Sweet Suffering

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

به مناسبت کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان تقدیم به سردار سرتیپ قاسم سلیمانی

احمد یوسف‌زاده متولد سال ۱۳۴۴ در روستای کهنوج است. او به مدت هشت سال و سه ماه در اسارت نیروهای دشمن بود. وی در عملیات بیت المقدس (آزادسازی خرمشهر) به اسارت عراقی‌ها در آمد. کتاب حاضر شامل سی خاطره است که او درباره‌ی جبهه و دوران اسارت نقل کرده است. موارد زیر از جمله خاطرات اوست: «شرح نحوه‌ی اسارت و نوشتن کلمات (حزب الله خانوک) توسط وی بر روی تانکهای غنیمتی (که بعدها دشمن آنها را به نام غنایم جنگی از ایرانیان معرفی می‌کرد)؛ قصد اعدام اسیر ایرانی توسط افسر عراقی و منصرف شدن از این کار در نتیجه‌ی شجاعت فرد اسیر؛ خاطره‌ی سرباز عراقی بنام عبدالنبی که دوستدار امام (ره) بود؛ شجاعت اسیری به نام امیر شاه‌پسندی، پانزده ساله از کرمان (که او را با اتو شکنجه دادند)؛ قهرمان بوکس آسیا به نام بهزاد که در عملیات فتح المبین اسیر شده بود، و...».

رنگ زخم

به کوشش: محمد ابراهیم صحافیان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۳.

۸۵ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان، ۳۹).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Colour of the Wound

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

دشمن بعثی در طول مدت جنگ، از هیچ ظلم و جنایتی در مورد نیروهای اسلام کوتاهی نکرد. در این میان، آزادگان بیشتر از دیگران آماج تیرهای زهرآلود دشمن و عداوت جنایتکاران جنگی بوده‌اند. کتاب «رنگ زخم» خاطرات اسرای ایرانی است که در طول سالهای اسارت شاهد هزاران جرم و جنایت بوده‌اند و خود نیز طعم تلخ شکنجه‌های بعثی‌ها را چشیده‌اند. خاطرات گردآوری شده در این مجموعه، شکنجه‌های فردی و دسته جمعی، تجاوز به حقوق اسرا و نقض مکرر قوانین بین‌المللی را بیان می‌کند. کتاب، مقاومت و صبر آزادگان و عشق آنان را به اهداف، اعتقادات و امام امت نشان می‌دهد.

[صفحه ۷۱۱]

روایت زخم

جمع آوری: دفتر حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس - لشکر ۳۱ عاشورا؛ تدوین و نگارش: محسن علامه؛ بازنویس نثر: حسن بنی عامری، ناظر: محمد قاسم فروغی جهرمی. - تهران: سپاه پاسداران، معاونت تبلیغات و انتشارات نیروی زمینی مدیریت انتشارات، ۱۳۷۲.

۱۱۱ ص.: (مجموعه آثار و ارزشهای دفاع مقدس؛ مجموعه خاطره (۹) (.

این کتاب به مناسبت سالگرد و ورود اولین گروه آزادگان سلحشور به میهن اسلامی (۲۷ مرداد ماه ۱۳۶۹) منتشر شده است.

مندرجات: روزهای پیش از عملیات، روزهای اول عملیات، روزهای اسارت، روزهای اول بازجویی، روزهای اردوگاه عنبر، انتقال به اردوگاهی دیگر، اردوگاه موصل چهار، اواخر جنگ و بعد از آتش بس، زیارت کربلا و سرانجام آزادی.

کتاب «روایت زخم»، خاطرات آزادگان سرافراز، از روزهای سخت اسارت است. در این کتاب، خاطرات آزادگان از روزهای پیش از عملیات، روزهای اول عملیات و روزهای اسارت، بازجویی و... پرداخته است. با وجود این که راویان خاطرات، افراد متفاوتی هستند، در تدوین و بازنویسی این خاطرات، سیر زمانی حوادث دوران اسارت حفظ شده است. این عزیزان، خاطرات خود را از دوران اسارت - نوروز سال ۶۱ در بازداشتگاههای عراق، درگیری با نیروهای عراقی، اردوگاه موصل چهار و اردوگاه عنبر - بیان کرده‌اند و شقاوت، دشمنی و رفتار ظالمانه‌ی مزدوران عراقی را همراه با استقامت و مبارزه‌ی اسرای ایرانی به تصویر کشیده‌اند. «خاطرات اسرا از شنیدن خبر پذیرش قطعنامه‌ی ۵۹۸ و خبر ارتحال حضرت امام (ره) بدترین خاطرات اسارت و خاطرات «زیارت و کربلا، زیارت اماکن متبرکه و آزادی و شادمانی از بازگشت به میهن اسلامی» بهترین خاطرات معرفی شده‌اند.

روایت هجران: امام خمینی و آزادگان (خاطرات و نامه‌های دوران اسارت آزادگان)

تهران: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، ۱۳۷۵. ش، ۴۸۴ ص.

کتابنامه: ص. ۴۸۵- ۴۸۷، همچنین به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب حاوی تعدادی خاطره از آزادگانی است که به یاد امام و انقلاب اسلامی سالهای سخت اسارت را در زندانهای مخوف رژیم بعث عراق تحمل نموده‌اند. همچنین نشان دهنده‌ی حیرت و تعجب آنان از پذیرش قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل از طرف ایران و اندوه فراوان آنها از رحلت امام است. چگونگی برپایی مراسم سوگواری حضرت امام (ره) در اسارت، در این خاطرات بیان شده است. در بین یادداشتهای این بزرگواران، خاطراتی از حجج اسلام ابوترابی و میرسید و آقایان حاجی بیگی، تیموریان و یحیوی و نامه‌های پر رمز و راز دوران اسارت آزادگان به امام و پاسخ برخی از نامه‌ها وجود دارد. خاطرات اسرای عراقی از جبهه‌های نبرد حق علیه باطل بر جذابیت کتاب افزوده است.

رو در روی شیطان: خاطرات عبدالکریم مظفری

تدوین قاسم یاحسینی؛ تهیه کننده دفتر تاریخ و ادبیات مقاومت حوزه هنری استان بوشهر. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری؛ بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۲۲۱ ص.: مصور، عکس (رنگی). - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، خاطرات؛ ۱۶۹).

طراح روی جلد: کوروش پارسانژاد.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Vis_a_Vis the Satan: The Memoirs [i.e. memories] of Abdolkarim Mozaffari

[صفحه ۷۱۲]

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب در ۲۵ فصل تنظیم شده است. «عبدالکریم مظفری» در سال ۱۳۴۴ در بوشهر متولد شد. برخی از خاطرات او عبارتند از: «بمباران فرودگاه بوشهر، اعزام به مرکز آموزش نظامی کازرون و سپس به تنگه‌ی چزابه، درگیری با دشمن، مجروح شدن در اهواز، اعزام به نیروگاه اتمی بوشهر، مأموریت شناسایی در نهر قاسمیه‌ی منطقه‌ی گسبه، شناسایی در آبهای مرزی بوشهر، عملیات بدر و بمباران شیمیایی، بمباران و ریختن تیرآهن و بشکه‌های سنگین از هواپیماهای دشمن، مأموریت با قایق بعثت و ناوچه‌ی طارق، درگیری با بالگردهای آمریکایی و انهدام آنها با موشک استینگر، غرق ناوچه‌ی طارق، شهادت همرزمان، اسارت و شکنجه شدن به دست نیروهای آمریکایی و آزادی به کمک صلیب سرخ». در پایان کتاب، عکسهایی از خانواده، خدمت در جبهه و مأموریتهای دریایی موجود است.

روزنه‌ای به آسمان

به کوشش مریم شانکی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۵۶ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان: ۲۷).

عنوان روی جلد: خاطرات اسیر آزاد شده ایرانی، معصومه آبادی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: An Opening Into the Sky

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب، خاطرات «معصومه آبادی»، یکی از زنان آزاده‌ی ایرانی، است. وی از خواهران امدادگر سپاه بود که در زمان درگیریهای آبادان و خرمشهر به همراه «خانم بهرامی» در چنگ عراقی‌ها اسیر شد. او می‌گوید: عراقی‌ها از زنان ایرانی وحشت داشتند و می‌پنداشتند که آنها از سران ارتش ایران هستند. عراقی‌ها این خواهران را به سختی شکنجه می‌کردند. در زندان تنومه بارها سلولهایشان را عوض می‌کردند. در بعضی از سلولها روزنه‌ای کوچک وجود داشت و در بعضی دیگر، هیچ منفذی مشاهده نمی‌شد. در زندان بغداد بدرفتاری به نهایت می‌رسد. سرانجام، اعتصاب غذا و یاری خداوند باعث موفقیت آنها در ارسال نامه به خانواده‌هایشان و بالاخره آزادی و بازگشت به ایران می‌شود. در تمام این مراحل، ایمان خالصانه، صبر، استقامت و ایثار از میان خاطرات به چشم می‌خورد.

روزهای بلند انتظار: خاطرات روحانی آزاده، قربانعلی عظیمی

قربانعلی عظیمی؛ [به کوشش حسین سیدی]. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۲.

۸۴ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان: ۳۹)

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Long Days of Waiting: The memoirs of the freed clergyman Ghorbanali Azimi

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب، خاطرات دوران اسارت یکی از روحانیان آزاده است. این روحانی در ۲۳ / ۳ / ۶۱ هنگام عزیمت به مریوان به دست منافقین اسیر شده، به عراق برده شد. منافقین، در کرکوک او را به عراقی‌ها فروختند. عراقی‌ها پس از چند روز بازجویی او را به بغداد و به اردوگاه رمادیه بردند. از آن پس تا پایان مدت اسارت در تیر ماه سال ۱۳۶۸ او به چند آسایشگاه دیگر از جمله تکریت انتقال یافت. خاطرات این روحانی آزاده بیانگر وضع اردوگاهها، شکنجه‌ها، رفتار بعثیون با اسرای ایرانی، روحیه‌ی اسیران ایرانی و سرانجام، شرح احوال اسیران هنگام شنیدن خبر پذیرش قطعنامه‌ی ۵۹۸، زیارت کربلا و بازگشت به ایران است.

[صفحه ۷۱۳]

رهایی در فکه

رضا میرزازاده حسینی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۴.

۷۸ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۴۴).

عنوان روی جلد: رهایی در فکه: خاطرات اسیر آزاد شده ایرانی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Release in Fakkeh: The Memoirs of the Iranian Freed Captive.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب، خاطرات برادر آزاده «سیدرضا میرزازاده حسینی» است. وی در دوازدهم اردیبهشت ماه ۱۳۶۵، در عملیات آزادسازی فکه، به سبب تیر خوردن به دست و پایش، نمی‌تواند همراه همرزمان خود عقب‌نشینی کند. در نتیجه، اسیر دشمن می‌شود. پس از آن به شهر العماره و سپس به اردوگاه «رمادیه ده» فرستاده می‌شود. با وجود زخمی بودن و وضع اسفناکی که داشته به شدت شکنجه می‌شود. در آنجا اسیران با مشکلات بیماری و عدم بهداشت دست به گریبان بوده‌اند که پس از آمدن مأموران صلیب سرخ اوضاع کمی بهتر می‌شود. در آبانماه ۶۷، او همراه اولین گروه چهارصد نفری اسرا، برای زیارت به کربلا می‌رود، و در پنجم شهریور ماه سال ۶۹ همراه با گروهی از اسرای ایرانی در مرز خسروی با اسرای عراقی مبادله و آزاد می‌شود. مطالب کتاب بیانگر ایستادگی، پایمردی، ایثار، از خود گذشتگی، ایمان و اعتقاد و وحدت برادران اسیر ایرانی است.

زخم شقایق، مجموعه خاطرات

بازنویس: محمدرضا یوسفی کوپایی. - [اصفهان؟]: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، لشکر زرهی ۸ نجف اشرف، ۱۳۷۵.

۱۱۱ ص.: (کنگره بزرگداشت سرداران و ۲۳ هزار شهید استان اصفهان مجموعه آثار ۲۲؛ نجف در کربلا ۸: خاطرات).

طراح روی جلد: غلامرضا راهپیما.

کتاب «زخم شقایق» مجموعه‌ای از خاطرات رزمندگان اسلام در طول عملیاتهای «رمضان محرم و والفجر مقدماتی» است. این خاطرات بیشتر به شهدا می‌پردازند. رزمندگان از شهدا سخن گفته‌اند و رشادتها، شجاعتها، تلاشها، ایثار، شهادت‌طلبی، نمازهای شبانه، خلوص نیت و تقوای آنان را به تصویر کشیده‌اند. این خاطرات، نشان دهنده‌ی شرایط عملیات، نحوه‌ی عمل رزمندگان، روحیه‌ی بالای آنان، امدادهای غیبی در جبهه‌های جنگ، تلاش بسیار رزمندگان، سختیها و مشکلات بی‌شمار جبهه‌های نبرد و

روحیه‌ی والای رزمندگان و همچنین شخصیت فرماندهان و ابتکار، سرعت عمل، قدرت و هوش فرماندهی آنان است.

زخم یاد اسارت

احمد بخشی‌پور. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۶۹.

۴۴ ص.: ۴ قطعه عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۶).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Wound - Memory of The Captivity

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

این کتاب، خاطرات آزاده «احمد بخشی‌پور» است که در تاریخ ۸ / ۹ / ۵۹ به اتفاق آقای تندگویان - وزیر نفت وقت - به جبهه‌های جنوب مسافرت کرده بود. او نحوه‌ی اسارت خود و همراهانش را در مسیر اهواز - آبادان شرح می‌دهد و سپس از شکنجه‌های برخی جاسوسان سخن می‌گوید که خود را فروخته و به خدمت عراقی‌ها در آمده بوده‌اند. او از وضع اسرا می‌گوید و برنامه‌های ویژه‌ای که آنها برای استفاده‌ی بهینه از وقت خود تدارک دیده بودند تا معلومات خود را بالا ببرند. در این خاطرات، مقاومت اسرا در برابر شکنجه‌ها و روحیه دادن اسرا به یکدیگر و زیارت

[صفحه ۷۱۴]

کربلا نیز شرح داده شده است. احمد بخشی‌پور در پایان کتاب، نحوه‌ی آزادی و بازگشت خود به ایران اسلامی را شرح داده است.

زندگی در اسارت

نوشته احد حمیدی. - تبریز: ستاد رسیدگی به امور آزادگان استان آذربایجان شرقی، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۱۳۲ ص.: مصور، عکس، نمونه.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

«احد حمیدی» متولد تبریز در سال ۱۳۴۵، در منطقه‌ی عملیاتی خیبر اسیر نیروهای عراقی شد و این کتاب، خاطرات او از زمان اسارت تا آزادی است. موارد زیر، از جمله موضوعهای خاطرات او است: «اعزام به جبهه، نحوه‌ی اسارت، در زندان بصره و بغداد، اردوگاه موصل یک، قوانین و مقررات حاکم بر اردوگاه در هنگام غذا دادن، شکنجه و کتک کاری، تنبیه‌های وحشیانه و انتقام ناجوانمردانه، اردوگاه رمادیه‌ی دو، خاطراتی از بازدید صلیب سرخ، اعتصاب غذای اسیران و استفاده از جاسوسان در شکستن اعتصاب، درس خواندن در اردوگاه، شنیدن خبر آتش بس و خبر رحلت جانگداز امام (ره)، مسابقات ورزشی در اردوگاه و آزادی و بازگشت به میهن». نمونه‌ی نامه‌ای از اسارت و تصاویری از دوران جبهه، اسارت و بازگشت به میهن نیز ارائه شده است.

زندگی در مه: خاطرات اسیر آزاد شده‌ی ایرانی، یعقوب مرادی

یعقوب مرادی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، ۱۳۷۶.

۱۵۰، [۸] ص.: تصویر. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۵۸).

طراح روی جلد: کوروش پارسانژاد.

عنوان دیگر: زندگی در مه، خاطرات اسارت یعقوب مرادی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Life Mist: Memoirs of the Iranian Freed Captive

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

یعقوب مرادی از پیشمرگان مسلمان در ۱۹ / ۱۰ / ۱۳۵۹ همراه ۲۰ نفر پیشمرگ دیگر و ۱۲۰ نفر ارتشی برای انجام عملیاتی در جاده آبادان - ماه شهر عازم آن جا می‌شود و در جنگی دلاورانه ولی نابرابر، اسیر می‌شود و تا هنگام آزادی (در سال ۱۳۶۹) در اردوگاه‌های مختلف به سر می‌برد. این کتاب یادداشت‌ها و خاطرات او از دوران اسارت است. در این خاطرات او نحوه‌ی اسارت خود را بازگو کرده، از رفتار و شکنجه‌های بعثی‌ها می‌گوید. از اردوگاه‌های بصره و موصل یک تا موصل شش، رمادی و صلاح الدین، تعریف کرده، وضعیت اسرا را تشریح می‌کند. برخورد صلیب سرخ با اسرا، شنیدن خبر ارتحال حضرت امام «ره» و عزاداری برای آن بزرگوار و بالاخره جریان بازگشت به ایران و آزادی و دیدار با خانواده، بخشهایی از این خاطرات تکان دهنده هستند. در پایان کتاب نیز عکس‌هایی که برادر یعقوب مرادی در مراحل مختلف گرفته است، زینت بخش کتاب شده است.

زندگی ممنوع

تألیف: ستار کریمی، اسماعیل چاوشی؛ [به کوشش]: اسماعیل یکتایی لنگرودی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۱۰۴ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان؛ ۲۰).

[صفحه ۷۱۵]

عنوان پشت جلد به انگلیسی: No Living: Memoirs of the Freed Iranian Captives: Esmaiel Chavoshi-Satar Karimi

عنوان روی جلد: زندگی ممنوع! خاطرات اسیران آزاد شده ایرانی: اسماعیل چاوشی - ستار کریمی.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

مندرجات: شکنجه گاه تکریت / ستار کریمی؛ زندگی ممنوع / اسماعیل چاوشی.

دو تن از آزادگان خاطرات خود از دوران اسارت را در این کتاب نقل کرده‌اند. ستار کریمی در سال ۱۳۶۷ اسیر شد و به شهر مندلی، سپس به پادگان بعقوبه و پس از آن، به اردوگاه تکریت برده شد. او در خاطرات خود از بدی وضعیت بهداشت، غذا و آب، بیماری‌ها و شهادت اسیران، رفتار نامناسب، شکنجه و بدرفتاری بعثی‌ها، روحیه‌ی مقاوم اسیران و برپا داشتن مراسم مذهبی، (مانند احیاء ماه رمضان، عاشورا و...) صحبت می‌کند. در خاطره‌ی دوم، اسماعیل چاوشی جریان اسارت خود به دست نیروهای کومله‌ی کردستان، تحویل داده شدن به نیروهای عراقی و برده شدن به زندان الرشید بغداد را بیان می‌کند. او نیز از وضعیت بد آب، غذا و نظافت، بی‌توجهی به بهداشت و وجود امراض مختلف در زندانها، شکنجه‌ها و به شهادت رسیدن اسرا و برپایی مراسم عزاداری و... می‌گوید. با پایان یافتن جنگ و انجام تبادل اسرا، این آزادگان عزیز به میهن خویش بازگشتند.

سالهای اسارت یا خوشه‌های خاطره، گذری بر صخره‌های سخت و تکیده‌ی اسارت تا اقامت بر دشت سبز خاطره‌های امت

قاسم جعفری. - قم: حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، (چاپ دوم با تجدید نظر): ۱۳۷۲.

۲۳۲ ص.: عکس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

قاسم جعفری، روحانی آزاده، در این کتاب وضعیت گروهی از اسیران ایرانی در یکی از اردوگاههای موصل را با بیطرفی بیان می‌کند. این خاطرات نشان دهنده‌ی روح قهرمانانه‌ی آزادگان عزیز است. نویسنده در این کتاب خاطرات خود را از آغاز اسارت تا زمان آزادی بیان می‌کند و با بیان سختیها و شکنجه‌هایی که دشمنان بعثی بر رزمندگان اسلام وارد می‌آوردند، روح استقامت و پایمردی و شجاعت و شهامت آزادگان را به تصویر می‌کشد. فصل دوم، (که در چاپ دوم کتاب به آن اضافه شده است) به مطالعه‌ی قوانین بین‌المللی درباره‌ی اسرا می‌پردازد و در هر مورد، ضمن آوردن نمونه‌هایی از نقض قوانین توسط عمال رژیم بعث عراق، به اثبات این موضوع می‌پردازد که سربازان عراقی برای آزار و اذیت و شکنجه‌ی آزادگان عزیز دست به هر کاری می‌زدند.

سالهای تنهایی: خاطرات ده سال اسارت و خلبان آزاده «هوشنگ شیروین»

هوشنگ شیروین؛ به کوشش: رضا بنده‌خدا. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۱۸۶ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۵۸).

عنوان روی جلد: سالهای تنهایی، خاطرات خلبان آزاده، هوشنگ شروین.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

هواپیمای خلبان آزاده «هوشنگ شیروین» - که در سال اول جنگ، ۱۳۵۸، برای بمباران پایگاه «کوت» در عراق اعزام شده بود - مورد اصابت دشمن قرار گرفت. او در مرز قصر شیرین به اسارت عراق در آمد. در این کتاب، آقای شیروین، پس از ذکر زندگینامه‌ی مختصر خود، به بیان خاطرات خود از دوران اسارت پرداخته است. «ایمان قوی،

[صفحه ۷۱۶]

ایستادگی و مقاومت در برابر بازجویی‌ها، مشکلات کمبود امکانات بهداشتی و غذای کافی و وسایل ارتباطی چون رادیو و روزنامه و نداشتن امکان هواخوری، ارتباط با سلولهای مجاور به وسیله علائم ضربه‌ای (مورس)، سعی برای فرار، تغییر و بهبود اوضاع با پذیرش رسمی قرارداد ۱۹۷۷ الجزایر از سوی عراق و به اجرا در آمدن مفاد قطعنامه‌ی ۵۹۸، افزایش مدت هواخوری و در اختیار گذاشتن رادیو» از جمله خاطراتی هستند که این آزاده بیان می‌کند.

سرانجام با مبادله، اسرا بعد از قرنطینه به آغوش خانواده برگشتند.

سال‌های سخت اسارت

با خاطراتی از ابوالقاسم علی حسینی، بیژن ابراهیمی، داریوش نظرزاده. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۳.

۱۷۹ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان: ۳۷).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Hard Years in Captivity

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

مندرجات: چهار موصول استقامت / ابوالقاسم علی حسینی؛ اسیر کردستان، سال‌های سخت اسارت / بیژن ابراهیمی؛ به خاطر ورزش

/ داریوش نظرزاده.

«چهار موصل استقامت» خاطرات آزاده‌ای است که در اوایل جنگ اسیر شد. او از «جاسوسان ایرانی، روحانیت در اردوگاههای اسیران، آتش سوزی در انبار تدارکات دشمن، غنیمت گرفتن رادیو و شکنجه‌های مختلف بعثی‌ها» یاد می کند.
«اسیر کردستان» خاطرات یک کارگر ساده‌ی مخابرات است که مأمور تعمیر دکلی در جاده‌ی کامیاران - سنندج شده، اسیر کومله‌ها می‌شود. او از شکنجه‌های روحی و جسمی، سختیهای اسارت، بمباران زندان دوله تو و بالاخره آزادی در اثر پیشروی نیروهای اسلام صحبت می کند.
«سالهای سخت اسارت» خاطرات سربازی است که در اسارت، به فرار دو رزمنده‌ی دیگر کمک کرد و بیش از صد روز در سازمان اطلاعات عراق تحت شکنجه قرار گرفت. «به خاطر ورزش» خاطرات تکاوری است که در منطقه بیات اسیر شد. وی به سبب اقدام به تمرین کونگ‌فو در اردوگاه، مورد آزار و شکنجه‌ی فراوان قرار گرفت.

ستون پنجمی‌ها: خاطرات آزادگان جانباز

به کوشش امیر معصومی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۳.
۶۳ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان: ۴۱).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Fifth Column: The Remineicences of the Freed Captives
شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.
مندرجات: بعد از هاشم؛ ستون پنجمی‌ها؛ تشنه اشک؛ اردوگاه الانبار.
این کتاب، شامل ۴ خاطره از آزادگان جانباز است. در «بعد از هاشم»، سید داوود حسینی اسیر نیروهای کومله شده بود، از شکنجه و رفتار کومله‌ها با اسیران، مقاومت آنها و بالاخره آزاد شدن خود به سبب عقب‌نشینی کومله‌ها سخن گفته است. در «ستون پنجمی‌ها» قنبر گرگه‌وندی (جانباز)، از اسارت خود به دست عراقی‌ها، وضع مداوای بیماران و بهداشت اسفناك بیمارستان و اردوگاهها، فعالیت ستون پنجم در اردوگاهها، شکنجه‌ی اسیران ایرانی و بدرفتاری با آنها، مقاومت اسیران ایرانی و در نهایت بازگشت به ایران سخن گفته است. «تشنه‌ی اشک» خاطره‌ی سید محسن هندی از دوران اسارت در عراق است؛ او نیز وضع غذا و بهداشت در اردوگاه، عزاداری اسیران و مقاومت آنها

[صفحه ۷۱۷]

در برابر شکنجه‌ها را بیان کرده است. «اردوگاه الانبار» خاطره‌ی ستوان صفر یونسی از دوران اسارت در زندان ابوغریب و اردوگاه الانبار، رفتار عراقی‌ها با اسیران، بی‌توجهی صلیب سرخ نسبت به وضع اسیران و مقاومت و وحدت اسیران ایرانی است.

سفیران در بند (تفسیر غزل‌های زخمی در امتحان بزرگ اسارت)

نویسنده ابوالقاسم عیسی‌مراد؛ ویراستار عبدالمجید رحمانیان. - تهران: امید آزادگان، (چاپ اول): ۱۳۷۹.
۱۱۲ ص.: مصور، عکس.
شمارگان ۲۰۰۰ نسخه.
این کتاب، شامل خاطرات «ابوالقاسم عیسی مراد» - از لحظه‌ی اسارت در قرارگاه اربیل تا آزادی و بازگشت به وطن - است. در

روز ۱۰ / ۶ / ۱۳۶۵، او در عملیات کربلای دو در منطقه‌ی قله‌ی واروث به اسارت نیروهای دشـمن در آمـد. از جمله مطالب مندرج در کتاب، موارد زیر است: «انتقال به اسـتخبارات بغداد، بازجویی‌های اولیه، انتقال به اردوگاه نه رمادیه، شـهادت اسیران در اردوگاه نه، ممنوع بودن ملاقات اسـرای کربلای دو با سایر اسـیران، بازدید صـلیب سـرخ، عید نوروز در اردوگاه، جاسوسـها در بین اسـیران، شکنجه، بستری شدن در بیمارسـتان تموز العسـگری رمادیه و الرشید بغداد، فعالیت‌های فرهنگی و تدوین نشریه در اردوگاه، حضور هیـأت سازمـان ملـل، موشـکباران شـهرهای ایران، آتش بس، زیـارت نجف و کربلا، فعالیت‌های تبلیغاتی عراق در اردوگاه، ارتحال امام خمینی (ره)، حادثه‌ی زلزله‌ی گیلان، پایان جنگ و بازگشت به وطن». عکسهایی با زیرنویس در کتاب ارائه شده است.

سقف سنگی: خاطرات اسیر آزاد شده ایرانی، رامین مهربان

رامین مهربان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۴.

۷۴ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۵۰).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Ceiling Stony

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

مندرجات: فصل اول: هوای وصل؛ فصل دوم: چنگال ظلم؛ فصل سوم: زنجیر فراق؛ فصل چهارم: دامان مهر.

این کتـاب، خـاطرات آزاده «رامین مهربان» است. او که به عنوان سـرباز وظیفه در دی ماه ۱۳۶۵ به جبهه اعزام شـد، شبی در جریان حمله‌ی مزدوران عراقی، همراه با عـده‌ای از رزمندگان، اسیر می‌شود. پس از طی مراحلی، آنها را به اردوگاهی در تکریت می‌برند. وضع غذا، آب و بهداشت آنجا بسـیار بد است. ارشد آسایشـگاه نیز ایرانی خود فروخته‌ای است که اسیران رزمنده را اذیت می کند. روزی از اسـیران می‌خواهند هنرهای دستی خود را نشان دهند و در پی آن، از رامین مهربان - به عنوان نقاش - می‌خواهند چهره‌ای از صدام را نقاشی کند. در حین کار، به علت خستگی، کلمه‌ی لنتی را ادا می کند. یکی از اسرای خود فروخته، این موضوع گزارش می‌دهد که بهانه‌ی خوبی برای شـکنجه کردن او می‌شود. بعد از آزادی اسـرای ایرانی، او و بسـیاری اسـیران دیگر را آزاد نمی کنند، چون، مجرم بوده‌اند! تا اینکه در پی دسـتور مجلس عراق، تعداد ۲۳۹ نفر از اسـرای «مجرم» ایرانی (که رامین هم بین آنها بوده‌است) آزاد شده، به وطن باز می گردند.

[صفحه ۷۱۸]

سلام وطنم: ده مصاحبه با اسرای آزاد شده ایرانی

یاسر هشترودی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۶۹.

[۱۱۲] ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۳).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Hello, My Country, Ten Released Iranian P.O.W.S

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

کتـاب «سـلام وطنم»، مجموعه‌ی ده مصاحبه‌ی «یاسـر هشترودی» با آزادگان بازگشـته به میهن اسـلامی است. این مجموعه، داسـتان اسـارت و اسـتقامت این عزیزان را از زبـان خود آنهـا بیان می‌کنـد. این آزادگان ضـمن بیان نحوه‌ی اسارت خود، وضـعیت روزهای اسارت را به تصویر کشـیده‌اند. از سـختی، مرارت، ناراحتی، آزار و شـکنجه‌هایی گفته‌انـد که از دست بعثی‌ها و منافقین کشـیده‌اند.

آزار و فراوان آنان و بی‌کفایتی نیروهی صلیب سرخ مطرح شده است. آنها از بازداشتگاههای بغداد، رمادی و موصل، شرایط بد بهداشتی، کمبود آب و غذا و لوازم اولیه‌ی زندگی، وضعیت اسفبار و بیماری‌های مختلف شایع در اردوگاهها و همچنین تلاش برای انجام تکالیف مذهبی و دینی، آموختن قرآن و نهج‌البلاغه، صبر و استقامت و ادامه‌ی مبارزه با دشمن – حتی در بدترین شرایط – گفته‌اند. در پایان نیز از زیارت کربلا، نحوه‌ی آزادی و احساس آزادگان در لحظه‌ی ورود به میهن اسلامی صحبت شده است.

سه هزار روز اسارت: خاطرات اسیر آزاد شده ایرانی، محمدرضا حسنی سعدی

محمدرضا حسنی سعدی. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۱۸۳ ص.: مصور، عکس. - (کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استانهای کرمان و سیستان و بلوچستان: خاطرات؛ ۳۳).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: ۳۰۰۰ Days in Captivity

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

«محمدرضا حسنی سعدی» (متولد سال ۱۳۳۸ در روستای سعدی کرمان) در تاریخ ۱۰ / ۲ / ۶۱، طی عملیات بیت المقدس با جراحتی در ناحیه‌ی سینه، اسیر بعثی‌ها شد. این کتاب، شرح خاطرات ۳۰۳۵ روز اسارت وی در اردوگاه موصل چهار عراق است. از جمله مطالب خاطرات، موارد زیر است: «عملیات بیت المقدس، نحوه‌ی اسارت، بازجویی در بصره و بغداد، انتقال به اردوگاه نظامی رمادیه، اردوگاه موصل چهار، حفاظت اردوگاه، قسمتهای اردوگاه، جامعه و قوانین اردوگاه، رهبری اسیران در اردوگاه، عبادات، شایعات، فعالیت‌های فرهنگی اسیران، صلیب سرخ، نامه‌ها، عکسها، مراسم و مسابقات ورزشی، آثار هنری و صنایع دستی، شهادت، بیماری‌ها، پذیرش قطعنامه‌ی ۵۹۸، خاطراتی از شنیدن خبر رحلت امام (ره)، زیارت امام حسین (ع)، آزادی در تاریخ سی‌ام مرداد ۱۳۶۹». عکسها – که در بین آنها نمونه‌هایی از هنرهای دوران اسارت، تسبیح، جزوات، و جلد قرآن موجود است – با زیرنویس هستند.

شلمچه تا تکریت: خاطرات روزهای اسارت

رضا امیر سرداری. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۲۰۷ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۵۶).

عنوان پشت جلد به انگلیسی:... Shalamche to Takrit: Memoirs of Captivity Days

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

«رضا امیر سرداری»، دانشجوی سال سوم اقتصاد، در خرداد ۱۳۷۶، در شلمچه به اسارت در آمد و در شهریور

[صفحه ۷۱۹]

۱۳۶۹) پس از حدود دو سال و نیم که مفقودالاثر بود) به وطن اسلامی بازگشت. این کتاب، خاطرات رضا امیر سرداری از روزهای سخت اسارت است. او با نگاهی دقیق و موشکافانه، سیر زندگی معمولی در اردوگاه و تغییرات به وجود آمده در وضعیت اسرا را در این دوران براساس تاریخ وقوع حوادث، بیان کرده است. شرح «نحوه‌ی اسارت در شلمچه، انتقال به زندان بغداد، بازجویی، انتقال به اردوگاه شماره دوازده تکریت، شکنجه‌های سخت، کمبود آب در اردوگاه، وضع بهداشت و درمان، و رفتار عراقی‌ها با

اسیران ایرانی، عکس‌العمل اسراء نسبت به پذیرش قطعنامه‌ی ۵۹۸ از طرف ایران، عملیات مرصاد و آتش بس» بخشی از خاطرات او را در بر می‌گیرند. وقایع پس از آتش بس تا هنگام بازگشت به وطن، بخش عمده‌ی خاطرات آزاده رضا امیر سرداری را در این کتاب تشکیل می‌دهد.

شورش در اردوگاه مرگ: خاطرات برادر جانباز و آزاده حسین معظمی‌نژاد

مهدی فراهانی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول) ۱۳۷۵.
۹۲ ص.، [۳] ص.: تصویر. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان: ۵۳).
پشت جلد به انگلیسی: Rebellion in Death Camp

این کتاب خاطرات جانباز آزاده، «حسین معظمی‌نژاد» است که توسط «مهدی فراهانی» نوشته شده است. حسین معظمی‌نژاد، دانش‌آموز چهارده ساله که در پایه‌ی سوم راهنمایی تحصیل می‌کرده است، در سال ۱۳۶۲، پس از سه ماه آموزش نظامی در شهرستان شوشتر، راهی جبهه می‌شود. در آنجا به دلیل صغر سن، به عنوان امدادگر دسته‌ی انصار، مشغول انجام وظیفه می‌شود. پس از شهادت یک امدادگر، به نام خسرو جمشیدیان، از وسایل او استفاده کرده، به خط مقدم می‌رود. اصابت ترکش خمپاره‌ای به کمر، او را زمینگیر می‌کند و اسیر می‌شود. او فرار یکی از اسرا و شورش اسرای ایرانی را شرح می‌دهد. پس از سپری کردن سه سال سخت و طاقت‌فرسا و مشاهده رفتارهای غیر انسانی بعثی‌ها با اسیران و مجروحان جنگی ایرانی، با دومین گروه آزادگان ایرانی به میهن اسلامی بر می‌گردد. در پایان کتاب، تعدادی از نامه‌های او از اردوگاه به خانواده‌اش چاپ شده است.

صبر و ظفر (جلد ۱)

تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، معاونت تبلیغات و روابط عمومی، (چاپ اول): ۲۲۷.۱۳۷۰ ص.: مصور.
مندرجات: همزاد؛ اسوه رادمردی و استقامت؛ تجلی‌گاه واژه‌ی استقامت؛ روحانی اجباری؛ قهرمان آبادی ایمان؛ تیز چنگ آزادمنش؛ دانشگاه؛ فریاد حق؛ آوای شکنجه‌ها؛ صورتگر صبر.

کتاب حاوی ده خاطره از خاطرات آزادگان میهن اسلامی است. آزادگان سرافراز در این خاطرات درباره‌ی موارد متعددی صحبت کرده‌اند؛ از جمله: «نحوه‌ی اسارت، انتقال به عراق، رفتار با آنها در زندانهای موقت، انتقال به اردوگاه اسرا، اردوگاه تکریت، زندان الرشید، شکنجه‌ها در ابتدای ورود به اردوگاه، رفتار نامناسب بعثی‌ها با اسرا، عدم رعایت بهداشت، کمبود آب و غذا، خبر مذاکرات صلح ایران و عراق، زیارت عتبات عالیات، درگیری در اردوگاه، مجازات به خاطر درگیری، مقاومتهای دلیرانه اسرا در عراق و سنگدلی‌های مزدوران بعثی در اردوگاهها، شهادت مظلومانه‌ی تعدادی از اسرا در اردوگاه، پذیرش قطعنامه و بازگشت به وطن و به آغوش ملت مسلمان ایران».

عطر گل محمدی

خاطرات اسماعیل یکتایی لنگرودی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۳.
۵۶ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان: ۴۳)

[صفحه ۷۲۰]

عنوان روی جلد: عطر گل محمدی، خاطرات اسیر آزاد شده ایرانی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Damask Rose Scent: Memoirs of Iranian Freed Captive

کتاب «عطر گل محمدی» ۳۶ خاطره از دوران اسارت آزاده اسماعیل یکتایی است. او از ابتکارات و اختراعات اسرا، امکانات بسیار کم و چگونگی تشکیل کلاسهای آموزشی در فضای کوچک زندان و نیز جمع‌آوری و انتقال احادیث سخن گفته است. در بین این خاطرات، «عطر گل محمدی» گویای یکی زندگی پر امید به آینده می‌باشد. این خاطره مربوط به شهادت یکی از اسرای مجروح است که پس از شهادتش، بوی عطر گل محمدی در فضا پیچید و تعجب مأمورین عراقی را برانگیخت. همچنین، «ایثار و فداکاری اسرا نسبت به یکدیگر، پایمردی، ایمان و وحدت اسرا» از نکات قابل توجه این کتاب است.

غربت نوشته‌ها

به کوشش همایون علی دوستی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۰.

۷۱ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان: ۱۶).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Lovely Writings, Memoirs of Released Iranian POWs

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

متن این کتاب، ۲۳ خاطره‌ی برگزیده از خاطرات زیبا و به یاد ماندنی آزادگان استان چهار محال و بختیاری است. این مجموعه یاد رشادتها و حماسه‌های آزاد مردانی را در بر گرفته که در طول سال‌های دفاع مقدس از مرزهای میهن اسلامی پاسداری کردند. آزادگان از اشتیاق و علاقه‌ی خود به برپایی شعائر دینی - از جمله نماز جماعت - در اردوگاههای مخوف دشمن، به عنوان تمثیل مجسم ایمان و استقامت در زمان اسارت یاد می‌کنند، مطالب دیگر نیز درباره‌ی مراسم دهه‌ی فجر، برگزاری مسابقه و دادن جایزه، زیارت کربلا، مقاومت در برابر مزدوران، خبر رحلت امام و پایان انتظار است.

غروب در غربت

[بی‌جا]: ستاد رسیدگی به امور آزادگان استان چهار محال بختیاری، معاونت فرهنگی، ۴۲.۱۳۷۳ ص.

عنوان روی جلد: غروب در غربت: خاطرات جمعی از آزادگان استان چهار محال و بختیاری از خبر ارتحال حضرت امام (ره) در اردوگاههای عراق.

این مجموعه، بازتاب خبر ارتحال حضرت امام خمینی (ره) در آیینه‌ی خاطرات تعدادی از آزادگان استان چهار محال و بختیاری است که ناباورانه غروب را در غربت به نظاره نشستند. مجموعه‌ی نوشته‌های کتاب به روح پر فتوح امام خمینی (ره) تقدیم شده است. خاطرات آزادگان، حاوی مطالبی در مورد حزن و اندوه شدید آنان از شنیدن خبر رحلت امام و برپا داشتن مراسم عزاداری - علی رغم ممنوعیت انجام آن - و آرامشی است که بعد از انتخاب آیت‌الله خامنه‌ای به رهبری انقلاب، به آنان دست داده است. برای مثال، آزاده «نجاتعلی عظیمی»، که در اردوگاه تکریت اسیر بود، می‌گوید: «با شنیدن این خبر شوم، عرق سردی بر پیشانی بچه‌ها نشست. بچه‌ها مانند افراد مار گزیده به خود می‌پیچیدند و بر سر و روی خود می‌کوبیدند». «حاج قاسم کریمی» از اردوگاه موصل چهار نیز می‌گوید: «خبر رحلت امام را شنیدم. در اردوگاه ما خوشبختانه برای عزاداری سخت نگرفتند و ما تا چهل روز عزاداری کردیم. بیتابی ما زمانی که فهمیدیم آیت الله خامنه‌ای به رهبری برگزیده شده است، کاهش یافت».

غروب غربت، خاطرات اسرای سمنان

[گردآوری ستاد آزادگان استان سمنان]. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۲.

۲۱۳ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان: ۴۲).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Evening in Away From Home, The Memoirs of the Freed Captives of Semnan Province

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

این کتاب حاوی خاطرات ۵۸ نفر از آزادگان استان سمنان است. بیشتر خاطرات این کتاب، از دوران اسارت در اردوگاه‌های حزب بعث است. چند خاطره نیز مربوط به افرادی است که اسیر دست ضد انقلابیون بوده‌اند. نویسندگان خاطرات از مکان، زمان، مدت اسارت و همچنین از چگونگی انجام مراسم مختلف از قبیل برگزاری جشن سالگرد انقلاب، حمایت از امام در اردوگاهها، برپا داشتن مجالس عزاداری و دعاهای کمیل و توسل سخن گفته‌اند. در اوایل کتاب، خاطره‌ای از اولین اسیر استان سمنان، برادر «احمد اسلامی‌فر» (که مدت ده سال در اسارت بوده) آمده است. این آزاده، از وحشیگری‌های سربازان عراقی در ایام اسارت و حالات روحی و معنوی ناشی از زیارت کربلاـ سخن گفته است. اکثر آزادگان، بازگشت به وطن و استقبال بی‌نظیر مردم را، بهترین خاطره‌ی پایان دوره‌ی اسارت خود به حساب آورده‌اند.

غروب غربت، مجموعه خاطرات آزادگان نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران

به کوشش احمد حسینیا. - ارتش جمهوری اسلامی ایران، نیروی زمینی، اداره عقیدتی - سیاسی، ۱۳۷۶.

۳۰۲ ص.

طراح روی جلد: علی حسینخان.

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی سی خاطره از خاطرات آزادگان نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران از دوران اسارت و سختیهایی است که در آن محیط و در غربت کشیده‌اند. نویسنده، در مقدمه‌ی کتاب، پس از اشاره‌ای به جنگهای قرن بیستم، مقررات حقوق اسیران را آورده است. مجموعه‌ی حاضر در دو بخش تنظیم شده است:بخش اول کتاب، به صورت خاطرات کوتاه و بخش دوم آن، به شیوه‌ی داستان براساس خاطراتی که در دسترس بوده، با قید نام صاحبان آنها تنظیم شده است. خاطرات، از طرفی بیانگر رفتار وحشیانه‌ی بعثی‌ها با اسیران ایرانی و عذاب جسمی و روحی است که در این دوران بر آنها وارد شده (که حتی برخی از آنان در نتیجه‌ی این شکنجه‌ها به شهادت رسیده‌اند) و از طرف دیگر نشان دهنده‌ی روحیه‌ی مقاوم و ایمان قوی، استقامت و پایداری این عزیزان است.

فرصتی برای مکاشفه، مجموعه خاطرات آزادگان

تدوین و ویراسته: مقصود اختری. - تهران: مؤسسه نقش زبان، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

ص. - (مجموعه خاطرات آزادگان).

کتاب «فرصتی برای مکاشفه»، حاوی پنج مصاحبه با پنج تن از آزادگان سرافراز میهن اسلامی است. عناوین خاطرات، به ترتیب، عبارتند از: «عشقه‌های غربت» از رضا زهدی، «گفتگو» از سید حسین یزدانی، «فرصتی برای مکاشفه» از کرم دارایی، «کهکشان‌های بی‌نشان» از سید حسین میردامادی و «ثانیه‌های ماندگار» از سید مهدی علوی. خاطرات ارائه شده در این مصاحبه‌ها حاکی از بیرحمی و شقاوت عراقی‌ها، تنبیه‌های دسته جمعی و

[صفحه ۷۲۲]

شکنجه‌ی اسیران (حتی اسیران مجروح و بستری)، عدم تأمین کمترین امکانات بهداشتی برای اسیران، شهادت بعضی از اسیران در اردوگاهها و در نهایت، آزادی و بازگشت به وطن و استقبال گرم و پرشور مردم در هنگام ورود به میهن اسلامی است.

فصل بلند غربت

حسینعلی خدایگانی. - [تهران]: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۱.

۱۳۸ ص.، [۴] ص. تصویر. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان: ۱۹).

پشت جلد به انگلیسی: Extreme Nostalgia

نویسنده‌ی کتاب، آن را به شهدای شهر خود، لاهیجان، تقدیم کرده است. خاطرات از عملیات بیت المقدس آغاز می‌شود. راوی پس از دو روز توقف در پادگان، به خط مقدم می‌رود. بعد از نبردی شجاعانه زخمی و اسیر عراقی‌ها می‌شود. او در خاطرات خود از وضع بیمارستان و اردوگاه اسرا، شکنجه‌های مأموران، جویده شدن پای یکی از اسرای قطع نخاعی توسط موش، بدرفتاری، تنبیه بدنی و عدم رعایت بهداشت در اردوگاهها می‌نویسد و بیان می‌کند که پس از پذیرش قطعنامه‌ی ۵۹۸، یک شب، ساعت یازده شخصی می‌آید و اسم او را جهت بازگشت به ایران می‌خواند. در بازگشت به سوی ایران، دو روز در بیمارستان تموز (که در اول اسارت هم چند روزی را در آن گذرانده بود) می‌ماند و بعد به کشور باز می‌گردد. در ایران با خبر می‌شود که مادر و خواهرش، پس از سالها چشم انتظاری، در یک تصادف کشته شده‌اند.

فریاد بلند اسارت

نوشته محمد قدمی. - تهران: موسسه انتشارات آوای نور؛ وزارت آموزش و پرورش، اداره کل آموزش و پرورش تهران، ۵۸.۱۳۷۳ ص.

عنوان روی جلد: فریاد بلند اسارت: مجموعه خاطرات آزادگان از نماز.

نام نویسنده روی جلد محمد حسین قدمی ذکر شده است.

این کتاب مجموعه‌ای از ۶۲ خاطره از آزادگان سرافراز میهن اسلامی در طول اسارت در دست بعثیان است؛ خاطراتی از ادای فریضه‌ی نماز که خود مبارزه‌ای بود با بعثی‌ها. اسیران ایرانی هر یک با ایمان کامل سر بر آستان مقدسش می‌ساییدند و در اسارت و تنهایی، عقیده و آزادی را فریاد می‌کردند. در مقابل، سربازان خصم با نماز بیگانه بودند و به هر طریق که می‌توانستند آنها را به دلیل خواندن نماز جماعت، نماز شب و انجام تکالیف عبادی مورد ضرب و شتم و شکنجه و آزار قرار می‌دادند. ولی این مشت بر سندان کوبیدن بود، چون راه به جایی نبردند و مغلوب شدند. با خواندن این خاطرات، نمونه‌هایی از رفتار بعثی‌ها و مقاومت آزادگان در برابر چشمان خواننده مجسم می‌شود.

قصه اسارت: خاطرات آزادگان ارتش جمهوری اسلامی ایران

[گردآورنـده] جلیـل جبـاری. - تهران: ارتش جمهوری اسـلامی ایران، سازمان عقیـدتی سیاسـی، معاونت تبلیغات و روابط عمومی، (چاپ اول): ۱۱۶.۱۳۷۳ ص.

طراح روی جلد: هوشنگ محمد رحیمی‌فرد.

کتاب، شامل پنج خاطره از آزادگان ارتش جمهوری اسلامی ایران است که در آنها از شکنجه و بدرفتاری بعثی‌ها با اسیران سخن گفته‌اند. خاطره‌ی اول از سروان آزاده «عبدالله کشاورز» است که در اسفند ماه ۱۳۶۳ در

[صفحه ۷۲۳]

جزیره‌ی مجنون اسیر شده بود. خاطره‌ی دوم از استوار یکم «ابراهیم بایرام‌پور» است که در شهریور ۱۳۶۳ در جریان هواپیما ربایی از هواپیمایی ملی ایران به اسارت در آمـده بود. خاطره‌ی سوم از گروهبان یکم «محمـدرضا ابراهیم اصـفهانی» از تیپ ۵۵ هوابرد است که اسارت او در تابستان ۱۳۶۷، در منطقه‌ی سومار اتفاق افتاده است. خاطره‌ی چهارم از سـرباز آزاده‌ی وظیفه، «محمدعلی صالحی» از تیپ ۵۵ هوابرد است که اسـارت در منطقه‌ی سومـار به اسارت در آمـده بود. خاطره‌ی پنجم از جانباز آزاده «معزالـدین اصـغری» است که در اردیبهشت ۱۳۶۷، در ارتفاعات کوبی کوبلان، بعد از برخورد ترکش خمپاره به سـینه و دست چپ اسـیر شده بود. این اسیران به اردوگاههای رمادی، بعقوبه، ناصریه، بغداد (اردوگاه ۱۶ تکریت) و بیمارستان الرشید شده بودند.

قصه شعله نوشان، خاطرات آزاده محمدحسین رافعی

محمدحسین رافعی. - تهران: امید آزادگان، ۲۲۵.۱۳۷۷ ص.

کتـاب حاضـر، خاطرات دوران اسارت آزاده «محمدحسـین رافعی» است. محمدحسـین رافعی با همرزمانش در گروهان انشـراح، در تاریـخ هفدهم اردیبهشت ماه سال ۱۳۶۰ یک عملیات ایـذایی انجام دادنـد تا رزمنـدگان بتوانند از پشت، پادگان حمید را دور زده، جاده‌ی ارتباطی دشمن با بصره را قطع کنند و خرمشهر در اختیار نیروهای ایرانی قرار گیرد. آنها طی این عملیات، پس از نشان دادن دلاوری‌هـا و رشادتهـای فراوان، به اسـارت نیروهـای دشـمن در می‌آینـد. آزاده رافعی، در این کتاب، مراحل مختلف دوران اسارت خود و شکنجه‌هایی را که نظامیان عراقی در مورد وی و همرزمان او به کار می‌گیرند، شرح می‌دهد. وی در دوران اسارت، تلخترین خبر زندگی خود، یعنی رحلت حضـرت امام (ره)، را می‌شنود و در حسرت دیدار آن بزرگوار باقی می‌ماند. او پس از سالها اسارت در اردوگاههای عراق و مقاومت دلیرانه، همراه با سایر آزادگان سرافراز به آغوش میهن اسلامی باز می‌گردد.

قصه یوسف تباران: عشق اسرای ایرانی به امام خمینی

تألیف عبدالمجید رحمانیان. - تهران: امید آزادگان، (چاپ اول): ۱۴۴.۱۳۷۸ ص.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

کتاب «قصه‌ی یوسف تباران» از علاقه و عشق اسـیران ایرانی که مـدتها در بنـد جباران بعثی بوده‌اند، و تأثیر نام و یاد آن حضـرت بر روحیه‌ی آنـان حکایت می‌کنـد. این خاطرات در پنـج گفتار تـدوین شده‌انـد که عبارتنـد از: «محبوبترین نام»، «عشق به امام خمینی، روحیه بخش و راهگشـا»، «زیبـایی آفرینیهـای هنری»، «وصـف امـام از زبـان دشـمن» و «غروب خورشـید دل‌افروز». بعثی‌هـا چون از

شیفتگی اسیران به حضرت امام (ره) با خبر بودند، از آنها می‌خواستند که به امام اهانت کنند. حتی یکی از اسیران را تا سر حد مرگ کتک زدند تا به امام توهین کند و او حاضر به چنین کاری نشد. از او خواستند در گل و آب غلت بزنند، پذیرفت! و وقتی افسر عراقی به او گفت: «پسر جان با یک فحش که اتفاقی نمی‌افتد»، پاسخ شنید: که «خودت خوب می‌دانی که اگر بند از بندم جدا کنید به امام خمینی توهین نخواهم کرد». در پایان کتاب، چند قطعه شعر درباره‌ی امام (ره) ضمیمه شده است.

قلب سنگی

نویسنده: رضا رئیسی؛ به کوشش: محمد قاسم فروغی جهرمی - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نمایندگی ولی فقیه در نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۱.

[صفحه ۷۲۴]

۵۰۹ ص. - (مجموعه آثار و ارزش‌های دفاع مقدس؛ مجموعه قصه: ۵).

رضا رئیسی خاطراتی را که در این کتاب آورده شده است، از آرشیو مرکز حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی انتخاب کرده و به رشته‌ی تحریر در آورده است. کتاب، حاوی ۲۸ خاطره از آزادگان عزیز میهن اسلامی است. در پایان کتاب، اسامی آزادگانی که خاطرات آنها در کتاب ذکر شده، آمده است. نمونه‌ای از خاطرات به نام «حکایت قاشق» چنین است: «ده نفر از اسرا باید در یک ظرف غذا می‌خوردیم. روزی یکی از اسرا قاشقی پیدا کرد و با آن غذا می‌خورد. عراقی‌ها با خبر شدند و او را برای شکنجه بردند. به خاطر رفاقت با رزمنده‌ای که قاشق را پیدا کرده بود، مرا هم شکنجه‌ی فراوانی کردند و چند روز طول کشید تا درد شکنجه از بین برود.» این خاطره، تنها گوشه‌ای از وضع اسف‌بار اردوگاههای عراق را نشان می‌دهد. دیگر خاطرات نیز همگی بیانگر اراده‌ی قوی رزمندگان اسلام برای مقاومت در برابر دشمن هستند.

کبوتران حرم: خاطره‌هایی از آزادگان سرافراز

انتخاب متن و ساده‌نویسی معصومه عیوضی [برای] دفتر تحقیق و تألیف کتب درسی سازمان نهضت سوادآموزی؛ ویراستاری بشیر خزامی‌پور. - تهران: سازمان نهضت سوادآموزی، دفتر تحقیق و تألیف کتب درسی، (چاپ اول):[؟ ۱۳۷].

۲۹ ص. - (مجموعه ایثارگران؛ ۱).

کتابنامه: ص. ۲۹.

شمارگان: ذکر نشده است.

این کتاب، مجموعه‌ی هفده خاطره از آزادگان است. موضوع خاطرات به قرار زیر است: «زیارت مرقد مطهر حضرت علی (ع)؛ ایثار یک اسیر در بخشیدن سهم آب خود به اسیری دیگر؛ شفای آزاده‌ای با رؤیت حضرت علی (ع) در خواب؛ عدم حضور در صف آمار به دلیل اقامه‌ی نماز و ادامه‌ی آن در زیر ضربات شلاق و کابل؛ عزاداری شبهای محرم تحت شکنجه؛ دعای کمیل و گریه‌ی نگهبان عراقی؛ برخورد با فیلمبرداری‌های دشمن؛ مزار شهیدی که به اشتباه نام آزاده‌ای بر آن نوشته شده بود؛ مهر نماز و کتک زدن اسیران؛ تیمم بر آنها توسط بعثی‌ها؛ لباس به جای خاک؛ اسرای معلول و شکنجه‌ی آنها توسط بعثی‌ها؛ پدر و پسر اسیر و شجاعت فرزند؛ سوادآموزی در اسارت؛ معنای اصطلاحاتی چون: علی‌اصغر اردوگاه، حبیب اردوگاه، چهل تکه، غروب غربت و اردوگاه وحشت؛ سوزاندن پای اسرا به سبب ادای نماز و شادی و شوخی در بین اسیران».

کبوتران سرفراز: خاطره‌هایی از آزادگان

انتخاب متن: معصومه عیوضـی؛ ویراسـتار: بشیر خزامی‌پور؛ ساده‌نویسی معصومه عیوضی. - تهران: دفتر تحقیق و تألیف کتب درسی نهضت سوادآموزی، ۱۳۷۵.

۲۹ ص.

کتـاب حاضـر حاوی چنـد خاطره از آزادگان سـرافراز میهن اسـلامی است که به زبانی ساده، برای شـرکت کننـدگان در کلاسـهای نهضت سوادآموزی و نوسوادان تنظیم شـده است. تمـامی این خـاطرات به نحوی بیـانگر مقـاومت دلیرانه، شـجاعت، عشق به امـام و عشق به وطن در میـان آزادگان است. برای نمونه، یکی از این خاطرات نقل می‌شود: «چنـد ماه بود که در اسارت دشـمن بودیم. نام ما را برای رفتن به زیارت نوشه بودنـد. انتظار کشـیدن مشـکل بود، اما بالاخره روز رفتن فرا رسـید. قرار شد ما را به زیارت حضـرت علی (ع) ببرنـد. وقتی آنجا رسـیدیم، دیـدم کبوتران زیادی در آسـمان پیدا شدند. به داخل حرم رفتیم و زیارت کردیم. پس از تمام شـدن زیـارت، بـاز هم کبوتران را دیـدیم. زیـارت در حـالی که کبوتران بالاـی سر عاشـقان حضـرت علی (ع) دور می‌زدنـد، واقعا لذت‌آور بود.

[صفحه ۷۲۵]

کمپ ۱۲

نصرالله کبابیان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۰.

۴۸ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان: ۹).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Camp ۱۲) Memories of a Released Iranian POW)

این کتاب، خاطرات آزاده «نصـرالله کبابیان» (دیـده‌بان جبهه‌ها) است. وی از شـجاعت برادران پاسدار و بسیجی در جبهه‌ها و دوران اسارت سـخن گفته است. همچنین، از «نحوه‌ی برخورد توأم با خشم و غضب نگهبانان زندان تکریت با اسرا، آشنایی با اسرای سابق زنـدان، چگـونگی اجرای مراسم عزاداری در مـاه محرم، خوانـدن نمـاز به جمـاعت و برپـایی مراسم دعـا در مـاه مبـارک رمضـان و وضـعیت نامناسب بهداشتی اردوگاهها که منجر به شـهادت چند اسـیر شد» در خاطرات خود صحبت کرده است. در صفحات پایانی کتـاب، جریان شـفا یافتن اسـیری را شـرح داده است که دو پایش لمس شـده بوده و به کمک سایرین حرکت می‌کرده است و یک شب، در خواب، دو چهره‌ی نورانی را می‌بیند که او را بلند می‌کنند و شفا می‌یابد.

کمپ ۱۸

محمدرضا درویش، علی احمدی، علی‌اصغر رباط جزی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۱۵۱ ص. - (خاطرات آزادگان؛ ۲۱).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Camp No.۸۱.

شمارگان ۳۳۰۰ نسخه.

مندرجات: کمپ ۱۸؛ هشت سال در قفص؛ اردوگاه پاسداران.

در اولین خاطره، محمدرضا درویش (که در مدت اسارت، مفقودالاثر قلمداد شده بود)، نحوه‌ی اسارت خود در جریان یک عملیات در منطقه‌ی سومار، انتقال به پشت جبهه‌ی دشمن و پس از آن، انتقال به اردوگاه و رفتار وحشیانه‌ی بعثی‌ها و ساختن کمپ هجده به دست اسیران ایرانی تحت شکنجه را شرح می‌دهد. در «هشت سال در قفس»، علی احمدی (آزاده‌ای از دزفول) نحوه‌ی اسارت، انتقال به بغداد و سپس به اردوگاه عنبر و بدرفتاری و شکنجه‌های وحشیانه‌ی بعثی‌ها را شرح می‌دهد. او از فعالیت‌های فرهنگی اسیران (از جمله، عزاداری یا جشن گرفتن مخفیانه) و شنیدن خبر رحلت امام و بازگشت به وطن سخن گفته است. علی‌اصغر رباط جزی، در خاطره‌ی «اردوگاه پاسداران» از اسارت خود و انتقال به اردوگاه موصل، وضع نابسامان بهداشت، شکنجه‌ها و رفتار وحشیانه‌ی بعثی‌ها با اسیران ایرانی و در عین حال، از فعالیت‌های فرهنگی اسیران، کلاسهای آموزشی و بازگشت به ایران سخن گفته است.

گداخته، خاطرات اسیر آزاد شده ایرانی، محمدعلی زردبانی

به کوشش رضا بنده‌خدا. – تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۲۰۸ ص.، [۳] ص. تصویر. – (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، خاطرات آزادگان؛ ۵۹).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Red-hot: memoirs of Iranian freed pow (azade)

شمارگان ۲۲۰۰ نسخه.

عنوان دیگر: گداخته (خاطرات اسیر آزاد شده ایرانی، مهندس محمدعلی زردبانی).

عنوان دیگر: گداخته (خاطرات اسیر آزاد شده ایرانی، مهندس محمدعلی زردبانی).

کتاب «گداخته»، خاطرات ده سال اسارت «محمدعلی زردبانی»، مهندس پالایشگاه آبادان، در زندانها و اردوگاههای اسیران، در عراق است. او در آغاز حمله‌ی عراق به ایران (در سال ۱۳۵۹) اسیر شد. او در خاطرات خود وضع اسیران ایرانی را در اردوگاههای دشمن تشریح کرده است. «رفتار خشن و شکنجه‌های مأموران عراقی، اهانتهای بی‌حد، سیلی و مشت و لگد زدن بر سر و اندامها و بدتر از همه، گرسنگی مداوم و همیشگی اسیران» در

[صفحه ۷۲۶]

کتاب تشریح شده است. ولی با همه‌ی سختی‌ها و شکنجه‌ها، حفظ روحیه از خصلتهای برجسته‌ی همه‌ی اسیران ایرانی بود. «مقاومت اسیران، همدلی و وحدت آن‌ها، احترام به شعائر مذهبی و ملی و رهبر انقلاب» از جمله مطالب ذکر شده در این خاطرات است.

در این کتاب: عکسهایی از این آزاده نیز به چاپ رسیده است.

گردابی چنین هایل: داستان‌هایی از خاطرات ماههای اول اسارت مهندس ناصر خالقی

به کوشش محمدرضا نصراصفهانی. – اصفهان: محمدرضا نصراصفهانی،۱۳۷۵. ۱۱۳ص.

طراح روی جلد: حسن سلطانی.

شمارگان ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی خاطرات ماههای اول اسارت برادر «مهندس ناصر خالقی» است. در این خاطرات، مهندس خالقی ضمن یادآوری وقایع روزهای آغازین جنگ، به شرح چگونگی به اسارت در آمدن خود در جبهه‌ی جنوب و به شهادت رسیدن چند تن

از رزمندگان در مقابل چشمان خود پرداخته است. او همچنین وضع زندانهای رژیم بعث، قدرت ایمان اسیران ایرانی در مقابل شکنجه سربازان دشمن و نحوه‌ی انتقال اسیران از زندانهای بغداد به اردوگاه موصل و دشواری‌های مسیر را شرح داده است. به نظر او، حضور چند تن از نیروهای برجسته‌ی انقلاب (به ویژه دکتر جریری، استاندار سیستان و بلوچستان، و بعضی از برادران روحانی) در میان اسیران، عامل مؤثری در تقویت روحی و روانی اسرا بوده است.

گرگهای صحرا: خاطرات تکاور آزاده استوار داریوش نظرزاده

داریوش نظرزاده. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۲.

۱۲۰ ص.: (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۳۱).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب حاضر، مجموعه‌ی خاطرات آزاده داریوش نظرزاده است. او در این خاطرات، به اولین عملیات و به اسارت گرفتن عراقی‌ها اشاره می‌کند. سپس حماسه‌ی نبرد شیاکوه و فتح این قله را ذکر می‌کند.عملیات فتح المبین و تسخیر ارتفاعات «تینا» استقرار در خط بجلیه و دفع پاتکهای عراق و آخرین گشت رزمی در عید سال ۱۳۶۴ و اسارت در منطقه‌ی بیات و چنگوله به دست کردهای مزدور و انتقال به اردوگاهی که اکثر فراری‌های ارتش عراق در آن زندانی هستند، بخشهای بعدی خاطرات را تشکیل می‌دهند. انتقال به کرکوک و از آنجا به استخبارات بغداد، شکنجه‌ی بدنی و ضرب و شتم فراوان و برده شدن به اردوگاه «رمادی» و سپس به اردوگاه «موصل یک» و وضع این اردوگاهها، زیارت مرقد اباعبدالله الحسین (ع) و حضرت علی (ع)، شنیدن خبر رحلت امام (ره) و خبر قبول قطعنامه ۵۹۸ و اجرای بندهایی از آن توسط صدام و آزادی و بازگشت به وطن مطالب دیگر مذکور در این خاطرات هستند.

لبخند در اسارت

نویسندگان و گروه تحقیق مسعود ده نمکی، محمد قاسم‌خانی، رضا کاکا، ایرج هاتفی، علیرضا رستمی؛ نقاشی عباس فلاحتی؛ زیر نظر عباسعلی وکیلی. - [تهران]: ستاد رسیدگی به امور آزادگان، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

[صفحه ۷۲۷]

۱۲۶ ص.: مصور، نقاشی. - (خاکریز پنهان؛ ۱۲)

عنوان روی جلد: طنز در اسارت.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب به مناسبت ششمین سالگرد ورود آزادگان به میهن منتشر شده است.

در این کتاب، پس از اشاره، مقدمه و پیشگفتار، تعداد هفتاد خاطره از زبان آزادگان سرافراز میهن اسلامی، با ذکر نام راویان، به چاپ رسیده است. مجموعه‌ی گردآوری شده، چکیده‌ی هزاران نامه‌ی ارسالی و پیاده شده‌ی افزون بر صدها ساعت مصاحبه و گردآوری صدها خاطره‌ی کوتاه است که (بنا به گفته‌ی مؤلاف ن) پس از حذف موارد تکراری و غیر ضروری، زیر نظر شورای نظارت تدوین شده است. اسیران در بند ایرانی در اردوگاههای عراق از طنز و خنده به عنوان سلاحی کوبنده علیه بعثی‌ها استفاده می‌کردند و این حربه در تضعیف روحیه‌ی دشمن و شکستن غرور سربازان و افسران عراقی کاربرد فراوان داشته است. خاطرات بیان شده نشان دهنده‌ی شیوه‌های مقابله با دشمن در اسارتگاه است و ستاد رسیدگی به امور آزادگان گفته است که هدف او: «بیان رمز

و رازهـای زنـدگی اسـارتی و آشـکار سـاختن صـحنه‌های پنهـان آن است، به نحوی که همه‌ی ابعاد اسارت برای امت قهرمان ایران شناخته شود....»

لبخند در قفس: خاطرات اسیر آزاد شده ایرانی

احمد یوسف‌زاده. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.

۹۴ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان: خاطرات؛ ۹).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب «لبخنـد در قفس» شامل خاطرات آزاده احمـد یوسف‌زاده، از روزهای اسارت در اردوگاههای عراق، است. وی در این کتاب سعی کرده است بـا نقـل خاطراتی کوتاه زیر عناوینی مشـخص، به بیان حوادث و رویـدادهای دوران اسارت بپردازد. وی که هشـت سال و سه ماه از دوران زنـدگی خود را در زنـدانها و اردوگاههای عراق گذرانده است، در این کتاب از خاطرات و اتفاقات و وقایع دوران اسـارت خود گفته است. نویسـنده در این کتـاب، سخت‌کوشـی، مبـارزات پنهـانی و تلاـش و مجاهـدت آزادگان، سـختیها و مرارتهـای دوران اسـارت، بازجویهـا و شـکنجه‌های عراقی‌ها، شـهادت‌طلبی و عشق آزادگان به رهبر، و همچنین شوخی و مزاح‌های دوران اسارت و خاطرات زیبا و دلنشین این دوران به تصویر کشیده است.

لحظات پر التهاب: به یاد شهید ایرج مکونه‌ای

سعید اسدی‌فر. - [بی‌جا]: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۲۰.۱۳۷۳ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۱۱۲).

عنوان به انگلیسی: Ardent Moments

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

راوی در درگیری با نیروهای ضد انقلاب، در جبهه‌ی غرب، اسیر نیروهای کومله می‌شود و این کتاب مجموعه‌ی خاطرات او از این دوران است. نویسـنده، هر بخش از کتـاب را به یکی از شـهدا تقـدیم کرده است. او در این کتـاب، نحوه‌ی زخمی شـدن و اسـارت خود، بهبود در زندانهای نیروهای کومله در کردسـتان، و دیدار با نیروهای صـلیب سـرخ در کردستان را شرح داده است. وی در هر قسـمت، ضـمن بیان دلاوری و رشادت همسنگران و اسیران، از اخلاق و رفتار دوستانش در این سالها سخن به میان آورده و نحوه‌ی شهادت بعضـی از اسیران را شـرح داده است. کتاب، نمایانگر بحثهای گوناگون بین نیروهای کومله و نیروهای معتقد جبهه‌ی اسلام است. در پایان، نویسنده با شرح سختیها و مشکلاتی که در این دوران تحمل کرده است، به بیان چگونگی آزاد شدنش می‌پردازد.

[صفحه ۷۲۸]

مثل پرنده، خاطرات آزادگان و رزمنده‌های جانباز

به کوشش اسماعیل یکتایی لنگرودی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۲.

۶۴ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۵۳).

عنوان روی جلد: مثل پرنده: خاطرات رزمندگان گیلان.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: As a Bird, The Memoirs of the Fighters From Gilan province

کتاب «مثل پرنده»، به مجموعه‌ای از خاطرات سیزده نفر از رزمندگان جانباز و آزاده‌ی سرافراز میهن اسلامی - از خطه‌ی شهیدپرور گیلان - اختصاص دارد. جانبازان در این خاطرات، از عملیات و تاریخ و محلی سخن گفته‌اند که در آن مجروح شده‌اند، آزادگان نحوه‌ی مجروحیت و اسارت خود به دست نیروهای عراقی را بیان کرده‌اند. بعضی از خاطرات آزادگان، به مقاومت و شجاعت نیروهای اسلام و وضع نامناسب و ناراحت کننده‌ی زندانهای حزب بعث و شکنجه‌های آنها اشاره کرده‌اند و علاقه‌ای را بیان داشته‌اند که اسرا برای برپایی مراسم عزاداری محرم از خودشان بروز می‌دادند. در پایان، خاطره‌ای با نام «عروسی» (از نادره چاپی)، بیانگر ارادت مردم به جانبازان و رحمت خداوندی بر آنان است.

مسافر، آسمان، زنجیر: خاطره خلبان آزاده هوشنگ شیروین

گردآوری علی‌رضا پوربزرگ‌وافی؛ تدوین مهدی خلیلی؛ بازنویس نثر فرزین شیرزادی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، ۱۳۷۴.

۱۸۶ ص.: مصور (رنگی). - (مجموعه آثار و ارزش‌های دفاع مقدس؛ مجموعه خاطره: ۲۶).

این کتاب، خاطرات خلبان آزاده، تیمسار هوشنگ شیروین است از دوران اسارت او در عراق و همچنین شمه‌ای نیز از زندگی وی قبل از شروع جنگ تحمیلی عراق علیه ایران را بیان می‌کند. او در خاطرات خود نقل می‌کند که در مأموریت بمباران پایگاه کوت همراه سه فروند هواپیمای دیگر شرکت داشته و پس از نابود کردن اهداف به سمت ایران باز می‌گردند که هواپیمای او مورد اصابت موشک قرار می‌گیرد و سقوط می‌کند و او اسیر می‌شود. پس از اسارت، مدتی در زندان ابوغریب و مدتی هم در منطقه‌ی نظامی الرشید بوده است. می‌گذراند؛ تا این که ایران قطعنامه را می‌پذیرد. سپس خبر رحلت امام منتشر می‌شود، و اسیران تصمیم می‌گیرند چهل روز روزه بگیرند. به هر حال پس از مذاکرات بین ایران و عراق همراه تعداد دیگری از اسیران ایرانی آزاد می‌شوند و در میان استقبال گرم ملت، به خاک پاک ایران باز می‌گردند.

معنویت در اسارت

گروه تحقیق و نویسندگان: مسعود ده‌نمکی، محمد قاسم‌خانی، ایرج هاتفی، سید مهدی موسوی، رضا کاکا، احمد کاظم‌زاده؛ زیر نظر: عباسعلی وکیلی؛ نقاشی‌ها از عباس فلاحتی. - تهران: ریاست جمهوری، ستاد رسیدگی به امور آزادگان، ۱۳۷۴.

[۲۰۶] ص.: مصور (بخشی رنگی). - (خاکریز پنهان).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

به مناسبت پنجمین سالگرد ورود آزادگان به جمهوری اسلامی ایران.

مجموعه «معنویت در اسارت» (از مجموعه‌ی «خاکریز پنهان»)، به بیان مسایل معنوی اسیران سرافراز در مدت اسارت آنان می‌پردازد و نشان می‌دهد که این عزیزان به رغم شکنجه‌های وحشیانه‌ی سربازان عراقی و تلاش بی‌وقفه‌ی آنها در جهت جلوگیری از برپایی مراسم مذهبی و اجتماعات دینی، چگونه به وظایف خود عمل می‌کرده‌اند. بخش اول این کتاب، تحت عنوان «بررسی مسایل معنوی و عبادی و ابعاد آن در اسارت»، تلاش آزادگان و کادر

[صفحه ۷۲۹]

رهبری آنها جهت انجام فرایض دینی و اجتماعات مذهبی و علل برخوردهای نیروهای بعثی و دلایل جلوگیری آنها از ایجاد این

اجتماعات را تشریح می‌کند. بخش دوم، خاطرات آزادگان را در مورد مسائل معنوی، انجام اعمال و وظایف دینی و نحوه‌ی مقابله‌ی سربازان عراقی و مبارزه‌ی نیروهای ایرانی با این شکنجه‌ها - از زبان خود آنان - بیان می‌کند. بخش آخر، (با عنوان ضمیمه) آیات و روایات گوناگونی را که در متن آمده است، برای سهولت دستیابی، به ترتیب الفبایی تنظیم و ارائه کرده است.

مقاومت در اسارت (دفتر ۱)

نویسندگان و گروه تحقیق: مسعود ده‌نمکی، محمد قاسم‌خانی، ایرج هاتفی، ایزدی؛ رضا کاکا؛ زیر نظر: عباسعلی وکیلی؛ نقاشی: عباس فلاحتی. - تهران: ستاد رسیدگی به امور آزادگان، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۳۱۹ ص. - مصور: نقاشی (رنگی). - (خاکریز پنهان؛ ۲).

کتابنامه: ص. ۳۱۴ - ۳۱۹، همچنین به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

خاطرات مجموعه‌ی «مقاومت در اسارت» از طریق مصاحبه، مکاتبه و مطالب ارسالی مسابقه‌ی «ارمغان آزادگان» جمع‌آوری شده و پس از بازنویسی و ویرایش و حذف موارد تکراری تدوین گردیده‌اند. دفتر اول از این مجموعه که دفتر دوم از خاکریز پنهان است در سه بخش و یک ضمیمه تدوین شده است. بخش اول به بررسی سیر تطور تاریخی رفتار با اسیران از آغاز تا کنون اختصاص دارد. در بخش دوم، به وضعیت اسرای جنگی ایران و عراق و نحوه‌ی رفتار هر یک از دو دولت با اسرای طرق مقابل پرداخته شده است. در بخش سوم - تحت عنوان «از زبان آزادگان» - خاطراتی در رابطه با شکنجه، روحیه‌ی مقاومت و پایمردی، قیامها و شهادتها نقل شده است. ضمیمه نیز مجموعه‌ی آیات و روایات و احادیثی در ارتباط با موضوع اسارت است.

مقاومت در اسارت (دفتر ۲)

نویسندگان و گروه تحقیق: مسعود ده‌نمکی، محمد قاسم‌خانی، رضا کاکا، امیر هاتفی، محسن ترابی؛ زیر نظر: عباسعلی وکیلی؛ نقاشی: عباس فلاحتی. - تهران: ستاد رسیدگی به امور آزادگان، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۱۹۹ ص.: مصور: نقاشی (رنگی). - (خاکریز پنهان؛ ۳).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

دفتر دوم از دفترهای «مقاومت در اسارت»، بخشی از مجموعه کتابهای «خاکریز پنهان» بوده، ۱۰۹ خاطره از خاطرات مربوط به دوران اسارت و ظلم و ستم دژخیمان بعثی و مقاومت دلیرانه‌ی آزادگان سرافراز میهن اسلامی در آن ثبت شده است. هر خاطره با عنوان ویژه‌ای توسط راویان (آزادگان) بیان شده است. در این خاطرات، آزادگان: «از ارادت خود به امام (ره)، شکنجه در زندانهای بعث، جاسوسهای نفوذی، موضعگیری در برابر سربازان عراقی، گذشت و فداکاری اسرا نسبت به یکدیگر، دعا و عبادات، روزهای آخر اسارت و توکل به ائمه اطهار»، صحبت کرده‌اند.

مقاومت در اسارت (دفتر ۳)

نویسندگان و گروه تحقیق: مسعود ده‌نمکی، محمد قاسم‌خانی، مهدی موسوی، ایرج هاتفی، بهرام ملکی؛ زیر نظر: عباسعلی وکیلی؛ نقاشی‌ها: عباس فلاحتی. - تهران: ستاد رسیدگی به امور آزادگان، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۲۰۰ ص.: مصور، نقاشی (رنگی). - (خاکریز پنهان؛ ۴).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

دفتر سوم از دفترهـای «مقـاومت در اسـارت»، یکی از مجموعه کتابهـای «خاکریز پنهان» است که ۱۲۴ خـاطره از خاطرات مربوط به ظلم و سـتم دژخیمـان بعثی و مقـاومت دلیرانه‌ی آزادگـان سـرافراز میهن اسـلامی در آن به چاپ رسـیده است و هر خاطره با عنوان ویژه‌ای توسط راویان مقاومت (آزادگان) بیان شده است. در این خاطرات، «موقعیت و حرکات سیاسـی اسرا و ارادت آنها به امام در زندانهای بعث، موضعگیری آنان در مقابل سربازان عراقی، گذشت و فداکاری اسرا نسبت به یکدیگر، تشکیل کلاسهای آموزشی و روزهای بازگشت به ایران و مراسم استقبال خانواده‌ها» یادآوری شده است.

مقاومت در اسارت (دفتر ۴)

نویسـندگان و گروه تحقیق: مسعود ده‌نمکی، محمد قاسم‌خانی، رضا کاکا، ایرج هاتفی، احمد کاظم‌زاده؛ زیر نظر: عباسعلی وکیلی؛ نقاشی: عباس فلاحتی. - تهران: ستاد رسیدگی به امور آزادگان، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۲۳۷ ص.: مصور، نقاشی (رنگی). - (خاکریز پنهان؛ ۶).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

دفتر چهارم از دفترهای «مقاومت در اسارت» (جلد ششم از مجموعه کتابهای «خاکریز پنهان») حاوی ۱۱۸ خاطره از خاطرات مربوط به دوران اسارت و ظلم و سـتم دژخیمان بعثی و مقاومت دلیرانه‌ی آزادگان سـرافراز میهن اسـلامی است. هر خاطره با عنوان ویژه‌ای توسط راویان (آزادگان) بیان شده است. در این خاطرات، آزادگان: «از ارادت خود به امام (ره) و ناراحتی از رحلت ایشان، شکنجه در زندانهای بعث، شورش در اردوگاه موصل دو، موضـعگیری در برابر سربازان عراقی، تلاش برای فرار، عبادت و عاشورای خونین سال ۱۳۶۷» صحبت کرده‌اند. در پایان کتاب ضمیمه‌ای افزوده شده است که در حقیقت ادامه‌ی جلد پنجم کتابهای خاکریز پنهان به نام (فرهنگ اصـطلاحات و تعابیر اسرای ایرانی در عراق) می‌باشد، و حاوی تعدادی از اصطلاحات مورد استفاده‌ی اسیران ایرانی در اردوگاههای عراق است.

موصل شهر شکنجه

نوشـته حسـین حبه، قره سـلیمانی، عبدالله خسروانی، محمدعلی شهیدزاده، غلام عباس نعمت‌الهی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، ۱۳۷۱.

۱۵۹ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۱۵).

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

در این کتـاب، خاطرات آزادگان «عبـدالله خسـروانی، حسـین حبه، قره سـلیمانی، محمـدعلی شـهیدزاده و غلام‌عباس نعمت‌اللهی» از زندانهای حزب بعث عراق چاپ شده است. شـرح «نحوه‌ی اسارت، شـرایط سـخت اردوگاههای عراق (از جمله اردوگاه موصل، که در آن، اسـرا به بـدترین وجهی شـکنجه می‌شدنـد)، صبر و شـکیبایی اسـرا در مقـابله بـا شدائـد، حضور بعضـی از شخصـیتها و افراد روحـانی (نظیر حجت‌الاسـلام و المسـلمین ابـوترابی) در زنـدان موصـل و تقـویت روحیه‌ی اسـرا بر اثر آن، وجود بعضـی از منـافقین خودبـاخته در بین اسـرا و مشـکلاتی که برای دیگران به وجـود می‌آورنـد، نمونه‌ی شـکنجه‌هایی که توسـط سـربازان عراقی به اسـرا تحمیل می‌گردید، پناه بردن به خدا در آن جو فشار و شـکنجه برای تقویت روحیه‌ی اسرا، به اسارت درآمدن یک پدر همراه با پسر

سیزده ساله‌اش و رفتار مردانه‌ی این نوجوان، تلاش برای حفظ قرآن و انتقال دائمی اسرا به اردوگاههای مختلف» در خاطرات این آزادگان بیان شده است.

[صفحه ۷۳۱]

مهر نگاه اولیاء: از زبان سید آزادگان حجت الاسلام والمسلمین سید علی‌اکبر ابوترابی

به کوشش عبدالمجید رحمانیان. - تهران: امید آزادگان، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۵۶ ص. - (خاطره‌های معنوی؛ ۱).

شمارگان: ۴۰۰۰ نسخه.

این کتاب شامل ۲۴ خاطره‌ی معنی سید آزادگان «حجت‌الاسلام و المسلمین سید علی‌اکبر ابوترابی» است که از جمله خاطرات نقل شده در زمان اسارت برای اسراء هستند. محتوای برخی از خاطرات به قرار زیر است: «شخصیت معنوی سید محمد [پسر امام هادی (ع)]؛ کراماتی از آیت‌الله سید محمدباقر علوی قزوینی، خاطره‌ای از سید عراقی که از مبارزان بود و در میدان مین به اسارت افتاد و با معجزه، قبل از پی بردن بعثی‌ها به ماهیت اصلی وی از اردوگاه آزاد شد؛ شفا یافتن چشم یک اسیر پس از زیارت حرم امام حسین (ع)؛ دیدن خواب امام علی (ع) توسط اسیری در اردوگاه موصل سه؛ خاطره‌ای از مرحوم حاج میرزا مهدی، خاطره‌ای از رؤیت امام زمان (عج)؛ اهانت یک فرد ساواکی و خواب دیدن امام زمان (عج) و...».

نماز در اسارت

به کوشش اکرم ارجح و فریده هادیان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ پنجم): ۱۳۷۷.

۲۰۶ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان: ۳۳).

عنوان روی جلد: نماز در اسارت، خاطره آزادگان ایرانی درباره نماز در اردوگاههای عراق.

شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه.

مندرجات: نماز؛ نماز جماعت؛ نماز شب؛ نماز اسارت؛ نماز آخر؛ نماز زیارت؛ جانماز؛ مهر؛ تسبیح؛ سجاده؛ خاک تیمم؛ غسل؛ وضو؛ تطهیر؛ اذان؛ نماز عید؛ لباس نمازگزار.

دنیای اسارت، دنیایی خاموش است که هنوز هم فریاد آن به گوش تاریخ دفاع هشت ساله‌ی ما نرسیده است. بسیاری از آزادگان معتقدند که نماز در بازداشتگاههای مخوف بعثی‌های عراق تنها ستون رو به آسمانی بود که اسرای نجیب و مؤمن ایرانی به آن تکیه می‌کردند. در این کتاب، سایه روشن‌هایی از آن ستون آبی رنگ را می‌بینید که بندگان کمر به بندگی بسته و دستهای پر شکوفه به سوی خدا دراز کرده، به آن تکیه داده‌اند. این کتاب، محصول مسابقه‌ی خاطره نویسی است که دفتر ادبیات و هنر مقاومت حوزه‌ی هنری سازمان تبلیغات اسلامی در سال ۱۳۷۰ در بین آزادگان سراسر کشور برگزار کرد.

وحشتگاه اسارت: خاطرات آزادگان بهبهان

تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ دوم): ۱۳۷۳.

۱۱۱ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان: ۳۸).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Dreadful Camp of the Captivity: memoirs of the Freed Captives of Behbahan

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

مندرجات: وحشتگاه اسارت / مرتضی امیران؛ اسیران هویزه / لطف‌الله صادقی؛ جدایی بسیجی‌ها و ارتشی‌ها / غلامرضا مهربان؛ روی سیاه زغال / ابوالقاسم محسنی؛ با خدا، بی‌فاصله / لطف‌الله روشندل؛ خنده‌های مسکن / محمدباقر نجفیان مقدم؛ هیأت عزاداران حضرت رقیه / خسرو مختاری‌پور؛ نمایش در اسارت / صادق اسکندری؛ اسلاید / بهروز ساختمانی؛ باغچه ما /...؛ مردان مرد / محمدرضا موسوی؛

[صفحه ۷۳۲]

زندانیان درد / حمزه رفیعی؛ جبران گذشته / غلامرضا مرانی.

این کتاب، مجموعه‌ی خاطرات سیزده تن از آزادگان سرافراز کشور اسلامی ما است. این آزادگان - که هر یک در یکی از عملیات اسیر شده بودند - در خاطرات خود، از شرایط وحشتناک اردوگاهها و رفتار غیر انسانی و ددمنشانه‌ی عراقی‌ها و مقاومت اسیران ایرانی در برابر آنها سخن گفته‌اند. در بیشتر خاطرات، از «حاج آقا ابوترابی» و رهبری و ارشادهای به موقع آن روحانی، و تشویق کردن اسیران به فعالیت‌های مختلف هنری، ورزشی و آموزشی توسط او صحبت شده است.

هزار روز اسارت

امیر فرخ فرهمند. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ دوم): ۱۳۷۶.

۱۲۷ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۸).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

«امیر فرخ فرهمند» (معاون پایگاه «سور کوه») همراه با چند تن از فرماندهان پایگاههای دیگر، هنگام رفتن به مرخصی در روز دوازده بهمن ۱۳۶۴، در نتیجه‌ی یک توطئه طراحی شده، اسیر مهاجمین کرد عراقی می‌شوند. این کتاب شرح خاطرات مربوط به اسارت این رزمندگان، شکنجه‌های طاقت‌فرسا، توهین و بدرفتاری دشمن و صبر و تحمل آنهاست. نویسنده، طی مدت اسارت، بارها حضرت زهرا (س) را در خواب می‌بیند که به او مژده زنده ماندن و آزادی می‌دهد. در دیدار او با مادرش - طی مدت اسارت - مادر، او را به استقامت در دین و اعتقاداتش تشویق می‌کند. در اثر شکنجه‌ها، بیمار می‌شود و پس از هزار روز اسارت، در اثر شدت بیماری، آزاد می‌شود و به وطن بر می‌گردد و با وجود ناامیدی پزشکان از معالجه‌ی وی، او شفای خود را از حضرت امام رضا (ع) می‌گیرد.

هشتمین رنگ رنگین کمان، خاطره خلبان آزاده محمد ابراهیم باباخانی

گردآوری و تدوین: علیرضا پوربزرگ‌وافی؛ باز نوشته فرزین شیرازی؛ زیر نظر: محمدقاسم فروغی جهرمی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارات. ۱۳۷۳.

۷۶ ص. - (مجموعه‌ی آثار و ارزش‌های دفاع مقدس: مجموعه خاطرات؛ ۱۹).

«هشتمین رنگ رنگین کمان»، شرح وقایع دوران اسارت خلبان آزاده‌ی ایرانی - محمدابراهیم باباخانی - است. شرح «درد غربت و تنهایی، سلولهای انفرادی و شکنجه‌ها و ضرب و شتم بازپرسهای عراقی، رفتار وحشیانه‌ی درجه‌داران عراقی، جابجایی اسرا از زندان مخابرات به زندان ابوغریب و برده شدن به زندان بغداد» بخش عمده‌ی این خاطرات را تشکیل می‌دهد. «انتشار روزنامه و سپس مجله‌ای که هر پانزده روز یکبار به صورت مخفیانه منتشر می‌شد، به دست آوردن رادیو و شنیدن آخرین اخبار ایران از این طریق، ساختن پیل الکتریکی از وسایل بسیار ساده، شنیدن خبر رحلت حضرت امام خمینی «ره» (که ضربه‌ی روحی بسیار شدیدی برای آنها بود) و سرانجام، آزادی و بازگشت به وطن پس از ده سال اسارت» بخشهای دیگر این خاطرات هستند.

هلهله در زنجیر: مجموعه خاطرات روحانی آزاده علی‌اصغر صالح‌آبادی

بازنویس: بهروز حاجی محمدی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۳.

۹۲ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان: ۴۹).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Applause While in Chain.

[صفحه ۷۳۳]

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

مندرجات: موصل ۲، حصار یکم. موصل ۳، حصار دوم. هنر، ریگی در لجنزار حصار، رادیو صدای دوست، ورزش ید واحده، محرم شورش عشق، هلهله در زنجیر، دیار یار، یادگار ماندگار.

این کتاب، خاطرات روحانی آزاده «علی‌اصغر صالح‌آبادی» است که در مرحله‌ی چهارم عملیات رمضان اسیر و به اردوگاهی در بصره برده شد. خاطرات، حکایت دارند از: «بازجویی همراه با شکنجه‌های وحشیانه، آزار و اذیت و وضع بد بهداشت در اردوگاه موصل دو، روحیه‌ی بالا و وحدت اسرا، تشکیل کلاسهای قرآن، نهج‌البلاغه و درس‌های حوزوی و سوادآموزی، ساختن المنت با تکه‌های آهن و سیم، انتقال به اردوگاه موصل سه و حضور حاج‌آقا ابوترابی در آن اردوگاه و تأثیر وجود ایشان در آنجا، نوآوری‌های اسیران با استفاده از وسایل ابتدایی، کسب اطلاعات با استفاده از رادیوی کوچکی که اسیران از نگهبانان ربودند، حفظ سلامتی با ورزشهای روزانه و تمرینات رزمی (دور از چشم نگهبانان)، انجام مراسم عزاداری امام حسین (ع)، با شکوه هر چه تمامتر (علی رغم همه‌ی تحریمها) و زیارت عتبات عالیات (کربلا و نجف) قبل از آزادی اسیران.»

هوای اسارت، خاطرات آزادگان استان فارس (جلد ۱)

حجت ایروانی؛ [گرد آورنده حمید بهمنی]. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۲۵۶ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان: ۲۳).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Captivity: Memoirs of the Freed Captives of the Phars Province.

کتاب، حاوی تعداد پنجاه خاطره به نقل از آزادگان استان فارس است که در آنها از شجاعتهای رزمندگان اسلام در زیر شکنجه‌ی عراقی‌ها، نبودن بهداشت و غذای کافی، نبودن دارو و امکانات کافی در اردوگاهها - به ویژه اردوگاه موصل و زندان الرشید بغداد - صحبت می‌شود. توصیف روحیه‌ی بالای اسیران ایرانی، حضور حاج آقا ابوترابی (که به تمام اسیران در اردوگاههای مختلف

روحیه می‌بخشید) و زیارت عتبات عالیات (کربلا و نجف اشرف) نیز (که قبل از بازگشت آزادگان توسط رژیم بعث ترتیب داده شد) از دیگر نکات قابل ذکر این خاطرات است. این آزادگان در عملیاتهای کربلای پنج، آبی خاکی جزایر مجنون، کربلای یک، بیت المقدس، و پاتکهای دشمن به دنبال عملیاتهای نصر یک، نصر دو و نصر سه اسیر شده بوده‌اند. در پایان هر خاطره، نام راوی خاطره، زمان اسارت و تاریخ آزادی وی آمده است.

هوای اسارت، خاطرات آزادگان استان فارس (جلد ۲)

گردآورنده حجت ایروانی، [حمید بهمنی]. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۲۴۷ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان: ۲۵).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Captivity: Memoirs of the Freed Captives of the phars province.

جلد دوم کتاب «هوای اسارت» حاوی ۴۳ خاطره از خاطرات آزادگان استان فارس است. آزادگان در این خاطرات از عملیاتهای «کانی مانگا (والفجر چهار)، کربلای هشت، والفجرهای یک و دو و سه و جزایر مجنون» هم صحبت کرده‌اند. اتفاقاتی که طی دوران اسارت این آزادگان در اردوگاههای «موصل»، «رمادی»، «کمپ شش»، سوله‌های «تکریت» و اردوگاه «عنبر» (در الانبار) افتاده است و استقامت، پایمردی و رشادت آزادگان در مقابل شکنجه‌های روحی و جسمی صدامیان و همچنین روحیه‌ای که حاج آقا ابوترابی به اسیران می‌داده، از جمله

[صفحه ۷۳۴]

مطالبی هستند که در این کتاب مورد اشاره قرار گرفته‌اند. در پایان هر خاطره، نام راوی خاطره و زمان اسارت و آزادی وی ذکر شده است.

یادگار غربت، مجموعه خاطرات آزادگان سرافراز نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران

به کوشش دفتر پژوهش و تحقیقات نزاجا. - تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، نیروی زمینی، اداره عقیدتی سیاسی، معاونت تبلیغات و روابط عمومی، (چاپ اول): ۹۵.۱۳۷۵ ص.

شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه.

این کتاب مجموعه‌ی خاطرات ۲۳ تن از آزادگان سرافراز ارتش جمهوری اسلامی ایران است که برخی پس از حضور طولانی در جبهه‌ها، با ترفند منافقینی که از پرچم مقدس جمهوری اسلامی استفاده می‌کردند، به اسارت دشمن بعثی درآمدند. عده‌ای در اوایل جنگ و بعضی دیگر، حتی پس از پذیرش قطعنامه‌ی ۵۹۸ از سوی ایران، به اسارت دشمن درآمده‌اند. این اسوه‌های مقاومت، فرازهایی از خاطرات دوران اسارت خود را بیان کرده‌اند که نشان دهنده‌ی اوضاع نامساعد اردوگاهها از نظر بهداشت، غذا، لباس، و رفتار وحشیانه نگهبانان و سربازان دشمن است. اسرا با این که در چنگال بعثی‌ها اسیر بوده‌اند، شجاعانه از هدف و امام و دین خود دفاع می‌کردند. نمونه‌هایی از فعالیت‌های آنها در برابر بعثی‌ها در این خاطرات ذکر شده است. «مسابقه‌ی فوتبالی که در آن، تیم اسرا با نتیجه شش بر دو برنده شد، به اهتزاز درآوردن پرچم جمهوری اسلامی پس از شنیدن خبر آزادی اسرا و کاشتن گل و سبزی با نقش آرم مقدس جمهوری اسلامی» از آن جمله هستند.

یادهای آزادگی: خاطرات آزادگان نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران

به کوشش امیر معصومی. - تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، سازمان عقیدتی و سیاسی، معاونت تبلیغات و انتشارات، ۱۳۷۳. ۸۰ ص.

طراح روی جلد: فرهاد صادقی امینی.

«یادهای آزادگی» مجموعه‌ی خاطرات ۷۳ نفر از آزادگان سرافراز نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی است که در آنها از وقایع تلخ و شیرین دوران اسارت - از «شکنجه‌های وحشیانه و غیر انسانی توسط سربازان عراقی در اردوگاهها، مجازاتهای شدید بدنی، نبودن بهداشت در اردوگاهها، ایستادگی و پایمردی و ایثار رزمندگان و تشکیل کلاسهای مختلف عقیدتی، سیاسی، هنری و غیره توسط اسرا» - صحبت کرده‌اند. «شادی آفرینی خبر آزادسازی خرمشهر، امتناع یک اسیر از دریافت خون عراقی‌ها برای نجات زندگی خود (که منجر به شهادت وی می‌شود)، زیارت کربلا- و شور و شوق ایرانیان در این زیارت، غم و اندوه اسرا و عزاداری آنها در اسارت پس از شنیدن خبر رحلت امام (ره)، مقاومت منفی اسرا در برابر توهین به مقدسات و ایثار و فداکاری رزمندگان اسیر نسبت به یکدیگر» هر یک، نمونه‌ای از روحیه‌ی والای این عزیزان است.

یک قطره از دریا، خاطره‌هایی از آزادگان

علی آقاغفار. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی مقاومت بسیج، معاونت تبلیغات و انتشارات (مدیریت انتشارات)، (چاپ اول): ۱۳۷۰.

۶۰ ص.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

[صفحه ۷۳۵]

کتاب «یک قطره از دریا» به روح ملکوتی حضرت امام خمینی (ره) تقدیم شده است و حاوی خاطرات آزادگان عزیز میهن اسلامی از دوران اسارت آنان است. در خاطرات ذکر شده در این کتاب، موضوعهای زیر به چشم می‌خورد: «خبر ارتحال امام، شکنجه‌های سخت اسرای ایرانی توسط عراقی‌ها، نحوه‌ی تبادل اخبار، برگزاری مراسم دهه‌ی فجر در اردوگاهها، ممنوعیت عزاداری در اردوگاهها و اعتصاب غذا توسط اسرای ایرانی (که در پاسخ به بد رفتاری‌های مسؤولان اردوگاه صورت می‌گرفت).» خبر ارتحال امام، از خبرهایی بود که کمر اسرار را شکست. یکی از آزادگان می‌گوید در اولین ساعات روز چهارم خرداد ۱۳۶۸ این خبر دردآور را از طریق رادیو بغداد شنیدیم. حال اسرا چنان دگرگون شد و صدای گریه و ضجه چنان در اردوگاه شدت گرفت که سربازان عراقی برخلاف همیشه هیچ ممانعتی به عمل نیاوردند؛ حقا فهمیده بودند که این دگروگونی قابل کنترل نیست.

یک قفس، صد پرنده، هزار پرواز

محمدمهدی تیموریان، محمدحسین ابراهیم‌بیگی، مصطفی کریم. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۰.

۹۳ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات آزادگان؛ ۱۳).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: One Cage One Hundred Birds, One Thousand Flights

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

مندرجات: یک قفس، صد پرنده، هزار پرواز / محمدمهدی تیموریان؛ غربتکده اسارت / محمدحسین ابراهیم‌بیگی؛ اسارت درکانی مانکا / مصطفی کریمی

این کتاب مجموعه‌ای است از خاطرات ۳ آزاده که به همت آقایان کاظم جیرودی، داود امیریان و مجتبی عابدینی تهیه و با تلاش آقای محمدحسین مقیسه تدوین شده است.

آزاده «محمدمهدی تیموریان» از اعزام به جبهه‌های جنوب، مجروح شدن، اسارت، بدرفتاری سربازان عراقی و خوش رفتاری بعضی از آنها، رسیدگی دکتر مجید (که خود اسیر بود)، به مجروحان، عزاداری، ضرب و شتم توسط عراقی‌ها و وضع بد اردوگاهها، صبر و استقامت اسرا و بالاخره، مژده‌ی پایان اسارت، زیارت کربلا و بازگشت به ایران می‌نویسد. «غربکتده‌ی اسارت» خاطره‌ی آزاده «محمدحسین ابراهیم‌بیگی» است که در عملیات تکمیلی خیبر در منطقه‌ی طلائیه در اثر مجروح شدن به اسارت در می‌آید. او نیز از شکنجه‌ها و رفتار وحشیانه‌ی عراقی‌ها و وضعیت اردوگاهها نوشته و روحیه‌ی بالا، مقاومت اسیران و نعمت وجود روحانی در میان اسرا را شرح داده است. مصطفی کریمی - در «اسارت درکانی مانکا» - از «امدادهای غیبی، اسارت در نتیجه‌ی گم کردن راه، شکنجه‌ها و رفتار وحشیانه، نماز خواندن مخفیانه، کمکهای حاج آقا ابوترابی، وجود جاسوس در اردوگاه، شنیدن خبر ارتحال حضرت امام (ره) و بالاخره، بازگشت به وطن» سخن می گوید.

یک واژه، هزاران گل، بر اساس خاطرات جانباز آزاده هادی ایزی

هادی ایزی؛ بازنویسی و ویرایش با نظارت ابراهیم حسن بیگی. - تهران: بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی، مرکز نشر هنر اسلامی، (چاپ اول): ۱۳۷۳.

۸۸ ص.

کتاب «یک واژه، هزاران گل»، خاطرات جانباز آزاده «هادی ایزی» است. او از زندگی و فعالیت‌های خود در زمان انقلاب و جنگ و نحوه‌ی اعزام به جبهه و اسارت می گوید. او در سال ۱۳۶۰ به جبهه اعزام می‌شود، ولی به علت کمی سن به خط فرستاده نمی‌شود. بالاخره در عملیاتهای کربلای چهار و پنج شرکت می کند. در مرحله‌ی سوم عملیات کربلای پنج، به علت اصابت گلوله به شکم، بیهوش و اسیر می‌شود. او را به روستایی نزدیک بصره منتقل می کنند.

[صفحه ۷۳۶]

در استخبارات بصره در اثر شکنجه‌هایی که شده است، وضع وخیمی پیدا می کند و به بیمارستان انتقال می‌یابد. او از رفتار پرستارها و یک دکتر که به ایرانی‌ها احترام می گذاشت، انتقال به اردوگاه پس از بهبود نسبی، رفتار نامناسب نگهبانها، وضع معنوی اردوگاه در اثر دعا و قرآن خواندن اسرا، بازگشت به وطن با گروه ۷۰۰ نفری آزادگان و دیدار با خانواده - که مدتها او را شهید مفقودالاثر می‌پنداشته‌اند - و لذت بودن در کنار خانواده نوشته است.

[صفحه ۷۳۷]

خاطرات فردی

آبادان خاک دامنگیر، خاک شورانگیز

علی فرخ‌مهر. - تهران: نشر عابد، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۴۰۴ ص.: مصور، عکس.

عنوان روی جلد: آبادان خاک شورانگیز، خاک دامنگیر.

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ای از خاطرات نویسنده از شهر آبادان (زادگاه او)، از سالهای دور تا دوران انقلاب، جنگ، حصر، بازپس گیری و بازسازی آن است. از جمله مطالب کتاب، موارد زیر است: «معنی عبادان (آبادان)، مدارس قدیم، شاعران و فرهنگیان، محله‌های قدیمی، جنگ‌زدگی و آوارگی، پالایشگاه آبادان، آثار جنگ، شهیدان و گلهای پر پر شهر، کوی ذوالفقاری یادآور خاطرات جنگ، خرمشهر همسایه‌ی آبادان، بازگشت به شهر پس از جنگ، پل خرمشهر و یادی از آزادسازی خونین شهر، پل بهمنشیر در ایستگاه هفت، اورندرود، گلزار شهدا، عزاداری در آبادان و...». در پایان نیز تصاویری از آبادان قبل و پس از جنگ (قبل از بازسازی و بعد از بازسازی) با زیرنویس و اشعاری از شعرای معاصر ارائه شده است.

آبادان شهر خوبان

علی فرخ‌مهر؛ ویراستار منوچهر اسدی. - [تهران]: درج، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۳۷۶ ص.: مصور، عکس، نقشه.

طراح روی جلد: اصغر میرزایی.

شمارگان: ۷۰۰۰ نسخه.

کتاب «آبادان، شهر خوبان» مجموعه‌ای از خاطرات نویسنده درباره‌ی شهر آبادان (زادگاه او) از دوران نوجوانی، جوانی تا انقلاب، جنگ و بازپس گیری آن است. از جمله عناوین کتاب، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: «در وصف حاج آقا جمی، حاج آقا دهدشتی مؤسس حوزه‌ی علمیه، یادی از مرحوم شیخ عیسی طرفی (ره)، استخر چهار حوض در محله‌ی ابوالحسن، فوران اولین نفت در آبادان، مدرسه‌ی فرخی، محرم و صفر در آبادان، معرکه‌ی ناصر پهلوان، بازی سنتی تنتو، محله‌ی احمدآباد، محله‌ی تانکی دو، روزهای انقلاب، محاصره‌ی آبادان، شکست حصر آبادان، جنگ‌زدگی و آوارگی، گلزار شهدا، بررسی وضعیت کتابخوانی در آبادان و...». در پایان نیز قطعه شعری از «اسماعیل خویی» در وصف آبادان و فهرستی از واژه‌هاو اصطلاحات مورد استفاده در متن همراه با معنی آنها و تصاویری از مناطق مختلف (همراه با زیرنویس) ارائه شده است.

آبادان من

خاطره نعمت‌الله سلیمانی؛ بازنویس نثر: حسن بنی‌عامری. - تهران: بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس، مدیریت ادبیات و انتشارات، ۱۳۷۵.

۳۰۰ ص. [۲۰] ص. تصویر (بخشی رنگی). - (ادبیات دفاع مقدس؛ مجموعه خاطره: ۱).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

[صفحه ۷۳۸]

«نعمت‌الله سلیمانی» نویسنده‌ی خاطرات این کتاب قبل از شروع جنگ، قصد ادامه‌ی تحصیل در آلمان داشت. ولی با شروع جنگ تصمیم گرفت برای حضور در جبهه‌های جنگ حق علیه باطل در آبادان بماند. این کتاب، مجموعه‌ی خاطرات او از دو مرحله حضور در جبهه است. مرحله‌ی اول از شروع جنگ تا بعد از آزادی خرمشهر و شکستن حصر آبادان و مرحله‌ی دوم از سال ۶۵ تا بعد از پذیرش قطعنامه از سوی ایران است. او در این خاطرات، از جنگ آدم و آهن در خرمشهر و سقوط خرمشهر (پس از ۳۵ روز مقاومت)، انتقال نیروهای مقاوم مردمی به آبادان، گذشتن نیروهای عراق از رودخانه‌ی بهمنشیر به قصد حمله و تسخیر شهر از ذوالفقاری، بسته شدن جاده‌ی ماهشهر و خیانت بنی‌صدر و بالاخره، از شکستن حصر آبادان، عملیات بیت المقدس؛ عملیات ثامن‌الائمه و عملیات خیبر سخن می‌گوید. تصاویری نیز از همرزمان شهید راوی خاطرات، در انتهای کتاب به چاپ رسیده است.

آخرین گلوله‌ها

سعید تاجیک. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۴.

۱۲۰ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۹۶).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Last Bullets

مندرجات: قبل از عملیات کربلای پنج، اردوگاه کرخه؛ گلهای مجنون.

نویسنده که خود به عنوان آر پی جی زن در عملیات کربلای پنج شرکت داشته است، از شور و نشاط رزمندگان و روحیه‌ی بالای آنان قبل از شروع عملیات سخن می‌گوید. سپس در خاطره‌ی اول، با بیان نحوه‌ی عملیات و به تصویر کشیدن شرایط سخت جبهه و فشارهای روحی و روانی وارد بر رزمندگان، شرح می‌دهد که آنها به علت کمبود مهمات تا شلیک آخرین گلوله مقاومت کرده، با بر جای گذاردن تعدادی شهید و مجروح ناچار به عقب‌نشینی شدند. خاطره‌ی دوم مربوط به عملیات جزیره‌ی مجنون است. نویسنده در این عملیات نیز شرکت داشته، شادی رزمندگان را از شرکت در عملیات شرح می‌دهد و خاطرات خود را از حمله‌های نیروهای اسلام به نیروهای دشمن، دلاور مردی فرماندهان، حمله شیمیایی نیروهای بعثی، موجی شدن خود و شهادت بسیاری از همرزمانش می‌نویسد.

آن روزهای به یاد ماندنی

مرتضی شفیعی. - تهران: پیام آزادی، [بی‌تا]. ۱۶۸ ص.

مندرجات: پنجمین کربلا؛ مناجات دوپازا؛ عروج شلمچه.

کتاب «روزهای به یاد ماندنی» خاطرات دانشجوی بسیجی - شفیعی - از دوران شرکت ایشان در نبردهای دفاع مقدس است. او که از پاییز ۱۳۶۵ در جبهه‌های حق علیه باطل بوده است، خاطرات خود را از این ایام به رشته تحریر درآورده است. «پنجمین کربلا» مربوط به اولین حضور وی در جبهه‌ها (برای عملیات کربلای پنج) و شرح مجروح شدن او و بازگشتش به تهران است. «مناجات دوپازا» خاطرات او از منطقه کردستان در ارتفاعات دوپازا و عملیات نصر طی بهار و تابستان ۱۳۶۶ است. او در این قسمت، به بیان روحیه‌ی رزمندگان و وضع سنگرهای نیروهای عراقی شکست خورده پرداخته است. «عروج شلمچه» خاطرات برادر شفیعی از حضور در جبهه‌های شلمچه و فکه طی بهار و تابستان ۱۳۶۷) تا پذیرش قطعنامه ۵۹۸ از سوی ایران) است. او در این بخش وضعیت

حاکم بر جبهه و شهادت یاران و دوستانش و احساسات آنها و مردم شهر در برابر پذیرش قطعنامه را شرح داده است.

[صفحه ۷۳۹]

آن روزهای حماسه

رضا صبوری‌زاده؛ بازنویسی محمدتقی مختار ملکی، پرویز بیگی حبیب‌آبادی. - تهران: سازمان عقیدتی سیاسی ارتش، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۱۴۳ ص.: عکس (بخشی رنگی). - (انتشارات سازمان عقیدتی سیاسی ارتش؛ ۳۳).

طرح روی جلد: دایره هنرهای تجسمی سازمان عقیدتی سیاسی (حمیدرضا خزاعی). شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر مجموعه خاطرات سرتیپ دوم جانباز «رضا صبوری»، از ۱۲۳ ماه حضور در جبهه‌های نبرد است. خاطرات در چهار بخش مجزا ارائه شده‌اند. خاطرات مربوط به «منطقه‌ی عملیاتی جنوب، منطقه‌ی عمومی میمک، منطقه‌ی عملیاتی شمال غرب و منطقه‌ی عمومی سومار» هستند. برخی از موضوعهای خاطرات عبارتند از: «عبور از منطقه‌ی آتش؛ خاطره‌ای از شکار تانکها و شهید استوار عباسی؛ عملیات ضد کمین و اسارت گرفتن دشمن؛ عملیات والفجر چهار و یافتن گورستان بعثیون؛ خاطره‌ای از منطقه‌ی پنجوین؛ نفت شهر پس از پذیرش قطعنامه‌ی ۵۹۸ و اعلام آتش بس؛ اسیر شدن در منطقه‌ی ذرنی و فرار کردن از دست عراقی‌ها در یک فرصت مناسب بمباران شیمیایی قرارگاه لشکر در منطقه‌ی کنگر سومار و شهادت عده‌ای از رزمندگان». تصویر لوح سپاس و قدردانی از نگارنده و عکسهایی از منطقه نیز در پایان کتاب آمده است.

آن سوی پل، مجموعه خاطرات

بازنویس موسی کیخا. - اصفهان: لشکر ۱۴ امام حسین (ع)، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۹۶ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان؛ مجموعه آثار؛ ۳۴).

شمارگان: ذکر نشده است.

کتاب دو بخش دارد؛ بخش اول شامل مطالب زیر است: خاطراتی مربوط به دوران قبل و بعد از انقلاب و زمان جنگ شهید «علی معمار» (مسؤول طرح و برنامه و معاون اول تیپ المهدی در عملیات فتح المبین، که در منطقه‌ی سایت پنج به شهادت رسید) و خاطرات همرزمان شهید؛ مصاحبه درباره‌ی عملیات ثامن‌الائمه، گزارش گزارشگر جهاد کاشان در جنگ از شهید معمار و نحوه‌ی شهادت وی؛ آخرین مصاحبه قبل از شهادت، قسمتی از سخنان سردار سرتیپ حسین دقیقی در حضور خانواده‌ی شهید و جمعی از پاسداران؛ اشعاری در رثای شهادت وی و متن کامل وصیتنامه‌ی شهید. بخش دوم، شامل «نجواهایی با شهید ماشاءالله نقوی، نقش شهید در عملیات محمد رسول‌الله (ص)، در محور عملیاتی فکه، تشریح وضعیت شهید در صحنه‌های درگیری و شهادت و اسارت او» است. در پایان نیز فرازهایی از وصیتنامه شهید ماشاءالله نقوی ارائه شده است.

آوای پنهان

غلامرضا خلیلی شهانقی؛ تنظیم و بازنویسی نثر محمدحسن شاهسواری. - تهران: رابعه، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۳۱۰ ص.، ۱۶ ص. [عکس].

طراح روی جلد: عماد فتحی روشن.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب با حمایت بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس چاپ شده است.

«غلامرضا خلیلی شهانقی» در سال ۱۳۳۱ در محله‌ی حشمتیه‌ی تهران متولد شد. این کتاب، مجموعه‌ی خاطراتی است که به قلم خود او به رشته‌ی تحریر درآمده است. مطالب کتاب، عبارتند از: «شرح دوران کودکی و تحصیل، علاقه به ورزش و نظام، ورود به ارتش، گذراندن دوره‌های تخصصی در ایران و کشورهای حوزه‌ی خلیج فارس، مبارزات

[صفحه ۷۴۰]

قبل از انقلاب، خروج از ارتش به فرمان امام، پیروزی انقلاب، ورود مجدد به ارتش، درگیری با ضد انقلاب، حضور در جبهه‌ها و مناطق عملیاتی و عملیاتهای متعدد [از جمله: عملیات امام مهدی (عج)، محورهای کرخه، دزفول، شوش، الله‌اکبر، غرب سوسنگرد، شهید شیخ فضل‌الله نوری، فرمانده‌ی کل قوا خمینی روح خدا، شهیدان رجایی و باهنر، فتح المبین، طریق القدس، ثامن‌الأئمه، بیت المقدس، رمضان، مسلم بن عقیل، محرم، والفجر مقدماتی، والفجرهای یک تا شش، خیبر، میمک، بدر، قدس یک تا پنج، ظفر یک تا سه، انصار و...]، دوره‌های مجروحیت، ازدواج، تولد فرزند و...». در پایان نیز تصاویری از او به چاپ رسید است.

آیینه سرخ

نویسنده حسن احمدی. - تهران: پیام آزادی، ۹۳.۱۳۶۸ ص.

عنوان روی جلد: آینه سرخ «یادگارها».

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

مندرجات: آمده‌ایم بمانیم؛ هشت سال پشت در بهشت؛ آیینه‌ی سرخ؛ کیستید، شما در شهر؛ شب حمله.

این کتاب، مجموعه‌ی خاطرات «حسن احمدی» از جبهه‌های نبرد است. «آمده‌ایم بمانیم» یادآوری خاطرات نویسنده در هنگام بازگشت به خرمشهر پس از پایان جنگ است. «هشت سال پشت در بهشت» خاطره‌ای درباره‌ی شهید «بهروز مرادی» (جوان خرمشهری و دانشجوی دانشگاه اصفهان) است که هشت سال در پشت در بهشت در جبهه‌های خرمشهر و شلمچه و... ماند تا بالاخره به لقاء الله پیوست. «آیینه‌ی سرخ» خاطرات بازگشت راوی به خرمشهر در سال ۱۳۶۱ (پس از آزادی خرمشهر) است. در هر جای شهر، یاد و خاطره‌ی به خون خفتگان ساکن شهر و مدافعان آن در برابر چشمان او جان می‌گیرند. «کیستید، شما در شهر» خاطره‌ی مادر سه شهید است؛ خاطره‌ی مادر «شهناز حاجی شاه» در هنگام دفن سومین شهیدش، ناصر؛ و باز هم خاطرات راوی از شهر، در آغاز اشغال. «شب حمله» یادداشتهای راوی از هفت روز حمله و درگیری در فاو است که با شیمیایی شدن راوی و اعزام وی به بیمارستانی در اهواز و سپس به تهران، همراه با حسرت و ناامیدی از بازگشت به جبهه به پایان می‌رسد.

اردوگاه: یادداشتهای یک سرباز

جمشید اثنی‌عشری. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۶۸.

۱۱۵ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۴).

طراح روی جلد: صادق مصلح.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Camp: A Soldier’s Writing

شمارگان: ۶۰۰۰ نسخه.

«اردوگاه» خاطرات یک سرباز وظیفه‌ی ایرانی، از دوران انجام خدمت سربازی از دی ماه ۱۳۶۱ تا اواسط مهر ماه سال ۱۳۶۳ در اردوگاه اسرای عراقی است. این کتاب، شامل ۲۸ خاطره‌ی کوتاه است که همگی نشان دهنده‌ی حس مهمان‌نوازی ایرانیان در مقابل اسرای عراقی است و نشان می‌دهد که مسؤولان اردوگاه با اسرا نه به عنوان دشمن، بلکه به عنوان مهمان برخورد می‌کرده‌اند و همین رفتار باعث تأثیر فراوان بر آنها می‌شده است تا به آن حد که بعضی از اسیران، روز اسیر شدن خود را روز تولد دوباره‌ی خود نامیده بودند. این خاطرات نشان دهنده‌ی رفتار اسلامی مسؤولان ایرانی اردوگاه با اسیران عراقی است و تحولات روحی و رفتاری آنها را نمایان می‌سازد.

[صفحه ۷۴۱]

اروند و خاطره اولین قایق

گردآورنده: سعید عاکف. - تهران: کوثر، (چاپ اول): ۱۹۱.۱۳۷۹ ص.، [۷] ص. عکس (رنگی). - (کنگره بزرگداشت سرداران و ۳۷۰۰ شهید استان یزد: مجموعه خاطره؛ ۳۶).

عنوان دیگر: اروند و خاطره یک قایق.

عنوان روی جلد: اروند و خاطره اولین قایق: مجموعه خاطراتی از سردار رشید اسلام شهید حسین دهستانی.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

در این کتاب، مجموعه‌ای از خاطرات بستگان، دوستان و نزدیکان سردار شهید «حسین دهستانی» درباره‌ی این شهید گرد آمده است. شهید دهستانی، از شهر اردکان یزد، با آغاز جنگ تحمیلی (علی رغم صغر سن) در جبهه حضور می‌یابد و خیلی زود مسؤولیت شناسایی تمام عملیاتهای بزرگ و اکثر عملیاتهای پراکنده‌ی تیپ الغدیر را بر عهده می‌گیرد. وی در عملیاتهای والفجر مقدماتی، والفجر یک، والفجر چهار، خیبر، بدر، قدس پنج، کربلای چهار و کربلای پنج حضور فعال داشته و نقش اساسی ایفا می‌کند. آخرین سمت او، قائم مقامی اطلاعات و عملیات تیپ الغدیر بود. این سردار، در تاریخ ۲۵ / ۱۰ / ۱۳۶۵ در عملیات کربلای پنج به شهادت رسید. در پایان کتاب، وصیتنامه و عکسهایی از شهید دهستانی به چاپ رسیده است.

از چنده‌لا تا جنگ: خاطرات شمسی سبحانی

مصاحبه و تدوین گلستان جعفریان. - تهران: سوره مهر، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۸۸، [۴] ص.: تصویر. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ ۴۵۷: جنگ ایران و عراق، خاطرات؛ ۱۳۸).

طراح روی جلد: رجب شهبازی، محسن کرمی.

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

«شمسی سبحانی» از اهالی چنده‌لا (مازندران) است. در این کتاب، خاطرات او بیان شده است. وی پرستار است و در خاطرات خود، موارد زیر را ذکر کرده است: «دوران کودکی، تحصیلات، فوت پدر، دوران قبل و بعد از انقلاب، درگیری با گروهکها در اوایل انقلاب، ورود به جامعه‌ی امدادگران در دوران جنگ، مأموریت در غرب و جنوب کشور، خدمت در بیمارستان سنندج، پاسدارانی

که توسط ضد انقلاب کردستان به شهادت رسیده بودند، بیمارستان اندیمشک، بیمارستان اهواز، عملیات خیبر، عملیات رمضان، خاطراتی از دوستان پرستار و دکتر رهنمون (رئیس بیمارستان نجمیه که در عملیات خیبر به شهادت رسید)، عملیات فتح المبین، منطقه‌ی هویزه، موشکبارانها دزفول حملات هوایی به این شهر و دیگر شهرهای خوزستان، آشنایی با همسر، ازدواج و انتقال به تهران، تولد فرزند و...».

از رقابیه تا راین

خاطرات خلیل قاضی‌زاده. - مشهد: جهاد دانشگاهی مشهد، ۱۳۷۸.

۶۲ ص. - (انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد؛ ۲۱۱: علوم انسانی؛ ۱۱۷).

شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه.

کتاب «از رقابیه تا راین» خاطرات جانباز «خلیل قاضی‌زاده» است که دانشجوی لویزیانای آمریکا بوده، هنگام انقلاب تصمیم می‌گیرد به ایران باز گردد و در ایران به تحصیل ادامه دهد. با شروع جنگ، او که دانشجوی دانشکده نفت آبادان است و در جهاد سازندگی هم فعالیت می‌کند، همراه نیروهای مردمی به دفاع از خرمشهر می‌پردازد. همسر او نیز تدریس را رها کرده، به پرستاری از مجروحان جنگ تحمیلی اقدام می‌کند. در این خاطرات، او از مجروح شدنش در عملیاتی یاد می‌کند که در رقابیه‌ی شوش روی داده و از ۱۴۰ تن بسیجی همرزم وی فقط او و یک مجروح دیگر زنده مانده‌اند، سپس شرح معالجات خود را در بیمارستانهای ایران و آلمان (در

[صفحه ۷۴۲]

شهر کلن) بیان می‌کند. او از چند تن از همرزمان شهید خود نیز نام برده که عبارتند از: شهید عباس وزیری، شهید رضا کشتکار، شهید حسین خردمند و شهید عبدالرضا صمدی.

از سپتون تا شلمچه، دو سال مقاومت تا طلیعه فتح: خاطرات امیر سرتیپ سعید پور داراب

سعید پور داراب؛ با پشتیبانی هیأت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی». - تهران: ایران سبز، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

[۱۸۳] ص.: نقشه، عکس.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر، شامل خاطرات دو سال اول جنگ تا فتح خرمشهر بوده، در سه فصل ارائه شده است. فصل اول: تجاوز تا عملیاتهای محدود (آغاز حمله‌ی عراق به ایران، اعزام به جبهه، گرفتاری در آب و آتش، دفاع از پل کرخه تا شوش، دفاع از شهر شوش، حمله‌ی لشکر ۲۱ حمزه در روز ۲۳ مهر ماه ۱۳۵۹، دفاع سرسختانه‌ی لشکر ۲۱ حمزه در نهم آبان ماه ۱۳۵۹، اجرای عملیاتهای محدود و ایذایی، عملیات متهورانه‌ی استوار غفاری (معروف به شکارچی تانک)، عملیات تپه چشمه، عملیات کانال هندلی، احداث تونل در منطقه‌ی کانال هندلی، توسعه‌ی سرپلها در لشکر ۲۱ حمزه)؛ فصل دوم: آغاز عملیات فتح المبین (از ابتدای آمادگی تا دومین مرحله‌ی عملیات) و فصل سوم: جلوه‌های ایمان و ایثار (شامل خاطراتی از مقدمات عملیات، مرحله‌ی اول و دوم و پیشروی به سوی شلمچه تا ضربه‌ی نهایی و آزادی خرمشهر). معرفی نویسنده در پایان کتاب انجام گرفته است.

از طوفان تا نسیم

محمدعلی موظف رستمی. - تهران: گویه، (چاپ اول): ۱۷۵.۱۳۸۰ ص.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

بخشی از خاطرات در آخرین شب هور در مجموعه خاطرات از لندن تا فاو قید شده که در این دفتر نیامده است.

مندرجات: آخرین سفر در انتهای هور، آنجا میان نخلستان، از طوفان تا نسیم.

کتاب، مجموعه‌ی خاطرات نویسنده است. او آنها را به مادرش تقدیم کرده است. در «آخرین سفر، در انتهای هور»، نویسنده و دوستش حامد (که تحصیل کرده‌ی آمریکا و آشنا به هنرهای رزمی بود) در خدمت لشکر ۲۵ کربلا قرار گرفتند. آنها در هورالهویزه بارها به کمین دشمن برخوردند و با شگردهای حامد توانستند دشمن را نابود کرده، بگریزند. حامد در کمینی به شهاد رسید. «آنجا میان نخلستان» ماجرای گروه «دفن» (دوربین، فیلمبرداری، نخلستان) است. امیر و دیلماج و نویسنده، در روز روشن برای شناسایی و تهیه‌ی فیلم با غواصی از اروندرود رد شده و وارد نخلستان و منطقه‌ی عملیات والفجر هشت می‌شوند. این گروه لحظات شهادت و ایثارگری‌های رزمندگان و فرماندهان لشکر ۲۵ کربلا را به تصویر می‌کشند. «از طوفان تا نسیم» شرح درگیریها در عملیات مرصاد (در اسلام‌آباد، ایلام و سر پل ذهاب) است.

از فرش تا عرش: خاطرات یک بسیجی داوطلب از دوران دفاع مقدس

نویسنده عبدالمجید چراغعلی؛ [به سفارش] وزارت کشاورزی شورایعالی توسعه کاربرد مواد بیولوژیک و استفاده بهینه از کود و سم در کشاورزش. - کرج، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، معاونت آموزش و تجهیز نیروی انسانی،

[صفحه ۷۴۳]

نشر آموزش کشاورزی، (چاپ اول): ۹۳.۱۳۷۹ ص.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

این کتاب، خاطرات نویسنده از اسفند ماه ۱۳۵۹ تا روزهای پایانی و قبول قطعنامه‌ی (۵۹۸) ۱۳ / ۵ / ۶۵ است که در سه فصل، به ترتیب زمانی تنظیم شده‌اند. برخی از خاطرات، درباره‌ی موارد زیر هستند: «آموزش نظامی، اعزام به جبهه (اهواز)، اعزام به منطقه‌ی میشداغ، تپه‌های الله‌اکبر، سوسنگرد، جبهه‌ی چولانه جبهه‌ی دهلاویه و شهادت چمران، عزل بنی‌صدر، ریاست جمهوری رجایی، ادغام ستاد جنگهای نامنظم در سپاه و ارتش، عملیات طریق القدس، مجروح شدن، جهاد سازندگی دهکلان، پاکسازی ضد انقلاب از قروه و سنندج، عملیات فتح، گیلان غرب، دانشگاه تهران و رشته‌ی داروسازی، اعزام به اهواز، عملیات کربلای پنج، حملات موشکی به پالایشگاه تهران، وضعیت بحرانی پس از سقوط فاو و پیروزی‌های عراق در مناطق شلمچه، مهران، جزایر مجنون، آبادان و خرمشهر و قبول قطعنامه‌ی ۵۹۸».

از هیرمند تا اروند: مجموعه خاطرات، سخنرانی‌ها، سیره و زندگینامه سردار رشید اسلام شهید حاج میرقاسم میرحسینی

عباس باقری. - [بی‌جا]: کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، (چاپ اول): ۴۰۵.۱۳۷۷ ص.

طراح روی جلد: علی پیران.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

در ابتدای کتاب، زندگینامه مختصر «شهید میرقاسم میرحسینی» آمده است. او در سال ۱۳۴۲ در روستای صفدر میربیک به دنیا آمد. وی قائم مقام لشکر ثارالله بود و در عملیات کربلای پنج، در منطقه شلمچه به شهادت رسید. کتاب چهار فصل دارد فصل اول: (با اصحاب یمین)، خاطره‌های خانواده، یاران و همرزمان شهید میرقاسم است. بعضی از خاطرات تقدیم به شهیدان و مفقودالاثران لشکر ثارالله شده است. فصل دوم، «بنیان مرصوص» نام دارد و منتخبی از سخنرانی‌های شهید است که از روی نوار پیاده شده‌اند؛ فصل سوم (قبسات)، متن نامه‌های شهید میرحسینی است که از جبهه خطاب به خانواده، والدین، برادران، خواهران و همسر خود نوشته و ارسال کرده است. فصل چهارم (اخگر سرودها)، شامل نه قطعه شعر در قالبهای غزل، قصیده و آزاد است که با مضمون شهید، شهادت و دفاع مقدس سروده شده‌اند. در پایان این فصل، متن وصیتنامه شهید ارائه شده است.

استاد زاده: زندگینامه آیه الله العظمی شاه‌آبادی و مجاهد شریف شهید شاه‌آبادی

حوزه علمیه شهید شاه‌آبادی. - تهران: حوزه علمیه شهید شاه‌آبادی، ۱۳۶۵.

۲۱۱ ص.: مصور، عکس، نمونه.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

«شهید مهدی شاه‌آبادی»، فرزند مرحوم آیه‌الله میرزا محمدعلی شاه‌آبادی (ره)، در تاریخ ۱۳۰۹ در قم متولد شد و در بازدید از جبهه، پس از دیدار با رزمندگان لشکر ۲۵ کربلاـ در اثر اصابت ترکش گلوله‌ی توپ به شهادت رسید. کتاب شامل مطالب زیر است: «زندگینامه آیات عظام میرزا محمدجواد اصفهانی، میرزا احمد بیدآبادی، میرزا علی‌محمد شریف و میرزا محمدعلی شاه‌آبادی، زندگینامه شهید شامل «شرح ولادت، تحصیل، ازدواج، امامت مسجد، مسؤولیت‌ها پس از انقلاب، عشق و علاقه به رزمندگان و بازدید از جبهه‌ها و آخرین سفر به جبهه و شهادت، پیامهای مسؤولان و آیات عظام درباره‌ی شهادت، بازتاب شهادت شهید و ملاقات خانواده‌ی شهید با آیه‌الله مشکینی و متن سخنرانی ایشان درباره‌ی شهدا، صدیقین و صالحین». در پایان کتاب تصاویری از پیکر مطهر شهید،

[صفحه ۷۴۴]

نمونه‌ی دستخط آیات عظام و متن اجازه نامه‌ی اجداد مرحوم والد شهید شاه‌آبادی و تصاویری از تألیفات او آمده است.

استقامت در مسیر

طاهر مؤذن؛ زیر نظر شورای پژوهشی مؤسسه خانه اندیشه جوان. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، ۱۳۷۹.

۲۲۴ ص. - (داستان‌های جنگ ایران و عراق؛ ۱).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب در ۳۷ قسمت، به صورت لحظه به لحظه، وقایع و رویدادها را از زمان ثبت نام یک بسیجی برای اعزام، تا پس از عملیات و بازگشت به خانه به تصویر کشیده است. مطالب شامل شرح «ثبت نام و نداشتن شناسنامه یا سن کم، آموزش، پادگان دو کوهه و تدارکات و تجهیزات، مرخصی قبل از اعزام، کرخه و اردوگاه اسلام، صبحگاه در اردوگاه، راهپیمایی‌ها و رزمهای شبانه برای

آمادگی قبل از عملیات، سازندگی روح، حسینیه‌ی گردان و عزاداری، محرم در اردوگاه، شام غریبان، مردان با صفا و شوخی‌ها، مانور در منطقه‌ی عملیات، سرما و مشکلات، نماز شب، حمام، آماده‌باش، شب حمله، نبرد، مجروحان و بیمارستان صحرایی، شهادت، آتشبازی و انفجار در منطقه، خاکریزها، تک و پاتک دشمن، جنگ تانک، هواپیماها و بمباران منطقه، بازگشت به اردوگاه و...» است. مطلبی تحت عنوان «کو شهیدانتان!» به شرح وقایع پس از عملیات می‌پردازد. در پایان نیز مرخصی و دیدار از خانواده‌ی شهدای همرزم تشریح شده است. اشعار و سروده‌های رزمندگان و... نیز در متن آمده است.

اسوه‌های مهربانی، مجموعه‌ی خاطره

غلامعلی رجایی؛ بازنویس نثر، عین الله کاوندی؛ زیر نظر: محمدقاسم فروغی جهرمی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارات، ۱۳۷۲.

۷۲ ص. - (مجموعه آثار و ارزشهای دفاع مقدس، مجموعه خاطره؛ ۱۳).

این کتاب به مناسبت سالگرد هفته بسیج (۱۵ - ۱۲ آذر ماه) منتشر شده است.

این کتاب خاطرات برادر غلامعلی رجایی است که علاوه بر گزارشگری، در جبهه همراه رزمندگان بوده است. او از رزمنده‌ای یاد می‌کند که خود را روی سیم‌های خاردار انداخت تا همرزمانش از محاصره خارج شوند، یا رزمندگان ایثارگری را تصویر می‌کند که روی مین‌ها رفتند تا دیگران از میدان مین عبور کنند. در «تونل پیروزی» از حفر تونلی در جبهه‌ی کرخه سخن می‌گوید. که باعث هدایت رزمندگان به پشت سنگرهای دشمن و اسارت تعداد زیادی از فرماندهان، افسران و درجه‌داران عراقی شد، «اسوه‌های مهربانی» حکایت دو رزمنده بسیجی آر پی جی زن است که در مسیر تانک‌ها منتظر پاتک دشمن می‌مانند تا با شروع عملیات تانکها را از بین ببرند. سپس نحوه‌ی اسارت افراد دشمن و زخمی شدن خود را بیان می‌کند. «سرسختی مجنون» شرح جنگ در جزایر مجنون و هور و احداث پل حیرت‌انگیز و طویل خیبر است و ایثار رزمندگان اسلام. «حماسه‌ی خیبر» شرح بازدید یکی از نمایندگان مجلس از منطقه‌ی عملیاتی و فداکاری‌های خلبانان و شهادت دو تن از بسیجی‌هاست. در «سوز زلیجان» از سرمای شدید زمستان در دشت زلیجان و اراده‌ی پولادین بسیجی‌ها سخن گفته است.

[صفحه ۷۴۵]

اعترافات، خاطرات سرهنگ عراقی عبدالعزیز قادر السامرائی

عبدالرسول رضاگاه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۶۹ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات؛ ۱۳۹).

طراح روی جلد: کوروش پارسانژاد.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Confessions: Memories of Iraqi Colonel

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

سرهنگ عبدالعزیز قادر السامرائی، اسیر عراقی، به جنایات خود و دیگران طی جنگ اعتراف می‌کند و از غارت اموال ارزشمند مردم، پس از تصرف خرمشهر، سخن می‌گوید. او از این طریق ثروت هنگفتی به دست آورد. ولی در یک آتش سوزی همه را از دست داد؛ همسر وی به افسردگی شدید مبتلا شد و مادر و پسرش فوت کردند. در عملیات بیت المقدس، پس از حمله ایرانی‌ها،

عراقی‌ها از ترس، به اشتباه، چندین بار با یکدیگر درگیر شدند و سرهنگ از طریق اروندرود فرار کرد. در پل طاهری نیز با نبرد سختی روبه‌رو شد و بعد از شکست با تانک به عقب گریخت. به او ترسو لقب دادند. او از شدت خشم خود را مجروح ساخت، ولی بعد مدال شجاعت گرفت! در عملیات رمضان، عراقی‌ها، با وجود کمک کشورهای مختلف، مرتب مواضع و نیروهایشان را از دست می‌دادند. در این مرحله نیز چون خرمشهر، عراقی‌ها متحمل تلفات زیادی شدند. سرهنگ در عملیات‌های بعدی، قدس (۵، ۴، ۳، ۲، ۱)، نیز در جبهه‌های عراق حضور داشت و عراق همانند دیگر عملیاتها با داشتن بهترین امکانات جنگی، با شکستهای سختی روبرو شد.

امام به روایت امام، بازشناسی شخصیت امام از زبان خویش

به کوشش: غلامعلی رجایی. - تهران: مؤسسه چاپ و نشر عروج، (چاپ اول): ۲۶۹.۱۳۷۶ ص.

طراح روی جلد: حسن سلطانی.

مطالب این کتاب از کتابهای «صحیفه نور، اربعین حدیث، سر الصلوة و تحلیلی از نهضت امام خمینی و طلیعه انقلاب اسلامی» گردآوری شده است.

مطالب کتاب از بیانات و سخنرانی‌های حضرت امام خمینی (ره) در مناسبتهای مختلف انتخاب شده، موضوعهای مختلفی را در بر می‌گیرند. کتاب در پنج فصل تنظیم شده است. در فصل اول به ابعاد شخصیتی امام - مثل ایمان، معنویت، اخلاق، تواضع و ساده‌زیستی - پرداخته شده است. فصل دوم (امام و مردم)، بیانگر عشق امام به مردم و همدردی ایشان با مردم، مجروحان، رزمندگان، جانبازان و شهدا و قدردانی از آنها و خانواده‌ی آنها است. فصل سوم «اصول رهبری» نام دارد و موضوعهایی مثل نظارت بر امور، اعتقاد به نقش مردم در مبارزه، اسلام خواهی و حفظ نظام را در بر می‌گیرد. در فصل چهارم (رنجها و نگرانی‌ها)، مسایلی ذکر شده است که امام در مورد آنها نگران بوده‌اند یا از پیش آمدن آنها رنجیده خاطر شده بودند. فصل پنجم یا پایانی با عنوان «خاطرات»، حاوی خاطره‌های امام از دوران زندگی پر برکت ایشان است.

امام خمینی در آیینه‌ی خاطره‌ها

علی دوانی. - تهران: نشر مطهر، (چاپ اول): ۱۳۷۳.

۱۷۹ ص.: نمونه.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، شامل ۳۹ خاطره در ارتباط با حضرت امام خمینی (ره) است. موضوع خاطرات عبارتند از: «امام خمینی و رضاخان، مخالفت با روحانیت، نجف اشرف، تدریس فقه و اصول، حفظ سلامت بدن، مبارزه با افکار

[صفحه ۷۴۶]

انحرافی، تواضع و فروتنی، دگرگونی در تشکیلات حوزه‌ی علمیه‌ی قم، عزاداری برای اهل‌بیت (ع)، ماجرای لغو تصویبنامه‌ی انجمنهای ایالتی و ولایتی، حمله‌ی عمال شاه به مدرسه‌ی فیضیه، حوادث بعدی تا پانزده خرداد، پانزده خرداد و بازداشت امام خمینی (ره) و...» در یک خاطره، درباره‌ی فتح خرمشهر و عملیات بیت المقدس صحبت شده است که پیرو آن، حضرت امام به مسأله مدال دادن صدام به افسران فراری و کاریکاتورهای کشیده شده پس از پیروزی عملیات اشاره فرموده‌اند.

امیر دلاور

گردآورنده امیرحسین انبارداران؛ [به سفارش] اداره تحقیق و پژوهش بنیاد شهید انقلاب اسلامی استان تهران. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۷۹ ص.، [۴۱] ص. تصویر: مصور.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل ۱۱۰ خاطره از «شهید صیاد شیرازی»، به نقل از دوستان، آشنایان، خانواده، همسر، فرزندان و همرزمان شهید است. خاطرات، در یازده فصل مجزا تنظیم شده‌اند که عبارتند از: «ویژگی‌های شخصیتی، در ارتباط با ولایت فقیه، در خانواده، در جبهه، علم و دانش، ارادت به ائمه‌ی اطهار، اوقات فراغت، دوری از دنیا و پست و مقام، با مردم و جامعه، ارتباط با علماء و روحانیون و عنایت به مسایل اخروی». در بین خاطرات نقل شده، از اشخاص و شهیدان زیر نیز مطالبی ارئه شده است. «یوسف رضا ابوالفتحی، مصطفی چمران، محمد بروجردی و مریم یساول (جانباز شیمیایی)». همچنین مطالبی در موضوعات و موارد زیر ارائه شده است: «نماز اول وقت، قرآن، عیادت از بیماران، غذا خوردن با سربازان، کمک به مستمندان، ورزش، عملیات بیت المقدس، شهر مهران، درگیری با منافقین، قرارگاه مشترک حمزه سیدالشهدا، برخورد با همسر، مقابله با اسراف و تبذیر، اهمیت به نظم و انضباط، با وضو بودن و...».

اندوه شب بی پایان

ابراهیم یونسی؛ مترجم: عبدالرسول رضاگاه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۷.

۴۸ ص. (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۵۱).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Grief of the Endless Night

طراح روی جلد: کوروش پارسانژاد.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

در این کتاب یکی از افسران عراقی، سرگرد ابراهیم یونسی، خاطرات خود را از سالهای جنگ عراق علیه ایران بازگو کرده است. در این خاطرات، او به رفتار وحشیانه‌ی بعثی‌ها با نیروهای زیر دست و هم‌چنین، به فساد و بی‌بند و باری آنها اشاره کرده است. وی در قسمتی از خاطرات خود به چند عملیات علیه جمهوری اسلامی ایران اشاره می‌کند که همه‌ی آنها با شکست مواجه شده‌اند. وی به همین سبب و به این جهت که قصد تسلیم شدن به نیروهای ایرانی را داشته است، تنبیه می‌شود و مورد مؤاخذه قرار گرفته، به مدت سه ماه زندانی می‌شود. بالاخره پس از آزادی در تاریخ ۲۳ / ۱۲ / ۱۹۸۳ به درجه‌ی سرهنگی ارتقاء می‌یابد؛ ولی پس از پایان جنگ از عراق فرار کرده، خود را تسلیم نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی می‌کند. وی اکنون در سایه‌ی ولایت فقیه در ایران به زندگی خود ادامه می‌دهد.

[صفحه ۷۴۷]

اوج افتخار: خاطراتی از هشت سال دفاع مقدس

مؤلف علی‌محمد بزرگواری؛ ویراستار علی شهبازی. - [تهران]: نقش کلک، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۷۴ ص.: مصور، عکس.

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، حاوی چهارده خاطره از روحانی «علی‌محمد بزرگواری» است، موضوعهای خاطره‌ها عبارتند از: «اعزام به جبهه‌ی خرمشهر و شنیدن خبر سقوط خرمشهر، منطقه‌ی عملیاتی ثامن‌الائمه و جبهه‌ی کرخه‌نور، عملیات فتح المبین و منطقه‌ی تپه‌ی ۱۸۲ و فکه، منطقه‌ی عین خوش و روستای زبیدات پس از عملیات محرم، شناسایی‌های قبل از عملیات، منطقه‌ی قصر شیرین و اعزام از طرف دفتر تبلیغات اسلامی حوزه‌ی علمیه‌ی قم به جبهه‌های غرب، تپه‌ی شهید علم الهدی، جبهه‌ی چنگوله، جزیره‌ی مجنون و تیپ المهدی، حضور در پادگان دو کوهه، عملیات بدر و رزمندگان تیپ بیست رمضان در منطقه‌ی جفیر، عملیات والفجر هشت در منطقه‌ی فاو با لشکر خط شکن ۲۵ کربلا، منطقه‌ی حاج عمران، کربلای یک در منطقه‌ی مهران، کربلای چهار در منطقه‌ی آبادان، منطقه‌ی ماووت و پد خندق». تصاویری در ارتباط با خاطرات همراه با زیرنویس در کتاب موجود است.

این آخرین کبوتر: یاد نامه‌ی سردار شهید حجت‌الله آذر پیکان

باز آفرینی منوچهر ذوقی. - شیراز: کنگره سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۱۳۴ ص. عکس (رنگی). - (کنگره سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس؛ ۵۱).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر، شامل مطالب و خاطراتی درباره‌ی «سردار شهید حجت‌الله آذر پیکان» است. وی در تاریخ ۲۳ / ۱۲ / ۱۳۷۳ در اثر سانحه‌ی تصادف در جاده‌ی شیراز - تهران به شهادت رسید. او فرمانده‌ی تیپ المهدی (عج) بود. از جمله مطالب بیان شده، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: «خاطره‌ای از اذان گفتن شهید با سایر همرزمانش؛ خاطراتی از دوره‌ی قبل از انقلاب و پخش اعلامیه‌ی حضرت امام (ره)، خاطره‌ای از همسر شهید در هنگام تولد دخترش؛ سوختگیری برای اتومبیل در هنگام بمباران عراقی‌ها؛ خاطره‌ای از نگهبانی که او را نمی‌شناخت و قصد تیراندازی به وی را داشت؛ خاطره‌ای از سرکشی وی از خطوط مقدم و دلواپسی دیگر فرماندهان در گردان فجر؛ اعتراض وی درباره‌ی اختصاص سهمیه‌ی غذای بیشتر و بهتر به او در جبهه؛ و...». اشعاری از هاشم کرونی با مضمون شهید و شهادت نیز در پایان کتاب چاپ شده است.

بابایی به روایت همسر شهید

[نویسنده] علی مرج. - تهران: روایت فتح، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۵۰ ص.؛ ۱۱ ص. تصویر: مصور، نمونه، عکس. - (انتشارات روایت فتح؛ ۶. نیمه پنهان ماه؛ ۵).

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

سرتیپ خلبان «شهید عباس بابایی» (متولد ۱۳۲۹)، روز پانزدهم خرداد ۱۳۶۶ طی مأموریت جنگی، هنگام پرواز با هواپیمای جنگنده‌ی «اف - پنج»، هدف پدافندهای دشمن قرار گرفت و به شهادت رسید. این کتاب حاوی خاطرات همسر وی، «صدیقه (ملیحه) حکمت»، از زمان خواستگاری تا هنگام شهادت این خلبان جان بر کف است. مطالب کتاب عبارتند از: «نحوه‌ی خواستگاری، خاطراتی از دوران قبل از انقلاب و روحیات شهید در آن دوران، ملاقات با آیت‌الله صدوقی و گرفتن پول برای تقسیم بین فقرا، خاطراتی از دوران جنگ، دریافت مدال افتخار و درجه‌ی سرتیپی از دست آیت‌الله خامنه‌ای و خاطره‌ای از زمان عزیمت به

مکه». در پایان کتاب نمونه‌ای از دستخط

[صفحه ۷۴۸]

شهید (وصیتنامه‌ی شهید) و عکسهایی از دوران جوانی وی با همسر و بعد از انقلاب با حضرت امام به چاپ رسیده است.

باروت و باران: داستان یک سفر هشت روزه

علیرضا متولی. - تهران: نشر صریر، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۱۳۸ ص. - (خاطره؛ ۱).

طراح روی جلد: کیانوش غریب‌پور.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

مندرجات: دو پنجره بارانی؛ جاده... و بعد فانوس‌های روشن؛ یک حس مه‌آلود؛ مسافر گمشده؛ بستان؛ فانوسی شکسته؛ حبیب؛ زمین زخمی؛ آسمان باروتی؛ در سنگر باران می‌بارد؛ ماجرای محاصره تانک‌ها؛ پایان سفر؛ از نرسیده به انتهای خیابان غربت؛ ده سال بعد.

این کتاب، یادداشتهای نویسنده از سفر هشت روزه‌ی خود - به عنوان خبرنگار کیهان بچه‌ها - به جبهه‌های جنوب است. وی در مسیر سفر، از اردوگاه کوثر (واقع در جاده اهواز - سوسنگرد) به سوی جبهه‌ی شلمچه رفته، ملاقات خود با رزمندگان و فرماندهان و حوادث را یادداشت کرده است. همچنین از موقعیت شهید اصغر لاوی (که به سه راه فتح مشهور است) و بستان و اهواز یادداشتهایی برداشته است. از جمله افرادی که نویسنده با آنها ملاقات کرده است، می‌توان به این رزمندگان اشاره کرد: «علی‌اصغر صادقی (معاون گردان زهیر)، داود حیدری، بسیجیان مسجد علی‌اکبر محله‌ی هاشمی تهران، سید مرتضی شفیعی، فرماندهان لشکر هفت ولی‌عصر (عج)، حبیب غنی‌پور، دادا اکبر فرمانده گردان در محور شلمچه، بسیجیان آران کاشان، بهمن (عبدالوهاب) قاسمی و محمد ذاکری».

بازگشت از تاریکی، بر اساس خاطرات جانباز جنگ تحمیلی آقای خلیل قاضی زاده

سعید موسوی. - گوهرشاد، ۱۳۷۷.

۹۵، ث ص.: مصور، عکس. رنگی.

طراح روی جلد: مهیار رحیمی‌پور.

عنوان دیگر: داستان واقعی: بازگشت از تاریکی.

این خاطره رتبه‌ی اول خاطرات ایثارگران کشور شده است.

خلیل - از مجروحان جنگ تحمیلی - که بینایی خود را از دست داده، در یکی از بیمارستانهای شهر بن آلمان جهت مداوا بستری شده است. دکتر اشپیت‌ناس (پزشک معالج) از معالجه‌ی او قطع امید می‌کند. اریش (دستیار دکتر) به رفتار خلیل علاقه‌مند می‌شود و پس از صحبتهای فراوان با خلیل، شهادتین را در بیمارستان می‌گوید و اسلام می‌آورد و نام خود را نیز به محمد تغییر می‌دهد. وی از دکتر معالج تقاضا می‌کند تا چشمهای خلیل را مجددا تحت مداوا قرار دهد. عمل جراحی انجام می‌شود و پس از یک ماه، خلیل بینایی خود را باز می‌یابد. اریش (محمد) همراه خلیل به ایران می‌آید و شروع به تحصیل علوم دینی می‌نماید. وی هم اکنون سالانه

چنـد مـاه برای تبلیغ اسـلام به خارج از کشور می‌رود. وی همسری ایرانی دارد و صاحب دو فرزنـد است. در پایان کتاب، در بخش پیوستها، مصاحبه‌ی «خلیل قاضـی‌زاده» (صاحب خاطرات) با روزنامه‌ی قـدس، لوح تقـدیر اهدایی به او و یک قطعه عکس از وی و اریش به چاپ رسیده است.

[صفحه ۷۴۹]

باغ انگور، باغ سیب، باغ آیینه: گفت و گو با صفیه مدرس همسر سردار شهید مهدی باکری

گفت و گو از مرتضی سرهنگی واحد گودرزیانی. - تهران: کمان، (چاپ اول): ۱۳۷۹.
۲۸ ص. - (بانوی ماه؛ ۴).
شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه.
این کتاب مصاحبه‌ی مجله‌ی کمان با همسر «شهید مهدی باکری» است. وی در این مصاحبه درباره‌ی خاطرات خود از شهید صحبت کرده که شامل موارد زیر است: «آشـنایی با شـهید در هنگام برداشت محصول انگور، ازدواج با مهریه‌ای ناچیز (یک جلـد کلام الله مجیـد و یک کلت)، جدایی شـهید از شـهرداری و پیوسـتن به سپاه، کوچیدن از ارومیه به اهواز، مجروحیت در عملیات فتح المبین، شهادت برادر شـهید، جلسه با رزمنـدگان در منزل و نـدادن نان به همسـر (به سـبب آن که نان از لشـکر آورده شده بود)، عیادت از مجروحان و خاطراتی از روحیه و راز و نیاز شـهید». سـپس، «آغاز زندگی جدید پس از شـهادت همسـر، اخذ درجه‌ی کارشناسی و رفتن به حوزه‌ی علمیه قم». شـرح داده شده است. [شهید مهدی باکری (متولد سال ۱۳۳۲ در میاندوآب) مدتی شهردار ارومیه بود و سپس به سپاه پیوست. وی در عملیات فتـح المبین، معاون تیپ نجف اشـرف بود و سـپس فرمانـده‌ی لشـکر عاشورا شد. در عملیات بـدر، تیری به پیشانی وی اصابت کرد و هنگامی که به عقب جبهه‌ی مقـدم منتقل می‌شد، قایق حامل او مورد اصابت قرار گرفت در دجله فرو رفت و پیکر پاکش هرگز پیدا نشد.]

با کاروان لاله‌ها: برگ‌هایی از دفتر خاطرات «مجموعه چند خاطره و یادداشت و یک سفرنامه»

نویسنده محسن پرویز. - تهران: امیرکبیر، (چاپ اول)، ۱۴۷.۱۳۷۹ ص.
شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه.
منـدرجات: نـبرد فتـح المـبین؛ او که جز خـدا هیـچ نمی‌دیـد؛ به یـاد آن برنگشـته، که در مجنون، مجنون‌وار به سوی معبود شـتافت؛ حسـرت شهادت؛ ضیافت لاله‌ها؛ رنجنامه‌ای در غم از دست دادن یاران والفجر مقدماتی و والفجر یک؛ در غم از دست دادن سردار شهید حاج محمدابراهیم همت (به مناسبت اربعین شهادتش)؛ به یاد سردار خیبر.
این کتـاب، شامل مجموعه‌ی خاطرات و سـفرنامه‌ای است که توسط نگارنـده درباره‌ی جبهه‌های جنگ نوشـته شـده است. خاطرات عبارتنـد از: خـاطره‌ای از نبرد فتـح المبین، خاطره‌هـایی از شـهیدان: حـاج آقا اثنی‌عشـری و حاج علی جزمانی و نحوه شـهادت آنها، جانباز مهندس مسعود پتراکو (در تاریخ ۱ / ۱۲ / ۱۳۶۵)، شـهید محمدرضا کارور (شهید در عملیات خیبر)، مهدی هدایتی دولابی (که در عملیات والفجر هشت به شـهادت رسید) و خاطره‌ای از پادگان دو کوهه. گفتاری عارفانه در مضمون شهادت رزمندگان در عملیات والفجر یک و غمنامه‌ای در اربعین شـهادت محمدابراهیم همت همراه با سفرنامه‌ای از کربلای جنوب (که از ۱۸ / ۲ / ۱۳۷۵ تا ۲۱ / ۲ / ۱۳۷۵ انجام گرفت)، سایر مطالب کتاب را تشکیل می‌دهند.

بالامبو

عباس نیلفروشان؛ بازنویسی عین‌الله کاوندی؛ زیر نظر محمدقاسم فروغی جهرمی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۴۸ ص.: مصور (رنگی)، نقشه (رنگی). - (مجموعه آثار و ارزش‌های دفاع مقدس؛ مجموعه خاطره: ۱۰).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب به مناسبت هفته بسیج (۵ - ۱۲ آذرماه) منتشر شده است.

«بالامبو» نام ارتفاعاتی در جنوب شهر حلبچه است که بلندترین قله‌ی آن، ۱۶۰۲ متر ارتفاع دارد و طی عملیات

[صفحه ۷۵۰]

والفجر ده، توسط گردان امام حسین (ع)، از لشکر هشت نجف، آزاد شد. کتاب «بالامبو» شرح خاطرات فرمانده‌ی گردان (عباس نیلفروشان) است که از «شب عملیات تا گذر از ارتفاعات، ورود به شهر حلبچه و آزادسازی آن، استقبال مردم، بمباران شیمیایی شهر حلبچه توسط رژیم بعث عراق و لحظات تأسف‌بار شهادت مردم بی‌دفاع حلبچه» را شامل می‌شود. خاطراتی نیز از نحوه‌ی شهادت رزمندگان ذکر شده است. در پایان کتاب نیز اسامی و محل اعزام شهیدان لشکر هشت نجف اشرف در ارتفاعات بالامبو و کارنامه‌ای از عملیات والفجر ده (شامل رمز، هدف، منطقه، نتایج عملیات و تجهیزات و غنایم به دست آمده از دشمن) همراه با عکسهایی از لحظات اعزام به منطقه تا تصرف قله و شهادت مردم بیگناه در حلبچه ارائه شده است.

برای عملیات آمده‌ام

خاطره‌ی علی چرخکار؛ بازنویس نثر رضا پریزاد. - تهران: بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس، مدیریت ادبیات و انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

[۱۶۷] ص.، [۱۶] ص. تصویر (رنگی)، نمونه. - (ادبیات دفاع مقدس؛ خاطره: ۷).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل ۳ بخش است. بخش اول به شرح ۲۴ خاطره علی چرخکار با احمد متوسلیان از مناطق جنگی مریوان، ارتفاعات زلم، منطقه احمد آوا خرمال، پاوه، منطقه عملیاتی فتح المبین، عملیات خیبر، سفر سوریه، آموزش نیروهای حزب‌الله لبنان در بعلبک، عملیات بیت المقدس، عملیات مهران، عملیات محمد رسول‌الله (ص)، تسخیر دژ سرو آباد، مجروحیت احمد متوسلیان و... می‌پردازد. در این بخش خاطراتی از شهیدان: مهدی زین‌الدین، داورزنی، قجه‌ای، وزوایی، حاج همت، علیرضا ناهیدی و... نیز نقل شده است. بخش دوم شامل زندگینامه علی چرخکار شامل: تحصیلات، آموزشهای نظامی، مسئولیت‌های فرماندهی وی به همراه نمونه‌ای از دستخطها و نامه‌های اداری دوران جبهه است. بخش سوم با نام «یادهای زلال»، شامل عکسهایی رنگی، با زیرنویس، از حضور وی در مناطق مذکور به همراه شهید متوسلیان و در جمع رزمندگان است.

برداشتهایی از سیره‌ی امام خمینی (جلد ۲): ویژگی‌های فردی

غلامعلی رجایی. - تهران: مؤسسه‌ی تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، مؤسسه چاپ و نشر عروج. (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۴۲۰ ص.

کتابنامه.

در این کتاب، سعی بر آن بوده است تا با یک دید تحقیقی، سیره‌ی عملی و نظری امام خمینی (ره) در ابعاد مختلف شخصیتی ایشان به صورت موضوعی در قالب خاطرات بیان شود. برای این کار از کلیه‌ی منابع مکتوب و نیز در مواردی از منابع غیر مکتوب مانند نوارهای سخنرانی و مصاحبه‌های گوناگون استفاده شده است و در بعضی موارد نیز مصاحبه‌هایی برای دسترسی به مطالب بیشتر صورت گرفته است. در نقل خاطرات سعی شده است از منابع اصلی و دست اول استفاده و نام راوی خاطره در پای سند آورده شود. در پایان کتاب اسامی راویان این خاطرات (که بالغ بر یک صد و پنجاه و سه نفر می‌شوند) به چاپ رسیده است. کتاب در سیزده فصل با نامهای زیر تنظیم شده است: ۱ - نظم، ۲ - ساده‌زیستی، ۳ - قناعت و زهد، ۴ - عدم تشریفات، ۵ - اطاعت روح، ۶ - عطوفت و مهربانی، ۷ - آرامش خاطر، ۸ - شجاعت، ۹ - صلابت و وقار، ۱۰ - مطالعه و پرکاری و ۱۱ - اغتنام فرصت. در هر بخش، خاطراتی نیز در ارتباط با دفاع مقدس، رزمندگان و شهدا موجود است.

[صفحه ۷۵۱]

بر ستیغ صبح، سیری در حماسه‌ها و حیات نورانی سردار شهید اسلام مهندس مهدی امینی فرمانده عملیات سپاه ارومیه

جلال محمدی. - تبریز: کنگره‌ی بزرگداشت سرداران شهید آذربایجان، ۲۷۴.۱۳۷۴ ص.

این کتاب، مجموعه‌ی خاطرات ۵۲ تن از دوستان، آشنایان، اطرافیان و همرزمان شهید مهندس مهدی امینی، فرمانده‌ی عملیات سپاه ارومیه است. خاطرات نشان دهنده‌ی ویژگی‌های اخلاقی و شخصیت وی هستند. «تعبد، تعهد، خلوص نیت، ساده زیستی، ابتکار عمل و خلاقیت در فرماندهی» از جمله ویژگی‌هایی هستند که در این خاطرات به چشم می‌خورند. برای مثال، «مرتضی جهانگیرزاده» درباره‌ی او گفته است که چهره‌ی شهید امینی به عنوان فرمانده‌ی عملیات سپاه ارومیه خیلی درخشان بود. او عده‌ای را تحت عنوان گروهان شهادت و ضربت برای عملیات چریکی جمع کرد که به دشمن یورش می‌بردند. اینها تیشه به ریشه‌ی ضد انقلاب و منافقین می‌زدند. برادر «نیک بخت» نیز می‌گوید: در روز پاسدار در مراسم رژه توسط نیروهای سپاه و بسیج در ارومیه، مردم شعار می‌دادند «ملت فدای پاسدار، برادران فدای ملت»، در این حال دیدیم مهدی جلو آمد، بلندگوی دستی را گرفت و شعار مردم را جواب داد که «پاسدار فدای قرآن»؛ با این کار مهدی، مردم حال دیگری یافتند و رژه در یک فضای معنوی برگزار شد.

بر فراز میمک، خاطرات ستوان دوم خلبان احمد کروندی

احمد کروندی؛ به کوشش: حجت شاه محمدی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۲.

۵۶ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۴۹).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Above The Meimak: The Memories of the pilot ۲nd It.

این کتاب، مجموعه‌ی خاطرات خلبان، «احمد کروندی» است که با هم پروازان خود آتش به جان تانکهای دشمن بعثی می‌انداختند. این خلبان جوان به خاطر همین رشادت و شایستگی به دریافت نشان فتح نایل شد. این خاطرات به کوشش «حجت شاه‌محمدی» گردآوری و تدوین شده است. کتاب به سه قسمت کلی به نامهای» ۱ - نوسود آزاد شد، ۲ - شیاکوه و ۳ - کانال

خواب» تقسیم شده است و هر قسمت، با توجه به عنوان آن، به خاطرات خلبان مذکور از منطقه‌ی مورد نظر و خصوصا میمک می‌پردازد. هر یک از خاطرات شرحی از دلاوری و شجاعت و رشادت سربازان این مرز و بوم است.

بویی ناآشنا (خاطراتی از بمباران شیمیایی سردشت)

نوشته حسین محمدیان. - تهران: نشر عابد، ۱۳۸۰.

۲۴۸ ص. - مصور (بخشی رنگی)، نقشه، جدول، عکس (رنگی).

طراح روی جلد: جلال چالاوی.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

آنچه در این کتاب آمده است، خاطرات وقایعی است که پس از بمباران شیمیایی سردشت در تاریخ ۷ / ۵ / ۱۳۶۶ و روزهای پس از آن اتفاق افتاده است. خاطرات از زبان نویسنده که مجروح شیمیایی است و از ناحیه‌ی دو چشم مصدوم و کور شده، با کمک گرفتن از دیگر مجروحان شیمیایی سردشت، نوشته شده است. نویسنده در خاطرات خود از لحظه‌ی رؤیت هواپیما تا فرود بمبها، حالتهای درد و عوارض شیمیایی، تا مراجعه به اورژانس و بستری شدن و در نهایت، اعزام به بیمارستانهای سقز، بانه، تهران و خاطرات دیگر مجروحان و شهیدان بمباران شیمیایی

[صفحه ۷۵۲]

مطالبی را بیان می‌دارد. در ادامه از مراقبت‌های بیمارستانی و داروها و تزریقاتی که بر وی صورت گرفته، مطالبی بیان کرده است. او در ادامه‌ی معالجات، به اسپانیا اعزام شده و که خاطراتی از بیمارستان گموزیوجای اسپانیا نیز نقل کرده است. در پایان کتاب نیز عکسهای رنگی مجروحان و شهدای مربوط به بمباران سردشت همراه با زیرنویس ارائه شده است.

به دنبال آن گمشده

منوچهر رنجبر. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۴.

۱۱۰ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۹۵).

عنوان به انگلیسی: Following The Lost One.

مندرجات: روزهای اول؛ عملیات کربلای ۴؛ عملیات کربلای ۵؛ عملیات کربلای ۸؛ عملیات والفجر ۱۰؛ عملیات و الفجر ۸؛ عملیات بازدارنده‌ی بجلیه.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب خاطرات برادر رزمنده، منوچهر رنجبر از روزهای اول جنگ تحمیلی در مناطق اهواز، سوسنگرد و اندیمشک است و در آن، از خاطرات رشادت، ایثارگری و جانبازی رزمندگان جبهه‌های حق علیه باطل در کنار دکتر چمران و همچنین از عملیاتهای کربلای چهار، کربلای پنج، کربلای هشت، والفجر ده، و الفجر هشت و عملیات بازدارنده بجلیه سخن گفته شده است. در سراسر خاطرات نقل شده، از خود گذشتگی، خلوص مطلق، ایمان، و شجاعت رزمندگان مشهود است.

پای پیاده روی آب: خاطرات منصور مزارعی

بازنویسی و تدوین قاسم یاحسینی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، سوره مهر، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

[۱۶۱] ص.: مصور، عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، خاطرات؛ ۱۳۶).

طراح روی جلد: کوروش پارسانژاد.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Foot-Walking on Water...

شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه.

کتاب، خاطرات «منصور مزارعی» است. او در سال ۱۳۴۵ در یکی از توابع شهرستان تنگستان به دنیا آمد و با شروع جنگ به جبهه رفت و در مناطق مختلف جنوب و غرب در عملیاتهای مختلف پاکسازی و عقب راندن دشمن در مناطق دهلاویه، بستان، تنگه چزابه و دشت عباس و عملیاتهای والفجر دو و بدر شرکت داشت. او در سال ۱۳۶۲ به نیروی دریایی سپاه پیوست و در عملیاتهای مختلف دریایی خلیج فارس شرکت داشت. او در خاطرات خود، از تشکیل گروههای مقابله به مثل و جنگ با ناوهای آمریکایی در آبهای خلیج فارس، رشادتهای شهید مهدی و دیگر رزمندگان در عملیات آبی، و «راه رفتن پیاده روی آب» یاد می‌کند. آنها پس از شناسایی دشمن، در حالی برای نابودی هدف قدم بر می‌داشتند که نیروهای آمریکایی همه‌ی حرکات آنها را ردیابی کرده، تحت نظر داشتند. آنها بارها از دست بالگردها و ناوچه‌ها جان سالم به در بردند. کتاب، حاوی عکسهایی با زیرنویس است.

[صفحه ۷۵۳]

پرچین راز: مجموعه خاطره

نوشته علی هادی؛ [راوی] خاطره: احمد یوسف‌زاده مولایی؛ بازنویس نثر حسن بنی‌عامری؛ زیر نظر محمدقاسم فروغی جهرمی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارات، ۱۳۷۲.

۱۴،۱۱۴ ص.: عکس، نمونه (دستخط). - مجموعه آثار و ارزش‌های دفاع مقدس: مجموعه خاطره؛ ۱۴).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب، خاطرات آزاده «احمد یوسف‌زاده‌ی مولایی» در مورد ۲۳ اسیر نوجوان کم سن ایرانی است که عراق از آنها برای ایجاد جنگ تبلیغاتی، به ویژه در هنگام شکست از نیروهای ایرانی طی عملیاتی مانند عملیات بیت المقدس، استفاده می‌کرده است. عراقی‌ها با این کار می‌خواستند مراکز حقوق بشر را به اعتراض علیه ایران وادارند. احمد یوسف‌زاده مولایی، خاطرات خود را از بازجویی‌ها، انتقال به بصره و بغداد و مصاحبه‌هایی که با آنها شده، بیان می‌دارد. آنها برای فریب اذهان جهانی، این اسیران را به کاظمین و دیدار صدام در وزارت دفاع برده، از آنها عکس برداشتند. هنگام مصاحبه، آنها از احمد می‌خواهند خود را ۱۴ ساله اعلام کند، ولی احمد نمی‌پذیرد. در صفحات ۱۲۷ - ۱۱۷ کتاب، عکسهایی از دوران اسارت این ۲۳ نفر دیده می‌شود که در نشریات مختلف عراق چاپ شده بوده است. عکس روی جلد هم تصویر احمد یوسف‌زاده است که در روزنامه‌ی «القادسیه» عراق چاپ شده بود.

پرستوهای دجله

خاطرات ابراهیم رنجبر؛ به کوشش محمدرضا ملکی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت،

.۱۳۷۳

۷۵ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۰۱) نسخه.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Swallows of the Tigris River

این کتاب مجموعه خاطرات ابراهیم رنجبر (از نیروهای سپاه و هنرجوی هنرستان از شهرستان شاهرود) است که در تاریخ ۲۵ / ۱۰ / ۱۳۶۳ همراه با دوستانش از سوی گردان کربلا، جمعی لشکر ۱۷ علی ابن ابی‌طالب (ع)، برای چندمین بار، به جبهه‌های نبرد حق علیه باطل اعزام شده است. او در این یادداشت‌ها از حرکت خود با سپاه از شاهرود تا رسیدن به اهواز و برخورد دوستانه‌ی بسیجیان با یکدیگر و استقرار در انرژی اتمی آبادان - مقر لشکر ۱۷ علی ابن ابی‌طالب (ع) - و جزیره‌ی شمالی مجنون و اقامت چند روزه در هر یک از این مکان‌ها، مراسم نوحه‌خوانی، زمزمه‌های عاشقانه و راز و نیازهای نیمه شب و شوق و ذوق قبل از عملیات سخن گفته است. این یادداشت‌ها از صفای موجود در جبهه و در عین حال دلیری رزمندگان اسلام حکایت می‌کند. در پایان کتاب نیز بازگشت از عملیات و شهادت جمعی از دوستان ذکر شده است که چهره‌ی منطقه دارخوین را غمگین کرده بود.

پرواز

عبدالحمید رضانیا. - تهران: نشر زلال، ۹۱.۱۳۶۹ ص.

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

مندرجات: فراق؛ خداحافظ شهر نور؛ زنگ تاریخ؛ نوح زمانه؛ آقا سید؛ آقای دکتر؛ ساقی؛ اروند؛ کلام سکوت؛ پرواز؛ جام تلخ وداع؛ طلبه‌ی شهید؛ شمع جمع؛ حاضر.

کتاب شامل چهارده دستنوشته یا خاطره است؛ هر یک به مناسبتی و با یاد شهیدی. «فراق» وصف جدایی از شهداست. «خداحافظ شهر نور» فاو و نخل‌های سوخته‌اش را به یاد می‌آورد. «زنگ تاریخ» یادآور شهر مهران است و مدرسه‌ای که با دانش‌آموزان (در اثر بمباران) با خاک یکسان شد. «نوح زمانه» در وصف امام خمینی (ره) است «آقا سید» یاد سید مهدی طباطبایی و «آقای دکتر» خاطره‌ی شهید حمیدرضا عاشوری است که در عملیات بیت المقدس شش) شهید شد. «ساقی» به یاد شهید کریم (میثم) سواری‌نژاد (شهید در عملیات مرصاد)، «اروند» به یاد شهید

[صفحه ۷۵۴]

اروند کنار، محمدحسن عسگریان و «کلام سکوت» به یاد طلبه‌ی شهید عباس اعتمادیان، شهید در منطقه‌ی ماووت عراق (در عملیات بیت المقدس شش نوشته شده‌اند. «پرواز» یادی است از شهیدان همرزم نویسنده در عملیات‌های مختلف که هر یک با ایثار و از جان گذشتگی به لقاء الله پیوستند. «جام تلخ وداع» برای اتمام جنگ نوشته شده و قطعه‌های «طلبه‌ی شهید»، «شمع جمع» و «حاضر» نیز هر یک به یاد طلبه‌هایی نوشته شده‌اند که در عملیات کربلای پنج و کربلای هشت به شهادت رسیده‌اند. نویسنده در هر خاطره، با یادآوری خصوصیات هر یک از شهدا، مقام آنها را بزرگ داشته، یادشان را گرامی می‌دارد.

پرواز تا بی نهایت، حکایتهای کوتاه از رادمردی بزرگ

سرپرست گروه تحقیق: علی‌اکبر؛ محققین: حکمت قاضی میرسعید، محمد طاهری آذر، رحمت الله سلمان ماهیتی؛ ویراستار: جمشید غلامی نهاد، علی‌محمد گودرزی؛ عکاس: عبدالله باقری راد. - تهران: ارتش جمهوری اسلامی، نیروی هوایی، انتشارات عقیدتی

سیاسی، ۱۳۶۴.

۲۹۶ ص.: مصور (رنگی). - (انتشارات عقیدتی - سیاسی نیروی هوایی ارتش؛ ۲).

طرح روی جلد: ابراهیم هادی تجلوتی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Flight to Culmination

این کتاب در سه بخش به نام‌های «کودکی تا انقلاب، انقلاب تا رشادت و رشادت تا شهادت» تنظیم شده است و شامل روایت‌های مختلف در رابطه با شهید سرلشکر خلبان، عباس بابایی می‌باشد. آغازگر کتاب، فرمایشات حضرت امام درباره این شهید است؛ سپس بیانات مقام معظم رهبری و همچنین سخنان آیت‌الله هاشمی رفسنجانی در ارتباط با شهید عباس بابایی آمده است و پس از آن در «نگاهی کوتاه به زندگانی شهید بابایی» زندگی او به اجمال شرح داده است. باقی مانده‌ی کتاب خاطراتی است به روایت از افراد خانواده، دوستان، آشنایان و همرزمان شهید عباس بابایی که به صورت پیش گفته در بخشهای فوق تنظیم و ارائه شده است.

پرواز شماره ۲۲، خاطرات خلبان عراقی

عصام عبدالوهاب الزبیدی؛ مترجم: محمدحسین زوار کعبه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۰.

۷۱ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۷).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Flight ۲۲, Memoirs of an Iraqi pilot

عنوان روی جلد: پرواز شماره ۲۲: خاطرات خلبان عراقی عصام عبدالوهاب الزبیدی.

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

این کتاب خاطرات خلبان عراقی، عصام عبدالوهاب الزبیدی، از دوران کودکی تا هنگام فرود آمدن با چتر نجات در دزفول است. وی در خانواده‌ای مذهبی در بغداد به دنیا آمد و پس از درگذشت پدر، که مقارن شروع جنگ تحمیلی عراق علیه ایران بود، به عنوان سرپرست یک خانواده دوازده نفره مجبور به کار شد. پس از پایان تحصیلات، به علت مشکلات مالی، وارد دانشکده‌ی نیروی هوایی شد. پس از موفقیت در خلبانی، ازدواج کرد و سعی کرد از جنگ دور باشد، با وجود این مأموریت‌هایی به وی داده شد. این خلبان در اولین مأموریت، که بمباران اردوگاه‌های نظامی ایران در حاج عمران بود، بمب‌ها را دورتر از مرکز انداخت. وی در بمباران فاو، مهران و جزایر مجنون شرکت داشت که در هر سه مورد بمب‌ها را دورتر از هدف انداخت. در بمباران سکوی پرتاب موشک هاواک موسوم به خ - ۲۸ نیز سه بار بمب‌ها را بی‌هدف رها کرد و در آخرین مأموریت خود که پشتیبانی از هواپیماهای بمب‌افکن بود، به علت اتمام ذخیره‌ی بنزین مجبور شد که از چتر نجات استفاده کند؛ او فکر می‌کرد در شهر العماره فرود آمده است، در حالی که در دزفول بوده است!

[صفحه ۷۵۵]

پلنگ خورنوازان

صفت‌الله همتی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۲.

۵۳ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، خاطرات: ۷۶).

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

رحمتی، خادم و صیاد سه دوست صمیمی هستند که از شلمچه در کنار هم بوده‌اند. آن‌ها هر لحظه انتظار عملیات را می کشند. ولی در جنوب عملیاتی در پیش نیست! با فراخوان نیرو به غرب، به آن منطقه اعزام می‌شوند و باز در کنار هم قرار می گیرند. در منطقه‌ی دزلی، خادم به خاطر تجربیاتش در گروه شناسایی قرار می گیرد. او به اتفاق گروه چند بار به منطقه‌ی وشکناو برای شناسایی می‌رود. در آخرین مرتبه تا خاک عراق پیش می‌روند و پیش از شناسایی کامل به طرف عقب راه می‌افتند ولی در راه یکی از افراد مجروح می‌شود و او را به زحمت به عقب منتقل می کنند. باز خادم، رحمتی و صیاد در کنار هم قرار می گیرند. عملیات آغاز می‌شود و ضمن آن، رحمتی به شهادت می‌رسد و خادم و صیاد در کنار هم می‌مانند.

تانک شکار رفیع: رفیع غفاری، رکورددار بی‌نظیر در شکار تانک: خاطرات سرهنگ جانباز رفیع غفاری

به اهتمام معاونت عملیات نزاجا، دایره تدوین تاریخ جنگ. - تهران، ایران سبز، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۹۵ ص.: مصور (رنگی)، نقشه، جدول، عکس (رنگی).

شمارگان ۳۰۰۰ نسخه.

در روی جلد و عطف کتاب گردآورنده هیأت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیاد شیرازی ذکر شده است.

این کتاب خاطرات «سرهنگ جانباز، رفیع غفاری»، متولد سال ۱۳۲۶ در میانه است. او طی مدتی نزدیک به چهار سال حضور در جبهه تعداد ۱۴۲ تانک و ۵۱ نفربر دشمن را منهدم نموده است. پس از مقدمه و پیش گفتار، خاطرات سرهنگ رفیع غفاری در نه بخش، دو پیوست، فهرست راهنما، نقشه و تصاویری از او ارائه شده است. خاطرات از دی ماه ۱۳۵۹ (با عنوان «از شیراز تا سپتون») آغاز می‌شود و با عناوین «در رقابیه»، «مقدمات عملیات فتح المبین»، «عملیات فتح المبین»، «نجات از میدان مین»، «عملیات بیت المقدس»، «عملیات مسلم بن عقیل»، «عملیاتهای والفجر یک و دو و سه» و «عملیات بدر» ادامه می‌یابد. پیوست یک، جدول زمان، تعداد و محل تانکهای منهدم شده است و پیوست دو، نکات آموزشی و تجربیات را ارائه می‌دهد. نقشه‌ی مناطق درگیری نیز ضمیمه است.

تپه برهانی

حمیدرضا طالقانی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مرکز فرهنگی، معاونت انتشارات، مدیریت امور کتاب، (چاپ دوم): ۱۷۶.۱۳۷۳ ص.

این کتاب قبلا در سال ۱۳۶۸ توسط سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ستاد مرکزی، واحد تبلیغات و انتشارات منتشر شده است.

این کتاب، خاطرات، رویدادها و مشکلات دوران حضور نویسنده در جبهه طی عملیات والفجر دو، به قلم خود او، به صورت روز شمار شرح داده شده است. او ابتدا زندگینامه و چگونگی رفتن به جبهه و سپس رویدادها را بیان می کند. گروهان آنها به منطقه‌ی حاج عمران به (یک تپه‌ی تازه آزاد شده) اعزام می‌شوند. نیروهای عراقی تپه را محاصره می کنند و مدتی طولانی به رزمندگان، آب، مهمات و غذا نمی‌رسد. راوی که از مچ پا مجروح شده، شاهد شهادت یاران مجروح و تشنه لب است. مهمات آنها تمام می‌شود و عراقی‌ها مجددا تپه را تصرف می کنند. او و چند رزمنده‌ی دیگر، خود را از شیب خطرناکی به پایین می‌اندازند. در این درگیری بازوی او نیز ترکش می‌خورد. آنها مدت پانزده روز در شرایطی بی‌غذایی، با جراحات عفونت کرده و خوردن برگ درختان سر می کنند. در نهایت

نیروهای اسلام می‌رسند و آنها نجات می‌یابند و این تپه، به سبب دلاوری‌های شهید برهانی، (فرمانده‌ی گردان)، تپه‌ی شهید برهانی نام می گیرد.

توفان سرخ

عبدالعظیم الشکرچی؛ مترجم: عبدالرسول رضاگاه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۵.

۵۴ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات ۱۳۷).

طراح روی جلد: حمید عجمی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Red Storm

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

سرهنگ عراقی «عبدالعظیم الشکرچی» - که توسط نیروهای ایرانی اسیر شده است - خاطرات خود را این گونه بیان می‌دارد: با وجود این که صدام گفته بود که خرمشهر را هیچ کس نمی‌تواند آزاد کند، اما خرمشهر طی یک عملیات از سوی ایران آزاد شد. عبدالعظیم، که خود را گوشه‌ای پنهان کرده بود، در فرصتی مناسب گریخت. در عملیات رمضان با این که عراقی‌ها خود را برای حمله ایران آماده کرده بودند، از سوی رزمندگان اسلام غافلگیر شدند. ایرانی‌ها این عملیات را در پنج مرحله انجام دادند و کشته‌ها و زخمی‌های زیادی از عراق گرفتند. نیروهای عراقی، به دستور صدام، مجبور به استفاده از سلاح شیمیایی شدند. بعد از فرار از درگیریهای عملیات رمضان، تیپ سرهنگ عبدالعظیم به مندلی اعزام شد که در آنجا نیز با عملیات برق‌آسای ایران روبه‌رو شدند. سرهنگ فرار کرد، و سعی کرد که با خودزنی فرار خود را توجیه کند. تیپ عبدالعظیم در خانقین مستقر شده بود که در ماه محرم مجددا مورد حمله‌ی نیروهای اسلام قرار گرفت. بیشتر مقامهای رده بالای عراق خودکشی کردند و عبدالعظیم نیز به ایران پناهنده شد.

تیر مستقیم

علی کوهی قمصری. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۶.

۸۸ ص.: مصور. عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۳۱).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Direct Shoot

«علی کوهی قمصری» نوجوان پانزده ساله کاشانی پس از کسب رضایت پدر و دیدن آموزشهای نظامی به منطقه‌ی فاو اعزام و پس از آموزش، وارد واحد زرهی می‌شود. او یک بار در فاو و بار دیگر در شلمچه شدیدا مجروح می‌شود، ولی پس از بهبود مجددا به جبهه باز می گردد و به انتخاب خود در واحد پیاده - به فرماندهی شهید علی‌محمد اربابی - به رزم می‌پردازد. اما پس از مدتی به سبب مهارتش به واحد زرهی فرستاده می‌شود. او در عملیاتهای بیت المقدس هفت، والفجر ده، کربلاهای چهار و پنج در شلمچه، فاو و حلبچه شرکت داشته و شاهد جانبازی و شهادت بسیاری از همرزمانش بوده است و در خاطرات خود از ایثار، خلوص و رشادت رزمندگان سخن می گوید.

[صفحه ۷۵۷]

جان عاریت، مجموعه خاطرات سردار شهید حاج علی قوچانی

جعفر شهیدی، مصطفی کاظمی. - [اصفهان]: لشکر مقدس ۱۴ امام حسین (ع)، (چاپ اول): ۱۳۷۵.
۱۷۰ ص.: عکس. (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان؛ مجموعه آثار: ۶).
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب دارای هفت بخش است. که عبارتند از: «خاطرات خانواده‌ی شهید؛ خاطرات شهید از مکه؛ خاطرات همرزمان شهید؛ نحوه‌ی شهادت؛ فرازهایی از سخنان شهید؛ گذری بر زندگی شهید و وصیتنامه‌ی شهید». شهید علی قوچانی در کودکی همراه خانواده‌اش از اراک به اصفهان رفت. از کودکی با سختیها انس گرفت. در دوران انقلاب با وجود سن و جثه‌ی کوچک فعالیت می‌کرد. در درگیریهای کردستان شرکت کرد و با شروع جنگ به جنوب رفت و مدت شش سال در خدمت جبهه‌ها بود. او در عملیاتهای متعددی (مانند عملیات ثامن‌الائمه و فاو) شرکت داشت و بارها مجروح شد و تا مرز شهادت پیش رفت. سرانجام بعد از شش سال جانبازی، در سن ۲۲ سالگی به شهادت رسید. شهید در وصیتنامه‌ی خود از خانواده - به خصوص مادر - تشکر می‌کند که امانتشان را این گونه تحویل دادند.

جنگ پابرهنه

رحیم مخدومی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۶۹.
۱۴۸ ص: (دفتر ادبیات و هنر مقاومت خاطرات؛ ۱۰).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Battle of Bare-footed

کتاب «جنگ پابرهنه»، خاطرات رزمنده، «رحیم مخدومی» است. این خاطرات از شرح عملیات شلمچه شروع شده، به شرح دفاع نیروهای ایران در برابر حملات دشمن می‌پردازد. او در خاطرات خود، به شرح محاصره شدن رزمندگان گردان توسط نیروهای عراقی، شکستن محاصره با ایثارگری یکی از رزمندگان، شهادت فرمانده‌ی گردان، وضعیت مجروحان، گرمازدگی، عقب‌نشینی و وضع و حال یکایک همرزمانش در این عملیات و تلاش آنها و یاد شهیدان همرزم خویش پرداخته است و در پایان هم از بازگشت خود به تهران، پس از پذیرش قطعنامه‌ی ۵۹۸ و زندگی عادی با پیش گرفتن شغل معلمی، سخن می‌گوید.

جنگ دوست داشتنی: خاطرات سعید تاجیک

سعید تاجیک. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۸.
[۳۳۴] ص.: عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، خاطرات؛ ۱۶۵).
شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه.
عنوان پشت جلد به انگلیسی: Beloved War
طراح روی جلد: علی میرفتاح.

این کتاب مجموعه‌ی خاطرات «سعید تاجیک» (متولد شهر ری در سال ۱۳۴۵) از دوران جنگ است. از جمله مطالب کتاب عبارت است از: «اعزام برای آموزش در پادگان امام حسین (ع)، و مجروح شدن در اثر اشتباه یک رزمنده‌ی دیگر، اعزام به لشکر ۲۷ محمد

رسول‌الله (ص)، شرکت در عملیاتهای والفجر چهار، نصر هفت، بدر، والفجر هشت، کربلای یک، کربلای پنج و...، درگیری‌ها و نبردها در مناطق غرب و جنوب کشور با دشمنان بعثی و اشرار کردستان (در بستان، قلاجه، ارتفاعات بردکان، شاخ شمیران، ارتفاعات دوپازا، مهران، شرق دجله، دهکده‌ی همایون، فاو، و...)». نحوه‌ی شهادت و ویژگی‌های اخلاقی تعدادی از شهیدان همرزم وی در خاطرات ذکر شده است. پایان بخش کتاب، عکسهایی از جبهه و مناطق عملیاتی با همرزمان است.

[صفحه ۷۵۸]

جنگ سوم

نوشته مجتبی الحسینی؛ ترجمه محمدحسین زوار کعبه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۰.

۳۴۸ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۲۲).

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شرح واقعی زندگی یک پزشک اسیر عراقی است که بر خلاف اعتقادات و تمایل خود در جنگ عراق علیه ایران شرکت کرده بود. خاطرات وی از زمان شروع حکومت صدام تا شروع جنگ و حضور راوی به عنوان سرباز وظیفه‌ی هنگ سوم در مناطق مختلف جنگی (از جمله جفیر و خرمشهر) را شامل می‌شود. از جمله مطالب بیان شده، نحوه‌ی برخورد بعثی‌ها با مجروحان ایرانی و مردم ساکن در روستاهای به تصرف درآمده است. وی همچنین مطالبی در زمینه‌ی تنش‌های سیاسی بین گروههای انقلابی ایران و سازمان مجاهدین و لیبرالها به سرکردگی بنی‌صدر بیان کرده است. مجتبی الحسینی در سال ۱۳۶۱، در عملیات رمضان، به اسارت نیروهای ایرانی درآمد.

چشم بی‌تاب: خاطرات سردار شهید سید علی حسینی

بازنویسی مهدی طالبی بهاباد؛ ویراستار هادی عرفانیان [برای] کنگره بزرگداشت سرداران شهید و بیست و سه هزار شهید استان خراسان. - مشهد: شادرنگ، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۱۵۳ ص.: مصور، عکس (رنگی).

طراح روی جلد: سعید بابایی.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل زندگینامه و خاطراتی از بستگان و همرزمان و دوستان شهید است. این خاطرات، ویژگی‌های شهید حسینی را یادآور می‌شوند. از آن جمله می‌توان از موارد زیر نام برد: پایبندی به امام، غنیمت دانستن وقت، با وضو بودن، تدبیر و دقت نظامی، عشق به وظیفه، صرفه‌جویی، پیشگویی شهید در مورد شهادت خود، اهمیت دادن به امر آموزش، بی‌توجهی به دنیا و.... شهید سید علی حسینی در سال ۱۳۳۴ در شهر مشهد متولد شد. از جمله مسؤولیت‌های او، مسؤولیت اطلاعات عملیات و قرارگاه خاتم الانبیاء بود. وی در سال ۱۳۶۶ به شهادت رسید. متن کامل وصیتنامه‌ی شهید همراه یادداشتها و نمونه‌ی دستخط با عکسهایی از او و همرزمانش در کتاب به چاپ رسیده است.

چشم بیدار حماسه، خاطراتی از سرلشکر پاسدار شهید حسن باقری (افشردی)

بازنویس متن محمد خسروی‌راد. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت امور مطبوعاتی و تبلیغاتی؛ کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و سی و شش هزار شهید استان تهران، کمینه انتشارات، ۱۳۷۶.

۱۵۰ ص.: عکس (رنگی). - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه استان تهران؛ ۲۸: مجموعه خاطرات سرداران شهید؛ ۵).

شمارگان: ۱۰۰۰۰ جلد.

این کتاب، شامل شرح حال و زندگینامه و خاطرات سرلشکر پاسداز شهید حسن باقری است. از جمله مطالب ارائه شده در کتاب موارد زیر است: زندگینامه‌ی خلاصه (تولد، دوران کودکی و نوجوانی، ورود به دانشگاه، خدمت سربازی، ورود به سپاه و حضور در جنگ)، خاطرات نقل شده از مادر، آشنایان و همرزمان درباره‌ی علاقه‌ی وی به کتاب و مطالعه، سئوال و جوابهای مکرر در دانستن مطلب، شرکت در تظاهرات قبل از انقلاب، خصوصیات اخلاقی وی،

[صفحه ۷۵۹]

فرماندهی و طرحهای وی در عملیات، برخوردش با اسراء و رزمندگان، اهمیت دادن به نماز اول وقت، متانت و بردباری، مجروح شدن، مطیع فرماندهی و امر امام (ره) بودن، تولد فرزند وی، مسؤولیت‌ها و سمتهای وی، اهمیت دادن به مقررات و نظم؛ اهمیت دادن به بسیجی‌ها، و.... وی در سال ۱۳۶۱ در فکه به شهادت رسید. در پایان کتاب تصاویری - بدون زیرنویس - از وی در دوران خبرنگاری و فرماندهی در جبهه ارائه شده است.

چهل و دو روز نبرد با استکبار

حشمت‌الله محمدی. - [بی‌جا]: اداره کل ارشاد اسلامی لرستان، ۱۳۷۰؟.۴۲ ص.

این کتاب به شرح حوادث استان لرستان از تاریخ ۱۹ / ۱۰ / ۶۵ تا ۳۰ / ۱۱ / ۶۵ پرداخته است. روز نوزدهم دی ماه ۱۳۶۵ روز آغاز عملیات کربلای پنج است. دشمن که در این عملیات، موفق نبوده است، بمباران شهرها را آغاز می‌کند. از جمله شهرهای بمباران شده، شهرهای استان لرستان است. در این کتاب به بمباران شهرهای کوهدشت، الیگودرز، خرم‌آباد، بروجرد و دیگر شهرها و روستاهای استان اشاره شده است. نویسنده پس از آن به شرح خرابیها، شهادت و به خاک و خون کشیده شدن بسیاری از مردم لرستان، و ویران شدن بسیاری از مراکز آموزشی، تجاری، اداری و مسکونی پرداخته، از مقاومت مردم باقی مانده در شهرهای بمباران شده و پذیرش صمیمانه‌ی مهاجران توسط مردم شهرهای دیگر سخن می گوید. ضد انقلاب، نیز در اوج بمباران شهرها به شایعه پراکنی می‌پردازد، ولی مردم بی‌توجه به آنها مقاومت می‌کنند. پایان کتاب، پایان ۴۲ روز مقاومت مردم و متوقف شدن بمباران شهرها است.

حریر و حدید، مجموعه خاطرات

بازنویسی فریدون خسروی؛ جمع‌آوری اصغر شفیعیون. - اصفهان: لشکر ۱۴ امام حسین (ع)، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۹۶ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و ۲۳ هزار شهید استان اصفهان؛ مجموعه آثار؛ ۶۱).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب، شامل ۵۵ خاطره از «سردار شهید، حاج علی موحددوست»، به نقل از دوستان و همرزمان شهید، است. وی در سال ۱۳۳۷ در محله‌ی کردآباد اصفهان به دنیا آمد و در جبهه دارای مسؤولیت‌های مختلفی چون: فرماندهی گردان، مسؤول آموزش نظامی،

فرمانده‌ی تیپ دوم لشکر چهارده امام حسین (ع) و مسؤولیت محور در عملیاتهای مختلف بوده است. وی در سال ۱۳۶۴ در منطقه‌ی پدافندی فاو به شهادت رسید. برخی از خاطرات عبارتند از: «خاطره‌ای از او با شهید خرازی، خاطره‌ی حج از زبان شهید، خاطره‌ی دراز کشیدن شهید بر روی سیم خاردار در میدان مین، مجروحیتهای مختلف او در جبهه، خاطره‌ی خنثی کردن مین، خاطره‌ی گرفتن وام بانکی برای کسی که امکان شهادت داشت و ضامن پیدا نمی‌کرد، خاطراتی از زبان خود شهید از عملیات والفجر هشت، خاطره‌ای از پادگان عین خوش، خاطراتی از مراحل اول، دوم و سوم بیت المقدس، خاطراتی از اخلاق و راز و نیاز او با معبود، شرح نحوه‌ی شهادت در فاو و...».

حکایت سال‌های بارانی

خاطره مهدی مرندی؛ بازنویس نثر: محمد خسروی‌راد. - تهران: بنیاد حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس، مدیریت انتشارات و ادبیات، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۳۴۸، [۲۰]ص.: تصویر (رنگی)، نقشه (رنگی تا شده)، عکس. - (ادبیات دفاع مقدس؛ خاطره: ۵).

[صفحه ۷۶۰]

این کتاب، شرح زندگی و «حضور مهدی مرندی» در جبهه‌ها طی دوران دفاع مقدس است. وی در این خاطرات، به صورت مشروح، فعالیت‌های خود را نوشته است، بدین قرار: «پیوستن به سپاه، عزیمت به جبهه‌های غرب و سر پل ذهاب، شرکت در اولین عملیات سپاه به نام عملیات قاسم بن حسن (ع)، حمله در ارتفاعات ۱۱۰۰ صخره‌ای و دشت‌دار بلوط و آزاد کردن حدود شش کیلومتر مربع از اراضی اشغالی، شرکت در عملیات مطلع الفجر، عهده‌دار شدن مسؤولیت اطلاعات عملیات منطقه هفت قرارگاه نجف، شرکت در عملیات فتح شش ارائه طرح عملیات فتح ده (برای روشن کردن تکلیف جاش‌ها و کردهای بارزانی، که به گفته‌ی راوی، رابط بین ایران و عراق شده بودند و از هر طرف اطلاعات می‌گرفتند و به طرف دیگر می‌فروختند) و در خاتمه، شرکت در عملیات مرصاد و پایان آن (که نقطه‌ی شروعی برای آغاز کار تحقیقاتی راوی بر جنگهای نامنظم است)».

حماسه آفرینان جبهه‌های جنگ

از محمد بیگلربیگی. - تهران: [بی‌نا]، ۱۳۶۰.

۱۰۴ ص.: مصور، عکس.

عنوان روی جلد: به سوی جبهه.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، خاطرات محمد بیگلربیگی درباره‌ی یکی از همرزمان وی به نام صادق است. محمد در یکی از پادگانهای تهران با فردی به نام صادق دوست می‌شود. آنها تمام امور اعزام به جبهه را با هم انجام می‌دهند و عازم جبهه می‌شوند. صادق با این که فردی عامی بود، از نظر ایمان و اخلاق از مراتب بالایی برخوردار بود. صادق در یکی از حمله‌ها، زمانی که به یک اسیر عراقی رسید، زخم او را درمان کرد و به او آب داد، در حالی که فرمانده‌ی او با این کار مخالفت می‌کرد. وی یکی از عاشقان حضرت علی (ع) بود و بسیار از ایشان سخن می‌گفت و این موضوع را برای افراد جوان بازگو می‌کرد و رغبتی بین جوانان برای فکر و صحبت در مورد حضرت علی (ع) ایجاد کرده بود. سرانجام در یکی از حمله‌ها صادق به درجه‌ی رفیع شهادت نائل شد و راوی خبر

شهادت او را برای همسر و پسر ده ساله‌اش در تهران برد.

حماسه حضور: نقش رهبری در دفاع مقدس

به اهتمام علی شیخیان. – قم: یاقوت، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۱۲۸ ص.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب مجموعه‌ای است از خاطرات مقام معظم رهبری، آیت‌الله خامنه‌ای، از جنگ و حضور در جبهه‌های نبرد. موارد زیر، از جمله خاطرات هستند: «آغاز جنگ و نابسامانی ارتش، بی‌تدبیری و سیاستهای خائنانه‌ی بنی‌صدر، مشکلات سپاه، حضور فعال در طراحی و فرماندهی عملیات، بازدید از جبهه‌های نبرد و ارتباط مستقیم با رزمندگان خطوط مقدم، تبیین ابعاد سیاسی جنگ تحمیلی و رساندن پیام حماسه‌ی دفاع مقدس از طریق سخنرانی در مجامع بین‌المللی و مصاحبه با رسانه‌های جهانی، امدادهای غیبی، جنگهای نامنظم، محاصره‌ی آبادان، عملیات ثامن‌الأئمه و شکست حصر آبادان، محاصره‌ی سوسنگرد، هویزه، سقوط خرمشهر، خاطراتی از شورای عالی دفاع، سالهای آخر جنگ، پوشیدن لباس رزم، اطاعت پذیری از امام در مسائل کشوری و جنگ و...».

[صفحه ۷۶۱]

حماسه هشت سال دفاع مقدس: در جبهه‌ها چه خبر بود؟ (جلد ۱)

تهیه و تنظیم: مجمع فرهنگی شهید آیت‌الله بهشتی. – تهران: نشر مهربان، (چاپ چهارم): ۱۳۷۸.

۲۰۴ ص.: مصور، عکس.

شمارگان: ۸۰۰۰ نسخه.

چاپ‌های اول، دوم و سوم: ۱۳۷۸؛ شمارگان به ترتیب ۲۰۰۰، ۱۰۰۰۰ و ۸۰۰۰ نسخه.

در این کتاب، که از سلسله مباحث و تحقیقات مربوط به جنگ است، شرح مشاهدات و خاطرات نویسنده طی هشت سال دفاع مقدس و ایام حضور در جبهه، همراه با قطعات و نوشته‌هایی درباره‌ی شهیدان و جانبازان گرد آمده است. کتاب دارای دو بخش است: بخش اول به نقش و تأثیر افراد، نهادها، گروه‌ها و... در مسأله‌ی جنگ می‌پردازد و در بخش دوم، وصیتنامه‌ها و زندگینامه‌ها و شرح سلحشوری رزمندگان و ارزشهای دفاع مقدس آمده است. تصاویری از رزمندگان، جبهه‌ها، شهدا و جانبازان از دیگر مطالب کتاب است.

حماسه هشت سال دفاع مقدس: در جبهه‌ها چه خبر بود؟ (جلد ۲)

نگارش صادق ظاهر؛ تنظیم و تدوین: مجمع فرهنگی شهید آیت‌الله بهشتی. – تهران: مهربان، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۱۹۰ ص.: مصور، عکس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه (وزیری).

در این جلد از کتاب، مشاهدات و خاطرات نویسنده طی هشت سال دفاع مقدس و ایام حضور در جبهه، همراه با قطعات و نوشته‌هایی درباره شهیدان و جانبازان گرد آمده است.

این کتـاب، دارای دو بخش تحلیلی و تصویری است. نویسـنده در بخش اول به نقش و تـأثیر اشـخاص، نهادهـا و گروههـا در مساله جنگ می‌پردازد و در بخش دوم وصـیتنامه‌ها، زندگینامه‌ها و خاطرات جمعی از شهدای هشت سال دفاع مقدس را ارائه می‌دهد. در پایان نیز عکسـهایی از جبهه و نمونه‌ی دسـتخط یادداشـتهای جبهه به چاپ رسـیده است که فاقد شـرح یا زیرنویس هسـتند. همچنین خاطراتی از آزادگان در خصوص اعزام به جبهه و نبرد در عملیات و لحظات اسارت تا آزادی نقل شـده است. مشاهدات و خاطرات نویسـنده طی هشت سـال دفـاع مقـدس و ایام حضور در جبهه، همراه با قطعات و نوشـته‌هایی درباره شـهیدان و جانبازان گرد آمـده است. شـرح سـلحشوری رزمنـدگان و ارزشـهای دفاع مقـدس با تصاویری از رزمنـدگان، جبهه‌ها، شـهدا و جانبازان از دیگر مطالب کتاب به شمار می‌آید.

حماسه هشت سال دفاع مقدس: در جبهه‌ها چه خبر بود؟ (جلد ۳)

نگارش صادق ظاهر؛ تهیه و تدوین مجمع فرهنگی شهید آیت‌الله بهشتی. - تهران: دفاع، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۲۰۸ ص.: مصور، عکس، نمونه.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب به تمامی زنان حماسه سازان هشت سال دفاع مقدس تقدیم شده است.

مطـالب این کتـاب، ادامه‌ی مبـاحث و تحقیقات جنگ است که در سه بخش کلی و قسـمت ضـمائم ارائه شده‌انـد. بخش اول، نقش زنان در قیامها از جمله انقلاب اسـلامی ایران و هشت سال دفاع مقدس را مورد بررسـی قرار می‌دهد. بخش دوم (سـطرهای سـرخ)، شامل خاطرات رزمنـدگان و زنان حماسه‌ساز هشت سال دفاع مقدس است و خود شامل دو فصل است [فصل اول: «لطایف عاشـقان دیـار دوست» (نه خـاطره از رزمنـدگان و بسـیجی‌های شـهید) و فصـل دوم: «لطـایف شاهـدان عشق» (شـش خاطره از مادران و زنان شهید)]. بخش سوم کتاب، «صدای سخن عشق»

[صفحه ۷۶۲]

نام دارد و مجموعه‌ی یازده زنـدگینامه و وصـیتنامه‌ی شـهیدان دفاع مقـدس است. در بخش ضـمائم، اسـنادی از همکاری جاسوسـی امریکا با عراق طی جنگ علیه جمهوری اسـلامی ایران و تصاویر و اسنادی از حماسه‌سازان هشت سال دفاع مقدس، با زیرنویس، به چاپ رسیده است. صفحه‌ی آخر کتاب نیز به فهرست منابع و مآخذ اختصای دارد.

حماسه هویزه

نصـرت‌الله محمودزاده؛ پیشـگفتار به قلم آیت‌الله خـامنه‌ای؛ تهیه سـپاه پاسـداران انقلاـب اسـلامی، تبلیغـات جبهه و جنـگ. - تهران: امیرکبیر، (چاپ دوم): ۱۳۷۶.

۸۷ ص. - (ادبیات مقاومت).

خاطرات به نقل از رزمنـده‌ای است که کنار حماسه آفرینان هویزه تا آخرین لحظات می‌جنگیـده و شاهـد ایثار، ایمان و خلوص نیت این حمـاسه آفرینـان بوده است. راوی بـا شـش تن از همرزمـان، درعملیاتی که به قصـد آزادسازی هویزه انجام شـد، با گروه شـهید علم‌الهـدی همراه می‌شود. در اوایل عملیات مقـداری از اراضـی تصـرف شـده را، علی رغم کمبود اسلحه، از تسلط عراقی‌ها خارج می‌کنند. بین عملیات متوجه می‌شوند که در محاصـره‌ی دشمن قرار گرفته‌اند. پس از شهادت بسیاری از یاران، افراد گروه تصمیم به

عقب‌نشینی می‌گیرند و با ایثار و از خودگذشتگی یکی از یاران، شروع به عقب‌نشینی می‌کنند. در این ضمن دو تن از یاران، درخواست آر پی جی برای شهید علم‌الهدی می‌کنند. راوی برای تهیه مهمات به عقب بر می‌گردد و هنگام مراجعت شاهد شهادت مظلومانه‌ی آن شهید و یارانش زیر زنجیر تانکهای دشمن می‌شود.

حماسه هویزه

نگارنده نصرت‌الله محمودزاده. - تهران: کتاب همراه، (چاپ دوم): ۱۳۷۸.

۷۲ ص.: مصور.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

چاپ قبلی: امیرکبیر: ۱۳۶ در ۸۷ صفحه.

در این کتاب از سلسله کتابهای «همراه»، گوشه‌هایی از حماسه‌ی هویزه به تصویر کشیده شده است. نویسنده که خود در حماسه‌ی هویزه حضور داشته و از نزدیک شاهد سلحشوری رزمندگان اسلام بوده است به طرز معجزه‌آسایی از محاصره‌ی متجاوزان بعثی جان سالم به در می‌برد و در این کتاب، مشاهدات خود را از این حمله شرح می‌دهد. این کتاب، خاطره‌ای مستند از تلاش دلیرانه‌ی جوانان کشور ما برای دفاع از هویزه - پس از به اسارت گرفتن دو هزار عراقی در روز قبل از این حماسه - است.

حماسه هویزه

نصرةالله محمودزاده. - قم: نشر هویزه، هیأت امنای مزار شهدای هویزه، (چاپ دوم): ۱۳۷۷.

[۷۲] ص.: مصور، نمودار.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول: ۱۳۷۷؛ شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب خاطره‌ای مستند است از تلاش دلیرانه‌ی جوانان کشور ما برای دفاع از هویزه پس از به اسارت گرفتن دو هزار عراقی در روز قبل از این حماسه. تعداد معدودی از جوانان جان بر کف در برابر ارتش تا بن دندان مسلح عراق در خارج از شهر هویزه مقاومت کردند و حماسه آفریدند؛ به شهادت رسیدند و پیکرهای پاك آنان در زیر زنجیر تانکهای دشمن قطعه قطعه شد. اکنون پس از پایان جنگ، یکی از شاهدان و همرزمان این شهیدان،

[صفحه ۷۶۳]

خاطرات خود را از این حماسه بیان کرده است. در محل شهادت این عزیزان، که شهید علم‌الهدی هم یکی از آنان بود، مزار شهدای هویزه بنا شده است. در پایان کتاب، قطعه شعری به نام «تفسیر عشق در هویزه»، بخشی از سخنان مقام معظم رهبری در تجلیل از شهدای حماسه هویزه در بیستم اسفند ماه ۱۳۷۵، تاریخچه‌ی مزار شهدای هویزه و اسامی تعدادی از شهدای هویزه (که امکان دسترسی به آنها وجود داشته) به چاپ رسیده است.

حماسه‌ی یاسین: خاطرات سید محمد انجوی‌نژاد

محمد انجوی‌نژاد. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۵.

۹۹ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۴۳).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Epic of Yaseen

مندرجات: حماسه‌ی یاسین؛ کبوتران خونین.

این کتاب، خاطرات رزمنده «سید محمد انجوی‌نژاد» در ارتباط با عملیات کربلای چهار و کربلای پنج است. در سال ۱۳۶۵، او و همرزمانش با لغو مرخصیها به قرارگاه برگشتند و همراه پنجاه نفر دیگر برای طی دوره‌ی فشرده‌ی غواصی در کنار رود کارون انتخاب شدند. عده‌ای به علت بیماری معاف شدند و نفرات باقی مانده در گروهان یاسین دوره‌ی سختی را طی کردند. عملیات کربلای چهار آغاز شد، اما به دلایلی لو رفت. عده‌ی زیادی از غواصان شهید شدند و بقیه عقب‌نشینی کردند. عملیات بعدی در منطقه‌ی کرخه بود که غواصان باید موانع آبی را باز می‌کردند. معبر باز شد و به خواست خداوند، عملیات با موفقیت به پایان رسید. در عملیات بعدی، سید محمد عضو گروه تخریبچی‌ها بود و باید معبری برای عملیات باز می‌کردند. معبر را باز کردند اما بسیاری از بچه‌ها راه برگشت را گم کردند و به دام گشتیهای عراقی افتادند و عده‌ای هم که مجروح بودند، توسط عراقی‌ها شهید شدند.

حمید باکری

فرهاد خضری. - تهران: روایت فتح، ۱۳۸۰.

۱۳۷ ص.: (به مجنون گفتم زنده بمان، مجموعه‌ی از چشم‌ها ج. اول)؛ (انتشارات روایت فتح؛ ۳).

نمایه.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه خاطراتی است که از زبان همسر «شهید حمید باکری» (فاطمه امیرانی) و دیگر سرداران و همرزمان شهید نقل شده است. مطالب کتاب، شامل شرح موارد زیر است: «تحصیلات در آلمان، عبور از مرز ترکیه در زمان انقلاب و خواستگاری از خانم امیرانی، خاطراتی از مسافرتها، اخلاق، روحیات شخصی در مواجهه با کودکان، خانواده و برادر شهید (مهدی باکری)، برخورد شهید با بسیجی‌ها در عملیات، شب قبل از شهادت، نوشتن وصیتنامه، ادای نماز شب و مستحبات، گمرک خرمشهر، عملیات خیبر، گیلانغرب، کردستان، برخورد با راننده‌ی بی‌ملاحظه‌ی ایفا، عملیات مسلم بن عقیل (خط ساموایا) و شناسایی محور منطقه‌ی بمو با مصطفی مولوی».

خاطرات جبهه

فخرالدین محمودیان. - تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، سازمان عقیدتی سیاسی، معاونت تبلیغات و روابط عمومی، (چاپ اول): ۱۳۷۴. ۶۰ ص.

مندرجات: حرکت به منطقه عملیات؛ شروع به عملیات؛ شب آبستن است تا چه زاید سحر؛ قدرتی فوق آتش؛ شاهد از غیب می‌رسد؛ مأموریت جدید؛ ماجرای فتح المبین؛ بسوی دارخوین.

[صفحه ۷۶۴]

کتاب حاوی خاطرات سرهنگ زرهی «سید فخرالدین محمودیان» است. او همراه با یگان خود در روز ۱۰ / ۶ / ۱۳۵۹ برای پیوستن به تیپ دزفول حرکت می‌کند و به پاسگاه فکه می‌رود. نیروهای وی با حمله‌ی ناگهانی دشمن روبرو می‌شوند. آن روز با

عقب‌نشینی دشمن، شانزده تانک سوخته بر جای می‌ماند. فردای آن روز دشمن با ۱۲۰ تانک حمله می کند. ولی در ساعت ۳۰ / ۱۸ جز دود غلیظ و شعله‌های ناشی از سوختن تانکهای دشمن در صحنه نبرد چیز دیگری بر جای نمی‌ماند. صبح روز نهم آبان ۵۹ دستور حرکت به سمت پل کرخه را دریافت می کند. افراد از رودخانه‌ی کرخه عبور می کنند. رزمندگان دلاور یگان مذکور با رشادت بی‌نظیر خود تلفات و ضایعات زیادی بر دشمن وارد ساخته، او را فراری می‌دهند. او در عملیات فتح المبین نیز شرکت داشته است. دراین عملیات، تمام مناطق اطراف کرخه تا مرز عراق آزاد می‌شود. وی در اثر جراحتی که به علت اصابت ترکش پدید می‌آید. تحت مداوا قرار می گیرد و به جبهه‌ی دارخوین باز می گردد.

خاطرات جبهه

فریدون حداد سامانی. - سامان (چهارمحال و بختیاری): عمان سامانی، (چاپ اول): [۱۳۷۲؟]. ۵۰ ص.

شمارگان: ۴۰۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی شانزده خاطره از «فریدون حداد سامانی» از جبهه‌های نبرد حق علیه باطل است. او در این کتاب، روزهای جنگ را به همسنگران خود یادآوری نموده است و بعد از آن به فداکاری بسیجیان در عملیات مرحله‌ی اول بیت المقدس - که منجر به آزادسازی خرمشهر گردید - پرداخته است. همچنین لحظه‌ی وداع از دوستان صمیمی و همرزمان برای شرکت در عملیات و روحیه‌ی بالای بچه‌ها، وضعیت منطقه‌ی عملیاتی خیبر، به اسارت گرفتن گروهی از درجه‌داران عراقی و حضور روحانیت در جبهه‌ها را (که باعث افزایش روح تقوا، ایمان و جنگندگی رزمندگان و مقاومت آنها شده بود) شرح داده است. همچنین وضعیت برخی مناطق عملیاتی کوهستانی و نحوه‌ی بردن آذوقه برای رزمندگان مستقر در بالای کوه را بیان کرده است.

خاطرات جنگ... (اندیشه‌های یک سرباز)

به قلم منوچهر امینیان. - مشهد: نشر جلیل، (چاپ اول): ۱۳۸۰، [۸۱] ص.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

نویسنده‌ی خاطرات، سرتیپ دوم بازنشسته‌ی ارتش، «منوچهر امینیان» است که از سال ۱۳۳۸ دانشکده افسری را شروع کرده و در اسفند ماه ۱۳۵۹ با تیپ ۷۷ خراسان برای دفع تجاوز دشمن به ماهشهر مأمور شده است. او در خاطرات خود، علاوه بر شرح وقایع، آنها را از دید نظامی مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهد. خاطرات در دوازده قسمت، با عناوین مشخص، تنظیم شده‌اند: «میثاق و آرمانخواهی؛ تلفیق معیارهای کلاسیک نظامی با واقعیت‌ها و شرایط موجود؛ کلاس خاص؛ معیارهای کلاسیک و شناسایی منطقه‌ی یگانها؛ نبرد محدود (۲۵ اردیبهشت ماه ۱۳۶۰)؛ پیکار بزرگ و تاریخ‌ساز (شکسته شدن حصر آبادان)؛ روز فرار اهریمن؛ آموزه‌های تاریخی عملیات ثامن‌الأئمه (ع)؛ عملیات طریق القدس؛ آزادسازی بستان و تنگه‌ی چزابه؛ عملیات حیرت‌انگیز جهاد سازندگی سمنان؛ در قرارگاه مقدم نزاجا».

[صفحه ۷۶۵]

خاطرات سید

به کوشش مهدی فراهانی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ دوم): ۱۳۷۵.

۲۲۰ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۱۲۰).

عنوان پشت جلد به انگلیسی:.The Remembrances of Seyyed

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

سید، بسیجی مخلص، که برای اعزام به جبهه دچار مشکل می‌شود، نهایتا به اردوی آموزشی و از آنجا به جبهه اعزام می‌شود. او خاطرات خود را از جبهه و شرکت در عملیاتهای آزادسازی سایت پنج و جاده‌ی اهواز - خرمشهر، والفجر مقدماتی، جزایر مجنون و هورالعظیم تا پایان فتح فاو، شناسایی فکه، کربلای پنج، مرحله‌ی دوم والفجر ده و مرصاد شرح داده است. او از حوادثی سخن گفته که در این مدت برایش رخ داده، است. نحوه‌ی مجروح شدن و از دست دادن پای خود و بازسازی روحی برای ادامه‌ی حضور در جبهه را، پس از این واقعه، بیان کرده است. خاطرات وی بیانگر سعی و تلاش او، از همان دوران نوجوانی، برای تزکیه‌ی روحی و خدمت در راه خداست. دیدن شهادت برادر و یاران و امدادهای الهی و اهدای هر دو پا در راه خدا و تلاش برای ادامه‌ی زندگی، و پس از پایان جنگ، شکایت از برخورد دنیوی افراد ناآگاه با جانبازان، بخشهای دیگری از خاطرات او را تشکیل می‌دهد.

خاطرات و حکایت‌ها (جلد ۱): هفتاد خاطره و حکایت از زبان رهبر معظم انقلاب اسلامی

جمع‌آوری و تدوین مؤسسه‌ی فرهنگی قدر ولایت. - [تهران]: موسسه فرهنگی قدر ولایت، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۱۰۹ ص.: مصور، عکس.

کتاب «خاطرات و حکایتها» شامل هفتاد خاطره از زبان مقام معظم رهبری است که خاطراتی از دوران قبل از انقلاب و مبارزه‌ی ایشان با رژیم شاهی، جریان انقلاب و مسائل مربوط به کشور داری و مسؤولیت‌های مختلف ایشان، ارتباط با دوستان و شخصیتهای انقلاب و همچنین چند خاطره‌ی کوتاه در رابطه با جنگ و مسائل مرتبط با آن را در بر می‌گیرد. ایشان در خاطره‌ای با نام «خیلی بیش از اینهاست» موضوع کمبود تسلیحات جنگی را در ابتدای جنگ مطرح می‌نمایند و این که: «با توجه به بیانات امام (ره) می‌دانستیم که بیش از آنچه کارشناسان اعلام کرده‌اند، مهمات و تسلیحات وجود دارد». خاطره‌ی دیگر مربوط به نیروی هوایی است و این که: «طبق گزارشات، ایران فقط ۲۳ روز قدرت پرواز دادن هواپیماهای جنگی را داشته، در حالی که گزارشات اشتباه بوده است». خاطرات دیگر، «ماندن تانکهای عراقی در آب گرفتگی اطراف شهر حمیدیه، خانواده‌ی اسرا و نگرانی آنها از سلامت امام و تلاش بنی‌صدر برای دور نگاه داشتن مردم از جنگ را مطرح می‌کند»

خاطرات و حکایت‌ها (جلد ۱) (جدید)

[... علی خامنه‌ای]؛ گردآوری و تدوین مؤسسه فرهنگی قدر ولایت. - [ویرایش ۲]. - موسسه فرهنگی قدر ولایت، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۱۳۲ ص.: مصور.

عنوان روی جلد: خاطرات و حکایت‌ها: جلد اول (جدید) ۳۴ خاطره و حکایت از زبان رهبر معظم انقلاب اسلامی.

کتابنامه.

این کتاب، روایتگر تاریخ قبل و بعد از انقلاب و تشریح دست آوردهای آن است که از طریق نقل خاطره و حکایت و روایت از زبان یار صدیق امام، حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای صورت گرفته است. حکایات و خاطرات حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در این کتاب از زمان کودکی ایشان شروع می‌شود و ایشان ضمن بیان سرگذشتنامه‌ی خود،

[صفحه ۷۶۶]

گوشه‌هایی از تاریخ ایران اسلامی، در دوران قبل از انقلاب و اوضاع آن دوره را شرح می‌دهند. سپس از تأثیر حضرت امام بر شخصیت خود سخن می گویند و از مبارزات خود تحت رهبری حضرت امام، و انگیزه‌های موجود برای ایجاد حرکت انقلاب اسلامی صحبت می کنند. بخشی از وقایع پس از انقلاب، در سخنان رهبر معظم در اجتماع بزرگ مردم اهواز در ۱۸ / ۱۲ / ۷۵ نقل شده است. در این بخش، از شکوفا شدن هنر اسلامی تحت تأثیر جنگ سخن به میان آورده‌اند. در پایان کتاب نیز (در فصل «خصوصیات بارز شهید چمران») از ویژگی‌های اخلاقی شجاعت و خصوصیات رفتاری وی صحبت کرده‌اند.

خاطرات و حکایت‌ها (جلد ۲): چهل و هفت خاطره و حکایت از زبان مقام معظم رهبری همراه با زندگینامه کامل معظم له

گردآوری تنظیم و توضیح: موسسه فرهنگی قدر ولایت. - تهران: موسسه فرهنگی قدر ولایت، (چاپ اول): ۱۷۵.۱۳۷۴ ص.: مصور، عکس.

این کتاب، جلد دوم از مجموعه‌ی خاطرات رهبر معظم انقلاب است که در آن از دفاع مقدس نیز صحبت فرموده‌اند. از جمله: «از شیرینترین خاطره‌ها»، خاطره‌ی فتح سوسنگرد است؛ «تانکهای عراقی در آب ماندند» حکایتی از الطاف خداوند به ایران در جنگ ایران و عراق است؛ «دوچرخه‌اش را فروخته و پولش را می‌دهد به جبهه» درباره‌ی ایثارگری امت قهرمان ایران است؛ «مرا هم با این گروهها بفرستید» خاطره‌ای است در ارتباط با لشکر ۹۳ زرهی اهواز، (که شخصی التماس کنان نزد ایشان می‌آید و تقاضا می کند یا او را با گروه عملیاتی بفرستید یا برای عملیات با خودشان ببرند) و «وسیله‌ی دفاعی‌تر از سیم خاردار!!» که بر طبق آن، شوروی سابق اجازه‌ی ترانزیت سیم‌های خاردار را از مملکت خودش نمی‌داده است، به این دلیل که: «ممکن است در دفاع از آن استفاده شود.»

خاطرات و حکایت‌ها (جلد ۴)

[گردآوری و تدوین موسسه فرهنگی قدر ولایت]. - تهران: موسسه فرهنگی قدر ولایت، (چاپ دوم): ۱۳۷۷.

۱۲۴، [۱] ص.: مصور، عکس.

عنوان روی جلد: خاطرات و حکایت‌ها: جلد چهارم، ۴۷ خاطره و حکایت از زبان رهبر معظم انقلاب اسلامی.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب، حاوی ۴۷ خاطره و حکایت از زبان «حضرت آیت‌الله خامنه‌ای» است که از آن میان، پنج خاطره با دفاع مقدس ارتباط دارند.

این خاطرات عبارتند از:

۱)«وقتی حرف آن زن را گفتم، امام گریه‌شان گرفت»، مادر اسیری که فرزندش در اسارت شهید شده، خود را به آقای خامنه‌ای می‌رساند و می گوید که بچه‌ام فدای سر امام؛ امام با شنیدن این خبر از زبان آقای خامنه‌ای گریه‌شان می گیرد. ۲) «برای آزادی ما، به دشمن باج ندهید!»، نامه‌های اسراست به آقای خامنه‌ای که به دشمن باج ندهید. ۳) «آنچه گذراندید، فضیلتش کمتر از شهادت نیست»، وصف کارهایی که آقای ابوترابی در ده سال اسارت انجام داده‌اند. ۴) «حصر آبادان چطور شکسته شد»، خاطره‌ای که طی آن به شکست حصر آبادان می‌پردازد. ۵) «روایت روزهای پر مخاطره‌ی سوسنگرد»، خاطره‌ی فتح خرمشهر به وسیله‌ی رزمندگان اسلام.

[صفحه ۷۶۷]

خاطرات هشت سال دفاع مقدس سرتیپ ۲ ستاد رضا صبوری زاده (جلد ۱)

رضا صبوری‌زاده. - [بی‌جا: رضا صبوری‌زاده، ۱۳۶۷؟].

[۱۸۰] ص. (یک رو): مصور، عکس، نمونه.

شمارگان: ذکر نشده است.

کتاب صفحه شمار و صفحه عنوان ندارد و به صورت زیراکس تکثیر شده است.

مندرجات بیوگرافی؛ امتیازات؛ منطقه عمومی سومار؛ منطقه عمومی میمک و جنوب؛ منطقه عمومی پنجوین عراق.

این کتاب، جلد اول از دستنوشته‌های سرتیپ دوم ستاد، «رضا صبوری‌زاده» است. او می گوید که حدود ۱۴۳ ماه در جبهه بوده و جانباز هفتاد درصد است. او این خاطرات را به طور شخصی تکثیر کرده است تا در اختیار استفاده کنندگان قرار گیرد. نویسنده در جلد اول این مجموعه، به شرح عملیات در منطقه‌های سومار و میمک پرداخته و آرایش و رزم سربازان اسلام و نبردهای دلاورانه‌ی آنان را در این عملیات شرح داده است. همچنین عملیاتهای صورت گرفته در منطقه‌ی پنجوین عراق نیز توصیف شده است.

خاطرات هشت سال دفاع مقدس سرتیپ ۲ ستاد رضا صبوری زاده (جلد ۲)

رضا صبوری‌زاده. - [بی‌جا: رضا صبوری‌زاده، ۱۳۶۷؟].

[۲۱۳] ص. (یک رو): مصور، عکس، نمونه.

شمارگان: ذکر نشده است.

کتاب صفحه شمار و صفحه عنوان ندارد و به صورت زیراکس تکثیر شده است.

جلد دوم این کتاب، در ادامه‌ی جلد اول تنظیم شده و حاوی خاطرات سرتیپ دوم ستاد «رضا صبوری‌زاده» در ارتباط با نبردهای جنوب ایران است. وی در این خاطرات، نبردها، تکها و پاتکها، آرایش نیروها، پیشرویها و عقب‌نشینیهای رزمندگان در مناطق عملیاتی سومار، میمک، جنوب کشور و منطقه‌ی عملیاتی پنجوین عراق را شرح داده است.

خاطراتی از شهید رجایی: حدیث جاودانگی

نوشته حسن عسکری راد. - تهران: وزارت آموزش و پرورش، معاونت پرورشی، انتشارات تربیت، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۲۲۰ ص.: عکس، نمونه.

کتابنامه: به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب مجموعه خاطراتی از شهید رجایی، قبل و بعد از انقلاب است. خاطرات قبل از انقلاب ایشان در مورد مبارزات سیاسی شهید در زمان شاه، و خاطرات بعد از انقلاب به کارها و فعالیت‌ها بعد از منصوب شدن به نخست‌وزیری است. از آنجایی که دوران نخست‌وزیری شهید رجایی مصادف با جنگ تحمیلی عراق علیه ایران بود، در قسمتهایی از خاطرات بعد از انقلاب، به جنگ اشاره شده است. «خاطرات مربوط به اجلاس سازمان ملل متحد در نیویورک در تاریخ ۵ / ۷ / ۵۹، دیدار با مردم ستم کشیده‌ی مشهد و گفت و گو با آنها در مورد مشکلات ناشی از جنگ، دیدار با جانبازان جنگ در مشهد و دیدار شهید رجایی با بسیجیان مخلص» از جمله‌ی این خاطرات هستند. در تمام کتاب به سادگی و اخلاق و رفتار پسندیده‌ی شهید اشاره شده است.

[صفحه ۷۶۸]

خاطرات یک طلبه از جبهه‌های جنگ (جلد ۱)

علی زادسر. - قم: قیام، (چاپ اول): ۱۱۹.۱۳۶۴ ص.، عکس.

این کتاب مجموعه خاطرات یک طلبه از جبهه‌های جنگ است. او در سال ۱۳۵۹ در زمان ریاست جمهوری بنی‌صدر (که کسی فکر نمی‌کرد افراد روحانی در جبهه‌ها باشند) به قصد حضور در جبهه‌ی جنوب، به اهواز رفت. سپس در منطقه‌ی غرب، به پادگان ابوذر رفت؛ جایی که شهید شیرودی در آن بود. وی در عملیات آزادسازی چغالوند شرکت داشت. بخش دوم خاطرات مربوط به سال ۱۳۶۰ و حضور در جبهه‌های جنوب (در کوت شیخ و خرمشهر و شرکت در عملیات فتح المبین و بیت المقدس) است. او در عملیات بیت المقدس از ناحیه‌ی دست مجروح شد. بخش پایانی کتاب شامل سخنانی است که او به مناسبت اربعین حسینی (ع) و سالگرد بعضی از شهدا ایراد کرده بود.

خاطرات یک طلبه از جبهه‌های جنگ (جلد ۲)

علی زادسر؛ مقدمه از آیت‌الله خامنه‌ای، حجت‌الاسلام و المسلمین فهیم کرمانی. - تهران: قیام، (چاپ اول): ۱۳۶۴.

سیزده، ۱۷۶ ص.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، جلد دوم خاطرات روحانی «علی زادسر» از جبهه‌های جنگ، در سال ۱۳۶۱ است. کتاب، حاوی ۸۲ خاطره و یک آلبوم عکس از بعضی از شهداست، که بنا بر مقدمه‌ی نویسنده، نتیجه‌ی شنیده‌ها و دیده‌های خود اوست. موضوع خاطرات متفاوت است: مجروح شدن نویسنده، بستری شدن در بیمارستان، خاطرات عملیاتهای والفجر مقدماتی، والفجر چهار و منطقه‌ی کردستان، خاطرات شناسایی قله‌ی ۱۱۰ یال اسبی، خاطرات عملیات خیبر، خاطرات شهدای جزیره‌ی مجنون، خاطره‌ی روحانیونی که نویسنده با آنها بوده است، اسامی شهدای مدرسه‌ی کرمانی‌ها، خاطرات امدادهای غیبی و خاطراتی از بعضی شهیدان مانند شهید عرب. متن دستخط چند شهید نیز در کتاب به چاپ رسیده است.

خاکریز دویست و دو: خاطرات علی عبدی بسطامی

علی عبدی بسطامی؛ با سرمایه و حمایت هیأت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی». - تهران: ایران سبز، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۱۷۷ ص.، [۲۶] ص. تصویر: مصور، نقشه.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب با سرمایه و حمایت هیأت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» به چاپ رسیده است.

این کتاب، شامل خاطرات «سرتیپ دوم علی عبدی بسطامی» است از: «عملیات فتح المبین، تپه‌های ۲۰۲ در جنوب غربی پادگان عین خوش، درگیریهای شدید دشمن با گردان ۱۳۹ پیاده ۸۴ خرم‌آباد». از جمله مطالب خاطرات، «سوابق عملیاتی گردان ۱۳۹، عزیمت به منطقه، شناسایی و سازماندهی یگانهای ادغامی و تعیین مسؤولیت‌ها، هدایت عملیات، آغاز درگیری برای تصرف تپه‌ی

۲۰۲، ورود گردان ۲۴۴ تانک به نبرد، نبرد و پاتک دشمن، سقوط پایگاه شیخ قوم، شهادت سرگرد شاهمراد نقدی، درگیری هلیکوپترها با تانکها، فرار دشمن و...» است. در پایان نیز قطعه شعری در وصف عملیات مذکور (سروده‌ی سرتیپ اسدالله حیدری)، تصاویر و نقشه‌هایی از منطقه‌ی عملیاتی و تصاویر شهدای گردانهای عملیاتی درگیر در نبرد همراه با زیرنویس نام، نام خانوادگی، رسته، گردان، محل و منطقه‌ی شهادت نیز ارائه شده است.

[صفحه ۷۶۹]

خداحافظ سردار: روایت حماسه عاشقانه فاتح میدان‌های ستیز و پایداری سردار سرلشکر پاسدار شهید مهندس مهدی باکری فرمانده لشکر ۳۱ عاشورا

بازنویس قاسم ناظمی؛ جمع‌آوری مصطفی موسوی، مجید سید فاطمی. - [بی‌جا]: کنگره بزرگداشت سرداران شهید آذربایجان، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۱۶۴ ص.: مصور رنگی. - (از دریا تا دریا دفتر ششم).

مندرجات: زیارت؛ پشت خاکریز؛ آنسوی نیستان؛ مهمانی؛ عاشورا در راه؛ وداع؛ عبور؛ آتش؛ یفظه؛ غروب عاشورا؛ از دریا تا دریا؛ روایت یکی از افسران عراقی در خصوص عملیات بدر.

این کتاب، گوشه‌هایی از زندگانی فرمانده‌ی لشکر ۳۱ عاشورا - مهندس مهدی باکری - را از خلال خاطرات همرزمان و اطرافیان شهید ارائه می‌دهد. در خاطره‌ی «زیارت» راوی می‌گوید: «بعد از مدتها، فرماندهان لشکر اسلام رهسپار زیارت حرم مقدس امام رضا (ع) شدند. از جمع آنان، من بیش از همه، مجذوب حالات مهدی شده بودم. بعد از زیارت به تهران بازگشتیم و به جماران رفتیم. پس از پایان فرمایشات حضرت امام (ره)، فرماندهان یک به یک از ایشان خداحافظی کرده، به طرف نهاد ریاست جمهوری به راه افتادند. نکته‌ی جالبی که من در دیدار با حضرت آیت‌الله خامنه‌ای متوجه شدم، احترام فوق‌العاده‌ی ایشان به آقا مهدی بود و به نظر می‌رسید که ایشان را از قبل می‌شناسند».

راوی یک روز شخصا با شهید صحبت می‌کرده و به او گفته است: «خواب دیده‌ام ملائکه برای شما کاخی آماده می‌کنند». مهدی می‌گوید: «بسیجی‌ها جلو در بهشت ایستاده‌اند و ما را راه نمی‌دهند» و سرش را به زیر انداخته و از او دور می‌شود. راوی می‌گوید: «دیگر می‌دانستم که مهدی آخرین روزهای دنیایی خود را سپری می‌کند».

خداحافظ کرخه

داود امیریان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۶۹.

[۱۱۹] ص.: مصور. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۱۱).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Good-bye Karkheh

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

کتاب حاضر، مجموعه‌ای است از خاطرات «داوود امیریان» از جبهه و مناطقی مانند شلمچه، مهران، شاخ شمیران، منطقه‌ی مرصاد و پایگاه زید. داوود امیریان، پانزده ساله، برای این که بتواند به جبهه برود فتوکپی شناسنامه‌اش را دستکاری کرد و توانست برای طی کردن دوره‌ی آموزشی در گروهان چهارم گردان کربلا مستقر شود و بعد از آنجا هم به پادگان دو کوهه منتقل شد. در عملیاتهایی

از قبیل ظفر و کربلای پنج شرکت داشت. در عملیات کربلای پنج مجروح شد و به بیمارستان شهید رازی اهواز منتقل شد. بعد از یک سال دوباره در عملیات بیت المقدس دو و سپس در عملیات والفجر ده شرکت کرد. در راه رسیدن به خط مقدم لشکر حضرت رسول (ص) برای عملیات بعدی، شیمیای شد و پس از مداوا در یکی از بیمارستانهای مشهد به تهران بازگشت و در آن زمان خبر قبول قطعنامه‌ی ۵۹۸ را شنید. کرند آخرین جبهه‌ای بود که امیریان در آنجا حضور داشت.

خرمشهر در آتش

نوشته‌ی رضا الصبری؛ مترجم: عبدالرسول رضاگاه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۵.
۵۸ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۱۳۸).
طراح روی جلد: علی وزیریان.
عنوان روی جلد: خاطرات سرهنگ عراقی رضا الصبری.

[صفحه ۷۷۰]

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Khorramshahr in Fire
شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.
این کتاب مجموعه خاطرات اسیر عراقی، سرهنگ رضا الصبری است. او به جنایات خود و بقیه‌ی مقامات عالیرتبه، مانند سرهنگ محمد المحمود (فرمانده لشکر سوم)، از جمله، اعدام دسته جمعی بیش از سی خانوار ایرانی که مخالف اشغال شهرستان بودند، و شکنجه‌ی ایرانیان غیر نظامی (مثل کدخدای یکی از روستاهای کنار کارون که چند بسیجی را در خانه خود پناه داده بود) و بسیاری جنایات دیگر اشاره می‌کند. سرهنگ الصبری در جریان اشغال خرمشهر جنایات زیادی مرتکب شده بود و هنگامی که خرمشهر توسط ایرانیان فتح شد، از شهر فرار می‌کند تا به نیروهای عراق بپیوندد. او به شرق بصره می‌رود که در آنجا نیز نیروهای ایرانی حمله کرده، استحکامات دشمن را از بین می‌برند. در جریان این شکست‌ها، صدام حتی به افسران عالیرتبه خود نیز رحم نکرده، آن‌ها را اعدام می‌کند. (در جریان شکست در بصره سرتیپ عطاءالله نوری الدلیمی و تعدادی از افسران و فرماندهان تیپ ۱۰۴ اعدام می‌شوند.)

خرمشهر، کو جهان آرا: گفت و گو با صغرا اکبرنژاد همسر سردار شهید سید محمد جهان آرا

گفت و گو از مرتضی سرهنگی، هدایت‌الله بهبودی. - تهران: کمان، (چاپ اول): ۱۳۷۹.
۳۵ ص. - (بانوی ماه؛ ۵).
شمارگان ۲۲۰۰ نسخه.
این کتاب، گفت و گویی است با خانم «صغرا اکبرنژاد»، همسر سردار شهید «محمد جهان آرا» (فرمانده‌ی سپاه خرمشهر و پایه‌گذار جهاد سازندگی این شهر) خانم اکبرنژاد در این گفت و شنود از زندگی در خرمشهر، فرزندانشان، زندگی فعلی، نحوه‌ی شهادت، خصوصیات اخلاقی و اعتقادات، تلاشها و مبارزات شهید جهان‌آرا سخن گفته است.

خرمشهر، یک قصه ماندگار

نوشته ابراهیم دادپی. - تهران: نشر تکتاز، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۲۳ ص.: مصور (بخشی رنگی)، نقشه.

کتـاب، خـاطرات مربوط به شـهر خرمشـهر از حملهٔی عراق به این شـهر و تلاش مردم و نیروهای اسـلام برای دفاع از آن است که از زبـان خود شـهر بیـان شـده است. سـنگربندی و دفـاع مردم عـادی و رزمنـدگان بـا تفنگهای «ام یک، ژ ۳» و چنـد قبضه تـوپ ۱۰۶ میلیمتری، بمباران شـهر، پرتاب موشـکهای کاتیوشا و گلوله توپهای خمسه خمسه عراقی، پر شـدن بیمارسـتان مصـدق از مجروحان، مخروبه شدن کوی کارگرنشـین طالقانی، از بین رفتن تأسـیسات آب و برق، ورود پنجاه تا شـصت تانك عراقی به خرمشهر و انهدام سی تانـك توسـط مردم و کشـته و مجروح شـدن عـدهٔی بسیاری از مردم، بمبـاران گمرك و غـارت کالاهـای آن و اموال مردم به وسیلهٔی مزدوران عراقی پس از مهـاجرت عجولا‌نهٔی مردم، و بالا‌خره سـقوط شـهر در ساعت چهار و نیم بعـدازظهر چهارم آبانماه ۱۳۵۹، هر یـک جـداگانه ذکر شـده است. «آزاد شـدن شـهر در عملیـات آزادسـازی خرمشـهر بـا رمز یا محمـد بن عبـدالله (ص)، و بازگشت زندگی به آن» پایان بخش کتاب است.

[صفحه ۷۷۱]

خط فکه

محمد شکری. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۰.

۷۱ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۲۱).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Line of Fakkeh

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه

مندرجات: اشاره؛ خط فکه؛ در مهران؛ در فاو؛ در جبهه شلمچه؛ وصیتنامه شهید.

این کتاب خاطرات شـهید «سـید محمد شکری» پزشک و امدادگر جبهه است. «خط فکه» خاطرهٔی بازگشت گردان عمار از عملیات فـاو به اردوگـاه و عزیمت آنهـا به فکه جهت تشـکیل خـط پدافنـدی (به علت اشـغال منطقه تـا عمق هفت کیلومتری توسط نیروهای عراقی) است. در این عملیات، تعـدادی از رزمنـدگان و دوسـتان سـید به شـهادت می‌رسـند. «در مهران» ثبت لحظه به لحظه حوادث مهران از ۶ / ۴ / ۶۵ تا ۱۴ / ۴ / ۶۵ است. «در فاو» شـرح اعزام چند نفر جهت شـناسایی منطقه، برخورد آنها به معبر مین و شـهادت تعدادی از آنان و مداوای مجروحان توسط سید است. «در جبههٔی شلمچه» حرکت گردان در تاریخ ۲۶ / ۱۰ / ۶۵ از اردوگاه کرخه را بیـان می‌کنـد. سـید به خـاطر اشـکال در کـارت شـناسایی مجبور می‌شود به تهران بیایـد و هنگـامی که مراجعت می‌کنـد، گردان حرکت کرده است. او با زحماتی فراوان خود را به شـلمچه می‌رسانـد و به مداوای مجروحان می‌پردازد. در آخر کتاب، وصـیتنامهٔی شهید درج شده است.

خورشید شلمچه: خاطراتی از علمدار جبهه‌ها حاج حسین خرازی

علی بنی لوحی. - تهران: موسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر، ۱۳۸۰.

۱۱۹ ص.: مصور، عکس (رنگی)، نقشه.

کتابنامه به صورن زیرنویس.

شمارگان: ۴۰۰۰ نسخه.

شهید «حاج حسین خرازی»، فرماندهی لشکر چهارده امام حسین (ع)، در سال ۱۳۳۶ متولد شد و در سال ۱۳۶۵ در عملیات کربلای پنج در شلمچه به شهادت رسید. این کتاب شامل ۵۵ خاطره درباره او است. از جمله موضوع خاطرات می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: توکل بر قرآن در عملیات پاکسازی سنندج، شهیدان خاکریز سوم در عملیات فرماندهی کل قوا، نبرد در شمال کرخه، اولین خاکریز چزابه، علاقه‌ی وی به احمد فروغی و شهادت احمد، حماسه‌ی گردان امیرالمؤمنین (ع)، خاطره‌ی شهدای مدرسه‌ی سوسنگرد، صداقت و اخلاص، شناسایی تپه‌های بلتا با شهید مهدی زین‌الدین، دعای کمیل در تنگه‌ی صعده، گردان هشتم عین خوش و خاطراتی از سایر سرداران و شهیدان با شهید خرازی. بیانات حضرت آیت‌الله خامنه‌ای درباره‌ی شهادت وی، عکسهایی از شهید همراه سایر سرداران سپاه و رزمندگان و نیز عکسهای تشییع جنازه‌ی شهید در کتاب به چاپ رسیده است.

دختران اُ. پی. دی: خاطرات مینا کمایی

مصاحبه و تدوین لیلا محمدی؛ [برای] دفتر ادبیات و هنر مقاومت سازمان تبلیغات اسلامی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، سوره مهر، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۱۲ ص.: مصور، نمونه. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ ۴۵۶؛ جنگ ایران و عراق، خاطرات؛ ۱۳۷).

طراح روی جلد: رجب شهبازی، محسن کرمی.

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

این کتاب به شهید زینب (میترا) کمایی تقدیم شده است.

[صفحه ۷۷۲]

«مینا کمایی» متولد سال ۱۳۴۲ و ساکن آبادان بود. این کتاب، مجموعه‌ی خاطرات وی است. مطالب کتاب عبارتند از: «دوران کودکی و وضعیت و موقعیت خانوادگی‌اش در آبادان، دوران قبل از انقلاب و فاجعه‌ی سینما رکس آبادان، پیروزی انقلاب و درگیریهای منافقین و گروهکها در مدسه و شهر، شروع جنگ، آوارگی در شهرهای ماهشهر، رامهرمز و اصفهان، بازگشت به آبادان و الحاق به گروههای امداد، خاطراتی از جبهه‌ها و بیمارستانهای طالقانی (آبادان)، شهدا (شوش) و جزیره‌ی مینو، شهادت محمدرضا رحیمی‌پور، شهادت آقای چرخکان، شهادت زینب (خواهر کوچک او)، مناطق بریم و بوارده آبادان، عملیات ثامن‌الأئمه، فتحح المبین، والفجر هشت، برخورد با مجروحان و جانبازان - از جمله، جانباز علی غریبی - خاطراتی از همکاران در بیمارستان کوت عبدالله اهواز و...»

دخمه‌های تاریک: خاطرات یک زندانی از عراق

محمد المبرقع - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۴.

۵۵ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات: ۹۹).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Dark Vaults: Memoirs of a prisoner in Iraq

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

«دخمه‌های تاریک» خاطرات یک اسیر عراقی از اردوگاهها و زندانهای عراق است. او در اولین خاطره با عنوان «لحظه‌های شکنجه»

قساوت و سنگدلی نیروهای ارتش بعث را ذکر کرده است. «شکنجه با برق» نام خاطره‌ی دیگری است. در این خاطره، شکنجه با برق از سخت‌ترین و دهشتناکترین شکنجه‌ها در زندان معرفی شده است. در خاطره‌ای با عنوان «بار دیگر بازجویی»، او به بیان رفتار زشت و توهین‌آمیز نگهبانان پرداخته است. چند خاطره‌ی دیگر با عناوین «بازگشت به العماره، زندان سپاه ششم، دخمه‌های تاریک و...» هویت واقعی رژیم بعث عراق را به تصویر می‌کشد؛ رژیمی که به هر بهانه‌ای مردم را از شهرها و خانه‌هایشان رانده، آنان را زندانی و شکنجه نموده، مورد تعدی و تجاوز قرار می‌داد.

درخت بلوط: خاطره‌ای از یک خلبان هوانیروز

به کوشش حجت شاه محمدی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ دوم): ۱۳۷۴.

۷۲ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۲۸).

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

این کتاب، خاطرات خلبان هوانیروز «حجت شاه محمدی» است از حمله‌ی ناجوانمردانه‌ی نیروهای بعثی عراق به همراهی گروه موسوم به مجاهدین خلق، پس از پذیرش قطعنامه‌ی ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد از سوی ایران. این حمله به مناطق کردستان و شهرهای ایلام، حسن‌آباد، صالح‌آباد، کرند و... صورت گرفت. دفاع رزمندگان دلیر جبهه‌های حق علیه باطل، به ویژه هوانیروز، سپاه و نیروهای مردمی به رهبری تیمسار سپهبد شهید صیاد شیرازی در مناطق حسن‌آباد و اسلام‌آباد، موجب شکل‌گیری عملیات مرصاد در این مناطق شد. این عملیات، در نهایت، با پیروزی رزمندگان اسلام به پایان رسید.

در سایه آفتاب: یادها و یادداشت‌هایی از زندگی امام خمینی

به قلم محمدحسن رحیمیان. - قم: موسسه پاسداران اسلام، (چاپ پنجم): ۱۳۷۳.

۲۶۳ ص.: مصور، عکس، نمونه.

[صفحه ۷۷۳]

شمارگان: ۲۰۰۰۰ نسخه.

این کتاب در سال ۱۳۷۸ توسط مؤسسه فرهنگی انتشاراتی حضور نیز منتشر شده است.

در این مجموعه، در ده فصل، خاطرات، یادها، یادداشتها، نامه‌ها و درخواستها از امام (ره) عرضه شده است. در متن کتاب، مطالب بسیاری درباره‌ی دفاع مقدس، رزمندگان، جانبازان، اسراء، خانواده‌ی شهدا و... ارائه شده است.

مطالب زیر، عناوین مندرجات کتاب است:

فصل اول: در راه آشنایی؛ فصل دوم: پیوند با مقام ولایت؛ فصل سوم: التزام به ضوابط؛ فصل چهارم: ویژگی‌های اخلاقی؛ فصل پنجم: پاسداری از اصول و ارزشها؛ فصل ششم: عشق متقابل امام و امت (نامه‌ی مادر یک شهید و پاسخ امام، نامه‌ی مادر یک آزاده و پاسخ امام، نامه‌ای از یک رزمنده‌ی اسیر و پاسخ امام، نامه‌ی فرزند شهید و پاسخ امام)؛ فصل هفتم: نظم و ترتیب در کارها؛ فصل هشتم: آگاهی، اشراف و جامعیت؛ فصل نهم: پاسخ به مسائل شرعی؛ فصل دهم: و سرانجام... (آخرین روزها در محل کار و اتاق عمل و...).

عکسها و نمونه‌ی نامه‌ها نیز در کتاب موجود است.

در کنار آتش

مهناز شایسته‌فر. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۳.

۹۰ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۸۳).

عنوان روی جلد: در کنار آتش: یادداشتهایی از جنگ شهرها در کرمانشاه.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: By the Fire: The Remembraces of the War of the Cities in Kermanshah.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

در این کتاب، نویسنده اوضاع کرمانشاه را در دوران جنگ شهرها شرخ داده است. وقایع جنگ با شرح زندگی خانواده‌ای از اهالی کرمانشاه بازگو می‌شود. «شروع جنگ، شکسته شدن دیوار صوتی، بمبارانهای مکرر، درسهای شهامت و استقامت که اعضای خانواده فرا می‌گیرند، شهادت اهالی، از بین رفتن اماکن عمومی و مدارس، موشکباران‌ها، مهاجرت مردم به روستاها و مناطق اطراف و در عین حال جاری بودن زندگی روزانه طی همه‌ی این حوادث (نظیر برپا داشتن مراسم شبهای احیا در ماه مبارک رمضان و...)» در این کتاب تشریح شده‌اند. در پایان نیز انجام عملیات مرصاد پس از پذیرش قطعنامه‌ی ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل از سوی ایران و برقراری آتش بس، از زبان یکی از شهود نقل شده است.

دفتری از آسمان: یادداشتهای شهید حسین سوری

حسین سوری. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ دوم): ۱۳۷۵.

۱۰۸ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۱۱).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: A Notebook From Heaven.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

مندرجات: از میان یادداشت‌های شهید؛ خاطرات فتح المبین؛ بیت المقدس، مرحله‌ی اول؛ بیت المقدس، مرحله‌ی دوم؛ لبنان؛ خیبر؛ نامه‌ها؛ یادداشت‌ها؛ وصیتنامه.

کتاب دفتری از آسمان مجموعه یادداشت‌ها، نامه‌ها و وصیتنامه شهید حسین سوری است. او در یکی از خاطرات در مورد عملیات شناسایی در منطقه‌ی مهران (قبل از انجام عملیات پیروز کربلای یک) و حوادثی که در

[صفحه ۷۷۴]

آن جا رخ داده سخن می گوید. بخش دیگری از کتاب، خاطرات شهید سوری از شرکت در عملیاتهای فتح المبین، بیت المقدس (مرحله‌های اول و دوم) می‌باشد. همچنین خاطرات شهید سوری از سفر به لبنان و چند نامه که از آن جا به پدر و مادر و یکی از دوستان خود، به نام احمد، ارسال کرده نیز در این مجموعه به چاپ رسیده است. هم چنین خاطرات عملیات خیبر، یادداشت‌های روز شمار شهید حسین سوری در خرمشهر از تاریخ ۵ / ۶ / ۱۳۷۴ تا ۸ / ۶ / ۱۳۶۴ و وصیتنامه‌ی شهید در این مجموعه موجود است.

دیده بان بازی دراز: مجموعه خاطرات یونس نوری

یونس نوری. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۳.

[۱۲۵، ۱۱] ص.: تصویر، عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۸۹). عنوان روی جلد: دیده‌بان بازی دراز.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Look-out of Bazi Deraz

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

این کتاب، خاطرات «یونس نوری» از عملیاتهای فتح المبین، بیت المقدس، مسلم بن عقیل، والفجر هشت، کربلای یک و کربلای پنج است و او در هر خاطره از رشادتهای برادران پاسدار و بسیجی یاد کرده است. ضمنا در خاطره‌ای تحت عنوان «دیده‌بان بازی دراز»، دلاوری‌های شهید «محمود غفاری» را بیان نموده است. همچنین موقعیت جغرافیایی و امتیازاتی که نیروهای اسلام در هر عملیات به دست آورده‌اند و مکان‌هایی را که آزاد کرده‌اند، برشمرده است. در پایان، پیامهای حضرت امام (ره) که بعد از پیروزی بسیجی‌ها برای آنان ارسال شده است و نیز عکسهایی از شهدای عملیات مذکور در کتاب به چاپ رسیده است.

راز سبز آتش

خاطره غلامعلی شجاعیان؛ مصاحبه کننده: محمد بروجردی؛ بازنویس نثر: فرزین شیرزادی؛ طرح و نظارت، محمدقاسم فروغی جهرمی. - تهران: بنیاد حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس، مدیریت ادبیات و انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۱۷۶ ص.، [۱۲] ص. عکس (رنگی). - (ادبیات دفاع مقدس: خاطره؛ ۳). طراح روی جلد به صفحات رنگی: حسنعلی نیلچیان.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب حاضر خاطرات برادر غلامعلی شجاعیان است. در این کتاب، خاطرات نویسنده از شرکت او در عملیاتهای مختلف (از ابتدای جنگ) شرح داده شده است. او همراه عده‌ای به نزدیکی پل کارون اعزام شده‌اند. او در این کتاب از «مجروح شدن و بازگشت به تهران، عزیمت به جبهه‌ی مهران در آبان ماه ۱۳۵۹، مأموریت در بازی دراز در تابستان سال ۱۳۶۰، مجروح شدن و بازگشت به تهران برای مداوا، مأموریت در منطقه‌ی ملکشاهی (بین مهران و دهلران) در اوایل سال ۱۳۶۱، پس از عملیات فتح المبین، و بازگشت با هفت اسیر عراقی» سخن می‌گوید. پس از آن، او مسؤول عملیات جبهه‌های مهران می‌شود و بعد از آن نیز مسؤولیت‌های دیگری مانند جانشین اطلاعات عملیات قرارگاه نجف، اطلاعات عملیات لشکر ۲۷ حضرت رسول (ص) و... به وی داده می‌شود. شرح عملیاتهایی که او در آن‌ها شرکت داشته، دلاوری‌های همرزمان و غم از دست دادن آنها و مسؤولیت‌های دیگری که عهده‌دار بوده، در کتاب آمده است.

[صفحه ۷۷۵]

راز قله‌ی ۲۵۱۹: خاطرات سرگرد عراقی سلطان کعبی

سلطان کعبی؛ مترجم محمدحسن مقیسه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۶.

۴۵ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۱۴۶).

طراح روی جلد: کوروش پارسانژاد.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Secret of ۲۵۱۹ Summit, The Memoirs of the Iraqe Major: Soltan Ka'bi.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب «راز قله‌ی ۲۵۱۹»، مجموعه‌ی خاطرات سرگرد عراقی «سلطان کعبی» (یکی از فرماندهان ارتش عراق) است. او از ابتدای جنگ و حرص و آز نیروهای عراقی برای غارت و چپاول کشور ایران می‌گوید. از آنجا که نیروهای تحت امر او - همراه با یک هنگ دیگر - در منطقه‌ی حاج عمران و قله‌های اطراف آن (از جمله قله‌ی ۲۵۱۹) عملیات مختلفی اجرا کردند، توانسته است حماسه‌های نیروهای ایران را به تصویر بکشد. او از وضعیت عمومی نیروهای تحت امر خود، فرماندهانی که با آنها ارتباط داشت، استعدادهای نظامی ارتش عراق در منطقه، درگیریهای مختلف با نیروهای اسلام، ترس و زبونی نیروهای عراقی، تلاش برای تسخیر این منطقه، استفاده از موشکهای زمین به زمین و بالاخره دست زدن به جنایت و استفاده از سلاحهای شیمیایی علیه مردم بیگناه و نیروهای ایرانی سخن گفته و پرده از رازهای درون ارتش عراق برداشته است. وی این خاطرات را هنگام زندگی در خارج از کشور نوشته است.

راست قامتان تاریخ و خاطرات جبهه

حسن ایزدی خراسانی. - مشهد: ندای اسلام، ۱۳۶۴.

۱۴۴ ص.: عکس.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب اثر جانباز و پدر شهید، حاج شیخ محسن ایزدی خراسانی، معروف به چریک پیر جبهه است. وی در ابتدای کتاب به موضوع جهاد و شهید و شهادت و نقش روحانیت در اجتماع پرداخته است. در این کتاب خاطراتی از امدادهای الهی، اسرای عراقی، ایثار رزمندگان، قصر شیرین، گیلان غرب و از شهیدان شیرودی و حداد عادل و... آورده شده است. همچنین وصیتنامه‌های شهیدان: جواد ایزدی، غلامحسین مظفریان، حسین و محمدرضا دادمحمدی و صادق سمیعی به چاپ رسیده است. حاج شیخ ایزدی خراسانی در آذر ماه ۱۳۵۹ عازم جبهه شد و در عملیات شکستن حصر آبادان و مقاومت در تنگه حاجیان و غیره شرکت داشت. در کتاب چهار قطعه شعر در وصف شهید، چریک پیر حاج حسن ایزدی و فرزند شهید آورده شده است. حاج حسن ایزدی پیامی نیز به خانواده شهدا داده است.

راهکار سوم

محمدرضا زرکش. - همدان: مفتون همدانی، (چاپ اول): ۵۹.۱۳۷۹ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

نویسنده - که در دوران جنگ از رزمندگان واحد اطلاعات عملیات بوده است - در این کتاب، یکی از عملیاتهای جنگ را در قالب خاطرات بازگو می‌کند. او به همراه گروه دیگری از رزمندگان اطلاعات عملیات، طی چندین شب، راه عبور از اروندرود را شناسایی می‌کنند ولی در شب عملیات با مقاومت دشمن مواجه می‌شوند، که در نتیجه، شمار زیادی از رزمندگان شهید می‌شوند. راوی خاطرات به همراه رزمنده‌ی دیگری پس از تحمل دو روز تشنگی، گرسنگی و خستگی (در داخل خاک دشمن) به خاک ایران باز می‌گردند. در پایان کتاب عکسهایی از نویسنده و دیگر رزمندگان و شهیدان به چاپ رسیده است.

[صفحه ۷۷۶]

رجایی در آینه مردم

[بنیاد فرهنگی شهید رجایی]؛ ویراستار محمدعلی حضرتی. - [قزوین]: بنیاد فرهنگی شهید رجایی، (چاپ اول): ۱۳۵.۱۳۸۱ ص.
طراح روی جلد: حسن دانشگرنژاد.
شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.
این کتاب با مشارکت شهرداری و شورای شهر الوند چاپ شده است.
کتاب حاضر شامل مجموعه‌ای از جملات و گفتارهایی است که مردم، نویسندگان، خانواده‌ی شهدا، مسؤولان و رجال مملکتی درباره‌ی شخصیت، ایثارگرایی، مردم‌گرایی، ایمان و تدین، اسوه بودن، مدیریت، عدالت‌گرایی، وطن‌پرستی، تابع ولایت بودن و سایر خصایص شهید محمدعلی رجایی بیان کرده‌اند. جملات ارائه شده فاقد نظم خاص هستند و در زیر هر گفتار، نام و نام خانوادگی فرد مربوطه آمده است. در جملات ارائه شده، درباره‌ی دفاع مقدس و حضور شهید رجایی در جبهه‌ها و نیز بسیجی و عاشق شهادت بودن وی مطالبی ارائه شده است.

رزم آفرینان ساحل کرخه: بر اساس خاطرات سرهنگ جانباز غلامرضا رهبر از نخستین حماسه‌های دفاع مقدس

تهیه کننده دفتر سیاسی؛ ویراستار محمدهادی خالقی، تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، سازمان عقیدتی سیاسی، معاونت تبلیغات و روابط عمومی (مدیریت انتشارات)، (چاپ اول): ۷۴.۱۳۷۶ ص.
شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.
کتاب حاضر شامل خاطراتی است که سرهنگ جانباز «غلامرضا رهبر» از آغاز تجاوز دشمن تا زمان مجروح شدنش نقل کرده است. خاطرات وی شامل مطالب زیر است: «آغاز حمله‌ی دشمن و پیوستن وی به گردان ۱۴۱ تیپ دو پیاده از لشکر ۲۱ حمزه سیدالشهداء، حرکت با یگان مربوطه به سوی جبهه‌ی جنوب، خاطراتی از مناطق غرب دزفول و پل کرخه، ده شیخ قندی و درگیری تانکهای عراق با آنها، تصرف عین خوش توسط دشمن و در خطر محاصره افتادن، صحنه‌هایی از ایثار رزمندگان در هنگام تشنگی، بازسازی مجدد گروه رزمی ۱۴۱ و بدرقه‌ی تیمسار فلاحی و ظهیرنژاد در هنگام حرکت به سمت جبهه شوش، نبرد در ساحل کرخه، خاطراتی از حضور آیه‌الله خامنه‌ای در خطوط نبرد، نحوه‌ی شهادت سرباز محمد جهانی (که یک بار اشتباهی شخص دیگری را به جای وی دفن کرده بودند)، خاطراتی از تبلیغات روانی دشمن و نحوه‌ی مجروحیت و جانبازی وی».

رقصی چنین میانه میدانم آرزوست

مصطفی چمران. - تهران: بنیاد شهید چمران؛ بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس، (چاپ اول): ۱۳۷۸.
۷۱ ص.: مصور (رنگی)، نقشه، نمونه، عکس (رنگی).
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.
در این کتاب، شرح عملیات نظامی روز ۲۶ آبان ۱۳۵۹ (مصادف با شب تاسوعا)، که به آزادسازی سوسنگرد از محاصره و اشغال نیروهای عراقی منجر شد، از قول شهید چمران روایت می‌شود. این عملیات پیروزمندانه توسط ستاد جنگهای نامنظم، متشکل از نیروهای داوطلب مردمی به فرماندهی شهید چمران، صورت گرفت. در صفحات پایانی کتاب، تعدادی عکس رنگی از شهید چمران به چاپ رسیده است.

[صفحه ۷۷۷]

روزهای آخر

احمد دهقان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۱.
۱۹۷ ص.: مصور، عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۳۸).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: Final Days
شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.
این کتاب مجموعه‌ای است از خاطرات روزهای پایانی جنگ و پذیرش قطعنامه‌ای که سنگینی آن کمر حضرت امام (ره) و «بچه‌های» جنگ دیده را خم کرد. احمد دهقان یکی از همین «بچه‌ها» است. او خاطرات تلخ و شیرین فداکاری و ایثار و از خودگذشتگی رزمندگان را در طول عملیات بیت المقدس هفت و عملیات غدیر که ورق‌های پایانی کتاب دفاع مقدس هشت ساله ما را ورق زدند، بیان کرده است. و البته حوادث تلخ، اما واقعی، همانقدر ارزشمند هستند که روزهای پر از پیروزی و شادکامی.

روزهای به یاد ماندنی

مرتضی شفیعی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ دوم): ۱۳۷۳.
۱۶۸ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۸۸).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: Days to Remember
شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.
این کتاب تحت عنوان «آن روزهای به یاد ماندنی» توسط همین ناشر در همین سال منتشر شده است.
مندرجات: پنجمین کربلا؛ مناجات دوپازا؛ عروج شلمچه.
کتاب «روزهای به یاد ماندنی» خاطرات دانشجوی بسیجی «مرتضی شفیعی» از دوران شرکت ایشان در نبردهای دفاع مقدس است. او که از پاییز ۱۳۶۵ در جبهه‌های حق علیه باطل بوده است، خاطرات خود را از این ایام به رشته‌ی تحریر در آورده است. «پنجمین کربلا» مربوط به اولین حضور وی در جبهه برای عملیات کربلای پنج و شرح مجروح شدن وی و بازگشت او به تهران است. «مناجات دوپازا» خاطرات او از منطقه‌ی کردستان در ارتفاعات دوپازا و عملیات نصر طی بهار و تابستان ۱۳۶۶ است. او در این قسمت به بیان روحیه رزمندگان و وضع سنگرهای نیروهای عراقی شکست خورده پرداخته است. «عروج شلمچه» خاطرات نویسنده از حضور در جبهه‌های شلمچه و فکه طی بهار و تابستان ۱۳۶۷ (تا پذیرش قطعنامه‌ی ۵۹۸ از سوی ایران) را در بر می‌گیرد. او در این بخش، وضعیت حاکم بر جبهه و شهادت یاران و دوستانش و احساسات آنها و مردم شهر را در برابر پذیرش قطعنامه شرح داده است.

رهاتر از نسیم: یادنامه سردار شهید مسلم شیرافکن

نویسنده منوچهر ذوقی، علی‌محمد روانستان؛ ویراستار احمد اکبرپور. - شیراز: کنگره بزرگداشت سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۷۹.
۱۱۱ ص. - (کنگره سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس؛ ۴۲).

عنوان دیگر: رهاتر از نسیم: یادنامه‌ی سردار شهید مسلم شیرافکن.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

در این کتاب، خاطراتی درباره‌ی سردار «شهید مسلم شیرافکن» - به نقل از افراد خانواده، دوستان و آشنایان و همرزمان او - نقل شده است. خاطرات به صورتی داستان گونه نوشته و تنظیم شده‌اند و گویای شرح خلاصه‌ای از زندگی و ویژگی‌های اخلاقی و نحوه‌ی فرماندهی و سرانجام،شهادت سردار شهید شیرافکن هستند. کتاب با قطعه شعری در رثای سردار شهید به پایان می‌رسد.

[صفحه ۷۷۸]

رهایی

براساس خاطره محمود یزدانی. - تهران: وزارت جهاد سازندگی، مرکز حفظ و نشر آثار دفاع مقدس، ۶۷.۱۳۷۶ ص.

این کتاب به مناسبت یادواره سرداران شهید جهاد سازندگی و شهدای استان تهران منتشر شده است. محمود یزدانی، مهندس لعل و جوانی به نام سعید، جهادگرانی هستند که به دست کومله‌ها اسیر می‌شوند. در روزهای اسارت، کومله‌ها تلاش می‌کنند تا ایمان آنها را سست نمایند. ولی هر سه جهادگر با نمازهای جماعت سه نفره‌ی خود با آنان مقابله می‌کنند. پس از مدتی، به زندان «لبست» و از آنجا نیز به زندان «بلکه» برده می‌شوند. آنها جهادگران و سایر زندانیان را روزها به بیگاری برده، مورد تحقیر قرار می‌دهند. عید سال ۶۲، همه‌ی زندانیان - به غیر از سه جهادگر - آزاد می‌شوند. در اواخر فروردین، جهادگران را به زندان دیگری انتقال می‌دهند و در مسجد روستا زندانی می‌کنند. ابتدا مهندس لعل و سپس محمود و سعید آزاد می‌شوند. چند ماه پس از آزادی، «حسین قلی‌پور» یکی از افرادی که تیرباران شده بود، صحیح و سالم به نزد آنها می‌آید! او تعریف می‌کند که پس از تیرباران و تیر خلاص، به لطف خدا زنده مانده است.

ره یافته عشق: مجموعه خاطرات شهید سرتیپ حاج محمد جعفر نصراصفهانی

گردآوری و تدوین نجاتعلی صادقی گویا. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد؛ بنیاد شهید انقلاب اسلامی، شمیرانات (منطقه‌ی ۵)، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۲۵۶ ص.: مصور، نمونه، عکس.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

این کتاب، زندگینامه‌ی کوتاهی از «شهید حاج محمد جعفر نصراصفهانی» (متولد سال ۱۳۳۹، در محله‌ی منارجنبان اصفهان) است. وی طی جنگ مسؤولیت‌های متعددی بر عهده داشت و در سال ۱۳۷۵ به واسطه‌ی عوارض جراحت شیمیایی به خیل شهدا پیوست. مطالب کتاب، شامل زندگینامه و خاطراتی چند به قرار زیر است: «نگاهی کوتاه به زندگی شهید؛ بخش اول: گزیده‌ی دفتر خاطرات شهید (شامل یادداشتهای روزانه‌ی شهید در بازدید از مناطق مختلف، رزمندگان و موارد دیگر) و بخش دوم: خاطره‌ی شهید نصر در کلام نزدیکان و دوستان (در وصف ویژگی‌های اخلاقی، شجاعت، نماز، رعایت بیت‌المال، کمک به دیگران، تواضع و...)». نمونه‌ی وصیتنامه شهید به خط خودش؛ عکسهایی از دوران جوانی، جبهه و هنگام تدفین و نمونه‌ی دست خط سرتیپ علی صیاد شیرازی در وصف شهید نیز در کتاب آمده است.

زاویه و اضطراب

نوشته: صمد شفیعی؛ باز نوسته یوسف قوجق؛ بازنویس نثر حسن بنی‌عامری؛ زیر نظر محمدقاسم فروغی جهرمی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارات، ۱۳۷۲.

۷۹ ص.: (مجموعه خاطره، ۱۲).

این خاطرات را مرکز حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس لشکر ۳۱ عاشورا جمع‌آوری کرده و به مناسبت سالگرد هفته بسیج (۱۲ - ۵ آذر ماه) منتشر کرده است.

کتاب «زاویه و اضطراب» مجموعه‌ی خاطرات صمد شفیعی از عملیات کربلای پنج است. کتاب چهار بخش دارد: آغاز عملیات کربلای پنج؛ عملیات در جزیره «بوارین»؛ شناسایی مرحله تکمیلی کربلای پنج؛ عملیات مرحله تکمیلی کربلای پنج. محتوای خاطرات و متن کتاب درباره موارد زیر می‌باشد: روزهای قبل از عملیات و انتقال نیروها از اسکله شهید باکری، به غنیمت گرفتن تانکهای دشمن در شب، اسارت نیروهای دشمن و

[صفحه ۷۷۹]

فرماندهایشان در منطقه کانال ماهی، جلسه فرماندهی برای توجیه ادامه عملیات و آزادسازی شهرک دوعیجی، به اسارت گرفتن صدها تن عراقی در جاده خرمشهر و بصره، شناسایی منطقه نهر جاسم توسط گروه اطلاعات عملیات، ادامه عملیات در نهر جاسم و تصرف شهرک دوعیجی.

زندگی خوب بود

حسین رحیم‌پور. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۲۰۸ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۵۴).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Life Was Getting on Well

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه.

در این کتاب، رزمنده «حسن رحیم‌پور» خاطرات خود را از دوران جنگ تحمیلی بازگو می‌کند. در زمستان سال ۱۳۶۰، در هنگامه‌ی جنگ، «حسن» در تهران، در آزمایشگاهی مشغول به کار است. او متأهل است و دو پسر و یک دختر دارد. به او مأموریت داده می‌شود تا به مدت بیست روز در مناطق جنگی خدمت کند. حسن پس از فراهم نمودن مقدمات، عازم اهواز می‌شود. او در این سفر با عباس، محمود و رضا آشنا می‌شود. آنها نیز مانند حسن از سوی وزارت بهداری اعزام شده‌اند. حسن، با رسیدن به اهواز، در یک آزمایشگاه سیار مشغول به کار می‌شود. مدتی بعد مأموریت او به پایان می‌رسد، اما...

زنده باد کمیل

محسن مطلق. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۰.

[۹۹] ص.، [۱۱] ص. عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۲۵).

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Long Live The Komeili

«زنـده باد کمیل» خاطرات «محسن مطلق» (یکی از رزمنـدگان گردان کمیل) است. وی در این کتاب زندگی رزمندگان را در جبهه شرح داده، حالات معنوی و شوخ طبعی و سـرزندگی آنهـا را قبـل از عملیـات - زمـانی کـه همگی برای رسـیدن بـه معبـود خـود می‌سوختند - بیان می‌کند. او می‌گوید که از قیافه‌ی رزمندگان می‌توانستند به آسمانی بودن و شهید شدن عده‌ای پی ببرند. در این خاطرات، در مورد ایثار و فداکاری و روحیه‌ی بالای رزمندگان و توسل به خدا صـحبت شده است؛ که چگونه افراد گردان شـبها را بـا دعـای توسـل و سینه‌زنی سپری می‌کردنـد و بسـیاری از رزمنـدگان شب تـا صـبح به نمـاز و نیایش می‌پرداختنـد. خاطرات نشان دهنـده‌ی از خود گذشـتگی، ایثار و عشق به شـهادت رزمنـدگان است. بخشـی از کتاب، مربوط به مرحله‌ی دوم عملیات آزادسازی مهران و بخش دیگر در مورد عملیات آزادسازی شلمچه است.

سایه دو ستون

جمال سرمستانی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۳.

۱۱۲ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات، ۹۲).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The shade of the Two Pillars

این کتـاب، خاطرات جمال سرمسـتانی از حـدود سیزده ماه حضور در جبهه، در دومین بار اعزام است. خاطرات در شـش قسـمت - تحت عناوین «سنگ چین»، «نفر جلویی»، «گوش به زنگ»، «سایه‌ی دو ستون»، «سایبانی سبز»،

[صفحه ۷۸۰]

«شایعه شهادت» و «به وقت عراق» - تنظیم شده‌اند. شرح رویدادها از لحظه‌ی اعزام در روز شانزدهم مرداد ماه ۱۳۶۶ آغاز می‌شود و بـا ذکر جزئیـات رخـدادها طی مأموریتهـای مختلف در جبهه‌هـای غرب در کردسـتان (بـانه، بوکان، ماووت عراق و...) تا تاریـخ ۲۳ شهریور ۱۳۶۷، ادامـه می‌یابـد. آخریـن بخش (بـه وقـت عراق)، ذکر خـاطرات ایـن رزمنـده در بـازگشت بـه منطقه‌ی عملیـاتی بیت المقـدس دو و تک قمیش است که پس از چهار سال (اواخر پاییز ۱۳۷۰)، برای پیدا کردن و باز گرداندن پیکر مطهر شهیدان انجام گرفته بود.

سایه‌های زیر منور

خـاطره حسـین سـهرابی؛ بـازنویس نـثر یعقـوب آذر. - تهران: سپاه پاسـداران انقلاـب اسـلامی، نیروی زمینی، نماینـدگی ولی فقیه، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت نشر، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۱۷۲، [۸]، عکس (رنگی). - (مجموعه آثار و ارزشهای دفاع مقدس؛ خاطره: ۳۰)

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مندرجات: حرف دل؛ به یاد آن روزها؛ ارمغان سبز؛ پنج روز مرخصی؛ شب ابری بود؛ سایه‌های زیر منور؛ همسنگرانم؛ حاج عمران؛ نسیم پاییز؛ هوای نمناک جنوب.

کتـاب، مجموعه‌ای است از نه خـاطره از «حسـین سـهرابی»، بـدین قرار: «یاد آن روزها»، خاطره‌ی اعزام به جبهه است؛ «ارمغان سبز»، خاطره‌ی اعزام به منطقه‌ی عملیاتی ابوغریب، در فروردین سال ۱۳۶۲ است. «پنج روز مرخصی»، خاطره‌ای است از دیدار مناطق جبهه

در یک اردوی پنج روزه؛ «شب ابری بود»، شرح عملیات والفجر نه است با هدف آزادسازی ارتفاعات ماماخلان و معبر ابرده؛ «سایه‌های زیر منور»، شرح خاطره‌ی حمله‌ی ایرانی‌ها به نیروهای عراقی است (در حمله به شهر سلیمانیه که در این عملیات، سردار کاوه نیز شرکت داشت)؛ «حاج عمران»، خاطره‌ی حمله‌ی نیروهای ایران به عراقی‌ها در منطقه‌ی پیرانشهر است؛ «نسیم پاییز»، شرح عملیاتی در منطقه‌ی حاج عمران پیرانشهر است و شهادت سردار کاوه؛ «هوای نمناک جنوب»، شرح شور و شوق افراد برای شرکت در عملیات شلمچه و مجروح شدن راوی است.

سبز جامگان نجات

خلیل علیزاده. - تهران: اطلاعات، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

[۱۷۴] ص.: مصور (رنگی)، نقشه (رنگی).

شمارگان: ۳۱۵۰ نسخه.

این کتاب خاطرات «خلیل علیزاده»، پزشک و دانشیار دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، از مناطق مختلف عملیاتی است. مطالب زیر از جمله موضوع خاطرات او هستند «آغاز جنگ تحمیلی؛ اعزام به منطقه‌ی جنوب (سوسنگرد)، امکانات محدود پزشکی؛ اعزام در مرداد ماه ۱۳۶۰ به منطقه‌ی جنوب و بیمارستان شهید چمران سوسنگرد؛ سوختگی شدید خلبان بالگرد؛ اورژانس صحرایی در خط مقدم؛ مجروحان نیازمند به عملیات احیای قلبی - ریوی (R. P. C.)؛ عملیاتهای فتح المبین، بیت المقدس، رمضان، والفجر مقدماتی، والفجر دو، خیبر، بدر، والفجر هشت، کربلای یک (آزادسازی مهران)، کربلای دو (پیرانشهر)، کربلای چهار، کربلای پنج و مجروحان غواصی و کربلای هشت (در بمیارستان ویژه‌ی شیمیایی‌ها)؛ دستمزد پزشکان در جبهه؛ اعزام به کرمانشاه؛ بیمارستان شهید بقایی اهواز و راه‌اندازی اتاقهای عمل، و...» عکسهای موجود در کتاب، دارای زیرنویس هستند.

[صفحه ۷۸۱]

ستاره‌ی زهیر

اسماعیل علایی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ دوم): ۱۳۷۳.

۶۰ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۶۸).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Star of the Zoheir

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

این کتاب، شرح خاطرات برادر بسیجی - سید اسماعیل علایی - از دوران خدمت در جبهه‌های حق علیه باطل است. او جمعی گردان زهیر از تیپ سیدالشهداء (ع) بود و خاطرات وی، بیشتر از همه، درباره‌ی سید داوود حیدری، فرمانده‌ی این گردان است؛ که «ستاره‌ی زهیر بود». طی خاطرات، از ایثار، شجاعت، قدرت ایمان، عشق به شهادت و مقاومت رزمندگان بسیار سخن گفته شده است. شرکت در عملیاتهای مختلف که عملیات ایذایی در فکه، عملیات کربلای یک و آزادی شهر مهران، عملیات کربلای پنج، عملیات بیت المقدس دو، عملیات بیت المقدس شش از آن جمله می‌باشد. «شرح نحوه‌ی مجروح شدن، انتقال به بیمارستان و مداوا، بازگشت به جبهه، یاد شهدا و دلتنگی برای جبهه و سختی قبول قطعنامه‌ی ۵۹۸» از جمله خاطرات این بسیجی است.

ستاره‌های شلمچه

احمد دهقان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۰.

۱۱۶ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۲).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Star of Shalamcheh

مندرجات: کربلای - پنج؛ کربلای - پنج تکمیلی.

«احمد دهقان» در این کتاب، خاطرات خود را از عملیات کربلای پنج و عملیات تکمیلی کربلای پنج به رشته‌ی تحریر در آورده است. او در این خاطرات، به برنامه‌ریزی دقیق فرماندهان عملیات و ایمان، ایثار، شهادت‌طلبی و صمیمیت رزمندگان اشاره می کند. بسیاری از همرزمان او شهید شده و به خیل عاشقان لقاالله پیوسته‌اند. او خود نیز، به سبب مجروح شدن، ناچار به ترک جبهه و بازگشت به تهران شده بود. برادر دهقان در خاطرات خود، نحوه‌ی آماده شدن برای انجام عملیات، شروع عملیات، پدافند عراقی‌ها و جنگ و گریز با دشمن را شرح می‌دهد. او همچنین از دلتنگی رزمندگان برای جبهه در هنگام اوقات در شهر و روزشماری جهت بازگشت به جبهه و شروع عملیات و ناامیدی افرادی که در عملیات شرکت داده نمی‌شوند، سخن گفته است.

سر بر شانه‌ی ستاره

سعید ابوطالب. - تهران: کانون فرهنگی، علمی و هنری ایثارگران، ۱۲۱.۱۳۷۵ ص. طراح روی جلد: علی وزیریان.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: On Star’s Wing

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

مطالب کتاب، خاطراتی از گردان شهادت است که در جنوب شرق یک کانال در منطقه‌ی هور، پس از انجام عملیاتی نفوذی، در محاصره‌ی دشمن قرار گرفته‌اند و ظاهرا راهی برای بازگشت ندارند. طبق دستور فرماندهی کل باید راهی برای عقب‌نشینی پیدا کنند و یاد شهید شوند؛ یا به خواست خود، اسیر شوند. علی (فرمانده‌ی گردان، که نام واقعی او مهرداد محمدی است) راهی پیدا می کند؛ افراد را می‌فرستد و خود به تنهایی در برابر دشمن می‌ایستد تا افراد نجات پیدا کنند. او تا جایی که می‌تواند ایستادگی می کند و بالاخره نیز شهید می‌شود. نویسنده‌ی کتاب، زندگی «علی» (یا مهرداد محمدی)، که فرزند یکی از خانواده‌های مرفه شهر است، و چگونگی پیوستن او به رزمندگان را شرح می‌دهد. روابط صمیمانه‌ی حاکم در جبهه، فرهنگ شهادت و ایثار، ایمان و توکل به خدا در همه جا لابه‌لای سطور موج می‌زند و این پیام را به بازماندگان می‌رساند که «نگذارید خون شهیدان پایمال شود».

[صفحه ۷۸۲]

سردار خیبر، خاطراتی از سرلشکر پاسدار شهید حاج محمد ابراهیم همت

بازنویس متن: مهدی فراهانی. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت امور مطبوعاتی و تبلیغاتی؛ کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و سی و شش هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، ۱۳۷۶.

۲۵۰، [۴] ص.: مصور (رنگی). - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه استان تهران؛ مجموعه خاطرات سرداران: ۷).

شهید محمدابراهیم همت در ۱۲ فروردین ۱۳۳۳ در قمشه به دنیا آمد. در دوران تحصیل از هوش فراوانی برخوردار بود. در سال

۱۳۵۲ دیپلم گرفت و در سال ۱۳۵۶ شغل معلمی را برگزید. تا قبل از انقلاب به واسطه‌ی فعالیت‌های سیاسی‌اش، چند بار توسط ساواک احضار شد. پس از پیروزی انقلاب، نقش چشمگیری در تشکیل سپاه پاسداران قمشه داشت. با شهادت ناصر کاظمی، فرمانده‌ی سپاه پاوه شد و تا شروع جنگ تحمیلی در این سمت باقی ماند. در عملیاتهایی مثل رمضان، مسلم بن عقیل، والفجر مقدماتی، والفجر چهار و خیبر شرکت کرد. سرانجام در نوزدهم اسفند ۱۳۶۲، در جزیره‌ی مجنون به شهادت رسید. این کتاب، حاوی ۹۴ خاطره از دوستان، خانواده و همرزمان شهید می‌باشد که هر کدام به نحوی بیانگر ابعاد روحی اوست. ویژگی‌های عمده‌ی شهید در این خاطرات عبارتند از: آرام و صبور بودن، احساس مسؤولیت کردن، پیش قدم شدن در کارهای خیر، شجاعت، شهامت، قناعت و انجام کار فقط برای رضای خدا.

سرگذشتهای ویژه از زندگی حضرت امام خمینی (جلد ۲)

به روایتی جمعی از فضلا؛ گردآوری و تنظیم مصطفی وجدانی. - تهران: پیام آزادی، (چاپ ۱۴): ۱۳۷۴.

۱۵۴ ص.: مصور، نمونه، عکس.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مطالب این کتاب، شرح سرگذشتهایی از زندگی سیاسی، معنوی، عبادی و... امام خمینی (ره) بوده، از مجله پاسدار انقلاب (حوزه‌ی علمیه) و پیام انقلاب (نشریه‌ی سپاه) و پاسدار اسلام (دفتر تبلیغات اسلامی قم) نقل شده است. از جمله مطالب کتاب، موارد زیر است: «امام خمینی (ره) از دیدگاه سید احمد خمینی (ره)، خاطره‌ای از حجت‌الاسلام توسلی درباره‌ی غیبت و جسارت به علماء، ارتباط امام با مردم، صرفه‌جویی، برخورد امام با خانواده و همچنین، مطالب و خاطراتی از امام درباره‌ی دفاع مقدس». از جمله مطالب مربوط به جنگ، «گزارشات فرماندهان و پیکهای مربوط به جنگ به امام (ره)، اخبار جنگ، جریان انتقال نیروهای آمریکا به خلیج فارس، ملاقات بنی‌صدر با امام و گزارشات دروغ درباره‌ی سپاه به امام (ره)» است. عکسهای ارائه شده در کتاب بدون زیرنویس هستند.

سرگذشتهای ویژه از زندگی حضرت امام خمینی (جلد ۳)

به روایت جمعی از فضلا؛ گردآوری و تنظیم مصطفی وجدانی. - تهران: پیام آزادی، (چاپ چهاردهم): ۱۳۷۴.

۱۵۹ ص.: مصور، عکس.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول: ۱۳۶۲.

این کتاب جلد سوم از مجموعه‌ی شش جلدی «سرگذشتهای ویژه‌ی حضرت امام خمینی (ره)» است که شامل خاطرات و سرگذشتهایی درباره‌ی امام خمینی (ره) به نقل از اطرافیان و شخصیتهای مسؤول مملکتی است. از جمله مطالب موجود در کتاب و راویان این خاطرات، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: «نگرشی اجمالی بر زندگانی امام خمینی و خاطراتی از حجت‌الاسلام ربانی املشی، دکتر محمود بروجردی (خصوصیات اخلاقی)، حجت‌الاسلام

[صفحه ۷۸۳]

رحیمیان، آیت‌الله صانعی، شهید اشرفی اصفهانی، آیت‌الله جنتی، آیت‌الله میرزا مسلم ملکوتی، حجت‌الاسلام احسان‌بخش، مصطفی

کفاش‌زاده، علی دانش منفرد (دستگیری و تبعید امام، به شهادت حاج آقا مصطفی)، شهید صدوقی (خاطراتی در ارتباط با دفاع مقدس)، آیت‌الله فاضل لنکرانی و حجت‌الاسلام جمی».

سرگذشتهای ویژه از زندگی حضرت امام خمینی (جلد ۴)

به روایت جمعی از فضلا؛ گردآوری و تنظیم مصطفی وجدانی. - تهران: پیام آزادی، (چاپ سیزدهم): ۱۳۷۴.

۱۷۴ ص.: مصور، عکس.

شمارگان ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر، جلد چهارم از مجموعه‌ی شش جلدی «سرگذشتهای ویژه‌ی حضرت امام خمینی (ره)» و شامل خاطرات و سرگذشتهایی درباره‌ی امام خمینی (ره) - به نقل از اطرافیان و شخصیتهای مسؤول مملکتی - است. جمله راویان خاطرات، می‌توان به افراد زیر اشاره کرد: «حجج اسلام: واعظ طبسی، جوادی آملی، حائری شیرازی، محلاتی، ناصری، فردوسی‌پور، خاتم یزدی و ابطحی کاشانی، محسن رفیقدوست، یکی از خواهران مقیم در اقامتگاه امام در فرانسه و آیةالله موسوی اردبیلی». قطعه شعری درباره‌ی حضرت امام (ره) نیز در کتاب چاپ شده است. در خاطرات شهید محلاتی - نماینده‌ی امام در سپاه - و محسن رفیقدوست، مطالبی درباره‌ی دفاع مقدس و نیز شهید محمد بروجردی نقل شده است.

سرگذشتهای ویژه از زندگی حضرت امام خمینی (جلد ۵)

به روایت جمعی از فضلا؛ گردآوری و تنظیم رضا شعرباف. - تهران: پیام آزادی، (چاپ هشتم): ۱۳۷۴.

۱۸۴ ص.: مصور، عکس.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر، جلد پنجم از مجموعه‌ی شش جلدی «سرگذشتهای ویژه‌ی حضرت امام خمینی (ره)» و شامل خاطرات و سرگذشتهایی درباره‌ی امام خمینی (ره) - به نقل از اطرافیان و شخصیتهای مسؤول مملکتی - است. از جمله مطالب و راویان خاطرات می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: «حجج اسلام: عبدالمجید ایروانی، مرتضی تهرانی، عبدالکریم حق‌شناس، حسن رحیمیان، مصطفی زمانی، محمد فاضلی اشتهاردی، حسن طاهری خرم‌آبادی، محمدجواد علم‌الهدی، عباسعلی عمید زنجانی، محمد مؤمن، حسین مظاهری و غلامرضا رضوانی». در خاطرات عبدالکریم حق‌شناس و حسن رحیمیان، مطالبی درباره‌ی دفاع مقدس و خاطره‌ی فرزند شهیدی آمده است که همراه خانم ایتالیایی به ملاقات امام رفت و معظم له گردنبند اهدایی خانم ایتالیایی را به فرزند شهید هدیه فرمودند.

سفر به نیستان

نوشته عزت‌الله رادمنش؛ تدوین: امیر معصومی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۳.

۱۲۰ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات: ۹۱).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: A Journey Back to the Origin

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب «سفر به نیستان»، مجموعه خاطرات و سفرنامه‌های دکتر «عزت‌الله رادمنش» به جبهه‌های جنگ حق

[صفحه ۷۸۴]

علیه باطل و گزیده‌ای از مطالعات وی در آرشیوهای جنگ است. این سفرها از تاریخ ۱۹ / ۱۰ / ۱۳۵۹ الی ۱ / ۸ / ۱۳۶۲ انجام شده است. نویسنده در خاطرات خود به توصیف وضع جبهه‌های جنگ، روحیه‌ی رزمندگان و فضای حاکم بر جبهه پرداخته است. وی طی این سفرها از شهرهای جنگ‌زده‌ی خرمشهر، آبادان، دزفول، بستان، کرمانشاه و سنگرها و خاکریزهای خطوط مقدم جبهه‌های مختلف طی عملیاتهای مختلفی مانند طریق القدس، فتح المبین و... دیدن کرده و با افراد گوناگون از بسیجی، جهادی و رزمنده تا فرماندهان و مردم عادی و جان بر کفانی از همه‌ی اقشار جامعه گفتگو کرده است. مقایسه بین اوضاع موجود در جبهه‌ها و سنگرهای رزمندگان ایرانی و سنگرهای فتح شده‌ی عراقی، روحیه‌ی بالا، ایثار، از خودگذشتگی، عشق به امام و شهادت و پیوستن به خیل عاشقان الله رزمندگان ایرانی، در این خاطرات کاملا مشهود است.

سقوط در چهلمین پرواز

نوشته یدالله شریفی‌راد. - [تهران]: توسن، ۱۳۶۲.

۲۰۷ ص.: عکس (بخشی رنگی).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، خاطراتی از سرگرد خلبان یدالله شریفی‌راد بوده، در سه بخش تنظیم شده است. بخش نخست - با عنوان «جنگ جنگ» - به شرح حمله‌ی هوایی عراق در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ به فرودگاهها و پایگاههای هوایی ایران و نحوه‌ی انجام چندین مأموریت مهم و اساسی توسط سرگرد خلبان شریفی‌راد و دیگر خلبانان به تأسیسات گاز کرکوک و مخازن نفت موصل در همان روزهای اول جنگ پرداخته است. بخش دوم - با نام «تا پیروزی» - به چگونگی مورد هدف قرار گرفتن هواپیمای این خلبان دلاور و نجات او توسط پیشمردگان کرد عراقی، رفتار محبت‌آمیز آنها، مراقبتها و مداوای شکستگیها و جراحات وی، و خاطرات ایام اقامت در جمع پیشمرگان کرد اختصاص یافته است. بخش آخر کتاب هم شرح سفر بازگشت این خلبان به وطن و جمع صمیمی خانواده است. عکسهایی در ارتباط با وقایع و رویدادهای بیان شده در خاطرات نیز در جای جای کتاب به چاپ رسیده است.

سنگرهای شناور

ترجمه‌ی حمید محمدی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۳.

۱۲۵ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۸۲).

عنوان روی جلد: ۹، یادداشت از یک اسیر عراقی: سنگرهای شناور.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Floating Trenches: Nine Remembraces of an Iraqi P.O.W.

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

مندرجات: سنگرهای شناور؛ عقرب و مأموریت چهارم؛ آسمان بارانی؛ بلدوزرچی؛ اعدام جوخه اعدام؛ دست‌های مهربان؛ دست انتقام؛ مقاومت؛ قبر خالی.

این کتاب مجموعه‌ای از یادداشتهای واقعی یک اسیر عراقی است. او بعد از اتمام تحصیلات، وارد ارتش عراق می‌شود. در تاریخ ۴ / ۸ / ۱۹۸۶، برای به دست آوردن اطلاعات از موقعیت منطقه‌ی هور و برآورد نیروها و مهمات ایرانی‌ها، وارد منطقه می‌شود.

نیروهای ایرانی در این حمله خسارات زیادی وارد می‌کنند و او توسط سازمان اطلاعات دستگیر می‌شود. موضوع یادداشتهای دیگر او از این قرار است: تشویق افراد برای آوردن جسد یک سرهنگ اطلاعاتی، بازداشت شدن یک سرباز به خاطر فرار از جبهه، گلوله باران منطقه توسط ایرانیان، متلاشی شدن کامیون پر از سرنشین و جمع‌آوری اجساد، دستگیری چوپانی که دیده‌بان ایرانیان بود، شجاعت و فداکاری راننده‌ی بلدوزر ایرانی، حمله‌ی ایرانیان به شرق بصره، شجاعت و ایثار مادر و دختری که با بطری بنزین به سوی نیروهای عراقی حمله کردند و جسد رزمنده‌ی ایرانی که از منطقه‌ی تحت تسلط عراقی‌ها ربوده شد.

[صفحه ۷۸۵]

سومین روز محاصره

نوشته محمد هادی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۰.

۴۷ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۲۴).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Third Day of Surrounding

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

کتاب حاضر مجموعه خاطرات «محمد هادی» از لشکر ده سیدالشهدا (ع) - یکی از یگانهای سپاه پاسداران - است که بر طبق زمان و ساعات اولیه عملیات کربلای ۵ تا سه روز بعد از آن و مدت در محاصره قرار گرفتن وی نقل شده است. وی خاطرات سه روز محاصره خود و حدود پنجاه نفر از رزمندگان را (که تعدادی زخمی هم در بین آنان بودند)، بدون آب و غذا، زیر رگبار گلوله‌های دشمن بیان کرده است. او نوشته است که چگونه در سومین روز محاصره، بالاخره با جدیت و کوشش رزمندگان گردان مسلم بن عقیل و چند گردان دیگر، محاصره شکسته شد و افراد گروه (که حالا فقط سیزده نفر از آنها باقی مانده بودند)، توانستند خود را به نیروهای خودی برسانند. البته بعدا معلوم شد عده‌ای از زخمی‌ها و یکی از رزمندگان، که به عنوان پرستار نزد زخمی‌ها باقی مانده بود، به اسارت نیروهای عراقی در آمده‌اند. وی همچنین مطالبی در خصوص نحوه شهادت شهیدان: «حاج حسین فدایی اسلام، کربلایی حبیب چیذری، حاج قربان ابراهیم (فرمانده گروهان شهادت)، حاج یدالله کلهر، حاج علی فضلی، علی عزیزی، علی‌اکبر جباروند، هادی ایزدی، و نحوه اسارت مهندس حاج اسدالله خادمی و سید هادی...».

سه روایت از یک مرد

نویسنده محمدرضا بایرامی. - بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۷۷.۱۳۷۹ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، یک داستان درباره‌ی شهید حسین علم‌الهدی (فرمانده‌ی سپاه هویزه) است که در حماسه‌ی هویزه به شهادت رسید. داستان از سه بخش تشکیل شده است و هر بخش به روایت شخصیت شهید علم‌الهدی از دید یک نفر می‌پردازد. روایتگر بخش اول، شکنجه‌گر ساواکی «سروان معبر» است. در این بخش به شرح فعالیت‌های قبل از انقلاب و دستگیری حسین علم‌الهدی (در سال ۵۱) توسط ساواک و شکنجه‌ی وی، درگیری مردم با نیروهای امنیتی در پاسگاه به فرماندهی حسن (برادر شهید) فعالیت‌های شهید قبل از پیروزی انقلاب می‌پردازد. بخش دوم به شرح وقایع - اوایل جنگ و آمادگی عراق برای تدارک هجوم به شلمچه، هویزه، سوسنگرد، بستان و شناسایی‌های حسین علم‌الهدی و خیانتهای تیمسار مدنی و بنی‌صدر می‌پردازد. در نهایت به شروع جنگ و اوایل

در گیری با دشمن اشاره می کند و نحوه‌ی شهادت شهیدان: «اصغر گندمکار، رضا پیرزاده، سعید درخشان، اکبر پیرویان، محمدعلی حکیم، غفار درویشی و...» نیز تصویر می‌شود. در پایان نیز نحوه‌ی شهادت حسین علم‌الهدی و اسارت راوی در این فراز از داستان ترسیم می‌شود. بخش سوم به کمک گرفتن حسین علم‌الهدی از قاچاقچی اجناس می‌پردازد و تحول شخصیت قاچاقچی و تبدیل وی به فردی آزاد اندیش در این قسمت تصویر می‌شود.

شاخه‌ای رو به آفتاب

براساس خاطرات جانباز علی مساواتی بازنویسی و ویرایش با نظارت محمدابراهیم حسن بیگی. - تهران: بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی، مرکز نشر هنر اسلامی، ۱۳۷۳.

۹۲ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب خاطرات جانباز، «سید علی سماواتی» است که از همان اوایل جنگ و با وجود این که دانش‌آموز بوده است، وارد بسیج می‌شود. او با همه علاقه‌ای که به جنگیدن و در صف مقدم بودن داشته است، تا مدتها به

[صفحه ۷۸۶]

جبهه اعزام نمی‌شود. تا بالاخره در عملیات مسلم بن عقیل - در محور سومار - شرکت می کند. او در این عملیات مجروح می‌شود. در اعزام مجدد به عملیات کربلای چهار می‌رود. عملیات، بعد از شهادت تعدادی از نیروهای اطلاعات (بر اثر بمباران شیمیایی) همراه با چند رزمنده‌ی دیگر برای دیگر برای شناسایی موضع دشمن می‌روند و تمام اطلاعات را ثبت می کنند. مدتی بعد، عملیات کربلای پنج در منطقه‌ی شلمچه آغاز می‌شود و به پیروزی منجر می‌شود. در عملیات بعدی، او و همرزمانش برای باز کردن منطقه‌ی مین گذاری شده می‌روند و طی این مأموریت مجروح می‌شود. این رزمنده تا آخرین روزها و آخرین عملیات (مرصاد) در جبهه می‌ماند و در افتخار آفرینی رزمندگان شرکت می کند.

شانه‌های زخمی خاکریز: یادداشت‌های یک امدادگر

نوشته صباح پیری. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۶۹.

۹۰ ص.: مصور، عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات؛ ۶).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Wounded Imprints of The Trenches

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

این کتاب مجموعه خاطرات یک امدادگر جانباز است. او در سال ۶۱، در سن ۱۶ سالگی، به اردوگاه آموزشی رفته، پس از آن به عنوان امدادگر به جبهه می‌رود. در سال ۶۲ به خط مقدم جبهه در اسلام‌آباد، سپس اردوگاه شهید بروجردی در کردستان و پس از آن ایلام اعزام می‌شود. از آن پس در عملیات والفجر سه، والفجر چهار، فتح ارتفاعات شبیر، قله ۱۸۸۶، فتح قله‌ی کانی مانگا شرکت داشته است. در عملیات جفیر بارها در امداد رسانی شرکت داشته است. در عملیات فاو، جزیره مجنون، والفجر هشت، باز پس گیری مهران، کربلای چهار در شلمچه، نصر چهار و نصر پنج در ماووت، نصر هفت در دوپازا، بیت المقدس دو، بیت المقدس سه و عملیات والفجر ده شرکت کرده است. شبهایی تا صد نفر زخمی را پانسمان می کرده و شهادت بسیاری از همرزمان خود را به

چشم دیده است. حماسه ایثارها، فداکاری‌ها و از جان‌گذشتگی‌ها در هر سطر از خاطرات این امدادگر خودنمایی می‌کند.

شاهد... در جبهه جنگ

صالح افشار. - تهران: قدیانی، (چاپ دوم): ۲۳۹.۱۳۶۱ ص.: مصور.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

چاپ اول: مجله اطلاعات هفتگی.

کتاب «شاهد... در جبهه‌ی جنگ»، خاطرات «ستوان صالح افشار»، از تاریخ ۱۴ آبان ۱۳۵۹ تا ۶ بهمن ۱۳۵۹ است. وی افسر نیروی هوایی است و به جبهه اعزام شده است. این کتاب یادداشتهای روزانه‌ی وی است. در این یادداشتها، با بیان وقایع روزانه، به شرح عملیاتها، جبهه و منطقه‌ی جنگی، عقاید و اعتقادات خود، روحیات دوستان و دیگر رزمندگان می‌پردازد. وی در این یادداشتها با مادر خود نیز صحبت می‌کند. او قطعات کوچک شعرهای خود را هم در این کتاب آورده است. کتاب بیانگر عقاید نویسنده درباره‌ی جبهه، مشکلات و اتفاقات مختلف است. او فرمانده گروهی از رزمندگان است و با اطلاعاتی که دارد، سعی می‌کند با در نظر گرفتن مسائل حفاظتی، عملیات را شرح دهد. به اعتقاد وی، پایان کتاب آغاز فصل نوینی از جنگ است، یعنی حمله به دشمن؛ چرا که تا قبل از آن تاریخ، نیروها فقط دستور دفاع داشته‌اند.

[صفحه ۷۸۷]

شب چراغ: خاطرات زندگی شهید سرهنگ پاسدار خلبان محمدرضا غفوری

بازآفرینی فرهاد کمال‌آبادی؛ به کوشش دفتر گروه مشاورین فرماندهی ناجا. - قم: منبع، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

[۱۲۵] ص.، [۳] ص. تصویر. - (خاطرات؛ ۱).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Night Lamp: Memoirs based on the life story of the martyred pilot...

شمارگان ۲۲۰۰ نسخه.

این کتاب شامل خاطراتی از زندگی شهید «محمدرضا غفوری» به نقل از افراد خانواده و همرزمان وی است. شهید محمدرضا غفوری در تاریخ ۱۳۴۲ در تهران به دنیا آمد و پس از اتمام تحصیل و گذراندن آموزشهای خلبانی، با چرخبال ۲۰۶ در خدمت مناطق جنگی بود. پس از پایان جنگ در مرزهای شرقی به مبارزه با اشرار و قاچاقچیان مواد مخدر پرداخت و در مرداد ماه ۱۳۷۴، حین مأموریت، در اثر سقوط چرخبال، به شهادت رسید. خاطرات عبارتند از: خاطره‌ی پدر و خواهر شهید از دوران تولد، کودکی، نوجوانی، سربازی و ازدواج وی، خاطراتی از پیروزی انقلاب و ورود به کمیته‌ی انقلاب اسلامی، خاطراتی از آموزش خلبانی، خاطراتی از دوران جنگ و نجات مصدومان و عملیاتهای هوایی، پشتیبانی رزمندگان، پس از سقوط چرخبال، تجسس برای یافتن وی و سه همرزم شهیدش در کویر، خاطراتی از کشفیات شهید در مواجهه با اشرار و قاچاقچیان. عکسهایی از شهید در کتاب موجود است.

شبهای قدر کربلای پنج

نصرت‌الله محمودزاده. - تهران، جهاد سازندگی، پشتیبانی و مهندسی جنگ، واحد ثبت وقایع جنگ؛ مرکز نشر فرهنگی رجاء،

.۱۳۶۷

۴۳۳ ص.: نقشه (رنگی).

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

کتاب «شبهای قدر کربلای پنج»، که به مناسبت دهمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی منتشر شده، در شانزده فصل تنظیم شده است و گزارشی واقعی و لحظه به لحظه از تلاش و سنگرسازان بی‌سنگر در عملیات کربلای پنج است. این خاطرات به نقل از افرادی که در فعالیت‌های مهندسی جهاد سازندگی شرکت داشتند و بدون کوچک‌ترین دخل و تصرف در حوادث نوشته شده‌اند. این گزارش از لحظه شروع عملیات تا تسخیر کانال ده پل، سپس جزیره‌ی بوارین، پس از آن شهرک دوعیجی و بالاخره تسخیر دژها و رسیدن به یازده کیلومتری شهر بصره و مستقر شدن نیروها در آنجا را در بر می‌گیرد. تلاش این ایثارگران، پیوستن آنها به خیل عظیم شهدا، و جایگزین شدن هر راننده با راننده‌ای دیگر، فداکاری و پایمردی آنان برای هموار کردن راه و ساختن جان پناهی برای رزمندگان و در نهایت تثبیت مواضع، در همه جای کتاب از لابه‌لای سطور متجلی است و نشانگر عظمت روح، ایمان قوی و شهادت‌طلبی این افراد است.

شریک صلوات

نویسنده غلامعلی رجایی. - تهران: پیام آزادی، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۸۸ ص: نمونه، عکس.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این مجموعه شامل سوگنامه‌ها، خاطرات و اشعاری است که در قالبهای مختلف شعری در رثای حضرت امام خمینی نوشته شده‌اند. موارد زیر از جمله اشعار و مطالبی هستند که در ارتباط با دفاع مقدس سروده و نوشته شده‌اند. در بخش اول: «سوگنامه‌ی امیر کاروان عشق» (توسط یک بسیجی از خرمشهر در سوم خرداد ۱۳۶۹)؛ در

[صفحه ۷۸۸]

بخش خاطرات: «رقت قلب امام با دیدن عکس یک شهید، میزان علاقه‌ی امام در خدمت به مردم، امام و تقاضای رزمندگان، عظمت رزمندگان اسلام از دیدگاه امام، هدیه‌های خاص امام امت به رزمندگان، پیام امام به رزمندگان و تعدادی عناوین دیگر»؛ در بخش شعر: «شمع شهیدان خدا، همناله با ماه و...». نمونه‌ی استفتاء تبلیغات جبهه و جنگ و پاسخ امام در هامش استفتاء با دستخط خودشان ارائه شده است.

شمشیرهای چوبین: بر اساس خاطرات حاج محسن صادقی

نگارش محمدرضا اصلانی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۴.

۷۹ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۹۴).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Wooden Swordes, Based on the Memoirs of Hajj Mohsen sadeghi

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب، شرح خاطرات «حاج محسن صادقی» بوده که توسط آقای «محمدرضا اصلانی» جمع‌آوری و تنظیم شده است. خاطرات

این رزمنده‌ی دلاور، شرح شجاعت، ایثار و خلوص نیت رزمندگان جنگ تحمیلی است و در آن، اوج اعتلای روح انسانی و وسعت بی‌پایان دلهای عاشق و شیفته و مؤمن به آب و خاک یک میهن را می‌توان لمس کرد و تجلی ایمان را دریافت. این رزمنده - که از جانبازان جنگ تحمیلی بوده و یک چشم و دو پای خود را در حفظ ارزشها و مفاهیم والای انسانی و اسلامی از دست داده است - در عملیاتهای والفجر پنج، والفجر نه، کربلای یک و کربلای پنج شرکت داشته است. او در این خاطرات از مدت معالجه‌ی خود در انگلستان نیز سخن گفته است. شهیدان «یدالله دهقانی، شهاب خالصی، محرابی، معصومعلی بختیاری، سید محمدحسین حسینی، سید حسین کشکی و حسین قرایی» از جمله همرزمان او در جبهه بوده‌اند.

شمع صراط، خاطراتی از شهید سید محسن صفوی

بازنویس عباس اسماعیلی. - اصفهان: لشکر زرهی ۸ نجف اشرف، (چاپ اول): ۱۳۷۵.
۱۵۵ ص.: عکس (رنگی). - (کنگره بزرگداشت سرداران و ۲۳ هزار شهید استان اصفهان، مجموعه آثار؛ ۳۵): (مجموعه نجف در کربلا؛ ۱۱).
طرح روی جلد: رحیم صفوی.
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.
کتاب، حاوی ۶۹ خاطره درباره‌ی «شهید سید محسن صفوی» (مسئول دفتر مهندسی وزارت دفاع در استان اصفهان، فرمانده‌ی قرارگاه صراط المستقیم و مؤسس سپاه شهرضا) است. خاطرات به نقل از همسر، برادر، همرزمان، سرداران و نیز تعدادی از مسؤولین سپاه نقل شده‌اند. موارد زیر از جمله خاطرات هستند: «فعالیت‌های قبل از انقلاب، درگیریهای دوران انقلاب و بعد از آن، درگیری‌های سنندج و جنگ در کردستان، ازدواج، ویژگی‌های اخلاقی و دینی، تشکیل قرارگاه مهندسی صراط المستقیم، بنیان‌گذاری سپاه شهرضا، امانت داری و پرهیزکاری، صدقه دادن و توکل به خدا و برخورد شهید با دیگر همرزمان و نیروهای تحت امر». گزیده‌ای از سخنرانی شهید در جمع معاونان جنگ وزارتخانه‌ها، قسمتی از نامه‌ی شهید به همسرش و نیز عکسهایی از شهید در جمع همرزمان نیز ارائه شده است.

[صفحه ۷۸۹]

شور عاشقی، بر اساس خاطراتی از فرمانده شهید حاج حسین خرازی

علی بنی‌لوحی. - تهران: مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر، (چاپ چهارم): ۶۴.۱۳۷۸ ص.: عکس.
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.
این کتاب در دوازدهمین سالگرد شهادت فرمانده شهید حسین خرازی منتشر شده است.
مندرجات: کردستان حماسه‌های جاوید؛ شب‌های خط شیر؛ حصر آبادان؛ فتح المبین؛ رمز یا زهرا (س)؛ از خرمشهر تا خونین شهر؛ طلائیه، مبارزه نابرابر؛ عبور از اروندرود؛ تولدی دوباره؛ کلام نور.
کتاب «شور عاشقی» شرحی از زندگی، ویژگی‌های اخلاقی و مبارزات «سردار شهید حاج حسین خرازی» بوده، در نه بخش تنظیم شده است. کتاب، با شرح تولد شهید آغاز شده، به فعالیت‌های وی در دوران انقلاب و پس از پیروزی انقلاب، حضور در کردستان و مبارزه با ضد انقلاب می‌پردازد. سپس شرح فعالیت‌های وی در عملیاتهای زیر ادامه می‌یابد: ثامن‌الأئمه در اهواز، طریق القدس در

دارخوین و چزابه، فتح المبین، بیت المقدس، والفجرهای یک و دو و چهار عملیات در منطقه‌ی هورالعظیم، فاو، کربلاهای چهار و پنج و هنگام بمباران شیمیایی شلمچه توسط عراق و در نهایت، عملیات تکمیلی کربلای پنج (که منجر به شهادت شهید خرازی در منطقه‌ی نهر جاسم می‌شود). در پایان کتاب، تصاویری از شهید چاپ شده است.

شهاب: خاطرات سردار شهید مهندس حسن آقاسی زاده شعرباف

بازنویسی محمد میررفیعی؛ ویراستار هادی عرفانیان؛ [برای معاونت ادبیات کنگره بزرگداشت سرداران شهید و بیست و سه هزار شهید استان خراسان]. - تهران: شادرنگ، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۲۰۴ ص.، [۱۲] ص. تصویر (رنگی).

طراح روی جلد: سعید بابایی.

به مناسبت کنگره بزرگداشت سرداران شهید و بیت و سه هزار شهید استان خراسان.

شهید حسن آقاسی‌زاده در سال ۱۳۳۸ در مشهد به دنیا آمد. وی در سال ۱۳۶۷ در عملیات نصر هشت در منطقه ماووت به شهادت رسید. کتاب حاضر شامل سرگذشتنامه و خاطرات، به نقل از افراد خانواده و همرزمان شهید، است؛ خاطرات دوران کودکی، نوجوانی، جوانی و تحصیلات خارج از کشور، خاطراتی از او در خانواده، سپاه و مناطق مختلف عملیاتی و عملیاتهایی چون: رمضان، محرم، خیبر، بدر، والفجرهای یک تا نه، کربلاهای یک تا ده و دیگر عملیاتها، خاطراتی از زیارت خانه‌ی خدا و خاطراتی از چگونگی شهادت او. سخنرانی شهید آقاسی‌زاده در سال ۱۳۶۵، در دانشگاه تبریز، همراه با متن کامل وصیتنامه شهید و تصاویری از او در دوره‌های مختلف زندگی و مناطق مختلف عملیاتی و تشییع جنازه‌اش ارائه شده است. عکس پیکر شهید نیز در پشت جلد چاپ شده است.

شهید غریب، روایتی از اسارت شهید تندگویان

جلیل جباری. - تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، عقیدتی سیاسی، معاونت تبلیغات و انتشارات، ۸۴.۱۳۷۳ ص.

طراح روی جلد: هوشنگ محمد رحیمی‌فرد.

این کتاب روایتی از اسارت شهید محمدجواد تندگویان، وزیر نفت کابینه شهید رجایی است که از زبان یکی از تکاوران نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران بیان شده است. شهید تندگویان از اواسط سال ۵۹ به دعوت شهید رجایی و گزینش شهید بهشتی، به عنوان وزیر نفت شروع به کار می‌کند. او در مدت کوتاه وزارت خود چند بار به آبادان سفر کرد و با تدبیر او، قسمتی از پالایشگاه آبادان سالم باقی ماند. وی در سفر آخر خود به پالایشگاه آبادان، در روز ۹ / ۸ / ۱۳۵۹، همراه معاون و چند تن از همکاران خود در جاده‌ی ماهشهر به آبادان توسط نظامیان

[صفحه ۷۹۰]

بعثی عراق ربوده شد و هنگامی که بعثی‌ها قصد اعدام اسیران را داشتند، وی با معرفی خود جان همراهانش را نجات داد. ولی بعثی‌ها حتی در زمان اسارت نتوانستند شجاعت وی را تحمل کنند و او را به شهادت رساندند. پس از اسارت، او و همراهانش را در پادگان «تنومه» زندانی می‌کنند و پس از شناسایی، شهید تندگویان را از بقیه جدا می‌کنند و بقیه‌ی اسرا را به «العماره» می‌برند.

صخره‌های عقیق

حسن شکری. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۱.

۶۸ ص.، [۱۶]: تصویر، عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۳۵).

کتاب خاطرات نویسنده از عملیات بیت المقدس چهار و شرح دلاوری‌های بسیجی‌ها در این عملیات است. در این خاطرات از نحوه آغاز عملیات تا انجام آن و دلاورمردی‌ها و شجاعت‌های سردارانی چون سید محمدجواد امامیان، شهید حاج ابراهیم خلج، شهید سعید غلامی، و رزمندگانی چون سید صادق خودسیانی، پیک گردان، که در عملیات بیت المقدس چهار رشادتهای فراوان از خود نشان داد، مطالبی گفته شده است. هم چنین در مورد محل انجام عملیات توضیحاتی داده شده است. از جمله ارتفاعات تیمورژنان، که اولین نقطه آزاد شده در عملیات بیت المقدس ۴ بود، و ارتفاعات شاخ شمیران و شاخ سورمر که مشرف بر شهرهای حلبچه و سید صادق عراق بودند و در این عملیات به تصرف نیروهای اسلام در آمدند و توپخانه عراق را از دسترسی به منطقه دربندیخان بازداشتند. در پایان کتاب تعداد پانزده عکس از رزمندگان شرکت کننده در عملیات بیت المقدس چهار آمده است.

عارف شیدا

از زبان سید آزادگان علی‌اکبر ابوترابی؛ به کوشش عبدالمجید رحمانیان. - تهران: امید آزادگان، (چاپ دوم): ۶۳.۱۳۸۰ ص. - (خاطره‌های معنوی؛ ۲).

شمارگان: ۴۵۰۰ نسخه.

این کتاب حاوی ۲۸ خاطره از سید آزادگان «علی‌اکبر ابوترابی» است که از زبان خود او نقل شده است. از جمله‌ی خاطرات، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: «دوران اسارت و زندانی شدن با فردی عراقی که قصد فرار داشت؛ سؤال افسر عراقی درباره‌ی ویژگی‌های اخلاقی امام (ره)؛ شهید نبات‌علی در دوران اسارت؛ راننده‌ی کامیونی که در اثر تصادف و برخورد با فردی، عارف شد؛ آخرین لحظات آزاده‌ای که در جاده‌ی تبریز تصادف کرده، فوت کرد و عشق او به امام حسین (ع)؛ نتیجه‌ی برخورد اسلامی در آلمان و اسلام آوردن فرد مسیحی؛ پیاده‌رویهای عاشقانه از نجف تا کربلا.و از حرم امام خمینی (ره) تا حرم امام رضا (ع)؛ گذشت برادر اسیر درباره‌ی تهمتهایی که به او می‌زدند؛ فرار یکی از بستگان مسؤولان از جبهه؛ ثروتمند خسیس و لحظات مرگ او؛ دوری از خدا به خاطر دنیا پرستی و...».

عاشق صادق، مجموعه خاطراتی از سردار شهید حاج رضا حبیب‌الهی

محمدعلی آستانه؛ جمع‌آوری خاطرات: محسن حاج اکبری. - [اصفهان]: لشکر ۱۴ امام حسین (ع)، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۱۵۷ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان؛ مجموعه آثار: ۴۳).

طراح روی جلد: غلامرضا راهپیما.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی خاطرات و شرح حال «سردار شهید، محمدرضا حبیب‌اللهی» است که در مهر ماه سال ۱۳۳۷ در شهر اصفهان متولد شد و در سال ۱۳۶۱ در عملیات والفجر مقدماتی به شهادت رسید و جاویدالاثر شد.

[صفحه ۷۹۱]

مجموعه‌ی حاضـر خـاطراتی بـه نقـل از همرزمـان، خـواهر، برادر و دیگر آشـنایان شـهید و در خصـوص مـوارد زیر اسـت: «دوران نوجوانی، تحولات سال ۱۳۵۷، پس از پیروزی انقلاب، آغاز جنگ تحمیلی و مسؤولیت‌های شهید در جبهه‌ها، روزهای مجروحیت، روحیـات و خصـایص اخلاقی، شـیوه‌ی اجرایی و مـدیریتی، اخلاص و نیایشـها، صـراحت لهجه، زیارت خانه‌ی خـدا، مسؤولیت‌های شهید، عملیاتهای مختلف (از جمله، عملیات طریق القدس)، پیش‌بینی شهادت خود و...».

عبور از آخرین خاکریز، خاطرات یک پزشک اسیر عراقی

نوشته احمد عبدالرحمن؛ مترجم: محمدحسین زوار کعبه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۶۸.

۱۹۲ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Crossing the last Embankment

این کتـاب خـاطرات یـک پزشـک مسـلمان عراقی است. در مقـدمه‌ی آن از این که کشورهای اسـلامی بازیچه‌ی دست صهیونیسـم شده‌اند، ابراز تأسف می‌کند و سـپس پیشـگویی سید قطب (ره) را بیان می‌کند که (دوازده سال قبل از انقلاب) گفته بود: «به زودی برای ایران مشـکلی پیش خواهد آمد و با روی کار آمدن جمهوری اسلامی تنها راهی که باقی می‌ماند جنگ است.» عبدالرحمن در سال ۱۹۷۹ به درمانگاه نظامی خانقین منتقل می‌شود. ماه مه ۱۹۸۰ توپخانه‌ی سنگین عراقی‌ها به سوی مرزها به حرکت در می‌آید و سروان عبـدالرحمن عامل بروز جنگ را معرفی می‌کنـد و چگونگی وقایع را در طول مدتی که در جبهه بوده است، تشـریح می‌کند. او خلف وعـده‌های صدام و دروغهای تبلیغاتی حزب بعث را آشـکار می‌سازد. تا این که در تاریخ ۲۴ ماه مه سال ۱۹۸۲ میلادی در خرمشهر اسیر می‌شود.

عشق در نگاه دوم

سونیا لندگراف؛ ترجمه علی جوادی. - تهران: مرکز فرهنگی آبا، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۱۵۸ ص.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Love in second Look

خانم سونیا لندگراف زنی آلمانی است که با یک فلسطینی ازدواج کرده، مدتها است که به دین اسلام گرویده و ساکن ایران است. وی در سـال ۱۳۷۱ تحصیلات عـالیه خود را بـا نوشـتن پایان نامه‌ای در باب مقایسه فرهنگ، مـذهب و نحوه زنـدگی در کشورهای ایران و آلمـان به زبان فارسـی و با درجه‌ای ممتاز به پایان رسانیـد. کتاب «عشق در نگاه دوم» ابتـدا به زبان آلمانی نوشـته شـد. ولی ناشـرین آلمانی به این بهانه که این کتاب مطابق ذوق مردم آلمان نیست آن را چاپ نکردنـد و از وی خواسـتند مطالبی دروغ به آن بیامیزد که او چنین نکرد و سرانجام نیز ترجمه آن را به زبان عربی منتشر کرد و اینک نیز ترجمه آن به زبان فارسی منتشر شده است. خانم «سونیا لندگراف» در این کتاب ابتدا چگونگی ازدواج خود با یک فلسـطینی، پذیرش دین اسـلام و تصـمیم‌گیری جهت اقامت در ایران را شرح می‌دهد. سپس از اقامت در ایران در سالهای جنگ، از مشکلات و در عین حال، راحتی‌های این زندگی، از احترام به زنان و ارج به آنها، تأثیر اسـلام بر زندگی روزمره و از تبلیغات مغروضانه درباره‌ی ایران در آلمان می‌نویسد. بخشهای آخر کتاب نیز از سـفر به خرمشهر و اهواز و شرکت در بازسازی شهر و روحیه‌ی خوب مردم صحبت می‌کند و پس از شرح مسافرت خانوادگی به لبنان و آلمان، شادی بازگشت به ایران را بیان می‌دارد که «ایران سرمین عشق در نگاه دوم است».

[صفحه ۷۹۲]

عشق گوید هر آنچه باداباد، مجموعه خاطرات سردار شهید قربانعلی عرب

تدوین و بازنویسی جعفر شهیدی، مصطفی کاظمی. - [اصفهان]: لشکر مقدس ۱۴ امام حسین (ع)، ۱۳۷۵.

۱۶۵ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان؛ مجموعه آثار: ۴).

طراح روی جلد: غلامرضا راهپیما.

کتاب حاضر خاطراتی در مورد سردار شهید قربانعلی عرب است که نگاهی گذرا بر زندگی این رهرو کاروان نور دارد. در این کتاب تعداد زیادی از خاطرات همرزمان، برادر و خانواده‌ی شهید در رابطه با وی گردآوری شده است. این خاطرات، همگی، نشان دهنده‌ی رفتار، شخصیت والا و روح ایثار و شهادت‌طلبی او هستند. پس از خاطرات، صفحاتی از کتاب به بیان نحوه‌ی شهادت شهید قربانعلی عرب و نقل فرازهایی از سخنان وی پرداخته است و سپس شرح کوتاهی از زندگی وی و وصیتنامه‌اش درج شده است.

عطر شقایق: مجموعه خاطرات سردار شهید علی نوری ممبینی

مؤلف عیسی خلیلی؛ ویراستار محمدامین رکنی؛ [برای] کنگره سرداران و ۲۳ هزار شهید کربلای خوزستان. - تهران: لوح محفوظ، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۷۰ ص.، [۵]ص.: عکس، مصور.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

کتاب «عطر شقایق» زندگینامه و خاطراتی درباره‌ی «شهید علی نوری مبینی» است. او در سال ۱۳۳۷ در روستای دشت انار (از توابع باغ ملک) متولد شد و در عملیات کربلای چهار مصدوم شیمیایی و در سال ۱۳۶۷ شهید شد. کتاب سه بخش دارد:

بخش اول: «از تولد تا کودکی» (خاطرات خود شهید از دوران کودکی و مکتب خانه)؛ بخش دوم: «از نوجوانی تا ازدواج» (خاطرات خود شهید، خانواده و آشنایان از دوران قبل و بعد از انقلاب، ازدواج و...)؛ بخش سوم: «از دفاع مقدس تا پرواز به آسمان شهادت»: (خاطرات همسر، همرزمان و آشنایان از دوران دفاع مقدس، عملیات والفجر هشت، احترام به والدین، رفتار با فرزندان و خانواده، خاطراتی از عملیاتهای کربلای چهار و پنج و مصدومیت شیمیایی، خاطرات فرزندان از روزهای آخر زندگی، آخرین مصاحبه قبل از شهادت و...). در پایان، تصاویری از وی در جبهه و بیمارستان ارائه شده است.

علمدار

تألیف صفر عبدالملکی. - تهران: امید آزادگان، (چاپ اول): ۲۱۶.۱۳۷۸ ص.: عکس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

«علمدار» خاطرات بسیجی رزمنده و آزاده «حاج عباس روزخوش» است. او از سال ۱۳۶۰ در جبهه‌های جنگ حق علیه باطل حضور داشت، و در یکی از عملیاتها به اسارت دشمن در می‌آید. پس از گذشت سالیان دراز، سرانجام با خاتمه‌ی جنگ به آغوش میهن اسلامی باز می‌گردد. وی با همان روحیه‌ی بسیجی در کاروان رهپویان حرم تا حرم [از حرم امام خمینی (ره) تا حرم حضرت امام رضا (ع)] پیشاپیش کاروان، علمداری می‌کند. تصاویری از این آزاده و همرزمان و همسفران وی پایان بخش کتاب است.

[صفحه ۷۹۳]

علی در کربلا

مرتضی نریمانی؛ [برای] جهاد سازندگی استان اصفهان. - زاینده‌رود، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۱۱۲ ص.: نقشه نمونه. - (سنگرسازان بی‌سنگر؛ ۲).

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

مطالب کتاب حاضر، شامل خاطرات نگارنده از مرحله‌ی سوم جنگ (پس از عملیات کربلای چهار تا عملیات کربلای پنج و پس از آن) است. او نقش پشتیبانی و مهندسی جنگ جهاد سازندگی را در پیشبرد، تثبیت و تحکیم مواضع رزمندگان در مناطق عملیاتی کانال ماهی، منطقه‌ی پنج ضلعی، جاده‌ی شلمچه، شرق نهر دوعیجی و فرماندهی پشتیبانی و مهندسی جنگ جهاد اصفهان و نجف اشرف، [شهید حسین شرکت و علی (بدون ذکر نام خانوادگی)] را برشمرده است. در خاطرات از رزمندگان و شهیدان جهادگر راننده‌ی لودر و بولدوزر، نام برده شده است. نقشه‌ی استحکامات دشمن در عملیات کربلای پنج و نمونه‌ی اعلامیه‌ی دعوت به همکاری ستاد پشتیبانی و مهندسی جنگ جهاد سازندگی نیز به چاپ رسیده است. تصاویری از جهادگران و ادوات مهندسی حین ایجاد خاکریز و سایر استحکامات، در بین متن ارائه شده است.

عملیات عبور: خاطرات سروان عراقی حمید حسین فلک

مترجم: محمدنبی ابراهیمی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۹۶ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، خاطرات؛ ۱۶۰).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Crossing Operation

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه.

«عملیات عبور» شرح خاطرات «حمید حسین فلک» از افسران عراقی است. این افسر عراقی طی خاطرات خود، وضعیت ارتش عراق و روحیه‌ی سربازان و ارتشیان و دیدگاههای موجود در ارتش عراق را بازگو کرده، نمونه‌هایی از اعمال غیر انسانی و فساد اخلاقی معمول در رده‌های مختلف ارتش عراق را ذکر می‌کند. بخش عمده‌ای از این خاطرات، به چگونگی فتح «فاو» (عملیات والفجر هشت) و عبور رزمندگان پیروز اسلام از موانع دفاعی دشمن اختصاص یافته است.

غروب کردستان

محسن حسینی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۲.

۸۷ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۵۴).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: kurdestan Sunset

کتاب، مجموعه ۲۴ خاطره از عملیاتهای اجرا شده در کردستان است و نویسنده، آن را به شهدای گمنام گردان عملیاتی صاحب الزمان (عج) ژاندارمری تقدیم کرده است. راوی در این کتاب به شرح خاطرات خویش در گردان صاحب الزمان (عج) می‌پردازد. پس از بمباران ساختمان گردان توسط بعثی‌ها، با رضایت سرهنگ بهرامپور، گردان برای عملیات راهی سلیمانیه‌ی عراق می‌شود.

راوی نیز به عنوان بیسیم‌چی در گردان خدمت می‌کند. او در این خاطرات، در مورد مطالب زیر صحبت می‌کند: عملیات کمین، برخورد با آلاچیقی پر از مهمات عراقی، جان سالم به در بردن از میدان مین، شرکت در عملیات در منطقه‌های بسطام و شیلر، تأثیر پذیرش قطعنامه‌ی ۵۹۸ توسط ایران، انتقال به دژبانی، عقب‌نشینی از آدینان به سوی سقز، تحویل موشکهای سام هفت به گردان مربوطه، شیمیایی شدن در منطقه‌ی مریوان و بالاخره خداحافظی از کردستان با پایان یافتن دوره‌ی خدمت.

[صفحه ۷۹۴]

فرار از حلبچه خاطرات یک افسر اسیر عراقی فرمانده گروهان پشتیبانی

مترجم: حمید محمدی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۱۲۰ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت خاطرات؛ ۶۶).

عنوان روی جلد: فرار از حلبچه، خاطرات اسرای عراقی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Escape from Halabche

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

کتاب در دو بخش تنظیم شده است: بخش اول سه خاطره کوتاه به هم پیوسته از یک افسر عراقی است که ابتدا در دوره دبیرستان به جبهه اعزام می‌شود و بار دوم پس از پایان دوره‌ی دبیرستان. او با وجود موفقیت در امتحانات، چون عضو حزب نبوده، به دانشگاه راه نمی‌یابد و در حمله‌ی ایران به حلبچه، با فرمانده هنگ خود اسیر می‌شود.

موضوعهای خاطرات بخش دوم عبارتند از: «دام تشکیلات» فردی که در جریان انتقال حقوق سربازان و درجه‌داران عراقی به گروه منافقین بر می‌خورد و...؛ «جلادی در پشت خط اول» سرهنگی که در جریان عقب‌نشینی نیروهایش آنها را اعدام می‌کند؛ «دست انتقام» انهدام تیپ ۴۴۳ عراق در حمله‌ی ایرانیان به حلبچه و بازسازی آن؛ «شبگرد» سربازی که هنگام خالی کردن جیب جنازه‌ها، جسد برادر خود را می‌یابد؛ «سراب مدال و شجاعت» حوادثی که نزدیک ماووت اتفاق افتاد؛ «تیرهای سبز» بازجویی از اسیر پانزده ساله ایرانی و «فرار بی سرانجام» عقب‌نشینی نیروهای تیپ ۴۴۳ عراق و خائن دانستن و اعدام شدن آنهاست.

فرمانده سرزمین قلب‌ها: خاطراتی از سرلشکر پاسدار، شهید محمد بروجردی

بازنویس متن: بیژن قفقازی‌زاده. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت امور مطبوعاتی و تبلیغاتی: کنگره بزرگداشت سرداران شهید و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ ول): ۱۳۷۶.

۱۶۵ ص.، [۴] ص.: عکس (رنگی). - (مجموعه خاطرات سرداران شهید: [ج. ۴] (کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه استان تهران؛ ۳۸).

در ابتدای کتاب، فرمایشات مقام معظم رهبری در مورد شهید بروجردی آمده و در ادامه، زندگینامه‌ی شهید بروجردی ذکر شده است. نوشته‌های کتاب، در واقع، خاطرات همرزمان، همکاران، دوستان و خانواده‌ی شهید بروجردی در مورد ویژگی‌های شخصیتی و فعالیت‌های اوست. موضوع این خاطرات را می‌توان چنین ذکر کرد: فعالیت‌های شهید بروجردی قبل از انقلاب (مثل توزیع اعلامیه‌های امام)، حرکت دقیق در خط امام قبل و بعد از انقلاب اسلامی، داشتن روح تعبد و اطاعت از احکام خداوند و تبعیت از مرجع و ولایت فقیه، قدم برداشتن برای رضای خدا، انجام کارها با وضو، همکاری با روحانیت قبل و بعد از انقلاب، زیارت اماکن

متبرکه، کمک و یاری رساندن به مستضعفان، پایه‌گذاری سپاه پاسداران، سرکوبی غائله‌ی کردستان، فرماندهی قرارگاه حمزه (ع)، فرماندهی تیپ ویژه‌ی شهدا و در نهایت، شهادت در راه خدا.

فصل دستهای سبز

رضا عبد فروتن. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۱۴۲ ص.: [۱۰] ص. تصویر. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۷۹).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Green Hands Season

این کتاب، خاطرات «رضا عبد فروتن» از جنگ تحمیلی است که در شش قسمت عرضه شده است. «دشت ذهاب»: آغاز خاطرات از اعزام بـه جبهه در سال ۱۳۶۰ و رفتن به ارتفاعات منطقه و قله‌ی ابوذر؛ «سردشت در محاصره»: رفتن به بوکان و ارتفاعات سقز؛ «عروسکهای شکسته»: عزیمت به امیدیه‌ی اهواز و شرکت در مرحله‌ی اول

[صفحه ۷۹۵]

عملیات بیت المقدس و آزادسازی خرمشهر و عزیمت به شلمچه برای شناسایی؛ «رملهای تشنه»: مربوط به عملیات سال ۱۳۶۱ برای آزادسازی شهرهای العماره - کوته؛ لو رفتن عملیات و مجروح شدن از ناحیه چشم؛ جراحی چشم و بازگشت به پادگان دوکوهه؛ حماسه‌ی مختار؛ عملیات تپه‌ی شرهانی و...؛ «گشت شناسایی»: خاطراتی از سال ۱۳۶۵ و شناسایی فکه و مهران و شرکت در عملیاتهای خیبر و کربلاهای دو، پنج و هشت.

قصه‌ی جنگ

خاطره علی شادمانی؛ بازنویس نثر محمدحسن شاهسواری. - تهران: بنیاد حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس، مدیریت ادبیات و انتشارات، ۱۳۷۶.

[۱۲۷] ص. [۸] ص.: تصویر (رنگی). - (ادبیات دفاع مقدس؛ خاطره: ۴).

علی شادمانی، از سرداران دفاع مقدس، شرح خاطرات خود را از سال ۱۳۴۵ آغاز می‌نماید. در آغاز انقلاب به کمیته می‌پیوندد. از زمان شروع فعالیت‌های ضد انقلاب در پاوه و سنندج، به سنندج می‌رود و چهار ماه در پاکسازی منطقه فعالیت می‌کند. سپس به همدان باز می‌گردد و مدیر داخلی سپاه می‌شود و در خنثی سازی کودتای نوژه نقش مهمی ایفا می‌نماید. جنگ عراق علیه ایران آغاز می‌شود. در پاییز ۱۳۶۰، در عملیات مطلع‌الفجر (در ارتفاعات شیاکوه) شرکت می‌کند. در اسفند ۶۰ نیز در عملیات فتح المبین شرکت دارد. سپس به تهران باز می‌گردد تا طریقه‌ی اعمال مدیریت و اصول آن را آموزش ببیند. بعد هم فرمانده لشکر قدس همدان می‌شود. در مرداد ۱۳۶۳، مسؤول عملیات قرارگاه هفتم، در داخل خاک عراق می‌شود. در آذر ماه ۱۳۶۴، به عنوان فرمانده‌ی سپاه پاوه برگزیده می‌شود. از دیگر عملیاتهایی که وی در آنها شرکت داشته است، می‌توان «بیت المقدس، والفجر دو، خیبر و رمضان» را نام برد.

قله گردمند: خاطرات یک اسیر عراقی

به کوشش دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ ترجمه محمدحسین زوار کعبه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول):

.۱۳۷۰

۷۲ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، خاطرات، ۳۶).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Gerdmand peak: Memoirs of a commissioned Iraqi

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

کتاب حاضر خاطرات افسر اسیر عراقی در منطقه قله گرده‌مند یا گردمند است که نزد ایرانیان به قله ۲۵۱۹ معروف است. مطالب خاطرات عبارتست از: پیوستن به حزب بعث، اعزام به منطقه «العماره»، فرماندهی هنگ یکم مستقر در «چلدت» استان العماره، حمله ایرانیان در منطقه شمالی حاج عمران، تصرف ارتفاعات گرده‌مند توسط ایرانیان، درگیری‌های ایرانیان و عراقی‌ها در منطقه «رایات» مشرف بر گرده‌مند، تصمیم برای پناهندگی به ایرانیان با چند سرباز عراقی، بازگشت و عقب‌نشینی عراقی‌ها به منطقه «قصری» که متعلق به پسر ملا مصطفی بارزانی بود، حمله‌ی مجدد ایرانی‌ها در منطقه‌ی «سید کان» به کمک پیشمرگان تابع حزب دمکراتیک کردستان و نفوذ در عمق چهار کیلومتری عراق، حمله به جزیره‌ی «ام‌الرصاص» توسط ایرانی‌ها و تصرف فاو، خاطراتی از سرهنگ دوم مهاوش که کینه از شیعه و ایرانیان داشت و به شهادت رساندن اسیر مجروح ایرانی و پرتاب او در اروندرود، به اسارت در آمدن و تسلیم شدن به ایرانی‌ها در جریان تصرف ام‌الرصاص.

[صفحه ۷۹۶]

قهر چزابه: خاطرات سردار شهید اسلام ولی‌الله چراغچی

نویسنده هادی هاشم‌زاده هاشمی. - مشهد: شاد رنگ، (چاپ اول): [؟ ۱۳۸].

۱۶۵ ص.: مصور (رنگی). - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان خراسان).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، در سه فصل، سرگذشتنامه و خاطراتی از شهید ولی‌الله چراغچی، (متولد سال ۱۳۳۷، قائم مقام لشکر پنج نصر) است. مطالب کتاب به شرح زیر است. فصل اول: دوران کودکی و نوجوانی (خاطراتی از تولد، دوران کودکی، علاقه به قرآن و نماز، علاقه به کمک به مستمندان و...)؛ فصل دوم: پیروزی انقلاب و شروع جنگ (خاطراتی از دوران انقلاب، ورود به سپاه، آموزشهای تخصصی، خصوصیات فرماندهی، روزهای جنگ، اهمیت به بیت‌المال، ازدواج، عملیات رمضان، نبردهای انجام شده در سوسنگرد و چزابه، عملیاتهای مسلم بن عقیل و والفجر مقدماتی، حضور در منطقه‌ی میمک و منطقه‌ی فکه، نماز شب، اهمیت دادن به نیروهای بسیجی و...)؛ فصل سوم: سخنرانی‌ها، مصاحبه‌ها، دستنوشته‌ها و وصیتنامه‌ی شهید.

تصاویری از دوران جوانی و دوران حضور شهید در جبهه نیز در کتاب به چاپ رسیده است.

کفش‌های سرگردان

سهیلا فرجام‌فر. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، سوره مهر، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۷۶ ص.: مصور. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ ۴۸۲: جنگ ایران و عراق، خاطرات؛ ۱۴۱).

طراح روی جلد: کوروش پارسانژاد.

عنوان روی جلد: خاطرات سهیلا فرجام‌فر: کفش‌های سرگردان.

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی خاطرات پرستار، «سهیلا فرجام‌فر»، از آغاز جنگ تا کنون است. او که شدیدا علاقه‌مند به رشته پزشکی بود، با قبول نشدن در دانشگاه، به پرستاران ارتش پیوست. در همان زمان نیز با همسرش آشنا شد. هنگام شروع جنگ، او نزد خانواده‌اش در آبادان بود. خاطرات درباره‌ی موارد زیر است: «آغاز جنگ، بمباران شهر آبادان، پیوستن به امدادگران، مهاجرت با خانواده به بهبهان، بازگشت و خدمت در بیمارستان پایگاه وحدتی دزفول، بمباران و موشکبارانها، آوارگی مردم، وخامت حال مجروحان، کار شبانه‌روزی، از خودگذشتگی و ایثار او و دیگر پرستاران و پزشکان، شهادت مجروحان، روحیه و برخورد رزمندگان مجروح، شهادت همکاران، دیدار با خانواده، پایان جنگ و انتقال به تهران و اینک زندگی در زمان صلح».

کلید پرواز

تدوین محمدمهدی بهداروند. - قم: صبح میثاق، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۷۲ ص. - (تلواسه در عطش؛ ۲).

عنوان روی جلد: کلید پرواز (خاطرات سردار محمدجعفر اسدی).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

سردار «محمدجعفر اسدی» از ابتدای جنگ در خدمت جبهه‌های جنگ بوده و این مجموعه حاصل جلساتی است که سردار بسیجی، «حجت‌الاسلام دکتر محمدمهدی بهداروند» در سحرگاههای خرداد تا شهریور ۱۳۸۰ با وی داشته است. سردار اسدی در این جلسات خاطرات خود را از دوران دفاع مقدس بیان کرده است. کتاب هفت بخش دارد: «ورود به جنگ تحمیلی (وضعیت منطقه‌ی جنوب در ابتدای جنگ و اعزام به محور فارسیات)؛ آغاز جنگ (وضعیت ارتش و خیانت بنی‌صدر در عملیات ابتدایی، حضور در آبادان، جبهه‌ی ایستگاه هفت)؛ مقدمات

[صفحه ۷۹۷]

عملیات طریق القدس (ابلاغ عملیات طریق القدس، ویژگی‌های عملیات)؛ عملیات بیت المقدس (فتح خرمشهر)؛ عملیات والفجر هشت (عملیات فاو، اهمیت منطقه‌ی فاو، رودخانه‌ی اروند)؛ مقدمات عملیات کربلای پنج (مقدمات عملیات، مواضع ورود به خاک عراق) و علل پذیرش قطعنامه‌ی ۵۹۸».

کنارها هنوز زنده‌اند

خاطره عبدالحمید حلمی؛ بازنویس نثر رامین حسن‌پورمیر. - تهران: بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس، مدیریت ادبیات و انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۲۲۰ ص. - (ادبیات دفاع مقدس، خاطره؛ ۹).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

طراح روی جلد: حمیدرضا وصاف.

عبدالحمید حلمی، متولد دزفول در سال ۱۳۳۸، از فرماندهان سپاه و طی دوران جنگ و پس از آن، عهده‌دار مسؤولیت‌های مختلفی بود. این کتاب در ۴۱ فصل، خاطراتی از رشادت، ویژگی‌ها، خلوص و شجاعت فرماندهان و رزمندگان را ارائه می‌دهد. از جمله

عناوین و موضوعهای خاطرات، می‌توان به این موارد اشاره کرد: پیشروی عراق در شهریور ماه ۵۹ از مرز فکه؛ درگیری با لشکر ده زرهی عراق؛ برخورد با بنی‌صدر در جبهه و عقب‌نشینی‌های اوایل جنگ به دستور بنی‌صدر؛ درگیری در مناطق مختلف؛ خاطرات راوی با غلامعلی رشید جانشین سپاه دزفول؛ شناسایی‌های نفوذی در عمق خاک دشمن؛ خاطراتی با دیگر رزمندگان و شهدا، سرداران: مهدی زین‌الدین، حسن باقری و حاج احمد متوسلیان؛ خاطراتی از عملیاتهای فتح المبین، بیت المقدس و رمضان؛ خاطراتی از پیشرویهای عراق در اواخر جنگ، بمباران شیمیایی حلبچه و قطعنامه‌ی ۵۹۸.

کوه زیر پای من است

نوشته علی دقیقیان؛ بازنوشته یوسف قوجق؛ زیر نظر محمدقاسم فروغی جهرمی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارات، ۱۳۷۳.

۶۸ ص. - (مجموعه آثار و ارزشهای دفاع مقدس؛ مجموعه خاطره: ۱۵).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب خاطره علی دقیقیان از ضد انقلاب در کردستان است. او در آبان سال ۱۳۶۵ از تهران عازم مریوان شده، پس از پیوستن به تیپ ۷۵ ظفر، (واحد اطلاعات عملیات) به پاوه منتقل می‌شود. در آنجا آموزشهای نقشه‌خوانی و کوهنوردی می‌بینند. پس از یک ماه و نیم، اولین مأموریت خود را در خاک عراق انجام می‌دهد. پس از آن، عازم بوسکان شده، پس از مدتی به مریوان بر می‌گردد و در مریوان، همراه سیصد نفر از افراد تیپ برای عملیاتی می‌روند که هدف آن، قرارگاه آموزشی عراق و قرارگاه کومله‌ها است، پس از دو روز راهپیمایی در خاک عراق به کمین بر می‌خورند ولی وی زنده می‌ماند و پس از چند روز حرکت و مقاومت در کوه و سرما - در حالی که دیگر رمقی برایش باقی نمانده - به مرز ایران می‌رسد و توسط نیروهای ایرانی نجات می‌یابد. این خاطره حاکی از ایمان، رشادت، دلاوری و استقامت رزمندگان اسلام در مقابل سختیها و مشقتهای جنگ است.

کوهستان‌های وحشی ماووت: خاطرات رسول زارع زاده

رسول زارع‌زاده، بازنویس فرهاد اسدپور. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۵.

۱۵۲، [۲۲] ص.: مصور. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۱۳۵).

[صفحه ۷۹۸]

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب (که در حقیقت پیشکشی به شهید زنده، سردار اسلام «احمد علافی» است) شامل مجموعه‌ی خاطرات تلخ و شیرین «رسول زارع‌زاده» است که حکایت از فداکاری، ایثار، یکرنگی و از خودگذشتگی رزمندگان عزیز در راه اسلام و هدفشان و سرانجام، چگونگی راهی شدن آنان به دیار عاشقان طی عملیاتهای گوناگون دارد؛ از جمله، عملیاتهای: یا مهدی، ادامه‌ی عملیات والفجر هشت، عملیات کربلای پنج؛ عملیات بیت المقدس دو، عملیات شلمچه و بسیاری عملیاتهای دیگر. در انتها نیز احساسات این عزیزان را از شنیدن خبر پذیرش و قبول قطعنامه بیان کرده است.

گردان شهر آیینه

مؤلف عبدالرحیم سعیدی‌راد؛ [برای] کنگره سرداران و ۱۶ هزار شـهید کربلای خوزستان. - تهران: مؤسسه فرهنگی هنری ندای مهر آفرین، (چاپ اول): ۱۹۶.۱۳۷۹ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتـاب حاضـر مجموعه‌ی از خـاطرات نگارنـده از دوران حضور در جبهه‌هـای نبرد در گردان حمزه سیدالشـهدا است. وی از اهـالی روسـتای دو بندار واقع در ۱۵ کیلومتری انـدیمشک است. در زیر نمونه‌هـایی از مضـمون خـاطرات او ذکر می‌شود: نحوه‌ی اعزام به جبهه، آموزشـهای عقیدتی و نظامی، عملیات منطقه گسبه (از توابع شهر آبادان)، عملیات والفجر هشت در منطقه‌ی اروند، خاطراتی از مجروح شـدن و شـهادت رزمنـدگان: «قلاونـد، شـهرام کیخواه، علی‌محمـد طـاهری و...»، مجروحیت در عملیـات والفجر هشت و خـاطراتی از اورژانس، جزیره‌ی مینو، شـهادت فرمانـده‌ی گردان برادر حسـین‌زاده و تشـییع جنـازه‌ی وی، شـهادت و حمـاسه آفرینی شهیدان «صالح‌نژاد، زکایی مهر، کافی و...» و نبردهای رزمندگان و شـهیدان در هور و شلمچه و مطالبی درباره‌ی غواصان و عبور از میدانهای مین و رودخانه‌ی اروند و...

گردان عاشقان

نوشته: اصغر آبخضر. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۶۸.

۸۵ ص، [۱۴] ص. عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۲).

طرح روی جلد: حمید شریفی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Lovers Battalion

شمارگان: ۶۰۰۰ نسخه.

این کتاب به خانواده‌ی شـهیدان اکبر قدیانی، مسعود رضوران، فرهاد قرچه‌داغی، مجید رحیمی، مجتبی بکائی و حاج عباس ورامینی تقدیم شده است.

این کتاب در سال ۱۳۷۸ توسط شورای همتهنگی تبلیغات اسلامی، نشر هماهنگ نیز منتشر شده است.

کتاب «گردان عاشـقان» خاطره‌ی گزارش گونه‌ای از تمام لحظات حرکت یک جمع هفت نفره از بسـیجیان و پیوستن آنها به گردان مقـداد - از تیـپ حضـرت محمـد (ص) - اسـت؛ گردانی کـه بـا نـام گردان عاشـقان معروف شـده بـود. این گروه در عملیـات بیت المقدس (که به آزادی خرمشـهر منجر شد) شـرکت داشـتند. در این عملیات، راوی داسـتان شاهد شهادت تعداد زیادی از دوستان و همرزمـانش بـوده اسـت. در مرحلـه‌ی دوم عملیـات، ایـن گروه نقش خط شـکن را بر عهــده داشـت. او از فـداکاری، ایثـارگری و شهـادت‌طلبی رزمنـدگان سـخن به میان آورده است و می‌گویـد که چگونه رزمنـدگان حتی هنگام مجروح شـدن، روحیه‌ی خود را نمی‌باختنـد و بـا هـم بـه شـوخی و مزاح می‌پرداختنـد. او اتحـاد و همبســتگی ارتش و سـپاه و نیروهـای مردمی را نیز ذکر می‌کنـد. عکسهای مستندی از گردان عاشقان در عملیات بیت المقدس، در بخش پایانی کتاب به چاپ رسیده است.

[صفحه ۷۹۹]

گردان یازده نفره، خاطرات یک سرگرد اسیر عراقی

ترجمه حمید محمدی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۰.

۵۵ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۳۴).

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: ۱۱-men Battalion, Memoirs of a commissioned Iragi PAW

این سرگرد عراقی که قبلا- دبیر بوده است، به اجبار در جبهه حضور پیدا می‌کند و پس از طی یک دوره‌ی آموزشی، به منطقه‌ی سلیمانیه منتقل می‌شود. او در منطقه‌های جنگی نوسود، پنجوین، شرهانی و قلعه دیزه حضور داشته و در شمال این منطقه، شاهد اسارت بیست نفر ایرانی راه گم کرده و اعدام یازده نفر از آنها بوده است. در عملیات فاو، که عراق با شکست سختی روبه‌رو شد، از گردان ۴۹۶ نفره‌ی وی فقط یازده نفر باقی مانده بودند. او در ماووت اسیر شد و پس از ملاحظه‌ی رفتار خوب ایرانی‌ها آرزو می‌کرد که کاش زودتر اسیر شده بود. او در خاطرات خود از سرنوشت شومی می‌گوید که در صورت تمرد در انتظار آنها و افراد خانواده‌شان بود و از پاداشها و تشویقهایی سخن می‌گوید که در صورت رضایت از خدمت آنها در انتظارشان بود. او همچنین «بزرگ جلوه دادن یک درگیری ساده، فرار و خودزنی سربازان عراقی، و خوف و وحشت فرماندهان و سربازان عراقی از رزمندگان ایرانی» را ذکر کرده است.

گزارش یک بازجویی از یک سرهنگ اسیر عراقی

مرتضی بشیری. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۶۹.

۸۳ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۸).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Report of an Inspection

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

این کتاب، شرح مراحل بازجویی و زندگی اردوگاهی یکی از افسران عالیرتبه‌ی اسیر عراقی است. مطالب آن نشان دهنده‌ی قدرت ایمان فرزندان این آب و خاک است که باعث از بین بردن ماشین جنگی ارتش عراق و نیز تسلیم شدن افسران عالیرتبه‌ی عراقی شد. در کتاب، بازدید گروهی از اسرای عراقی از بهشت زهرا و مزار شهدا و مرقد حضرت معصومه (س) در قم (که آنان را بسیار تحت تأثیر قرار داده بود) شرح داده شده است و ناگفته‌هایی را از دوران اقامت آنان در ایران بیان کرده است و زندگی جدیدی که از نظر معنوی و روحی آغاز نموده‌اند. آنها یادآوری و تأکید کرده‌اند که تصمیم دارند در زندگی آینده‌ی خود، راه درستی را در پیش گیرند و اجازه نخواهند داد کسی آنها را وسیله‌ی دستیابی به امیال خود سازد. این افسر به هنگام ترک ایران، از رفتار گذشته خود کاملا پشیمان بود و تلویحا اقرار کرد که عمر خود را بیهوده صرف اهداف پوچ‌سران حزب بعث نموده است.

گلبوی: خاطرات سردار شهید اسلام عبدالحسین برونسی

بازنویسی علی‌رضا مهرداد؛ ویراستار جواد عباسی، [برای] معاونت ادبیات کنگره بزرگداشت سرداران شهید و ۲۳ هزار شهید استان خراسان. - تهران: شاد رنگ، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۱۸۹ ص.: مصور.

طراح روی جلد: خسرو زینالپور.

عنوان دیگر: گلبوی.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

[صفحه ۸۰۰]

«شهید عبدالحسین برونسی»، فرمانده‌ی تیپ هجده جوادالأئمه از لشکر پنج نصر، در سال ۱۳۲۱ در روستای گلبوی از توابع کدکن تربت حیدریه به دنیا آمد و در سال ۱۳۶۷ در عملیات بدر به شهادت رسید. کتاب حاضر شامل زندگینامه‌ی وی بوده، «دوران تولد، جوانی، مبارزه علیه رژیم طاغوت، خاطرات خانواده، دوستان و همرزمان، خاطرات عملیاتهای والفجر سه و والفجر چهار، بیت المقدس، فتح المبین، بدر، خیبر، کربلای پنج و...» را در بر می گیرد. «خاطراتی از شهیدان دیگر، سخنان مقام معظم رهبری در دیدار با خانواده‌ی شهید، گزیده‌ای از سخنان آیت‌الله معصومی، شیوه‌ی فرماندهی، روحیات و خصوصیات اخلاقی، خاطرات خود شهید از جبهه و جنگ، وصیتنامه و مناجات» نیز در کتاب به چشم می‌خورد. تصاویری نیز از دوران جبهه و همراه سایر شهدا، با زیرنویس، در پایان کتاب ارائه شده است.

گل سیمین، خاطرات سهام طاقتی

مصاحبه و تدوین ناهید سلمانی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، سوره مهر، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۱۲ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ ۴۸۳: جنگ ایران و عراق، خاطرات؛ ۱۴۲).

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

این کتاب، خاطرات «سهام طاقتی» (از اهالی خرمشهر) از تولد تا سال ۱۳۶۷ است. مطالب، عبارتند از: «دوران کودکی و جوانی، قبل و بعد از انقلاب، فعالیت‌های منافقین و بمب‌گذاری در خرمشهر و ایجاد رعب و وحشت، مسأله‌ی خلق عرب قبل از جنگ، تجاوز عراق و بمبارانها، شهید، مجروح و آواره شدن مردم، پیوستن به امدادگران، همکلاسان مجروح و شهید [مانند: پوران اکبرنژاد (همسر شهید جهان‌آرا)، فتح‌الله افشار، حمود ربیعی، ابراهیم علامه و...]، دیدار بنی‌صدر از جبهه، سقوط خرمشهر و عقب‌نشینی، هجرت به قم، اوضاع خانواده در دوران جنگ و آوارگی آنها، آشنایی با خانواده‌های شهدا در قم، موشکباران و جنگ شهرها تا ازدواج وی با یک رزمنده‌ی طلبه در سال ۱۳۶۷».

گناه و گلوله: خاطرات سردار شهید اسلام مهدی میرزایی

بازنویسی عباس فیاض [برای] معاونت ادبیات، کنگره بزرگداشت سرداران شهید و بیست و سه هزار شهید استان خراسان؛ ویراستار: هادی عرفانیان. - مشهد: معلا، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۹۸ ص. - (کنگره بزرگداشت سردار شهید و ۲۳ هزار شهید استان خراسان).

طراح روی جلد: سعید بابایی.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ای از خاطرات بیان شده از زبان همرزمان یکی از فرماندهان سپاه پاسداران در دفاع مقدس - سردار شهید «مهدی میرزایی» - است. او از اهالی مشهد مقدس و ابتدا، مسؤول گروه تخریب در تیپ ۲۱ امام رضا (ع) بود. این خاطرات، شامل گزیده‌ای از مصاحبه‌ها با شهید در زمان مسؤولیت گروه تخریب بعد از عملیات رمضان و مشاهدات یاران نزدیک و دوستان و همسنگران او است. در بخش زندگینامه، شرح کوتاهی از فعالیت‌ها، مسؤولیت‌ها، شرکت در عملیاتهای مختلف (سوسنگرد، فتح قله‌های الله‌اکبر، نصر، طریق القدس، تنگه چزابه، بیت المقدس، رمضان، مسلم بن عقیل، والفجر یک، والفجر چهار، عملیات خیبر و علمیات میمک) و سرانجام شهادت وی داده شده است.

[صفحه ۸۰۱]

لبخند ماندگار: خاطرات زندگی سردار شهید محمد نصراللهی جانشین رئیس ستاد لشکر ۴۱ ثارالله

بازآفرین: محمدعلی قربانی. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.

۶۴ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان کرمان و سیستان و بلوچستان؛ خاطرات: ۸).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب «لبخند ماندگار»، در سه بخش مجزا و به روایت از سه نفر، به بیان زندگی سردار شهید محمد نصراللهی (جانشین رئیس ستاد لشکر ۴۱ ثارالله) پرداخته است. بخش اول، که راوی آن اکرم نصراللهی (خواهر شهید) است، به زندگی دوران کودکی و جوانی او اختصاص دارد. این دوران که به سالهای قبل از انقلاب بر می‌گردد، بیانگر حالات و روحیات شهید و نقش و تأثیر او در جریان پیشرفت و سیر انقلاب است. خواهر شهید، در این قسمت، خاطرات خود را از نظرات و آرای شهید بیان کرده است. قسمت دوم کتاب، به خاطراتی از شهید در دوران پیروزی انقلاب و روزهای جنگ اختصاص یافته و از زبان دکتر صادق مهدوی همرزم شهید بیان شده است. صادق مهدوی در این خاطرات به شرح روحیات و تلاش وقفه ناپذیر شهید در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل و نحوه‌ی برخورد وی با همرزمان و یاران و دیدگاههای او در مورد جنگ و شهادت پرداخته است. در قسمت سوم (بخش آخر کتاب)، حاج قاسم سلیمانی - فرمانده‌ی لشکر ثارالله - به شرح خصوصیات اخلاقی شهید و تلاش او در جبهه‌ها و نحوه‌ی شهادتش پرداخته است.

لبیک: دل نوشته‌های عارف بسیجی، شهید حاج مهدی فرودی

مؤلف مهدی فرودی؛ به کوشش هادی سعادتی، علی‌اکبر ترابیان. - مشهد: مؤسسه فرهنگی، هنری انتشاراتی ضریح آفتاب، (چاپ اول): ۱۰۳.۱۳۷۷ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

شهید مهدی فرودی، از اهالی مشهد، در اسارت شهید شد و جنازه‌ی او در تنومه‌ی بصره دفن گردید و بعد از هشت سال، طی مبادله‌ی اجساد، به ایران آورده شد. کتاب «لبیک» (که در دو بخش ارائه شده) دستنوشته‌های شهید و وصف عارفانه و عاشقانه‌ی او از حج و جبهه است که در قالب نظم و نثر، و گاه ترکیبی از هر دو تهیه شده است. بخش اول، «حج»، مشاهدات و برداشتهای شهید است که به صورت سفرنامه، از مدینه، بقیع، مکه و عرفات نوشته شده است. بخش دوم، دستنوشته‌های شهید درباره جبهه، با همان سبک است. خاطراتی از «اعزام، سفر با قطار، آموزش، نخلهای خوزستان، خانه‌های ویران نشده، رزمندگان، شهدا، کارون، اردوگاهها، همرزمانی چون مهدی شوشتری، شب حمله، لحظات حضور در جمع، نماز و دعا و...» در این بخش به چشم می‌خورد. عکس شهید و نمونه‌ی دستخط او، در پشت جلد کتاب به چاپ رسیده است.

لحظه‌ها

نویسنده حسین تمنایی؛ ویراستار علی علوی طالقانی. - تهران: تربیت، (چاپ دوم): ۸۹.۱۳۷۴ ص.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتـاب «لحظه‌هـا» خـاطرات «حسـین تمنـایی» اسـت. کتـاب، در سـه بخش تنظیـم شـده اسـت. در بخش اول (لحظه‌ی آزادی)، آزاده «تمنایی» به شرح نحوه‌ی اسارت خود در سال ۱۳۶۲) در عملیات والفجر یک)، چگونگی انتقال به بیمارستان شهر العماره و برخورد خشن نیروهای عراقی، رفتار عراقی‌ها با اسـرای ایرانی و شکنجه و آزار آنها، سرگرمیهای اسیران در اردوگاهها، ایستادگی و ایمان و اعتقـاد آنهـا، زیارت کربلا و نجف در سال ۱۳۶۷) پس از پـذیرش قطعنامه از سوی ایران)، شـنیدن خبر رحلت حضـرت امام (ره) و عکس‌العمـل اسـیران و در نهـایت، بـازگشت بـه خـاک وطـن و زیـارت مرقـد امـام خمینی در سـال ۱۳۶۹ پرداختـه اسـت. «لحظه‌ی بازگشت»، نام بخش دوم کتاب است

[صفحه ۸۰۲]

که از شـرکت حسـین تمنایی همراه با پسـرانش عزیزا... و حبیب در جبهه‌های نبرد حق و باطل و شـهادت این دو عزیز، دراین بخش سخن گفته شـده است. بخش سـوم (لحظه‌ی آخرین) به تشـریح وضـعیت خـانواده‌ای اختصـاص دارد. که سه فرزنـد خـود را در راه اسلام فدا کرده است.

لحظه‌های آشنا: مجموعه خاطراتی از شهید سید حسین علم‌الهدی

با مقدمه حمید علم‌الهدی. - قم: هویزه: نشر هویزه، هیأت امنای مزار شهدای هویزه، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۹۶ ص.: عکس، نمودار.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی خاطرات کوتاهی از زندگانی سراسر تلاش، خودسازی و ایثار شهید «سید حسین علم‌الهدی» است؛ شهیدی از جمع شـهیدان انقلاب اسـلامی که در ابعـاد گوناگون رشـد کرد و پس از ۲۲ بهـار، عظمت روحش را در حمـاسه‌ی هـویزه به اوج رسانید. کتاب، محتوی ۱۱۴ خاطره‌ی کوتاه از زندگانی این شـهید است که صحنه‌های مختلف زندگی او را از نوجوانی تا شهادت، و فعالیت‌هـای گونـاگون، از زمـان مبارزه با رژیم طاغوت تا مبارزه با دشـمن بعثی، و عشق و ایمان محکم و ایثار مخلصانه‌اش، ارائه می‌دهد و گویای سـجایای اخلاقی و تعهد و پایداری وی و سـرانجام شـهادت او در عملیات هویزه است. عکسهایی از این شهید نیز در پایان کتاب به چاپ رسیده است.

لحظه‌های یک پاسدار

محسن محمدی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۶۶.

۱۵۴ ص.: مصور.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

این کتـاب اولین اثر از مجموعه‌ی «لحظه‌هـای یـک پاسـدار» است و به نقـل از یکی از هزاران پاسـداری نوشـته شـده است که تبلور اراده‌ی خلل ناپذیر ملت بسیجی خود بوده‌اند. مطالب کتاب به دلاوری سپاهیان اسـلام در منطقه‌ی کردسـتان اختصاص دارد؛ آنجا که از یـک طرف مزدوران حزب بعث و از طرف دیگر منافقین، به جنگ با اسـلام پرداخته بودنـد همچنین در این کتاب روزهای پر از درد و رنـج و حماسه و خون سپاه، مسؤلیت، و تعهـد، شـجاعت، ایثار و نیز امـدادهای غیبی خداوند شـرح داده شده است. ضـمنا درگیری بیـن نیروهـای اسـلام و ضـد انقلاب در «گردنـه‌ی خـان» در پـانزده کیلومـتری شـهر بـانه نیز تشـریح شـده و نمونه‌هـایی از

همکاری‌های نیروهای سپاه و ارتش در جبهه‌های کردستان و توکل رزمندگان بر خدا و پشتیبانی و یاری او ارائه شده است؛ یاری‌ای که باعث پیروزی در جبهه‌های کردستان می‌شد.

مأموریت در خرمشهر، خاطرات سرهنگ عراقی صبار فلاح اللامی

صبار فلاح اللامی؛ ترجمه مهرداد آزاد. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۱۶۸ ص.: عکس، نقشه، نمونه. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات:۱۴۹).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Mission in khorramshahr: The Iragi colonel sabar Fallah Al-lami's memoirs

[صفحه ۸۰۳]

«سرهنگ فلاح اللامی» - که طی جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، یکی از فرماندهان اصلی ارتش عراق بوده است - در خاطرات خود به مرور موارد زیر می‌پردازد: «اسرا ارتش عراق از نظر توانایی و آمادگی قبل از آغاز جنگ، آغاز حمله به ایران به دستور صدام، اشغال هویزه و خرمشهر و جنایات، غارت و تجاوزات وحشیانه‌ی بعثی‌ها در این مناطق، اسرار شکست حصر آبادان، پیروزی نیروهای ایرانی در عملیات آزادسازی خرمشهر، عملیات بدر و عملیات فاو، استفاده از سلاحهای شیمیایی توسط عراق، حمایت دول خارجی از عراق، پایان جنگ و مشکلات دولت عراق، اشغال کویت و حضور صدام در آنجا، آغاز درگیری عراق و آمریکا، عقب‌نشینی عراق از کویت، قیام شیعیان جنوب عراق و در نهایت، پناهنده شدن نویسنده به ایران». در بخش ضمائم، نمونه‌هایی از اسناد ارتشی عراق و ترجمه‌ی آنها آورده شده است.

مخمل یادها

محسن مطلق. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۱۱۳، [۷] ص.: تصویر. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۵۶).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Velvety Remembrances

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

این کتاب خاطرات رزمنده‌ی عزیز محسن مطلق - از هشت سال دفاع مقدس - است. در این کتاب، نویسنده (که کتاب را به جانبازان جنگ تحمیلی هدیه کرده است) ضمن زیارت مزار شهدای همرزم خود، خاطرات خود را در کنار آنها به یاد می‌آورد. وی از عملیاتهایی چون بدر (در سال ۱۳۶۳)، کربلای یک (در سال ۶۵)، نصر چهار (در سال ۶۶)، بیت المقدس دو (در سال ۶۶) و بیت المقدس چهار (در سال ۶۷) نام می‌برد. همچنین به استفاده‌ی رژیم عراق از سلاحهای شیمیایی در مناطق جنگی و بخصوص در شلمچه نیز اشاره می‌کند. با خواندن خاطرات این رزمنده، خواننده به حال و هوای معنوی رزمندگان و همچنین روحیه‌ی خوب و سرزندگی آنها و - در مواقع لزوم - ایثار و از خودگذشتگی ایشان پی می‌برد. تعدادی از دوستان این رزمنده به درجه‌ی رفیع شهادت رسیده‌اند؛ از جمله، شهید محمد زندی و شهید جواد سلیمانی (که از دوستان صمیمی این نویسنده بوده‌اند).

مدال و مرخصی، یازده یادداشت از یک اسیر عراقی

به کوشش: هدایت‌الله بهبودی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۰.
۷۵ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۱۵).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Medal and The Leave, (Eleven notes from an Iraqi POW).
شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.
مندرجات: شهید اتکا؛ میدان مین؛ کلمه رمز؛ عقابها و خرگوشها؛ امدادهای غیبی؛ مدال و مرخصی؛ سفری به منطقه ممنوعه؛ فنجان قهوه؛ جیپ گم شده؛ پل؛ سرنوشت.
این کتاب شامل چند خاطره از یکی از اسرای عراقی است و بیانگر شجاعت و دلیری رزمندگان ایرانی، امدادهای غیبی، روحیه ضعیف سربازان عراقی و وضعیت جبهه‌های عراقی‌ها است. «شهید اتکا» حکایت اعدام سربازی به جرم گرفتن کنسرو از ایرانی‌ها؛ «میدان مین» شگفتی از غیب شدن مین‌هایی که هر شب کاشته شده‌اند و صبح نیستند؛ «کلمه رمز» یورش سربازان ایرانی در عملیات و وحشت عراقی‌ها از کلمات رمز؛ «عقاب‌ها و خرگوش‌ها» یورش هلیکوپترهای ایرانی برای انهدام نیروهای عراقی؛ «امدادهای غیبی» برگشت گلوله‌های عراقی‌ها به سوی خود آن‌ها؛ «مدال و مرخصی» انهدام خودروهای حامل افرادی که می‌خواهند به مرخصی تشویقی بروند در داخل پادگان؛ «سفر به منطقه‌ی ممنوعه» انهدام نیروهای عراقی در منطقه‌ی ممنوعه توسط یک نوجوان ایرانی است و....

[صفحه ۸۰۴]

مدال‌های شکسته

نویسنده ستار ناصری؛ مترجم: محمد نبی ابراهیمی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۸.
۹۱ ص.، جدول. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۵۲).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: Broken Medaks
شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه.
در این کتاب، «سرگرد ستار ناصر» یکی از افسران ارتش عراق، در زمان اسارت خود در ایران، خاطرات خود را از منطقه‌ی جنگی «فاو» نقل نموده است. او در خاطرات خود از برخی حوادث ناخوشایند - از جمله، حمله‌ی شیمیایی علیه رزمندگان اسلام و اعدام وحشیانه‌ی اسرای ایرانی - پرده بر می‌دارد. همچنین از چگونگی فتح «فاو» (عملیات والفجر هشت) و استفاده‌ی رزمندگان اسلام از تاکتیکهای جنگی سخن به میان می‌آورد.

مردان جنگ

خاطره محمد جعفر لهراسبی؛ مصاحبه، تدوین و بازنویسی نثر هوشنگ میرزایی؛ بازبینی: احمد دهقان، کنترل و تائید: محمدباقر نیکخواه؛ طرح و نظارت: محمدقاسم فروغی جهرمی. - تهران: بنیاد حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس، مدیریت ادبیات و انتشارات،

(چاپ اول): ۱۳۷۶.

[۱۷۶ ص.؛ ۸ ص.]: تصویر (رنگی)، نقشه، نمونه. - (ادبیات دفاع مقدس؛ خاطره: ۶).

طرح جلد و صفحه‌های رنگی: حسنعلی نیلچیان.

کتاب، حاوی چهل خاطره از جعفر لهراسبی است بخشی از خاطرات، مربوط به دوران دفاع مقدس هستند. موضوعهای اصلی خاطرات بدین قرار است: «فعالیت‌های لهراسبی قبل از انقلاب، استقبال از حضرت امام (ره) در هنگام ورود به ایران، فعالیت‌های وی در روز بیست و دوم بهمن، آغاز جنگ و فعالیت‌های لهراسبی، مقاومت در برابر عراقی‌ها در جبهه، عملیات فتح المبین، عملیات بیت المقدس، عملیات رمضان و حمله‌ی ظفر». در پایان کتاب، اطلاعاتی درباره‌ی تحصیلات، مسؤولیت‌ها و افتخارات کسب شده توسط وی ارائه شده است.

مرد جنگ

محمود پاک‌نژاد؛ به کوشش مهدی ضرابی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۳.

۶۴ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۸۱).

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

این کتاب، خاطرات یک دانشجوی بسیجی است که در واحد اطلاعات و عملیات و نیروهای ویژه خدمت می‌کرده است. او بعد از عملیات والفجر مقدماتی و پس از گذراندن یک دوره‌ی ویژه به منطقه اعزام می‌شود. طی اولین عملیات گشتی، پنجاه تا شصت گلوله‌ی آر پی جی هفت به مقر دشمن شلیک می‌کند. سپس به منطقه‌ی سردشت اعزام می‌شود و در سه محور «دوپازا، جاسوسان و ارتفاعات نوری» به عملیات می‌پردازد و منطقه را شناسایی می‌کند. در این عملیات دو تن از همرزمان وی - به نامهای مهدی و مجید - شهید می‌شوند. سپس برای عملیات بعدی به منطقه‌ی «هورالعظیم» اعزام می‌شود. او در عملیات «بدر» نیز شرکت می‌کند و ضمن شناسایی منطقه، تعدادی تانک دشمن را هم منهدم می‌سازد. آخرین عملیاتی که در کتاب ذکر شده، عملیات «کربلای یک» (در محور مهران) است که ضمن باز پس گیری شهر مهران از نیروهای دشمن، ارتفاعات «قلاویزان» نیز آزاد می‌شود.

[صفحه ۸۰۵]

مسافر بهشت، خاطرات زندگی سردار شهید محمدرضا مرادی مسئول اطلاعات و عملیات لشکر ۴۱ ثارالله

باز آفرین: فرهاد حسن‌زاده. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.

۱۱۲ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استانهای کرمان و سیستان و بلوچستان؛ خاطرات: ۲۷).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب «مسافر بهشت»، خاطرات زندگی «سردار شهید محمدرضا مرادی» مسؤول واحد اطلاعات و عملیات لشکر ۴۱ ثارالله را در بر می‌گیرد. این کتاب، در سه بخش تنظیم شده است. ما شاء الله مرادی - پدر شهید - خاطرات خود را از تولد، روزهای کودکی، دوران رشد و بالندگی وی بیان کرده، به ذکر روحیات و شخصیت، اخلاق بزرگوارانه، تلاشها و عشق او به امام امت، احترام به پدر و مادر و سایر خصوصیات شهید می‌پردازد. روایت دوم، از زبان اکبر رضایی - یکی از همرزمان شهید - عنوان شده است. از تلاشهای شهید در جبهه‌های جنگ و کردستان، مردانگی، شهادت‌طلبی و رشادت و سعی او در راه احیای قوانین اسلام سخن به

میان آورده است. روایت سوم از زبان محمدرضا شفازند درباره‌ی روزهای جنگ و اولین روزهای ورود به سپاه بیان شده است. او لحظه به لحظه، تلاشهای شهید را در جبهه‌ها و شهادت او را که با حماسه آفرینی همراه بوده، به تصویر کشیده است.

مسافر، مجموعه خاطره‌ها، نوشتارها و سفارشهای شهید محمد عبدی

تهیه و تدوین واحد فرهنگی اداره کل امور ایثارگران ناجا؛ گردآورنده رضا شابهاری. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۶۴.۱۳۸۰ ص.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب «مسافر» مجموعه‌ای از خاطرات، نوشته‌ها، و وصایای شهید محمد عبدی است. خاطرات به نقل از پدر، مادر و برخی از دوستان او تدوین شده‌اند. او در سال ۱۳۵۵ متولد شد و فعالیت گسترده‌ای در بسیج از خود نشان داد. در بخشی از کتاب با نام «زمزمه»، نکاتی از دستنوشته‌ها و یادداشتهای او آورده شده است. در نامه‌هایی که او در دفتر خود برای شهدا و عزیزانی که همرزمش بودند و به شهادت رسیده‌اند، نوشته است، عشق او به شهادت مشخص است. در بخش سفارشها و وصایای شهید عبدی، خلوص و ارادت او به اسلام و خاندان نبوت و امامت آشکار است. او در پایان وصیت خود می گوید: مبادا جانبازان و آزادگان و رزمندگان سالها دفاع مقدس را فراموش کنید، آنها را همیشه به یاد داشته باشید و همیشه از شرف و حیثیت آنها پاسداری کنید. او سرانجام در سیستان و بلوچستان به هنگام درگیری با اشرار و قاچاقچیان مواد مخدر، در سال ۱۳۷۷، به شهادت رسید.

مسیح کردستان، مجموعه خاطرات

به کوشش عباس اسماعیلی؛ ویراستاری و تدوین مهدی حسینی؛ نظارت محمدرضا مصطفوی. - [بی‌جا]: لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب (ع)؛ شرکت تعاونی ناشران استان قم، (چاپ اول): ۲۷۲.۱۳۷۶ ص.

این مجموعه در نتیجه‌ی تلاش یاران و همرزمان سردار اسلام سرلشکر پاسدار شهید محمد بروجردی حاصل شده است. در ابتدای کتاب، قسمتی از وصیتنامه‌ی شهید ذکر شده و پس از آن، خاطرات، با توجه به سیر زمانی آنها تقسیم‌بندی شده‌اند؛ به این ترتیب: دوران کودکی، دوران نوجوانی، فعالیت‌های مبارزاتی قبل از انقلاب، شجاعت و شهامت، شیوه‌ی فرماندهی، گوناگون، کردستان، قبل از شهادت و شهید در آینه‌ی نگاه دیگران.

دوران کودکی محمد سرشار از خاطره‌های تلخ اما راهگشاست. از ویژگی‌های شهید می‌توان به موارد زیر اشاره نمود: همدلی، صمیمیت، خویشتن‌داری، مظلومیت، گمنام زیستن، شکر نعمت، روح مسیحیایی، روحیه‌ی عالی، خط شکنی، شکست‌ناپذیری، سازندگی، صراحت و رفتار درست.

[صفحه ۸۰۶]

مشکی از اشک، مجموعه خاطرات رزمندگان اسلام (دفتر ۲)

رضا شیخ محمدی. - تهران: موسسه‌ی فرهنگی آفرینه، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۱۱۲ ص. - (مجموعه خاطرات رزمندگان اسلام، دفتر دوم) (بر موج‌های خاطره؛ دفتر دوم).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Mashk of Tear...

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه.

کتاب «مشکی از اشک»، مجموعه خاطراتی از جبهه و جنگ است و شامل دو بخش ظاهرا مجزا از هم است. بخش اول: «خاطرات»، حاوی چهارده خاطره مربوط به سالهای ۱۳۶۴ تا ۱۳۶۶ است. نگارنده می گوید که بدون دخالت در اتفاقات اطراف خود تنها به ثبت و ضبط آن خاطرات اقدام کرده است و مواردی مثل آموزش نظامی در بسیج و عملیاتهایی مثل بدر و والفجر هشت را در بر می گیرد. بخش دوم، که به نام «تأملات» است، خود شامل ۲۷ نوشته از خاطرات مربوط به سالهای ۱۳۶۵ تا ۱۳۶۷ است. در این قطعات نویسنده تحت تأثیر اتفاقات جبهه و جنگ است و حاوی نوعی پیشداوری و حتی، در بعضی مواقع، برداشتهای شخصی رزمنده است. بسیاری از این قطعات طنزآمیز هستند و بسیاری نیز با یاد شهیدان نوشته شده‌اند.

مناسک جبهه، مجموعه خاطرات علیرضا زواره

بازنویس: علیرضا کمالی‌نیا (کمانقد)؛ با همکاری: رحیم مخدومی. - تهران: وزارت جهاد سازندگی، مرکز حفظ و نشر آثار دفاع مقدس، ۱۳۷۶.

۱۲۰ ص.

کتاب حاضر، مجموعه‌ی ۳۸ خاطره از جهادگر «علیرضا زواره» است. موضوعهای اصلی این خاطرات عبارتند از: «عشق به خدا؛ علاقه‌مندی رزمندگان اسلام به شرکت در عملیات و حال و هوای رزمندگان در جبهه (به ویژه در زمان عملیات)؛ ادای فریضه‌ی نماز در اول وقت، حتی در میدان جنگ؛ علاقه‌مند بودن رزمندگان به انجام اعمال مستحبی؛ عشق به شهادت؛ آزادسازی خرمشهر و برگزاری مراسم بزرگداشت شهدا در جبهه». در خاطره‌ای با عنوان «میدان مین»، آمده است که در جریان عملیات فتح المبین، یک پیرمرد تپه‌ای را نشان داده، می گوید که پشت آن تپه اجساد تعدادی از شهدا روی زمین مانده است. دو روز بعد، که عراق شکست می‌خورد، افراد، خود را به شهدا می‌رسانند. بدنهای مطهر و تکه تکه شده ۲۸ شهید را می‌بینند که در میان میدان مین افتاده است و نمی‌شود بود و نمی‌شد آنها را بلند کرد. بالاخره با هر زحمتی که هست، جنازه‌ها را در آورده، در ملافه پیچیده، در میان اشک و آه همرزمان به معراج شهدا انتقال می‌دهند.

موج اول

نوشته علی دقیقیان؛ بازنویس یوسف قوجق. - تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۱۰۸ ص. - (مجموعه آثار و ارزش‌های دفاع مقدس؛ مجموعه خاطره: ۱۱)

نویسنده در مقدمه، ارزش رزمندگان و شهیدان هشت سال دفاع مقدس را یادآور شده است. کتاب، حاوی چهارده خاطره است؛ به نامهای: «اعزام»؛ «پادگان دوکوهه»، «گردان فرات»؛ «اردوگاه شب اول»؛ «آموزش»؛ «خشم شب»؛ «جزیره‌ی مجنون»؛ «کمین و ضد کمین»؛ «شهر موشها»؛ «محرومیت»؛ «بوی عملیات»؛ «تمرین استقامت»؛ «انتخاب در مانور» و «عملیات». برای نمونه، نویسنده در خاطره‌ی «پادگان دوکوهه»، «رسیدن به پادگان، ادای فریضه نماز، گرفتن سهمیه لباس و پوتین، تقسیم شدن، ناراحتی از نرفتن به خط و احتمال ماندن در واحد پشتیبانی، تقسیم‌بندی و الحاق به گردان رزمی، گرفتن کارت و پیدا کردن چهره‌های آشنا و گشتن در محوطه‌ی پادگان» را بیان می کند.

موقعیت شهید زمانی

نویسندگان: حمیدرضا کاویانی؛ اسماعیل رضائی. - تهران: بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی، معاونت فرهنگی، اجتماعی، هنری، چاپ و نشر بنیاد، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۴۸ ص.

این کتاب، خاطراتی از شهیدان جبهه است و در سه فصل تنظیم شده است: فصل اول مربوط به دوران نوجوانی و فعالیت‌های «رضا» (راوی خاطرات) در قبل از انقلاب است. فصل دوم مربوط به خاطرات جبهه است. در این فصل، خاطرات در ارتباط با شهید محسن رمضانی، سید مهدیه، مرتضی، رضا و سایر همرزمان آنها آمده است و به بیان نحوه‌ی آماده سازی خاکریزها، وضعیت جبهه، نحوه‌ی شهادت محسن رمضانی، ساختن پست امداد، آغاز عملیات، پیروزی رزمندگان و سپس پاتک عراقی‌ها، زخمی شدن مرتضی و تلاش رضا برای رساندن وی به خط نیروهای خودی و برخورد با مین والمری (که در نتیجه‌ی آن مرتضی شهید می‌شود) و تلاش رضا برای کشانیدن بدن مجروح خود به پای خاکریز پرداخته است. فصل سوم، جریان شهید پنداشتن رضاست و متوجه شدن به این که او هنوز زنده است و سپس دوران معالجه‌ی وی در بیمارستان و جانباز شدنش و خاطراتی که از آن روزها به یاد وی مانده است.

مهتاب مرداب: خاطره‌ای از عملیات خیبر

تنظیم حسین‌علی مرادقلی. - تهران: بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی، معاونت فرهنگی اجتماعی هنری، واحد ثبت خاطرات؛ مرکز نشر هنر اسلامی، ۱۳۶۹.

۴۳ ص.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، براساس خاطرات برادر جانباز عباس پالیزدار نوشته شده است. او همراه دوستش، علی شکاری، برای عملیات خیبر به جبهه می‌رود به عنوان آر پی جی زن ثبت نام می‌کند. در این عملیات، رزمندگان توانستند به رود فرات برسند. در هنگام پاتک دشمن، عده‌ای از آر پی جی زن‌ها به آن سوی رود فرات رفتند و بقیه‌ی نیروها عقب‌نشینی کردند. بعد از عبور تانکهای دشمن از پل، هواپیماهای ایرانی پل را منهدم کردند و تانکهای در دام افتاده، توسط آر پی جی زن‌ها (از جمله عباس پالیزدار و یکی دیگر از رزمندگان، به نام محمدعلی) منهدم شدند. عباس و محمدعلی مجروح شده، لابه‌لای نیزارها مخفی می‌شوند. در روز چهارم اختفا، محمدعلی شهید می‌شود و عباس که مجروح شده است، پس از شش روز می‌تواند خود را به رزمندگان برساند و نجات پیدا کند. با کمک امدادهای الهی پای او بهبود می‌یابد، و بالاخره پس از یک ماه جنازه‌ی محمدعلی را از میان نیزار بر می‌گردانند تا طبق قولی که عباس به او داده بود، به مادرش برسانند. جنازه آن چنان تازه بود که گویی هم اکنون درگذشته است!

مهدی باکری

فرهاد خضری. - تهران: روایت فتح، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۱۹۸ ص.: مصور. - (به مجنون گفتم زنده بمان؛ مجموعه‌ی از چشم‌ها؛ ج. ۲) (انتشارات روایت فتح؛ ۸).

عنوان روی جلد: به مجنون گفتم زنده بمان، کتاب دوم، مهدی باکری.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی خاطراتی درباره‌ی مهدی باکری است. کتاب از ۲۵ قسمت تشکیل شده و در هر قسمت، خاطراتی از زبان یک یا چند تن از دوستان، آشنایان و همراهان شهید مهدی باکری ذکر شده است. آنها در این خاطرات خصوصیات مهدی باکری را بازگو کرده‌اند. قسمت اول کتاب از زبان همسر شهید است و دیگر قسمتهای کتاب از زبان دوستان و همراهان شهید می‌باشد. در انتهای کتاب، فهرست اعلام - شامل نام مکانها، افراد، لشکرها،

[صفحه ۸۰۸]

گردانها و عملیات - آمده است. در این کتاب به «عملیاتهای بدر، بیت المقدس، خیبر، رمضان، فتح المبین، کربلای پنج، مسلم بن عقیل، والفجر چهار، والفجر دو، والفجر مقدماتی و والفجر یک» اشاره شده است.

مهران شهر آیینه‌ها

خسرو محسنی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۲.

۹۵ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۷۳).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: mehran, The city of Mirrors

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

مندرجات: یادداشت نویسنده؛ فاو، شهر هواپیماها؛ مهران، شهر آیینه‌ها.

کتاب حاضر خاطرات «خسرو محسنی» در مورد ایثار و از خودگذشتگی برادران لشکر ۴۱ ثارالله است. او خود، فرمانده‌ی واحد دوشکا بود. در یکی از شبهای سال ۱۳۶۴، طرح عملیات والفجر هشت توجیه شد. در پی این عملیات، منطقه‌ی فاو از دست دژخیمان رهایی یافت. عملیات فاو، عملیات آبی - خاکی بود که بخش آبی آن توسط غواصهای مجرب به پیروزی رسید. بعد از این عملیات و پیروزی رزمندگان اسلام، عراق منطقه‌ی فاو را بمباران کرد. هیچ نقطه‌ای در امان نماند و همه‌ی منطقه موشکباران شد. پس از بمباران، نوبت به شیمیایی کردن منطقه رسید و چون رزمندگان ماسک همراه نداشتند، با گازهای شیمیایی آلوده شدند. عملیات بعدی که آزادسازی مهران بود، در سال ۱۳۶۵ با رمز «یا ابوالفضل العباس (ع)» شروع شد. رزمندگان با رشادت و ایثار و شهادت، مهران را آزاد ساختند. در این عملیات، دست نویسنده‌ی این کتاب نیز قطع شده، از ناحیه‌ی پا نیز مجروح می گردد.

ناگفته‌های جنگ، خاطرات سپهبد شهید علی صیاد شیرازی

تدوین احمد دهقان. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد؛ سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، سوره مهر، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۳۵۷ ص. مصور (رنگی)، عکس (رنگی). - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، خاطرات؛ ۱۷۷).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Untolds of the War, Memories of the Martyred Lievtenant General," Alisayyad shirazi

این کتاب قبلاـ توسط سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت در سال ۱۳۷۸ و سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت با همکاری بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، در سال ۱۳۷۹ منتشر شده است.

این کتـاب، خاطرات «سـپهبد شـهید علی صـیاد شـیرازی» است. گردآورنـده براساس بیست و دو نوار خاطره، که در روزهای پایانی جنـگ ضـبط شـده، به تـدوین کتـاب پرداخته است. کتـاب از زبان شـهید علی صـیاد شـیرازی، به بیان خاطرات وی از زمان انقلاب اسـلامی و درگیریهای کردستان تا پایان جنگ تحمیلی می‌پردازد. کتاب از ۲۶ گفتار تشـکیل شده و در هر گفتار یکی از خاطرات این شـهید ذکر شـده است. وی در عملیاتهـای مختلفی شـرکت داشت که از آن جمله می‌توان به عملیاتهـای «مسـلم به عقیل، محرم، رمضان، بیت المقدس، ثامن‌الائمه، طریق القدس، کربلای‌های یک تا هفت و...» اشاره کرد.

نبرد سخت

نویسنـده حسـین عبـدالله؛ مترجم عبـدالرسول رضاگـاه. - تهران: سازمـان تبلیغات اسـلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

[صفحه ۸۰۹]

۱۰۴ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۵۹).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Hard Battle

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه.

در این کتاب، خاطرات یکی از فرمانـدهان عراقی - به نام سـرگرد «حسـین عبـدالله» - به چاپ رسـیده است. این فرمانده‌ی اسـیر، در خـاطرات خود گوشه‌هایی از اعمال غیر اخلاقی و قساوت قلب ارتش عراق را به تصویر کشـیده، از رفتار دولت عراق در اسـتفاده از بمبهای شیمیایی علیه رزمندگان اسلام و مرزنشینان ایران سخن می‌گوید.

نبرد هور

نوشـته احسـان العلوی؛ مترجم: عبـدالرسول رضاگـاه. - تهران: سازمـان تبلیغـات اسـلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیـات و هنر مقـاومت، ۱۳۷۵.

۶۰ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات؛ ۱۴۲).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Hoor Battle

عنوان دیگر: نبرد هور: خاطرات سرهنگ عراقی احسان العلوی.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

خاطرات مندرج در این کتاب، در اصل، یادداشـتهای «سـرهنگ عراقی احسان العلوی» است، که به گفته‌ی خود وی طی نبرد هور یا هر جـای دیگری که فرصت می‌یافت، نوشـته شـده است. او در این یادداشـتها خاطرات «تلـخ» دوران جنگ خود را بیان کرده، علت فرار از لشکر صـدام را شـرح می‌دهـد. او در این خـاطرات از ترس فرمانـدهان عراقی از رزمنـدگان ایرانی و پیروزی‌های ایرانی‌ها و احساس فریب خوردگی خود پس از ملاقات با صـدام سـخن می‌گوید. او در منطقه‌ی شـرهانی مسؤولیت تیپی را بر عهده داشت که در عملیـات محرم خسـارات زیادی می‌بیننـد. او در عملیات بـدر نیز حضور داشت و از رشادتهای نیروهای اسـلام که منجر به نابودی نیروهای عراقی، فرماندهان زیادی از آنها شد، سخن می‌گوید.

نسل خورشید، مجموعه خاطراتی از جنگ

به قلم احمد فاطمی. - کرمان: عظیمی، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۱۶۶ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل شرح خاطرات نگارنده (جانباز هفتاد درصد) می‌باشد که از عملیاتهای فتح المبین، بیت المقدس، والفجرهای مقدماتی، یک، دو، سه، چهار، خیبر، میمک و بدر نقل کرده است. خاطرات کتاب براساس عملیات‌ها تقسیم شده‌اند و ابتدای هر خاطره شناسنامه عملیات (نام، رمز، تاریخ، مدت، مراحل عملیات، منطقه و...) ارائه شده است. از جمله محتوای خاطرات عبارتست از: اعزام به جبهه، دوران آموزش‌های نظامی، دوران مرخصی و بازگشت به پشت جبهه، خاطراتی از شهیدان، «محمدرضا مقبلی، اصغر عادلی، سیرفر فرمانده گردان قدس، شجاع حیدر، علی بینا، میرحسینی قائم مقام لشکر ۴۱ ثارالله، عباس حسین‌زاده معاون گردان ۴۱۹، سید مجتبی میرکمالی» و ذکر خاطراتی از نحوه به شهادت رسیدن و اسارت رزمندگان، آزاد سازی خرمشهر، مزاحها و شوخی در جبهه، شناسایی مناطق عملیاتی، آموزش در اردوگاه سپنتا، دیدار رزمندگان با امام (ره)، دوران مجروحیت و اعزام به آلمان. در پایان نیز تعداد ۹ قطعه غزل و مثنوی سروده نگارنده، تحت عنوان «منظومه‌ی عشق»، به چاپ رسیده است.

[صفحه ۸۱۰]

نشانه هدایت

حمید علم‌الهدی؛ [با همکاری معاونت دانشجویی و فرهنگی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، بسیج دانشجویی نیروی مقاومت]. - تهران: یادواره شهدای دانشجوی کشور، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۸۹ ص.

شمارگان: ۲۵۰۰ نسخه.

«شهید حسین علم‌الهدی» در اهواز به دنیا آمد. و در هنگام استقامت در برابر هجوم دشمن به هویزه به شهادت رسید. کتاب حاضر شامل خاطراتی است که از دوران کودکی تا زمان شهادت وی که از زبان مادر، خانواده، آشنایان و همرزمان او نقل شده است. از جمله موضوع خاطرات می‌توان موارد زیر را نام برد: «برخورد با افراد خانواده، درگیری با مفاسد اجتماعی قبل از انقلاب، اخلاق، خودسازی، نماز، روزه، تحصیلات دانشگاهی، ازدواج، برخورد با تیمسار مدنی، فرماندهی سپاه هویزه، عملیات ایذایی و شبیخون به دشمن بعثی، روزهای محاصره‌ی هویزه و درگیری با عراق، مناجات شبانه، عملیات هویزه (۱۴ دی ۵۹)، شهادت و دعای حضرت امام (ره)».

نفوذ از کوهستان: حدیث مقاومت در عملیات والفجر نه

[تهران؟]: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی هوایی، معاونت فرهنگی، انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۶۸.

۱۰۸ ص.: مصور.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

مندرجات: مقدمه؛ قرارگاه برفی؛ طرح شناسایی؛ دیدگاه؛ سی و سه ساعت مقاومت؛ در انتظار شب برای طلوع ستاره؛ عبور از رودخانه؛ شناسایی معبرها؛ آفتاب و باران، در خدمت جنود حق؛ آخرین مأموریت؛ نور مهتاب، راهگشای رزم مؤمنان.

برادر اصغر، راوی خاطرات، یکی از رزمندگان بسیجی و از شاگردان شهید دکتر چمران است. او در این کتاب، خاطرات خود را از مأموریتهای مختلف برای انجام عملیات شرح داده است. این خاطرات عبارتند از: «عملیات شناسایی ارتفاعات و عمق کوهستان در فصل زمستان و در هوای فوق‌العاده سرد و کولاک و یخبندان شدید، و به دنبال آن، مأموریتهای نفوذ به عقبه‌ی دشمن، برخورد با مینهای والمری، گم کردن راه بازگشت، مبارزه با یخزدگی و نجات از خطر، مأموریت شناسایی معبر، شناسایی نهایی، غافلگیر کردن دشمن به کمک امداد الهی و بالاخره انجام موفقیت‌آمیز عملیات والفجر نه».

نگاه شیشه‌ای: خاطرات شفاهی حسن آذری موفق

مصاحبه و تدوین محسن مطلق؛ ویرایش مهدی عقابی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، سوره مهر، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۲۴۱ ص.: مصور، عکس، نمونه. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ ۴۸۴: جنگ ایران و عراق، خاطرات؛ ۱۴۳).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب، زندگینامه «حسن آذری موفق» [متولد ۱۳۲۲ در همدان، گزارشگر (فیلمبردار) صدا و سیما در جنگ ایران و عراق] است. مطالب کتاب در چهار فصل ارائه شده‌اند: «فصل اول: تولد تا انقلاب؛ فصل دوم: انقلاب تا جنگ؛ فصل سوم: جنگ و مجروحیت؛ فصل چهارم: حج و جنگ». موارد زیر از جمله موضوعهای خاطرات دوران جنگ هستند: «اعزام به جبهه در آغاز جنگ، حضور در منطقه‌ی جنوب (اهواز، شادگان و بهمنشیر، شرکت در عملیاتهای شکستن حصر آبادان، محمد رسول‌الله (نودوشه) و والفجر مقدماتی (فکه)، حضور در مناطق عملیاتی هویزه، فاو، حلبچه، جزیره‌ی مینو و بندر امام، شرکت در عملیات طریق القدس، حضور در جبهه‌های کردستان و باختران، شرکت در عملیات محمد رسول‌الله (ص)، مجروح شدن و اعزام به آلمان، حضور در منطقه‌ی شیخ صالح،

[صفحه ۸۱۱]

شرکت در عملیات والفجر ده، قبول قرارداد ۵۹۸، عملیات منافقین در مناطق قصر شیرین و مرز خسروی و شکست آنها و...».

نگین هامون، خاطرات زندگی سردار شهید حاج قاسم میرحسینی جانشین فرمانده لشکر ۴۱ ثارالله

بازآفرینی احمد دهقان. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۱۹۲ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های سیستان و بلوچستان؛ خاطرات: ۲).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Gem of Hamun: Memoirs based on the life of Martyred...

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب، در ده بخش حاوی خاطرات و زندگینامه «حاج قاسم میرحسینی» به نقل از افراد خانواده، دوستان و همرزمان وی است. از جمله مطالب کتاب موارد زیر است: خاطراتی از عملیاتهای کربلای ۵، والفجرهای مقدماتی، یک، دو، سه و هشت، بیت المقدس، خیبر و بدر؛ خاطراتی از شهیدان: احمد امینی، بهمن خسروی، ماهانی، علی بینا، منصور حسنی، فرخی و...؛ خاطراتی از

پدر، مادر، خواهران و برادران وی درباره‌ی دوران کودکی و جوانی؛ رعایت حقوق و مقررات؛ خاطراتی از پادگان دوکوهه، ارتفاعات پنجوین مریوان، حمله به پل غزیله در منطقه العماره، ارتفاعات کیسکه، کله قندی، دوران مجروحیت، منطقه خور عبدالله، ارتفاعات هرگنه؛ خاطرات همسر وی از هنگام تولد فرزندشان، خصوصیات فرماندهی و برخورد وی با رزمندگان، روزهای قبل از شهادت و نحوه‌ی شهادت وی و....

نمازی در آتش و خون

حسن گلچین. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۲.

۱۶۸ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۵۶).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: A Prayer Under the Fire and in Blood

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

کتاب «نمازی در آتش و خون»، خاطرات برادر بسیجی حسن گلچین است که در سال ۱۳۶۱ علی رغم سن کم عازم جبهه شده است. مطالب کتاب بیشتر حالت یادداشتهای روازنه را دارد و در چند بخش تنظیم شده است؛ شامل به سوی جبهه، آغازی بر حرکت دوباره، آزادی خرمشهر، زیر پای قله‌ها و گشت و اندوه. او خاطرات خود را از عملیات بیت المقدس و آزادسازی جاده‌ی اهواز - خرمشهر نوشته است. شروع عملیات از منطقه‌ی «فرسیه» در نزدیکی سوسنگرد بود. در جریان انجام این مأموریت، به گردانها و تیپهای مختلفی اشاره می‌کند که با یکدیگر همکاری داشتند و پیروزی عملیات، آزادی خرمشهر را در پی داشت.

نونی صفر

حسن شکری. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۰.

۱۱۳ ص.، [۱۸] ص.: عکس، نقشه. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۶).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Nuni O

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

سید حسن شکری، نویسنده‌ی این کتاب، از رزمندگان گردان حبیب بن مظاهر است. او می‌گوید: «تمامی این نوشته، وقایعی است که من با چشمهایم دیده‌ام و هیچ تصرفی در آن نکرده‌ام». برادر حسن شکری در این کتاب،

[صفحه ۸۱۲]

گوشه‌هایی از سه عملیات بزرگ (یعنی والفجر هشت، کربلای یک و کربلای پنج) را بازگو کرده است. او نحوه‌ی عزیمت خود، مأموریت و انجام عملیات و افرادی را که در عملیات شرکت داشتند، نوع عملیات و نتایج آن را توصیف کرده است. او شرح وقایع را از منطقه‌ی مهران آغاز کرده است. پس از آن، با شرح حضور در فاو و قلاویزان و در نهایت بازگشت به مهران و آزادسازی آن به خاطرات خود پایان می‌دهد.

نیزار سوزان

احمد فرحان؛ مترجم عبدالرسول رضاگاه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۷.

۴۸ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۵۵).

شمارگان: ۱۱۰۰۰ نسخه.

کتاب «نیزار سوزان» خاطرات یک افسر عراقی است که به فارسی ترجمه شده است. این خاطرات مربوط به سالهای ۱۳۶۲ و ۱۳۶۳ در مناطق جنگی بصره، حاج عمران و هور است. موضوعهای خاطرات عبارتند از: ترس و فرار مکرر سربازان بعثی از جبهه‌ها، اعدام افراد فراری از جبهه‌های جنگ در عراق، رفتار ناجوانمردانه با ایرانیان، شجاعت سپاهیان اسلام و بسیجی‌ها و همچنین حملات برق‌آسای نیروهای ایرانی، و رحم و شفقت و رفتار اسلامی بسیجی‌ها با اسیران عراقی.

وصال

خاطره محمدابراهیم شفیعی؛ بازنویس نثر: محسن زینعلی؛ مصاحبه: محمد بروجردی؛ بازبینی و تایید: احمد دهقان؛ کنترل و تایید: محمد نیکخواه؛ طرح و نظارت: محمد قاسم فروغی. - تهران: بنیاد حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس، مدیریت انتشارات و ادبیات، (چاپ اول) ۱۳۷۵.

۱۱۲ ص. [۸] ص.: تصویر (رنگی). - (ادبیات دفاع مقدس؛ خاطره: ۲).

مندرجات: حرف دل؛ مقدمه؛ عملیات اول بازی دراز؛ عملیات دوم بازی دراز؛ عملیات سوم بازی دراز؛ سال شمار زندگی؛ یادهای سبز (عکس‌ها و خاطره‌ها). «محمدابراهیم شفیعی» در سال ۱۳۳۴ در شهر نائین متولد شد و در زمینه‌های زمین‌شناسی و مدیریت تحصیلات عالی خود را به پایان رساند. او در دوران جنگ مسؤولیت‌های متعددی بر عهده داشت. در این کتاب، او با نقل خاطرات خود، به تفصیل، جریان فتح ارتفاعات بازی دراز را شرح می‌دهد. در عملیات بازی دراز منطقه‌ی وسیعی از خاک عراق می‌توانست با فتح یکی از ارتفاعات مهم بازی دراز مورد حمله و ضربات رزمندگان قرار بگیرد. بنابراین خاطرات، در عملیات بازی دراز اول، به دلیل اشراف عراق روی منطقه و وجود موانع طبیعی در کوهستان و نرسیدن نیروی کمکی، فقط چند نفر از رزمندگان برگشتند و بقیه به شهادت رسیدند. این عملیات ادامه داشت تا پیروزی‌هایی نصیب رزمندگان اسلام شد و در عملیات بعدی بازی دراز ارتفاعات ۱۱۰۰ و همچنین ارتفاعات ۱۱۵۰ به تصرف رزمندگان دلیر ایران درآمد. در پایان کتاب، سالشمار زندگی و مجموعه‌ای از عکسهای مربوط به این عملیات به چاپ رسیده است.

هاله‌ای از نور: خاطراتی از سرلشگر پاسدار، شهید یوسف کلاهدوز

بازنویس متن محمدعلی قربانی. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت امور مطبوعاتی و تبلیغاتی؛ کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و سی و شش هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

[صفحه ۸۱۳]

۲۳۷ ص.: عکس (رنگی). - (مجموعه خاطرات سرداران شهید؛ [ج. ۳] ((کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه استان تهران؛ ۳۸).

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

«هاله‌ای از نور» حاوی ۱۳۱ خاطره از زندگی سردار سرلشکر پاسدار «شهید یوسف کلاهدوز»، قائم مقام فرماندهی کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی است. او در تاریخ ۷ / ۷ / ۱۳۶۰ همراه با تعدادی از فرماندهان پیروز عملیات ثامن‌الائمه به شهادت رسید. در این کتاب، خاطراتی درباره‌ی شهید به نقل از اطرافیان وی بیان شده است. برخی از خاطرات عبارتند از: «شرح تولد، تحصیلات،

آشنایی با شهید حسن اقارب‌پرست، تشکیل جلسات تفسیر قرآن در پادگانهای ارتش شاه، طرح ترور شاه، طرح ترور افسران و درجه‌داران گارد شاهنشاهی در سالن غذاخوری در ساعت سیزده و بیست دقیقه‌ی روز عاشورا در سال ۱۳۵۷، خنثی کردن مقابله گارد با مردم با از کار انداختن توپها، عضویت در شورای عالی سپاه، فعالیت در جبهه و در عملیات و در نهایت، شهادت».

هزار قله عشق، خاطراتی از سردار سرلشکر شهید حاج حسین خرازی، فرمانده لشکر ۱۴ امام حسین

سید علی بنی‌لوحی. - [اصفهان]: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، لشکر مقدس ۱۴ امام حسین (ع)، ۱۳۷۵.

۱۸۳ ص.: عکس. - (کنگره بزرگداشت سرداران و ۲۳ هزار شهید استان اصفهان؛ مجموعه آثار: ۱).

طراح روی جلد: غلامرضا راهپیما.

خاطرات، نشان دهنده‌ی ویژگی‌های اخلاقی، رفتاری و روش فرماندهی «حاج حسین خرازی» [فرمانده لشکر چهارده امام حسین (ع)] است. نویسنده در کتاب از شجاعت، ایمان و اعتقادات قلبی و وابستگی او به اولیاء اطهار (ع) سخن گفته است؛ از جمله اینکه: «شهید خرازی در طلائیه زیر آتش سنگین دشمن، در میان بسیجیان و جلوتر از همه می‌جنگید. جبهه را قطعه‌ای از بهشت می‌دانست و حضور در آن را، حضور در محضر خدا. او می‌گفت: که نمی‌توانم بدون وضو در جبهه راه بروم؛ اگر وضو نداشته باشم احساس ناراحتی می‌کنم. شهید حاج حسین دائم البکاء بود و از روزی که عملیات کربلای چهار شروع شد، حالت استغاثه در او بیشتر شده بود. او به دنبال گم شده‌ای می‌گشت. روزی، صحبت به حضرت امام حسین (ع)، به شهادت و عشق به آن کشیده شد و او گفت که من در این عملیات شهید می‌شوم و...». نویسنده در پایان، نحوه‌ی شهادت و مراسم تشییع جنازه‌ی این شهید بزرگوار را شرح داده است.

هشتاد روز مقاومت، خاطرات سعید تاجیک

سعید تاجیک. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۳.

۱۲۱، [۱۴] ص.: مصور. - (دفتر ادبیات هنر مقاومت: خاطرات: ۱۰۷).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Eighty Days of Resistance

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

سعید تاجیک در این کتاب، خاطرات خود را از هشتاد روز شرکت در عملیات والفجر هشت (فتح فاو) نوشته است. به گفته‌ی او، این عملیات در خاک عراق و با سه هدف مهم نظامی انجام شد: «گرفتن پایگاههای موشکی عراق، گرفتن بندر ام‌القصر و سوم نزدیک شدن به بصره.» این خاطرات که همراه با شوخیها و مطایبات سعید تاجیک نقل شده، شرحی بر مراحل مختلف عملیات است و هر قسمت، بخشی از خاطرات او را تشکیل می‌دهد. این بخشها عبارتند از: «حمله به فاو و اشغال آن، نابود کردن سکوها و پایگاههای موشکی، تصرف سنگرهای

[صفحه ۸۱۴]

دشمن در منطقه‌ی خور عبدالله، گرفتن جاده‌ی ام‌القصر و کارخانه‌ی نمک به لحاظ موقعیت حساس نظامی آن، مقابله با افراد گارد ریاست جمهوری عراق و شهادت یاران باوفا و عاشقان امام».

هشت بهشت: خاطرات زندگی شـهید حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ عباس شیرازی، قائم مقام سازمان تبلیغات اسلامی و فرمانده تبلیغات جبهه و جنگ

باز آفرینی مهدی فراهانی؛ ویراستار: محمدمهدی عقاب. - [بی‌جا]: لشکر ۴۱ ثارالله، (چاپ اول): ۱۳۷۷.
۱۶۲ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استانهای کرمان و سیستان و بلوچستان؛ خاطرات: ۳).
طراح روی جلد: کورش پارسانژاد.
عنوان پشت جلد به انگلیسی: Eight Edens: Memoirs based the life of...
شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

«شهید حجت‌الاسلام حاج شیخ عباس شیرازی» متولد سال ۱۳۲۳، در کشکوئیه، یکی از روستاهای رفسنجان، در کنار دیگر مسؤولیت‌های خود فرماندهی کل تبلیغات جبهه‌های جنگ را بر عهده داشت. وی در ماه مبارک رمضان ۱۳۴۶ در جبهه‌ی جنوب به شهادت رسید. این کتاب خاطراتی از زندگی او است که در هشت «بهشت» تنظیم شده است: «بهشت یکم، خاطرات پدر (تولد، جوانی و روزهای قبل از شهادت)؛ بهشت دوم: خاطرات همسر (ازدواج، زندانی شدن در رژیم پهلوی، دوره‌ی انقلاب، جبهه، شهادت)؛ بهشت سوم: خاطرات فرزند، امیرحسین شیرازی (اخلاق و رفتار در خانواده)؛ بهشت چهارم: خاطرات برادر، حاج شیخ علی شیرازی (دوران کودکی، جوانی، مسؤولیت‌ها، دوران جبهه و شهادت)؛ بهشت پنجم: خاطراتی از دوستان، همرزمان و فرماندهان؛ بهشت ششم: خاطرات آیت‌الله جنتی؛ بهشت هفتم: سخنان، نوشته‌ها و نامه‌های شهید و بهشت هشتم: پیوستها».

هفت روز آخر

محمدرضا بایرامی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۶۹.
۱۴۴ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: یادداشتها؛ ۶).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: The last Seven Days
طراح روی جلد: حسین خسروجردی.
شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی خاطرات برادر محمدرضا بایرامی از هفت روز آخر جنگ (۲۱ تیر ماه الی ۲۷ تیر ماه ۱۳۶۷)، قبل از پذیرش قطعنامه است. او دوران سربازی خود را در منطقه‌ی دهلران می‌گذراند. روز ۲۱ تیر ماه، دشمن با تمام قوا از زمین و هوا پاتک می‌زند و بمباران شیمیایی می‌کند. حمله بسیار سنگین است و نیروهای ایران عقب‌نشینی می‌کنند. بایرامی همراه با چند تن از همرزمان همدوره‌ای خود مجبور به ترک محل خدمت می‌شوند. آنها بین راه توسط تانکهای دشمن محاصره می‌شوند. ولی با یاری خداوند، فرار می‌کنند. اما چون راه را نمی‌شناسند، بین کوهها سرگردان می‌شوند، تا این که پس از پیاده‌روی زیاد و تحمل تشنگی و گرسنگی فراوان، توسط افراد بومی نجات پیدا می‌کنند؛ به اندیمشک رفته، برای یک هفته مرخصی می‌گیرند و به شهرهای خود باز می‌گردند. او نیز به تهران می‌آید، و در آنجاست که خبر پایان جنگ را می‌شنود.

[صفحه ۸۱۵]

هلال ناتمام: خاطرات سردار شهید اسلام محمدمهدی خادم الشریعه

بازنویسی محمدعلی اخگرپی؛ ویراستار هادی عرفانیان [برای] معاونت ادبیات کنگره بزرگداشت سرداران شهید و بیست و سه هزار شهید استان خراسان. - مشهد: شادرنگ؛ شرق، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۸۶ ص.: مصور (رنگی).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

«شهید محمدمهدی خادم الشریعه» در سال ۱۳۳۷ در شهرستان سرخس به دنیا آمد. وی فرمانده‌ی تیپ ۲۱ امام رضا (ع) بود و در اردیبهشت ۱۳۶۱ در عملیات آزادسازی خرمشهر (عملیات بیت المقدس) به شهادت رسید. کتاب، حاوی زندگینامه (شرح دوران کودکی، نوجوانی، جوانی، فعالیت‌های قبل و بعد از انقلاب، دوران جبهه و مسؤولیت‌های شهید) و خاطراتی درباره‌ی اوست خاطرات به نقل از اعضای خانواده، دوستان، آشنایان و همرزمان شهید درباره‌ی «ویژگی‌های شخصی، نماز و عبادات، برخورد با خانواده و رزمندگان، اعتقاد به ولایت فقیه، عادت به مطالعه، ورزش، نظم و انضباط، مهربانی و عطوفت، حضور در جبهه، عملیات چزابه، مدیریت و سازماندهی، روزهای قبل از شهادت، لحظه‌ی شهادت و...» است. تصاویری از شهید خادم الشریعه نیز در کتاب ارائه شده است.

همخانه با مهتاب، بر اساس خاطرات جانباز علی مسجدیان

علی مسجدیان؛ بازنویسی و ویرایش و نظارت: محمدابراهیم حسن بیگی. - تهران: مرکز نشر هنر اسلامی، ۷۸.۱۳۷۳ ص.

نویسنده‌ی خاطرات این کتاب، «جانباز علی مسجدیان» است که از اوان سنین نوجوانی در آرزوی خدمت در جبهه و جنگیدن در خط مقدم بوده است. او با ترفندهایی در همان روزهای اول جنگ خود را به خرمشهر می‌رساند و شاهد فجایع دشمن در آن نواحی بوده است. سپس به نیروهای بسیج می‌پیوندد و پس از طی دوره‌های مختلف آموزشی، با اصرار و پافشاری، در معیت «حاج آقا عابدین‌زاده» به خط اول جبهه می‌رود و در جبهه‌های «چزابه، شوش دانیال، فکه، دهلران و عین خوش» همراه دیگر رزمندگان دلیر و با ایمان اسلام در نبردها شرکت می‌کند. خاطرات او پیرامون وقایع گوناگونی است که حین حضورش در مناطق تحت تصرف دشمن و در جبهه‌های حق علیه باطل رخ داده است و نشانگر روح عظیم و آرمانهای والا، ایثار و از خودگذشتگی و عشق به لقاءالله برادران رزمنده و شقاوت و ددمنشی دشمن بعثی است.

همدم یاد شما، گوشه‌ای از زندگی شهید «یوسف کلاهدوز»

بازنویسی محمدرضا محمدی پاشاک؛ ویراستار محمدباقر شمسی‌پور. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۸۰ ص. - (مجموعه خاطرات سرداران، ویژه نوجوانان؛ [ج. ۲]).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

طراح روی جلد: مصطفی گودرزی.

این کتاب، شامل خاطراتی از «شهید یوسف کلاهدوز» به نقل از افراد خانواده، همرزمان و مسؤولان کشوری و برخی از شهدا (مانند شهید صیاد شیرازی) است. موضوع تعدادی از خاطرات عبارت است از: «تولد، دوران تحصیل، فعالیت‌های سیاسی شهید قبل از انقلاب، دوران خدمت در دانشکده‌ی افسری، اعزام به انگلستان، ازدواج، ورود به گارد شاهنشاهی و همکاری همرزمان با نیروهای انقلاب، داستان مأموریت برای مراقبت از حسن اقارب‌پرست، واقعه‌ی هفده شهریور، پیروزی انقلاب، همکاری با شورای انقلاب، آغاز جنگ، تأسیس سپاه پاسداران با کمک شهیدان نامجو و محمد منتظری، مسؤولیت آموزش نیروهای سپاه، شکست عملیات

حصر آبادان، بازگشت با هواپیمای سی یکصد و سی و سقوط هواپیما و شهادت او همراه با نامجو، فلاحی، فکوری و جهان آرا».

[صفحه ۸۱۶]

همسفر: خاطرات زندگی سردار شهید حمید قلنبر مسئول اطلاعات منطقه ششم پیشین سپاه پاسداران

بازآفرینی احمد دهقان. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۱۴۲ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استانهای کرمان و سیستان و بلوچستان؛ خاطرات: ۱۸)

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Travel-mate

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

«شهید حمید قلنبر» (متولد ۵ / ۵ / ۱۳۳۹ در شهر ری) مشاور سیاسی استاندار کرمان و مسؤول اطلاعات منطقه‌ی ششم پیشین سپاه پاسداران بود و در تاریخ ۲ / ۶ / ۱۳۶۰ به دست عوامل ضد انقلاب ترور شده، به شهادت رسید. کتاب، در پنج بخش تنظیم شده است؛ بدین قرار: «نگاه نخست: خدیجه نوری (آشنایی شهید با همسر، ازدواج، خاطراتی از سالهای ۵۷ تا ۵۹، ترور و شهادت او)؛ نگاه دوم: زهرا قلنبر (مطالب خواهر شهید درباره‌ی نوجوانی، جوانی، اخلاق و برخورد شهید با خانواده و وصیتنامه شهید)؛ نگاه سوم: علی‌رضا محمودی (خاطراتی از همکلاسی شهید در دوران دبیرستان و دوران انقلاب و مبارزات وی)؛ نگاه چهارم: مهدی امینیان، محسن مقدس‌زاده (خاطراتی از همرزمان در درگیری با گروهکها و اشرار سیستان و بلوچستان)؛ نگاه پنجم: سید کمال حسینی (اسارت به دست بلوچ‌ها و تأثیر و نفوذ شهید در افراد رباینده)؛ آخرین نگاه: رضا شریفی (خاطرات دیگری از همرزمان شهید قلنبر)».

هنگامه شوق: خاطرات برادر جانباز محمدحسین حسینی نیک

مهدی فراهانی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، چاپ اول، ۱۳۷۴.

۷۰ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۱۱۳).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: A Commotion of Delight

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

خاطرات جانبا «محمدحسین حسینی نیک»، از سال ۱۳۵۷ و پیروزی انقلاب اسلامی شروع شده و شامل شرح کامل عملیاتهایی است که در آنها شرکت داشته است. او پس از گرفتن دیپلم، ضمن خدمت سربازی، در اردیبهشت ۱۳۶۰، به اسلام آباد غرب اعزام می‌شود. در عملیات مطلع‌الفجر مجروح می‌شود و به خانه بر می‌گردد. پس از چند روز، مجددا به منطقه باز می‌گردد و تا اواخر سال ۱۳۶۰ در تنگه‌ی حاجیان می‌ماند. سپس به اندیمشک می‌رود و در آستانه‌ی بهار ۱۳۶۱، در عملیات فتح المبین شرکت می‌کند. پس از پایان این عملیات پیروزمندانه، به بستان و به تپه‌ی ۲۷۳ (در بیست کیلومتری دشمن) اعزام می‌شود. در خرداد ماه ۱۳۶۱، در عملیات بیت المقدس (آزادسازی خرمشهر) و پس از آن نیز در عملیاتهای خیبر، کربلای چهار و کربلای پنج شرکت می‌کند. در عملیات خیبر یکی از گوشهای وی صدمه دیده و ترکشهایی نیز در بدن وی باقی می‌مانند.

هنگ ترسوها

فهمی الربیعی؛ مترجم محمدحسن مقیسه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۸۱ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۵۶).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Coward’s Regiment, The Memoirs of the Iragi Captain, Fahmi Al-Rabi’i.

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه.

[صفحه ۸۱۷]

وقایع کتاب، شرح خاطرات سرهنگ اسیر عراقی، «فهمی الربیعی» است. خاطرات، از ابتدای جنگ تحمیلی عراق علیه ایران شروع می‌شود و وضعیت افسران، فرماندهان و سربازان عراقی را در پادگانها شرح می‌دهد. در ادامه، تدابیر عراق برای از پا آوردن دولت جمهوری اسلامی ایران در حملات مختلف به مرزهای قانونی ایران بیان می‌شود. «اختلافات درونی ارتش عراق، ترس فراوان نیروهای عراقی از نیروهای ایرانی و گرایش بعضی از نیروهای عراقی برای پیوستن به ارتش ایران» از مسائل دیگری هستند که در این کتاب از آنها به تفصیل سخن گفته شده است. سروان فهمی الربیعی، سرانجام در تاریخ ۲۸ / ۱ / ۱۹۸۷ میلادی، (بهمن ماه ۱۳۶۵) به ایران پناهنده و با استقبال گرم پاسداران ایرانی مواجه می‌شود.

هنگ سوم

نوشته مجتبی الحسینی؛ ترجمه محمدحسین زوار کعبه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۰.

۳۴۸ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۲۲).

عنوان روی جلد: هنگ سوم: خاطرات یک پزشک اسیر عراقی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Third Regiment

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

«هنگ سوم» مجموعه‌ی خاطرات یک پزشک اسیر عراقی به نام «مجتبی الحسینی» است. وی در مورد روی کار آمدن صدام و حزب بعث و خشونت بیش از حد رئیس جمهور عراق و برنامه‌هایی توضیح داده است که حاکی از آماده شدن عراق برای حمله به ایران بود. همچنین بیرون راندن گروهی از مردم مسلمان کرد عراق از محل زندگیشان و درگیری با نیروهای مذهبی عراق (که آنان را پیروان حضرت امام خمینی (ره) می‌دانستند) ذکر شده است. خاطراتی از منطقه‌ی عملیاتی جفیر و چگونگی تصرف آبادان توسط عراق و آزادسازی خرمشهر نیز بیان شده است. این پزشک، در خاطره‌ای با عنوان «شب قدر رهایی»، از اهداف رژیم بعث از حمله به ایران و برخورد با مردم مسلمان عراق سخن گفته است.

یاد ایام (۱)

حمید داودآبادی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۲۵۴ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۱۰۳).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: To Remember the Days

طراح روی جلد: حبیب صادقی.

نویسنده‌ی این کتاب، قبلا کتاب یاد یاران را منتشر کرده است.

«یاد ایام» بیانگر اشتیاق وافر یک نوجوان برای حضور در جبهه است. او برای نیل به هدف خود - که همانا رفتن به جبهه است - به هر عذر و بهانه‌ای متوسل می‌شود و بالاخره در بیست و چهارم مهرماه ۱۳۶۰، برای اولین بار، به جبهه‌های غرب اعزام می گردد. در سال ۶۱ در عملیات فتح خرمشهر شرکت می کند و مجروح می‌شود. ولی درد جراحات با شنیدن خبر آزادی خرمشهر از بین می‌رود. از عملیاتهای دیگری که راوی در آنها شرکت می کند، می‌توان عملیاتهای رمضان و مسلم بن عقیل را نام برد. او در سال ۶۲ به لبنان اعزام می‌شود و مدت سه ماه را در آنجا سپری می کند. بعد از بازگشت از لبنان، با خبر شهادت محمود قاسمی از دوستان و هم محله‌ای‌هایش مواجه می‌شود. سپس به کردستان اعزام شده، مدت سه ماه در آنجا به انجام مأموریت می‌پردازد و در تاریخ ۳ / ۱۰ / ۶۲ به تهران باز می گردد. در سال ۶۳ به منطقه‌ی بستان می‌رود و در این سال تعدادی از دوستان صمیمی وی به درجه‌ی رفیع شهادت نایل می‌آیند.

[صفحه ۸۱۸]

یاد ایام (۲)

حمید داودآبادی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۶۰۷ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات؛ ۱۰۳).

طراح روی جلد: حبیب صادقی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: To Remember the Days

حمید داودآبادی در جلد دوم یاد ایام، خاطرات حضور خود را در جبهه از سال ۱۳۶۴ به بعد شرح می‌دهد. در این سال وی از کمیته‌ی انقلاب اسلامی استعفا داده، به سپاه پاسداران می‌پیوندد. در اسفند ماه ۶۴ بر اثر ترکش خمپاره، از ناحیه‌ی چشم و دست راست مجروح شده، به بیمارستان آیت ا... طالقانی تهران منتقل و حدود دو هفته در آنجا بستری می‌شود. در خرداد ۶۵ دو ماه در جبهه‌ی فکه می‌ماند. در آذر ماه ۶۵ به کرخه و پس از مدتی به جبهه‌ی مهران می‌رود و در آنجا با رزمنده‌ای به نام سید محمد هاتف، که بعدها به شهادت می‌رسد، عقد اخوت می‌بندد. در این میان، بار دیگر بر اثر جراحتی که از عملیات والفجر در ناحیه‌ی شکم داشته، به بیمارستان ایلام می‌رود و تحت درمان قرار می گیرد. در فروردین ۶۶ به شلمچه اعزام می‌شود. پس از پایان عملیات کربلای هشت و بازگشت از منطقه، جذب سیستم اداری کشور می گردد و به عضویت سپاه پاسداران در می‌آید.

یادداشتهای ناتمام

نوشته کیواندخت کیوانی. - [بی‌جا: بی‌نا]، (چاپ اول): ۱۳۶۹.

۷۵ ص.

نویسنده در این کتاب، خاطرات، احساسات و مشاهدات خود را در زمان بمباران شهر تهران طی سالهای ۱۳۶۴ تا ۱۳۶۷ از محیط زندگی، کار و اطراف خود بیان می کند. «احساسات اطرافیان، فرار مردم از شهر برای جستجوی یک مکان امن و اضطراب و نگرانی آنها پس از هر بمباران یا موشکباران، تلاش آنها در خبر گرفتن از حال اقوام و دوستان در شهر و بالاخره خسته شدن از فرار،

حمله‌ی هواپیماهای آمریکایی به هواپیمای ایرباس ایرانی و پذیرش قطعنامه و در نهایت، عقب‌نشینی عراق و تخلیه‌ی شهرها از قوای دشمن»، در این خاطرات بیان شده‌اند. در همه حال، جاری بودن زندگی (علی رغم همه‌ی این مسایل) و مقایسه بین زیبایی طبیعت دیده می‌شود و شقاوت آدمی که با همه‌ی توان و فرآورده‌های تکنولوژیکی در تلاش برای از پای در آوردن انسانی دیگر و ریشه کنی انسان بودن است.

یادگاران (جلد ۰۱): کتاب چمران

رهی رسولی‌فر؛ ویراستار کورش علیانی. - تهران: روایت فتح، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۰۰ ص.: عکس. - (انتشارات روایت فتح؛ ۲۵ / ۴۲).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

شهید مصطفی چمران در تاریخ ۱۰ / ۷ / ۱۳۱۱ متولد شد و در تاریخ ۳۱ / ۳ / ۶۰ در منطقه‌ی دهلاویه به شهادت رسید. این کتاب حاوی مجموعه‌ای از خاطرات درباره‌ی او است؛ از جمله: «خاطراتی از دوران کودکی و تحصیل، دوران انقلاب، در لبنان، ملاقات با امام (ره)، دوران نمایندگی مجلس، دوران وزارت، مسأله‌ی کردستان، تشییع آیت‌الله طالقانی، درگیری با دشمن عراقی در اوایل تجاوز به خاک ایران و شگرد شهید چمران و عقب‌نشینی آنها، خاطراتی از همسر لبنانی شهید، دوران بنی‌صدر و خیانتهای او، تیر خوردن و مجروح شدن، ابراز شجاعت در جبهه، خاطراتی از سوسنگرد، خاطراتی با تیمسار فلاحی، روزهای قبل از شهادت و ملاقات با امام، شهادت در دهلاویه، خاطرات همرزمان و دوستان پس از شهادت و...».

[صفحه ۸۱۹]

یادگاران (جلد ۰۲): کتاب همت

مریم برادران. - تهران: روایت فتح، (چاپ دوم): ۱۳۸۱.

۷۳ ص. - (انتشارات روایت فتح؛ ۲۶).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب شامل ۷۳ خاطره از خانواده و همرزمان «شهید محمدابراهیم همت» [فرمانده‌ی لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله (ص)] است. از جمله خاطرات، می‌توان به این موارد اشاره کرد: «دوران کودکی و علاقه به تسبیح، یادگیری نماز از مادر، امانت‌داری، روزه در دوران سربازی، دوران انقلاب و راهپیمایی‌ها و تظاهرات، شروع جنگ و حمله‌ی عراق، پاوه و کومله‌ای اسیر، خاطره‌ای از حاج احمد متوسلیان، اهمیت دادن به بسیجی‌ها، رعایت بیت‌المال و استفاده‌ی صحیح از ابزار و وسایل، شهادت محمود شهبازی، شوخی و مزاح در جبهه، شب قبل از عملیات، بازگشت از دیدار امام (ره)، تولد فرزند، برخورد با سیگاری‌ها، درگیری با هواپیمای عراقی، شنیدن خبر محاصره و بیتابی به خاطر بسیجیان محاصره شده، شنیدن خبر شهادت یاران، تولد فرزند دوم و سفارش به همسر، خاطره‌ای از عملیات خیبر، یادداشتهای روزانه، لحظات قبل از شهادت، نحوه‌ی شهادت و...).

یادگاران (جلد ۰۴): کتاب باقری

فرزانه مردی؛ ویراستار مجموعه کورش علیانی. - تهران: روایت فتح، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

[۱۰۱] ص. - (انتشارات روایت فتح؛ ۱۸ / ۳۳: یادگاران؛ ۴).

کتابنامه: ص. [۱۰۱]

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

شهید حسن باقری در تاریخ ۲۵ / ۱۲ / ۱۳۴۴ در تهران به دنیا آمد و در تاریخ ۱۹ / ۱۱ / ۱۳۶۱ در جبهه‌ی جنوب به شهادت رسید. این کتاب شامل خاطراتی درباره‌ی اوست. موضوعهای برخی از خاطرات عبارتند از: «نذر برای تولد وی و سفر به کربلا، دوران کودکی، علاقه به خرید کتاب، دوران سربازی، دوران انقلاب، فرماندهی، اهمیت دادن به اطلاعات و گزارشها، جلسات فرماندهی ارتش و سپاه با بنی‌صدر، رسیدگی به بسیجی‌ها، اهمیت دادن به نماز اول وقت، نظم و انضباط، عملیات شناسایی، ازدواج، تولد فرزند، برخورد با اسراف، رعایت بیت‌المال، آزادی خرمشهر، برخورد با افرادی که از فرماندهی اطاعت نمی‌کردند، پاسداشت خون شهیدان، روزهای قبل از شهادت، راز و نیاز با پروردگار، برخورد فرماندهان پس از شهادت او، خاطراتی از همسر و...».

یادگاران (جلد ۰۶): کتاب کاوه

کورش علیانی. - تهران: روایت فتح، (چاپ اول)؛ ۱۳۸۱.

۱۰۰ ص. - (انتشارات روایت فتح؛ ۱۹ / ۳۲؛ مجموعه یادگاران: [ج]. ۶).

کتابنامه: ص. [۱۰۱].

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

این کتاب شامل خاطراتی درباره‌ی «شهید محمود کاوه» به نقل از دوستان، آشنایان و خانواده‌ی شهید است. موضوعهای خاطرات عبارتند از: «دوران کودکی، دوران قبل از انقلاب، حساسیت در مورد بدحجابی، خصوصیات اخلاقی و دینی، ازدواج، تولد فرزند، مجروح شدن در عملیات، راهپیمایی یگان ویژه‌ی شهدا در کردستان، نظم و انضباط و آرایش ظاهری، اهمیت دادن به نیروهای بسیجی و آمادگی رزمی، اهمیت در رعایت وقت و جلسات، سد بوکان، درگیری با ضد انقلاب، لو رفتن توطئه‌ی ترور شهید، مثله کردن شهدا، ترس دمکرات و کومله از شهید و نیروهای تیپ ویژه، دستگیری کمین دشمن، برخورد شدید با دشمنان مستقر در روستاها، حیله دشمن در تدارک مترسکها به جای نیرو، مقابله با پاتک دشمن، کمک به جهیزیه‌ی خواهر، روزهای قبل از شهادت، نحوه‌ی شهادت و...) او در تاریخ ۱ / ۳ / ۱۳۴۰ به دنیا آمد و در تاریخ ۱۰ / ۶ / ۶۵ شهید شد.

[صفحه ۸۲۰]

یادگاران (جلد ۰۸): کتاب ردانی‌پور

نفیسه ثبات. - تهران: روایت فتح، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۰۰ ص.: عکس. - (انتشارات روایت فتح؛ ۲۸ / ۴۶).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب شامل مجموعه‌ای از خاطرات درباره‌ی «شهید مصطفی ردانی‌پور» (فرمانده‌ی قرارگاه فتح، متولد اصفهان، در تاریخ ۱ / ۱ / ۱۳۳۷ و شهید در عملیات والفجر دو، در تاریخ ۱۵ / ۵ / ۶۲) است. برخی از خاطرات عبارتند از: «دوران کودکی و تحصیل، برخورد با اسرای عراقی، نحوه‌ی تیر خوردن و شهادت، علاقه به امام (ره)، راز و نیاز و دعاهای شهید، نمازهای شب شهید، خاطره‌ی

عملیات فتح المبین، اثر استخاره‌ی شهید در شب عملیات، انتخاب همسر، خاطرات همسر، خواندن خطبه‌ی عقد توسط حضرت امام (ره)، کارتهای عروسی و ارسال کارتهایی با عنوان امام زمان (ع) و حضرت معصومه (س) به قم، پیشگویی قبل از شهادت، خاطراتی با حاج حسین خرازی در روزهای قبل از شهادت و پس از آن، نحوه‌ی شهادت و بالاخره جاویدالاثر شدن وی».

یادگاران (جلد ۰۹): کتاب متوسلیان

زهرا رجبی متین؛ ویراستار بابک آتشین‌جان. - تهران: روایت فتح، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۰۰ ص.: عکس. - (انتشارات روایت فتح؛ ۲۹ / ۴۷).

کتابنامه: [۱۰۱].

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

«حاج احمد متوسلیان»، فرمانده‌ی تیپ ۲۷ محمد رسول‌الله (ص) (پیش از آنکه به لشکر تبدیل شود)، در تاریخ ۱۵ / ۱ / ۱۳۳۲ در تهران متولد شد و در تاریخ ۱۴ / ۱۴ / ۶۱ در جنوب لبنان به اسارت نیروهای فالانژ مزدور رژیم صهیونیستی درآمد و تا کنون اثری از او یافت نشده است. این کتاب شامل مجموعه‌ای از خاطرات درباره‌ی او است؛ از جمله: «خاطراتی از دوران کودکی، قبل از انقلاب، زندان و شکنجه در رژیم شاه، جدی بودن و شوخ بودن به موقع، مؤاخذه افراد سهل‌انگار، برخورد با اسرا، درگیری با کومله، شناسایی در غرب دزفول، خاطراتی از شهیدان بروجردی، محسن وزوایی، حسن باقری و رضا دستواره، آزادسازی خرمشهر، سقوط سایتهای چهار و پنج عراق، خاطراتی از کردستان، بر سر خاک شهید جهان‌آرا، ملاقات با امام (ره)، برگشت از سوریه و سفر به لبنان، زیارت حرم حضرت زینب (س) در سوریه و...».

یادگاران (جلد ۱۰): کتاب زین‌الدین

احمد جبل عاملی؛ ویراستار مجموعه: کورش علیانی. - تهران: روایت فتح، ۱۳۸۱.

۱۰۰ ص. - (انتشارات روایت فتح؛ ۲۳ / ۴۰).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب شامل مجموعه‌ای از خاطرات شهید مهدی زین‌الدین، (متولد ۱۸ مهر ۱۳۳۸) به نقل از همسر، خانواده و همرزمان وی است. بعضی از خاطرات عبارتند از: «خاطراتی از دوران تحصیل، انصراف از ادامه‌ی تحصیل در فرانسه، خاطراتی از شهید با شهید حسن باقری، مناجات، رعایت بیت‌المال، انتخاب همسر، خواستگاری و ازدواج، عملیات در منطقه‌ی زبیدات، عملیات محرم، خاطره‌ای از پاسگاه زید در سال ۱۳۶۳، شناسایی در عملیات خیبر، شجاعت شهید، خاطره‌ای از اسیر عراقی، خاطره‌ای در انرژی اتمی، علاقه به مطالعه، اطاعت از قانون، خاطراتی از همسر شهید، خاطراتی از شوخیهای او، سبقت در سلام، خاطراتی از تولد فرزند، خاطره‌ای از ملاقات وی و دیگر سرداران (چون اسماعیل صادقی) با حضرت امام (ره)، شهادت در تاریخ ۲۷ / ۷ / ۱۳۶۳ درجاده‌ی بانه - سردشت در کمین دشمن و...».

[صفحه ۸۲۱]

یادگار سپیده

[غلامعلی رجایی]. - [تهران]: هاد ۱۳۷۴. [۲۱۵] ص.

عنوان روی جلد: یادگار سپیده: مجموعه خاطرات

در این مجموعه، سعی بر آن بوده است که تصویری از شخصیت یادگار امام در قالب خاطرات ترسیم شود. منابع این خاطرات، برخی از مجلات، کتابها، رسانه‌ها و در پاره‌ای موارد، مصاحبه‌های گردآورنده است. کتاب، شش فصل دارد. در پایان فصل ششم، یک مصاحبه، دیدگاههای، مرحوم حاج سید احمد خمینی وصیتنامه او و نامه‌ای از امام به یادگار خویش آمده است. در میان فصول ششگانه‌ی این کتاب، در فصل دوم کتاب، مبحثی به نام دوران دفاع مقدس مستقیما درباره‌ی جنگ تحمیلی عراق علیه ایران است که در آن، خاطراتی به نقل از شخصیتهایی چون حجت‌الاسلام و المسلمین هاشمی رفسنجانی آمده است. در پایان کتاب نیز اسامی راویان خاطرات به چاپ رسیده است.

یاد یاران

حمید داودآبادی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۰.

[۱۷۵]، ۱۶ ص.: عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۷).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Memory of the Comrades

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

مندرجات: تجربه اول؛... قلب امام شاد شد؛ شهید بعدازظهر؛ گود شهادت؛ یاد یاران؛ پدر اسماعیل؛ بازار داغ شهادت؛ عکس‌ها.

خاطره‌ی «تجربه‌ی اول» شرح اولین اعزام راوی به جبهه و منطقه‌ی گیلانغرب است و درگیریهایی که در آنجا رخ می‌نماید. «... قلب امام شاد شد» شرح عملیات در جاده‌ی اهواز - خرمشهر و دلاوری رزمندگان اسلام برای آزادی خرمشهر است. «شهید بعدازظهر» خاطره‌ای از نوجوانی است که به صورتی باور نکردنی چند بار دوستان خود را نجات داد و زمان شهادت خود را هم قبلا در خواب دید. «گود شهادت» خاطره‌ی عملیات بدر و رزمندگان دلاور مفقودالاثر است. «یاد یاران» بیانگر وقایع جنگ در سال ۱۳۶۴ است؛ در ناحیه‌ی بهمنشیر آبادان، فاو، جاده‌ی ام‌القصر و پایگاه عراقی‌ها در کارخانه‌ی نمک، امدادهای غیبی متعدد، شجاعتها و دلاوری وصف ناپذیر رزمندگان و حمله‌ی شیمیایی عراق و در نهایت، زنده ماندن و زیارت مزار شهدا. در خاطره‌ی «پدر اسماعیل»، راوی خاطرات، رفتن رزمنده‌ها به خط فکه و مجروح شدن و شهادت آنهایی را تصور می‌کند که تا آخرین لحظه فقط به فکر دفاع از میهن در برابر دشمن بعثی بوده‌اند. «بازار داغ شهادت» حکایت روحیه بالای رزمندگان طی عملیات در موقعیت شهید چمران، شلمچه و سه راه شهادت، شهادت و شهیدان است.

یک روز تا چزابه

علی بنی‌لوحی. - تهران: موسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۱۱۲ ص.، ۲۶ ص. تصویر (رنگی)، نقشه (رنگی).

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، روایت دیگری است از حوادث جنگ تحمیلی که به قلم یکی از رزمندگان دفاع مقدس به رشته‌ی تحریر درآمده است. نگارنده در این خاطرات، حضور ده ساعته‌ی خود را در دامنه‌ی تپه‌های رملی، در اولین روز عملیات طریق القدس بازگو می‌کند. این خاطرات، گویای حماسه‌ی رزمندگان اسلام در پیشروی به سوی چزابه برای آزادسازی این منطقه است.

[صفحه ۸۲۲]

خاطرات، مجموعه‌ها

آبراه هجرت

نوشته عبدالرحیم چگله، حسن جلالی عزیزیان، پرویز پورحسینی، محمدمهدی بهداروند؛ به کوشش کانون فرهنگی هنری غدیر اندیمشک. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۳.

۱۶۸ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۷۸).

عنوان روی جلد: آبراه هجرت: خاطرات رزمندگان اندیمشک.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Hejrat Flood Channel: the memoris of the Fighters of Andimeshk.

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

مندرجات: شب حمله؛ گردان حمزه؛ آبراه هجرت؛ یاد یاران؛ حماسه ماووت.

در این مجموعه، «عبدالرحیم چگله» در خاطره‌ی خود - به نام «شب حمله» - عملیات غواصی گروهان الحدید را شرح می‌دهد. «حسن جلالی عزیزیان» در «گردان حمزه» وضع گردان را تشریح می‌کند و از نافرمانی خود و شهادت یارانی سخن می‌گوید که دلباخته‌ی شهادت بودند. «پرویز پورحسینی» در «آبراه هجرت» از آموزش غواصی برای آماده شدن جهت عملیات و انجام عملیات در جزیره‌ی مینو، شهادت یاران و سرانجام، اجبار به عقب‌نشینی صحبت می‌کند. «محمدمهدی بهداروند» در «یاد یاران»، عمیات آزادسازی فاو و موفقیت در ایمان و ایثار و اطاعت از یاران را شرح می‌دهد. «حماسه ماووت» نیز خاطره‌ای از حسن جلالی عزیزیان است. او در این خاطره به فتح و نگهداری تپه‌ی دو قلو در ارتفاعات ماووت می‌پردازد و شرح می‌دهد که چگونه رزمندگان با ایثار و ایمان و از جان گذشتگی خود موفق به نگهداری و باز پس ندادن آن شدند.

آبشار ابدیت، مجموعه خاطره

بازنویس محمدرضا یوسفی کوپائی. - [اصفهان]؛ لشکر زرهی ۸ نجف اشرف، ۱۳۷۵.

۱۷۴ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و ۲۳ هزار شهید استان اصفهان: مجموعه آثار؛ ۱۸: مجموعه نجف در کربلا؛ ۴)

«آبشار ابدیت» مجموعه زندگینامه و خاطرات سرداران شهید «شعبانعلی زینلی، علی‌محمد اربابی و حسین صنعتکار» است. زندگینامه این سه سردار شهید در بخش ابتدایی و خاطرات همرزمان آنها در بخش بعدی آورده شده است. سردار شهید علی زینلی متولد شهرستان مبارکه بود و در سمتهای قائم مقامی لشکر زرهی هشت نجف اشرف و مسؤولیت اطلاعات عملیات آن و مسؤولیت عملیات سپاه هفتم خدمت می‌کرد. وی در عملیات شناسایی و در نبردهای مختلفی مانند ثامن‌الائمه، والفجر هشت و... حضور داشت. سردار شهید اربابی متولد بیدگل کاشان و رئیس ستاد لشکر زرهی ۸ نجف اشرف بود. وی مسؤولیت‌هایی چون پذیرش نیروهای سپاه در کاشان، آموزش نظامی لشکر هشت، واحد بسیج لشکر و ریاست ستاد لشکر را بر عهده داشت و در عملیات کربلای چهار به دیدار معبود شتافت. سردار شهید حسین صنعتکار فرمانده‌ی عملیاتی لشکر زرهی هشت نجف اشرف، متولد کاشان و طلبه‌ی حوزه‌ی علمیه بود. وی تا هنگام شهادت با سمتهای مسؤول واحد تخریب، مسؤول واحد آموزش و معاونت یگان دریایی

لشکر هشت خدمت کرد. خاطرات همرزمان این سرداران شهید بیانگر سیرت و شخصیت آنها، ایمان، اعتقاد، شجاعت و دلاوری آنها است.

[صفحه ۸۲۳]

آبی به رنگ خاطره: مجموعه خاطرات سنگرنشینان ساحل جنوب

به اهتمام فرزاد جمشیدی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی دریایی، تبلیغات و انتشارات؛ سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۳.

۱۱۵ ص.: مصور، عکس. - (خاطرات؛ یک)

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ای از خاطرات بازگو شده در شب خاطره‌ای است که در دی ماه سال ۱۳۷۳ با همیاری دفتر ادبیات و هنر مقاومت و نمایندگی ولی فقیه در نیروی دریایی سپاه برگزار شد. گردآورنده در این کتاب خاطراتی را فراهم آورده است که رزمندگان، دوستان، همسنگران و سنگرنشینان خطه‌ی جنوب، در مراسم این شب در بندر عباس، جزیره‌ی تنب کوچک، جزیره‌ی تنب بزرگ، جزیره‌ی ابوموسی و بندر لنگه، از پایمردی، استقامت، شجاعت شهادت‌طلبی و بالاخره شهادت رزمندگان اسلام در طول دفاع مقدس بیان کردند. راویان طی این خاطرات از دوستان خود سخن گفته‌اند و آنان را که اسوه بوده‌اند، معرفی کرده، نحوه‌ی شهادت آنان را به تصویر کشیده‌اند. در پایان کتاب نیز تصاویری از این مراسم آورده شده است.

آتش به اختیار

حجت ایروانی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۰.

۱۳۹، [۱۸] ص.: مصور: عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Free to Fire

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

مندرجات: اشاره؛ یادداشت نویسنده؛ شیخ محمود؛ جانم فدای مهدی؛ رمضانعلی؛ من منافق نیستم؛ خرس؛ آتش به اختیار؛ حبیب خدا؛ نشانه‌ای از وصال؛ پنجره‌ای رو به آفتاب؛ سقوط پتروشیمی؛ تویوتا، امدادی غیبی؛ دیدگاه شهید ملکی؛ آخرین مأموریت.

در کتاب، ابتدا انواع دیده‌بانی و وظایف دیده‌بان‌ها شرح داده و سپس خاطرات راوی درج شده است. «شیخ محمود» شرح همراهی یک روحانی با رزمندگان. شهادت او در عملیات بیت المقدس دو است. «جانم فدای مهدی» شرح ایثار و دلاوری بسیجی‌ها است. «رمضانعلی» وصف ماجرای شلیک گلوله‌هایی از دکلی در جزیره‌ی مجنون و انهدام قرارگاه عراقی‌ها است. «من منافق نیستم و خرس» از عملیات والفجر ده، می‌گویند. «آتش به اختیار» شرح چگونگی شناسایی محل استقرار دشمن و دادن گرای صحیح به نیروهاست و شرح بمباران شیمیایی حلبچه. «حبیب خدا» بیان از جان گذشتگی «غلامرضا نوشادی و حاج حبیب‌الله کریمی» است برای نجات نیروها از شیمیایی شدن؛ «نشانه‌ای از وصال» شهادت معاون دیده‌بانی در جزایر مجنون را تشریح می‌کند. «پنجره‌ای رو به آفتاب»، یک نوجوان بسیجی با وجود شیمیایی شدن، از اورژانس فرار می‌کند تا به خط برود؛ «سقوط پتروشیمی» انهدام کارخانه پتروشیمی بصره به کمک دیده‌بان را شرح می‌دهد. «تویوتا، امدادی غیبی، دیدگاه شهید ملکی و آخرین مأموریت» خاطره‌هایی از

امدادهای غیبی و ایثار دیده‌بانها و رزمندگان هستند.

آتش پیکر: مجموعه خاطرات رزمندگان ارتش جمهوری اسلامی ایران

نویندگان: امیر معصومی، جلیل جباری [تهیه کننده]: سازمان عقیدتی سیاسی ارتش (دفتر سیاسی آرشیو تاریخ جنگ). - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۲۸.۱۳۷۱ ص.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Fiery Body: memoirs of the fighters of I.R. Army

[صفحه ۸۲۴]

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

مندرجات: صدقه؛ اسارت دینارها؛ دستهای خدا؛ هدیه؛ اجل؛ استتار؛ محبت ما؛ قربانی؛ شام غریبان؛ موشک دوم؛ تپه ۱۷۸؛ گورستان سنگ؛ آتش پیکر؛ لحظه‌های فرود؛ مأموریت باران.

کتاب حاضر، مجموعه‌ای از خاطرات رزمندگان ارتش جمهوری اسلامی ایران در ارتباط با جنگ تحمیلی است. این خاطرات، بیانگر موارد زیر است: امدادهای الهی که در بدترین اوقات به کمک رزمندگان آمدند (مانند خوردن ترکش به سکه در داخل جیب، وزش باد در جهت موافق برای افزایش سرعت چرخبال)؛ کمکهای مردمی که از ایمان و ایثار مردم شریف ایران بر می‌خواست؛ رفتار اسلامی و انسان دوستانه‌ی ایرانی‌ها با اسرای عراقی؛ نگرانی مردم برای سلامت خلبانانی که به جنگ می‌رفتند؛ خوردن موشک به منبع در جزیره‌ی بوبیان و عمل نکردن آن؛ لو رفتن عملیات توسط جاسوسان و شهید شدن تعدادی از رزمندگان قبل از عملیات محرم و حماسه‌ای که سه نگهبان با نگهداری تپه‌های ۱۷۵ و ۱۷۸ آفریدند؛ فرو رفتن نود دستگاه تانک در باتلاق و از جان گذشتگی رزمندگانی برای نجات همرزمان خود.

آتش و عشق، مجموعه خاطرات

جمع‌آوری مصطفی مددکن، مسعود عباسی، احمد بهرامی؛ بازنویس فریدون خسروی قلعه شاهرخی. - [اصفهان]، لشکر ۱۴ امام حسین (ع)، ۱۳۷۶.

۱۲۰ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان، مجموعه آثار: ۳۳).

طراح روی جلد: عباس شفیعی.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل ۶۶ خاطره کوتاه از جبهه‌های جنگ است. در آخر هر خاطره، نام و نام خانوادگی راوی خاطره ذکر و عنوان هر خاطره با در نظر گرفتن موضوع آن بیان شده است. برای مثال: خاطره‌ی «ناجی» ماجرای زمانی است که شهید حاج حسین خرازی به تعدادی از رزمندگان می‌گوید که بیرون از سنگر تجمع نکنند و به سنگر بروند و پس از مدتی، گلوله‌ی توپی به همان محل تجمع اصابت می‌کند و رزمندگان از خطر نجات پیدا می‌کنند. کتاب در دو بخش ارائه شده است. راویان خاطرات فصل اول، تمایز خاصی ندارند ولی فصل دوم - با عنوان خاطراتی از واحد پدافند هوایی - تمایز داده شده است.

آتشی بر روی برفها، مجموعه قصه و خاطره

تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۶۶.

۱۱۹ ص. مصور: عکس، نقاشی.

برگزیده‌ی آثار مسابقه‌ی بزرگ فرهنگی قرارگاه خاتم‌الانبیاء (ص).

کتاب آتش بر روی برف‌ها برگزیده آثار ارسال شده برای مسابقه فرهنگی در رشته‌ی قصه و خاطره قرارگاه خاتم‌الانبیاء (ص) است. در بخش اول، که خاطرات ارسالی رزمندگان است، ده اثر برگزیده به نام‌های «نامه، مقاومت، سنگرسازان بی‌سنگر، تشنه کامان نینوا، چهار هلیکوپتر، آن روز بعدازظهر، در پهندشت میعاد عشق، قلک خالی، حمل مجروح، آتش بر روی برفهای» به چاپ رسیده است. در این خاطرات، رزمندگان اسلام از وضعیت عمومی جبهه‌ها، مقاومت و شهامت، استقامت، فداکاری و ایثار، از خودگذشتگی، دلاوری و بی‌باکی رزمندگان و همچنین تلاش شبانه‌روزی جهادگران و شرایط امدادگران جبهه سخن گفته‌اند و وقایع و حوادث جبهه‌ها را به ثبت رسانیده‌اند. در قسمت دوم، سه داستان برگزیده «تولدی تازه» از فضل‌الله دانشوری، «وصیت» از مهرداد غفارزاده و «بابا مصطفی» از محمود ناظری به چاپ رسیده است. موضوع اصلی این قصه‌ها نیز رزمندگان و مسائل جنگ و تجزیه و تحلیل جنگ توسط افراد و شخصیتهای قصه‌ها می‌باشد.

[صفحه ۸۲۵]

آخرین نگاه: خاطرات جانبازان: محمد یحیایی و سیدحسن حبیبی

به کوشش محمدرضا ملکی - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۵.

۱۲۴، (۹) ص.: تصویر، عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۱۳۲).

طراح جلد: علی وزیریان.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Last Look: Two War invalid memories: Mohammad Yahyai and Seyes Hassan Habibi.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

مندرجات: آخرین گام؛ آخرین نگاه.

در این کتاب، خاطرات جانبازان «محمد یحیایی» و «سید حسن حبیبی» از شهرستان شاهرود به چاپ رسیده است. در «آخرین گام» محمد یحیایی چگونگی حضور خود در عملیات (در کوه‌های چغالوند قصر شیرین) و مجروح و قطع نخاع شدن و اعزام به بیمارستانهای شیراز و تهران و سرانجام رفتن به آلمان و احساس غربت در آن کشور را شرح می‌دهد و از رشادتهای برادران سپاه تقدیر می‌کند. در «آخرین نگاه» خاطرات جانباز «سید حسن حبیبی» - که دو چشم خود را در راه دفاع از اسلام و میهن از دست داده - آمده است. وی از لحظه‌ی مجروح شدن خود در عملیات تا اعزام به خارج جهت مداوا سخن گفته و در نهایت از مردم و مسؤولان خواسته است که نسبت به جانبازان عنایت بیشتری روا دارند. در پایان کتاب، عکسهایی از این عزیزان به چاپ رسیده است.

آذربال: خاطرات خلبانان نیروی هوایی

ویراستار: حجتی یاری. - سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۳.

۲۳۹ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۱۱۶).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Fiery Wings: The Remembrances of Air-force Pilots.

طراح روی جلد: حمید عجمی.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی ۲۴ خاطره از بیست رزمنده‌ی نیروی هوایی است که با کمک خداوند متعال و متوسل شدن به ائمه‌ی اطهار، مأموریتهای خود را به اتمام می‌رسانند. «بمباران اهداف مهم در خاک دشمن، انهدام هواپیماها و اسارت خلبانها، عملیات سوخت رسانی به هواپیماهای جنگی در فضا، دفاع از پایگاههای نیروی هوایی و پالایشگاهها، انتقال مجروحان از مناطق جنگی، تأمین پشتیبانی هوایی در عملیات خیبر، چگونگی انتقال چرخبال آسیب دیده به پشت جبهه، عکسبرداری از مناطق مهم عراق و بمباران پالایشگاه کرکوک» از جمله خاطرات این عزیزان است که با از جان گذشتگی و عشق و ایمان از میهن اسلامی دفاع کردند.

آسمان زیر آب: خاطرات غواصان لشکر ۱۹ فجر

نویسنده علیرضا فخرایی. - شیراز: کنگره سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس، (چاپ اول)، ۹۹.۱۳۸۰ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این مجموعه در چهار بخش کلی فاقد عنوان ارائه شده است. اسم برخی از راویان خاطرات به قرار زیر است: «اکبر توانا، جلیل عابدینی، احمد شیخ حسینی، محسن ریاضت، مهدی توکلی جلالی و...». خاطرات، شامل مطالبی درباره‌ی عملیات والفجر هشت و حوادث و اتفاقات افتاده در مناطق رودخانه‌های اروند و بهمنشیر است. همچنین مطالبی درباره‌ی شهیدان «امیر فرهادیان فرد، عباس رضایی، مسعود اصلاحی، جواد سلیمانی، احمد شیخ حسینی» و نحوه‌ی شهادت آنها ارائه شده است.

[صفحه ۸۲۶]

آشیان

جمع‌آوری بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس، لشکر ۱۴ امام حسین (ع)؛ بازنویس یعقوب آذر. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارات، ۱۳۷۴.

۱۵۶ ص. - (مجموعه آثار و ارزش‌های دفاع مقدس: مجموعه خاطره؛ ۲۴). عنوان روی جلد: آشیان: خاطرات لشکر ۱۴ امام حسین (ع).

این کتاب مجموعه‌ای است از خاطرات رزمندگان دلیر، سلحشور و شجاع میهن ما که طی عملیات مختلف با ایثار و از خودگذشتگی از دین و کشور خود دفاع کردند و شهید شدند. این خاطرات، به افراد جمعی لشکر چهارده امام حسین (ع) (که در عملیاتهای شکستن حصر آبادان، تنگه‌ی چزابه، عین خوش، رمضان، طریق القدس، خیبر، بیت المقدس، محرم، والفجر و فتح المبین شرکت داشته‌اند) تعلق دارد. بین آنها امدادگر، تخریبچی، غواص، آر پی جی زن، بیسیم‌چی و... دیده می‌شوند. در خاطراتی که نقل شده‌اند، امدادهای غیبی، شجاعت و ایثار رزمندگان و ماجراهای تلخ و شیرین وجود دارد.

آلواتان

نوشته علی‌محمد ابراهیم، حجت ایروانی، عباس پاسیار، ولی صابری، حمید حمیدیه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۶۹.

۹۶ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: یادداشت‌ها؛ ۷).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Alvatan.

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

مندرجات: الایرانیه؛ شیخ محمود؛ آلواتان؛ محله‌ی آرام؛ قناسه‌چی.

«الایرانیه» خاطره‌ای از علی‌محمد ابراهیمی است که از عملیات بر بلندی‌های ماووت، محاصره شدن توسط عراقی‌ها و فرار از دست آنان به یاری خدا سخن می‌گوید. حجت ایروانی در «شیخ محمود» خاطره‌ای درباره‌ی حضور روحانیون در جبهه‌ها گفته است. که باعث بالا بردن روحیه‌ی بسیجیان و قدرت ایمان آنان می‌گردید، «قناسه‌چی» خاطره‌ای است از حمید حمیدیه که مسؤولیت مهم قناسه‌چی‌ها را در عملیات و در خط مقدم ذکر می‌کند و افتخاراتی را که توسط این عزیزان به دست آمده، بیان نموده است. «آلواتان» جنگلهایی در اطراف کوه‌های حاج عمران است و از مناطقی بود که رزمندگان مأموریت داشتند آن را از لوث وجود نیروهای ضد انقلاب و دیگر دشمنان انقلاب اسلامی پاکسازی نمایند و عباس پاسیار خاطره‌ی آن را بیان کرده است. در دو خاطره‌ی دیگر گوشه‌هایی از ایمان، اخلاص، گذشت و فداکاری بسیجیان و ترس و وحشت عراقی‌ها به هنگام رویارویی با نیروهای ایرانی و فرارشان از میدان نبرد و پایگاه موشکی فاو مطالبی عنوان شده است.

آن روزها: خاطرات رزمندگان شهر کرج

به کوشش: محمدحسین مقیسه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۲.

۱۳۵. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۶۵).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: On Those Days

مندرجات: پدرم حاج رمضان؛ فتح الفتوح؛ به سوی بیت المقدس؛ محمد رسول‌الله؛ پدر و پسر شهید؛ همراه با شهیدان؛ جانبازی؛ امدادگری؛ سپاه محمد (ص)؛ شهادت من؛ پرستارها؛ گردان تانک؛ ما، عراقی‌ها؛ منافقین و کردهای ضد انقلاب؛ شهیدی از شمال شهر؛ ایستگاه شکم عراقی‌ها.

این کتاب مجموعه‌ی پانزده خاطره از رزمندگان کرج است. موضوع این خاطرات به ترتیب عبارتند از: به جبهه رفتن دانش آموز سوم راهنمایی و پدرش، شنیدن خبر شهادت پدر و صبر و بردباری نوجوان، اسیر کردن عراقی‌ها،

[صفحه ۸۲۷]

دعا و راز و نیاز با خدا، به رگبار بستن عراقی‌ها و آتش زدن تانکها، کمک امدادگران به مجروحان، به غنیمت گرفتن ایفای عراقی، نبودن آب در بیابان و استفاده از آب رادیاتور برای شرب، پدر و پسر در جبهه، بمباران شیمیایی و آواره شدن مردم، عبور از پل، فداکاری هر یک از رزمندگان، شرکت در عملیات طریق القدس، کرخه نور، عملیات کربلای پنج در خرمشهر، عملیات نصر چهار، حضور برادر محسن رضایی، کمک آر پی چی زن‌ها، پناهنده شدن سرهنگ عراقی و چند زن و بچه و خبردار شدن مسؤولان از نفوذ نیروهای اطلاعاتی.

آن روزها: خاطرات رزمندگان هشت سال دفاع مقدس خوزستان

قاسمعلی فراست؛ [برای کنگره سرداران و ۱۶ هزار شهید کربلای خوزستان]. - تهران: مؤسسه فرهنگی نـدای مهرآفرین، (چاپ اول): ۱۳۷۹. ۱۸۰ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، شامل مجموعه‌ی خاطرات رزمندگان، سرداران و فرماندهان جنگ اعم از ارتشی، سپاهی و بسیجی، از دوران دفاع مقدس است. بین اسامی این افراد، نامهایی مانند سردار دانش‌پژوه (از همرزمان شهید جهان‌آرا)، سردار مرتضی قربانی، جابر طاهرزاده، جانباز خلفی، آقای عبیدی و... دیده می‌شود. در خاطرات، موضوعات مختلفی مطرح شده‌اند، از جمله: خاطراتی درباره‌ی شهیدان، مطالبی درباره‌ی جنگ در خرمشهر، خیانتهایی که در آن زمان صورت گرفت، نفوذی‌های عراقی در ایران، محاصره‌ی دشمن در پاسگاه دربند، نحوه‌ی مجروحیت نویسنده، دالان مرگ، نحوه‌ی خبر رسانی و خبر گرفتن در اسارت و فعالیت‌های فرهنگی در دوران اسارت.

آوار ترس (خاطرات دو تن از افسران عراقی)

ترجمه محمدحسن مقیسه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۵.

۹۳ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۳۰).

طراح روی جلد: حمید عجمی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Terror Debries, Memoirs of Two Iraqi Officers

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب آوار ترس، خاطرات دو تن از افسران ارتش عراق در جبهه‌های جنگ است. «سرگرد ع.ع.»، از افسران عالی رتبه و فرمانده‌ی عملیات، خاطرات خود را از عملیات دفاعی در میمک، حمله و اشغال مهران، عملیاتهای کربلای پنج، بدر و هورالهویزه، و درگیری‌های مختلف در جبهه‌های ماووت، کوه بلغه، دره‌ی قاشان، اطراف رود دوعیجی، فاو، حلبچه، شرق بصره، فکه، پنجوین، چوارته، سیدکان و شرهانی بیان کرده و از وضعیت نظامی نیروهای عراقی، سطح روحیه و دلایل آن‌ها برای جنگ، برخورد فرماندهان عراقی با نیروهای خود و دلاوری شیرمردان و رزمندگان اسلام سخن به میان آورده است. در قسمت دوم کتاب «ستوان خ.ع. ط.»، از افسران راهنمایی و رانندگی شهر بغداد، خاطرات خود را از مسائل پشت جبهه، اوضاع شهر بغداد، وضع اسفناک مردم، بی‌قانونی‌ها، دزدیها، فحشاء، ظلمها و چپاول ملت عراق توسط صدام بیان می‌کند و از عملیات کربلای پنج و تأثیر آن می‌گوید. در انتها نیز چگونگی اعزام خود به جبهه و اسارت خود را شرح می‌دهد.

[صفحه ۸۲۸]

آه باران: خاطراتی از شهداء گردان جعفر طیار از تیپ یکم لشکر ۷ ولیعصر

بهزاد شیخی. - [بی‌جا]: کنگره سرداران و ۱۶ هزار شهید کربلای خوزستان، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۱۷۵ ص. - (مجموعه خاطرات رزمندگان).

طرح و اجرای روی جلد: رامش قاسمی، علی پروایی.

این کتاب شامل ۸۸ خاطره از «خصوصیات اخلاقی، رفتار، نماز، روزه، فرماندهی، ازدواج، احترام به والدین، شجاعت در نبرد، مجروح شدن، نحوه‌ی شهادت و...» شصت شهید و مفقودالاثر گردان جعفر طیار تیپ یک لشکر هفت ولیعصر (عج) است که از زبان همرزمان، خانواده، آشنایان و کسانی که بعدا به شهادت رسیده‌اند، نقل شده است. در پایان کتاب نیز فهرست اسامی شهدای مربوط به خاطرات، به صورت جداگانه ارائه شده است. از جمله شهیدانی که خاطرات مربوط به آنها در کتاب درج شده است، می‌توان به این افراد اشاره کرد: «حاج محمدالزمان شالباف، علی‌اکبر برون، بهمن صبری‌پور، حمید محرابی، علیرضا حیدری، جاسم دیوانی، بهروز لطفی، نعیم مشعلی، علی اموری، احمد هویزی، مصطفی نژاد، خسرو تقوی، ناصر خویی، بهروز بیک‌زاده، داریوش احمدی و...».

ابر و آهن: خاطرات خلبانان هوانیروز

به کوشش حجت شاه‌محمدی با همکاری دفتر تحقیق و ارزیابی پایگاه شهید وطن‌پور، مرکز آموزش هوانیروز اصفهان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۷.

۱۰۶ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۱۴۸).

طراح روی جلد: کوروش پارسانژاد.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: cloud and Iron

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

کتاب، مجموعه‌ی خاطرات خلبانان «محمدامین عالی، علیرضا سالاری و محمدرضا اختیاری» است. بخش اول، خاطرات سرهنگ خلبان محمدامین عالی است که پدرش اولین خلبان هوانیروز بود. خود او نیز از سال ۱۳۴۸ خلبانی را آغاز کرد و از آغاز جنگ در مأموریتهای مختلف شرکت داشت. او خاطراتی هم درباره‌ی خلبان شهید شیرودی نقل کرده است. بخش دوم، خاطرات سرهنگ دوم علیرضا سالاری است که از «روزهای اول جنگ، بی‌تجربگی در عملیات کلاسیک و منظم، فداکاری و از خودگذشتگی خلبانان هوانیروز که با چرخبال‌ها عازم انهدام اهداف در جبهه‌ی دشمن می‌شدند، و حوادثی که در غرب کشور در یکی از مأموریتها اتفاق افتاد و عملیات خیبر در جزیره‌ی مجنون» سخن می‌گوید. بخش سوم، خاطرات سرهنگ دوم خلبان محمدرضا اختیاری است. او از حمله‌ی عراق به فرودگاه اهواز در اولین روز جنگ، عملیات روزهای بعد، شجاعت و ایمان همرزمان، شهیدان و امدادهای غیبی در جبهه سخن می‌گوید.

اجکت

عباس رمضانی، عباس حکمت، حسن روزبهانی، رضا عسگری، حسن عمویی؛ به اهتمام دفتر هنر و ادبیات ایثار (بنیاد جانبازان)؛ ویراستار مهدی بیگلری. - تهران: بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی، معاونت فرهنگی و هنری، دفتر هنر و ادبیات ایثار، ۱۳۷۹.

۲۴۶ ص. - (جرعه‌ای از کوثر؛ ۷).

مندرجات: دوستت دارم؛ اجکت؛ والله لذت بردم؛ درفش و یخ؛ زخم بر زخم.

این کتاب، گوشه‌هایی از خاطرات پنج تن از جانبازان و آزادگان است که با مصاحبه گردآوری شده است. جانباز

«عباس حکمت» (در «دوستت دارم») خاطرات خود را از عملیاتهای طریق القدس، بدر، الی بیت المقدس و کربلاهای چهار و پنج بازگو می کند. سرهنگ خلبان «عباس رمضانی» (در «اجکت») از مأموریتهای جنگی و هدف قرار گرفتن هواپیمای خود پس از بمباران پادگان سلیمانیه عراق و اجکت (بیرون پریدن از هواپیما) صحبت می کند. آزاده «احمد روزبهانی»، پس از ده سال و نه ماه اسارت، برخی از خاطرات خود را با عنوان «والله لذت بردیم» بیان می کند. سردار «رضا عسگری» در «درفش و یخ» خاطرات خود را از مبارزه با ضد انقلاب در کردستان بازگو کرده، از یاران شهید خود یاد می کند و در «زخم بر زخم»، جانباز «حسن عمویی»، از عضویت در سپاه پاسداران و عملیات رمضان می گوید که منجر به نابینایی او شد.

از آسمان تا زمین

گردآورنده احمد حسین‌نیا. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۱۸.۱۳۸۱ ص.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی ۴۶ خاطره از دوران دفاع مقدس است که بعضی از آنها درباره‌ی شهدا هستند. موضوع تعدادی از خاطرات، عبارتند از: «عملیات طریق القدس (به نقل از شهید صیاد شیرازی)، فتح بستان در ارتفاعات «میشن داغ» (از شهید سید علی صفوی سهمی)، تدارک آب و غذا در گود خزینه‌ی مریوان، فرار از دست زنبورها و نجات معجزه‌آسا از بمباران دشمن، خاطره‌ای از چزابه، عمل نکردن گلوله‌ی توپ، منطقه‌ی کردستان و نجات معجزه‌آسا، منطقه‌ی سومار، خاطره‌ای از شهید سرتیپ مدنی از اوایل جنگ، عملیات کربلای هفت در شهر چومام مصطفی و حاج عمران توسط لشکر ۶۴، عملیات فتح المبین و ارسال پیام توسط ایران به زبان عربی و تصرف و اسارت دشمن در سایتهای چهار و پنج، تعقیب و گریز هواپیماهای دشمن و انهدام میراژ دشمن، خاطره‌ی عملیات طریق القدس، شهادت ستوان دوم عباسعلی طاهری در عملیات طریق القدس و ملاقات با پدر و مادر صبور وی و...».

از لندن تا فاو

اصغر کاظمی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۵.

۷۳ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۱۰۲).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: From London to fao

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

مندرجات: از لندن تا فاو / اصغر کاظمی؛ آخرین شب هور / محمدعلی موظف رستمی؛ آخرین خاطره / شهید علی‌اصغر فولادی؛ بلندی‌های میمک / ابوالقاسم غلامی بابایی.

«از لندن تا فاو» خاطره‌ای است از شهید علی صرامی، دانشجوی مهندسی فنی که در لندن متولد شده، در هفت سالگی به ایران بازگشته و در فاو شهید شده بود. حالات روحی این شهید و سایر شهیدان بیانگر این واقعیت است: «شهید خود می‌داند که دیگر زمینی نیست.» «آخرین شب هور» خاطره‌ای است درباره‌ی اسماعیل روحی که در آخرین شب مأموریتش به شهادت رسید. مأموریت این شهید جابه جا کردن رزمندگان با بلم در هور بود و هنگام شناسایی غواصان نفوذی دشمن به شهادت رسید. «آخرین خاطره» هنگام دفع اشرار در روستایی نزدیک مرز ایران و پاکستان اتفاق می‌افتد. «بلندیهای میمک» نیز خاطره‌ای از ابوالقاسم غلامی است. فداکاری‌ها و گذشت این رزمنده باعث شد که به او اطمینان کنند و کارهای مشکلی مانند حمل غذا از روی میدان مین و رساندن کامیون مواد منفجره به رزمندگان خط اول جبهه را به او واگذارند.

[صفحه ۸۳۰]

اسرار جنگ تحمیلی به روایت اسرای عراقی (جلد ۱)

مصاحبه‌گر: مرتضی سرهنگی. - تهران: سروش (انتشارات صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران)، (چاپ اول): ۱۳۶۳.

۲۴۷ ص.: مصور.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Secrets of The Imposed War: Told By Iraqi Prisoners of War.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی ۷۲ مصاحبه با افسران و سربازان اسیر عراقی در سالهای ۱۳۶۱ و ۱۳۶۲ است که قبلاـ در روزنامه جمهوری اسلامی در ۸۷ شماره به چاپ رسیده بوده است. نام و مشخصات اسیران (برای تأمین امنیت خانواده و خود آنها پس از آزادی) چاپ نشده است. در مجموع، اسیران عراقی در این مصاحبه‌ها از اهداف رژیم عراق در آغاز جنگ، برخورد خشونت بار امرای ارتش عراق با افراد شکست خورده‌ی لشکر عراق، تخریب منازل و به یغما بردن وسایل و اثاثیه‌ی موجود در آنها، خشونت با مردم بی‌پناه مناطق اشغال شده و کشتار اسرا صحبت کرده، و رفتار عراقی‌ها را با رفتار رزمندگان ایرانی مقایسه کرده‌اند. موضوعهایی چون «آغاز جنگ تحمیلی، عملیات بیت المقدس، آزادسازی خرمشهر، شکستن حصر آبادان، اشغال سوسنگرد، رفتار فرماندهان با سربازان و اسرا، روحیه‌ی لشکر عراق و تبلیغات سوء صدامیان درباره‌ی ایران و ارتش ایران» محورهای اصلی گفتگوی اسرا را تشکیل می‌دهند.

اسرار جنگ تحمیلی به روایت اسرای عراقی (جلد ۲)

مصاحبه‌گر مرتضی سرهنگی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، (چاپ اول): ۱۳۶۸.

۱۷۲ ص.: مصور. (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۳).

طراح روی جلد: علی وزیریان.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Secrets of The Imposed War Told By Iraqi presoners of War.

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

اولین کتاب این مجموعه توسط انتشارات سروش در سال ۱۳۶۳ منتشر شده است.

این کتاب، مجموعه‌ی سی مصاحبه با اسرای عراقی است که ماهیت دشمن بعثی را روشن کرده، مقاومت و ایثارگری رزمندگان اسلام در مقابل دشمن متجاوز و مظلومیت ملت مظلوم ما را به تصویر می‌کشد. در این مصاحبه‌ها اسرای عراقی از «حمله به خرمشهر و غارت اموال مردم، اسیر کردن تعداد زیادی از غیرنظامیان در هویزه، سوزاندن یک دختر قهرمان و مادر پیرش، زنده به گور کردن چند نفر از اهالی روستاهای خرمشهر، روبه‌رو شدن با مقاومت شجاعانه رزمندگان، اعدام افراد مخابرات در سوسنگرد، متنفر بودن از رژیم عراق، شوق آنان برای پیوستن به نیروهای اسلام» گفته‌اند. همچنین خاطراتی از «عملیات در بستان، عملیات فتح المبین، عملیات بدر، عملیات والفجر سه، عملیات رمضان، جنایات سرلشکر هشام فخری در خاک ایران، نشان دادن فیلمهایی که به دروغ خشونت نیروهای اسلامی با اسرای عراقی را نشان می‌داده است، قدردانی از پزشکان و پرستاران ایرانی که در مداوای اسرای عراقی کوشا بوده‌اند و شیعه شدن یک اسیر در «اهواز» بیان شده است.

اسرار جنگ تحمیلی به روایت اسرای عراقی (جلد ۳)

مصاحبه‌گر: مرتضی سرهنگی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، (چاپ اول): ۱۳۶۹.

۲۱۱ ص. مصور. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۳).

طراح روی جلد: علی وزیریان.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Secrets of The Imposed War Told By Iraqi Presoners of War.

[صفحه ۸۳۱]

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

خاطرات اسرای عراقی نمایانگر ظلم و بی‌عدالتی علیه ایران در طول جنگ می‌باشد. خاطرات این جلد و جلدهای بعدی توسط خود اسیران نوشته شده است. جلد سوم این مجموعه حاوی چهارده خاطره است. این خاطرات بیش از هر چیز بیانگر وضع ارتش عراق است و علاوه بر آن، مطالبی درباره موضوعهای زیر بیان شده است: نبودن امکانات داخل پناهگاه، منع رفت و آمد، نداشتن آزادی، ظلم و ستم و وحشیگری و بی‌عدالتی در کشور عراق، احساس نارضایتی و تنفر در نظامیان، اعدام و زندانی کردن عده‌ای از هواداران امام حسین (ع) در ماه صفر در عراق، ورود به شهر قصر شیرین، دستور تیراندازی به طرف مردم بیگناه، حمله‌ی هواپیماهای ایرانی به بغداد، جنگ در مناطق مهران، سلیمانیه، ارتفاعات گردمند، تنگه‌ی حاج عمران، فاو، هورالهویزه، منطقه‌ی مجنون، شلمچه و حلبچه، استفاده از سلاحهای شیمیایی، شرایط نامساعد جغرافیایی، دیدن صحنه‌ی جشن برپا شده از طرف اتحادیه‌ی زنان عراق.

اسرار جنگ تحمیلی به روایت اسرای عراقی (جلد ۴)

مصاحبه‌گر مرتضی سرهنگی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، (چاپ اول): ۱۳۶۹.

۱۲۲ ص.: مصور. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات؛ ۳).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Secrets of The Imposed War Told By Iraqi Presoners of War.

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

این کتاب در برگیرنده‌ی خاطرات ۲۴ اسیر به نقل از خود آن‌هاست. آنان از موضوعهای زیر سخن گفته‌اند: مأموریت برای انتقال اجساد، کشته شدن آنان بر اثر برخورد با میادین مین، کم اعلام کردن تعداد کشته شده‌ها و مجروحان و میزان خسارات، زیاد اعلام کردن میزان غنایم، فرار سربازان عراقی و کشته شدن آنها به دست فرماندهان عراقی، عملیات نیروهای عراقی در هورالهویزه، رفتن به استان سلیمانیه و پاکسازی روستاهای کردنشین، در مضیقه بودن از نظر آب و آذوقه، حمله‌ی نیروهای ایرانی به حلبچه و سقوط حلبچه، به تصرف درآوردن مجدد فاو توسط عراقی‌ها، به سرقت بردن وسایل مردم در بستان، استقرار در منطقه‌ی العماره، حمله‌ی ایرانیان به شرق بصره، شیب و چلات، انداختن درجه‌ها و نشانه‌های هویت افسران در دریاچه (از ترس اسارت)، پیشروی ایرانیان در خاک عراق و قطع جاده بغداد - العماره، به اسارت درآمدن نیروهای عراقی در منطقه مهران و نکاتی درباره‌ی حسین کامل، (داماد صدام) که مسؤولیت اداره‌ی امنیتی ویژه را بر عهده داشت.

اسرار جنگ تحمیلی به روایت اسرای عراقی (جلد ۵)

مصاحبه‌گر مرتضی سرهنگی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، (چاپ اول): ۱۳۶۹.

۱۱۵ ص.: عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۳).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Secrets of The Imposed War Told By Iraqi Presoners of War.

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

این کتاب بیان کننده‌ی خاطرات ده اسیر عراقی به قلم خود آن‌هاست. اسیران، در این خاطرات، وضع ارتش عراق را بیان کرده، صدام را جنایتکار معرفی کرده‌اند و در مورد موضوعات زیر صحبت کرده‌اند: حمله‌ی ایرانیان به شلمچه و ام‌الرصاص، محاصره شدن توسط ایرانیان در عملیات کربلای پنج، پیشروی در منطقه‌ی العزیز و قطع کردن جاده‌ی بغداد - بصره، عقب‌نشینی ایران از شلمچه و حماسه‌ای که سرباز ایرانی آفرید، پاسداری از جاده‌ی سلیمانیه، پیشروی قایق‌های ارتش اسلام از طرف شطالعرب، اشغال ارتفاع هرز توسط عراقی‌ها، بی‌باکی ایرانیان، آماده

[صفحه ۸۳۲]

سازی فیلمهای مورد نیاز رژیم بعثی، فیلمبرداری از مراسم آمدن چند فرمانده، شناسایی در منطقه‌ی سومار، دیدن صحنه فریاد و ضجه کودکان و زنان و مردان در زندان اداره‌ی امنیت، عقب‌نشینی از فکه، تظاهرات کردهای مخالف در حلبچه، انتقال اهالی استان‌های رمادی و موصل، دادن وعده‌ی ترفیع و پول برای افرادی که خوب بجنگند، اخاذی از مردم (به زور) برای کمک به جبهه و دستور اعدام اسرا.

اسرار جنگ تحمیلی به روایت اسرای عراقی (جلد ۶)

مصاحبه‌گر مرتضی سرهنگی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۰.

۹۵ ص.: عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۳).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Secrets of The Imposed War Told By Iraq Presoners of War.

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

جلد ششم این مجموعه شامل ۱۷ اعترافنامه از نیروهای عراقی است که هر کدام مأموریت‌های خود را در مناطق و عملیاتهای زیر شرح داده‌اند: فاو، هورالهویزه، رشته کوه‌های بمو، شلمچه، چوارته، پنجوین، شرق بصره، چزابه، جزیره‌ی مجنون، مهران، خرمشهر، طاهری، تنوبه، گیلانغرب، جاده‌ی اهواز - خرمشهر، عملیات حصر آبادان، جبهه‌ی بصره، دهلران، کوه کیمو، اروندرود، چوپان، قلعه دیزه و سلیمانیه. هم چنین اعترافات چند خلبان عراقی هواپیمای میگ ۲۲ و توپولف نیز در بین آنها دیده می‌شود. با خواندن این خاطرات می‌توان به اشتباهات فرماندهان ارتش عراق پی برد و با رفتار امرای ارتش عراق با نیروهای عراقی و رفتار آنها با اسرای ایرانی از نزدیک و از زبان خود اسرای عراقی آشنا شد.

اسرار جنگ تحمیلی به روایت اسرای عراقی (جلد ۷)

مرتضی سرهنگی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۰.

۱۱۱ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۳).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Secrets of The Imposed War Told By Iraqi Presoners.

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

جلد هفتم از مجموعه‌ی «اسرار جنگ تحمیلی به روایت اسرای عراقی» حاوی ۲۲ اعترافنامه از اسرای عراقی است و افرادی با درجات مختلف (سرباز ساده، گروهبان، استوار، ستوان، سروان، سرهنگ و سرتیپ) در میان آنها وجود دارند. این افراد در زمان خدمت، در مناطق مختلف عملیاتی مانند فاو، هورالهویزه، گیلانغرب، پنجوین، چوارته، قلعه ویزه، مهران، دهلران، خرمشهر، آبادان و... در عملیات ارتش عراق شرکت داشته‌اند و دلایل شکست و نحوه‌ی اسارت خود توسط نیروهای ایرانی را ذکر کرده‌اند. آن‌ها در این نوشته‌ها به رفتار مقامات ارتشی با نیروهای عراقی و با اسرای ایرانی اشاره کرده‌اند و بسیاری از آنها اسارت خود را رهایی از کفر و آشنایی با دین اسلام دانسته‌اند.

اسرار جنگ تحمیلی به روایت اسرای عراقی (جلد ۸)

مرتضی سرهنگی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، ۱۳۷۰.

۹۵ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۳).

[صفحه ۸۳۳]

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Secrets of The Imposed War Told By Iraqi Presoners.

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

این کتاب مجموعه‌ای از خاطرات پانزده نفر از اسرای عراقی است که توسط خود آنها نوشته شده است. در این خاطرات، درباره‌ی مطالب زیر صحبت شده است: شرکت در عملیات بستان، خاتمه یافتن حمله‌ی بستان به نفع نیروهای اسلام، تحت شکنجه قرار گرفتن افراد در اداره امنیت بصره، متوسل شدن به بشکه‌های ناپالم و سیم‌های برق برای جلوگیری از پیشروی ایرانیان، تصرف نهر جاسم توسط نیروهای اسلام طی نبردی شدید، گلوله باران شیمیایی توسط عراق که سبب ویرانی و کشته شدن مردم بی گناه شد، تجاوز و تاراج اموال مردم، فریب مردم و آشکار شدن ماهیت اصلی و اهداف آنان برای شروع جنگ علیه ایران، مورد عفو قرار دادن زندانیان در روز تولد صدام پس از پیروزی ایران در فاو، دیدار با افراد برای تقویت روحیه‌ی سربازان برای باز پس گیری بستان، تصرف گردمند به خاطر اهمیت استراتژیکی، عقب‌نشینی از ام‌الرصاص به ارتفاعات چلات، شکست عراق در عملیات کربلای یک، پیشروی رزمندگان اسلام در عملیات بیت المقدس.

اسراری از درون ارتش عراق: خاطرات افسران و سربازان اسیر عراقی

ترجمه حمید محمدی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۲.

۱۳۲ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۷۷).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Secrets From the Army of Iraq.

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

مندرجات: چشمه‌ای در حد فاصل؛ دژ بی‌وفا؛ راهنمای شب؛ اسراری از درون ارتش عراق

کتاب از چهار بخش تشکیل شده است. قسمت اول - با نام «چشمه‌ای در حد فاصل» - داستان زندگی یکی از اسیران است. او

چگونگی ورود خود به ارتش و خاطراتی از دوران خدمت خود را بیان می کند. «دژ بیوفا» توسط یکی دیگر از اسیران عراقی نوشته شده است. در این قسمت، خاطرات کوتاهی در مورد وضعیت داخلی نیروهای عراقی، ترس آنها از رزمندگان اسلام و جنایات بعثی‌ها عنوان می‌شود. «راهنمای شب» یازده خاطره از یازده اسیر عراقی است که هر کدام بطور خلاصه نحوه‌ی اسیر شدن خود به دست نیروهای ایرانی را شرح داده‌اند و از این اسارت اظهار خوشحالی و رضایت کرده‌اند. «اسراری از درون ارتش عراق» توسط یک سرهنگ ستاد عراق نوشته شده است. این قسمت از کتاب به مسائل داخلی ارتش عراق می‌پردازد. مخصوصا خصوصیات صدام و افسران ارشد عراقی را بررسی می کند و ضمن بیان خاطراتی کوتاه، به تشریح جنایات افسران عراقی در مواجهه با رزمندگان اسلام می‌پردازد و نشان می‌دهد که این افراد حتی به نیروهای تحت امر خود هم رحم و شفقت نشان نمی‌داده‌اند. این قسمت از کتاب پرده از اسرار داخلی ارتش عراق بر می‌دارد.

اسیر عین خوش

به کوشش: حمید بهمنی [بازنویسی رضا بنده‌خدا]. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۲.

۱۷۳ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات آزادگان: ۴۰).

عنوان روی جلد: اسیر عین خوش، خاطرات رزمندگان استان فارس.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Ein Khosh Captive; Memoirs of Ten Combatants From Shiraz

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

مندرجات: اشاره؛ کو شهیدان ما؛ برم این آب را بهر عزیزان؛ ده ماه در آن سوی مرزها؛ عکس شهادت؛

[صفحه ۸۳۴]

پنجه در پنجه کوه‌ها؛ اسیر عین خوش؛ شمشماد سرخ؛ در آغوش اروند؛ سنگر بوسیدنی؛ بچه رزمنده؛ قبرهای سفارشی؛ فرمانده من. «کو شهیدان ما» خاطره‌ی رضا جهانپور از شروع عملیات آزادسازی فاو با رمز «یا زهرا» مجروح شدن فرمانده و در نهایت پیروزی عملیات است. «برم این آب را بهر عزیزان» خاطره‌ی عباس زیجانی از شهادت مأمور رسانیدن آب به جبهه و رزمندگان است. «ده ماه در آن سوی مرزها» خاطره‌ی قربان زاهدی از عملیاتهای «فتح هشت» و «ظفر» در داخل خاک عراق؛ «عکس شهادت» خاطره‌ی جانعلی مردانی از شهادت «دشت پیما» (مسؤول خط مقدم اروند کنار)؛ «پنجه در پنجه‌ی کوهها» خاطره‌ی اکبر توانا از آزادسازی و آماده‌سازی معبرهای ارتفاعات جهت محورهای «عملیات والفجر ده»؛ «اسیر عین خوش» نوشته‌ی محمود شیرازی از عملیات شناسایی، اسارت، بازجویی، فرار شبانه و رسیدن به نیروهای خودی؛ «شمشاد سرخ» نوشته‌ی اسدالله احمدی در خصوص شهادت یکی از یاران دیده‌بان؛ «در آغوش اروند» خاطره‌ای از محمد یوسفی درباره‌ی عملیات غواصان و مجروحیت راوی و «سنگر بوسیدنی» از غلامحسین چمبانی، شرح چگونگی اصابت گلوله‌ی توپ به سنگری که ۲۵ رزمنده داخل آن بودند و منفجر نشدن آن است.

افلاکیان: خاطرات سرداران شهید شهرستان بیرجند

تهیه کننده کنگره بزرگداشت سرداران شهید خراسان؛ بازنویسی خدیجه ابول اولا؛ ویراستار محمدهادی عرفانیان. - مشهد: کنگره

بزرگداشت سرداران شهید خراسان؛ رواق مهر، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۳۴۹ ص.، ۸ ص.: عکس (رنگی).

طراح روی جلد: سعید بابایی.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی زندگینامه، خاطرات (خانواده، دوستان، آشنایان و همرزمان از کودکی، جوانی، قبل و بعد از انقلاب، فعالیت در جنگ و ویژگی‌های اخلاقی)، وصیتنامه، دستنوشته و عکس پنج سردار شهید شهرستان بیرجند است. شهیدان عبارتند از: «روحانی شهید حجت‌الاسلام محمد شهاب، دادستان انقلاب بیرجند (متولد ۱۳۳۳، در بیرجند و شهید در سال ۱۳۶۴، در عملیات والفجر نه)؛ دکتر سید احمد رحیمی، عضو شورای سپاه منطقه چهار (خراسان) و سرپرست واحد اطلاعات (متولد ۱۳۳۸، در بیرجند و شهید در سال ۱۳۶۳، در عملیات والفجر یک)؛ کاظم خائف، معاون گردان ابوذر (متولد سال ۱۳۳۷ و شهید در سال ۱۳۶۱ در عملیات بیت المقدس در منطقه‌ی کرخه)؛ محمدحسن فایده، قائم مقام تیپ جوادالائمه (متولد سال ۱۳۳۸، در بیرجند و شهید در سال ۱۳۶۲، در فکه، در عملیات والفجر یک)؛ رجبعلی آهنی، معاون تیپ ۲۱ امام رضا (ع) (متولد ۱۳۳۴، در روستای سلطانی از توابع نهبندان و شهید در سال ۱۳۶۱ در ارتفاعات مشرف به شهر سومار، در عملیات مسلم بن عقیل)».

افلاکی خاکی

به کوشش علی بهشتی‌پور، محمد خامه‌یار. - قم: کنگره بزرگداشت سرلشگر پاسدار شهید مهدی زین‌الدین، دبیرخانه، ۱۵۰.۱۳۷۲ ص.

این کتاب، مجموعه‌ی ۷۶ خاطره درباره‌ی سرلشکر پاسدار شهید مهدی زین‌الدین به نقل از همرزمان، دوستان و اطرافیان اوست. شهید زین‌الدین در عملیاتهایی همچون: بیت المقدس، والفجر چهار و خیبر شرکت داشت. وی در تمام طول این مدت با خلوص نیت، فروتنی، پاکدلی و شجاعت می‌زیست و پیوسته آماده فداکاری و جانفشانی برای دیگران بود. وی به تنهایی هم فرمانده‌ی لشکر، هم نیروی اطلاعاتی و هم نیروی تبلیغاتی و تدارکاتی و... بود. پس از گذشت حدود چهار ماه از جنگ تحمیلی، با تشکیل واحد اطلاعات - عملیات در مناطق جنگی، شهید

[صفحه ۸۳۵]

زین‌الدین مسؤولیت این واحد را در شاخه‌ی شمالی جبهه‌ی جنوب - منطقه‌ی بستان، فکه، کرخه، عین خوش، موسیان و دهلران و... - بر عهده گرفت. وی قلبی رئوف و مهربان و روحیه‌ای بذله‌گو داشت و با وجود این که فرمانده‌ی لشکر بود، همیشه مانند پاسداران عادی لباس می‌پوشید و بیشتر وقتها به صورتی ناشناس به یاری افراد می‌رفت. او در دل همه جای داشت.

امام و دفاع مقدس، خاطراتی از رزمندگان و فرماندهان سپاه اسلام

تهیه و تنظیم واحد خاطرات مؤسسه‌ی تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س). و - تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، واحد خاطرات، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

ه، سه، ۱۵۰ ص. - (یادها؛ ۱).

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب حاوی خاطرات ده نفر از فرماندهان و رزمندگان اسلام درباره‌ی امام خمینی (ره) و برخورد آن حضرت با مسائل مربوط به دفاع مقدس است. تنظیم کتاب به ترتیب الفبایی نام خانوادگی مصاحبه شوندگان می‌باشد. افرادی که خاطراتشان در این کتاب ذکر شده، عبارتند از: صادق آهنگران، محمد باقری، محمدحسین جلالی، غلامعلی رشید، محمدنبی رودکی، رحیم صفوی، علی صیادشیرازی، احمد غلامپور، علی فضلی، محمد کوثری، محمد مبلغ. از جمله موضوع خاطرات موارد زیر است: توصیه حضرت امام به جدیت در جنگ، همبستگی ارتش و سپاه، وحدت تمامی اقشار و نیروهای مسلح، دیدار با امام در نوفل لوشاتو، مسأله کردستان، ضرورت ادامه عملیات در داخل خاک عراق، حصر آبادان و... صادق آهنگران می گوید: اولین نوحه‌ای را که خدمت حضرت امام خواندم «ای شهیدان به خون غلطان خوزستان، درود» بود. حضرت امام هنگام ورود دیده بودند که مشغول خواندن هستم. بنابراین پشت در ماندند و وارد مجلس نشدند تا مردم بلند نشوند و مجلس به هم نخورد. دیده بودند که ایشان دم در نشسته‌اند و گوش می کنند و گریه می کنند.

امروز روز شماست، خاطرات اسرای عراقی

گردآوری دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ مترجم: محمدحسن مقیسه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۵.

۲۸۵ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۹۱).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Today Is Your Day: The Memoirs of the Iraqi Prisoners of War

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب، حاوی خاطراتی از اسرای عراقی است که هر یک بیانگر جنبه‌ای از اوضاع جبهه‌ها و رویدادهای آنها است. گوینده‌ی خاطره‌ای با عنوان «رمز پیروزی»، قدرت ایمان و اخلاص پاسداران اسلام را علت پیروزی سپاهیان اسلام بیان کرده است. در خاطره‌ی «حلبچه و آرزوی من» قساوت صدام بیان شده است که برای حفظ موقعیت خود و فرار از شکست، افراد کم سن و سال را به زور به جبهه‌ها می‌فرستاد. خاطراتی با عنوانهای «پاسداران گل هستند، پاکترین انسان‌ها، شلمچه قتلگاه عراقی‌ها، عملیات کربلای پنج، شهیدی کنار امام علی (ع)» و چندین عنوان دیگر گوشه‌هایی از وضعیت جبهه‌های جنگ را وصف کرده، رفتار ایرانی‌ها با اسرا را بسیار خوب توصیف کرده‌اند. خاطره‌ای تحت عنوان «گروه‌های اعدام» نحوه‌ی تنبیه و کشتن سربازان و درجه‌داران عراقی توسط حزب بعث، بعد از شکست در عملیات را شرح داده است.

[صفحه ۸۳۶]

ای خون آرام باش: مجموعه خاطرات رزمندگان ارتش جمهوری اسلامی ایران به همراه خاطره‌ای از شهید دکتر مصطفی چمران

به کوشش امیر معصومی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۲.

۹۳ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۵۸).

عنوان روی جلد: ای خون آرام باش: خاطرات رزمندگان ارتش جمهوری اسلامی ایران.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Blood, May You Find Peace

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

مندرجات: ای خون آرام باش / مصطفی چمران؛ دو سلک / محمد شفیعی‌ها؛ مرهم خدا / مسعود غفاری؛ فریاد تائب؛ سپاه کارون.

این کتاب، مجموعه‌ی پنج خاطره است. در خاطره‌ی «ای خون آرام باش»، شهید دکتر مصطفی چمران، از عملیات آزادسازی شهر سوسنگرد، چگونگی انجام عملیات و نحوه‌ی فرماندهی می‌نویسد و با وجود فداکاری‌هایی که در جریان عملیات از خود بروز داده است، پس از پیروزی در عملیات، این پیروزی بزرگ را نتیجه‌ی قطعی همکاری و هماهنگی بین نیروهای ارتشی و مردمی و تجربه‌ی جدیدی در جنگهای کلاسیک و چریکی می‌داند. در خاطره «دو سلک» از دزفول، موشکباران شهر، روحیه‌ی بالای سربازان و پاسداران، گرفتن سایت موشک انداز عراق، ذلت اسرای عراقی و کندن تونلی به طول ۴۰۵ متر تا پانزده متری خاکریز عراقی‌ها سخن گفته شده است که باعث نجات بسیاری از رزمندگان شد. «مرهم خدا» از عملیات آزادسازی شهر خرمشهر و امدادهای الهی سخن می گوید. «فریاد تائب» مربوط به عملیات فتح چهار است. «سپاه کارون» نیز درباره‌ی روزهای آغاز جنگ و همچنین، فتح قله‌ی الله‌اکبر است.

این شرح بینهایت، مجموعه خاطرات یادگاران دفاع مقدس در برنامه‌ی شب خاطره

گردآوری دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ به کوشش فرزاد جمشیدی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۵.

۱۹۸ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات؛ ۱۱۴).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: This Endless Talk

طراح روی جلد: حمید عجمی.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این مجموعه، نخستین مجموعه‌ی خاطرات رزمندگان، اسرا و جانبازان در برنامه‌ی شب خاطره در تهران و سایر شهرستانهاست و حاوی ۵۴ خاطره است. شرکت کنندگان در این شبهای خاطره از همه‌ی گروههایی هستند که در جنگ شرکت داشتند و محل خدمت آنان در همه‌ی نقاط جبهه‌ها بود؛ مناطقی چون بهمنشیر، کرخه، سوسنگرد، پل سابله، جنوب دهلاویه، خرمشهر و کردستان. ایشان در عملیاتهای گوناگونی چون فتح المبین، کربلای پنج، رمضان، کربلای ده، خیبر، سوسنگرد و شلمچه شرکت داشته‌اند. آنها از خود و همرزمان خود و از افرادی چون شهید چمران و حاج آقا ابوترابی سخن گفته‌اند. آزادگان از نحوه‌ی اسارت و اردوگاههایی مانند اردوگاه رمادیه هفت عراق، اردوگاه موصل یک و... نام برده‌اند و رفتار عراقی‌ها را بیان کرده‌اند. اینها همه، به این دلیل بیان شده‌اند که در یادها بمانند و تاریخ نویسان منابعی مستند در دست داشته باشند.

[صفحه ۸۳۷]

با خورشیدهای همیشه

نویسنده محمدباقر پورمند. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۵۹.۱۳۷۹ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب «با خورشیدهای همیشه»، مجموعه‌ی ۵۷ خاطره با موضوعات متنوع است که از مجلات شاهد (قسمت مصاحبه‌ها)، از خاطرات

شهدا به نقل از بستگان، نزدیکان و آشنایان آنها نقل شده است. موضوع برخی از این خاطرات، مطالب زیر است: «مسابقه در شهید شدن، پاکسازی منطقه‌ی مین و خوابیدن روی معبر، احساس شهید در لحظات نزدیک شهادت، عملیات غدیر، گردان جانباز، عملیات والفجر چهار، یتیم نوازی، شهادت رزمنده‌ی مسیحی در جبهه، هدیه تولد، آخرین نامه شهید، با وضو شیر دادن به او (در دوران نوزادی توسط مادر)، مجروحیت از ناحیه‌ی گلو، نان‌ورزی حلال، دعا و اشک شب هنگام، محاصره در عملیات بیت المقدس، لبخند آخر شهید، آخرین سخنان شهید، آزادی خرمشهر، شهادت دو برادر در عملیات کربلای پنج در شلمچه، شهید بدون سر، دعای توسل در جمکران، نماز شب در شب عملیات، باز بودن چشمان شهید، ماه رمضان و اخطار شهید، شهید گمنام مجنون و...».

بالین نور، خاطرات پزشکان، پرستاران و امدادگران

مؤلف امیر معصومی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۹۸ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ ۵۷).

عنوان روی جلد: بالین نور، مجموعه خاطرات پزشکان، پرستاران و امدادگران در جنگ تحمیلی.

شمارگان: ۶۰۰۰ نسخه.

این کتاب در سالهای ۱۳۷۴ و ۱۳۷۵ توسط نشر حدیث و در سال ۱۳۸۰ توسط نشر هفت نیز به چاپ رسیده است.

مندرجات: شقایق‌ها؛ چشمه‌سارها؛ طور سینا؛ بمباران عشق؛ فدای سر امام؛ شکوفه‌های ملکوتی؛ زیارت نوح؛ وصلت خون؛ دیدار نور؛ بالین طور؛ بالین نور؛ چشمهای عاشق.

این کتاب، مجموعه خاطرات پزشکان، پرستاران و امدادگرانی است که طی دوران دفاع مقدس در خدمت رزمندگان بوده‌اند. موضوع تعدادی از این خاطرات، به قرار زیر است: «شقایقها» و «طور سینا»، متحول شدن پزشکان، در نتیجه‌ی مشاهده‌ی ایمان رزمندگان؛ «چشمه‌سارها»، آرزوی کودکان مجروح بمبارانها، «شکوفه‌های ملکوتی»، ازدواج خانم دکتر در محیط جنگی، در بیمارستان و ادامه‌ی خدمت او به رزمندگان؛ «وصلت خون»، ایثار رزمندگان؛ «بالین طور»، سفارش یک پاسدار در لحظات آخر عمر به اطاعت از خدا و رسول، «بالین نور»، عشق یک بسیجی نوجوان به امام تا لحظه‌ی شهادت و «چشمهای عاشق»، ندامت خلبان عراقی بستری شده در بیمارستان، پس از مشاهده‌ی ایثار رزمندگان. علاوه بر اینها، «صبر رزمندگان، امدادهای غیبی و ایثار عزیزان» نیز از دیگر موضوعهای این خاطرات است.

بام کردستان

نصرت‌الله محمودزاده. - تهران: مرکز حفظ و نشر آثار دفاع مقدس وزارت جهاد سازندگی با همکاری نشر فرهنگی رجاء (چاپ اول): ۱۴۷.۱۳۷۶ ص.

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

به مناسبت یادواره سرداران شهید جهاد سازندگی و شهدای استان تهران.

«بام کردستان» کتابی در مورد سنگرسازان بی‌سنگر است. در کردستان، رزمندگان باید از رودی خروشان عبور

کنند؛ راننده، بلدوزری را به داخل رودخانه می‌برد و رزمندگان از روی آن عبور کرده، به سمت قله‌ی کولان حرکت می‌کنند. پس از یک نبرد تن به تن بین رزمندگان و عراقی‌ها، رزمندگان به سمت قله‌ی گلان حرکت و آن را تصرف می‌کنند. هدف رزمندگان، تپه‌ای در شمال شرقی کولان است که از پایگاههای گروهک مجاهدین خلق در خاک عراق محسوب می‌شود و از آنجا اطلاعات نظامی برای دشمن ارسال می‌کنند. اولین گروه بسیجی به بالای تپه رسیده، منافقین را به هلاکت می‌رسانند و چندین اسیر می‌گیرند. تیم مهندسی جهاد همدان در بلندترین نقطه‌ی گلان خاکریز احداث می‌کند. در نهایت با کمک بلدوزرهای جهاد سازندگی و دلاوری راننده‌های آنها و رزمندگان اسلام، قله‌ی کولان فتح می‌شود. فصلهای دیگر کتاب نیز نشان دهنده‌ی فعالیت دلاور مردان جهاد سازندگی است که سهم عمده‌ای در پیروزی رزمندگان اسلام، در عملیاتهای مختلف داشته‌اند.

بانوی فریادرس

عبدالمجید رحمانیان. - تهران: امید آزادگان، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۵۹ ص.: مصور. - (انتشارات امید آزادگان؛ کتاب شماره ۶).

شمارگان: ذکر نشده است.

در این کتاب، نمونه‌هایی از کرامات اهل‌بیت (ع) در ارتباط با شفای اسیران و جانبازان به چاپ رسیده است. در ابتدای این نوشتار، خاطراتی از اسیران ایرانی و چگونگی شفا یافتن آنان به سبب عنایات اهل‌بیت (ع) نقل شده است. در ادامه (همراه با عکسهایی) چگونگی شفا یافتن آزاده‌ی جانباز «حاج فضل‌الله ظهوریان» در حرم مطهر حضرت علی بن موسی الرضا (ع) و شفا یافتن آزاده «قدرت‌الله ناظم» در اسارت دشمن بعثی روایت می‌شود.

با یاران سپیده

محمد خامه‌یار. - قم: لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب (ع)، ۱۳۷۵.

۱۲۰ ص.

این کتاب حاوی ۱۱۰ خاطره در رابطه با ۷۳ نفر از شهیدان رزمنده، فرمانده، امدادگر، روحانی، بسیجی، پاسدار و... است که به ترتیب حروف الفبایی نام خانوادگی شهیدان تنظیم شده‌اند. «با یاران سپیده» خاطرات همرزمان، اعضای خانواده و دوستان شهیدان از لحظات کوتاه درک شهیدان است. دوستان از محبت و صفا و یکرنگی شهید سخن گفته‌اند. همرزمان شجاعت و شهامت و عشق به لقاءالله پر کشیدگان را روایت کرده‌اند و خانواده از جای خالی شهید و اخلاق و شخصیت، انسانیت و کمال، مهر و وفا و عظمت روح بی‌پایان شهید سخن به میان آورده‌اند. «با یاران سپیده»، حکایت از شور و اشتیاق شهیدان در لقاء معشوق و پرواز به سوی ابدیت دارد.

بچه‌های اسکله هشت

ابراهیم قاسمی... [و دیگران]. - تهران: کمان، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۴۲ ص. - (خاطره؛ ۱).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی شش خاطره‌ی داستان گونه درباره‌ی جنگ تحمیلی است. «بچه‌های اسکله‌ی هشت» عنوان یکی از خاطرات است که طی آن، راوی، حضور چند برادر از یک خانواده را در منطقه‌ی جنگ زده، در ماههای آغاز جنگ توصیف می‌کند.

قاسم، کاظم، محمدرضا و رضا، چهار برادری هستند که هر کدام به نوعی در مبارزه با دشمن فعالیت می‌کنند و بیشتر آنها در اسکله‌ی هشت مستقر هستند. پی از مدتی، قاسم، زخمی و رضا شهید می‌شود. اما سرانجام خرمشهر آزاد می‌شود.

[صفحه ۸۳۹]

بچه‌های دانشکده

سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران (دفتر سیاسی). - تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، معاونت تبلیغات و روابط عمومی، سازمان عقیدتی سیاسی، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۱۰۳ ص.

عنوان روی جلد: بچه‌های دانشکده: خاطرات رزمندگان ارتش جمهوری اسلامی ایران.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

مندرجات: بچه‌های دانشکده / احمد تقئی؛ بچه‌های دریا / ناصر سرنوشت؛ گلوله‌های بی‌اراده / یدالله جوادپور؛ ای کاش / منصور احمدی؛ آماده‌باش / ناصر گودرزی؛ زنگ خطر / حمدالله کیان ساجدی؛ پیشتازان / نعمت‌الله طاهری. خاطره‌ی «بچه‌های دانشکده»، خاطره‌ی اعزام دانشجویان دانشکده‌ی افسری در مهر ماه ۱۳۵۹) شروع جنگ) به شهر خرمشهر و چگونگی شهادت چند تن از آنها است. خاطره‌های «بچه‌های دریا»، «آماده‌باش» و «زنگ خطر» خاطراتی از عملیات مروارید (انهدام اسکله عظیم نفتی البکر عراق و هدفهای دریایی آبراه ام‌القصر و اسکله‌ی الامیه)، غرق شدن ناوچه‌ی پیکان در اثر اصابت موشک و حمله‌ی هواپیماها به ناوچه‌ی اوزا (ناوچه‌ی عراقی) است. «گلوله‌های بی‌اراده» خاطره‌ی انهدام پایگاه کرکوک توسط چهار فروند از هواپیماهای ایرانی است. «ای کاش» خاطره‌ای است از بمباران و شهادت حسین، که مسؤول جمع‌آوری صدقات و کمک به سربازان بی‌بضاعت بود. خاطره‌ی «پیشتازان» نیز خاطره‌ای از اوایل جنگ و جنگهای چریکی نامنظم در گروه شهید چمران در منطقه‌ی مالکیه‌ی سوسنگرد و دهلاویه است.

بحر بی ساحل: خاطرات سرداران شهید شهرستان بیرجند

تهیه کننده کنگره بزرگداشت سرداران شهید خراسان؛ بازنویسی فهیمه محمدزاده؛ ویراستار محمدهادی عرفانیان. - مشهد: کنگره بزرگداشت سرداران شهید خراسان؛ رواق مهر، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۳۱۶ ص.، [۸] ص. تصویر (رنگی).

طراح روی جلد: سعید بابایی.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب، شامل زندگینامه و خاطرات همسر، خانواده، دوستان و همرزمان، درباره‌ی سرداران شهید بیرجند از دوران کودکی، جوانی، فعالیت‌ها و ویژگی‌های اخلاقی، وصیتنامه، دستنوشته‌ها و سخنرانی‌های ایشان است. پنج سردار شهید شهرستان بیرجند که کتاب درباره‌ی آنهاست، عبارتند از: «محمدجواد آخوندی (متولد روستای اناران در سال ۱۳۳۸ و شهید در عملیات خیبر در تاریخ ۱۶ / ۱۲ / ۱۳۶۲)؛ اللهیار جابری (متولد روستای سید مراد در سال ۱۳۳۹ و شهید در ارتفاعات ۲۵۱۹، از محورهای عملیاتی کربلای دو، در تاریخ ۱۰ / ۶ / ۱۳۶۵)؛ غلامرضا شریفی‌پناه (متولد «مود» در سال ۱۳۲۳ و شهید در عملیات کربلای پنج در تاریخ ۲۶ / ۱۰ /

۱۳۶۵)؛ احمد صـمیمی ترک (متولد جوادیه‌ی بیرجند در سال ۱۳۴۴ و شهید در عملیات کربلای پنج در تاریخ ۲۹ / ۱۰ / ۱۳۶۵)؛ و صفرعلی رضایی (متولـد روسـتای نوگیدر در سال ۱۳۳۸ و شـهید در عملیـات مرصـاد به دست منافقین در تاریـخ ۶ / ۵ / ۱۳۶۷ در تپه‌های حسن‌آباد اسلام‌آباد غرب)». عکسهایی از شهدا نیز در کتاب آمده است.

بر بلندای سپهر، بر اساس خاطرات خلبانان نیروی هوایی ارتش (جلد ۱)

به کوشش حکمت قاضی میرسعید. - تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، نیروی هوایی، انتشارات عقیدتی - سیاسی، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

[صفحه ۸۴۰]

۷،۱۵۱ ص.: عکس. - (انتشارات عقیدتی - سیاسی نهاجا؛ ۱۵).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مندرجات: نذر؛ دوئل در آسـمان؛ لغو اجلاس بغداد؛ صبح مروارید؛ برگی از حماسه پیکان؛ پرواز بر فراز هور؛ لحظه‌های اضطراب؛ نبرد بر فراز سلیمانیه؛ عبور از سد آتش؛ تا مرز معجزه؛ آنان که در صحنه‌ی پیکار، خوش درخشیدند؛ کاوشگران؛ عکسها.

خاطره‌های مذکور در این کتاب، به ترتیب، عبارتند از: «نذر» انجام مأموریت و نذر برای موفقیت در آن؛ «دوئل در آسمان»، ملاقات مجروحان بمباران شـهرها و تصـمیم برای گرفتن انتقام آنها از دشمن و امداد الهی؛ «لغو اجلاس بغداد» حمله‌ی جنگنده‌های ایرانی و لغو این اجلاس بر اثر آن؛ «صبح مروارید»، خاطره‌ای از عملیات مروارید و «برگی از حماسه‌ی پیکان»، حمایت از ناوچه‌ی پیکان در همین عملیات؛ «پرواز بر فراز هور»، سقوط هواپیما و نجات خلبان؛ «لحظه‌های اضطراب» سقوط هواپیما و نجات خلبان توسط کردها و بـازگشت او به وطن؛ «نبرد بر فراز سـلیمانیه»، شـرح نحوه‌ی اسـارت خلبان پس از سـقوط هواپیما؛ «عبور از سـد آتش»، بازگشـت موفقیت‌آمیز خلبـان پس از انجـام مـأموریت؛ «تـا مرز معجزه»، قـدردانی مردم از خلبانـان جـان بر کف؛ «آنان که در صـحنه‌ی پیکار خونین، خوش درخشـیدند»، شـهادت یـک خلبـان در عملیـات حاج عمران و «کاوشـگران»، خاطره‌ای از پروازهای اکتشافی در دفاع مقدس.

بر بلندای سپهر، بر اساس خاطرات خلبانان نیروی هوایی ارتش (جلد ۲)

به کوشـش حکمت قاضـی میرسـعید، رحمت‌الله سـلمان ماهینی؛ ویراسـتار علی محمـد گودرزی. - تهران: ارتش جمهوری اسـلامی ایران، نیروی هوایی، انتشارات عقیدتی - سیاسی، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۴۵، [۹] ص.: عکس. - (انتشارات عقیدتی - سیاسی نهاجا؛ [۱۵]، ۱۸، ۵۵).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مندرجات: نخل‌های متبرک؛ میراژهای سوخته؛ بر فراز کرکوک؛ سفینه نجات؛ پرواز در ابر سی. بی؛ محبوس در کابین؛ حمله به اچ ۳؛ از نهیب تندر تا لهیب آتش؛ گوی سبقت؛ بر بال ملائک؛ اوجی دیگر؛ بر بستر خلیج.

جلـد دوم کتاب «بر بلندای سـپهر» شامل دوازده خاطره از خلبانهای نیروی هوایی است. «نخلهای متبرک»، خاطره‌ای است از عملیات والفجر؛ «میراژهـای سوخته»، شـرح عملیـات حمـایت هوایی از نفتکشـها و درگیری بـا هواپیماهـای دشـمن؛ «نبرد بر فراز کرکوک»، خاطره‌ی درگیری با هواپیماهای دشـمن بر فراز کرکوک؛ «سـفینه‌ی نجات»، خاطره‌ی بمباران پایگاهی در غرب بغداد؛ «پرواز در ابر

سی. بی»، خاطره‌ی عملیات بازدارنـده‌ی نیروهای عراقی در غرب کشور؛ «محبوس در کابین»، خاطره‌ی عملیاتی است که هشت روز پس از آغـاز جنـگ انجام گرفت؛ «حمله به اچ سه»، خاطره‌ی انهـدام پایگاه «الولیـد اچ سه» در نزدیکی مرز اردن؛ «از نهیب تنـدر تا لهیب آتش»، خـاطره‌ی عملیـات حملهی هوایی به خاک عراق؛ «گوی سـبقت»، خاطره‌ی عملیات بمباران چاههای ۹۹ عراق؛ «بر بال ملائـک»، خـاطره‌ی نجـات معجزه‌آسـای خلبـان؛ «اوجی دیگر»، خاطره‌ی حمله‌ی هوایی به پایگاه هوایی ناصـریه و «بر بستر خلیـج»، خاطره‌ی سقوط هواپیما در آبهای خلیج فارس و نجات خلبان پس از چند روز است.

بر بلندای سپهر، بر اساس خاطرات خلبانان نیروی هوایی ارتش (جلد ۳)

تحقیق و تـألیف گروه پژوهش و نگـارش انتشـارات عقیـدتی سیاسـی نیروی هوایی ارتش. - تهران: ارتش، نیروی هوایی، انتشـارات عقیدتی سیاسی، ۱۳۷۷.

[صفحه ۸۴۱]

۱۵۶ ص. - (انتشارات عقیدتی - سیاسی نهاجا؛ ۱۸)

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مندرجات: مقدمه ناشـر؛ فرود اضـطراری؛ شب تابان؛ عملیات هوایی خیبر؛ لحظه‌های ماندگار؛ عکس‌ها و لحظه‌ها؛ سـتون گم شده؛ شهاب ۳؛ نقشه ابلیس؛ آرزوی درگیری؛ از روزهای زمستان؛ دیوار دفاعی بغداد؛ اخطار پوشالی؛ فرشی از بمب.

این کتاب، سومین مجلد از مجموعه‌ی «بر بلندای سـپهر» است که در آن سیزده خاطره از نه نفر خلبان تیز پرواز ارتش (که رزمنده‌ها را در جبهه و دیگر مسائل جنگی همراهی می‌کردنـد) به گونه‌ی داسـتانی بازگو شده است. اکثر پروازها برای عکسبرداری از مناطق حساس و مهم در خاک دشـمن بوده که با موفقیت نیز به پایان رسـیده است. در خاطره‌ای بیان می‌شود که در یکی از پروازها خلبان با دو جنگنـده دشـمن درگیر می‌شود و هر دو را نابود می‌کنـد و خود نیز به علت کمبود سوخت در پایگاه کمکی فرود می‌آیـد. در خاطره‌ی دیگر، هواپیمای یکی از خلبانانی که در حمله‌ی هوایی خیبر شـرکت داشت، در خاک عراق سـقوط می‌کنـد و خلبان یک هلی‌کوپتر با شجاعت و جسارت تمام وی را نجات می‌دهد. در خاطره‌ی دیگری خلبانی که از مأموریتی علیه تأسیسات کرکوک باز می‌گشت، سـتونی از نیروهای دشـمن را مشاهده می‌کند؛ برای نابودی آن اقدام می‌کند و خود نیز با اشـکال روبرو می‌شود و بعد از حوادثی در تبریز فرود می‌آید.

برگ ریزان روح: خاطرات اسیران عراقی

مترجم محمدحسین زوار کعبه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۱۰۷ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت. خاطرات؛ ۱۰۶).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Fall of the Soul: The Memoirs of the Iraqi presoners of war

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

مندرجات: روزهای فراموش نشدنی؛ علوان کردی؛ اندوه شبهای طولانی؛ حیثیت از دست رفته؛ سرنوشت سیاه.

این کتاب، مجموعه‌ی خاطرات اسـیران عراقی است. «روزهای فراموش نشـدنی»، خاطره‌ی تحصـیل، تـدریس، ورود به ارتش عراق، خـدمت در مناطق جنگی، اسارت به دست نیروهای ایرانی و رفتار خوب آنها است. «علوان کردی»، خاطره‌ی دوست صـدیقی اسـت

که شهید شده و شرح بیرحمی‌های فرماندهان عراقی است. «اندوه شبهای طولانی»، خاطره‌ی عراقی ایرانی الاصلی است که شناسنامه‌ی عراقی ندارد و دچار گرفتاری‌هایی می‌شود و در نهایت در شلمچه اسیر می‌شود. «حیثیت از دست رفته»، خاطره‌ی درگیری با مافوق، فرار، معرفی، انتقال به جنوب، مأموریت در گوجار، خودزنی، مجروحیت و اسارت است. «سرنوشت سیاه»، خاطره‌ی عزیمت به جبهه برای فرار از پیوستن به حزب، شرکت در چند عملیات جنگی و اسارت در سلیمانیه است.

برگهایی از بهشت

جمع‌آوری و تدوین: غلامعلی رجایی. - تهران: سپاه پاسداران، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، ۱۳۷۴.

۱۶۶ ص. - (مجموعه آثار و ارزشهای دفاع مقدس؛ یادداشت‌ها و خاطره‌ها: ۱). کتابنامه: ۱۶۸ - ۱۶۷.

مجموعه‌ی «برگهایی از بهشت» حاوی خاطرات دوستان، همسنگران، یاران و خانواده‌ی شهدا است و نشان دهنده‌ی روح والا و شخصیت عظیم و صفات اخلاقی شایسته‌ی شهیدان این مرز و بوم است. به علت تنوع و پراکندگی مطالب مربوط به رزمندگان همیشه جاوید، سعی شده است این مطالب به صورت خاص و زیر سر فصلهای «اخلاص، عشق

[صفحه ۸۴۲]

به شهادت، کراماتی از شهیدان، جلوه‌های شجاعت، تشرع و معنویت، امدادهای غیبی، عشق به حضور در جبهه، عشق جاودان به حضرت سیدالشهدا (ع)، عشق به امام شهیدان، عشق به مردم، گلهای نورانی، دستنوشته‌ها و خون نامه‌ها» جمع‌آوری و تدوین شود. مطالب جمع‌آوری شده حاصل مصاحبه‌های مستقیم با اشخاص یا بستگان و واسطه‌های موثق و نزدیک به شهدا است. همچنین سعی شده است مطالب نغز و آموزنده مربوط به شهدا از کتابها، مجلات و روزنامه‌ها و یادواره‌ها نیز جمع‌آوری و ارائه گردد.

بوی خوش آن روزها، مجموعه خاطرات

محسن کهتری. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، لشکر ۱۴ امام حسین (ع)، ۱۳۷۶.

۱۳۶ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان؛ مجموعه آثار: ۵۰).

طراح روی جلد: غلامرضا راهپیما.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، شامل ۷۶ خاطره است که طی عملیات در مناطق مختلف جنگی به ثبت رسیده‌اند. این خاطرات، از زبان همرزمان، پدر، مادر، همسر و سایر بستگان شهدا گردآوری شده‌اند. در خاطرات، به دلاوری‌ها، راز و نیاز در هر فرصت به دست آمده، کمک گرفتن از قرآن در هر زمان، نذر مادر برای فرزند و خواندن دعای کمیل (حتی در آخرین لحظات شهادت) اشاره شده است. این خاطرات در مناطق و عملیاتهای زیر به ثبت رسیده‌اند عملیاتهای بیت المقدس؛ محرم؛ کربلای چهار؛ فتح المبین؛ والفجر چهار؛ والفجر هشت؛ رمضان؛ طریق القدس؛ خیبر؛ والفجر دو؛ کربلای پنج؛ والفجر یک؛ محمد رسول‌الله؛ و مناطق جنگی آبادان؛ مریوان؛ ایرانشهر؛ خرمشهر؛ کردستان؛ بستان و طلایه.

به دنبال لیلا

مهدی کیامیری. - قزوین: مؤسسه فرهنگی انتشاراتی آفرینه؛ بنیاد شهید انقلاب اسلامی، بنیاد شهید انقلاب اسلامی قزوین، ۱۳۷۸.

۱۴۱ ص.: نمونه، عکس. - (بر موج‌های خاطره؛ ۵).

طراح روی جلد: حمیدرضا وصاف.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

به مناسبت یکصدمین سالگرد تولد امام خمینی (ره).

کتاب «به دنبال لیلا»، مجموعه‌ی خاطرات رزمندگان و شهیدان شهرستان قزوین است و با مقدمه‌ای از «سردار عبدالله عراقی» - فرمانده‌ی لشکر علی بن ابی‌طالب (ع) - در چهار بخش ارائه شده است. بخش اول: یادداشتهای کوتاه (شامل خاطراتی از شهیدان و عملیاتهای متعدد در جبهه)؛ بخش دوم: یادداشتهای بلند (شامل مقاله‌ها و نوشته‌هایی درباره‌ی شهیدان، رزمندگان و بسیجیان شهرستان قزوین)؛ بخش سوم: ویژه‌ی شهید محمدحسین اکبری رضایی - فرمانده‌ی گردان امام رضا (ع) - به نقل از دوستان و همرزمان شهید، و وصیتنامه او؛ بخش چهارم: ویژه‌ی شهید محمد کیامیری (یادداشتهای شهید از مناطق عملیاتی و عملیات والفجر هشت و خاطره‌ای از شهید حسن علاف صفری).

[صفحه ۸۴۳]

بهشت برای تو

[گردآورنده] داود امیریان. - [تهران]: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۰.

۱۲۸ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۳۱).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Paradise For You

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

این کتاب مجموعه‌ی ۲۸ خاطره از بسیجی‌ها است. «بهشت برای تو» توصیفی است از وضع رزمندگان غواص در شب عملیات و فداکاری فرمانده‌ی عملیات. «پاتک سایه‌ها، فرمانده‌ی سبزپوش، نماز اول وقت، هر چه خدا خواست همان می‌شود، تیر غیب، تیپ امام رضا (ع) و قایق» خاطراتی از امداد الهی؛ «دست خدا، اصحاب لیل، زیر هرم آفتاب، غلام بهشتی و گردان جعفر طیار» حکایاتی از ایمان رزمندگان؛ «در کجا آرمیده‌ای، برگه اعزام و میاندار» خاطره‌هایی از مفقودالاثرها؛ «روح‌بخش» خاطره‌ای از آموزش؛ «آرم آمریکا» حکایت جوجه‌ای در پشت جبهه؛ «شمع بی‌خاکستر» خاطره‌ای از یک شهید به جا مانده در جبهه؛ «هفت روز عشق» یادداشتهایی از شهید مجتبی صفاری؛ «مجری رادیو بسیج» دوستی دو مجروح در بیمارستان؛ «حسین بی‌ریا و یادها و دردها» خاطره‌ی شهادت بسیجیان در شب شهادت حضرت زهرا (س)؛ «راز پرواز» خاطره‌ی نوجوانی که موفق به رفتن به جبهه شد؛ «تانک و بیلچه» خاطره‌ی مقاومت نیروها در پاسگاه شرهانی؛ «پیام رهایی» خاطره‌ای از عملیات حفظ شاخ شمیران؛ «شناسایی» شرح عملیات در هور و «گندمزاری در آتش» توضیح در کانی مانگاست.

پاکبازان عرصه عشق (جلد ۲)

[گردآورنده]: نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران؛ نقاشی: منوچهر زرین کلک، نقاشی روی جلد و خوشنویسی: فضل‌الله شاکری. - تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، نیروی هوایی، ۱۳۷۱.

۲۶۷ ص. مصور: نقاشی.

صفحه‌آرا: سهیلا نیکزاد.

این کتاب حاوی خاطرات رزمندگان نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران است. همه‌ی خاطرات نشانگر شجاعت، ایمان قلبی به خداوند یکتا، عشق و علاقه به میهن اسلامی و ایثارگری در برابر خطراتی هستند که این شجاعان در آسمان با آنها روبرو می‌گردند. یکی از خلبانان نقل می‌کند: دو ماه از شروع جنگ تحمیلی می‌گذشت که فرمانده‌ی پایگاه مرا احضار کرد و دستور داد جهت ایجاد امنیت برای تخلیه‌ی پرسنل مقیم در تعدادی از سکوهای روی دریا و خنثی کردن حملات دشمن که امنیت آن جا را از بین برده بود، به آن منطقه برویم. ما به منطقه رفتیم و عملیات موفقیت‌آمیزی را همراه دیگر خلبانان انجام دادیم. چون عملیات طولانی شد، در راه برگشت با کمبود سوخت مواجه شدم و به همین علت اعلام وضعیت اضطراری نمودم و به هر صورت بود فرود آمدم. ضایعات دشمن، بنابر گزارش، هفت فروند هواپیمای شکاری و هفت فروند شناور، از جمله، ناوچه‌های جنگی تندرو (اوزا) و نفربر هزار تنی و ناوچه‌های تندروی کوچکتر به نام پی - ۶ بود.

پاکبازان عرصه عشق (جلد ۳)

[گردآورنده] نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران؛ طراح و صفحه‌آرا: سهیلا نیک‌زاد؛ خوشنویس: مصطفی مهرجو. - تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، نیروی هوایی، ۲۵۱.۱۳۷۳ ص.: مصور، عکس.

این کتاب، شرح فداکاری‌های سلحشور مردان جبهه‌های نبرد حق علیه باطل و یاد خصوصیات فردی و آرزوهای آنان است. برخی از خاطرات مستقیما از زبان نقش‌آفرینان حماسه‌های دفاع مقدس و برخی دیگر از زبان شاهدان و ناظران آن حماسه‌ها بیان شده‌اند. تعدادی از خاطرات متعلق به شهدای گرانقدر نیروی هوایی

[صفحه ۸۴۴]

هستند؛ آنان که جان دادند تا افتخار گسستن زنجیر استعمار و استثمار قدرتهای پوشالی قرن را داشته باشیم. این خاطرات، به صورت مستند با تصاویر تعدادی از هواپیماهای صدمه دیده (که این دلاوران توانسته‌اند آنها را از سقوط در خاک دشمن نجات دهند) همراه شده‌اند. برخی عکسها نیز نشان دهنده‌ی موارد دیگر از ایثارگری خلبانان هستند.

پای صحبت دوست

گردآورنده جعفر صابری. - تهران: آشتی، (چاپ اول): ۸۸.۱۳۷۸ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب «پای صحبت دوست» بیست و دو خاطره‌ی کوتاه از رزمندگان جبهه‌های جنگ را در بر دارد. عنوان کتاب از یکی از خاطرات برگرفته شده و هر یک از خاطرات تحت عنوانی خاص آورده شده‌اند. هر یک از این خاطرات، یک لحظه‌ی به یاد ماندنی را - که در ذهن رزمنده‌ای نقش بسته است - بازگو می‌کند. آن چه در همه‌ی خاطرات به چشم می‌خورد، جانبازی، شهادت‌طلبی، روحیه‌ی بسیار بالای نیروهای بسیجی، بی‌اعتنایی به مرگ، فداکاری و ایمان به خدا و آرمانهای انقلاب اسلامی است.

پرندگان مهاجر: مجموعه خاطرات

بازنویس: محمدرضا کوپایی. - اصفهان: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، لشکر زرهی ۸ نجف اشرف، (چاپ اول):

.۱۳۷۵

[۱۰]، ۱۱۷ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و ۲۳ هزار شهید استان اصفهان، مجموعه آثار؛ ۱۹) (مجموعه نجف در کربلا؛ ۶).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب دارای دو بخش است؛ زندگینامه و خاطرات. در بخش اول، زندگینامه شهیدان «رضا نورمحمدی، شهید مجید کبیرزاده و شهید عباس علی حاج‌امینی» به چاپ رسیده است و حاوی اطلاعات شناسنامه‌ای، شرح حضور در جبهه، سمتها و مسؤولیت‌ها، عملیاتهایی که در آنها شرکت داشته‌اند و سرانجام، نحوه‌ی شهادت آنها است. بخش دوم، حاوی ۷۴ خاطره از زبان همرزمان و خانواده‌های این شهیدان در رثای آنها می‌باشد که به بیان ویژگی‌های اخلاقی و صفات ممیزه‌ی آنان - چون صلابت رأی، خداجویی و روش فرماندهی - می‌پردازد.

پروانه‌های قندیل بسته، گلچینی از خاطرات شهدای منطقه حکم‌آباد تبریز

نگارش شهین فرمانبر جهادی؛ نظارت و بازبینی حسین نجفی. - تبریز: یادواره شهدای منطقه حکم‌آباد تبریز، ۱۳۸۰.

۳۵ ص. - (قصه اسطوره‌ها، ۴).

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

این کتاب به مناسبت یادواره شهدای منطقه حکم‌آباد تبریز منتشر شده است.

مندرجات: یا رضا یا شهادت؛ افسانه و اسطوره؛ یک پرواز؛ دو تشیع؛ پروانه‌های قندیل بسته.

این کتاب مجموعه‌ی چهار خاطره از چهار شهید حکم‌آباد تبریز است. خاطره‌ی اول درباره‌ی شهید رحیم افتخاری (متولد ۱۳۴۱ در روستای زگلوچه از توابع قره چمن) و عملیات والفجر هشت در منطقه‌ی اروندرود و لحظات شهادت وی به نقل از بسیجی جانباز، صمد اقدام‌نیا است. خاطره‌ی دوم درباره شهید عباس آقاپور (متولد ۱۳۳۵) و آخرین خداحافظی وی با مادرش است. خاطره‌ی سوم درباره‌ی محمدرضا فرهمند (متولد ۱۳۴۶) و شرکت آنها در

[صفحه ۸۴۵]

عملیات بیت المقدس دو و شهادت او و سید محسن موسویان، مفقود شدن پیکر آنها در منطقه‌ی بندری رحمانلو و یافتن پیکر شهید فرهمند توسط گروه تفحص است. خاطره‌ی چهارم درباره‌ی شهید ابراهیم فرهمند (متولد ۱۳۵۰ در حکم‌آباد تبریز) است که از موسی الرضا سید آبادی (همرزم وی) درباره‌ی لحظات دریافت خبر شهادت وی نقل شده است. در پایان هر خاطره، مختصری از زندگینامه‌ی شهید به همراه فرازهایی از وصیتنامه‌ی وی ارائه شده است.

پل، مجموعه‌ی قصه و خاطره

تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۶۶.

۱۲۶ ص.: عکس.

بالای عنوان: برگزیده آثار مسابقه فرهنگی قرارگاه خاتم‌الانبیاء (ص).

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

این کتاب از جمله کتب شش گانه‌ای است که به دنبال برگزاری اولین دوره مسابقه بزرگ فرهنگی هنری جبهه و جنگ قرارگاه

خاتم‌الانبیاء (ص) در بزرگداشت ششمین سالگشت دفاع مقدس فراهم آمد.

مندرجات: خاطره: عکس هوایی؛ اتاق عمل؛ مأموریت؛ پل؛ جنود نادیدنی؛ مقاومت در شهر؛ در افق‌های آشنایی با معبود؛ تک و پاتک؛ شب طوفانی. قصه: بی‌کسان؛ آن سوی مه؛ بابا زنده است.

این کتاب در دو بخش خاطره و قصه تنظیم شده است. موضوع آن‌ها به قرار زیر است: عکس هوایی: شرح مأموریت‌های شناسایی و سعی دشمن در فریب خلبان و ناموفق ماندن آن، خاموش شدن موتور هواپیما در هوا و روشن شدن مجدد آن به یاری خدا؛ اتاق عمل: همکاری پزشکان و پیراپزشکان و ایثار مجروحان در روزهای اول جنگ در آبادان؛ مأموریت، استقامت و مقاومت شجاعانه‌ی رزمندگان؛ پل: شرح وقایع در عملیات سر پل ذهاب و شهادت گروهی از برادران در زیر پل؛ جنود نادیدنی: کمک به موقع یک رزمنده‌ی بی‌سیم‌چی و امداد الهی در گذر از میدان مین؛ مقاومت در شهر: حمل مهمات غنیمتی با تمام مشکلات آن؛ در افق‌های آشنایی با معبود: شرح نبرد در دشت عباس؛ تک و پاتک: مقاومت شرهانی در برابر پاتک عراقی‌ها؛ شب طوفانی: نابینا شدن رزمنده‌ای در عملیات، اعزام او به خارج و آشنا شدن وی با یک جوان اطریشی و مسلمان شدن این جوان؛ بی‌کسان: داستان پدر شهید و حضور بر مزار فرزند و شهدای گمنام؛ آن سوی مه؛ داستان رزمنده‌ای که همه افراد خانواده‌اش در بمباران شهید شده‌اند؛ بابا زنده است: قصه‌ی فرزندی که ماه‌ها انتظار رسیدن خبری از پدر دارد.

پل ناتمام با خاطراتی از محسن وثاقتی جلال و مجید کریمیان

محسن وثاقتی جلال، مجید کریمیان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۵.

۷۴ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ یادداشتها: ۱۸).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Unfinished Bridge: Diaries of Mohsen Vasaghati Jalal, Madjid Karimian

مندرجات: خداحافظ سنگرم؛ پل ناتمام.

این کتاب حاوی یادداشت‌های روزانه برادران محسن وثاقتی جلال و مجید کریمیان می‌باشد. محسن وثاقتی جلال از شاگردان سید اکبر حسینی بود که بعد از شهادت آن شهید همراه با تنی چند از همکلاسی‌هایشان در تاریخ ۲۵ / ۱۰ / ۶۶ به جبهه‌های جنوب رفتند. آنان در یادداشت‌های خود از آشنایی با بزرگان جبهه، شرکت در چند عملیات و شهادت همسنگران و تحویل خط مقدم در شلمچه به نیروهای جدید و ترک شلمچه تحت عنوان «خداحافظ سنگرم» سخن گفته‌اند. در قسمت دوم با عنوان «پل ناتمام» به همراهی کردن خبرنگاران و برخورد با پل مهمی اشاره کرده‌اند، که توسط نیروهای دشمن مورد هدف قرار گرفته و نیمی از آن خراب شده بود.

[صفحه ۸۴۶]

پل‌های خیبر

حسین امیریان، مجید پیری. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۲.

۷۹ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت خاطرات: ۷۰).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Kheybar Bridges

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

داستان یک قله‌ی ایمان (خاطرات حسین امیریان) به حاج مهدی زین‌العابدین، فرمانده شهید لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب (ع)، تقدیم شده است.

این کتاب شامل دو بخش می‌باشد: بخش اول مجموعه‌ی یادداشت‌ها و خاطرات شهید محمدحسن توسلی از اهالی گلپایگان است. این بخش از خاطراتی با نام‌های اولین تجربه، کردستان، یاد مظلوم، والد تخریب، والد عشق، پل‌های خیبر، مرکز، صله‌رحم، والفجر هشت، عملیات هشت و نیم، تابستان ۱۳۶۵، پائیز ۱۳۶۵ و مهر ماه سال ۱۳۶۵، تشکیل شده‌اند. نویسنده‌ی این خاطرات در روز جمعه ۲۸ / ۱ / ۱۳۶۶ در اثر اصابت خمپاره شهید شد. قسمت دوم، خاطره‌ای از حسین امیریان به نام «یک قله ایمان» است موضوع این خاطره در ارتباط با عملیات پاکسازی منطقه‌ی «سردشت» از دموکرات‌ها و کومله‌ها و دار و دسته‌ی قاسملو و درگیری با آنان، حمله‌ی کومله‌های تحت حمایت بعثی‌ها به رزمندگان در ناحیه‌ی بوئیران، و شرکت نویسنده در عملیات برای فتح جاده‌ی العماره در منطقه دارخوئین می‌باشد.

پنج سال در جهنم

ترجمه حمید محمدی. – تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۲.

۱۵۲ ص. – (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۴۴).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Five Years in the Hell

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

مندرجات: پای سکوی اعدام؛ در انتظار مرگ؛ ناله‌ای از میان هور؛ پرواز با بال‌های بسته؛ تانک‌های سوخته؛ عاقبت چاکری صدام؛ روزهای سیاه؛ پنج سال در جهنم.

کتاب، مجموعه‌ی خاطرات افسران و سربازان اسیر عراقی می‌باشد. خاطره‌ی «پای سکوی اعدام» از بیرحمی نیروهای حزب بعث نسبت به مردم عادی و سربازان سخن گفته و پناهندگی گروهی از زنان و مردان عراقی به ایران و استقبال ایرانیان از آنان را شرح داده است. «تانکهای سوخته» عنوان خاطره‌ای از یک درجه‌دار اسیر عراقی است که از حمله‌ی نیروهای اسلام در منطقه‌ی زرباطیه (که با قدرت بسیار همراه بود) سخن گفته و فرار و عقب‌نشینی نیروهای حزب بعث از صحنه‌های پیکار را ذکر کرده است. خاطرات «عاقبت چاکری صدام»، «روزهای سیاه»، و «پنج سال در جهنم» از یک افسر اسیر توپخانه است که نحوه‌ی برخورد حزب بعث با سربازان و افسران را بعد از شکست در عملیات، خودزنی آنها و اعدام درجه‌داران ارتش بعد از پیروزی‌های سپاه اسلام بیان کرده است.

پوتین‌های گل‌آلود: گزیده‌ی خاطرات شهیدان شهرستان بیرجند

به کوشش کمیته ادبیات و پژوهش کنگره بزرگداشت سرداران شهید و هفتصد شهید شهرستان بیرجند. – مشهد: کنگره بزرگداشت سرداران شهید و هفتصد شهید شهرستان بیرجند؛ رواق مهر، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۲۰۶ ص.

طراح روی جلد: سعید بابایی.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل ۲۰۷ خاطره از ۲۰۷ شهید شهرستان بیرجند است. خاطرات از زبان همسر، پدر، خواهر،

[صفحه ۸۴۷]

برادر، دوستان، آشنایان و همرزمان شهیدان نقل شده‌اند. خاطرات حاوی اطلاعاتی درباره‌ی دوران کودکی، جوانی، فعالیت شهیدان قبل و بعد از انقلاب و فعالیت آنان در جبهه، و خصوصیات اخلاقی و دینی شهیدان است. از جمله اسامی شهدا، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: «محمدرضا اکبری، علی آواره، محمدرفیع تخم‌کار، محمدحسین تخم‌کار، سید خلیل حسینی، سید محمد حسینی، حسین قاینی، ابراهیم محمدی، غلامرضا فارابی، محمود حسینی، حسن فروتن، مهدی قلاسی، رجبعلی آهنی، حیدر خسروی، سید عبدالکریم عبادی، اسدالله احراری، محمدحسن ابراهیمی، محمدرضا ابوترابی، یاسر اکبرزاده، حسین برزگران و...».

پیام جاودان: مجموعه خاطرات رزمندگان حماسه آفرین نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران (جلد ۱)

به کوشش احمد حسینیا. - تهران: نشر حدید (انتشارات اداره عقیدتی سیاسی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران)، ۱۳۷۵. ۹۶ ص.

در این کتاب - که نخستین جلد از مجموعه خاطرات حماسه‌آفرینان نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران است - نوزده خاطره از سربازان، درجه‌داران و افسران به چاپ رسیده است. این خاطرات، ابتدا به صورت مصاحبه بر روی نوار ضبط شده و سپس متن‌های پیاده شده تنظیم شده‌اند. در این خاطرات، آنچه بیشتر از همه مورد توجه قرار می‌گیرد، امدادهای غیبی است و ایمان و خلوصی که در دل رزمندگان جای دارد. رفتار اسلامی و انسان دوستانه‌ی رزمندگان با اسیران عراقی نیز جنبه‌ی دیگری است که در همه‌ی موارد به چشم می‌خورد و حکایت از اعتقادات قلبی این سلحشور مردان - حماسه‌آفرینان - جبهه‌های نبرد حق علیه باطل دارد.

پیشانی سوخته، مجموعه خاطره

تهیه و تنظیم اقامه‌ی نماز. - تهران: ستاد اقامه نماز، ۱۴۸.۱۳۷۴ ص.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

این کتاب مجموعه‌ای است از خاطرات رزمندگان جبهه‌های حق علیه باطل (۷۵ خاطره) که موضوع تمامی آنها، نماز در جبهه است. از لابه‌لای خطوط خاطرات می‌توان خلوص نیت، ایمان و اعتقاد راسخ رزمندگان و تسلیم محض مشیت الهی بودن آنان را دید. نماز از جمله سنگرهای مبارزه‌ی اسرای ایرانی علیه صدامیان بود. نماز متحول کننده‌ی بسیاری بود و آرامش‌بخش بسیاری دیگر و چه بسا این نمازها و دعاها در بسیاری از موارد باعث رهایی رزمندگان از درد و رنج شده بود.

پیشانی و خاک

محسن شاهرضایی؛ بازنویس نثر: حسن بنی‌عامری. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارات، (چاپ دوم): ۱۳۷۶.

۱۶۴، [۲۰] ص.: مصور: عکس (بخشی رنگی). - (مجموعه آثار و ارزشهای دفاع مقدس؛ مجموعه خاطره: ۲۲). چاپ اول به مناسبت برگزاری سمینار نماز و چاپ دوم به مناسبت برگزاری هفتمین اجلاس سراسری نماز منتشر شده است.

کتاب پیشانی و خاک، خاطرات رزمندگان عزیز اسلام در مورد نماز و برپا داشتن آن در جبهه‌های نبرد است. خاطرات از زبان

فرماندهان، رزمندگان، بسیجی‌ها، روحانیون، پزشکان و... بیان شده است. عزیزان ایثارگر در این

[صفحه ۸۴۸]

خاطرات، به بیان لحظات پرشکوهی پرداخته‌اند که در آنها اوج بندگی حق جویان عرصه‌ی پیکار متجلی شده است. این افراد از همرزمان خود گفته‌اند. دوستانی که وقتی پیشانی‌هایشان بر خاک بود، به سوی معشوق شتافته‌اند. دلاور مردانی که در زیر باران گلوله‌ها به اقامه‌ی نماز پرداخته‌اند. شجاعانی که در لحظات آخر زندگی - هنگامی که دشمن جسم پاکشان را آماج گلوله‌های خود قرار داد - باز هم از یاد خدا غفلت نکردند و لحظه‌ای کارشان را به تأخیر نینداختند. در پایان کتاب نیز - تحت عنوان ضمایم - عکس‌هایی از لحظات برپایی نماز در جبهه‌های نبرد جمع‌آوری و ارائه شده است.

تا شهادت

مریم کاظم‌زاده (مهران). - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۳.

۱۴۶، [۱۴] ص: عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۰۰).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

مندرجات: دستمال سرخ؛ بی‌نشان؛ جانفشانی؛ سومین بار؛ نان حلال؛ قهرمان شهادت؛ دلاور پیر؛ ساقی؛ تکاور میدان؛ آخرین بار.

کتاب «تا شهادت» یادداشتهای خانم مریم کاظم‌زاده درباره‌ی تعدادی از شهدای همرزم همسرش - که خود او آنها را به خوبی می‌شناخت - در سالهای اول جنگ تحمیلی است. در این یادداشتها خانم مریم کاظم‌زاده خاطرات خود را از وقایع کردستان می‌نویسد و درباره شجاعت، ایمان، از جان گذشتگی و ایثار این مردان صحبت می‌کند و بدین گونه وسیله‌ای فراهم می‌آورد تا یاد آنها را برای همیشه جاودانه سازد. این شهیدان عبارتند از: شهید منصور اوسط؛ شهید جهانگیر جعفرزاده؛ شهید عباس اردستانی؛ شهید عباس داورزنی؛ شهید محمدرضا مرادی؛ شهید عباس مقدم؛ شهید حاجی مردپیشه؛ شهید نجمی؛ شهید محمد جهان‌بین؛ و شهید علی تیموری.

تا مرز دیدار

تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ستاد مرکزی، معاونت تبلیغات، ۱۳۶۷.

۱۵۰ ص.

این کتاب به مناسبت فرا رسیدن دهمین سالگرد انقلاب اسلامی منتشر شده است.

«تا مرز دیدار» مجموعه‌ای است که با الهام از خاطرات برادران رزمنده نوشته شده است. این کتاب، شرح فداکاری‌ها، ایثارها و رشادتهای مدافعان بی‌نام و نشان اسلام عزیز است که در خطه‌ی کردستان برای حفظ استقلال و امنیت و ارزشهای متعالی اسلام تلاش نموده‌اند. این مجموعه شامل هشت خاطره داستانی کوتاه به نامهای «نماز در آتش، یا حسین، آقا معلم، تا مرز دیدار، لباس دامادی، فرق شکافته، لا ـ ینصرون و شهردار» است. آنچه که در همه‌ی این خاطرات به چشم می‌خورد، لطف خداوند نسبت به رزمندگان اسلام است و ظلم و ستم افراد کومله و دمکرات نسبت به مردم کردستان.

تانکهای به گل نشسته: خاطرات چند تن از اسرای عراقی

مترجم حمید محمدی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۲.

۱۸۴ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۶۹).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Grounded Tanks: the memoirs of Iraqi presoners of War

[صفحه ۸۴۹]

عنوان روی جلد: تانکهای به گل نشسته: خاطرات اسرای عراقی.

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

مندرجات: تپه‌های مرگ؛ تانکهای به گل نشسته؛ چند قدم تا آزادی؛ روزهای قیام المدینه؛ آخرین پاتک.

این کتاب، مجموعه‌ای از خاطرات اسرای عراقی بوده، در پنج بخش تنظیم شده است. بخش اول، شرح حمله‌های ناموفق عراقی‌ها به مواضع رزمندگان ایرانی و رفتار خشن فرماندهان و افراد گارد مخصوص حزب بعث است. بخش دوم، نه خاطره از شکست نیروهای عراقی و عکس‌العمل آنها در برابر نیروهای جان بر کف ایرانی است بخش سوم، هفت خاطره از آغاز جنگ و حمله‌ی نیروهای بعثی به کردهای معارض عراقی و کشتار آنهاست. «روزهای قیام المدینه» خاطره‌ای است از قیام مردم شهر «المدینه» بر ضد دولت بعثی، پس از حمله‌ی عراق به کویت و پس از آن، حمله‌ی آمریکا به جنوب عراق و وضعیت مردم شهر در پی بازگشت نیروهای بعثی و سرکوب قیام آنها و فرار تعدادی از آنها به ایران. خاطرات آخرین بخش به «انتظار شروع جنگ، حمله‌ی عراق به شهر مهران و غارت و تخریب منازل ساکنان آن، جنگ با ایران در نواحی گیلانغرب، میمک و مجنون و حملات و ضد حملات ناموفق ارتشیان عراق» اختصاص یافته است.

تبسم سنگر، مجموعه خاطرات

گردآورنده محسن سیوندیان. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، لشکر ۱۴ امام حسین (ع)، (چاپ اول): ۱۴۴.۱۳۷۵ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان؛ مجموعه آثار: ۱۸).

طراح روی جلد: غلامرضا راهپیما.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی ۷۳ خاطره از رزمندگان اسلام است که در آنها از حوادث و رویدادهای جبهه و رزمندگان سخن گفته شده است. نمونه‌هایی از موضوعهای خاطرات نقل شده عبارتند از: «تواضع فرمانده‌ی لشکر، شهید حاج حسین خرازی؛ رقص سرباز عراقی در خط؛ بمباران شیمیایی جزیره‌ی ام‌الرصاص در منطقه‌ی عملیاتی کربلای چهار؛ خاطراتی از بیسیمها و بیسیم‌چیها؛ مراسم صبحگاه؛ میدان مین؛ عملیات در ارتفاعات قوچ سلطان؛ نماز شب؛ موشهای موذی سنگر؛ رزم شبانه؛ گرفتن گرای توپخانه‌ی دشمن؛ خاطراتی از خمپاره، کرم سنگر، کلاه آهنی، چای خوردن و...» تعدادی از این خاطرات مربوط به برخی شهیدان است که از میان آنها می‌توان از شهیدان زیر نام برد: «مسعود نقیه؛ حمید نقیه، محمد سیدیان، صالح خانعلی، مرتضی عموعلی، رضا سنایی، حسن عابدی، مسعود کیوان‌آرا، مسعود چلمقانی، مجید کریم‌پناه، و محمود دهقان».

تپه‌های حاج عمران (خاطرات اسرای عراقی)

ترجمه حمید محمدی، محمدحسین زوار کعبه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ

اول): ۱۳۷۵.

۲۱۸ ص. (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۱۳۶).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Haaj Omran Hills, Iraqi Captives memoirs.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

مندرجات: تپه‌های حاج عمران؛ زخم‌های هود؛ مخفیگاه فاو؛ التهاب رمادی؛ اعلام الصویر؛ یال‌های پنجوین؛ در کرانه‌ی کرخه؛ بلندی‌های خانقین؛ انهدام حلبچه؛ پرچم سفید.

کتاب «تپه‌های حاج عمران» مجموعه‌ی خاطرات اسرای عراقی است. «تپه‌های حاج عمران»، اسارت در روزهای

[صفحه ۸۵۰]

اول جنگ؛ «زخمهای هور»، زخمی شدن، اسارت، فرار و اسارت مجدد؛ «مخفیگاه فاو» اسارت سرباز عراقی که تا چهار ماه پس از فتح فاو، در آنجا مخفی بود؛ «التهاب رمادی» دوستی یک افسر عراقی با اسیر ایرانی در بازداشتگاه رمادی، تبعید او به جبهه و تسلیم شدن به نیروهای اسلام؛ «اعدام الصویر» خاطره‌ی افسر اطلاعاتی از ارتش عراق، که پس از بیان خاطرات خود درباره‌ی اعدام، شکنجه و کشتار مردم عراق، به جبهه فرستاده شده، اسیر می‌شود؛ «یالهای پنجوین»، اسارت سربازی که مجبور شده در جبهه بماند در منطقه‌ی شلمچه؛ «در کرانه‌ی کرخه»، و «بلندیهای خانقین» اسارت سربازان عراقی در اوایل جنگ است. بقیه‌ی خاطرات نیز شرح اسارت سربازان عراقی پس از بمباران حلبچه است.

تجاوز که آغاز شد، مجموعه خاطره

سید محسن علامه؛ به کوشش محمدقاسم فروغی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، [بی‌تا].

ص. - (مجموعه آثار و ارزش‌های هشت سال دفاع مقدس؛ مجموعه خاطره: ۴).

این کتاب به مناسبت سالروز آغاز عملیات بیت المقدس منتشر شده است.

کتاب «تجاوز که آغاز شد» مجموعه‌ی خاطراتی از آغازین روزهای جنگ تحمیلی عراق علیه ایران است. این کتاب در دو بخش مجزا تنظیم شده است. در ابتدای کتاب فرازهایی از سخنان حضرت امام خمینی (ره) و آیت‌الله خامنه‌ای آورده شده و به نقض قراردادهای بین‌المللی در روزهای آغاز جنگ اشاره شده است. در فصل اول با آوردن خاطراتی از مرزنشینان در مورد شروع جنگ، وضعیت مناطق جنگی در غرب و جنوب کشور در آن زمان مورد بررسی قرار گرفته است. در این خاطرات مردم از بی‌پناهی و غافلگیر شدن در شهرها و روستاها سخن گفته‌اند. در فصل دوم، خاطرات اسرای عراقی در مورد تجاوز به خاک ایران اسلامی و آغاز جنگ، رفتار وحشیانه‌ی نیروهای عراقی و جنایات آنان نقل شده است. در انتهای کتاب متن کامل ترجمه شده‌ی قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر و همچنین شرح مختصر عملکرد عراق در رابطه با جمهوری اسلامی ایران از خرداد ماه ۱۳۵۸ لغایت شهریور ۱۳۵۹ به چاپ رسیده است.

ترمه نور، مجموعه خاطرات ۴۷ شهید

مریم شعبان‌زاده. - تهران: نشر خرمشهر، (چاپ اول): ۳۶۹.۱۳۷۸ ص.

کتابنامه: ص. ۳۶۹ – ۳۶۷.

چاپ قبلی: کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، ۱۳۷۷.

این کتاب، مجموعه‌ی خاطراتی درباره‌ی ۴۷ شهید است که از زبان دوستان و همرزمان آنها بیان شده است. هر یک از این عزیزان در زمان حیات خود خاطره‌ای از خود بر جای گذشته‌اند که انتشار آنها، امروز در فقدان این شهیدان، می‌تواند راهگشا باشد. موضوع خاطرات عبارت است از: «صراحت گفتار، حل مشکلات، نیکی به والدین، اهمیت دادن به ادای فرضیه‌ی نماز در اول وقت، عشق به ولایت، آرزوی شهادت، وفای به عهد و صله‌ی‌رحم». در یکی از این خاطرات، «حسن شهرکی» (از دوستان شهید «اسحاق رنجوری مقدم») می گوید: «شهید مقدم به مسائل اعتقادی اهمیت زیادی می‌داد. روزی می‌خواست برای شرکت در جلسه‌ای به فرمانداری برود و بیمار بود و تب شدیدی داشت. در بین راه ناگهان نگاهی به ساعت خود انداخت و گفت: وقت نماز است، توقف کنید! ایستادیم و نماز را به جماعت برپا کردیم.»

[صفحه ۸۵۱]

تشنه شبنم (جرعه‌ای از کوثر، ۱)

ویراستار مهدی بیگلری، اصغر استاد حسن معمار؛ به اهتمام دفتر هنر و ادبیات ایثار. – تهران: بنیاد جانبازان انقلاب اسلامی، دفتر هنر و ادبیات ایثار، معاونت فرهنگی، اجتماعی و هنری، (چاپ اول): ۲۴۳.۱۳۷۷ ص.

عنوان دیگر: مجموعه جرعه‌ای از کوثر (۱): تشنه شبنم

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

مندرجات: به انتظار رویت خورشید / مهرداد آگین؛ انتخاب مجدد / حمید داوودآبادی؛ تا افق راهی نیست / حسین رحمانی؛ بازگشت از دیدار / محمود رفیعی؛ طواف مکه در شمال فکه / اکبر مرتضوی؛ بالاتر از درد / حسین مصیبی؛ تشنه شبنم / اسماعیل یکتایی لنگرودی.

مطالب این کتاب، مصاحبه و گفت و شنود با هفت جانباز است. کتاب، هفت بخش دارد. مقدمه، تاریخچه‌ی مختصر ادبیات مکتوب دفاع مقدس، سازمانها و افراد فعال این زمینه مطرح شده است. هر بخش، عنوان مجزایی دارد که از محتوای مصاحبه‌ها و از نحوه‌ی جانبازی افراد مصاحبه شونده گرفته شده است. مطالب مصاحبه‌ها در ارتباط با جانبازان و جانبازی است؛ از جمله: «اطلاعات مربوط به تحصیلات، فعالیت‌های سیاسی و ورزشی، مناطق، چگونگی و عملیاتهای جنگی که مصاحبه شوندگان در آنها حضور داشته‌اند، دیدگاه آنها نسبت به پدیده‌ی جانبازی، نگرش خانواده و جامعه نسبت به جانبازان، خاطراتی چند از مجروحیت، شهدا، حضور در بین مردم و خانواده ارتباط با ائمه (ع) و امام زمان (عج)، معجزه‌های رؤیت شده، رؤیت ائمه‌ی اطهار و...».

تقدیری که گم نشد: مجموعه خاطره‌ی شهیدان استان فارس

به کوشش کمیته‌ی تألیف و تدوین؛ جمع‌آوری خاطرات کمیته‌ی حفظ آثار. – شیراز: کنگره سرداران و ۱۴ هزار شهید استان فارس، (چاپ اول)؛ ۱۰۲.۱۳۸۱ ص.

طراح روی جلد: راضیه نجابتی.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

خاطرات، مربوط به شهیدان «حسن عیدی، ابوالقاسم چوپان، علی‌اصغر نینوا، محمدباقر مازندرانی، علی‌محمد کرمی ابوالوردی، علی‌اکبر حبشی، محسن خسروی، محمدعلی دعایی و عبدالعلی نیکویی» هستند.

کتاب حاضر حاوی نه خاطره از نه شهید استان فارس است. خاطرات عبارتند از: خاطره‌ی مادر شهید عیدی از شناسایی پیکر شهید به کمک علایم سوختگی و خال موجود در بدن او؛ خاطره‌ی برادر شهید چوپان از مجروح شدن او در جبهه؛ روایت برادر شهید نینوا از برخورد وی با مسایل خانواده و بازدیدکنندگان جبهه و شهادت وی در عملیات والفجر ده؛ خاطره‌ای از همسر شهید مازندرانی درباره‌ی اهمیت دادن او به نماز و آخرین وداع؛ خاطره‌ی همسر شهید ابوالوردی از نحوه‌ی آشنایی و ازدواج و شهادت؛ خاطراتی از همرزم و دوست شهید حبشی در شتاب او برای انجام امور خیر؛ خاطرات مادر شهید خسروی درباره‌ی خواب دیدن او، اذیت و آزار منافقین و شهادت او و پدرش؛ خاطره‌ی خواهر شهید دعایی از دوران قبل از انقلاب و برخورد با مدیر مدرسه‌ی برادرش؛ خاطره‌ی همرزم شهید نیکویی در برخورد با کسی که فقط به فکر عبادت و گوشه‌گیری بود.

تندر تانک‌ها، مجموعه خاطرات

به کوشش احمد لقمانی. – [اصفهان]: مرکز بازسازی زرهی سرلشکر شهید مهدی زین‌الدین، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۱۶۸ ص. – (کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان، مجموعه آثار؛ ۱۶۸).

[صفحه ۸۵۲]

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

زندگینامه و خاطرات هفت سردار شهید در هفت بخش مجزا در این کتاب ارائه شده است. سرداران شهید عبارتند از: «رضا امانی (قائم مقام لشکر سی زرهی و فرمانده‌ی تیپ زرهی ۲۸ صفر؛ متولد ۱۳۳۹ و شهید در عملیات والفجر هشت)؛ رضا مجیدی (مسؤول ستاد تیپ زرهی سپاه؛ متولد اصفهان در سال ۱۳۳۸ و شهید در عملیات بیت المقدس)؛ اصغر لاوی (فرمانده‌ی گردان تانک محمد رسول‌الله (ص)، فرمانده‌ی تیپ ۱۶۱ امام صادق (ع)، فرمانده‌ی سپاه نطنز، فرمانده‌ی گردان زرهی لشکر سی و گردان ۳۸ ذوالفقار؛ متولد خرمشهر در ۱۳۳۸ و شهید در ۲۹ / ۱۰ / ۶۵)؛ حاج ابراهیم جعفرزاده (فرمانده‌ی زرهی قرارگاه نصر، مسئول طرح و برنامه لشکر سی زرهی و فرمانده‌ی تیپ ۲۸ صفر؛ متولد اصفهان در سال ۱۳۳۹ و شهید در عملیات بدر)؛ حبیب‌الله شاه‌سنایی (فرمانده‌ی عملیاتی خط پدافندی مهران، مسؤول مهندسی هور و محور عملیاتهای قدس یک و دو، جانشین تیپ زرهی لشکر ۲۵ کربلا؛ متولد جنیران اصفهان در سال ۱۳۴۳ و شهید در عملیات والفجر هشت)؛ رضا عسگری (متولد برزان اصفهان در سال ۱۳۳۶ و شهید در عملیات بیت المقدس)؛ محمد کریمی (فرمانده‌ی تیپ زرهی پس از ادغام تیپ ۲۸ صفر و ۲۵ کربلا؛ متولد احمدآباد آبادان در سال ۱۳۴۱ و شهید در عملیات والفجر هشت)».

توپها را برگردانید

موسی غیور. – تبریز، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز، معاونت فرهنگی، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۱۴۸ ص.: عکس.

طراح روی جلد: مهدی نعلبندی.

شمارگان: ۳۵۰۰ نسخه.

کتاب حاضـر شامل پانزده خاطره از هشت سال دفاع مقدس - به نقل از دانشـگاهیان دانشگاه‌های تبریز و علوم پزشکی تبریز - است که در جبهه‌ها حضور داشته‌اند. هر خاطره شامل نام راوی و مقطع تحصیلی او در دانشگاه به همراه سمت وی در جبهه‌ها است. در پایان کتاب نیز نمونه‌ی تصاویری از خاطرات با عنوان مربوطه و زیرنویس شرح عکس ارائه شده است. نمونه‌ی دستخط شهید مهدی باکری (فرمانـده‌ی لشکر عاشورا) و شـهید مرتضـی یاغچیان (معاون لشـکر عاشورا) به فرمانـده‌ی گردان شـهید مصـطفی خمینی در محور ساواپا آمده است.

تولد در محراب (خاطرات رزمندگان اسلام)

به کوشـش غلام‌حسـین قره‌گوزلو با همکاری معارف فرهنگی و تبلیغات ستاد کل نیروهای مسلح. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دفتر حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس، ۱۳۷۲.

۱۲۹ ص.

بنابر آنچه در مقدمه‌ی کتاب آمده است، در این کتاب، سعی بر آن بوده تا گامی کوچک در تحقق هدف بزرگ حفظ آثار هشت سال دفاع مقـدس برداشـته شود. این مهم به کمک ثبت و ضـبط رشادتها، صـلابتها و مقاومت رزمنـدگان انجام گرفته است. هـدف نویسـنده، سپردن این گنجینه به دست نسـلهای آینده و جلوگیری از تحریف تاریخ انقلاب اسـلامی، به دست دشمنان بوده است. در تنظیم کتـاب سـعی شـده است حقایق جنگ تحمیلی از زبان قهرمانان آن با همان خلوص و صـداقتی که در حرکات و سـخنان آنان مشاهـده می‌شود، با اندک تغییری در متن آن بازگو شود. این کتاب، مجموعه‌ی پنج خاطره است. خاطرات مملو از ایثار، گذشت و فـداکاری، رشـادت و دلاـوری و عشـق به معبـود و شـهادت و خانـدان رسول‌الله (ص) و حضـرت امـام (ره) هسـتند و نمونه‌هـایی از امدادهای غیبی نیز در بین آنها دیده می‌شود. در انتهای کتاب نیز فهرستی از نام گویندگان خاطرات درج شده است.

[صفحه ۸۵۳]

تیپ هشتاد و سه

به کوشش: محمدعلی دیباجی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۰.

۱۰۷ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۲۶).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Brigade ۸۳: Memories of Clerical Combatants.

این کتـاب، دومین مجموعه از خاطرات روحانیون رزمنـده‌ای است که از طرف ثبت خاطرات تیپ مسـتقل ۸۳ امام جعفر صادق (ع) (روحـانیون رزمی تبلیغی) منتشـر می‌شود. کتـاب حاوی دوازده خاطره به نقل از شـش رزمنـده‌ی روحانی و طلبه است که در آن، از مبارزات و ایثار و فـداکاری روحانیون و طلبه‌ها در عملیاتهای والفجر یک، والفجر هشت، کربلای یک، چهار و پنـج، بیت المقـدس دو و بیت المقـدس هفت در منـاطق عملیـاتی در جزیره‌ی مجنون، فـاو، جنوب خرمشـهر، فکه، مهران، شـرق بصـره و مـاووت سـخن گفته‌انـد. آنهـا در ایـن خـاطرات، «روحیه‌ی شـهادت‌طلبی شـهیدان همرزم خـود، ایثـار و فـداکاری آنهـا، وضـع جبهه‌هـا و دلاـوری رزمندگان اسلام» را وصف کرده‌اند.

تیر خلاص

رضا برجی، سلطانی رسول ملاقلی‌پور. - تهران: کمان، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۴۸ ص. - (خاطره؛ ۲).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب «تیرخلاص»، مجموعه‌ی پنج خاطره از رزمندگان اسلام است که طی آن، صحنه‌هایی از جنگ تحمیلی و ارزشهای دفاع مقدس به تصویر کشیده شده است. «تیر خلاص» عنوان یکی از این خاطرات است که در آن، راوی، خاطره‌ای از عملیات مشترک هوانیروز و سپاه در کرمانشاه، در دره‌ی باینگان، (نزدیک حلبچه) را بازگو می‌کند. در این عملیات (که برای زدن پل هوایی بر فراز دره‌ی باینگان، برای عبور نیرو صورت می‌گیرد)، از شماری چرخبال و الاغ استفاده می‌شود. اما در حین عملیات، هواپیماهای عراقی محل را بمباران می‌کنند و تعدادی از حیوانات باربر کشته و مجروح می‌شوند. راوی خاطره و همرزمان وی مجبور می‌شوند برای راحت کردن حیوانات مجروح، «تیر خلاص» به مغز آنها شلیک کنند.

جاده پیروزی: مجموعه خاطرات جهادگران جهاد سازندگی شهرستان دامغان در دفاع مقدس

تهران: وزارت جهاد سازندگی، مرکز حفظ و نشر آثار دفاع مقدس، ۱۳۷۴.

۱۲۸ ص. - (مجموعه خاطره: ۹؛ مجموعه آثار: ۳۵).

کتاب «جاده پیروزی» به مناسبت روز سوم خرداد، روز فتح خرمشهر، منتشر شده است - مجموعه‌ی خاطرات جهادگران شهرستان دامغان از دوران دفاع مقدس است. این جهادگران ایثارگر از اوضاع و احوال جبهه‌ها در روزهای اول جنگ سخن گفته‌اند و غافلگیر شدن دشمن، تمام شدن مهمات، چگونگی ایجاد خاکریز، فعالیت شبانه‌روزی و خطراتی که هر لحظه سنگرسازان با آنها روبه‌رو بودند، ترس سربازان عراقی از رزمندگان ایرانی، فرار تانکهای دشمن، ایجاد خاکریزها و جاده‌ها و شادی و غم در جبهه‌ها را بیان کرده‌اند. در انتهای کتاب نیز تصاویر شهدای جهاد سازندگی دامغان در دفاع مقدس به همراه مشخصات شناسنامه‌ای و محل شهادت شهدا آورده شده است.

[صفحه ۸۵۴]

جاده‌های دوزخ، خاطرات سه تن از افسران اسیر عراقی

نویسندگان: احمدعلی عبدالله، صباح نوری، علی حسن حسین الحسینی؛ گردآوری دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ مترجم: محمدحسین زوار کعبه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۱۶۰ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت خاطرات؛ ۹۷).

عنوان دیگر: جاده‌های دوزخ: خاطرات احمدعلی عبدالله، صباح نوری، علی حسن حسین الحسینی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Roads to Hell: The memoirs of three POW Ieaqi officers

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب خاطرات سه تن از اسرای افسر عراقی است. «بانگ آشنای نجات، هجرت به میهن و زیباترین سرنوشت» عناوین این سه خاطره است. نویسندگان، در ابتدای خاطرات خود، مختصری از زندگی خود را شرح داده، نحوه‌ی حضور خود را در جبهه شرح می‌دهند. هر یک از خاطرات، نشانی از شایستگی، شهامت و دلاوری نیروهای اسلام و ترس و زبونی نیروهای دشمن دارد. هر یک از این

افسران، فرماندهی نیروهای کماندویی بوده‌اند؛ نیروهایی که باید از بهترین افراد باشند؛ اما خاطرات آنان نشان دهنده‌ی روحیه‌ی پایین عراقی‌ها و نداشتن انگیزه جهت ادامه‌ی جنگ و همچنین فشار فراوان مقامات بالای ارتش عراق بر نیروهای تحت امر خود، جهت ترغیب آنها به جنگ است. با وجود این، نیروهای عراقی به طرق مختلف سعی در دور شدن و فرار کردن از جبهه‌ی جنگ داشته‌اند. این افسران، اسارت در دست رزمندگان اسلام را عین آزادی و تولدی دوباره می‌دانند.

جانماز معطر

انتخاب متن: جلیل صفری؛ ویراستاری: بشیر خزامی‌پور؛ بازنویسی: جلیل صفری. – تهران: سازمان نهضت سوادآموزی، دفتر تحقیق و تألیف کتب درسی، ۱۳۷۵.

۲۸ ص.: مصور، نقاشی. – (مجموعه ایثارگران؛ ۱).

مجموعه این خاطرات، که بالغ بر چهارده خاطره است، از کتابهای «پیشانی و خاک» و «پیشانی سوخته» انتخاب و ساده‌نویسی شده است. تمامی این خاطرات که در ارتباط با نماز می‌باشند، به نحوی بیانگر عزم و اراده‌ی قوی آزادگان جهت مقاومت در برابر دشمن و تحمل آزار و اذیت نیروهای عراقی و شجاعت و شهامت این عزیزان می‌باشد. در خاطره‌ی «حتی دعای بعد از نماز» آمده است: «نیمه‌های شب بود که نیروهای عراقی به ما حمله کردند. آنها به شدت به طرف ما تیراندازی می‌کردند. هوا داشت روشن می‌شد. همه به فکر نماز بودیم و ممکن بود نماز قضا شود. نماز آن روز صبح را به طور خاصی خواندیم. یک نفر با حالتی نزدیک سجده نماز می‌خواند و بقیه مواظب بودند. وقتی نمازش تمام می‌شد، اسلحه را برمی‌داشت و می‌جنگید تا دیگری نماز بخواند. حتی بعضیها دعای بعد از نماز را هم از دست ندادند.» نام راویان خاطرات در پایان آنها ذکر نشده است.

جاودانه‌ها: برگزیده مسابقات خاطره نویسی «روایت عشق» ۱۳۷۷

گردآورنده معاونت فرهنگی پژوهشی بنیاد شهید انقلاب اسلامی استان فارس؛ به کارشناسی تحقیق و پژوهش. – تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۵۸ ص. – (روایت عشق).

شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه.

این کتاب، شامل چهارده خاطره از چهارده شهید است. اسامی این شهیدان و موضوع خاطرات آنها عبارت است از: «شهید محمد باصری، جزیره‌ی مجنون؛ شهید محمدکاظم حقیقت؛ شهید خیران؛ شهید اکبری؛ شهید مهدی قلی‌فیروز و امر به معروف پس از شهادتش؛ شهید علی‌نقی ابونصیری و خاطراتی از وی به نقل از همسرش؛

[صفحه ۸۵۵]

شهید محمد باصری و مسابقه‌ی فوتبال در اردوگاه اسرا پس از قبول قطعنامه‌ی ۵۹۸؛ شهید عبدالرضا سلیمانی و شناخته شدنش از تسبیح سفید؛ شهید علی سلطانی در عملیات بستان؛ پیکر بی‌سر شهید علی سلطانی؛ شهید مجید زواره عربی و مراسم عروسی وی؛ شهید منصور خادم صادق و حفر کانال؛ شهید حسن لاری‌زاده به نقل از مادر شهید و شهیده نازپری تسلیمی و لحظه‌ی شهادت وی در بمباران، به نقل از فرزندش».

جاودانه‌ها: مجموعه خاطرات رزمندگان

تهران: سازمان روزنامه جمهوری اسلامی، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۲۳۲ ص.: مصور.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب به مناسبت یکصدمین سال ولادت امام خمینی (ره) منتشر شده است.

این مجموعه، خاطراتی از جبهه و جنگ است که برخی به نقل از آشنایان و همسنگران شهیدان و رزمندگان و راویانی که نام آنها زیر هر خاطره ذکر شده است، و برخی هم از دستنوشته‌ها و یادداشتهای شهیدان تهیه شده‌اند. این خاطرات در پنج قسمت مجزا تنظیم شده‌اند: «شبنم یاد»، شرح رشادت و شجاعت رزمندگان در عملیاتهای جبهه است؛ «در جستجوی نور»، خاطرات افراد ویژه‌ی تفحص، از یافتن پیکرهای پاک شهیدان به صورت فردی و گروهی است؛ «غریبانه‌ها»، خاطرات آزادگان است از دوران اسارت و رفتار با آنان در اردوگاهها؛ «علمداران تخریب»، خاطراتی از تخریبچی‌ها در میادین مین و شهدای تخریبچی است؛ «دشمن شکاران»، خاطراتی است از آر. پی. جی. زن‌ها در هنگام شکار تانکهای دشمن و شهدای آر. پی. جی. زن و «هنگامه‌های شهادت»، خاطراتی از آخرین وقایع و ساعات قبل از شهادت شهیدان است. در ابتدای کتاب، عکسی از شهید محمدحسین (جانبازی که خاطره‌ای از بخش «در جستجوی نور» از او است) ارائه شده است.

جدال در زیویه: با خاطراتی از محمدتقی مشکوری، عباس پاسیار - ولی صابری و حمید حسینی

تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۷۹.۱۳۷۰ ص.: عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات: ۲۹).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Battle in Zivieh

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

کتاب در چهار بخش تدوین شده است. در بخش نخست، خاطرات شهید محمدتقی مشکوری (که به عنوان تخریبچی در جبهه‌ها حضور داشته) تحت نام «یک بال و صد پرواز» آمده است. در این خاطره، نحوه‌ی حرکت مین گذارها در هنگام عملیات، شجاعت این عزیزان، ملاقات یکی از مجروحان با امام زمان (عج) و شهید شدن بسیجیان تخریبچی در میدانهای مین وصف شده است. در بخش دوم، خاطرات عباس پاسیار از جبهه‌های کردستان به چاپ رسیده است. در این خاطره، مبارزه برای آزادسازی بانه و سردشت از دست کومله و نبرد در منطقه‌ی زیویه تشریح شده است. بخش سوم، خاطرات ولی صابری تحت عنوان «دژ انصار» است که به فتح شلمچه و بیرون راندن دشمن از دژ مرزی و شهادت گروهی از بسیجیان اختصاص دارد. در بخش چهارم، خاطرات حمید حسینی - در مورد عملیات کربلای چهار و شناسایی مناطق اطراف شلمچه - آمده است.

[صفحه ۸۵۶]

جلوه‌های ایثار

بازنویس: محمدرضا یوسفی کوپایی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، لشکر رزمی ۸ نجف اشرف، ۱۳۷۵.

۹۱ ص. - (مجموعه نجف در کربلا؛ ۱۰: خاطرات)

طرح روی جلد: غلامرضا راه‌پیما.

مطالب این کتاب شامل خاطرات دلاور مردان عملیاتهای آبی - خاکی خیبر و بدر است. از محتوای خاطرات می‌توان علاقه به تلاوت قرآن و ذکر و عبادات و خلوص رزمندگان را دریافت. مثلا در یکی از خاطرات ذکر شده است که رزمنده‌ای هنگام انتقال دو اسیر عراقی به پشت جبهه، طبق عادت همیشگی، آیاتی از قرآن را تلاوت می‌کند و متوجه می‌شود که اشک از چشمان اسیران سرازیر شده است. علت را می‌پرسد. می‌گویند: «به خاطر تبلیغات رژیم بعثی، فکر نمی‌کردیم نیروهای ایرانی این قدر با قرآن و اسلام مأنوس باشند.»

جلوه‌هایی از عرفان در هشت سال دفاع مقدس

بازآورنده آموزش عقیدتی شیلات گیلان. - رشت: آموزش عقیدتی شیلات گیلان، (چاپ اول): ۱۲۴.۱۳۷۸ ص.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل ۹۲ خاطره از حالات روحانی و عرفانی حضرت امام (ره)، رزمندگان و شهدا است که برگرفته از انجام فرائض و مستحبات توسط ایشان - نظیر: روزه، نماز، سجده، نماز شب و دعاها و زیارات (همچون: دعای توسل، دعای کمیل و مواردی از این قبیل) - است که از زبان همسر، برادر، آشنایان و همرزمان شهدا و رزمندگان نقل شده است. در زیر هر خاطره، نام راوی و مأخذ برگرفته شده نیز ذکر گردیده است. از جمله این خاطرات می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: «نماز شب امام (ره) و سفارش به عبادت در جوانی، زخمی شدن در هنگام نماز و ادامه‌ی نماز، ادای نماز شب شهید غلامرضا (اکبر) در حین عملیات کربلای سه، نماز خواندن زیر آتش شدید دشمن توسط رزمنده حسین چوپانیان، خاطره‌ی همسر شهید همت از ذکر اسامی شهدای عملیات آینده توسط او، خاطره‌ی صلوات به جای پول ساعت و نامه‌ای از شهیدی که قرض به دیگر رزمندگان را سفارش کرده و...».

جنگ بلدوزر، مجموعه قصه و خاطره

تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، (چاپ اول): ۱۲۶.۱۳۶۶ ص.: عکس.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

مندرجات: خاطره: روز اول، جنگ بولدوزر، فرشتگان رحمت، آن روز که کارون در آتش سوخت، دو نامه. قصه: چشم در چشم، راز دو آینه، شب عاشورا، نامه آشنا و نگاه غریبه، بچه جنوب.

این کتاب مجموعه‌ای از برگزیده‌ی آثار مسابقه‌ی بزرگ فرهنگی قرارگاه خاتم‌الانبیاء (ص) است. این مجموعه در دو قسمت خاطره و قصه تنظیم شده است: در بخش خاطره، برادران «رضا اسدی، هادی جعفری، اکبر ثالثی، نواز فرهمند، غلامعلی رجایی، و مهدی مراد حاصل» از خاطرات خود در عملیاتهای سوسنگرد، بستان، کربلاهای چهار و پنج، نبردهای شرق کارون و شمال آبادان و... و ثامن‌الائمه سخن می‌گویند. جنگ بولدوزر با لودر عراقی، شجاعت و شهامت برادران غواص و حمله‌ی رزمندگان هوانیروز که سبب آتش گرفتن تانک‌ها می‌شوند، از جمله این خاطرات است. قصه‌ها نیز نشانگر جسارت و شجاعت خلبانان هستند و حکایت از دلیر مردی رزمندگان برای دفاع از خرمشهر با کمترین امکانات و فتح خرمشهر در سوم خرداد و پیروزی در سایر عملیاتها می‌کنند و از دلمشغولی‌های خانواده‌های رزمندگان، جانبازان و آزادگان.

[صفحه ۸۵۷]

چهارده سردار

تدوین احمد امامی‌راد. - مهدیه، (چاپ اول): ۱۳۸۰.
۱۹۴ ص.
عنوان روی جلد: ۱۱۴ [یکصد و چهارده] خاطره برگزیده از ۱۴ [چهارده] سردار شهید، شهیدان، چمران، باکری، همت، زین‌الدین، بروجردی، کلاهدوز و...
کتابنامه به صورت زیرنویس.
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.
این مجموعه حاوی ۱۱۴ خاطره‌ی برگزیده از چهارده سردار شهید است. این سرداران شهید عبارتند از: «مصطفی چمران؛ مهدی زین‌الدین؛ مهدی باکری؛ علی احمدی؛ مهدی خندان؛ محمدابراهیم همت؛ احمد حسینی‌فر؛ علی‌اکبر حاجی‌پور؛ محمد بروجردی؛ یوسف کلاهدوز؛ حسین علم‌الهدی؛ بهرام شیخی؛ عمران پستچی و یدالله کلهر». خاطرات، از مادر، پدر، همسر، برادر، خواهر، همرزمان و همقطاران آنها نقل شده‌اند. برخی از مطالب درباره‌ی موارد زیر هستند: «رشادتهاو شجاعتها در عملیاتهای متعدد، کمک به مستمندان و آشنایان، ازدواج، رسیدگی به امور رزمندگان، شفاعت خواستن، خواب دیدن ائمه (ع) و امام زمان (ع)، راز و نیاز شبانه، رعایت همسایه‌های محل سکونت، دائم‌الوضو بودن، لحظات آخر قبل از شهادت و...».

چهل خاطره از هشت سال مقاومت پیروز

تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، معاونت فرهنگی، بخش مطالعات و تحقیقات، [۱۳۶۴؟.] ۸۳ ص.
عنوان از روی جلد.
شمارگان: ذکر نشده است.
این کتاب، شامل چهل خاطره از رزمندگان اسلام است. موضوع خاطرات را می‌توان (به صورت کلی) به چند دسته تقسیم کرد: خاطراتی از اوایل جنگ تحمیلی، خاطراتی از عملیاتها و خاطراتی از امدادهای غیبی. نمونه‌هایی از خاطرات عبارتند از: اجرای تئاتر در منطقه‌ی عملیات ولایت فقیه آبادان، خاطره‌ای از نماز صبح در عملیات فتح المبین، حماسه‌ی هویزه و به شهادت رساندن یک کودک توسط سرگرد عراقی، خاطره‌ای از شهید حاج حسین خرازی، تثبیت تنگه چزابه و نقش شهید باقری در عملیات طریق القدس، خاطره‌ای از منطقه‌ی مهران، خاطره‌ای از عملیات ظفر و عملیات بیت المقدس، خاطره‌ی یک فرمانده از شهید شیخ عبدالله میثمی، خاطره‌ی شکار تانک در مرحله‌ی دوم عملیات والفجر هشت، خاطره‌ی پیش‌بینی شهادت برادر حسین‌زاده، فرمانده‌ی گردان.

حدیث جبهه (۱)

جهاد سازندگی، ستاد مرکزی، پشتیبانی و مهندسی جنگ، واحد ثبت وقایع جنگ. - تهران: جهاد سازندگی، ستاد مرکزی، پشتیبانی و مهندسی جنگ، مرکز نشر فرهنگی رجاء، ۱۳۶۷.
۱۰۰ ص.
عنوان روی جلد: حدیث جبهه: مجموعه خاطرات رزمندگان اسلام در جبهه‌های حق علیه باطل.
جلد اول «حدیث جبهه» - که مجموعه خاطرات رزمندگان اسلام در جبهه‌های دفاع مقدس می‌باشد - در دو قسمت تنظیم شده است. قسمت اول، خاطراتی است از برادران جهادگر، رزمندگان اسلام و همچنین خاطره‌ای از یک افسر اسیر عراقی؛ که هر یک از

این خاطرات، دارای یک عنوان مرتبط با موضوع آن است. قسمت دوم برگرفته از گزارشهای مجله‌ی جهاد و شامل خاطراتی است از رانندگان لودر و بلدوزر جهاد. همچنین چند خاطره از جهادگران شهرستانهای دامغان و سمنان – از زمان اقامت آنها در مناطق سومار – آمده است.

[صفحه ۸۵۸]

حدیث جبهه (۲)، جلوه‌های ایثار

جاد سازندگی، ستاد مرکزی پشتیبانی و مهندسی جنگ. واحد ثبت وقایع جنگ. - تهران: جهاد سازندگی، ستاد مرکزی پشتیبانی و مهندسی جنگ، ۱۳۶۸.

۱۳۲ ص.: عکس.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب، جلد دوم از مجموعه کتابهای حدیث ایثار، و مجموعه‌ای از خاطرات برادران جهادگر است. کتاب، با پیام حضرت امام خمینی (ره) به «سنگرسازان بی‌سنگری که آنان را به رساندن ایران به استقلال واقعی تشویق نموده است»، شروع می‌شود و سپس خاطرات جهادگران با عنوانهای مختلف بیان شده است. در این خاطرات، از ماجرای هزاران آواره‌ی جنگزده، مناجات مجروحان، نماز شب خواندن بسیجی‌ها و همچنین حماسه‌ی عملیات مسلم بن عقیل و عبور از میدانهای مین و سیمهای خاردار حلقوی و نیز از حال و هوای معنوی جنگ سخن گفته شده است. تصاویری از جهادگران شهید نیز در پایان کتاب به چاپ رسیده است.

حدیث حماسه، مجموعه خاطرات گردان امیرالمؤمنین

تدوین و بازنویسی: اکبر جوانی، احمدرضا کریمیان. - [بی‌جا]: لشکر ۱۴ امام حسین (ع)، ۱۳۷۵.

۱۷۲ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان؛ مجموعه آثار: ۲۸).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب «حدیث حماسه» مجموعه خاطرات گردان حضرت امیرالمؤمنین (ع) است و به مناسبت کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و ۲۳ هزار شهید استان اصفهان گردآوری شده و به چاپ رسیده است. این کتاب شامل ۸۲ خاطره‌ی کوتاه درباره‌ی شهیدان یا مناطق عملیاتی از زبان رزمندگان و همرزمان شهیدان است که در چهار فصل گردآوری شده است. فصل اول: در آموزش شهادت؛ فصل دوم: خروش عرفان؛ فصل سوم: سرود واپسین و فصل چهارم: تبسم گل سرخ نامگذاری شده‌اند. این خاطرات حول محور عملیاتهای محرم، بدر، خیبر، تنگه چزابه، بیت المقدس، فتح فاو و ام‌القصر می‌باشند و علاوه بر آن، خاطراتی در ارتباط با امدادهای غیبی و شوخ طبعیهای رزمندگان، حتی در سختترین لحظات، گردآوری شده است.

حدیث حماسه‌ها: گفتار ایثارگران سلحشور

تهیه و تنظیم: وزارت ارشاد اسلامی (اداره کل تبلیغات و انتشارات). - [تهران]: وزارت ارشاد اسلامی، انتشارات شرکت سهامی چاپخانه، (چاپ دوم): ۱۳۶۱.

۱۵۱ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰۰ نسخه.

مندرجات: پاوه، رستاخیز انقلاب؛ حدیث خونین‌شهر؛ خاطرات آبادان و خونین‌شهر؛ روایت دیگر؛ هویزه؛ خاطراتی از عملیات طریق القدس (بستان) و فتح المبین.

این کتاب، خاطراتی از روزهای آغازین جنگ در شش قسمت است: «پاوه، رستاخیز انقلاب» (از شهید دکتر چمران درباره‌ی روزهای خونین پاوه)؛ «حدیث خونین‌شهر» (چگونگی مقاومت مردم خرمشهر، تلاش مردم برای نجات شهر و شهادت آنها، فعالیت زنان در پشتیبانی و جنایات بنی‌صدر با نفرستادن مهمات)؛ «خاطرات آبادان و خونین‌شهر به روایت یک رزمنده» (شرح مقاومت مردم خرمشهر و آبادان در برابر حملات دشمن و چگونگی سقوط این شهرها)؛ «روایت دیگر» (اشاره‌ای مستند به قصد حمله‌ی عراق به ایران پس از ۲۲ بهمن و پیروزی انقلاب، و عدم توجه مسؤولان وقت به هشدارها)؛ «هویزه» (شرح عملیات هویزه به فرماندهی شهید علم‌الهدی با پشتیبانی ارتش با هدف تصرف هویزه و شهادت علم‌الهدی) و خاطراتی از «عملیات طریق القدس» (بستان) و «فتح المبین» و «سخنی با رزمندگان».

[صفحه ۸۵۹]

حریف شب

بازنویسی فهیمه محمدزاده؛ ویراستار هادی عرفانیان. - تهران: شادرنگ، ۱۳۸۰.

۲۱۷ ص.: مصور (رنگی).

طراح روی جلد: خسرو زیناپور.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب به مناسبت کنگره بزرگداشت سرداران شهید و ۲۳۰۰۰ شهید استان خراسان به چاپ رسیده است.

کتاب «حریف شب» شامل زندگینامه‌ای مختصر، خاطرات و وصیتنامه سه تن از سرداران شهید است به نام‌های: شهید اسدالله کشمیری (متولد ۱۳۴۱ از روستای فرقی در حوالی مشهد که مسئولیت معاونت طرح عملیات در عملیات والفجر ۹ را به عهده داشت و در همان عملیات در منطقه ارتفاعات هزار قله به شهادت رسید)، شهید غلام‌حسین اصغری (متولد سال ۱۳۴۱ از روستای حسن‌آباد مشهد که جانشینی واحد مهندسی قرارگاه نجف را به عهده داشت و در منطقه مهران به شهادت رسید) و شهید غلام‌حسین پازهر امامی (متولد ۱۳۱۰ از روستای دودانلو اطراف شهرستان درگز که فرماندهی گروهای علی‌اصغر تیپ ویژه شهدا را بر عهده داشت و در عملیات قادر یک در منطقه سیدگان عراق به شهادت رسید). خاطرات به نقل از دوستان، آشنایان، خانواده و همرزمان از دوران کودکی، جوانی، قبل و بعد از انقلاب و حضور در جبهه‌های نبرد است. در پایان کتاب نیز تصاویری رنگی از این شهیدان در جبهه به چاپ رسیده است.

حکایت خوبان

به کوشش فتح‌الله نادعلی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۳.

۲۲،۱۳۸ ص.: عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات؛ ۸۷).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Story of the Good

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

حکایت خوبان حاوی بیست خاطره از رزمندگان و فرماندهان سپاه اسلام می‌باشد که توسط همسنگران بسیجی آنان بیان شده است. در هر قسمت نام رزمنده‌ای که در مورد شجاعت، ایثار و ایمان او خاطره گفته شده، و زمان و مکان و نام عملیات ذکر گردیده است. هر خاطره دارای عنوانی خاص است. از جمله این خاطرات، می‌توان «سلولهای نمناک» درباره جعفر محتشم (فرمانده‌ی گردان انصار)، «جاده‌ی کربلا» [درباره‌ی شهید رضا دستواره، قائم مقام لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله (ص)]، «عید خونین» (درباره‌ی شهید علی‌اسماعیلی)، «پیک گروهان جهاد یا معلم من» (درباره‌ی شهید عباسعلی اناری تفت)، «فرمانده‌ی مظلوم» [درباره‌ی شهید علی‌اکبر جامی‌پور، فرمانده‌ی تیپ یک و معاونت لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله (ص)] را نام برد. در این خاطرات، داشتن ایمان به خدا و عشق به شهادت بسیجیان مورد تأکید قرار گرفته است.

حماسه آفرینان، مجموعه خاطرات

بازنویسی محسن کهتری. - اصفهان: لشکر ۱۴ امام حسین (ع)، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۹۶ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان، مجموعه آثار؛ ۵۹).

طراح روی جلد: عباس محمد شفیعی.

مجموعه‌ی حاضر شامل ۴۹ خاطره از رزمندگان اسلام و خانواده‌ی شهیدان درباره‌ی جبهه، عملیاتهای انجام شده و شهدا است. از جمله محتوای خاطرات می‌توان به این موارد اشاره کرد: «پیرمردی از منطقه‌ی سعده در عملیات

[صفحه ۸۶۰]

بستان و روحیه‌ی شهادت‌طلبی‌اش، اصابت گلوله‌ی توپ در وسط بازی فوتبال و عمل نکردن آن، انتقال اسرا به پشت جبهه، خاطره‌ی شهید حسین محمدزاده، نحوه‌ی شهادت برادر اکرمی، شجاعت شهید قاسم عربیان در عملیات بیت المقدس، خاطره‌ای از عملیات فتح المبین، شهادت سید محمود سیدیان در روز شهادت فاطمه‌ی زهرا (س)، انهدام سنگر عراقی‌ها در عملیات والفجر چهار در پاسگاه بناسوته عراق، تقاضای شهید در مفقودالاثر ماندن، خاطره‌ای از رزمنده‌ی غواص، خاطره‌ی مادر شهید احمد گل‌آرایی از پیش‌بینی شهادت پسرش، خاطره‌ی جنگ لودر با تانک در مرحله‌ی پنجم عملیات رمضان، تواضع شهید حاج حسین خرازی فرمانده لشکر امام حسین (ع)، شجاعت بسیجی در عملیات رمضان به فرماندهی شهید باقری و...».

حماسه خرمشهر

تهیه و تدوین دفتر اطلاع‌رسانی و پژوهش‌های فرهنگی دفاع مقدس. - تهران: سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، گروه انتشارات، ۱۳۷۵.

۱۵۵ ص.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Epic of khorramshahr

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

کتاب از سه بخش عمده تشکیل شده است. بخش اول - خاطرات - شامل چهار فصل است: «فرزندان خرمشهر، یادنامه فتح، یاران خرمشهر و خرمشهر آزاد شد». هر فصل حاوی چند خاطره در رابطه با خرمشهر است. تمامی این خاطرات نشان دهنده‌ی ایمان و

استقامت مردم در برابر یورش نیروهای بعثی، عشق به آزادسازی این شهر و دلاوری‌ها و رشادتهای رزمندگان اسلام است. بخش دوم در دو فصل «ویژگی‌های عملیات بیت المقدس و آزادی خرمشهر»، به مقالات اختصاص یافته است. در این بخش به عملیات آزادسازی خرمشهر و تأثیر این معجزه‌ی الهی بر منطقه و ابعاد آن می‌پردازد. در ضمن ایثار و صلابت و غیرت رادمردان این مرز و بوم را نیز ستایش می‌کند. در بخش پایانی کتاب، اشعار سروده شده توسط شاعران متعهد درباره‌ی جنگ و خصوصا خرمشهر و حماسه‌ی آزادسازی آن به چاپ رسیده است.

حماسه‌ی شاخ شمیران: عملیات والفجر ۱۰

تهیه و تدوین تبلیغات و انتشارات چهارمحال و بختیاری. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مرکز فرهنگی، معاونت انتشارات، مدیریت امور کتاب، ۱۳۷۴.

۱۰۴ ص. - (مجموعه خاطرات جنگ؛ ۴)

«حماسه‌ی شاخ شمیران» به مناسبت سالگرد عملیات «شاخ سومر» یا «شاخ شمیران توسط سپاه پاسداران تهیه شده است. کتاب با بیانات مقام معظم رهبری درباره دلاوری‌های رزمندگان استان چهارمحال و بختیاری و در ادامه، پیام سردار سرلشگر محسن رضایی (با تأکید بر نقش تیپ قمر بنی‌هاشم در عملیات والفجر ده) شروع می‌شود. سپس بیانات حجت‌الاسلام والمسلمین ناصری (امام جمعه و نماینده‌ی ولی‌فقیه در شهرکرد) به مناسبت عملیات والفجر ده آمده است و خاطراتی از زبان سردار حیدری (قائم مقام تیپ مستقل ۴۴ قمر بنی‌هاشم)، سردار حاج بهنام شمس، [فرمانده گردان یا زهرا (س)] و تعدادی از بازماندگان عملیات والفجر ده ذکر شده که شرح دلاوری‌های رزمندگان منطقه‌ی چهارمحال و بختیاری برای آزاد سازی ارتفاعات شاخ شمیران و شاخ سومر و شهر حلبچه است.

[صفحه ۸۶۱]

حماسه میمک

به کوشش سعید بساطی؛ ویراستار غلامرضا نباتی مقدم. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، معاونت پژوهش و تبلیغات، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۱۷۶ ص.: مصور، نمونه.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

مندرجات: دیباچه، نگاهی به میمک و آمادگی برای عملیات؛ خاطرات رزمندگان اسلام؛ تشکیل گردان شهدای ایل خزل و...؛ با شاهدان میمک؛ ضمایم. منابع و مآخذ.

کتاب، شرح عملیات میمک و بیان خاطرات رزمندگان است که در چند فصل تنظیم شده است. در دیباچه، شرح وضعیت جغرافیایی میمک، واقع در غرب استان ایلام، داده شده است. در فصل اول، طرح عملیات میمک، انجام عملیات و ویژگی‌های آن (که در تاریخ ۱۹ / ۱۰ / ۵۹ در دو مرحله و یک مرحله مقدماتی - از چند ماه قبل - انجام شده) شرح داده شده است. در فصل بعد خاطراتی از رزمندگان شرکت کننده در عملیات بیان شده و در انتهای کتاب، تصاویری از شهدای میمک آمده است. در فصل سوم کتاب، توضیح داده شده است که در سال ۱۳۶۷ گردانی به نام شهدای ایل خزل تشکیل می‌گردد که افراد این گردان از نیروهای

مردمی بوده‌اند.

خاطرات آفتابی

مؤلف ابوالفضل کارآمد. - کرمان: مرکز کرمان شناسی، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۸۸ ص.، [۱۰] ص. تصویر.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: sunny Memories

این کتاب به شهید رضا کارآمد (محل شهادت ارتفاعات دوپازا، در عملیات نصر ۷) تقدیم شده است. این کتاب شامل چهل خاطره از رزمندگان اسلام درباره‌ی جبهه و شهدا است. از جمله‌ی خاطرات، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: «عملیات والفجر هشت، گردان ۴۱۰ غواصی به فرماندهی شهید حاج احمد امینی و عبور از نهر علی‌شیر و شهادت فرمانده‌ی گردان، شهادت رشید فرخی در عملیات کربلای پنج، غواصی در هوا و آب سرد، اذان گفتن زیر پتو به علت شدت سرما، برخورد با اسیر عراقی که تعدادی از رزمندگان را به شهادت رسانده بود، عملیات والفجر چهار در منطقه‌ی مریوان و خاطره‌ای از ایثار رزمنده‌ای به نام اصغر مکاریان جهت نجات امیرعلی خالصی که مجروح شده بود، شرح نحوه‌ی شهادت دردناک شهید ترابی از شهرستان بافت در عملیات نصر چهار، برگرداندن پیکر شهیدی از درون میدان مین و در کنار سنگر کمین دشمن در منطقه‌ی عملیاتی شلمچه و...».

خاطرات جانبازان (جلد ۱)

به کوشش ع. ک. همدانی؛ ویرایش غلامحسین کاویانی، مجتبی یاری. - تهران: بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی، معاونت فرهنگی، اجتماعی، هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۰.

۱۹۸ ص.

طراح روی جلد: علی وزیریان.

شمارگان: ۱۱۰۰۰ نسخه.

این مجموعه، مشتمل بر ۲۵ خاطره از ۲۴ جانباز جنگ تحمیلی است که در آنها از امدادهای غیبی که در سخت‌ترین لحظات به یاری رزمندگان آمده‌اند و مقاومت تا پای جان و زمزمه‌های عاشقانه با خدای خود - حتی در سخت‌ترین لحظات - سخن می‌گویند. خاطرات از فداکاری‌های رزمندگان در عملیات کربلای پنج، مجروحانی که درد خود را بروز نمی‌دادند و خود را فدایی حضرت زهرا (س) می‌دانستند و پشتکار خواهران پرستار صحبت می‌کنند. درباره‌ی عملیاتهای رمضان، خیبر، بدر، والفجر هشت، کربلا چهار و والفجر چهار توضیح می‌دهند و از

[صفحه ۸۶۲]

مناطق جنگی - چون شلمچه، اهواز، آبادان، ارتفاعات میشداغ و دلبشک - می‌گویند. مجروح شدن رزمندگان و بازگشت دوباره‌ی آنها به جبهه به مجرد بهبود نسبی، ایثار، از خود گذشتگی، شجاعت و دلاوری آنها و ایمان و اعتقاد راسخ، در همه‌ی این خاطرات متجلی است.

خاطرات جانبازان (جلد ۲)

به کوشش ع. ک. همدانی؛ ویرایش غلامحسین کاویانی، مجتبی یاری. - تهران: بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی، معاونت فرهنگی، اجتماعی، هنری، (چاپ اول)، ۱۳۷۰، [۸]. ۱۹۰ ص.

شمارگان: ۱۱۰۰۰ نسخه.

کتاب مجموعه ۲۵ خاطره از جانبازان جنگ تحمیلی است. موضوع خاطرات، متنوع است. از بین آنها می‌توان موضوعهای زیر را به عنوان نمونه نام برد: «جاده‌ی کربلا» شرح عملیاتی در مهران که نزدیکترین نقطه به کربلا است؛ «آخر شاهنامه» شرح مجروح شدن یک رزمنده؛ «در میان دستان خدا» خاطرات شناسایی ارتفاعات قرخانی که زمینه‌ساز عملیات والفجر ده ظفر هفت شد؛ «رفیق الله» خاطره‌ی رساندن آب به یک گروهان؛ «تانک» جریان مجروح شدن یک رزمنده در پشت تانک؛ «یاد آن روزها» برآورده شدن آرزوی رفتن به جبهه؛ «آخرین بازمانده» زنده ماندن راوی از بین ۲۵ رزمنده در عملیات کربلای پنج و خاطراتی درباره‌ی امدادهای غیبی.

خاطرات سبز

به کوشش علیرضا فلاح. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۸۴.۱۳۷۰ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۳۰).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Green Reminiscenes

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

مندرجات: اردوگاه سید ابید؛ اسارت سه ساعته؛ شب حادثه.

این کتاب مجموعه خاطرات آقایان «علی علیزاده، اکبر کارگردان و محمد تقی‌پور» است. خاطرات آنها مربوط به عملیات کربلای پنج در منطقه‌ی شلمچه است. نیروهای ایران با سلاح ایمان به دشمن هجوم برده، دژ را متصرف می‌شوند. علیزاده را موج انفجار می‌گیرد؛ او را به بیمارستان می‌رسانند. او بعدها می‌شنود که مناطق وسیعی از شرق بصره آزاد شده و عملیات موفقیت‌آمیز بوده است. کارگردان و همرزمانش چندین پاتک دشمن را بعد از تصرف دژ دفع می‌کنند. ولی پس از چندی، ظاهرا عراقی‌ها پیروز شده، کارگردان و دو همرزمش را به اسارت می‌گیرند. ولی با حمله‌ی نیروهای کمکی آزاد می‌شوند. او هنگام بازگشت مجروح شده، به بیمارستان انتقال می‌یابد. تقی‌پور به عنوان نیروی کمکی در مناطق آزاد شده می‌جنگید. وقتی دژ به تصرف در می‌آید، با وجود تحمل تلفات زیاد، چند بار تک دشمن را جواب می‌دهند تا نیروهای کمکی می‌رسند و مجروحان را - که محمد هم بین آنها است - برای مداوا می‌برند.

خاطراتی کوتاه از عملیات‌های بزرگ (والفجر ۸ - کربلای ۵)

تنظیم و نگارش: محسن شاهرضایی؛ به کوشش محمدقاسم فروغی. - تهران: نیروی زمینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مدیریت انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۱.

۱۲۴ ص. - (مجموعه آثار و ارزشهای هشت سال دفاع مقدس: مجموعه خاطره؛ ۶).

[صفحه ۸۶۳]

این کتاب به مناسبت هفته دفاع مقدس ۳۱ شهریور - ۶ مهر ماه ۱۳۷۱ منتشر شده است.

این کتاب به بیان خاطرات رزمندگان از عملیاتهای والفجر هشت و کربلای پنج می‌پردازد. ابتدا درباره‌ی عملیات والفجر هشت و منطقه‌ی فاو توضیح مختصری داده شده است. سپس رزمندگان خاطرات خود را از شهدای عملیات، بیان کرده‌اند. از این خاطرات می‌توان به موقعیت منطقه، ترس عراقی‌ها از نیروهای اسلام، توان و روحیه‌ی رزمندگان، تعداد اسرا و کشته‌های دشمن و روح والای شهیدان گرامی و حماسه‌آفرینی آنان پی برد. در قسمت دوم، به عملیات کربلای پنج پرداخته شده است که با بیش از ۴۵ روز درگیری مداوم، از جمله بزرگترین عملیاتهای رزمندگان اسلام در دوران جنگ تحمیلی بوده است. در آغاز این بخش توضیحاتی در مورد سلسله عملیاتهای کربلا تا عملیات کربلای پنج و منطقه استراتژیک شلمچه داده شده است. در ادامه‌ی خاطرات رزمندگان اسلام از این عملیات، به تلاش، قدرت و شهادت‌طلبی شهیدان و ترس و زبونی و جنایات نیروهای عراقی تأکید شده است.

خاطره‌ی خوبان، مجموعه خاطرات

محسن دوازده امامی. - اصفهان: لشکر ۱۴ امام حسین (ع)، ۱۰۶.۱۳۷۵ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان؛ مجموعه آثار: ۱۴).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب «خاطره‌ی خوبان» مجموعه‌ی ۳۱ خاطره از خاطرات به یاد ماندنی ۳۱ شهید است که به مناسبت کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان جمع‌آوری شده است. موضوعهای خاطرات متفاوت است. موضوعهایی چون ایمان، ایثار، از خود گذشتگی، شوق شهادت، امدادهای غیبی و عنایتهای الهی در آنها مطرح شده است. خاطرات یاد شده، از اول جنگ و از مناطق و عملیاتهای مختلف هستند که عبارتند از: عملیات ثامن‌الائمه در سلیمانیه، عملیات محرم، عملیات والفجر هشت، مرحله‌ی دوم عملیات فتح المبین، عملیات منطقه‌ی چزابه، عملیات بدر، عملیات فرمانده‌ی کل قوا، عملیات منطقه‌ی پنجوین عراق، عملیات منطقه‌ی دارخوین و خط شیر.

خاطره روزهای رزم

مؤلف سیروس لرستانی؛ به کوشش مراد حسین پاپی. - [بی‌جا]: افلاک، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

سیزده، ۷۹ ص.: عکس.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

کتاب، حاوی نوزده خاطره از رزمندگان استان لرستان است. برخی از خاطرات، عبارتند از:

«حدیث رزم، همراه با برادر شهیدم»: در عملیاتی در غرب، فرمانده‌ی گردان محبین تیپ ۵۷ ابوالفضل (ع) برادر خود را از دست می‌دهد.

«نامه‌ای به مسؤول بهشت»: برادری که موجی شده با گرفتن نامه‌ای خطاب به مسؤول بهشت راضی به رفتن به پشت جبهه می‌شود.

دیگر خاطرات درباره‌ی موارد زیر هستند: روحیه‌ی بچه‌ها و شجاعت آنها، حرکت به سمت غرب، عملیات میمک، عملیاتی در کردستان، عملیات در جبهه‌ی بستان، حدیث رزم در عملیات نصر چهار، وصال با الله و لحظه‌های شهادت رزمندگان و عملیات مرصاد.

[صفحه ۸۶۴]

خاطره و مخاطره، مجموعه خاطرات

بازنویس: محمدرضا یوسفی کوپایی. - [اصفهان؟]: لشکر زرهی ۸ نجف اشرف، (چاپ اول): ۱۳۷۵.
۱۷۴ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و ۲۳ هزار شهید استان اصفهان: مجموعه آثار؛ ۱۵، مجموعه نجف در کربلا؛ ۵: خاطرات)
طرح روی جلد: غلامرضا راهپیما.
کتاب حاضر، مجموعه خاطرات رزمندگان اسلام در مورد «شهید محمدعلی شاهمرادی» و «شهید سید جمال طباطبایی» است. در ابتدا، زندگینامه‌ی سردار شهید محمدعلی شاهمرادی، قائم مقام تیپ ۴۴ قمر بنی‌هاشم و سپس خاطرات دوستان و همرزمان وی آمده است. خاطرات، نشان دهنده‌ی نحوه‌ی فرماندهی، تلاش بی‌پایان و خستگی ناپذیر و ترس نیروهای عراقی از این فرمانده‌ی دلاور است، چنانکه بعد از شهادت وی، روزنامه‌های عراقی شهادت «یکی از فرماندهان بزرگ ایران» را اعلام کردند. در ادامه‌ی کتاب، زندگینامه سردار شهید سید جمال طباطبایی، معاون عملیات تیپ ۴۴ قمر بنی‌هاشم، آورده شده است. وی با وجود مجروحیت شدید، در سال ۶۱، و از کار افتادگی یک طرف بدن، باز هم به جبهه شتافت و به انجام وظیفه ادامه داد. خاطرات این قسمت نیز از همرزمان و همسنگران شهید نقل شده و در مورد شهامت، شجاعت، عشق به ولایت، قدرت بالای فرماندهی و تصمیم گیری سریع اوست.

خاک پایت: مجموعه داستان و خاطرات از دفاع مقدس

تدوین و ویرایش عبدالله فاتحی؛ با همکاری حمید قنبری، حمید احمدی. - تهران: وزارت جهاد سازندگی، مرکز حفظ و نشر آثار دفاع مقدس: ارغنون (چاپ اول): ۱۳۷۱.
۱۲۳ ص. [۴] ص. عکس.
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.
مندرجات: ملاقاتی دیگر؛ می‌آمد و رخسار برافروخته بود؛ مرز دو دنیای متضاد؛ خاک پایت؛ دعوت؛ یک دنیا از خودگذشتگی؛ حلوای ما؛ تولدی دیگر؛ همتا.
کتاب، مجموعه‌ی نه خاطره است که چند تای آنها عبارتند از: «ملاقاتی دیگر» (از سعید حیدریان)، خاطره‌ای است از دو دوست و همبازی سالهای کودکی و دیدار آنها بعد از سالها و شهادت یکی در عملیات خیبر؛ «می‌آمد و رخسار برافروخته بود» (از غلامرضا رجب‌زاده)، خاطره‌ی اوستا برات، اهل دزفول، لودرچی در جنگ است و شهادت او؛ «مرز دو دنیای متضاد» (از پورمقدم)، احداث پلی است بر رودخانه‌ای، در منطقه‌ی مهران، در سال ۱۳۶۶، برای عبور نیروها؛ «خاک پایت» (از فولادوند)، احداث جاده‌ای در ارتفاعات گامو توسط گردانهای مهندسی - رزمی جهاد است. «دعوت» (از مؤذن)، خاطره‌ی رزمنده کوچکی در جبهه است؛ «یک دنیا از خودگذشتگی» (از جواد صابری)، شرح خاطره‌ای از عملیات در ماووت کردستان است و «حلوای ما» (از محمد)، خاطره‌ی حلوا دادن یک شهید در شب قبل از شهادتش است.

خاک خنده ریز: مجموعه خاطره طنز (گویش کازرونی)

محمدعارف؛ براساس طرح‌هایی از حسن ملک‌زاده، محمدجواد گلستان‌فرد. - شیراز: کنگره سرداران و ۱۴ هزار شهید استان فارس،

(چاپ اول): ۱۳۸۰.
۸۵ ص. - (کنگره سرداران و ۱۴ هزار شهید استان فارس؛ ۶).
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.
طراح روی جلد: اسماعیل عرفان‌منش.

[صفحه ۸۶۵]

این کتاب، شامل ۲۵ خاطره‌ی طنز به گویش کازرونی درباره‌ی رزمندگان در جبهه‌های نبرد است. در پایان هر خاطره، واژه‌های نامأنوس آن خاطره همراه با آوانگاری واژه‌ها (با استفاده از حروف لاتین) و معنای فارسی آنها ارائه شده است. موضوع و محتوای خاطرات به قرار زیر است: بمب شیمیایی، شهردار بودن در جبهه، فرمانده‌ی تیپ حاجی جعفر، عروسی رزمنده‌ای به نام علی، خاطره‌ای از عملیات والفجر هشت، عملیات بدر، زخمی شدن، تخم‌مرغ هدیه کردن پیرزن، مناجات رزمنده‌ای به نام عباس پیکاب، منطقه‌ی عملیاتی کارون، اروند و هورالعظیم، در درون قایق پروژکتور، شب عملیات و...

خاکریز خاطرات

بازنویسی به کوشش مقصود اختری. - تهران: جهاد سازندگی، گردان ۳ سیدالشهداء مرکز ثبت و نشر آثار دفاع مقدس، (چاپ اول): ۱۳۷۵.
[۶]، ۷۲ ص. [۶] ص. عکس (رنگی).
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.
کتاب به یاد سنگرسازان بی‌سنگر عملیات کربلای (۱) نوشته شده است.
کتاب، خاطراتی از عملیات کربلای یک است. عراق پس از شکست در فاو تصمیم می‌گیرد که به جای فاو، مهران را اشغال کند. برای این کار، جنگ تبلیغاتی و روانی زیادی به راه می‌اندازد. اشغال مهران تنها سه هفته به طول می‌انجامد و سرانجام در ۹ / ۴ / ۱۳۶۵، در ساعت ۲۲:۳۰، رزمندگان اسلام طی عملیاتی - با رمز «یا ابوالفضل العباس» و با نام «کربلای یک» - مهران را آزاد می‌کنند. کتاب در ابتدا به شرح عملیات از دیدگاه نظامی و مهندسی می‌پردازد و بعد از آن، به نقل از عده‌ای از رزمندگان، به شرح عملیات و خاطراتی که در زمینه‌ی کربلای یک است، ادامه می‌دهد. موضوع خاطرات رزمندگان در درجه‌ی اول شرح عملیات کربلای یک است و پس از آن، شرح شوخ طبعیهای رزمندگان و شجاعت آنها.

خاکریز کمان ابرویی

محمد غلامپور، محمد میرزایی، ناصر کفایی، مجید قدمی، علی شاهانی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۲.
۱۱۷ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۳۹).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: "Kaman Abrouei" Bunker
شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.
مندرجات: اشاره؛ در میان خاکریزهای شلمچه / محمد غلامپور؛ عطش فیاضیه / محمد میرزایی؛ خاکریز کمان ابرویی / محمد غلامپور؛ در جبهه‌های شهرهانی / ناصر کفایی؛ اعزام باستانی / مجید قدمی؛ روزهای پرخون / علی شاهانی.

کتاب از شش خاطره تشکیل شده است. «در میان خاکریزهای شلمچه و خاکریز کمان ابرویی» خاطرات محمد غلامپور از جهادگران شیراز است که پشت بلدوزر می‌نشست و رو در روی دشمن بدون هیچ گونه حفاظی سنگر می‌زد تا پناهی برای رزمندگان ایجاد کند. خاطره‌ی «عطش فیاضیه» مربوط به جهادگران کاشانی است و در آن به روزهای محاصره‌ی آبادان اشاره شده است. «در جبهه شرهانی» نوشته‌ای از ناصر کتابی و «اعزام باستانی» خاطره‌ای از مجید قدمی در مورد اعزام به جبهه‌های کردستان است. آخرین خاطره از علی شاهانی است به نام «روزهای پرخون» که در آن، راوی از شهادت دوستانش سخن گفته است. همه‌ی این خاطرات حاکی از دلاوری‌ها و ایمان قوی ایثارگران و حماسه‌آفرینی رزمندگان سپاه اسلام هستند.

[صفحه ۸۶۶]

خط شکنان، مجموعه خاطرات

گردآوری و بازنویسی ناصر علی‌بابائی، ایوب هاشمی. - [اصفهان؟]: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، لشکر ۱۴ امام حسین، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۱۱۲ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان: مجموعه آثار؛ ۲۶).

طراح روی جلد: غلامرضا راهپیما.

این کتاب، مجموعه‌ی ۵۲ خاطره از خاطرات سلحشوران غیوری است که در نقش خطشکنان جنگیدند و راه را برای پیروزی گشودند. خاطرات، بیانگر ایثار، استقامت، ایمان و روحیه‌ی عالی رزمندگان است. دانشجو و طلبه، روحانی و ارتشی، دست به دست هم دادند و جنگیدند. عبادتها و استغاثه‌های شبانه، عشق به لقاءالله، صبر و تواضع و از جان گذشتگی آنان (علی رغم کمبود نیرو و مهمات) باعث خلق حماسه‌هایی در عملیاتهای بدر و کربلای پنج شد. «حضور مجدد برادر معلول در جبهه با عزمی راسختر از قبل، گذشتن از میدان مین، رسیدن امداد غیبی در سنگر به رزمندگان، یاری گرفتن رزمندگان از آیات کلام الله مجید در بحبوحه‌ی نبرد، حماسه‌آفرینی در عملیات والفجر هشت برای تسخیر کارخانه‌ی نمک در فاو و عملیات والفجر ده» هر یک نمونه‌های از خاطرات مذکور در این کتاب هستند.

خوابها و خاطره‌ها

نوشته رحیم مخدومی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، سوره مهر، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۶۱ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ ۴۷۹: یادنامه؛ ۱۲).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل ۴۳ روایت (خاطره) و ۲۵ خواب نقل شده درباره‌ی شهدای دفاع مقدس است که از طرف خانواده (همسر، پدر، مادر، خواهر و برادر)، آشنایان، دوستان و همرزمان و نیز از زبان خود شهید نقل شده است. موضوع برخی از خاطرات و اسامی راویان عبارت است از: «عملیاتهای والفجر سه، والفجر نه، کربلای یک، بیت المقدس سه و بیت المقدس چهار، (دستنوشته‌ی شهید بهرامعلی قباخلو)؛ پدر شهیدان اصغر، قاسم و حسین شیرکوند؛ همسر شهید عبدالرضا حسنی‌پور؛ پدر شهیدان مسلم و احمد عبدالعلی پور؛ مادر شهیدان حسین و رضا منظمی و...». راویان برخی از خوابها نیز بدین قرار است: «مادران شهیدان مهدی خزایی‌پور، سید مجتبی وفایی و سید مرتضی و سید فرزام نورهاشمی؛ پدر شهیدان سید داود و سید محمد الیاسی و...».

خودشکنان: مجموعه خاطرات گردان امام موسی بن جعفر

تدوین و بازنویسی: مرتضی جمشیدیان. - [اصفهان؟]: لشکر ۱۴ امام حسین (ع)، ۱۳۷۵.
۱۴۸ ص. - (کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان: مجموعه آثار؛ ۴۲).
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب خودشکنان، حاصل تدوین و بازنویسی خاطرات رزمندگان گردان امام موسی بن جعفر (ع) است که بنا به دستور شهید حاج حسین خرازی قبل از عملیات فتح المبین نوشته‌اند. تعداد زیادی از راویان خاطرات خود به خیل شهدا پیوسته‌اند. در این خاطرات، رزمندگان در مورد شهدا، نحوه‌ی شهادت، تلاش، دلاوری و شجاعت آنان سخن به میان آورده‌اند. رزمندگان خاطرات خود را از عملیات‌های مختلف شرح داده‌اند و با بیان نحوه‌ی شهادت همرزمانشان برگ‌های زرینی از تاریخ دلاور مردان این مرز و بوم را تحریر کرده‌اند. در انتهای کتاب نیز زندگینامه شهید غلامرضا آقاخانی فرمانده‌ی گردان موسی بن جعفر (ع) و شهادت ایشان در عملیات بدر و همچنین، فرازهایی از وصیتنامه‌ی این شهید گرامی آورده شده است. لازم به ذکر است که ترتیب تدوین خاطرات در این کتاب براساس تاریخ عملیاتهایی است که این گردان در آن‌ها شرکت داشته است.

[صفحه ۸۶۷]

خوشه‌های خاطره (مجموعه‌ی خاطرات کوتاه دانشجویان دانشگاه)

مهدی باقریان. - تهران: دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی، روابط عمومی، ۱۳۷۷.
۳۹ ص.: مصور، جدول.

کتاب حاضر مروری بر تاریخچه‌ی دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی و جدول‌هایی در مورد آمار دانشجویان دارد. در مجموعه‌ی خاطرات، برگزیده‌ای از گزارش علمی، زیارتی، سیاحتی تعداد ۱۱۰ نفر از دانشجویان بسیجی دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی به سرزمین مقدس خوزستان آمده است. این خاطرات عبارتند از: جنوب، میقات عاشقان، که محصول سفر احمد اسدی به پادگان دوکوهه و اهواز و اروندرود است؛ شرح یک دیدار، که خاطره‌ی حسین رزوان است از سفر به شلمچه و مجنون؛ پیام سرزمین نینوا، که خاطره‌ای است از حسن یگانه در مورد سفرش به شلمچه؛ رمز و راز جبهه‌ها، از سید علیرضا سلیمی در مورد خرمشهر؛ روایت عشق شهیدان، از محسن رضوانی همدانی؛ سلام بر تو ای خرمشهر، از سید علیرضا سلیمی؛ ابر قدرت اسلام، از غلامرضا مهربانی؛ زندگی ماندن نیست، از مجتبی نوید. ضمنا «خاطره‌ی نوشتن و رفتن است؛ اللهم اغفرلی، آزمون سراسری عاشقی؛ زیارت عاشورا؛ آمد ولی چه آمدنی» از جمله قطعات ادبی هستند که در این کتاب دیده می‌شوند.

در آغوش آسمان: خاطرات خلبانان نیروی هوایی

به کوشش حسین میرپور. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۲.
۵۳ ص.، [۱۱] ص.: تصویر. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۶۱).
شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

این کتاب، حاوی خاطرات تلخ و شیرین پروازهای متعدد جنگی است که توسط خلبانان جان برکف و ایثارگر میهن اسلامی در

دوران جنگ تحمیلی انجام گرفته است. خلبانانی که خاطرات آنها در این مجموعه نقل شده است، عبارتند از: «سرتیپ خلبان سیدرضا پردیس، سرتیپ خلبان علی‌محمد نادری، سرتیپ خلبان اردستانی، سرهنگ خلبان عباس رمضانی، خلبان آزاده سرهنگ یونس سمندریان، خلبان آزاده سرگرد منصور کاظمیان و سرتیپ خلبان سیروس باهری». هر یک از این خلبان ورزیده مناطق مختلفی از خاک میهن را از لوث وجود دشمنان پاک کرده، مرز و بخشهایی از سرزمین عراق را در پاسخ به تجاوز و کشتار آنان مورد تهاجم و بمبارانهای هوایی خود قرار داده‌اند. شهیدان عباس بابایی و عباس دوران، از مجموعه‌ی راویان این خاطرات، خلبانانی هستند که در نبردهای هوایی در دوران دفاع مقدس به فیض شهادت نائل گشتند.

در آغوش امواج، مجموعه خاطرات

گردآوری و بازنویسی: علی اخباری. - [اصفهان؟]: لشکر ۱۴ امام حسین (ع)، ۱۳۷۶.

۱۶۸ ص.: (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان؛ مجموعه آثار: ۵).

طراح جلد: مصطفی شعرباف.

مندرجات: در آغوش امواج؛ پوتین‌ها و فرجه‌ها؛ ساحل خونین؛ شانه‌های زخمی عشق؛ وقتی که لطف خدا سنگ تمام گذاشت؛ خداحافظ وطن؛ فقه و گلوله؛ عمامه و خون؛ شلمچه؛ راز سر به مهر؛ مشق عطش.

کتاب، حاوی دوازده خاطره از دوران دفاع مقدس در موضوعهای زیر است: «ایثار و از خودگذشتگی رزمندگان؛ گردان یونس و عملیات آن گردان؛ شهادت رزمندگان اسلام؛ عملیات محرم؛ زخمی شدن دلاور مردان دفاع مقدس و برخی موضوعهای دیگر». در «راز سر به مهر» (از محسن جاری)، راوی نقل می‌کند که: «خوابیده بودم صدایی در سنگر شنیدم؛ متوجه شدم محمد است که با خدا راز و نیاز می‌کند. او صبح ما را برای نماز بیدار کرد. چند روز بعد،

[صفحه ۸۶۸]

عملیات بود. شب عملیات تیربار عراقی‌ها، بچه‌ها را زمین‌گیر کرده بود. با صدای الله‌اکبر متوجه شدم که محمد در میانه‌ی میدان، آر پی جی بر دوش ایستاده و سنگر تیربار دشمن را هدف گرفته است. پس از شلیک گلوله‌ی آر پی جی، نقش بر زمین شد. او را در آغوش گرفتم، شنیدم که آرام گفت: آقا رضا حلالم کن، برایم دعا کن، اگه توانستی سری به مادرم بزن و به او بگو محمد گفت: مادرم، خوشحال باش. فرزندت به آرزویش رسید».

در انتظار بهشت

نرجس شکوریان فرد. - تهران: نشر سامیر، (چاپ اول): ۹۵.۱۳۷۷ ص.

عنوان روی جلد: در انتظار بهشت: مجموعه‌ای از خاطرات شهدای شهرستان خمین. کتاب «در انتظار بهشت» مجموعه‌ای از خاطرات ۱۶۰ شهید از شهدای شهرستان خمین است؛ ایثارگرانی که با انتخاب مرگ خونین، راه زنده بودن و زندگی کردن را به بازماندگان نشان دادند. شهیدانی که افتخار این مرز و بوم هستند. نویسنده در این کتاب، خاطرات کوتاهی از شهیدان این شهرستان را از زبان دوستان، همرزمان، خانواده و همسران شهدا گردآوری کرده است. هر کدام از این خاطرات نشان دهنده‌ی روح پاک و بی‌آلایش آنها هستند. آرزوی شهادت و دیدار معبود و فضایل اخلاقی و رفتار پسندیده و ایمان قلبی از خصوصیاتی است که از لابه‌لای این خاطرات متجلی است.

در راه...: مجموعه خاطرات پرسنل مرکز آموزش توپخانه‌ی اصفهان

تدوین و بازنویسی: عزت‌الله نصیری، افشین طاهری. - [اصفهان]: ارتش جمهوری اسلامی ایران، نیروی زمینی، عقیدتی سیاسی مرکز آموزش توپخانه اصفهان، ۱۳۷۵.

۱۴۰ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان: مجموعه آثار؛ ۱۰).

طراح روی جلد: غلامرضا راهپیما.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

«در راه...» مجموعه‌ای از خاطرات پرسنل مرکز آموزش توپخانه‌ی اصفهان است. در این خاطرات، رزمندگان، شرایط و خصوصیات خط پدافندی واحد توپخانه‌ی اصفهان و دلاوری و سلحشوری سربازان این واحد را بیان کرده‌اند. این آثار، به ترتیب زمانی - از روزهای آغازین جنگ تا پایان جنگ تحمیلی - تنظیم شده‌اند. این خاطرات، نقش ارزشمند این واحد را در عملیات‌های مختلف (مانند: حماسه‌ی فتح المبین، حماسه‌ی والفجر سه، عملیات والفجر پنج، هم چنین عملیات بیت المقدس پنج و...) نشان می‌دهند. راویان خاطرات از حماسه‌آفرینی، شور و اشتیاق، تعبد و خلوص شهدا و آمادگی رزمندگان برای شهادت نیز سخن گفته‌اند. در انتهای کتاب، مقاله‌ی «آتش که گرفت، خشک و تر می‌سوزند» به نحوه‌ی شهادت و پیدا شدن پیکر مطهر شهید سرهنگ دوم محمدعلی شفیعی همراه با خاطره‌ای به قلم شهید در مورد چگونگی کشف جسد و وصیتنامه‌ی یکی از نیروهای عراقی که در عملیات فتح المبین کشته شده بود، می‌پردازد.

درفش سبز، مجموعه خاطرات گردان حضرت ابوالفضل

تدوین و بازنویسی: علی لطفی. - [بی‌جا]: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، لشکر ۴۱ امام حسین (ع)، ۱۳۷۵.

۹۶ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان؛ مجموعه آثار: ۲۹).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

[صفحه ۸۶۹]

کتاب درفش سبز حاوی ۳۳ خاطره‌ی کوتاه از جنگ و عملیاتهای مختلفی است که گردان ابوالفضل در آنها شرکت داشته است. این خاطرات به نقل از همرزمان شهیدان والامقام این گردان گردآوری و تنظیم شده‌اند. این خاطرات عمدتا به عملیاتهایی ارتباط دارند که رزمندگان این گردان در آن شرکت داشته‌اند. این عملیاتها عبارتند از: مرحله‌ی اول والفجر هشت، کربلای پنج، کربلای چهار، والفجر چهار، بدر، فرمانده‌ی کل قوا و کربلای ده. خاطرات، مبین روحیه‌ی قوی، ایمان، استقامت، توکل به خدا، امدادهای الهی، طلب شهادت، ایثار و... هستند. هر یک از خاطرات به یکی از شهدای گردان اهدا شده و نام راوی نیز در زیرنویس آمده است.

در کوچه‌های خرمشهر

به کوشش مریم شانکی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۰.

۱۸۲ ص.، [۱۰] ص. تصویر. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، خاطرات، ۲۳).

عنوان روی جلد: در کوچه‌های خرمشهر: با خاطراتی از بهروز مرادی، صالح موسوی و...

عنوان پشت جلد به انگلیسی: In The Alleys Of khoramshahr

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

مجموعه این خاطرات را «مریم شانکی» در سالهای ۱۳۶۰ و ۱۳۶۱ از راه مصاحبه با برادران شهید بهروز مرادی، صالح موسوی، فرهاد دشتی و محمد نوراتی گردآوری کرده است. این مجموعه، خاطرات عده‌ای از مردم خرمشهر را نیز در بر می‌گیرد، که خانم شانکی، در همان سالها، با آنها در کوچه‌ها و خیابان‌های خرمشهر مصاحبه کرده و بیشتر آنها بعدا شهید شده‌اند. بخش اعظم این خاطرات به مقاومت دلیرانه‌ی رزمندگان خرمشهری در برابر حمله‌ی ناجوانمردانه و غافلگیر کننده صدام به خرمشهر اختصاص دارد. صدام با ادوات جنگی و تجهیزات مدرن جنگی حمله کرد، در حالی که مردم و رزمندگان، برای دفاع در برابر آنها، چیزی به جز سلاحهای سبک، کوکتل مولوتف‌های دست‌ساز و جان ایمان خود چیزی نداشتند. خیانتهای مسؤولان وقت کشور نیز باعث شد تا نیرو و تجهیزات کمکی به خرمشهر فرستاده نشود، و در نتیجه، شهر سقوط کرد. خاطرات، به مهاجرت زنان، کودکان و افراد سالخورده از خرمشهر آغشته در خون و آتش و شهادت جانبازان راه حق و حقیقت اشاره دارد.

درگیری در پد چهار: خاطرات لشکر ۱۴ امام حسین

تدوین و بازنویسی رضا بهشتی؛ جمع‌آوری لشکر ۱۴ امام حسین (ع). - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، نمایندگی ولایت فقیه، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت نشر، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۱۱۹ ص. - (مجموعه خاطره؛ ۲۸).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی چهل خاطره است که در زمینه‌ها و موضوعهای مختلف بیان شده‌اند. موضوعهای خاطرات در بردارنده‌ی «امدادهای غیبی، شرح عملیاتی که در بستان انجام شد، شرح عملیات حاج عمران و...» است. برای مثال، خاطره‌ی «مثل بابا» (از مصطفی محمدی) خاطره‌ی دو برادر یازده و چهارده ساله است که هنوز چهل روز از شهادت پدرشان نگذشته است و به امر مادر به جبهه می‌آیند و با هم به شهادت می‌رسند؛ «پشه» خاطره‌ای از امداد غیبی است؛ در جبهه‌ی جنوب که پشه زیاد است، رزمندگان، برای حفظ خود، تصمیم می‌گیرند پتوی خیسی به در سنگر آویزان کنند. در این هنگام خمپاره‌ای منفجر می‌شود و محل قبلی آنها را از بین می‌برد. «درگیری در پد چهار» خاطره‌ای از نیروهای مخصوص کلاه سبز عراق است که با قصد حمله به جاده، خندقی می‌کنند ولی ناموفق مانده، شکست می‌خورند.

[صفحه ۸۷۰]

دریا مزار: مجموعه خاطره سرداران شهید استان فارس

به کوشش فهیمه ناصری؛ ویراستار بابک طیبی. - شیراز: کنگره سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۹۶ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

در این کتاب، دوازده خاطره‌ی کوتاه از دوازده سردار شهید استان فارس جبهه‌های جنگ تحمیلی گرد آمده است. عناوین خاطرات

و اسامی سرداران که خاطره‌ها مربوط به آنها است، عبارتند از: دریا مزار / سردار شهید مجتبی شیخی (مبنی بر این که دریا مزار وی خواهد بود)؛ مفتی نیست / سردار شهید عباس کریم‌پور؛ پرچم ماه / درباره‌ی سردار شهید مجید رشیدی (که پرچم ایران را در مناطق عراقی‌ها نصب کرد)؛ آبی دست بده / سردار شهید حسینعلی امیری (که با شهید طاهری از میان آب و لجن برای سرکشی نیروها می‌رفتند)؛ روز هشتم / خاطره‌ی انتخاب همسر سردار شهید عبدالعلی ناظم‌پور؛ از گردش که برگردی / سردار شهید هاشم شیخی؛ روز فرخنده / شهید حمیدرضا مانی؛ لطیفه‌های آبدار / سردار شهید احمد طاهری؛ در جاری جوانی / سردار شهید علی‌اصغر اتحادی؛ خیابان مجروح / سردار شهید سید عبدالحسین ولی‌پور؛ صبحانه‌ی آخر / سردار شهید عبدالعلی عامری و نماز آب / سردار شهید علی حسن‌پور.

دژ آفرینان (مجموعه خاطرات)

به کوشش مصطفی محقق و مرتضی محقق. - [اصفهان]: لشکر ۱۴ امام حسین (ع)، ۱۳۷۸.

۹۶ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان، مجموعه آثار؛ ۶۹)

طراح روی جلد: محمدعباس شفیعی.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب «دژآفرینان» مجموعه‌ی ۶۴ خاطره - اغلب درباره‌ی بسیجی‌ها جهادگران مهندسی رزمی و شجاعت رانندگان لودر و بولدوزر در دوران دفاع مقدس - است. موارد زیر، از جمله مطالب خاطرات هستند: «پیشروی در جزیره‌ی ام‌الرصاص از درون باتلاق؛ محور عملیات والفجر چهار؛ محورهای عملیاتی کربلای پنج؛ منطقه‌ی عملیاتی ماووت؛ شهرک دارخوین؛ عملیات محرم؛ منطقه‌ی عملیاتی کربلای چهار؛ عملیات فتح المبین و منطقه‌ی پادگان عین خوش؛ تنگه‌ی ابوقریب؛ مرحله‌ی سوم عملیات بیت المقدس؛ منطقه‌ی کوشک؛ کانال پرورش ماهی در شرق بصره؛ باغ شماره‌ی هفت در عملیات فتح المبین؛ منطقه‌ی عملیاتی کربلای ده؛ نماز شب؛ نماز جماعت؛ دارخوین؛ عمل نکردن خمپاره در سقف سنگر؛ مجروحی که چند روز در منطقه‌ی عملیاتی خیبر زنده ماند؛ بمباران شیمیایی و...».

دفترچه خاطرات

تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، تبلیغات جبهه و جنگ، [بی‌تا].

۱۶۰ ص. مصور: عکس، نقشه تا شده.

شمارگان: ذکر نشده است.

مندرجات: مناجات‌نامه؛ خاطرات؛ وصیتنامه؛ مشخصات رزمی و حالات روحی؛ تذکرات لازم به رزمندگان اسلام؛ تاریخچه قدس و طغیان بنی‌اسرائیل؛ علت حمله اخیر رژیم اشغالگر قدس به لبنان؛ چرا کربلا، چرا قدس؛ راهنمایی کربلا تا قدس.

این دفترچه در اصل دفترچه‌ای برای نوشتن خاطرات رزمندگان است که از طرف سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در هنگام ورود به جبهه در اختیار آن‌ها گذارده می‌شد. اوراق مختلف دفترچه، علاوه بر صفحاتی سفید برای نوشتن خاطرات، شامل ترجمه‌ی آیاتی از قرآن کریم، دعاهایی از صحیفه‌ی سجادیه، گزیده‌ای از سخنان امام

[صفحه ۸۷۱]

حسین (ع) در مقابل دشمنان و بیانات امام خمینی (ره) و چند نیایش از رزمندگان اسلام است. در قسمت‌های بعدی، خاطراتی از امام خمینی (ره)، آیت‌الله دستغیب، شهید مدنی، شهید صدوقی و شهید اشرفی اصفهانی، بخشی از وصیت پیامبر به امام علی (ع) و قسمتی از وصیتنامه امام علی (ع) به امام حسن (ع) و فرازهایی از وصیتنامه‌های شهدا آمده است. پرسش‌هایی درباره مشخصات رزمندگان و حالات روحی و معنوی آن‌ها بخش بعدی دفترچه است. دستورالعمل‌هایی نیز برای راهنمایی رزمندگان در هنگام ضرورت در آن به چاپ رسیده است.

دو رکعت عشق (۱)

به کوشش: علیرضا قزوه. - سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۱۱۱ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۰۴).

عنوان پشت جلد: Two Rak’atts of Love. vol.۱

بالای عنوان: یکصد خاطره.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب «دو رکعت عشق»، که به کوشش علیرضا قزوه به چاپ رسیده است. یک صد خاطره از رزمندگان و بسیجیان عارف پیشه‌ی جبهه‌های نبرد حق علیه باطل را در بر می‌گیرد. این یک صد خاطره از هشتاد شهید است و یاد آنان را گرامی داشته است. این خاطرات قبلا- در ستون «دو رکعت عشق» روزنامه‌ی اطلاعات - به صورت روزانه - به چاپ رسیده و در این کتاب به صورت مجموعه چاپ شده‌اند. در این خاطرات - راویان خاطرات، که از اقوام، همرزمان و همسنگران شهدا بوده‌اند - از دلاوری، شجاعت، تهور، بیباکی شهیدان و همچنین از خلوص و پاکی، نمازهای شبانه و ایثار این به حق پیوستگان سخن گفته‌اند. تعدادی از راویان خاطرات حتی از ذکر نام خود هم ابا داشته‌اند و فقط به عنوان ارزشمند «بسیجی گمنام» اکتفا کرده‌اند.

دیده بان (دفتر ۱)

به کوشش حجت ایروانی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۳ [۱۲۸] ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۱۱۰).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Scout.

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

مندرجات: زهر چشم؛ دیدگاه شهید دزفولی؛ دیده‌بان نفوذی؛ دیدگاه شاخ شمیران؛ دیدگاه قلاویزان.

در این کتاب دیده‌بانان از جبهه‌های نبرد حق علیه باطل خاطراتی را بیان نموده‌اند. در اولین خاطره با عنوان «زهر چشم»، قدرت و اهمیت دیده‌بانی ذکر شده است و وحشتی که دیده‌بانان از این طریق در جزیره ام‌الرصاص در دشمن آفریدند، بیان شده است. در خاطره دوم با نام «دیدگاه شهید دزفولی»، محل‌هایی که زیر پوشش دیده‌بان قرار داشته، جاده اول و دوم و سوم فاو - بصره شرح داده شده است. هم‌چنین در خاطراتی با عنوان‌های «دیده‌بان نفوذی، دیدگاه شاخ شمیران، دیدگاه قلاویزان» پیروزی‌هایی که در جنگ از طریق دیده‌بانی بدست آمد بیان شده و نقش مؤثر دیده‌بانی در عملیات بیت المقدس هفت، کانال ماهی و مرحله اول عملیات آزادسازی ارتفاعات سورمر ذکر شده است.

ذوالفقار، مجموعه خاطرات

تدوین و بازنویسی: اکبر جوانی، احمدرضا کریمیان. - [اصفهان]، لشکر ۱۴ امام حسین (ع)، ۱۴۰.۱۳۷۵ ص.
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.
کتاب «ذوالفقار» مجموعه ۸۳ خاطره از شجاعت، دلاوری، شکیبایی، مقاومت و ایثار رزمندگان گردان خطشکن حضرت امیرالمومنین (ع) از لشکر چهارده امام حسین (ع) است که به مناسبت کنگره بزرگداشت سرداران و ۲۳ هزار شهید استان اصفهان به چاپ رسیده‌اند. این خاطرات از عملیاتهای «چزابه، کربلاهای پنج و ده، والفجرهای دو و چهار و هشت و ده، بیت المقدس و خیبر» است و از کارخانه‌ی نمک، جاده‌ی فاو - ام‌القصر و منطقه‌ی شلمچه نیز یاد شده است. خاطرات بیانگر حماسه‌آفرینی رزمندگان و شهیدان، ایمان و اخلاص آنها، شور و شوق رزمندگان به انجام وظیفه، شهادت‌طلبی آنان و لطف و عنایت الهی و امدادهای غیبی هستند. این خاطرات، از زبان شهداء و همرزمان آنها بیان شده است. در این خاطرات به ایمان و اخلاص شهداء نیز اشاره شده است.

راویان فتح: مجموعه خاطرات پرسنل مرکز آموزش توپخانه اصفهان

تدوین و بازنویسی: عزت‌الله نصیری، امیر دادگستر. - [اصفهان]: ارتش جمهوری اسلامی ایران، نیروی زمینی، عقیدتی سیاسی، مرکز آموزش توپخانه اصفهان، ۱۳۷۵.
۱۱۹ ص.: (کنگره بزرگداشت سرداران و ۲۳ هزار شهید استان اصفهان؛ مجموعه آثار؛ ۳۶).
طراح روی جلد: غلامرضا راهپیما.
کتاب «راویان فتح» مجموعه‌ی خاطرات پرسنل مرکز آموزش توپخانه اصفهان از جنگ تحمیلی و دفاع مقدس است. آنها در این خاطرات، سرگذشت خود، در دشوارترین و طاقت‌فرساترین دقایق، و حماسه‌ی رشادت و شجاعت عزیزان ارتشی در جبهه‌های نبرد را شرح داده‌اند. «جنگ در دوله تو، دره شیر و جزیره‌ی فاو و عملیاتهای کربلای پنج، فتح المبین و طریق القدس، اعجازها و امدادهای غیبی، آرزوی شهادت رزمندگان، ایثار و از خودگذشتگی، سرکوب منافقین، شهدا و اخلاص و زهد و تعبد آنان و همچنین عشق و علاقه به امام (ره)، شور و اشتیاق برای حضور در جبهه و شرکت در عملیات و طلب شفاعت از یکدیگر» از این خاطرات هستند. راویان این خاطرات از درجه‌داران و افسران ارتش جمهوری اسلامی ایران هستند.

روایت حماسه (مجموعه خاطرات)

بازنویس محمدرضا یوسفی کوپایی. - [اصفهان]: لشکر زرهی ۸ نجف اشرف، ۱۳۷۵.
۱۲۲ ص.: (کنگره بزرگداشت سرداران و ۲۳ هزار شهید استان اصفهان، مجموعه آثار؛ ۲۱: مجموعه نجف در کربلا؛ ۷).
طراح روی جلد: غلامرضا راهپیما.
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.
کتاب حاضر شامل نود خاطره از رزمندگان، شهدا، برادر، همسر، مادر و خانواده‌ی شهدا و همرزمانشان است. خاطراتی از شهدا: «محمدعلی تفضلی، سید جمال علوی، اسدالله رمضانی، جلال محمدی، احمد محمدی، رضانی مؤذنی، حیدر روحی، حمزه بابایی، محمود صالحی، علی‌رضا شفیعی، و...» نقل شده است. موارد زیر از جمله محتوای خاطرات هستند: «نماز در هنگام جنگیدن و پیشروی، خوردن ته مانده‌ی غذا و اسراف نکردن، اختصاص سنگری به کتابخانه در جبهه و برگزاری کلاسهای عقیدتی و قرآن در

آن، خریدن لباس و جوراب و لوازم التحریر برای فرزندان اعضای گروهک کومله، خاطراتی از شهید قجه‌ای و برخوردش با دوستان، خاطره‌ای از روستای آویهنگ کردستان و برخورد مردم با نیروهای اسلام، و...».

روایت عشق (جلد ۱)

سعید موسوی؛ به کوشش و نظارت معاونت فرهنگی، پژوهشی اداره کل بنیاد شهید انقلاب اسلامی خراسان. - مشهد: نشر شاملو، (چاپ اول): ۱۳۳.۱۳۷۹ ص.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

در این کتاب، ده خاطره‌ی کوتاه از رزمندگان، آشنایان و خانواده‌ی شهدا، درباره‌ی شهدا و حوادث روی داده در جبهه‌های جنگ (با موضوعات متنوع) نقل شده است. از جمله موضوع خاطرات عبارتند از: «نماز، نماز شب، رعایت بیت‌المال، احترام به والدین، غنائم جنگی، لبخند شهید در غسالخانه، خاطره‌ای از عملیات کربلای پنج در جزیره‌ی بوارین؛ درمان معجزه‌آسای بیماری همسر شهید علی‌اصغر کلاته سیفری، اطعام و بخشیدن لباس به دیگران، خاطره‌ی شناسایی قبل از عملیات والفجر چهار، عملیات بیت المقدس سه و خاطره‌ای از شهید حسین دادمحمدی (فرمانده‌ی محور منطقه) نحوه‌ی شهادت عباسعلی غلامیان در عملیات کربلای پنج، قطع پای رزمنده‌ی تخریبچی در عملیات والفجر یک و خاطرات و مطالبی درباره‌ی شهیدان: «محمد گلچین، محمدتقی غیور، حامد همدانی، حاج حسین محمدیانی، علیرضا عاصمی، رستم‌علی نوری، سید احمد رحیمی و...» در کتاب به چشم می‌خورد.

روایت عشق (جلد ۲): جاودانه‌ها

خاطرات برگزیده روایت عشق ۱۳۷۸، استان فارس / گردآوری معاونت فرهنگی پژوهشی اداره تحقیق و پژوهش، اداره کل بنیاد شهید استان فارس؛ ویراستار حمید اکبرپور. - شیراز: ملک سلیمان، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۹۸ ص.

شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه.

کتاب، حاوی دوازده خاطره از شهیدان است. موضوع خاطرات و نام راویان، به ترتیب، عبارت است از: «هدیه‌ی روز پدر (لیلا ابونصری، فرزند شهید)؛ عقب‌نشینی در کربلای پنج (همرزم شهید مرتضی جاویدی)؛ هدیه‌ی یک سیب به امام / شهید علی‌اکبر منشی (محافظ حضرت امام (ره))؛ سه خاطره از همرزمان و همسر شهید محمد پژگاله، از جمله، اسیر عراقی و متوسل شدنش به شهید پژگاله و سفر به چین؛ لحظه‌ی اعزام به جبهه (برادر شهید علیمراد مرادی)؛ خواب دیدن ازدواج و شهادت در عملیات والفجر هشت (شیوا زارع، همسر شهید رضا پورخسروانی)؛ خاطره‌ای از شهید جلال‌الدین خوشاب؛ نماز صبح و اعزام به جبهه (طاهره سیاحتگر، خواهر شهید علیرضا سیاحتگر)؛ پرداخت قبض کمک به مستمندان (پدر شهید جلال عباسی)؛ خاطره‌ی لحظه‌ی وداع شهید محمود پیربداغی؛ خاطره‌ای از شهید سهراب رئیسی (زهره رئیسی، دختر شهید) و شناسایی پیکر شهید مجتبی صادقی.».

روایت عشق، مجموعه خاطراتی از هشت سال دفاع مقدس (جلد ۱)

غلامعلی رجایی. - تهران. سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات، ۱۳۷۳.

۱۵۶ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۴۲).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Narration Of Love.

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

این کتاب مجموعه ۲۴ خاطره از ابتدای جنگ تا پذیرش قطعنامه ۵۹۸ است که به ترتیب زمانی تنظیم شده‌اند. موضوع خاطرات عبارتند از: با ایجاد تونلی در زیرزمین - در دزفول - عملیات فتح المبین به نفع رزمندگان اسلام تمام شد؛ در اطراف آبادان، با شروع جنگ تن به تن، به فرمان امام کمک رسید و حصر آبادان شکسته شد؛ ثمره‌ی

[صفحه ۸۷۴]

خون بهترین یاران اسلام، آزادی سوسنگرد بود؛ در فتح خرمشهر رزمندگان، زیر رگبار دشمن، در کمین تانکها می‌خوابیدند؛ پایبندی رزمندگان به اخلاق اسلامی (در فتح خرمشهر افسر عراقی اسیر را همراه خود می‌برند تا آسیبی به او نرسد)؛ رزمندگان بدون هیچ وسیله‌ای از رودخانه عبور کردند و متجاوزان را متعجب کردند. در روزهای عادی، سرما رزمندگان را اذیت می‌کرد، اما هنگام عملیات خیبر بارش باران ابتدا رزمندگان را ناراحت کرد، ولی بعد خوشحال شدند، چون تانکهای دشمن در گل فرو رفتند؛ زندگی در هور صبر زیادی می‌خواست که خداوند عنایت کرده بود؛ بعد از پذیرش قطعنامه، دشمن می‌خواست مناطقی را اشغال کند تا پشت میز مذاکره حرفی برای گفتن داشته باشد.

روزگاران (جلد ۰۱): کتاب خاطرات

کورش علیانی. - تهران: روایت فتح، (چاپ دوم): ۱۳۸۱.

۱۰۰ ص. - (انتشارات روایت فتح؛ ۶ / ۵۷).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

جلد اول کتاب «روزگاران» شامل یکصد خاطره‌ی کوتاه از جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و هشت سال دفاع مقدس است. از جمله موضوعهای خاطرات مذکور در کتاب، موارد زیر است: «مادران شهدا و صبر و تحمل آنها، معبر زدن در میدان مین، حضور روحانی در جبهه، شهیدی در معبر میدان مین، مجروح جنگی در آلمان و دکتری که از شجاعت مجروحان شگفت‌زده بود، شهادت دو برادر، آموزش و عملیات غواصی در بهمن شیر، اعتقاد به ذکر فاطمه زهرا (س)، خوابیدن بر روی مینها و سیمهای خاردار برای عبور سایرین، خاطره‌ای از شهید جهان‌آرا، سقایی در جبهه، شهید حاج حسین خرازی، خاطره‌ای از خلبان مجروح بالگرد، یافتن جسد شهیدی پس از یازده سال در حال سجده، کلاس فلسفه در جبهه، دکتری که در جبهه با جنازه‌ی پسر شهیدش مواجه می‌شود، مجروح شدن حین اقامه‌ی نماز و ادامه‌ی آن با وجود جراحت، عملیات خیبر و...».

روزگاران (جلد ۰۲): کتاب خاطرات

سمیه حسینی؛ ویراستار بابک آتشین‌جان. - تهران: روایت فتح، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۰۰ ص. - (انتشارات روایت فتح؛ ۳۲ / ۵۳).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

جلد دو کتاب «روزگاران» نیز حاوی یکصد خاطره‌ی کوتاه از جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و هشت سال دفاع مقدس است. از جمله موضوعهای خاطرات، موارد زیر است: «کوسه‌ها در رودخانه‌های اروندرود، رزمنده‌ای که پس از پنج بار مجروح شدن باز به جبهه برگشت، رزمنده‌ای که دوست داشت گمنام شهید شود و شد، خاطره‌ای از کنار اروند و وداع رزمندگان، شهادت رزمندگان در زیر آب و گیر کردن آنها به سیم خاردار، معجزه‌ی گرد و غبار در منطقه‌ی و جابجایی لشکر، عبور از میدان مین، عراقی‌ای که

خود را به مردن زده بود، مشاهده‌ی جدا شدن سر یک شهید از تن، سرمای شهید منطقه، بازگشت از عملیات و آمارگیری از تعداد شهدا و بازماندگان، شنیدن خبر خوش پدر شدن و شهادت در همان روز، شیمیایی شدن در منطقه‌ی شهادت جانبازی که یک چشم شیشه‌ای داشت، در عملیات والفجر مقدماتی و...».

[صفحه ۸۷۵]

روزگاران (جلد ۰۴): کتاب پرستاران

جابر تواضعی. - تهران: روایت فتح، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۰۰ ص. - (انتشارات روایت فتح؛ ۲۷ / ۴۵).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل مجموعه‌ای از خاطرات پرستاران و امدادگران، از دوران دفاع مقدس در مناطق جنگی و پشت جبهه است. از جمله خاطرات، موارد زیر است: «استخاره برای رفتن به جبهه، اصرار به حضور در جبهه و اعزام، خاطراتی از بمباران و مجروحان آن، خاطراتی از مجروحان شیمیایی و مجروحان نوجوان و کودک، اوایل جنگ و حمله‌ی عراق به شهرهای خرمشهر، آبادان و سوسنگرد، عملیات مرصاد، مجروح منافق، برخورد با خانواده‌ی شهیدان، مجروحان اسیر عراقی، مجروحی که با درمان نادرست شهید شد، زایمان و تولد بچه در ایلام، دادن خبر شهادت به خانواده‌ی مجروح، مهران، مواجهه با اعضای مثله شده و قطعه قطعه شده، منطقه‌ی گیلان غرب و اسلام‌آباد، بمبهای آتش‌زا، نماز خواندن مجروح، خاطره‌ای از سید حسین علم‌الهدی در هویزه، خاطره‌ای از مادری که سه پسر شهیدش با هم تشییع می‌شدند و...».

روزگاران (جلد ۰۶): کتاب دزفول

طه فروتن. - تهران: روایت فتح، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۰۰ ص. - (انتشارات روایت فتح؛ ۲۶ / ۴۳)

کتابنامه: ص. [۱۰۱].

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل مجموعه‌ای از خاطرات مردم دزفول (یکی از شهرهای استان خوزستان) از دوران دفاع مقدس و بمبارانها و موشکبارانهای زمان جنگ است. موارد زیر از جمله خاطرات است: «اخلاص امام جمعه‌ی دزفول در مواجهه با رزمندگان و ماندن او در شهر در زمان موشکباران، سردابهایی که محل پناهگاه بود، خاطرات یافتن اجساد (شهدا) و مجروحان در زیر آوار، دستگیری خلبان عراقی، انتخابات ریاست جمهوری در زمان موشکباران، عمل جراحی مجروحی که گلوله‌ی توپ در ران پایش گیر کرده بود، بمباران شیمیایی دزفول، دکتر پاکستانی که از ترس موشک باران به دزفول نرفت، نجات معجزه‌آسا در موشکباران، خانواده‌ی ۲۳ نفری که همگی در موشکباران شهید شدند، اسیر کردن عراقی‌هایی که می‌خواستند به دزفول بروند، مواجهه با پیکر شش کودک شهید که تکه تکه شده بودند و...».

روزگاران (جلد ۰۸): کتاب شناسایی

رضا رسولی؛ ویراستار بابک آتشین‌جان. - تهران: روایت فتح، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۰۰ ص. - (انتشارات روایت فتح؛ ۳۱ / ۵۲).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

طراح یونیفرم جلد: بهزاد جوانبخت.

این کتاب، مجموعه‌ای از خاطرات درباره‌ی واحد اطلاعات - عملیات و انجام شناسایی در مناطق دشمن است. از جمله: فرمول «هشتاد درصد اطلاعات، بیست درصد عملیات و صد در صد موفقیت، از حسن باقری، شناسایی مناطق فارسیان، سوسنگرد، خرمشهر، دجله، شاخ شوالدری، شیرکوه، کل حسن، تپه‌ی کله جبار، کردستان عراق، خاطراتی از سید محمدعلی جهان‌آرا و مهدی زین‌الدین، برخورد با اسرای عراقی، استفاده از سیم موشک تاو برای نشانه‌گذاری و بازگشت، مواجهه با پیکرهای شهدا در شناسایی، نام‌گذاری منطقه‌ها براساس ظاهر فیزیکی، استفاده از هواپیمای عراق برای شناسایی و گرفتن عکسهای هوایی، استفاده از سمت‌یاب، شناسایی در آب و هوای

[صفحه ۸۷۶]

نامناسب، آیه‌ی وجعلنا، برخورد با میدان، مین والمری، شناسایی مناطق کوهستانی، شناسایی منطقه هور، شناسایی غواصان و...».

روزگاران (جلد ۱۰): کتاب پزشکان

سروش زنگنه. - تهران: روایت فتح، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۰۰ ص. - (انتشارات روایت فتح؛۳۵ / ۵۹).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب حاوی یکصد خاطره از پزشکان شرکت کننده در خدمات رسانی جبهه‌های طی هشت سال دفاع مقدس است. موارد زیر از جمله خاطرات هستند: «مداوای مجروح کومله، پزشکی از خطه‌ی شمال، شهادت پزشک در زیر سقف اورژانس فرو ریخته، تب تیفوئید در لشکر ۷۷ خراسان، شهادت در اثر خونریزی، قرنطینه‌ی مجروحان شیمیایی، خاطراتی از عملیات در پاوه، روحیه و شهامت مجروحان در تحمل درد، امتناع مجروح عراقی از پذیرش خون ایرانی، شیمیایی شدن در آب، شناخته شدن یک پزشک سه روز پس از ورود به محل مأموریت (به سبب حضور مداوم وی در اتاق عمل)، اورژانس لشکر فجر، نماز پزشک در اتاق عمل، انهدام بیمارستان پادگان حمید، امداد در کردستان، استفاده از قاطر، اصابت گلوله خمپاره به پا و عمل نکردن آن و...».

روز مرگ

مترجم: محمدحسین مقیسه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۵.

۱۳۹ ص.

در کتاب «روز مرگ»، اسرای عراقی خاطرات خود را از زمانی که در جبهه بوده و هنگامی که اسیر شده‌اند و دورانی که در اسارت به سر برده‌اند بیان می‌کنند. برخی از آنان تعریف کرده‌اند که با توکل به خدا و توسل به ائمه‌ی هدی از جبهه‌های جنگ گریخته و خود را تسلیم نیروهای ایرانی کرده‌اند. یکی از اسیران نقل کرده است که وقتی خلبانهای ایرانی برای بمباران پمپ بنزین القرنه عراق آمده بودند چون مردم را در صف بنزین و نفت دیدند از بمباران آن چشم‌پوشی کرده و بمبها را بر روی پل‌های ارتباطی جاده‌ی

بصره ریختند که یکی از هواپیماها هدف قرار گرفت و خلبان آن به شهادت رسید؛ با این از جان گذشتگی به خاطر به خاك و خون نکشیدن مردم بیگناه، ما به نجابت و انسانیت خلبانهای ایرانی پی بردیم. آنچه بیش از هر چیز در این خاطرات جلب توجه می کند، اشاره‌ی اسیران به ایمان، مهربانی و عطوفت رزمندگان ایرانی در مواجهه با اسیران است.

روز وحشت، خاطرات گروهی از نظامیان عراق

مترجم: محمدحسن مقیسه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۵.

۱۱۳ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۴۱).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Day of Terror: Memories of a group of Iraqi military.

کتاب، حاوی هجده خاطره از نظامیان عراقی است. این نظامیان - که بیشتر آنها دانشجو یا دانش‌آموز سال آخر دبیرستان بوده‌اند - از فراخوانده شدن به خدمت سربازی، گذراندن دوره‌های آموزشی حداکثر شش ماهه در ارتش و سپس اعزام به جبهه‌های جنگ علیه ایران، وضع جبهه‌ها و نحوه‌ی اسارت به دست نیروهای اسلام سخن گفته‌اند. مطالب خاطرات بیانگر اوضاع نابسامان اقتصادی، نحوه‌ی تفکر مردم و نظامیان ارتش عراق، رعب و وحشت حاکم بر

[صفحه ۸۷۷]

جبهه‌های ارتش عراق و ظلم و تعدی امرای لشکر نسبت به نظامیان تحت امر و بالاخره شادی این اسیران از اسارت به دست رزمندگان اسلام و رفتار عطوفت‌آمیز نیروهای اسلام با آنها است.

روزهای امتحان، مجموعه خاطرات

به کوشش عباس حیدری مقدم. - اصفهان: لشکر ۱۴ امام حسین (ع)، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۱۰۴ ص. - (کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان، مجموعه آثار؛ ۷۱).

طراح روی جلد: مهرداد هوائی.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب به شهدای گرانقدر شهرستان آران و بیدگل تقدیم شده است.

این کتاب، مجموعه‌ی ۳۳ خاطره از رزمندگان اسلام است. از جمله موضوعهای خاطرات، موارد زیر است: «مأموریت در روستای شیخ لطیف عراق، اسارت به دست اهالی منطقه، حمله‌ی نیروهای خودی و آزادی؛ درگیری با عراقی‌ها در پاسگاه بناسوته؛ خاطره‌ی مجروحی که تا مرز شهادت و تیر خلاص پیش رفت و نجات یافت؛ شهیدی که زنده شد؛ غافلگیری عده‌ای از عراقی‌ها در سنگر کمین در خط پدافندی فاو؛ نحوه‌ی شهادت یك بسیجی که شهادتش به او الهام شده بود؛ تخریب کمین عراقی‌ها توسط بولدوز در منطقه‌ی عملیاتی کربلای پنج (شلمچه)؛ شجاعت جانشین گردان، عبدالرحمن کرمی، در میدان مین؛ عمل نکردن گلوله‌ی خمپاره‌ی دشمن؛ خاطره‌ی سرگردان شدن گروهانی از گردان علی بن ابی‌طالب در جبهه‌ی رودخانه سیروان و...».

روزهای خوب زندگی

[به اهتمام] دفتر امور شاهد و ایثارگران، وزارت آموزش و پرورش. - تهران: خورزن، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

[۲۰۸ ص]: مصور، عکس. - (مشق‌های آسمانی؛ دفتر پنجم).

شمارگان: ۲۰۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل ۷۲ خاطره از دوران دفاع مقدس به نقل از خانواده‌ی رزمندگان و شهدا است. از جمله موضوعهای خاطرات عبارتند از: «نوشتن وصیتنامه و تحویل آن به رزمنده‌ی دیگر؛ آذوقه رسانی به رزمندگان با عبور از رودخانه‌ی بهمنشیر در سرما؛ شهادت رزمندگان در حال وضو گرفتن در اطراف تانکر آب؛ عبور از میدان مین؛ مأموریت در منطقه‌ی سر پل ذهاب؛ شهادت تخریبچی در میدان مین؛ عملیات فتح المبین؛ عملیات ثامن‌الأئمه؛ بمباران شیمیایی؛ عملیات والفجر هشت و آزادسازی فاو؛ خاطره‌ای از شهادت عبدالحسین بروسی؛ مجروحی که اشتباها به جای شهید در سردخانه بود و زنده شد؛ خاطره‌ای از اردوگاه موصل دو؛ خاطره‌ای از همسر شهید عبدالحسین برونسی؛ عملیات والفجر یک در منطقه‌ی تنگه چزابه و...».

روی پدهای مجنون

بازنویس نثر یعقوب آذر؛ محمد خسروی‌راد. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۷۳ ص. - (مجموعه آثار و ارزش‌های دفاع مقدس: مجموعه خاطره؛ ۲۱).

این مجموعه، گزیده‌ای از خاطره‌های منتخب مسابقه‌ی خاطره‌نویسی دفاع مقدس است که توسط مرکز حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس نیروی زمینی سپاه و رده‌های تابعه در هفته‌ی دفاع مقدس سال ۱۳۷۲ برگزار شد.

[صفحه ۸۷۸]

مجموعه‌ی حاضر مشتمل بر چهارده خاطره از «قربانعلی ابراهیمی، میرعلی مرتضایی، حسن اسماعیلی رافعی زنارساعی، امیر فتح‌الله پوراصل، نجفعلی شعبانی، حسین فدایی، حسن رحمتی، رضا زارع، محمدرضا اکبری، مرتضی احمدی و محمدحسن قاسمی» است. گویندگان خاطرات، رزمندگانی از نیروهای مختلف هستند که مطالبشان را از عملیاتها، رزمندگان در جبهه، مقاومت رزمندگان در مواضع مختلف و شهدا و مجروحان بیان کرده‌اند. می‌توان گفت: کتاب «روی پدهای مجنون»، خاطره‌ای است از گردان حضرت قاسم (ع) از لشکر سیدالشهدا (ع).

زندان بیتوش

به کوشش حجت شاه‌محمدی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۸۳ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۵۰).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Bitoush Prison

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

مندرجات: اشاره؛ مأموریت؛ خبر بد؛ پرواز اسارت؛ رضا جهادی؛ به انتظار مرگ؛ به امید ملاقات.

در این کتاب، اردشیر و بهزاد، دو برادر رزمنده از تیپ هوابرد، و مادرشان خاطرات خود را بازگو کرده‌اند. اردشیر در اوایل انقلاب مأمور می‌شود با لباس کردی به مواضع دشمن نفوذ کند، ولی توسط نیروهای کاک صالح دستگیر می‌شود. او خود را جوشکار معرفی کرده، قول همکاری می‌دهد، آزاد می‌شود ولی به وعده‌اش عمل نمی‌کند. بهزاد نیز مأمور می‌شود که با چند تن دیگر برای

سرکوب کومله بـه غرب برود. آنهـا پس از رسـیدن بـه ارتفاعـات مربـوطه و درگیری، دسـتگیر می‌شونـد، به زنـدان بیتـوش منتقل می‌شوند. با کمک رضا جهادی از زندان فرار می‌کنند. ولی دوباره به چنگ نیروهای کومله می‌افتند و رضا به شـهادت می‌رسد. او، عبدی، رضا لاری و بهرام را به زندانی در دهکده سـلیمانیه عراق می‌برند. آنها پس از تحمل مشـقتهای بسـیار، بالاخره فرار می‌کنند. مادر بهزاد و اردشـیر نیز شرح می‌دهد که چگونه با توکل به خدا و به کمک پسرش، محمد توانست خود را به محل زندان برساند و موفق به دیدن بهزاد بشود.

زوزه مرگ: خاطرات اسرای عراقی

گردآورنده و مترجم محمدحسن مقیسه. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۵.

۱۳۹ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۱۰۸).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Howling of Death: The Memories of Iraqi prisoners of War

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتـاب «زوزه‌ی مرگ» حـاوی خـاطرات اسـرای عراقی است. آنهـا از مشـکلات زنـدگی و خفقـان حـاکم بر عراق، فقر و تنگـدستی خانواده‌هـا، چگونگی اعزام نیرو به جبهه‌هـا در عراق و نجـابت خلبانـان ایرانی سـخن گفته‌انـد. در خـاطره‌ای بـا عنوان «پناهنـدگی»، نارضـایتی سـربازان عراق از حکومت بعث ابراز شـده است. در خـاطرات «توکـل و توسل، مصـیبت پشت مصـیبت، دولت علی (ع)، جمهوری اسـلامی، تنفر من از بعث، انسانهای مؤمن» و چندین عنوان دیگر، جایگاه ویژه‌ی جمهوری اسـلامی ایران در بین مسلمانان و حتی سـربازان عراقی تشـریح شـده است. دو خـاطره با عناوین «اعـدام با طناب و مرگ زودتر از وقت قانونی» هویت حزب بعث را بیش از پیش روشن کرده، اقدامات آن را بر ملا می‌سازند. در نهایت نیز اسـرا رضایت خود را از زندگی در اردوگاههای ایران بیان کرده‌اند.

[صفحه ۸۷۹]

زیر آسمان هور: مجموعه خاطرات عملیات بدر

بازنویس؛ رسول نوری صـفا، ناصرعلی بابائی. - [اصفهان]: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، لشکر مقدس ۱۴ امام حسین (ع)، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۹۸ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان: مجموعه آثار؛ ۱۳).

طراح روی جلد: غلامرضا راهپیما.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب «زیر آسـمان هور» مجموعه خاطرات عملیات بدر است. کتاب، مجموعه‌ای است از ۳۳ خاطره که از زبان رزمندگان و افرادی بیـان شـده است که در این عملیات شـرکت داشـته‌اند. در هر یک از این خاطرات، جنبه‌ای از روحیات و رویـدادها بیان شـده است. زیارت مرقد مطهر حضـرت رضا (ع) قبل از عزیمت برای انجام عملیات، حفظ ارزشـهای اسلامی، صفای باطنی، ایمان، دعا و توسل به ائمه اطهـار و معصومین (ع)، مشاهـده‌ی الطـاف الهی و امـدادهای غیـبی در خـاطرات به تصویر کشـیده شده‌انـد. نویسـنده در این خـاطرات بیـان می‌کنـد که چگونه دلیری و تهور نیروهـای رزمنـده و هوشـیاری آنها، عبور از موانع سـخت و به ظاهر نفوذ ناپـذیر را

امکان‌پذیر ساخت و رزمندگان با حرکت در عمق آب به راحتی خط را شکستند. وقایعی نظیر انهدام پلهای روی رودخانه، تک‌ها، پاتک‌ها و پدافندها، پرتاب تکه‌های سنگ برای دور کردن دشمن (که می‌پنداشتند نارنجک پرتاب می‌شود!)، شهید شدن عده‌ای از دلاوران و فرماندهی خوب و بی‌نظیر فرماندهان و بسیاری موارد دیگر نیز در این خاطرات ذکر شده‌اند.

ساحل وصل

بازنویس مهدی مظاهری. - [بی‌جا]: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، لشکر مقدس امام حسین (ع)، ۱۳۷۵.

۹۳ ص. - (مجموعه خاطرات).

طراح جلد: غلامرضا راهپیما.

کتاب، حاوی خاطرات رزمندگان گردان حضرت یونس (ع) است. «مهدی مظاهری» در خاطره‌ای به نام «یک دو سه، من از آب نمی‌ترسم» می‌گوید که سردار خرازی توصیه کرده بود که برای نترسیدن از آب، پانصد بار بگویند: «من از آب نمی‌ترسم». بسیجی نوجوان «مصیبی»، این ذکر را با لحن خاصی تکرار می‌کرد و باعث روحیه گرفتن و رفع خستگی بچه‌ها می‌شد. پس از عملیات کربلای ۳، گردان حضرت یونس (ع) به پادگان بر می‌گردد. شهید خرازی هم آنجاست. تعدادی از رزمندگان شهید خرازی را می‌بینند و مصیبی می‌گوید: «بیایید بگوییم: «من از آب نمی‌ترسم، تا شهید خرازی بخندد». بچه‌ها این کار را انجام می‌دهند و شهید خرازی می‌خندد و می‌گوید: «عراقی‌ها هم به این قضیه شهادت می‌دهند که شما از آب نمی‌ترسید». دومین خاطره (با نام «آرزوی شهادت در نوجوانی») از «محمدعلی شفیعی» نقل شده است. در عملیات نصر چهار، برادر بسیجی مصیبی در تبلیغات گردان کار می‌کرد. او قبل از عملیات به یکی از دوستان گفته بود که تنها خواسته‌اش شهادت در نوجوانی است. او روز بعد، حین عملیات به این خواسته‌ی خود رسید.

سجیل آتش: بر اساس خاطرات خلبانان هوانیروز ارتش

به کوشش علیرضا پوربزرگ وافی؛ بازنویسی نثر علی‌اکبر، حمید بوربور؛ ویراستار علی‌محمد گودرزی. - تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، سازمان عقیدتی سیاسی، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۲۵۷ ص.: مصور (رنگی).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

[صفحه ۸۸۰]

این کتاب، مجموعه‌ی ۴۹ خاطره از خلبانان هوانیروز ارتش از عملیاتها و مناطق مختلف عملیاتی و شهدا است. قطعه شعر «سرود هوانیروز» سروده‌ی «علی‌رضا پوربزرگ وافی» و عکسهایی از بالگردهای شکاری و شنوک و لحظات توجیه عملیات فتح المبین با زیرنویس در پایان کتاب ارائه شده است. موضوعهای زیر از جمله مطالب خاطرات است: «انهدام دو فروند غزال عراقی در منطقه‌ی مولاب، مأموریت با بالگرد شنوک در عملیات فتح المبین، انهدام میگ عراقی در منطقه‌ی عملیاتی فتح المبین، جابه‌جایی نیروها با بالگرد شنوک، پروازهای شناسایی رزمی در منطقه‌ی رقابیه، انهدام بالگرد و زنده ماندن خلبان، تعویض شیشه‌ی بالگرد توسط برادر هدایت، پرواز در باران و انجام مأموریت با بالگرد ۲۰۶، انهدام کامیون موشک فراگ، خاطره‌ای از قبول قطعنامه‌ی ۵۹۸ و...».

سر دلبران: مجموعه خاطرات فرزندان رزمندگان اسلام

مؤلف اداره کل آموزش و پرورش استان کهکیلویه و بویراحمد. - یاسوج: چویل، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۱۱۶ ص.

شمارگان ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل ۵۵ خاطره به روایت از بازماندگان (فرزندان، پدر، مادر، و دیگر بستگان) شهدای استان کهکیلویه و بویراحمد است. آنها از نحوه‌ی شهادت و خاطراتی سخن گفته‌اند که از زبان شهدا یا همرزمان شهدا، برایشان نقل شده است. بیشتر راویان، فرزندان دانش‌آموز شهیدان هستند. برای نمونه، از بین اسامی شهدا و محتوای خاطرات، می‌توان موارد زیر را برشمرد: «دانشفر؛ خوشبخت؛ ابروشن؛ الیاس‌پور؛ رضایی؛ سعید عسکری؛ خاطره‌ای از مجاهد عراقی - ابوجعفر - که شهید شد؛ مقاومت تیپ ۴۸ فتح در پاتک منطقه‌ی شلمچه در عملیات کربلای پنج؛ رسیدن جنازه‌ی شهید قبل از نامه‌اش؛ تصور افسران عراقی از پاسداران؛ وصیت شهید دانشور؛ خاطره‌ی شهید کوچک‌زاده از فاو؛ ترک کردن سیگار شهید عماد نوروزی در جبهه زیرا نورش باعث شلیک گلوله‌های دشمن و لو رفتن موضع خودی شده بود و...».

سرنوشت تیپ ۳۹

ترجمه حمید محمدی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۱۸۰ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۶۷).

عنوان روی جلد: خاطرات اسرای عراقی: سرنوشت تیپ ۳۹.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Destiny of the ۳۹th Brigad

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

مندرجات: سرنوشت تیپ ۳۹؛ آخرین افسر؛ جنگ مرداب‌ها.

این کتاب، خاطرات اسرای عراقی بوده، در سه قسمت تنظیم شده است. در «سرنوشت تیپ ۳۹»، یکی از اسیران عراقی پیوستن خود به تیپ ۳۹ را شرح داده، خاطرات خود را از جبهه و چگونگی اسارتش بیان می‌کند. او به ضعف نیروهای عراقی و شدت علاقه‌ی بسیجی‌ها به امام و تصرف روستای سید احمد اشاره می‌کند. «آخرین افسر»، خاطرات یکی از افراد جمعی تیپ ۵۰۴ عراق است. او نیز به علاقه‌ی اسرا به امام اشاره کرده، عملیات شلمچه را شرح می‌دهد. «جنگ مردابها»، خاطرات یکی از افراد تیپ یکم گارد ریاست جمهوری عراق و از محافظین کاخ صدام است که در اواخر پاییز ۱۳۵۹ به جبهه اعزام شد. وی به تصرف تپه‌های الله‌اکبر و جنگهای سال ۱۳۶۱ و جنگ تن به تن در سال ۱۳۶۳، در منطقه‌ی پنجوین و مجنون و حمله‌ی شیمیایی عراق در سال ۱۳۶۳ و نحوه‌ی اسارتش اشاره می‌کند.

[صفحه ۸۸۱]

سرود مردان دریا: خاطرات رزمندگان نیروی دریای ارتش جمهوری اسلامی ایران

به اهتمام محمدعلی بخشی. - تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، سازمان عقیدتی سیاسی، معاونت تبلیغات و روابط عمومی،

(چاپ اول): ۱۳۷۴. ۱۷۰ ص.

طراح جلد: هوشنگ محمدرحیمی‌فرد.

مندرجات: «تعبیر یک خواب» محمدعلی بخشی؛ «کابوس موشک» اشکبوس دانه کار؛ «ناخدای هندی» علیرضا جعفری آذر؛ «در جستجوی مروارید» مجتبی مسیحی؛ «آخرین مسافر» جعفر موسی‌پور؛ «موشک بیجان» عباس نوروزی؛ «نبرد مردان دریا» عبدالله معنوی؛ «تنها فروشگاه شهر» احمد شجاعی؛ «جوشن در خور» محمد اخگر؛ «نبرد کفکا» اسماعیل باباپور.

کتاب حاضر مجموعه ده خاطره از رزمندگان نیروی دریایی ارتش است. خاطرات موجود در کتاب، عبارتند از: «تعبیر یک خواب»، درگیری ناوهای سهند و جوشن و سبلان با ناوهای آمریکایی در خلیج فارس؛ «کابوس موشک»، اسکورت کاروان ۲۱ فروند ناو نفتکش و درگیری با ناوچه‌های عراق در منطقه‌ی خور موسی و انهدام موشک شلیک شده‌ی آمریکایی؛ «ناخدای هندی»، خاطره‌ی غرق شدن کشتی تجاری هندی در اثر اصابت موشک؛ «در جستجوی مروارید»، عملیات مروارید؛ «آخرین مسافر» سقوط هواپیمای ایرباس؛ «موشک بیجان»، کمک‌رسانی و تخلیه‌ی کشتی نفتکش خارک که در اثر حمله‌ی موشکی غرق شد؛ «نبرد مردان دریا»، اشعار و خاطراتی در ارتباط با عملیات مروارید؛ «تنها فروشگاه شهر»، یادی از شهیدان نبردهای دریایی؛ «جوشن در خور»، ناوچه‌ی جوشن و «نبرد کفکا»، نبرد ناوچه‌های پیکان و جوشن و گردونه در حوالی چراغ دریایی کفکا.

سفرنامه جنگ

به کوشش محسن مطلق. - تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۳.

۶۴ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، خاطرات؛ ۷۱).

عنوان روی جلد: سفرنامه جنگ: خاطرات یک رزمنده نفوذی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Itinaray of War: The memorirs of a commander

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

مندرجات: از کنار جاشها؛ سفری بی‌انتها؛ بر بام سید صادق؛ خیانت فرمانده؛ کمین؛ گنبد آرزوها؛ خاطراتی از زیارت؛ خواب مقرر؛ شهید پایانی.

کتاب، مجموعه‌ی نه خاطره از رزمندگان نفوذی است. «از کنار جاشها»، شرح یک عملیات توسط یک رزمنده‌ی نفوذی، در سال ۱۳۶۴ در منطقه‌ی هزار قله، و بازگشت وی پس از کسب اطلاعات مفید درباره‌ی عراقی‌ها و جاش‌ها است. «سفری بی‌انتها»، شرح کسب اطلاعات رزمندگان نفوذی در خاک عراق است. «بر بام سید صادق»، نفوذ شش تن از فرماندهان به عمق خاک عراق، بازگشت و نفوذ مجدد همراه گروهی از رزمندگان و وارد کردن تلفات به دشمن را به تصویر می‌کشد. «خیانت فرمانده»، شرح خیانت یک فرمانده‌ی مقر به ایران در عمق بیست کیلومتری خاک عراق است. «کمین»، جریان کمین خوردن هشت تن از رزمندگان اسلام در هنگام جابه‌جایی را تشریح می‌کند. «گنبد آرزوها»، شرح سفر عده‌ای از رزمندگان به کربلا بعد از جنگ است. «خواب مقرر»، حکایت خواب دیدن شهید؛ «شهید پایانی»، شرح شهادت راننده‌ی یک آمبولانس بعد از عملیات محرم، در هنگام رفتن به مرخصی، است.

[صفحه ۸۸۲]

سفری به آن سوی عشق، مجموعه خاطرات شهدای کرمان

گردآورنده حمیدرضا قزوینی؛ به سفارش بنیاد شهید انقلاب اسلامی استان کرمان. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۱۰۶ ص.

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۱۲۵۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل چهل خاطره از شهدای کرمان است که به نقل از خانواده و همرزمان شهیدان به چاپ رسیده‌اند. اسامی شهدا عبارت است از: مهدی وهبی، محمد رمضانی‌پور، محمود تجلی، علی شریف‌آبادی، مهدی بهرآسمانی، منصور بهمن‌زاده، محمد شادمان، ناصر افضلی، حمیدرضا واعظی‌زاده، محمدرضا بخشی، محمدرضا خانی، احمد سلیمانی، رضا رنجبر، احمد محمدی، علی سالاری، عباس آریانی‌نیا، محمودرضا یوسف‌زاده، علی حسینی، احمد پاکار، سید محمود اسدی، حمید ایرانمنش، مهدی توسن، اصغر طیغوری، محمد برنو، قنبر بیگلری‌پور، اکبر شمس‌الدینی و قاسم زینلی. خاطرات درباره‌ی «نحوه‌ی شهادت، نماز شب شهدا، عشق به جبهه، خدمت به دیگران، توجه به دعا و راز و نیاز با خداوند، خواب دیدن شهیدان و پیشگویی شهادتشان، روزهای قبل از ازدواج، اخلاق و ویژگی‌های خاص و دوران کودکی آنها» است.

سلام بر اسماعیل

به اهتمام دفتر هنر و ادبیات ایثار، بنیاد جانبازان؛ ویراستار: محمود رفیعی، مهدی تاجداری. - تهران: بنیاد مستضعفان و جانبازان، معاونت فرهنگی، اجتماعی و هنری، دفتر هنر و ادبیات ایثار، ۱۳۷۸.

۲۱۸ ص. - (مجموعه‌ای از کوثر، ۲). (بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی، معاونت فرهنگی، اجتماعی و هنری، دفتر هنر و ادبیات ایثار، ۱۲).

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

گفت و گوها و خاطرات این کتاب از سوی دفتر هنر و ادبیات ایثار به منظور حفظ ارزش‌های دفاع مقدس و استفاده از آنها در تهیه فیلم و نمایش‌نامه و داستان تهیه شده است.

کتاب «سلام بر اسماعیل» به شرح جانبازی و رشادت جمعی از جانبازان حماسه‌آفرین دفاع مقدس اختصاص دارد. این کتاب در قالب گفت و گو با جانبازان یا نزدیکان و بستگان آنها فراهم آمده است. نخستین مطلب، گفت و گویی است با «حمید اباذری»، از فرماندهان نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. در قسمت دوم، خاطرات «سید محمد تهوری» از مسؤولان حفاظت و اطلاعات - عملیات دوران دفاع مقدس آمده است. قسمت سوم گفت و شنودی است با جانباز نابینا «امیر عقیقی» که به هنگام درگیریهای سال ۱۳۵۷ - در آستانه‌ی پیروزی انقلاب اسلامی - نابینا می‌شود. «عصمت فراجوانی (احمدیان)»، مادر فداکاری که دو پسرش در جنگ تحمیلی به شهادت رسیده‌اند، در قسمت چهارم، از فرزندانش - اسماعیل و ابراهیم - می‌گوید. آخرین بخش کتاب گفت و گویی است با «علیرضا کمیجانی»، یکی از جانبازان قطع نخاعی که طی آن، خاطرات خود را از جبهه‌های جنگ و ارزش جانبازی بیان می‌کند.

سلوک شقایق

خاطرات مجید شاه حسینی، ولی صابری. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۵.

۱۰۴ ص.: مصور، عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت خاطرات؛ ۱۲۱).

طراح روی جلد: حمید عجمی.

[صفحه ۸۸۳]

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Corn Poppy's Discpleship, memoris of...

مندرجات: صدای بال مرگ / مجید شاه حسینی؛ سلوک شقایق / ولی صابری.

«صدای بال مرگ»، خاطره مجید شاه حسینی از تدارک عملیات آزادسازی شهر مهران و قله قلاویزان است. در این عملیات ارتفاعات ۲۰۰ و ۲۲۳ نیز به تصرف نیروهای اسلام درآمد. در این خاطره او از موارد زیر نیز سخن گفته است: «تدارکات اولیه و استقرار نیروها در شهر دهلران و سازماندهی و حرکت به سوی دشمن و نحوه‌ی شهادت شهیدان حسین نجاتی، حسین نظری، حسن کفشی، علی جزمانی، احمد حداد تهرانی، مهدی کروبی و...». در «سلوک شقایق»، ولی صابری درباره موارد زیر می گوید: «نحوه اعزام از سوی مسجد همراه با دوست و همکلاسی‌اش «مهرداد رحیمی»، آموزش‌ها و رزمها قبل از عملیات والفجر هشت در لشکر ۲۷ رسول‌الله (ص) تا درگیریها در شب عملیات و شهادت مهرداد رحیمی و نیز شهادت شهیدان مهدی بخشی، حسین زمانی، هداوند، صادق علیخانی، محمود پیربداغی، حبیب غنی‌پور، حاج رضا دستواره و...» در پایان این خاطره تصاویری از شهید مهرداد رحیمی ارائه شده است.

سنجاقکها روی آب

گردآوری و تدوین: علی‌رضا پوربزرگ وافی؛ باز نوشته: یوسف قوجق؛ زیر نظر محمدقاسم فروغی جهرمی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارات، ۱۳۷۳.

۸۶ ص. - (مجموعه آثار و ارزشهای دفاع مقدس: مجموعه خاطره؛ ۱۸).

شمارگان ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب مجموعه‌ی چهارده خاطره از خلبانان هوانیروز است. موضوع خاطرات به ترتیب عبارتند از: شهادت خلبان شهید شیرودی در منطقه‌ی بازی دراز؛ پروازهای شناسایی بمباران پلی بر روی رودخانه‌ی کرخه، نزدیک سوسنگرد؛ مبارزه با تانکهای عراقی در نزدیکی آبادان؛ نجات گروهی از رزمندگان از چنگال ارتش عراق؛ آزمایش پرتاب موشک و اسیر کردن عده‌ای از عراقی‌ها؛ بمباران مسجد سلیمان و شهادت هشت تن از افراد هوانیروز؛ بمباران ساختمان پتروشیمی عراق در عملیات کربلای پنج؛ شلیک نشدن موشک، به خواست خداوند، به محلی که عراقی‌ها در آنجا بودند، ولی رزمندگان ایرانی پس از این که چرخبال پرواز کرده بود، از آنها پس گرفته و در آنجا مستقر شده بودند؛ رساندن آب به رزمندگان تشنه لب در رملهای صحرای فکه و نجات آنها.

سه راه شهادت

تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۱.

۱۱۰ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۳۷)

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Three Ways to Shahadat

مندرجات: سه راه شهادت / قاسم اباذری؛ محرم سال ۶۱ / غلامرضا روحی‌پور؛ دشت پر آتش / اصغر اللهیاری.

«سه راه شهادت»، خاطره‌ی «قاسم اباذری» است که پیک گردان بود و در عملیات کربلای پنج شرکت داشت. او شاهد به خاک و خون کشیده شدن همرزمان خود، به ویژه در محلی بوده که به سه راه شهادت معروف شده است. «محرم سال ۶۱»، خاطره‌ی غلامرضا روحی‌پور از عملیات محرم است. او در این خاطره از آزادسازی مناطق استراتژیک زیادی طی این عملیات صحبت می کند و از زخمی شدن خود و شهادت برادر و بسیاری دیگر از همرزمان و فرار از بیمارستان برای ادامه‌ی راه آنها سخن به میان می‌آورد. اصغر اللهیاری، که از اول جنگ در جبهه

[صفحه ۸۸۴]

بوده، در خاطره خود - به نام «دشت پر آتش» - از امدادهای الهی طی عملیات و پیروزی ایرانی‌ها سخن می گوید. او در عملیات سیدالشهدا مجروح می‌شود و بعد از بهبود، سریعا به جبهه بر می گردد.

سیرت شهیدان: مجموعه گل: مجموعه خاطراتی از سیره عملی شهیدان

غلامعلی رجائی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۳۰۶.۱۳۷۸ ص.

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

در این مجموعه‌ی، چند صد خاطره‌ی کوتاه به نقل از پدر، مادر، خواهر، برادر، همسر، فرزند و یا همرزمان و آشنایان گروهی از شهیدان فراهم آمده است. این خاطرات در دوازده فصل موضوعی تنظیم شده‌اند. عناوین موضوعات عبارتند از: «شوق حضور»، «پرندگان آسمان معنی»، «خصال متعالی»، «مظاهر عالی اخلاص و ایثار»، «زیباترین عشقها»، «عشق به امام خوبیها»، «عشق به محرومین»، «شهادت آگاهی»، «در آرزوی شهادت»، «جلوه‌هایی از عالم غیب»، «خاطراتی از شهیدان» و «دستنوشته‌های خونین». در پایان کتاب، فهرست الفبایی اسامی شهیدان نام برده شده در متن، به چاپ رسیده است.

سیمرغ: روایتی از ایمان و سلحشوری کشوری، شهید شیرودی و همرزمانشان

به کوشش حجت شاه‌محمدی، امیر معصومی. - تهران: نشر هفت، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۲۱۱ ص.

طراح روی جلد: حمید عجمی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: simorgh: The Story of Faith and Bravery of Martyrs keshvari, Shiroodi and their co-combatants

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

مندرجات: زندگینامه شهید شیرودی و شهید کشوری؛ بال‌های باد؛ کبوتران امید؛ شکار؛ حسن لبویی؛ زندگی دوباره؛ لحظه‌های پر التهاب؛ دست‌های خدا؛ پیشواز؛ درخت بلوط؛ بال‌های مرگ؛ دیدار.

این کتاب شامل زندگینامه خلبانان شهید «شیرودی و کشوری» است که همراه با یازده خاطره ارائه شده‌اند. مطالب زیر، از جمله خاطرات کتاب هستند: «عملکرد شهید شیرودی هنگام درگیری با تعدادی از مهاجمان و مزدوران، درگیری با عده‌ای از اشرار

هنگـام مأموریت با تیم یازده نفره همراه با سـتوان نوری، شـهید شـیرودی در منطقه‌ی سـر پل ذهاب و ایسـتادگی در مقابل دشـمن با شهیـد سـهیلیان و عقب رانـدن تانکهـای دشـمن به وسـیله‌ی حملات بالگردهـا، حضور یک دوست همکلاسـی در جبهه که پس از عملیات دستانش قطع شده بود و دوست خود را متوجه نارنجک موجود در کمرش کرد، عملیات مسلم بن عقیل و شهادت شیرازی، آزمایش پرتاب موشک ماوریک در عملیات «امید» و درگیری بالگرد با هواپیمای میگ ۲۳ دشمن در هوا و...».

شب بی‌پایان، خاطرات برادران جانباز سید کاظم شمس مفرح، محسن محسنی

به کوشش: مهدی فراهانی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۴.
۶۶ ص. [۳] ص. تصویر، عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۱۵).

[صفحه ۸۸۵]

طراح روی جلد؛ حمید عجمی.
عنوان پشت جلد به انگلیسی: Endless Night
شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.
مندرجات؛ شب حادثه / کاظم شمس مفرح؛ چشم دل / محسنی.
برادر جانبـاز سـید کـاظم شـمس مفرح، از گردان شـهادت، در عملیـات مین‌گـذاری در تپه‌ی «شـاهین یک» در اثر انفجار مین نابینا می‌شود و برای معـالجه به آلمـان فرسـتاده می‌شود. وی در این کتـاب خـاطرات خود را از چگونگی وقوع حادثه، عزیمت به آلمان، ناامیـد شـدن از بـازگشت بینایی، تقویت ایمان و ادامه‌ی زنـدگی و کسب موفقیتهای تحصـیلی، پس از نابینا شـدن شـرح داده است. محسن محسنی، برادر جانباز دیگر، نیز در حادثه‌ای مشابه در اثر انفجار مین پدالی، دست و دو چشم خود را از دست داده است. این برادر جانبـاز نیز ده سـال پس از معلولیت خود، دبیرسـتان را به پایـان رسانـده، در رشـته‌ی حقوق دانشـگاه تهران، رشـته‌ی الهیـات و تبلیغات دانشـگاه امام صادق (ع) قبول شده، ادامه‌ی تحصـیل می‌دهد. او نیز در این خاطرات به بیان شـرایط خاص معلولیت، نحوه‌ی مبارزه با مشکلات و کنار آمدن با شرایط جدید پرداخته است.

شبیخون، مجموعه خاطره

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی؛ تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، (چاپ اول): ۱۳۶۷.
۱۸۱ ص. - (مجموعه خاطرات جنگ).
این کتاب، مجموعه‌ی نوزده خاطره است. راویان در این خاطرات، از ایثار، فداکاری، امدادهای الهی، شـجاعت و دلاوری شـهیدانی سخن گفته‌انـد که بـا آگـاهی و بـا بینش عارفـانه در میـدانهای رزم و حمـاسه گـام نهادنـد. برای مثال، خلبان «ایرج میرزایی»، که از ابتدای جنگ همراه سروان خلبان شهید شیرودی بوده است، می‌گوید: روزی به من و خلبان شهید شیرودی مأموریتی در منطقه ایلام (میمک) داده شد. بعد از رسـیدن به منطقه‌ی عملیاتی، مشاهده کردیم که نیروهای ایرانی در برابر سه لشکر عراق بسیار قلیل هستند. با توکل به خدا به عراقی‌ها حمله کردیم. عراقی‌ها ما را موشـکباران کردند. یکی از موشـکها به سـمتمان می‌آمد، ناگهان تغییر مسیر داده، به طرف زمین برگشت و عراقی‌ها را به هلاکت رساند.

شراره‌های خشم، مجموعه خاطرات واحد ادوات

تدوین و بازنویسی محسن سیوندیان؛ جمع‌آوری: علی‌اکبر جعفری. - [بی‌جا]: لشکر مقدس ۱۴ امام حسین (ع)، (چاپ اول): ۱۳۷۵.
۱۳۱ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و ۲۳ هزار شهید استان اصفهان: مجموعه آثار؛ ۲۵).
طراح روی جلد: غلامرضا راهپیما.
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه خاطرات افراد واحد مستقل ادوات جنگی اصفهان است که در سال ۱۳۶۳ تشکیل شد و افراد آن در تمام نقاط جنگی، در عملیاتهای بستان، فتح المبین، بیت المقدس، رمضان، محرم و بدر، ایفای نقش می‌کردند و شهدای عزیزی تحویل انقلاب دادند. تاریخچه‌ی کوتاهی از تشکیل این واحد، نقش مؤثر سلاحهای ادوات در عملیات بزرگ، فهرست و تاریخ عملیات آفندی لشکر امام حسین (ع) و گزارش فعالیت‌های واحد، در ابتدای کتاب آمده است. سپس، تعداد ۶۲ خاطره از خاطرات رزمندگان این واحد، که از خط شکنان بودند، آمده است. افراد این واحد با کمال خونسردی در زیر آتش به کارهای عادی و تعمیرات سلاحها می‌رسیدند. آنها شهدای زیادی تقدیم ملت ایران کردند و از عوامل مؤثر در پیروزی هر یک از عملیاتها بودند.

[صفحه ۸۸۶]

شصت خاکریز، مجموعه خاطرات

به کوشش رحیم مخدومی. - تهران: وزارت جهاد سازندگی، جهاد سازندگی استان تهران، مرکز حفظ و نشر دفاع مقدس؛ موسسه فرهنگی مشتاقان فلاح، (چاپ اول): ۱۳۷۷.
۶۷ ص.
شمارگان: ذکر نشده است.
به مناسبت یادواره سرداران شهید جهاد سازندگی و شهدای استان تهران.
این مجموعه به سنگر سازان بی‌سنگر گردان مهندسی رزمی ۳ سیدالشهدا (ع) از جهاد سازندگی استان تهران تقدیم شده است.
کتاب «شصت خاکریز»، حاوی شصت خاطره از رزمندگان، شهیدان و خانواده‌ی آنها و حوادث جبهه‌ها و مناطق جنگی است. از جمله راویان خاطرات، «سپهبد شهید امیر صیادشیرازی، علی‌رضا زواره، دانش جعفری، حجت‌الاسلام حسینی‌راد، محمد محمدی‌نیک، اکبر کبیری، فاطمه کنگرلو و افرادی دیگر» هستند. از جمله موضوعهای خاطرات، می‌توان از موارد زیر نام برد: «احداث جاده پس از فتح بستان؛ استفاده نکردن از بیت‌المال برای امور شخصی؛ رسیدن به موقع تانکر نفت با عنایت خداوند به رزمندگان؛ شرح شهادت برخی از فرماندهان مانند احمد طبرسی، فرمانده‌ی مهندسی جنگ جهاد تهران؛ خاطراتی درباره‌ی شهیدان از زبان همرزمان؛ شرح عملیات والفجر هشت؛ شرح عملیات والفجر سه و منطقه عملیاتی فاو و پل خضر و...».

شکار: خاطرات رزمندگان ارتش جمهوری اسلامی ایران

به کوشش امیر معصومی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۳.
۱۱۱ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۸۶).

عنوان روی جلد: شکار: خاطرات رزمندگان ارتش.

عنوان به انگلیسی: The Hunt, The Reminiscences of The Fighters of the Army

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

این کتاب، شامل دوازده خاطره از چند خلبان ارتش و هوانیروز و سربازان و افسران است. اسامی راویان و موضوع خاطرات آنها عبارت است از: سروان «م. طالبی»، ملاقات با بنی‌صدر و خیانت آشکار او به ایران؛ سرگرد خلبان «س. باهری»، درگیری با بعثی‌ها و ملاقات با امام، پس از پیروزی در عملیات؛ گروهبان دوم «ب. تیموری»، نجات مهمات و بیت‌المال کشور از دست دشمن به قیمت تمرد از دستور مافوق؛ سرهنگ دوم خلبان «ع. عابدینی» و سروان خلبان جانباز «ف. فرسیابی»، امداد الهی در بازگشت به میهن، پس از انهدام هدفهای تعیین شده؛ حجت‌الاسلام «رحیمی»، آزادی سوسنگرد؛ سرهنگ خلبان «نوری»، درگیری با منافقین؛ سروان خلبان «م. مرادی»، رشادتها و دلاوری‌هایی که باعث حفظ ارتفاعات ۱۱۲ شد؛ استوار دوم هوایی «ح. صابر»، عملیات آزادسازی بستان و سرباز «س. سهیلی»، آزادسازی مناطق چزابه.

شکوفه‌های باروت

مؤلف [گردآورنده] حسین میرپور. - تهران: خانواده، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

[۵۳] ص.، [۷] ص. تصویر.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Bloosms of Gunpoweder

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب مجموعه خاطرات شش رزمنده است که در عملیاتهای والفجر هشت، خیبر، والفجر مقدماتی و سر پل ذهاب شرکت داشته‌اند. آقای عسگری شاهد شهادت دوستش «ضیاءالدین متبحری» در عملیات والفجر هشت

[صفحه ۸۸۷]

بود. «عباس پالیزدار» در عملیات خیبر، با همه تلاش نمی‌تواند محمد را نجات دهد و سرانجام محمد به شهادت می‌رسد و خود وی که مجروح شده بود، بهبود می‌یابد. قاسم خرازانی - امدادگر - همگام کمک به دیگران، خودش مجروح می‌شود. او احمد را که مجروح شده است با زحمت به عقب می‌برد، اما احمد به علت شدت جراحات شهید می‌شود. «عباس سخایی» در گروه شهید چمران تعلیم دیده است. در عملیات فتح المبین برای پنجمین بار زخمی می‌شود، در فاو شرکت می‌کند و در والفجر مقدماتی از ناحیه‌ی لگن مجروح می‌شود. وی پس از بهبود باز هم به نبرد ادامه می‌دهد. «موسی هژیری» در دو عملیات، در منطقه‌ی سر پل ذهاب، دشمن را دور زده، به دشمن تلفات زیادی می‌رساند و باز می‌گردد.

شلاق و باران

غلامرضا ارژنگ، رامین حسن پورمیر. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۱۷۱ ص. - (مجموعه آثار و ارزش‌های دفاع مقدس: مجموعه خاطره؛ ۲۵).

در سال ۱۳۷۲، مسابقه‌ی خاطره‌نویسی دفاع مقدس توسط مرکز حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس نیروی زمینی سپاه برگزار

گردید. این کتاب، مجموعه‌ی گزیده‌ای از خاطره‌های ارسال شده برای مسابقه‌ی خاطره‌نویسی دفاع مقدس است. تعدادی از خاطرات، مربوط به کردستان، عملیات کربلای چهار، عملیات فتح المبین، عملیات خیبر، عملیات کربلای دو، هستند و گویای ایمان محکم، از جان گذشتگی رزمندگان، ایثار و فداکاری، امدادهای غیبی در جبهه‌ها، و عشق و علاقه و ایمان مردم به رزمندگان جان بر کف هستند. برای نمونه در خاطره‌ی «شناسنامه‌ی من» نوشته شده است که راوی در سال ۱۳۶۰ جهت رفتن به جبهه ترک تحصیل می‌نماید و پس از ماجراهایی، جهت آموزش به پادگان ۲۱ حمزه‌ی تهران اعزام می‌شود. روزی خانمی به پادگان می‌آید و می‌گوید این لیوان شیر را به یکی از بسیجی‌ها بدهید تا نصف آن را بخورد و نصف باقی مانده‌اش را به بچه‌ها بدهم. وقتی علت این کار را می‌پرسند، زن می‌گوید دکترها بچه‌ام را جواب کرده‌اند؛ ولی ته دلم گواهی می‌دهد که اگر این کار را بکنم، بچه‌ام شفا پیدا می‌کند.

شلمچه تنها نیست

بازنویسی و تدوین عین‌الله کاوندی. - تهران: نشر کوثر، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۱۲۶ ص. - (مجموعه آثار و ارزش‌های دفاع مقدس، مجموعه خاطرات؛ ۳۲).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب «شلمچه تنها نیست» حاوی چهارده خاطره از عملیات در منطقه‌ی شلمچه است. محتوای خاطرات عبارتند از: «درگیری و پاتک دشمن و استفاده از موشکهای تاو و مالیوتکا در منطقه‌ی پتروشیمی عراق، از عملیات بدر، عبور از رودخانه‌ی اروند و طناب‌کشی و خاطره‌ای از شرکت یک روحانی در عملیات، اسارت فرد عراقی که ادعا داشت او را به زور به جبهه آورده‌اند، دوربین مادون بنفش در سنگر سوم عراق، درگیری با دوشکای دشمن بر روی اروند رود، شهادت یک بسیجی، درگیری بر روی پدهای جزیره، خاطره‌هایی از شهادت افراد مختلف، خاطراتی از فساد در سنگر عراقی‌ها، بمباران شیمیایی منطقه‌ی دریاچه‌ی نمک، مرحله‌ی پنجم عملیات رمضان، عملیات کربلای پنج و...»

شمیم معطر دوست

نوشته محمد موسوی گرمارودی؛ با همکاری اداره کل بنیاد شهید انقلاب اسلامی استان خراسان. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۵۵.۱۳۷۹ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

[صفحه ۸۸۸]

این کتاب شامل ۳۴ خاطره درباره‌ی ۲۹ تن از شهیدان استان خراسان است. موضوع خاطرات، دلاوری، فعالیت‌ها و نحوه‌ی شهادت این شهیدان است: محمدرضا ارند، علیرضا عاصمی، سید حسین دوستدار، عباس نیاوند، محمدجواد آخوندی، محمد موسوی نیشابوری، احمد نصرتی، مجید طیبی‌ثانی، محمدرضا پیله‌وران، عباسعلی غلامیان، هاشم جباری، حسن هویدا، ما شاء الله نیک‌فرد، مجید ناطقی‌نعمان، محمدتقی غیورانزله، محمود پاداش، اسدالله اسدی، خلیل عابدینی، حبیب‌الله صفرنژاد، علیرضا حسنی، حسن محقر، حسین قاینی، اصغر آروین، مجید شیرزاده، کریم اندرابی، غلامرضا پروانه، قنبر حمزه‌ای گوارشک، محمدعلی صادقی و قربانعلی رشیدی. تاریخ تولد و تاریخ شهادت و نام شهید مربوط به هر خاطره در پایان هر متن ارائه شده است.

شوق وصال، مجموعه خاطرات

محمدعلی مشتاقیان، یدالله جعفری. - [بی‌جا]، لشکر ۱۴ امام حسین (ع)، (چاپ اول): ۱۳۷۵.
۱۴۲ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان، مجموعه آثار؛ ۴۶).
طراح روی جلد: مهدی تمیزی.
کتاب، حاوی ۷۵ خاطره از رزمندگان اسلام است که در مورد «شجاعت رزمندگان اسلام، اوضاع جبهه‌ها، زندگی رزمندگان در پادگان، عملیات محرم، روحیه‌ی شهادت‌طلبی، عملیات ثامن‌الأئمه، عملیات والفجر دو، شناسایی منطقه‌ی عملیاتی، عملیات والفجر چهار، عملیات بدر، منطقه‌ی مریوان، عملیات خیبر و جبهه طلائیه» صحبت کرده‌اند. یکی از رزمندگان می‌گوید: «پس از عملیات بدر، بچه‌ها به مرخصی رفتند. من هم به پادگان کوهک رفتم. بعد از ظهر یکی از روزها، برادران عزیزمان، حاج حسین مرادی، حاج احمد کاظمی و حاج علی زاهدی به منطقه آمدند. با آمدن این سه بزرگوار، حدس زدم که برای برنامه‌ریزی عملیات وارد منطقه شده‌اند. آن روز صبح ما در پادگان بودیم. یکی از بسیجی‌ها آشپزی می‌کرد. از قضا، آن روز، از شانس بد، دم‌پخت کته شده بود. ناهار را که آوردند متلکها شروع شد. خلاصه خیلی برایمان گران تمام شد. فردای آن روز از خجالتشان در آمدیم».

صبح پر کشیده: مجموعه خاطره شهیدان فارس

به کوشش کمیته تألیف
و تدوین کنگره‌ی سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس. - شیراز: کنگره‌ی سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۸۰.
۹۹ ص. - (کنگره‌ی سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس؛ ۶۲).
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.
این کتاب، شامل دوازده خاطره از دوازده شهید است که از بستگان و همرزمان آنها نقل شده است. عناوین خاطره‌ها، اسامی راویان و شهیدان به قرار زیر است: «صبح پر کشیده» از حسین هوشمند (شهادت ابراهیم اجرایی)؛ «سهمیه مدیر» از حیدر حقیر (شهید عباس بهجت حقیقی)؛ «آخرین دیدار» از ناصر بابایی (شهید محمود پیربداغی)؛ «کدام حقیقت» از محمدکاظم حقیقت (شهید محمدکاظم حقیقت)؛ «وداع» از محمدمهدی طالقانی (شهید محمدمهدی دهقان)؛ «کنجکاوی کودکانه» از فاطمه سعیدی (شهید سعید سمیعی‌زاده)؛ «اسیر عراقی - سفر به چین - غیبت یا تهمت» از همرزمان و همسر شهید محمد پژگاله؛ «عملیات بدون بازگشت» از محمدجواد خرم‌دل (شهید احمد صادقی)؛ «امضاء شهید» از حافظ صدوقی (شهید سید حسین صالحی)؛ «دنیای جلال» از پدر شهید جلال عباسی؛ «آبلیموهای لجوج» از غلام مؤذنی (شهید فریدون فریدونی)؛ «انتظار آزادی» از علیا راسخی، مادر شهید عبدالمهدی نیک‌منش.

[صفحه ۸۸۹]

صحبت عشق (جلد ۱): خاطراتی از هشت سال دفاع مقدس

ستاد امور جنگ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ستاد امور جنگ، با همکاری مؤسسه‌ی

انتشارات هاد، ۲۰۱.۱۳۶۸ ص.: مصور، عکس. به مناسبت یازدهمین سال پیروزی شکوهمند اسلامی و با انگیزه حفظ آثار و ارزشهای جاویدان دفاع مقدس.

کتاب «صحبت عشق» خاطرات چهل رزمنده است که در عملیات مختلف از جمله: والفجر مقدماتی، والفجر سه، والفجر هشت، کربلای پنج، کربلای هشت، بیت المقدس، محرم، نصر، رمضان، فاو و شلمچه شرکت داشته‌اند. این رزمندگان در خاطرات خود به شرح جانفشانی و از خودگذشتگی‌های عده‌ای از برادران رزمنده پرداخته‌اند که به مقام والای شهادت نائل آمده‌اند. خاطرات این عزیزان بیانگر لحظات عرفانی، امدادهای غیبی، ایمان و اتکای رزمندگان به یاری خداوند و شهادت‌طلبی آنهاست. خواننده در این کتاب ضمن آشنا شدن با شرایط خاص جبهه و مشکلات زندگی و مبارزه، با تلاشهای بی‌شائبه و فعالیت‌های شبانه‌روزی آنان آشنا می‌شود. در این کتاب ضمن آوردن سخنانی از رهبر فقید انقلاب، به بیان احساسات رزمندگان نسبت به حضرت امام (ره) نیز پرداخته شده است.

صحبت عشق (جلد ۲): خاطرات خلبان‌ها

ستاد امور جنگ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ستاد امور جنگ، با همکاری مؤسسه‌ی انتشارات هاد، ۱۳۶۹.

۱۶۰ ص.

این کتاب به مناسبت گرامی داشت حماسه پر شکوه آزادی خرمشهر و با انگیزه حفظ آثار و ارزش‌های جاویدان دفاع مقدس چاپ شده است.

این کتاب مجموعه ۲۳ خاطره از خلبانان متعهد و شیرمردانی است که جان بر کف و سرافراز به دفاع از میهن و مکتب و ناموس خویش پرداختند و با رشادت و از جان گذشتگی توطئه‌ی شوم دشمن را در هم کوبیدند. خاطره «آتش در کابین هواپیما» در ارتباط با اولین روز جنگ است و شجاعت و جسارت خلبانان هوانیروز و حمله‌ی آنها به ستونهای نظامی و پایگاه نظامی عراق؛ «لحظات مرگ و زندانی» از فداکاری و شجاعت خلبان شهید، شیرودی سخن می‌گوید؛ «خاطرات جنگ هوایی» خاطره‌ی دو خلبان است که هواپیمای آنها مورد حمله‌ی هواپیماهای دشمن قرار گرفت؛ «بمباران مخازن سوخت موصل» بیانگر شجاعت خلبانانی است که مخازن موصل را بمباران کردند؛ «بمباران و مقابله با چهار میگ دشمن» خاطره‌ی مقابله با چهار میگ عراقی و فرار از دست آنهاست. هر یک از خاطرات دیگر نیز در نوع خود بیان جانبازی‌ها، شجاعتها و امدادهای غیبی است که خلبانان پیروز هوانیروز و نیروی هوایی با آنها رو به رو شدند.

صحبت عشق (جلد ۳): خاطرات آر پی جی زن‌ها

ستاد امور جنگ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ستاد امور جنگ با همکاری مؤسسه‌ی انتشارات هاد، ۱۳۶۹.

۱۷۹ ص. - (خاطراتی از هشت سال دفاع مقدس).

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

این کتاب به مناسبت دهمین سالروز حماسه پر شکوه دفاع مقدس و گرامیداشت بازگشت پیروزمندانه دلیر آزادگان عزیز اسلام به آغوش میهن چاپ شده است.

این کتاب مجموعه‌ای است از ۲۲ خاطره و دو داستان از آر پی جی زن‌های شجاعی که با اسلحه خود به شکار

[صفحه ۸۹۰]

تانک‌های دشـمن رفتند و با شـجاعت و ایمان خود باعث پیروزی رزمندگان اسلام شده، ترس بر دل دشمن نشاندند. «اولین شلیک» خاطره‌ی جوانان خرمشـهری است که بـدون آموزش در اولین روزهای هجوم دشـمن به خرمشـهر با ژ - ۳ و معـدودی آر پی جی با دشمن جنگیدند. «آر پی جی سوراخ سوراخ» حکایت دفاع جوانان در کنار رودخانه بهمنشهر با استفاده از یک آر پی جی است که با ترکش‌های خمپاره سوراخ سوراخ شـده است. «آماده شـدم برای رفتن دوباره» خاطره‌ی رزمنـده‌ای است که با وجود مجروحیت و منع پزشک دوبـاره عـازم عملیـات می‌شود و «دوستی‌هـای پایـدار در جبهه» حکایت از آن دارد که فقط شـهادت، یاران جبهه را از یکدیگر جدا می‌کند و....

صحبت عشق (جلد ۴): خاطرات تخریبچی‌ها

مرکز حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقـدس وزارت فرهنگ و ارشاد اسـلامی. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسـلامی، مرکز حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس، با همکاری ستاد فرماندهی کل قوا، معاونت فرهنگی و تبلیغات جنگ، ۱۳۷۰.
۲۲۳ ص.: مصور. - (خاطراتی از هشت سال دفاع مقدس).
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.
جلـد چهارم صـحبت عشق خاطرات ۲۵ نفر از تخریبچی‌هـایی است که بـا ایثـار و از جـان گذشـتگی خود، میـدانهای مین و تله‌های انفجاری را از مینهـایی که دشـمن کاشـته بود پاک کردنـد و راه را برای پیشـروی رزمنـدگان گشودنـد. آنها حماسه آفریدنـد. این خـاطرات را دلاـوران تخریبچی در مصـاحبه و گفت و گو بـا روزنامه‌نگـاران روزنامه‌های جمهوری، کیهان، اطلاعات، پیام انقلاب، اطلاعـات جبهه و اطلاعـات هفتگی بیـان کرده‌انـد. خـاطرات از عملیاتهـای مختلف است و همه حـاکی از فـداکاری و ایثار، از جان گذشـتن، توکـل به خـدا و ایمـان قوی، شـهادت‌طلبی و امـدادهای الهی آنهاست. «مینهای بـدون چاشـنی» حکایت از همکاری یک رزمنده‌ی مسـلمان عراقی دارد که در نامه‌ای زیر یکی از مینها، نوشـته بود که به خاطر کمک به لشکریان اسلام چاشنی هیچ یک از مینهای آن میدان را نبسته بود.

صدای بال ملائک، خاطرات روحانیون رزمنده

به کوشش تیپ مستقل ۸۳ امام جعفر صادق (ع). - تهران: سازمان تبلیغات اسـلامی، حوزه هنری، ۱۰۲.۱۳۷۴ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۹۸).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Sound of Angel's Wings, The memoris of the clergymen fighters.
مندرجات: خیره در آسـمان یک لبخند، عطش، خیزابهای خونین، گلخند پیروزی، مردان کوهسـتان، سه راه سـرنوشت، چون پرسـتو بیتاب، واپسین لبخند پروانه، از نگاه خسته دوربین، باتلاق مرصاد.
کتـاب حاوی یازده خاطره از روحانیون رزمنـده‌ای است که نه تنها در جبهه‌ی اعتقادی و ارشادی فعالیت می‌کردنـد بلکه در جبهه‌ی جنگ و دفاع نیز رشادتهای فراوانی از خود نشان داده‌اند. «زین‌العابدین صـیادی» در خاطره خود با نام «خیره در آسـمان یک لبخند» از پیرمردی می‌گویـد که دلاوری‌ها و شـجاعت او زبانزد همه بود. روزی خبر می‌رسـد که عراقی‌ها در حال تردد هسـتند و درگیری شروع می‌شود. ترکشـی بر سـینه پیرمرد می‌نشیند و زخمی عمیق ایجاد می‌کند. چند نفر از رزمندگان بالای سرش می‌روند و یکی از

آنها به او می گوید: «عمو تو را به خدا دعا کن من هم شـهید بشوم» وقتی به خود می‌آید دستانش مسلسل یادگار رزمنده‌ی پیر را در سینه می‌فشرد. نگاه پیرمرد همراه با لبخند به دستهایش می‌نگرد. لحظه‌ای بعد وقتی از پشت حلقه‌های اشک به سیمای آن رزمنده‌ی پیر نگاه می کند، لبخندی آرام و معصومانه بر چهره‌ی نورانی‌اش ابدی شده است و نگاهش به افق دور دست می‌نگرد.

[صفحه ۸۹۱]

صنوبرهای سرخ (جلد ۱)

غلامعلی رجائی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۳.

۱۶۸ ص.: عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۹۳).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Red Spruces

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

منـدرجات: اشـاره؛ گلسـتان جنـگ؛ سـرداران شـهید سـپاه توحیـد؛ شـهیدان، شاپرکهای صـداقت و اخلاص. این کتاب از سه بخش تشـکیل شـده اسـت. بخش اول خاطره‌هـایی اسـت از جبهـه و حـال و هـوای روحی و معنـوی دفـاع مقـدس. بخش دوم به تجلیـل از فرماندهان و سـرداران رشـید سپاه اسـلام - از جمله: شـهید چمران، سرلشکر شهید عباس بابایی، سردار شهید اسلام ابراهیم همت و وزیر آزاده و بسـیجی شـهید محمـدجواد تنـدگویان و چنـد تن دیگر از سـرداران سپاه اسـلام - که بیشتر از دیگران زبـانزد هسـتند، پرداخته است. بخش سوم، تحت عنوان «شـهیدان، شاپرکهای صداقت و اخلاص»، به خاطرات شـهیدان و ذکر خصـلتهای نیک آنان پرداخته، و فرازهایی از وصیتنامه‌ی برخی از آنان را آورده است. در پایان کتاب، نام شهیدان، راویان خاطرات، و همچنین عکسهایی از پاسداران و بسیجیان شهید به چاپ رسیده است.

صنوبرهای سرخ

غلامعلی رجائی. - [ویرایش ۲]. - تهران: سازمـان تبلیغـات اسـلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیـات و هنر مقاومت؛ نشـر شاهـد، ۱۳۷۸.

[۱۱۰] ص.: عکس.

شمارگان: ۱۶۵۰ نسخه.

در این کتاب، خاطره‌هایی از شـصت و شـش تن از سـرداران و فرمانـدهان و بسـیجیان دفاع مقدس گردآوری شده و به طبع رسـیده است. خاطره‌هایی از جبهه و حال و هوای روحی و معنوی دفاع مقدس و تجلیل از فرماندهان و سـرداران رشید سپاه اسلام، از جمله: شهید چمران، سرلشـکر عباس بابایی، سردار ابراهیم همت، وزیر آزاده و بسیجی محمدجواد تندگویان، حجت‌الاسلام میثمی، حسین علم‌الهدی، یوسف کلاهدوز. همچنین از شـهیدان عبدالحمید صالح‌نژاد، اسماعیل فرجوانی و سعید درفشان یاد شده است. فرازهایی از وصیتنامه‌ی برخی از شهیدان مطالب کتاب را تشکیل می‌دهند. در پایان کتاب، نام شهیدان، راویان خاطرات و همچنین عکسهایی از پاسداران و بسیجیان شهید به چاپ رسیده است.

ضریح خاک: باز آفرینی خاطره‌های دفاع مقدس

هاشم کرونی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد؛ کنگره‌ی سرداران و ۱۴ هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۷۹ ص. - (کنگره‌ی سرداران و ۱۴ هزار شهید استان فارس؛ مجموعه خاطرات؛ ۲۷).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب شامل دوازده خاطره در خصوص دوازده سردار شهید است. خاطرات درباره‌ی نحوه‌ی شهادت، راز و نیاز شهیدان، پیش‌بینی شهادت خود در آینده و شرح درگیری در عملیاتهای مناطق مختلف است. عناوین و اسامی برخی از خاطرات عبارتست از: «ضریح خاک» از غلامرضا کافی (درباره‌ی شهید حاج شیرعلی سلطانی - شهادت: ۲ / ۱ / ۶۱؛ محور شوش)؛ «مرگ مطمئن» از غلامرضا کافی (خاطره‌ای از شهید حجت‌الله بادرام براساس نوشته‌های وی - شهادت بر اثر عارضه‌ی شیمیایی)؛ «شناسایی» از سعیده‌کیا (خاطره‌ای از شهید ناصر عظیمی به روایت از محسن ریاضت - شهادت: ۱۹ / ۴ / ۶۴؛ محور شرق دهلران)، «عروج» از سعیده‌کیا (خاطره‌ای از شهید حسین امیرلو -

[صفحه ۸۹۲]

شهادت: ۲۶ / ۱۲ / ۶۳؛ محور شرق دجله)؛ «خاک افلاکی» از حمید سجادی‌منش (شهید شیخ عبدالحمید اکرامی - شهادت: ۴ / ۱۰ / ۶۵؛ در شلمچه).

طراوت یقین

تهیه و تدوین محمدرضا کلانتری سرچشمه؛ با همکاری قرارگاه حضرت سیدالشهدا علیه‌السلام سپاه منطقه‌ی یزد. - یزد: کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و ۳۷۰۰ شهید استان یزد، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۱۴۳ ص.: مصور، عکس. - (کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و ۳۷۰۰ شهید استان یزد؛ ۲).

عنوان روی جلد: طراوت یقین: مجموعه‌ای از خاطرات شیرمردان الغدیر.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Freshness of knowledge

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل مجموعه‌ای از خاطرات پراکنده است که از زبان رزمندگان تیپ مستقل هجده الغدیر یزد نقل شده است. کتاب بدون فهرست مندرجات است. از جمله موضوع خاطرات، موارد زیر است: «امداد غیبی در عملیات والفجر دو، دیدار رزمندگان با امام (ره)، خاطراتی از شهیدان، خاطراتی از برخی مناطق عملیاتی (چون: جزایر مجنون، ارتفاعات شیاکوه، جبهه‌ی طلائیه، جبهه‌ی کوشک، ام‌القصر، شلمچه و...)، خاطراتی از میدانهای مین، پیام آیت‌الله خاتمی به رزمندگان تیپ الغدیر، عملیات بیت المقدس، عملیات محرم، عملیات فتح المبین، عملیات رمضان، مانور میثاق با ولایت، خاطراتی از شهید عاصی‌زاده فرمانده‌ی تیپ الغدیر، دوران موشکباران و موشک زدن به شهر بهبهان و خاطراتی از آزادگان تیپ الغدیر در ایام اسارت».

طرف خورشیدی‌ها: خاطرات لشکر ۱۴ امام حسین

تدوین و بازنویسی نثر رضا بهشتی؛ جمع‌آوری لشکر ۱۴ امام حسین (ع). - تهران: نشر کوثر، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۱۱۰ ص.: مصور (رنگی). - (مجموعه خاطره؛ ۳۰).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر حاوی ۲۷ خاطره از رزمندگان لشکر چهارده امام حسین (ع) است. از جمله موضوعهای خاطرات، موارد زیر است:

«خاطراتی از بسیجی گمنامی که از دست عراقی‌ها فرار می‌کند؛ درگیری با دشمن و حفظ یک تنگه در منطقه؛ خاطره‌ای از درگیری در عملیات والفجر چهار (مرحله‌ی دوم) و شهید شدن توکلی؛ خاطراتی از عملیاتهای والفجر ده، والفجر نه، والفجر هشت، والفجر شش، والفجر چهار، والفجر دو و والفجر یک (در منطقه‌ی جاده‌ی خندق)؛ خاطره‌ای از محمدرضا مؤذنی در مورد مجروحیت و عقب‌نشینی در عملیات و یافتن وی توسط نیروهای خودی؛ عبور غواصان از رودخانه‌ی اروند؛ خاطره‌ای از عملیات والفجر هشت در جاده‌ی فاو - ام‌القصر؛ اسیر گرفتن نگهبان عراقی که خواب بود؛ خاطره‌ای از مردم حلبچه و شهادت اعضای خانواده و خاطراتی از شهیدان دیگر...». عکسهایی نیز در مجموعه، با زیرنویس، موجود است.

طلایه داران نبرد، مجموعه خاطرات

محمودمهدی آزاد. - اصفهان: عقیدتی سیاسی مرکز آموزش توپخانه اصفهان، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۱۰۲ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان، مجموعه آثار؛ ۳۵).

طراح روی جلد: مهدی تمیزی.

[صفحه ۸۹۳]

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب، شامل ۳۳ خاطره از دلاوری پرسنل گروه توپخانه شهرضا است. موضوع برخی از خاطرات عبارت است از: حمایت آتشبار توپخانه از تک ارتش در محور اهواز - خرمشهر؛ هشت روز استقامت در منطقه‌ی عملیاتی بانه؛ حمله‌ی میراژ عراقی به کشتی پانامایی که در اجاره‌ی ایران بود؛ خاطره‌ای از منطقه‌ی عملیات رمضان (شلمچه)؛ خاطره‌ای از شروع جنگ و شنیدن آژیر خطر؛ آزادسازی بستان؛ خاطره‌ی خوابی که به حقیقت پیوست؛ اصابت گلوله به هواپیمای عراقی و اسارت خلبان در منطقه‌ی دارخوین؛ مأموریت در پادگان گرمک منطقه‌ی بی‌بی حکیم و بمباران توسط هواپیمای عراقی؛ خاطراتی از دوران اسارت؛ سرنگون کردن هواپیمای دشمن در آبادان؛ اسارت در زندان حزب کومله و حزب دکوکرات؛ ارتفاعات میمک؛ بمباران کودکستان در اهواز.

عابران مسیر عشق

[نویسندگان: رهپویان حرم تا حرم]؛ بازنویسی و تلخیص: عبدالمجید رحمانیان. - تهران: امید آزادگان، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

و، ۹۹ ص، [۸] ص. تصویر (رنگی). - انتشارات امید آزادگان؛ کتاب شماره ۵)

عنوان روی جلد: رهپویان حرم تا حرم: عابران مسیر عشق.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

نوشتار حاضر، شرح سفر کاروان عاشقان امام حسین (ع)، تحت عنوان رهپویان حرم تا حرم، به کربلا است. این عزیزان خاطرات خود را از این سفر به رشته تحریر در آورده‌اند، سپس این یادداشتها بازنویسی و در موضوعات زیر تنظیم شده و به چاپ رسیده است: چگونگی آغاز سفر، خاطرات آزادگان همراه کاروان، خاطرات هشت سال دفاع مقدس، دعاها و نیایشهای دسته جمعی، منزلگاههای کاروان، دیده‌ها و شنیده‌ها و...

عبور از پل، خاطرات سنگرسازان بی سنگر

[حمیـد احمـدی، عبدالحسـین رسولی] تـدوین و ویرایش: مقصود اختری، یونس اصـغری. - تهران: وزارت جهـاد سازنـدگی، مرکز حفظ و نشر آثار دفاع مقدس، (چاپ اول): ۱۳۷۲. ۸۰ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

مندرجات: بر تپه‌های بنی‌خلیفه؛ عبور از پل؛ سهم من شهادت.

کتاب، براساس خاطرات برادران حمیـد احمدی و عبدالحسـین رسولی تدوین شده است. «بر تپه‌های بنی‌خلیفه» خاطره‌ای از راننده‌ی بولـدوزر جهـاد سازنـدگی جهرم است که همراه گردان ضـربت جنـدالله برای ایجاد جاده و پایگاهی در یکی از ارتفاعات روسـتای بنی‌خلیفه، (واقع در منطقه‌ی مهاباد) عزیمت کرده، بارها با نیروهای دشـمن درگیر می‌شونـد و شـهدایی نیز تقدیم می‌کنند. «عبور از پل» خاطره‌ی عبور از پل شـناور نصب شـده بر رودخانه‌ای در منطقه‌ی شوش است. شب هنگام لنـدرور حامل تعـدادی از رزمندگان قصـد عبور از پـل را داشت و همزمـان بولـدوزری نیز از جهت مخالف در حال عبور بود. به سـبب نشـنیدن صـدای بوق، لنـدرور به رودخانه می‌افتـد، ولی به لطف خـدا رزمنـدگان جان سالم به در می‌برند. «سـهم من، شـهادت» خاطره‌ای از احداث یک خاکریز دو جـداره و بلنـد در عملیات خیبر (در منطقه‌ی اطراف بصـره) است و همچنین، شـرح مجروح شدن یک رزمنده‌ی جهادی که راننده‌ی بولدوزر بود و آرزوی حفر چهارده خاکریز به نیت چهارده معصوم را داشت.

[صفحه ۸۹۴]

عبور از چم هندی: مجموعه خاطرات عملیات محرم

تدوین و بازنویسی: سید علی بنی‌لوحی، نوروز علی خودسیانی. - [بی‌جا]: لشکر ۱۴ امام حسین (ع)، ۱۳۷۵.

۱۳۱ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان؛ مجموعه آثار: ۳۰).

طراح روی جلد: غلامرضا راهپیما.

کتـاب «عبور از چم هنـدی» مجموعه‌ی خـاطرات شـهیدانی است که در عملیـات محرم شـرکت نموده بودنـد و به مناسـبت کنگره‌ی بزرگداشت سـرداران و ۲۳ هزار شـهید اسـتان اصـفهان جمع‌آوری شـده است. این کتـاب، شامـل ۵۷ خـاطره‌ی فراموش ناشـدنی از دلاوری و ایثارگری رزمندگانی است که با خلوص نیت، ایمان، عشق به شهادت و پیوستن به لقاءالله در عملیات محرم - در منطقه‌ی چم سـری و چم هندی، رودخانه‌ی دویرج، شرهانی و... - شرکت داشتند و با نثار جان خود، عملیات را به پایان بردند. این خاطرات را همرزمـان آنها در این عملیات بیان کرده‌انـد و در آن، از صـفای باطن، عزم جزم، امـدادهای الهی و ایثار و حماسه‌ی دلاور مردان در جبهه‌ی جنگ سخن گفته‌اند.

عبور از دجله: خاطرات افسران اسیر عراقی

ترجمه حمید محمدی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ دوم): ۱۳۷۳.

۱۲۰ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، خاطرات؛ ۷۴).

عنوان روی جلد: عبور از دجله: خاطرات یک سرباز اسیر عراقی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Crossing the Tigris River: The memoirs of an Iraqi P.O.W.

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

مندرجات: قایق‌های مانده در ساحل؛ عبور از دجله؛ نبرد با جوخه اعدام.

خاطرات در سه بخش ارائه شده‌اند: «قایقهای مانده در ساحل»، خاطرات یک افسر عراقی است پیرامون غافلگیری از سوی نیروهای ایران در منطقه‌ی شلمچه در ۱۹ / ۱۰ / ۶۵؛ «عبور از دجله»، خاطرات یک افسر اسیر عراقی از پایگاه الرشید، اعدام مردمی که به سربازان فراری پناه می‌دادند و یا سرباز فراری داشتند، عقب‌نشینی در خرمشهر و بازجویی‌ها، مرخصی رفتن فرماندهان شرق دجله و حمله‌ی ایرانی‌ها، احتمال سقوط بصره، درگیری در منطقه‌ی فاو و شکست عراق، عملیات مهران از سوی عراق و تصرف آن به جبران فاو، خاطراتی از «نبرد بزرگ» صدام (و به اصطلاح، پیروزی او در جنگ!) و نحوه‌ی اسارت در منطقه‌ی نهرجاسم است؛ «نبرد با جوخه‌ی اعدام»، خاطراتی از برخورد با سربازان فراری در عراق، استفاده از بمبهای شیمیایی در منطقه‌ی گردمند و پیشروی تیپ ۶۶ عراق و... است.

عقابان در بند (جلد ۱): رؤیایی صادق، بر اساس خاطرات سرتیپ خلبان آزاده محمدیوسف احمدبیگی

بازنویس: علی‌محمد گودرزی؛ تحقیق و گردآوری: علی‌اکبر رحمت‌الله ماهینی، سید حکمت قاضی میرسعید؛ ویرایش: علی‌محمد گودرزی. - تهران: سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۱۴۳ ص.: مصور، رنگی.

طراح روی جلد: حمیدرضا خزایی.

خاطرات کتاب در دو بخش تنظیم شده‌اند: ۱) خاطرات تعدادی از خلبانانی که در تمام طول اسارت به صورت مفقودالاثر در زندانهای عراق بودند؛ و ۲) خاطرات خلبانانی که در اردوگاهها به سر می‌بردند و با خانواده‌های خود در ارتباط بودند.

[صفحه ۸۹۵]

در خاطرات تیمسار محمدیوسف احمدبیگی ذکر شده است که روز ۲۸ آذر ماه ۱۳۵۹ برای مأموریت انهدام چرخبال‌های جنگی عراق فراخوانده می‌شود. هواپیمای او در خاک عراق دچار سانحه شده، او اسیر می‌شود. پس از بازجویی، زندانی، و بعد از زندان به جای دیگری منتقل می‌شود. مجددا سعی می‌کنند از او اطلاعاتی کسب کنند، ولی وی مقاومت می‌کند. سر دبیر الجمهوریهٔ برای مصاحبه با وی می‌آید و مصاحبه انجام می‌شود. شانزده دی ماه ۵۹ او را به یک سلول انفرادی و روز پانزده خرداد ۶۰ به زندان ابوغریب انتقال می‌دهند. از تلخترین خبرهایی که در زندان می‌شنود، رحلت حضرت امام (ره) است؛ در پی آن، همراه اسیران دیگر، مراسم نوحه‌خوانی و سینه‌زنی برپا می‌کنند. سرانجام روز ۲۶ / ۷ / ۶۹ در میان استقبال پر شور ملت شهید پرور به خانه وارد می‌شود.

غربت هور

گلعلی بابایی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۳.

۹۵، [۶] ص.: تصویر. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۲۳). شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه (رقعی).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Reed-land Forlornmess

مندرجات: مقدمه؛ غربت هور؛ مشق‌های خط خورده؛ در کوچه‌های گریه؛ تا بیشه‌های خورشید؛ حماسه کانال؛ رویینه.

کتاب، مجموعه‌ی شش خاطره است. موضوع آنها عبارت است از:

«غربت هور»: محاصره شدن گردان کمیل در شهرک الهاله و شهادت چند فرمانده؛ «مشقهای خط خورده»: نجات رزمندگان گردان محمد رسول‌الله (ص) با کمک آیه‌ی نهم از سوره‌ی یس قرآن کریم (و جعلنا من بین ایدیهم...) در عملیات والفجر چهار؛ «در کوچه‌های گریه» از دست دادن سه تن از دوستان رزمنده‌ای به نام عباس طی شش ماه و شهادت خود وی در عملیات والفجر هشت؛ «تا بیشه‌های خورشید»، شرح عملیات نفوذی مقدمه‌ی عملیات فتح المبین و فتح تپه‌های برغازه در مرحله چهارم این عملیات پس از نفوذ گردان حبیب بن مظاهر به عمق عراق؛ «حماسه‌ی کانال»، شرح پاتک ایذایی عده‌ای از رزمندگان چند روز پس از عملیات والفجر یک، و بازگشت به دوکوهه پس از شکستن محاصره؛ «روبینه»، شرح مجروح شدن دست رزمنده‌ای در جبهه.

غواص‌ها بوی نعنا می‌دهند

خاطره و نگارش حمید حسام. - تهران: بنیاد حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس، مدیریت انتشارات و ادبیات، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۱۰۵ ص.: مصور (رنگی)، نقشه (رنگی). - (ادبیات دفاع مقدس، خاطره؛ ۸).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر مجموعه‌ی خاطرات ۷۲ غواص اروند رود در عملیات کربلای چهار در سال ۱۳۶۵ است. خاطرات نقل شده، داستان واره‌هایی است از گردان غواصی و گردان جعفر طیار لشکر انصار الحسین (ع)؛ برگرفته از حوادث پیش آمده برای شهیدان و آزادگان این گردانها در دوران آموزش غواصی تا عملیات مذکور در مناطق جزیره‌ی ام‌الرصاص، ام‌الباوی و سد گتوند شوشتر (دوران آموزشی). نمونه‌ی پیمان‌نامه‌ی غواصان همراه با عکسهای دوران آموزش و نقشه‌ها و تصاویری از منطقه‌ی عملیاتی کربلای چهار، با زیرنویس، نیز در کتاب ارائه شده است. اسامی برخی از این غواصان شهید عبارت است از: «قدرت‌الله نجفی، علی‌اصغر پولکی، مهدی جباری، نادر عبادی‌نیا، امیر طلایی، محمدعلی جریان، علیرضا سبطی، رضا خدری، علی چیت‌سازیان». غواصان آزاده نیز عبارت بوده‌اند از: «محسن احمدی، مهدی فتحیان، شاه‌محمدی، احمد نقی‌ایی، علی بیات، هاشم زرین‌قلم و...».

[صفحه ۸۹۶]

فرشتگان نجات: مجموعه خاطرات

بازنویسی مرتضی مساح؛ جمع‌آوری مسعود داوودی، مجید حمزه. - [اصفهان]: لشکر ۱۴ امام حسین (ع)، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۱۲۰ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و ۲۳ هزار شهید استان اصفهان، مجموعه آثار؛ ۶۴).

طراح روی جلد: عباس محمد شفیعی.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی خاطراتی از رزمندگان بهداری رزمی لشکر چهارده امام حسین (ع) است. از جمله مندرجات کتاب موارد زیر هستند: «یادمان سردار شهید عباس پیکری، [قائم مقام بهداری لشکر امام حسین (ع)]، مختصری از زندگینامه سردار شهید عبدالمجید عراقی‌زاده، [مسؤول بهداری لشکر امام حسین (ع)]، عملیات خیبر، والفجر چهار، والفجر هشت، شهادت حاج محمود امینی، شهادت دکتر کرباسی، روحیه‌ی مجروحی که پایش قطع شده و روده‌هایش بیرون زده بود؛ خلاصه‌ی زندگینامه سردار شهید سید محمد انصارالحسینی، [مسئول محور بهداری لشکر امام حسین (ع)]، جراحی و خارج کردن خمپاره شصت میلیمتری از بازوی یک رزمنده خاطراتی از جراحتهای که باید قطع عضو می‌شد ولی با توکل به خدا با جراحی آن عضو، رزمنده بهبود یافته است».

فرمانده من (دفتر ۱)

نوشته رحیم مخدومی... [و دیگران]. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ دوم): ۱۳۷۳.

۸۹ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۷).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: My Commander

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

جلد اول کتاب «فرمانده‌ی من»، خاطرات همرزمان هفت نفر از فرماندهان گردانها و یا معاونان گردانها را، که به فیض شهادت نایل آمده‌اند، بیان می‌کند. این خاطرات «روح والا، عشق و جانبازی در راه یار، تفکر والا در پیاده کردن طرحها و نقشه‌های رزمی، صف شکن و جلودار بودن در تمام لحظات جنگ، روح دشمن ستیزی، عزم و اراده‌ی خلل‌ناپذیر و عشق به شهادت» این شهیدان را به تصویر می‌کشد. «رحیم مخدومی» در خاطره‌ی «من روز عاشورا بر می‌گردم»، از شهید مدنی می‌گوید؛ «احمد کاوری» در «شب هور»، از شهید علیرضا قوام؛ «داوود امیریان» در «رمز یا زهرا (س)» از شهید حاج حسین طاهری؛ «علی‌اکبر خاوری‌نژاد» در «فستیوال انفجار و گلوله» از سروان شهید محمودیان؛ «حسن گلچین» در «مثل گل سرخ»، از شهید علی غفاری؛ «هادی جمشیدیان» در «عقد آسمانی» از شهید محمود خادمی و «عباس پاسیار» در «مسیح کردستان» از شهید محمد بروجردی سخن می‌گوید.

فرمانده من (دفتر ۲)

رحیم مخدومی... [و دیگران]. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۳.

۹۵ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۴۸).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: My Commander

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

جلد دوم کتاب «فرمانده‌ی من» خاطرات همرزمان هشت نفر از فرماندهان گردانها و یا معاونان گردانها را، که به فیض شهادت نایل آمده‌اند، بیان می‌کند. این خاطرات، نشان دهنده‌ی «روح والا، عشق و جانبازی در راه یار، تفکر والا در پیاده کردن طرحها و نقشه‌های رزمی، صف شکن و جلودار بودن در تمام لحظات جنگ، روح دشمن ستیزی، عزم و اراده‌ی خلل‌ناپذیر و عشق به شهادت» این شهیدان را به تصویر می‌کشد. احمد دهقان در خاطره خود

[صفحه ۸۹۷]

به نام «فرمانده آن روز»، از شهید سعید سعیدی می‌گوید؛ گل علی بابایی در «عبدالله»، از شهید عبدالله؛ حمید داوودآبادی در «با تیر و کمان»، از حاج امینی؛ فرامرز جعفرزاده در «آن تلاش بی‌دریغ»، از سروان شهید مجتبی تهامی؛ حسین مال‌امیری در «گردان انبیاء»، از شهید حاج حسین خرازی؛ سید حسین شکری در «آقا سید»، از شهید سید محمدجواد امامیان؛ فتح‌الله نادعلی در «منم مهدی خندان»، از شهید مهدی خندان و عباس پاسیار در «مردی به صلابت کوه‌های کردستان»، از شهید علی احمدی یاد می‌کند.

فرهنگ جبهه، جهاد سازندگی در دفاع مقدس

مرتضی نریمانی؛ [بی‌جا]: زاینده‌رود، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۱۳۵ ص.: عکس. - (سنگرسازان بی‌سنگر؛ ۱).

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

کتابنامه: به صورت زیرنویس.

کتاب دارای بخشهای مختلفی است. نویسنده ابتدا به تعریف فرهنگ و نمودهای فرهنگی در راستای جنگ پرداخته است و بعد، موضوعاتی را بیان کرده و برای هر کدام، از ابیات و احادیث مثالی آورده و این موضوعها را با خاطراتی از رزمندگان جهادگر ارتباط داده است. موضوعهای بیان شده عبارتند از: خلوص نیت، نماز، توجه خاص به احکام عبادی، تعلیم و تعلم، ایثار و از خودگذشتگی، شهادت‌طلبی، شجاعت، برخورد با اسیران جنگی، قاطعیت در برابر دشمن، حفظ شعائر اسلامی، مزاح، ورزش و تفریح، عرفان، امر به معروف، تواضع، توجه به قرآن مجید و غیره. برای هر کدام از موارد بالا، مطالبی بیان شده است که غالبا از خاطرات و دستنوشته‌های رزمندگان جهادگر هستند.

قاصد سپیده

بازنویس: محمدرضا یوسفی کوپایی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، لشکر زرهی ۸ نجف اشرف، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۱۲۷ ص.: (مجموعه نجف در کربلا؛ ۹، خاطرات).

طراح روی جلد: غلامرضا راهپیما.

کتاب حاضر، حاوی ۱۱۲ خاطره از دوران هشت سال دفاع مقدس است. کتاب مملو از ایثارگری، شهادت‌طلبی، دلاوری و مقاومت رزمندگان اسلام است. دو نمونه از خاطرات به اختصار نقل می‌شود.

رحمان محمد زمانی می‌گوید: چند نفری داخل سنگر نشسته بودیم که گلوله‌ی خمپاره‌ای نزدیک سنگر اصابت کرد. سقف سنگر فرو ریخت. هر یک از ما قصد فرار از سنگر را داشت. شهید سید مهدی رهنمایی کتف خود را ستون سقف در حال ریزش کرد و به ما گفت سریعا از سنگر خارج شوید. تا آخرین نفر ما از سنگر بیرون آمدیم، ولی آن شهید بزرگوار از سنگر خارج نشد.

علی فتاحیان نیز می‌گوید: شهید حسن قجه‌ای شبها به آسایشگاه سرکشی می‌کرد. هوا سرد بود و با کمبود پتو مواجه بودیم. هر شب چند نفر بدون پتو می‌ماندند. او نیمه شب پتوی خود را روی افراد می‌انداخت و خود در آن هوای سرد کردستان بدون پتو می‌خوابید. در حالی که نام او لرزه بر اندام ضد انقلاب می‌انداخت.

[صفحه ۸۹۸]

قزلچه: مجموعه خاطرات رزمندگان اسلام (دفتر ۱)

به کوشش محبوبه ربانی، ماجده موالی‌زاده. - تهران: مؤسسه فرهنگی آفرینه، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۱۴۲ ص. - (بر موج‌های خاطره، دفتر اول).

صفحه عنوان به انگلیسی: Qazalche

شمارگان: ۳۱۰۰ نسخه.

کتاب حاضـر شامل بیست خاطره است که از قول و یا با قلم رزمنـدگان در مناطق مختلف عملیاتی و اردوگاههای اسارت ارائه شـده است. هر خـاطره به طور اجمالی در دو تا پنـج صـفحه ارائه شـده است. تمامی خاطرات مسـتند و واقعی است. عناوین خاطرات و نام نویسـندگان آنهـا از این قرار است: «توپچی»، اسـماعیل میرزا بـاقری؛ «کربلاـ رفتن هم، ماجرا دارد»، داود غفارپور؛ «جشن بسـیجی»، علی‌اصـغر رحیمی؛ «با یادهای زلال»، سید نظام مولا هویزه؛ «لبهای خاموش»، الف. حسینی؛ «بیا، تا خدا برویم»، م. کاشانی؛ «قزلچه»، گل علی بابایی؛ «فقط، ده تومان»، مجید فتوکیان؛ «جنگ بیسـیم‌ها»، وافی (از گردان الحدید)؛ «مرد آهنین»، سـلیمانجاه، و رامجدی؛ «و مـن مانـدم»، علی‌حسن جگینی؛ «مـا، همیشه بیـدارانیم»، م.ع.؛ «نگـاه خـدا»، نظر درخشـانی؛ «هفت تپه، شـبی، ابر... شـبی، صـدا، کشـیک به یاد ماندنی»، هاشم رایی‌زاده؛ «شیعه همیشه مظلوم»، محمدرضا مظفری؛ «یادداشتهای یک بسیجی اسیر، نورانیت»، م. گ. و «دلباخته»، عبدالله عوایدی.

قطعه‌ای از بهشت

به اهتمـام دفتر هنر و ادبیـات ایثار (بنیاد جانبازان)، ویراسـتاران: مهـدی بیگلری، محمود رفیعی. - تهران: بنیاد مستضـعفان و جانبازان انقلاب اسلامی، دفتر هنر و ادبیات ایثار، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۲۲۸ ص. - (... جرعه‌ای از کوثر؛ ۱۷ - ۳).

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

این کتاب، گفت و شنودی است با پنج تن از رزمندگان، فرماندهان و جانبازان دفاع مقدس که طی آن، خاطرات خود را از حوادث انقلاـب و به ویژه جنـگ تحمیلی بـازگو می‌کننـد. این اشـخاص عبارتنـد از: حبیب آقـاجری (فرمانـده‌ی منطقه سه ماهشـهر)، احمد دادبیـن (از مبـارزان فعـال قبـل از انقلاـب بر ضــد رژیـم شاه و پس از آن، از فرمانــدهان دوران دفـاع مقــدس)؛ جانبـاز علیرضـا شجـاع‌داوودی (که بـا تصور شـهید شـدنش، به سـردخانه سپرده می‌شود و دو هفته را در آنجا می‌گذرانـد، اما به هنگام دفن وی در می‌یابند که زنده است)، جانباز رضا غزلی (مسؤول شـناسایی و جمع‌آوری اطلاعات در منطقه‌ی کردسـتان) و جانباز علی فضـلی (از فرماندهان بسیج و سپاه در دوران دفاع مقدس).

کارت شناسایی، مجموعه خاطره

تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، (چاپ اول): ۱۳۶۶.

۱۱۵ ص.

بالای عنوان: برگزیده آثار مسابقه فرهنگی قرارگاه خاتم‌الانبیا (ص).

کتـاب «کـارت شـناسایی»، حـاوی ده خـاطره از رزمنـدگان اسـلام است، بـا عنـاوین: «حماسه‌ی چزابه» (از محسن افخمی روحانی)، «بدشانسـی» (احمد صابری)، «ناگهان دسـتم سـنگین شد» (فرید محمد صالحی)، «کارت شناسایی» (نویسنده‌ی ناشناس)، «راه خونین کربلاـ» (عبـاس نـوری زنوز)، «کمین» (امیر فتـح‌الله پوراصـل)، «آخرین گلوله» (شـهید ایرج میری)، «بلمهـای روان بر موج‌هـای سـبز پیروزی» (حسـین ثنـایی‌نژاد)، «علاـج درد» (مریـم جمشـیدی) و «نـبرد فتـح المبین» (محسن پرویز). هر یـک از این خـاطرات، بیـانگر گـوشه‌ای از دلاـوری رزمنـدگان اسـلام است. در خـاطره‌ی «کمین»، امیر فتـح‌الله پوراصـل از کمین در مریـوان، عملیـات شـناسایی، برخورد به میـدان مین و سـپس مواجهه با تانک بدون خدمه‌ی دشـمن، برداشـتن دوربین و باطری و بیسـیم آن، مواجه شدن با آتش دشمن هنگام برگشت، و

[صفحه ۸۹۹]

بازگشت بدون دادن تلفات سخن می‌گوید. او شرح می‌دهد که چگونه عراقی‌ها به تصور این که چند گردان نیرو در آنجاست، دهکده‌ای را که شناسایی کنندگان به آنجا رفته بودند، زیر آتش گرفتند؛ در حالی که تنها چهار نفر رزمنده در آنجا بوده‌اند و با انبوهی اطلاعات به پایگاه برگشته‌اند!

کبوتران امید: خاطرات خلبانان هوانیروز

گردآوری امیر معصومی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۰.

۶۰ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات؛ ۱۸).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The pigions of Hope, Memoris of the Army Aviation pilots

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

مندرجات: حسن لبویی؛ زندگی دوباره؛ دو خاطره در یک مأموریت؛ کبوتران امید.

این کتاب، مجموعه‌ی چهار خاطره از خلبانان هوانیروز است. در خاطره‌ی «حسن لبویی»، یکی از خلبانان هنگام انتقال نیروهای بسیجی با دوست دوران دبستان خود - معروف به «حسن لبویی» - روبه‌رو می‌شود. پس از عملیات، مجروح ناشناسی سعی می‌کند با ایما و اشاره بفهماند که در بدنش نارنجک منفجر نشده‌ای وجود دارد. او که همان «حسن لبویی» بود، شهید می‌شود، ولی جان عده‌ای را نجات می‌دهد. «زندگی دوباره»، گم شدن خلبان و هلی‌کوپتر در منطقه، درگیری با نیروهای عراقی، نجات و بازگشت به میهن را بیان می‌کند. خاطره‌ی بعدی، حکایت رشادت خلبانان هوانیروز در مواجهه با نیروهای عراقی، و مدد امدادهای غیبی در یاری به رزمندگان است. آخرین خاطره، «کبوتران امید»، خاطره‌ی خلبانی است که هلی‌کوپتر او هدف قرار می‌گیرد و او با افراد همراهش مجبور به فرود می‌شود. آنها تحت محاصره قرار می‌گیرند. مهمات آن‌ها تمام می‌شود. تصمیم می‌گیرند تسلیم دشمن نشوند. در آخرین لحظات صدای هلی‌کوپترها را می‌شنوند و نجات پیدا می‌کنند.

کجایند مردان مرد: مجموعه خاطرات

بازنویسی حمید داوری. - [تهران]: دانشگاه امام حسین (ع)، دانشکده افسری (علوم پایه نظامی)، (چاپ اول): ۱۲۰.۱۳۷۶ ص.: عکس.

طراح روی جلد: جلال عباس مجیدی.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر، در سه بخش، حاوی ۲۲ خاطره درباره‌ی شهید محمدرضا افیونی، ۲۸ خاطره درباره‌ی شهید رسول هلالی و ۲۱ خاطره درباره‌ی شهید حاج اصغر جوانی است. این خاطرات به نقل از افراد خانواده، دوستان، آشنایان و همرزمان این شهیدان در ارتباط با دوران کودکی، تحصیلات، اخلاق و خصوصیات رفتاری آنان، دقت در حفظ بیت‌المال، مناجات و راز و نیازها، روزهای قبل از شهادت، آخرین دیدار، نحوه‌ی تشییع شهادت، تشییع جنازه، پیامها و وصیتنامه‌های شهیدان گردآوری و ارائه شده‌اند. سروده‌ای در وصف شهید حاج اصغر جوانی نیز در کتاب به چاپ رسیده است.

کرامات جبهه، امدادهای غیبی

امیر معصومی. - تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، سازمان عقیدتی سیاسی، معاونت تبلیغات و روابط عمومی، (چاپ اول): ۷۲.۱۳۷۳ ص.

طراح روی جلد: فرهاد صادقی امینی.

[صفحه ۹۰۰]

مندرجات: سرود کوه؛ سلام بر ماه؛ سلام بر باد؛ وای حسین کشته شد؛ عطر بهشت؛ دو راهی؛ سرباز آن آسمان؛ محاصره؛ هفت اعجاز؛ شفا؛ مین‌های بی‌آزار؛ شعله هدایت قرآنی در آسمان؛ اگر مردید؛ گنجشک‌ها؛ ناله‌های لودر؛ اگر باران نیاید؛ فتح میمک؛ جنود خدا؛ توفان شن؛ مرتضی می‌آید.

«کرامات جبهه»، خاطرات رزمندگان از دوران دفاع مقدس است. این کرامات، در واقع، امدادهای الهی و غیبی به رزمندگان اسلام در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل بوده‌اند. هر یک از این کرامات به نوعی شگفتی آفرین و نشان دهنده‌ی الطاف بی‌پایان خداوند هستند. در یکی از این خاطرات - با نام «سرود کوه»، از «محمد وردایی» - چنین نقل شده است: روز دوم اردیبهشت ۱۳۶۰ هنگام عملیات فتح «قله‌ی بازی دراز»، تانکها و بالگردهای عراقی به روی رزمندگان آتش می‌گشایند. رزمندگان شروع به خواندن آیه‌های «الم تر کیف فعل ربک باصحاب الفیل» و «وجعلنا من بین ایدیهم سدا و من خلفهم سدا فاغشیناهم فهم لا یبصرون» می‌کنند. کوه می‌لرزد. بالگردها و هواپیماها بمبها را می‌ریزند. و صدای انفجارها شنیده می‌شود. پس از لحظاتی، رزمندگان تانکهای عراقی را که توسط هواپیماها و هلی‌کوپترهای خود آنها بمباران شده و سوخته‌اند، مشاهده می‌کنند. صدای تکبیر رزمندگان بلند می‌شود و فتح «قله‌ی بازی دراز» آغاز می‌گردد.

کلک مشکین

علی بابامیری؛ بازنویسی قسمتی از متن: رقیه حیدری با همکاری ساعد نیکبخت، علی‌اکبر محمدزاده. - [قم]: علی بابامیری؛ مومنین، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۶۰ ص.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

کتاب، یادنامه‌ی چهار برادر شهید، به نامهای «ابوالقاسم، هادی، علی‌اکبر و ابوالحسن محمدزاده»، است. کتاب چهار بخش دارد؛ بدین قرار: «۱) واگویه‌های مادر شهید: مادر شهید با یکی از پسرهایش از شنیدن خبر شهادت قاسم، که کاملا سوخته بود، سخن می‌گوید؛ ۲) تفسیر عشق از نای علی‌اکبر: علی‌اکبر بعد از شهادت هادی و ابوالقاسم به دیدار ابوالحسن می‌رود تا در کنار او باشد. ابوالحسن هم در عملیات دیگری به شهادت می‌رسد؛ ۳) روایت شمع و پروانه از زبان سردار شهید طوسی: شرح چگونگی شهادت قاسم؛ ۴) اظهارات همسر شهید ابوالحسن محمدزاده در بیان ویژگی‌های اخلاقی شهید» یک زندگینامه کوتاه، وصیتنامه و خاطراتی چند از هر برادر شهید نیز در این بخش آمده است.

گردان ما

تهیه کننده دفتر سیاسی سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران؛ ویراستار امیر معصومی. - تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، معاونت تبلیغات و روابط عمومی، مدیریت انتشارات، (چاپ اول): ۹۱.۱۳۷۶ ص.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

مندرجات: گردان ما / رضا صبوری‌زاده؛ خارها و گل‌ها / غلامحسین باقری؛ تکاوران / احمد شمس‌زاده علوی؛ جنگ ما / علی زارع؛ کوه پیکران / جلیلی؛ حماسه سومار / محمود رستمی.

این کتاب، مجموعه‌ی خاطرات رزمندگان است که موضوعهای آنها عبارتند از: «فرمانده‌ی گردانی که در عملیات غرب مجروح می شود و هنگام انتقال به پشت جبهه، در اثر اصابت خمپاره، مجروحیت او مضاعف می‌شود؛ عملیات فتح المبین و تصرف ارتفاعات رقابیه، تنگه‌ی رقابیه، تنگه‌ی مشتاق و سایتهای یک، دو، سه و پنج و ادغام نیروهای ارتش و سپاه در هنگام عملیات و عبور از میدان مین پس از خوابیدن عده‌ای داوطلب روی سیمهای خاردار؛ انهدام اسکله البکر پس از عملیات و اسارت تعدادی از نیروهای دشمن و غرق شدن ناوچه پیکان در اثر اصابت گلوله‌ها و

[صفحه ۹۰۱]

موشکها؛ فتح منطقه‌ی پنجوین و بعد از چند سال عقب‌نشینی از آن از طریق سه راه جندالله و دشت شیلر؛ عملیات ارتش و عشایر غرب برای باز پس گیری منطقه‌ی عشایر؛ منطقه‌ی سومار و پیشروی دشمن در روزهای جنگ (مرداد ۶۷) که با رشادت و درگیریهای پی در پی نیروها، منطقه، پاکسازی و دشمن مجبور به عقب‌نشینی می‌شود».

گریه‌ی اروند

[گردآورنده] محمدرضا هندیانی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۲.

۹۹ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۸۰)

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Cry of The Arvand

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

مجموعه‌ی حاضر شامل هفده خاطره تلخ و شیرین رزمندگان از دوران حضور خود در صحنه‌های نبرد حق علیه باطل است. در خاطره‌ای، یک بسیجی هفده ساله با خوابیدن درون قبر، با استغاثه، از درگاه خدا تقاضای عفو گناهان می‌کند. در خاطره‌ای دیگر، در عملیات والفجر هشت، رزمندگان، تحت محاصره قرار دارند و لطف الهی با بارش باران شامل حال آنها می‌شود و دشمن را زمین‌گیر می‌کند و رزمندگان را پیروز. خاطره‌های دیگر از عملیات خیبر می‌گویند و از امداد آیه‌ی «و جعلنا»، از جبهه می‌گویند که نه تنها مکتب شهادت و شهامت بود، بلکه مکتب محبت و رفافت هم بود؛ خط شکنانی را وصف می‌کنند که با دلاوری خود امان از دشمن بریده بودند و با اخلاص و ایمان خود و با رشادت و دلاوری و از خودگذشتگی و جانبازی در کنار اروندرود در سردشت و بستان، و در عملیاتهای خیبر، والفجر، طریق القدس و فتح المبین، دشمن بعثی و منافقان و خدانشناسان را به یاری خدا عقب رانده، نصرت و پیروزی به ارمغان آوردند.

گلبرگهای خاطره

نگارشگران: محمدعلی دیباجی، محمدرضا ترکی، حسین سیدی، م. احسان. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، واحد تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۰.

ص. - (مجموعه خاطرات روحانیون رزمنده؛ ۱).

این کتاب مجموعه‌ی شانزده خاطره از روحانیون رزمنده (طلاب رزمی تبلیغی) است، که عنوان نام راوی و موضوع برخی از آنها به قرار زیر است: «شبهای میدان مین و نگهبانان... (از مرتضی حاج باقری، عملیات والفجر یک، مهران)؛ راهنمای سینه‌خیز (حسین گل‌محمدزاده، عملیات کربلای هشت، شلمچه)؛ بسیجی شوخ (سید حسن جلالی، عملیات محرم، شمال فکه)؛ اسرای غنیمتی (عبدالله رحمانی، عملیات بیت المقدس، خرمشهر)؛ بر فراز تپه‌ها (ماشاءالله عارفی، عملیات کربلای یک، مهران)؛ تگرگهای آسمانی (سید منصور قاسمی‌نژاد، عملیات کربلای ده، شهر ماووت)؛ در آخرین تماس (ذبیح‌الله جعفری، عملیات ایذایی، مهران)؛ شب هور (فتح‌الله جعفری، عملیات قدس یک، هورالهویزه) و...».

گمشده

تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، معاونت انتشارات، مرکز فرهنگی مدیریت امور کتاب، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۸۰ ص. - (مجموعه خاطرات جنگ؛ ۳).

مندرجات: از پادگان تا پادگان؛ حماسه ایثار؛ شهر من، خرمشهر؛ گمشده؛ ثبت نام؛ شش روز مقاومت؛

[صفحه ۹۰۲]

خاکریز.

کتاب «گمشده» حاوی هفت خاطره از شهدای دفاع مقدس است. «از پادگان تا پادگان» خاطره‌ای از عملیات فتح المبین است. «حماسه‌ی ایثار» درباره‌ی عملیات کربلای پنج است. «شهر من، خرمشهر» از دلاوری‌های مردم و رزمندگان در خرمشهر سخن می‌گوید و «ثبت نام» از علاقه‌ی نوجوانان به شرکت در جنگ. «شش روز مقاومت» درباره‌ی مقاومت دلیرانه‌ی رزمندگان است و «خاکریز» در مورد رشادتهای رزمندگان در جبهه. در خاطره‌ی «ثبت نام» آمده است: زنی همراه پسر نوجوانش، که لال است، برای نوشتن نام او جهت اعزام به جبهه، به مسجد محل می‌رود. زن، همسر مشهدی یدالله، صاحب حمام بغل مسجد است که در اثر حمله‌ی موشکی دشمن به شهادت رسیده است. مسؤول ثبت نام با به یاد آوردن زمانی که همه‌ی رزمندگان به حمام مشهدی یدالله می‌رفتند، با ثبت نام نوجوان، موافقت می‌کند و از او می‌پرسد که می‌خواهد در جبهه چه بکند؟ و او می‌نویسد من برای رضای خدا به جبهه می‌روم، نمی‌توانم سخن بگویم، ولی می‌توانم در تدارکات و قسمتهای دیگر کار کنم.

گمشده‌ای در شیاکوه، خاطرات دانشجویان دانشگاه علامه طباطبایی

به کوشش: غلامرضا نباتی مقدم. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۲.

۱۷۹ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۵۵).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Lost in Shiakouh, The Memoirs of the Students of Allameh Tabatabai University

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

«گمشده‌ای در شیاکوه» حاوی سی خاطره از جبهه‌های نبرد حق علیه باطل با عنوانهای مختلف از دانشجویان دانشگاه علامه طباطبایی است. این خاطرات، حال و هوای معنوی جنگ و گاهی، صحنه‌های عاشقانه‌ی رفتار بسیجیان و زمانی، نغمه‌های عارفانه‌ی آنها در مناجات با خداوند را بیان نموده است. همچنین موقعیت برخی عملیاتها (از جمله کربلای پنج، والفجر نه، نصر هفت و چند

عملیات مهم دیگر) در بین این خاطرات آورده شـده است. رزمنـدگان، مناطق جنگی را توصـیف کرده، از شـهیدان همرزم خود یاد کرده‌اند. خاطرات «ماشاالله پر نور»، تحت عنوان «خاک شیاکوه»، از صبر و استقامت و گذشت مادران شهیدان سخن گفته است.

لبخند پدر: مجموعه خاطرات فرزندان شاهد

بازنویسی علی‌رضا علی‌زاده؛ تصویرگر حمیدرضا بیدقی؛ زیر نظر کارشناسی ادبی بنیاد شـهید انقلاب اسلامی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۳۵ ص.: مصور (رنگی).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

منـدرجات: کفش / زهرا سـلگی؛ نهـال دوستی / فاطمه خوشـکارم؛ زیارت / فاطمه پیشاهنگ؛ آتش آشتی / الناز بادقت؛ مقام اول / حمید باقرزاده؛ من فرزند شـهید هستم / سعیده رستمی؛ لبخند پدرم / الهام اژدری؛ برکت / شکوفه جهانی؛ معذرت می‌خواهم / لیلا کمانمکش؛ قورباغه‌ها / علی هاشـمی سیاوشانی؛ دیدار / علی ویسی؛ دوستی / محمدحسین بهمنش؛ بهترین شب / فاطمه یخچالیان؛ اذان مغرب / الهام قرصی؛ آب / علی‌اکبر صادقی.

این کتاب، مجموعه‌ی سـیزده خاطره از فرزندان شاهد است. مطالب خاطرات عبارتند از: «خاطره‌ای از روز اول مدرسه؛ کاشـتن نهال در کار عملی مدرسه؛ زیارت حرم مطهر امام رضا (ع)؛ بردن آش به منزل همسایه که باعث

[صفحه ۹۰۳]

آشتی‌کنان شـد؛ بر جای مانـدن قطره‌ی خون بر روی روزنامه‌ی دیواری جنگ و برنده شدن در مسابقه؛ شـهادت پدر و افتخار فرزند شهیـد؛ آشپزی در زمان بیماری مادر و یاد و خاطره‌ی پـدر؛ آرزوی مهمان داشـتن و رسـیدن مهمان؛ ادای نماز دختر شـهید و انتظار برادر او برای پایان نمازش؛ روز سـرد و قورباغه‌ها؛ دکلمه در حضور حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی؛ برخورد توپ به صورت پسر همسایه و معـذرت خواهی از وی؛ خواب دیـدن شـهید و تقاضای او برای خوب درس خواندن؛ افطار کردن در ماه رمضان و تقسـیم آب در روز عاشورا».

لبیک لحظه‌ها

تدوین: حمید رئیسی. - [اصفهان؟]: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، لشکر مقدس ۱۴ امام حسین (ع)، ۱۳۷۵.

۱۵۳ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان: مجموعه آثار؛ ۴۵).

طرح جلد: مهدی تمیزی.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب «لبیک لحظه‌ها» مجموعه خاطرات رزمندگان اسلام است که به مناسبت کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و ۲۳ هزار شهید استان اصـفهان گردآوری و به حماسه‌سازان نبرد رمضان و خط شـکنان و شـهید امینی‌پور تقـدیم شـده است. این خاطرات به صورت روز شمار از تاریخ ۲۹ / ۷ / ۶۱ تا ۱۰ / ۱۱ / ۶۲ تنظیم شده‌اند و تمامی آنها در ارتباط با نیروهای دارخوین و فرماندهان گردانهای لشکر چهـارده امـام حسـین (ع) هسـتند کـه در عملیاتهـای محرم (مرحله‌ی اول و دوم)، والفجر مقـدماتی، والفجر دو، والفجر چهـار و بیت المقدس، همراه با نویسـنده‌ی این خاطرات، حماسه آفرینی نمودند. در طول عملیاتهای یاد شده، نویسـنده‌ی خاطرات به همراه شهید

مهدی زیدی، اصغر شفیعون، جواد جعفرپیشه و حسن حسینی (که در واحد اطلاعات بود) و همراه با سایر رزمندگان، در سختترین شرایط ممکن شجاعانه جنگیدند و جمعی نیز به لقاءالله رسیدند.

لحظات مرگ و زندگی

[سپاه پاسداران انقلاب اسلامی]. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ستاد مرکزی، ۱۲۱.۱۳۶۴ ص.

شمارگان: ۱۵۰۰۰۰ نسخه.

مندرجات: شناسایی؛ حماسه‌ی خرمشهر؛ حماسه مقاومت؛ خودسازی؛ نیروی ایمان؛ آرزوی شهادت؛ حماسه یک شبیخون؛ شهادت فوزی عظیم؛ عشق شهادت؛ استتار؛ احدی الحسنیین؛ در محاصره؛ شعار تانک؛ عبور از کانال؛ لحظات اضطراب؛ در انتظار حمله؛ در قلب دشمن؛ در انتظار شهادت؛ خبر حمله؛ کربلائی‌ها؛ نصرت الهی.

این کتاب، مجموعه‌ای از خاطرات برادران رزمنده‌ی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی است که در آنها، به عملیاتهای مختلفی در آبادان، خرمشهر، فکه، رقابیه، دارخوین، سلیمانیه، بستان، کردستان و... اشاره و از شهدای بزرگواری چون «حاج شریف‌زاده، عابدی، غلامرضا باصری، محمد کوهی، سید ابوالفضل حسینی، مهدی سیفی، ابوالقاسم مختاری، سید ضیاء گلدانساز و احمد دهقان» نام برده شده است. این خاطرات مشحون از دلاوری، شجاعت، ایثار و فداکاری برادران رزمنده بوده، نمونه‌هایی از امدادهای غیبی و یاوری خداوند به رزمندگان دلیر و با ایمان رزمنده در جبهه‌های حق علیه باطل را ارائه می‌دهد و هر خاطره، یک برگ زرین از تاریخ مقاومت و دفاع مقدس هشت ساله‌ی ملت خداجوی ایران است.

[صفحه ۹۰۴]

لحظه‌های آسمانی: کرامات شهیدان

غلامعلی رجائی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول):۱۳۸۰ [۶،۱۶۰] ص.: عکس.

کتابنامه: ص. [۱۶۰].

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب، حاوی خاطراتی از همرزمان و خانواده‌های شهدا، با محوریت موضوعی کرامات شهیدان است. کتاب، حاوی ۱۵۹ خاطره است. موضوع بعضی از خاطرات و نام شهید مربوطه عبارت است از: «چشم باز کردن بعد از شهادت (شهید علی‌اکبر صادقی)؛ خبر بازگشت یک مفقودالاثر (شهید ذبیح‌الله فرید میرزایی)؛ دیدار دختر شهید با پدر، چند سال بعد از شهادت وی در مدینه‌ی منوره (شهید نادعلی کرم‌علی)؛ آگاه شدن همسر شهید توسط خود وی از چگونگی شهادتش (شهید سید احمد رفیعی)؛ خبر دادن از چگونگی زندگی در بهشت و داشتن بدنی کامل در هنگام دفن (محمدحسین فهمیده)؛ خبر دادن از شهادت و ارتباط با امام زمان (عج) (شهید علی‌اصغر بربری)؛ خبر دادن از پیروزی در یک عملیات به واسطه‌ی حضرت زینب (س) (شهید محمدحسین یوسف اللهی) و...».

لحظه‌های انتظار

تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مرکز فرهنگی سپاه، معاونت انتشارات، مدیریت امور کتاب، ۹۲.۱۳۷۴ ص.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب به مناسبت سالگرد هشت سال دفاع مقدس، ۳۱ شهریور ۱۳۷۴ منتشر شده است.

مندرجات: اشاره؛ میدان مین؛ نبرد با هلیکوپتر؛ از نینوا تا «نینوا»؛ رهایی؛ لحظه‌های انتظار؛ بازگشت؛ حکایتی از حمله؛ تشنه آب فرات؛ روزی که از آفتاب متنفر شدم؛ کانال.

این کتاب، مجموعه‌ی ده خاطره از رزمندگان اسلام است که خاطرات خود را از عملیاتهای مختلف نوشته‌اند و از رشادتها، شجاعتها، سختیها و مشکلاتی که در نبرد با دشمن داشته‌اند سخن گفته‌اند. از جمله‌ی آنها، بیان کرده‌اند که چگونه رزمندگان ایثارگر و شهادت طلب اسلام در میدانهای مین خود را روی مینها می‌انداختند و با بدنهای خود پل می‌ساختند تا رزمندگان دیگر بتوانند خود را به قرارگاه دشمن برسانند. در جای دیگر آنها شاهد بریده شدن سرهای پاسداران اسلام توسط کردهای خود فروخته بودند. و در موارد بسیاری نیز نظاره‌گر تسلیم ذلت‌بار دشمنان بعثی به رزمندگان ایثارگر اسلام بودند.

لحظه‌های تب‌دار

نویسنده: محمود زهرتی؛ به کوشش محمدقاسم فروغی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۱.

۶۳ ص. - (مجموعه آثار و ارزشهای دفاع مقدس؛ مجموعه خاطره: ۸).

مندرجات: آشنا، دو کبوتر، ستاره‌ها، یک شب ابر یک شب قورباغه، بیست و پنج همراه، لحظه‌های تب‌دار، فسفری، وجعلنا، آینه، چتر منور عمو غلام.

کتاب «لحظه‌های تب‌دار» مجموعه‌ی ده خاطره با موضوعهای زیر است: «آشنا»، عقب‌نشینی رزمندگان، شهادت بعضی و نجات بعضی دیگر؛ «آن دو کبوتر»، عملیات فتح المبین و نجات رزمندگان و شهادت برخی از آنها؛ «ستاره‌ها»، هور و به هوش آمدن فرمانده‌ی مجروح در قایق، تصحیح مسیر و نجات از دست دشمن؛ «یک شب ابر، یک شب قورباغه»، هور و کمین عراقی‌ها و صدای قورباغه‌ها که صدای پارو زدن را محو می‌کند؛ «۲۵ همراه»، حلمه‌ی ۲۵ خط شکن به عراقی‌ها، بدون پشتیبانی؛ «لحظه‌های تب‌دار»، ایستادگی رزمندگان در خرمشهر، خیانت بنی‌صدر، جنگیدن با دست خالی و شهادت؛ «فسفری»، هور و پاتک دشمن و شکست پاتک؛ «وجعلنا»، کمک آیه‌ی

[صفحه ۹۰۵]

نهم سوره‌ی یس و امدادهای غیبی به رزمندگان؛ «آیینه»، هور و جزایر مجنون و هدف قرار دادن چرخبال دشمن؛ «چتر منور عمو غلام»، یک چتر منور، هدیه‌ی عمو غلام برای فرزند.

لحظه‌های سرخ پرواز

به کوشش مهدی فراهانی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۱۰۲ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۱۰۸).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Red Moments of Ascending

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

مندرجات: گوشه چشم تو چرا شد کبود؟؛ دیار بهمن؛ تا انتها حضور؛ انگشتر؛ شال سبز؛ کمر درد و آب مروارید؛ من از زیر باران خون آمدم؛ از ناسوت تا لاهوت؛ مرا زینب گونه بار آور؛ در رکاب یار.

کتاب «لحظه‌های سرخ پرواز» بیانگر خاطرات لحظات عروج رزمندگان اسلام است. برخی از خاطرات عبارتند از: «گوشه چشم تو چرا شد کبود؟»، شهادت مسعود سینده و شهرام حسامی، در منطقه‌ی ماووت، با پهلوی دریده و زبان تشنه؛ «دیار بهمن»، شهادت بهمن کیانی‌موحد، در شلمچه، با گلوی سوراخ شده و با فریاد یا حسین؛ «تا انتها حضور»، شهادت محسن نورعلی‌شاهی در عملیات نصر هفت، در منطقه‌ی دوپازا؛ «انگشتر»، شهادت محمد ساروقی، که انگشتش همراه با انگشتری فیروزه قطع شد؛ «شال سبز»، شهادت سید محسن مدتی، هفده ساله؛ «کمر درد و آب مروارید»، شهادت جواد کارگر (بیست و سه ساله) با ترکشی در چشم و مجتبی نفر (پانزده ساله) با قطع شدن سر و....

لحظه‌های گریز، خاطرات چند تن از اسرای عراقی

ترجمه حمید محمدی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۲.

۱۶۰ ص.: (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۴۱).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Moments of Scape, Memoirs of Iraqi Pows

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی هفت خاطره از اسرای عراقی است که توسط حمید محمدی گردآوری و ترجمه و تنظیم شده است. آنچه در این خاطرات به چشم می‌خورد، روحیه ضعیف اکثر نیروهای عراقی (به جز عده‌ای از افسران کادر بالا و کادر ریاست جمهوری و افسران عضو حزب بعث) است. «همدردی بیشتر سربازان عادی ارتش عراق با رزمندگان اسلام و خواست آن‌ها برای تسلیم شدن، تعجب آن‌ها از روحیه‌ی ایثار و شهادت‌طلبی رزمندگان اسلام و شگفتی از مقاومت این افراد با نفرات اندك و سلاحهای سبك و معمولی در مقابل ارتش مکانیزه و تا بن دندان مسلح عراق، و اسیر شدن افراد عراقی توسط بسیجی‌های کم سن و سال و چگونگی خنثی سازی حملات تانکها و نیروهای زرهی عراق توسط افراد پیاده» از نکات برجسته‌ی این خاطرات است.

لحظه‌های ماندگار

محمد خامه‌یار. - [بی‌جا]: نشر سامیر، (چاپ اول): ۱۳۷۷. ۹۶ ص.

طراح روی جلد؛ حسن موسی‌زاده.

کتاب «لحظه‌های ماندگار» مجموعه‌ای از خاطرات درباره‌ی رزمندگانی است که با شوق به دیدار معبود شتافته‌اند

[صفحه ۹۰۶]

و با هدف جاودان ساختن خاطرات رزمندگان شهید، تهیه شده است. راویان این خاطرات، دوستان و خانواده‌های شهیدان شهرستان خمین هستند. این خاطرات لحظات خداحافظی شهیدان و آخرین لحظات دیدار آنها با خانواده‌هایشان را باز می‌گویند؛ لحظاتی سرشار از معنویت و احساس هستی؛ لحظاتی که همگی آغوش گشودن شهید را برای عروجی ملکوتی به چشم می‌بینند و همچنین، لحظات وداع رزمندگان با عزیزانشان (با فرزندی که در قنداق است یا کودکان خردسال) و لحظات دل بریدن و دل کندن و راهی شدن به دیار معشوق را به تصویر می‌کشد. چاپ کتاب با همکاری تیپ سوم پیاده‌ی مالك اشتر از لشکر هفده علی بن ابیطالب (ع)

و ستاد یادواره‌ی سرداران و یک هزار شهید شهرستان خمین به انجام رسیده است.

ماهی، آب

به اهتمام دفتر هنر و ادبیات ایثار (بنیاد جانبازان)؛ ویراستاران امیرمسعود شایسته، محمود رفیعی، مهدی بیگلری. - تهران: بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی، دفتر هنر و ادبیات ایثار، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۱۳۴ ص. - (جرعه‌ای از کوثر؛ ۴).

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

این کتاب به پاس فرخنده سال امیر پارسایان امام علی (ع) منتشر شده است.

مندرجات: اشاره؛ العفو؛ خوشه‌های وصل؛ پشت خاکریزی دیگر؛ ماهی، آب؛ اشک، آینه.

کتاب «ماهی، آب» چهارمین کتاب از مجموعه‌ی جرعه‌ای از کوثر است، که به زندگی و خاطرات جمعی از جانبازان می‌پردازد. در مصاحبه با هر یک از جانبازان، سعی شده است گوشه‌ای از خاطرات و زندگی آنها روشن شود. کتاب از شش بخش تشکیل شده که در هر بخش با یکی از جانبازان جنگ تحمیلی مصاحبه شده است. «اشاره» مصاحبه با محمود رفیعی؛ «العفو» با مصطفی باغبانی؛ «خوشه‌های وصل» با منصور رحیمی؛ «پشت خاکریزی دیگر» با علیرضا سربخش؛ «ماهی، آب» با وجیهه آزادگر (سربخش) و «اشک، آینه» با مصطفی سعید است. در هر بخش ابتدا جانبازان به معرفی خود می‌پردازند و اشاره می‌کنند که در کدام عملیات حضور داشته‌اند و در پایان سعی می‌کنند خاطرات شیرین و تلخی را ترسیم کنند که از جبهه‌های نبرد داشته‌اند.

مائده

به کوشش امیر معصومی. - تهران: ارتش، سازمان عقیدتی سیاسی، معاونت تبلیغات و روابط عمومی، دفتر سیاسی، آرشیو تاریخ جنگ، (چاپ اول): ۹۵.۱۳۷۳ ص.

طراح روی جلد: فرهاد صادق امینی.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب، مجموعه‌ی هشت خاطره است. عناوین خاطرات، نام راویان و موضوع آنها عبارت است از: «مائده»، سروان عزیزآبادی (آزادسازی قله‌ی شیاکوه توسط ارتش و سپاه)؛ «دیده‌بان»، سروان محمدعلی خانی (دیده‌بان قله، که باعث انهدام نیروهای دشمن می‌شود)؛ «دومین انفجار»، سرهنگ پور رضایی (نجات سرهنگ پور رضایی و بهمن سلیمانی چند روز پس از فرود اضطراری در کوهها)؛ «دیدار»، یک تکاور (نجات راوی بعد از سقوط خرمشهر توسط برادری که صبح همان روز در انهدام تانک شهید شده بود)؛ «رگبار»، استوار لنگرودی (نجات راوی در عملیات محرم پس از پنج روز)؛ «میر آسمان»، سروان اشرافی (شهادت میرحسن، که شهادت به او الهام شده بود؛ که در یک درگیری هوایی)؛ «عمو جلیل»، شهید بهروز مرادی (دفاع ۷۲ نفر از خرمشهر در زمان سقوط آن شهر)؛ «اجل معلق»، محمود گلشادی (اسارت راوی در عملیات فتح المبین، دادن اطلاعات غلط به دشمن و آزادی توسط سپاه).

[صفحه ۹۰۷]

محاصره: خاطرات دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی

به کوشش عبدالحمید رحمانیان؛ بازنویس ماندانا نورمجدی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۱۳۵ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۴۳).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Surrounded: The Memoirs of the Student of the martyred Beheshti University

کتاب حاضر مجموعه‌ی سی خاطره از ۲۷ دانشجوی دانشگاه شهید بهشتی است. که در این خاطرات، به «عملیات ارتفاعات دوپازا، عملیات در قصر شیرین و در ارتفاعات کانی دشت، عملیات بدر و عملیات والفجر هشت، عملیات فاو، عملیات کربلای پنج و حوادثی که در این عملیات برای یکی از گروههای غواص رخ داده بود، عملیاتهای انصار الحسین، والفجر هشت، جبهه‌ی رقابیه و عملکرد تخریبچیها، فتح سایت چهار و بسیاری از عملیاتهای دیگر تا هنگام پذیرش قطعنامه‌ی ۵۹۸ و استقرار نیروهای پاسدار صلح سازمان ملل و شلیک آخرین گلوله‌ها در جبهه‌های جنگ، شهادت چند تن از رزمندگان به دست کومله‌ها و هم چنین شهادت یکی از برادران بسیجی در اردوگاه اسرای عراقی و به بسیاری از امدادهای غیبی در جبهه‌های نبرد» اشاره شده است.

محکوم به جوخه اعدام

نوشته رحمان علوی؛ ترجمه محمد بنده‌وار؛ باز نوشته حسن بنی‌عامری؛ زیر نظر محمدقاسم فروغی جهرمی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارات، ۱۳۷۳.

۷۲ ص. - (مجموعه آثار و ارزش‌های دفاع مقدس: مجموعه‌ی خاطره؛ ۲۰: خاطرات اسرای عراقی).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مندرجات: زیاد طول نمی‌کشد؛ برای هزار بار مردن؛ محکوم به جوخه اعدام.

این کتاب مجموعه خاطرات اسرای عراقی است. در خاطره «زیاد طول نمی‌کشد»، راوی از تبلیغات دولت عراق درباره جنگ و کوتاه مدت بودن آن و این که نمی‌داند «چرا باید بجنگد؟»، ناتوانی فرماندهان در تحمل شکست، اجبار در اجرای دستور و روبه‌رو شدن با اعدام صحرایی در صورت تمرد، ترس و نگرانی و پرسش‌هایی نظیر «چرا باید تاوان قدرت‌طلبی صدام را او پس بدهد؟» و چراهای دیگر سخن می‌گوید. در «برای هزار بار مردن» اسیر عراقی، از روبه‌رو شدن با سه نفر ایرانی نفوذی در هنگام نگهبانی، استنطاق مافوقها، کتک خوردنها و بالاخره جایگزین کردن او با نگهبان دیگری می‌گوید. در «محکوم به جوخه اعدام»، سرباز عراقی از عزیمت به منطقه مهران، خستگی و پریشان حالی، تلاش برای حفظ برج دیده‌بانی سخن می‌گوید. او می‌گوید که پس از سقوط برج، مافوق وی درصدد به دست آوردن مدرکی برای اعدام او بود و اکنون اسارت به دست نیروهای ایرانی، رهایی از اعدام است.

مردان تنهایی من: بر اساس خاطراتی از سرداران شهید لشکر ۲۵ کربلا و لشکر ۱۷ علی بن ابیطالب

حسین ذکریائی عزیزی. - قم: حسین ذکریائی عزیزی، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۸،۱۱۶ ص.: عکس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب، حاوی خاطراتی از سرداران لشکر ۲۵ کربلا و لشکر هفده علی ابن ابی‌طالب (ع) است. افراد و موضوع برخی از خاطره‌ها بدین قرار هستند: «سردار بیقرار» (شهید حاج حسین بصیر)، شرح عملیات کربلای ده که در آن حاج حسین بصیر به شهادت رسید. «ستاره‌ی شلمچه» (محمدحسن قاسمی طوسی)، شرح عملیاتهای کربلای پنج و

[صفحه ۹۰۸]

کربلای هشت است. قاسمی در این عملیات به شهادت رسید. «ابوعمار»، (شهید حبیب‌الله افتخاریان ابوعمار)، خاطره‌ی شهادت ابوعمار در بمباران هوایی. «ناله‌های فراق» (شهید اسماعیل صادقی)، ناله‌های صادقی در دور افتادن از شهید مهدی زین‌الدین و شهادت وی در عملیات بدر است. «آخرین نماز عشق» (شهید جواد دل‌آذر)، شرح شهادت دل‌آذر در عملیات والفجر هشت در حال نماز خواندن است.

مردان درد

رحیم مخدومی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۰.

۸۰ ص.: مصور. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۴).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Men of pain

مندرجات: غریبه آشنا؛ روز عاشورا بر می گردم؛ گلی گم کرده‌ام؛ کوکبی از خاک؛ مردان درد؛ جامی شهید.

این کتاب، مجموعه‌ی شش خاطره از شهیدان است. «غریبه‌ی آشنا» خاطره‌ی مهاجر افغانی، «شهید عبدالرحیم جمشیدی»، از گردان بلال است که در شلمچه شهید شد. «روز عاشورا بر می گردم» خاطره‌ی سردار جانباز «ولی‌الله مدنی»، فرمانده‌ی گردان زرهی است که در شلمچه یک پایش را از دست داد. «گلی گم کرده‌ام»، خاطره‌ی بیسیم‌چی گردان شهادت، جمعی اردوگاه کوثر است که در عملیات کربلای هشت در جزایر مجنون شهید شد. «کوکبی از خاک» خاطره‌ی دانشجو و معلم شهید «رضا محمدی»، فرمانده‌ی گردان مسلم است که در عملیات بیت المقدس در جبهه‌ی غرب شهید شد. «مردان درد» حکایت شهید «حسن شاهسوند» و شهیدان دیگری است که در عملیات والفجر هشت و آزادسازی ام‌الرصاص شهید شدند. «جامی‌شهید» خاطره‌ی شهادت «حاج غلامحسین پورکلاتی (تکاور قوامی)» است که در شلمچه به شهادت رسید. تصاویری از شهیدان نیز در کتاب به چاپ رسیده است.

مردانی صمیمی‌تر از باران: پرتوی از حیات و حماسه‌های ۵ تن از سرداران شهید منطقه حکم‌آباد تبریز

بازنویس شهین فرمانبر جهادی؛ نظارت و بازبینی حسین نجفی. - تبریز: یادواره شهدای منطقه حکم‌آباد تبریز، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۶۲ ص.: مصور. - (قصه اسطوره‌ها؛ ۳).

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی خاطرات و فرازهایی از یادداشتها و وصیتنامه‌های پنج سردار شهید منطقه‌ی حکم‌آباد تبریز است. شهیدان: «صمد جاهدالوار (معاون گردان بعثت لشکر ۳۱ عاشورا، متولد سال ۱۳۳۸ در حکم‌آباد و شهید در عملیات رمضان)؛ رحیم خشتگر، [فرمانده‌ی اردوگاههای آموزشی سپاه آذربایجان شرقی و فرمانده‌ی پایگاه مقاومت مالک‌اشتر (مسجد قدس)، متولد ۱۳۴۱ و شهید در تاریخ ۲۱ / ۱۲ / ۶۳، در شرق دجله، طی عملیات بدر]؛ محمد عبدلی حیدری (افسر نیروی هوایی، متولد محله‌ی دیزج حکم‌آباد در ۲۸ / ۱۱ / ۱۳۲۹ و جاویدالاثر در عملیات کربلای پنج)؛ عبدالله رهبر رنج‌دوست (رهبری) (معاون گروهان ویژه‌ی لشکر ۳۱

عاشورا و فرمانده‌ی پایگاه مقاومت مسجد سادات، متولد ۱۳۴۲ محله‌ی اره گر تبریز و شهید در منطقه‌ی فاو در تاریخ ۷ / ۱۲ / ۶۴) و سیروس (یاسر) ناصری (غواص، متولد ۱۳۴۵ و شـهید در عملیات والفجر هشت». خاطرات مربوط به عملیاتها، مبارزات قبل و بعد از انقلاب، زندگینامه مختصر و ویژگی‌های اخلاقی شهیدان است.

[صفحه ۹۰۹]

مروارید چین صحرای عشق، خاطرات رزمندگان جمهوری اسلامی ایران

امیر معصومی، جلیل جباری، حجت شاه‌محمدی. - تهران: ارتش جمهوری اسـلامی ایران، سازمان عقیدتی سیاسی، معاونت تبلیغات و روابط عمومی، (چاپ اول): ۱۳۷۰.

۱۱۶ ص.

این کتـاب حـاوی هشت خـاطره از رزمنـدگان و شـهدای جنـگ است. عنـاوین خـاطرات این کتاب عبارتنـد از: «موشک مالیوتکا»، «مرواریـد چین صـحرای عشق»، «مناجات»، «آیات خدا»، «شـکوه دماوند»، «بن‌بست»، «پیشواز» و «شـیپور جنگ». همه‌ی این خاطرات حکـایت از ایمـان، امـدادهای غیبی، دلاـوری، ایثارگری و از جان گذشـتگی رزمنـدگان اسـلام دارنـد. خاطره‌ی «موشک مالیوتکا» براساس خاطره‌ی فرمانده‌ی دسته‌ی خمپاره‌ی یکی از واحدهای لشکر خراسان روایت شده است. بنابر روایت راوی، چند روز قبل از شروع عملیات شکسـتن حصـر آبادان، گروهبان یکم نبی اسـلامی، فرمانده‌ی یکی از دسته‌های خمپاره انداز لشکر ۷۷ بود. وظیفه‌ی نـبی، زیر نظر گرفتن عراقی‌هـا از بالاـی منبع آبی بود که در نزدیکی کوی فرهنگیـان قرار داشت. آن روز هم نـبی از منبع آب بـالا رفت، ولی ناگهـان زوزه‌ی موشـکی شـنیده شـد. هـدف موشـک منبع مـذکور بود. نـبی شـهادتین را گفت. قلب همه از حرکت بـاز ایستاده بود، نبی سرش را بلند کرد، ولی موشک دیده نمی‌شد. موشک در پنجاه متری منبع به زمین خورده بود.

مزه ترکش، مجموعه خاطرات

محسن سیوندیان. - اصفهان: لشکر ۱۴ امام حسین (ع)، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۱۲۰ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان، مجموعه آثار؛ ۵۸).

طراح روی جلد: عباس محمد شفیعی.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، حاوی ۴۴ خاطره از رزمندگان لشکر چهارده امام حسین (ع) است. از جمله موضوع خاطرات، می‌توان موارد زیر را ذکر کرد: اوایـل جنـگ و نیروهـای تـازه وارد، دوران آموزش در پادگان، فوتبال در جبهه، صـدای استریو رزمنـده‌ای که باعث وحشـت عراقی‌ها شـد، واکسن زدن، خاطره‌ای از «پـد» در هورالعظیم، رفتن به میـدان مین به وسـیله‌ی نفربر، پرش از خودرو در زمان شـلیک گلوله‌ی دشمن، ریزش سنگ از ارتفاعات شهر ماووت در زمان راهسازی، خوابیدن رزمنده‌ای در حال سجده، دعای مادر و شهادت پسر، چرخاندن اشتباه پیچهای چرخ جیپ میول و شکستن آنها، تأثیر کلام فرمانده بر بسیجی، نوشته‌ی «بیچاره ترکش» بر روی لباس رزمنده، نیش پشه و استفاده از اسپری مخصوص و زدن ماسک، بستنی خوردن در جبهه و....

مستوران روایت فتح

طاهره قاسمی امین [به سفارش بسیج خواهران نیروی مقاومت]. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی مقاومت بسیج، دبیرخانه کنگره بررسی نقش زنان در دفاع و امنیت، (چاپ اول)، ۱۳۷۶.
۱۴۲ ص. - (کنگره نقش زنان در دفاع و امنیت؛ ۵).
این کتاب، مجموعه‌ای است از گزیده خاطرات سیزده نفر از شیر زنانی که جان بر کف از تیغ نابکاران کومله و دمکرات نهراسیده، در برابر صدامیان مقاومت کردند و به یاری رزمندگان اسلام شتافتند. این خاطرات همانند یک روز شمار، از ابتدای وقایع کردستان تـا عملیات مرصاد در پایان جنگ، ورقهایی از دلاوری‌ها، فداکاری‌ها، از خودگذشتگی‌ها و ایمان زنان در رساندن کمک به جبهه‌ها و به رزمندگان، و حمایت از آنان در پشت جبهه را نشان می‌دهند. خاطرات، متعلق به افراد زیر هستند: «مریم کاتبی (امدادگر)، راضیه خلیلیان (امدادگر)، شریفه آل ناصر (بسیجی)، اعظم نامدارپور (امدادگر)، پروین شریعتی (بسیجی)، صغری قنداق‌ساز (امدادگر)، زهرا سیفی‌آذر

[صفحه ۹۱۰]

(امدادگر)، مهناز جزایری (تکنیسین بیهوشی)، حمیرا خان‌بیگی (امدادگر)، رقیه شکویی (امدادگر)، زهرا محمودی، بتول بیاتی و حمیده مرادیان».

مشقهای آسمانی (دفتر ۱): مجموعه خاطرات فرهنگیان ایثارگر

اداره کل امور ایثارگران وزارت آموزش و پرورش. - وزارت آموزش و پرورش، اداره کل امور ایثارگران، (چاپ اول): ۱۳۷۷.
۱۲۰ ص.
طراح روی جلد: احمد آقا قلیزاده.
کتاب حاضر مجموعه‌ای است از سی خاطره از فرهنگیان ایثارگری که طی مدت هشت سال دفاع مقدس با حضور خود در جبهه‌های جنگ حق علیه باطل، همپای دیگر رزمندگان در دفاع از مرز و بوم اسلامی کوشیدند. خاطره‌های این دفتر از بین بیش از پنجاه هزار خاطره‌ی فرهنگیان ایثارگر، از دفاع مقدس، برگزیده شده است. خاطره‌ای از حاج حسین مظفر (وزیر آموزش و پرورش) آغازگر این خاطرات است و دیگر خاطرات از فرهنگیان شهرستانهای مختلف برگزیده شده‌اند. و موضوع خاطرات عبارتند از: «شجاعت رزمندگان، ایثار و از جان گذشتگی، فرماندهی خوب فرماندهان، عشق به شهادت، بمباران دبیرستانی در شهر میانه، دعا در جبهه، امدادهای غیبی، رفتار شقاوت‌آمیز دشمن با اسرای ایرانی و...». این خاطرات در عملیات بیت المقدس، والفجر؛ فاو، کربلای پنج، بدر، دوکوهه و بسیاری از مناطق دیگر رخ داده‌اند.

مشقهای آسمانی (دفتر ۲): مجموعه خاطرات فرهنگیان ایثارگر

به کوشش اداره کل امور ایثارگران وزارت آموزش و پرورش؛ تدوین و ویرایش عباسعلی دهنوی، نادره درود شیخ ترکمانی. - تهران: وزارت آموزش و پرورش، اداره کل امور ایثارگران، (چاپ اول): ۱۳۷۸.
۱۶۸ ص.: مصور (رنگی).
شمارگان: ۲۰۰۰۰ نسخه.
دفتر دوم مشق‌های آسمانی شامل ۵۱ خاطره است که معلمان و فرهنگیان ایثارگر مناطق مختلف عملیاتی و اسارت دشمن در هشت

سال دفاع مقدس نقل کرده‌اند. از جمله موضوع خاطرات، می‌توان از موارد زیر نام برد: «گرفتن پاسخ نامه به حضرت رضا (ع) در خواب؛ عملیات کربلای شش و خاطره‌ی باز گرداندن پیکر یک شهید از مابین خطوط ایران و عراق؛ شناسایی و عملیات عاشورای دو در منطقه‌ی چنگوله؛ مرحله‌ی سوم عملیات بیت المقدس و آزادسازی خرمشهر؛ شکنجه اسرا؛ فرستادن اسرا به میدانهای مین و شهادت آنان؛ گروه تخریب در منطقه‌ی فاو؛ عملیات فتح المبین؛ شرق دجله، جزیره‌ی مجنون و عملیات بدر؛ عملیات قادر و تیر باران در اسارت؛ اسارت در منطقه‌ی حاج عمران و شکنجه و کتک خوردن از بعثی‌ها؛ عملیات والفجر ده؛ عملیات قدس سه؛ عملیات والفجر سه؛ شنیدن خبر رحلت امام (ره) در اسارت؛ منطقه‌ی مهران؛ و...». تصاویری از پیکر شهیدان و مجروحان در میدان مین و تصویر شهید سید مرتضی آوینی در لحظه‌ی شهادت ارائه شده است.

مشقهای آسمانی (دفتر ۳): مجموعه خاطرات فرهنگیان ایثارگر، مربیان تشکیلات دانش‌آموزی، پیشتازان و فرزانگان

[به اهتمام اداره کل امور ایثارگران، انتخاب و بازنویسی قدرت‌الله نیکبخت، فرهاد بخشنده]. - [بی‌جا]: مؤسسه فرهنگی منادی تربیت، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

[صفحه ۹۱۱]

۱۰۴ ص. - (معاونت مشارکت‌های مردمی، شاهد و ایثارگر، اداره کل امور ایثارگران، خاطرات؛ ۳).

جلد سوم کتاب «مشق‌های آسمانی»، مجموعه‌ی خاطرات افرادی است که از مربیان تشکیلات دانش‌آموزی بوده، در جبهه، حضوری فعال داشته‌اند. کتاب، مجموعه‌ی چهل و پنج خاطره است. موارد زیر از جمله موضوعهای خاطرات هستند: فداکاری رزمندگان مجروح در تقدم دیگران بر خود؛ امدادهای غیبی؛ به شهادت رساندن مظلومانه‌ی مجروحان ایران توسط نیروهای عراقی؛ شفا گرفتن حاج قاسم (معاون گردان قاسم ابن‌الحسن) از حضرت قاسم (س)؛ شوخی طبعی رزمندگان و مجروحان؛ شرح عملیات رمضان؛ خاطره‌ای از جنایت عراق در کربلای پنج در شلمچه؛ خاطره‌ای از سید جلیل موسوی در اولین برخورد با چمران؛ خاطراتی از اعزام به جبهه؛ فروتنی مهدی باکری؛ خاطراتی از عملیات مرصاد.

مشقهای آسمانی (دفتر ۴): مجموعه خاطرات فرهنگیان ایثارگر

فرهاد بخشنده؛ به کوشش حوزه مقاومت بسیج وزارت آموزش و پرورش. - تهران: مؤسسه فرهنگی منادی تربیت، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۱۱۲ ص. - (حوزه مقاومت بسیج وزارت آموزش و پرورش، اداره کل امور ایثارگران؛ خاطرات؛ ۴).

دفتر چهارم کتاب «مشق‌های آسمانی» حاوی ۴۹ خاطره با موضوعهای زیر است: شرح عملیات در شلمچه؛ امدادهای غیبی در دوران جنگ؛ شرح خاطره‌ای در ناحیه‌ی شاخ شمیران در سال ۱۳۶۵؛ شرح نجات مردم بعد از بمباران شیمیایی در حلبچه؛ خاطره‌هایی از عملیات فتح المبین؛ عملیات در منطقه‌ی دوپازا؛ شرح عملیات والفجر چهار؛ عملیات والفجر هشت؛ عملیات بیت المقدس؛ عملیات فتح پنج؛ عملیات هویزه؛ عملیات والفجر یک؛ عملیات مرصاد؛ عملیاتهای نصر؛ منطقه‌ی چنانه؛ شرح عملیاتهای کربلای دو؛ کربلای پنج و...

هر یک از راویان خاطرات، از افراد فرهنگی کشور هستند. در بیشتر خاطرات، به رشادت رزمندگان و لحظات شهادت آنها اشاره شده است.

معابر وصال: مجموعه خاطرات رزمندگان معاونت اطلاعات

تدوین و بازنویسی محمدعلی مشتاقیان، یدالله جعفری. - [اصفهان]: لشکر مقدس ۱۴ امام حسین (ع)، ۱۳۷۵.

۱۱۲ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان، مجموعه آثار؛ ۴۷).

طراح روی جلد: عباس محمد شفیعی.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب حاوی ۵۱ خاطره از رزمندگان درباره مقدس است. در پایان هر خاطره نام راوی ذکر شده است. از جمله محتوای خاطرات موارد زیر است:

«درگیری بالگردهای ایران با تانکها در منطقه‌ی حمیدیه و عقب‌نشینی دشمن؛ نجات بالگرد ایرانی پس از سقوط در منطقه‌ی سوسنگرد؛ خاطره‌ای از شهید مفقودالاثر مهدی شاهزیدی قبل از عملیات فتح المبین هنگام شناسایی دشمن و برخورد با عراقی‌ها؛ شناسایی ارتفاع صاحب الزمان در مریوان؛ خاطره‌ای با مرتضی امیدیان در عملیات فتح المبین و هدیه تربت امام حسین (ع) و دستمال سبز نذری حرم ابوالفضل از طرف افسر عراقی به بسیجی؛ خاطره‌ای از وجود پشه در منطقه؛ یافتن جنازه بسیجی از اصفهان در هنگام شناسایی؛ گرفتار شدن در کمین در جزیره ام‌الرصاص و فرار از دست دشمن؛ عبور از میدان مین؛ ملبس شدن به لباس دشمن و مجروح شدن و عراقی انگاشته شدن توسط نیروهای خودی؛ خاطراتی از حلبچه؛ نماز شب شهدا؛ اسیر گرفتن دشمنان؛ نقل خاطره‌ای از اسیر عراقی مبنی بر این که پس از شهادت خرازی صدام دستور جشن داده بود و...».

[صفحه ۹۱۲]

معبر، مجموعه خاطرات

مهدی لندی‌اصفهانی. - [بی‌جا]: لشکر چهارده امام حسین (ع)، ۱۳۷۵.

۱۲۸ ص. - (کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان؛ مجموعه آثار: ۲۰).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب معبر مجموعه‌ای است از ۷۱ خاطره از هشت سال دفاع مقدس که به مناسبت کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و ۲۳ هزار شهید استان اصفهان گردآوری و منتشر شده است. این خاطرات درباره‌ی عده‌ای از برادران تخریبچی است که در عملیاتهای زیر فعالیت داشته‌اند: عملیات فرمانده‌ی کل قوا، عملیات ثامن‌الائمه، طریق القدس، فتح المبین، رمضان، محرم، والفجر چهار، خیبر، مرحله‌ی دوم خیبر، والفجر هشت، فاو، کربلای چهار، حلبچه، والفجر ده، کربلای پنج، بیت المقدس هفت و بدر. در این خاطرات کوتاه و خواندنی، به امدادهای غیبی و ایثارگری‌های رزمندگان و به خصوص جانبازان در خنثی سازی مناطق مین گذاری، اشاره شده است.

مقاومت در مرداب: مجموعه سه خاطره درباره هشت سال حماسه دفاع مقدس

مرکز فرهنگی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مرکز فرهنگی، معاونت انتشارات، مدیریت امور کتاب، ۱۳۷۳.

۵۳ ص. - (مرکز فرهنگی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی: مجموعه خاطرات جنگ؛ ۱).

مندرجات: بهشت من / علی‌اصغر یزدانی؛ مقاومت در مرداب / حسن بلوچی؛ در محاصره تانکها / حسن بلوچی.

این کتاب، مجموعه‌ای از خاطرات رزمندگان دلاور کشور اسلامی طی دفاع مقدس است. خاطره‌ی اول، «بهشت من»، از شهید علی‌اصغر یزدانی است که از عملیاتهای مختلف در جبهه‌های غرب و جنوب کشور حکایت می‌کند. خاطره‌ی دوم، «مقاومت در مرداب» از رزمنده حسن بلوچی است. وی همراه با رزمنده‌ی دیگری، در مرداب هور گیر می‌کند. همرزم وی از پا در می‌آید و او پس از ده روز، از طریق کانال ماهی و ام‌الرصاص خود را به فاو می‌رساند و به نیروهای خودی می‌پیوندد. خاطره‌ی سوم، «در محاصره‌ی تانکها» از شهید مجید بقایی و مربوط به عملیات طریق القدس است. آخرین خاطره، از رزمنده حسن بلوچی، درباره عملیات خیبر است که در آن، چگونگی استفاده از قایقهای یک نفره (کانو) را در عملیات بیان می‌کند. او همچنین نحوه‌ی مقاومت تا آخرین لحظه و تا هنگام پیوستن به نیروهای خودی را شرح می‌دهد.

منادیان ایثار: گنجینه خاطرات هشت سال دفاع مقدس

گردآوری کمیسیون بانوان استان خوزستان؛ پی‌گیری و نظارت پروانه صالح. - اهواز: کمیسیون بانوان استان خوزستان، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۱۲۴ ص.

این کتاب به مناسبت سمینار زن و دفاع مقدس - که در آذر ماه ۱۳۷۴ در خوزستان برگزار گردید - منتشر شده است و مجموعه‌ای است از سی خاطره از زبان مادران، همسران و خواهران شهدا، جانبازان و آزادگان؛ همچنین خاطرات زنانی که در شهرهای جنگ زده‌ی جنوب و غرب کشور عزیزمان هر یک شاهد صحنه‌هایی از حملات وحشیانه‌ی صدامیان بعثی بوده‌اند و اکنون آنها را بازگو می‌کنند. این خاطرات در عین حال نشان دهنده‌ی موارد متعددی از شجاعت، مقاومت، ایثار، فداکاری و پایمردی شیرزنان و شیرمردان رزمنده‌ی این آب و خک است.

[صفحه ۹۱۳]

من شقایق اسلام‌آباد غرب هستم (مجموعه خاطره دفاع مقدس)

نویسنده اکبر مقراضی. - تهران: مرشد، (چاپ اول): ۱۱۵.۱۳۸۱ ص.: مصور، عکس.

بالای عنوان: استان کرمانشاهان در طول هشت سال دفاع مقدس دومین استان جنگی بود....

شمارگان ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل دو خاطره است. خاطره‌ی اول درباره‌ی دختر شهیدی به نام شقایق است که هر غروب آفتاب، بر مزار پدر شهیدش در اسلام‌آباد می‌رود و وقایع هر روز مدرسه و خانه را برای پدر شهیدش نقل می‌کند. در این خاطره، از حوادث جنگ در مناطق گیلان غرب، قصر شیرین، سر پل ذهاب و شهیدانی چون «کرم طهماسبی، بروجردی، پیچک و حاجی‌بابا» یاد شده است. به دلیل تقاضای خانواده‌ی شهید، نام کامل پدر شقایق ذکر نشده است (نام کوچک پدر او مرادعلی است). خاطره‌ی دوم درباره‌ی «شهید حسن ترک‌آبادی» (مسؤول واحد تبلیغات و انتشارات سپاه گیلان غرب) است که در عملیات مطلع الفجر به شهادت رسید. در خاطرات، از شهیدان «کاظمی (فرمانده‌ی سپاه منطقه‌ی هفت)، گودرزی، زنگنه، رضا گودینی، علی سوری و...» نام برده می‌شود

و از مناطق مختلف (چون: تنگه کورک، چم امام حسن (ع)، ارتفاعات تپه‌ی چهار گیلان غرب و...) مطالبی بیان شده است.

منظومه زینبیه: جلوه‌هایی از مقاومت زنان در حماسه هشت سال دفاع مقدس

بخش جبهه و جنگ روزنامه جمهوری اسلامی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، معاونت انتشارات مرکز فرهنگی، مدیریت امور کتاب، (چاپ اول): ۸۴.۱۳۷۶ ص.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب به مناسبت سالگرد هفته دفاع مقدس، ۱۳۷۶ منتشر شده است.

این کتاب، حاوی ۹۳ خاطره‌ی کوتاه از نقش زنان در دفاع مقدس، از خط مقدم تا صحنه‌های مؤثر پشت جبهه است. نمونه‌های موضوع خاطرات عبارتند از: «شفاعت خواستن مادر از فرزند شهید خود؛ نامه‌ی همسر شهید؛ مادر هفتاد ساله‌ای که در آموزش نظامی شرکت کرده است؛ خاطراتی از مادران شهیدانی که در حج خونین به شهادت رسیدند؛ خاطره‌ای درباره‌ی نوه‌ی شهید نواب صفوی؛ خاطره‌ای از خواهران اسیر، به نقل از حجت‌الاسلام علی‌اکبر ابوترابی؛ خاطراتی از همسران نمونه‌ی جانبازان؛ خاطراتی از شهیدان به نقل از مادر، خواهر، همسر و وابستگان آنان؛ خاطراتی از خواهر جانباز آمنه وهاب‌زاده و خاطراتی از خواهران آزاده درباه‌ی اسارت». عکسهایی، بدون زیرنویس، نیز در مجموعه به چاپ رسیده است.

من هم مثل شما

غلامحسین قراگوزلو؛ بازنویس: رامین حسن پورمیر؛ زیر نظر: محمدقاسم فروغی جهرمی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارات، ۱۳۷۳.

۷۰ ص. - (مجموعه‌ی آثار و ارزشهای دفاع مقدس؛ مجموعه‌ی خاطره: ۱۶).

کتاب حاضر شامل شانزده خاطره از رزمندگان است. به جز خاطره‌ی ابتدایی و انتهایی کتاب، خاطرات، غالبا کوتاه و مختصر و در رابطه با منطقه‌ی جنگی، رزمندگان، شهدا و امدادهای غیبی هستند. در خاطره‌ی اول، راوی، چگونگی شرکت خود و همرزمش در عملیات شناسایی، متوجه شدن عراقی‌ها، سعی در گریز، شهادت همرزم راوی و رسیدن او به نیروهای خودی را شرح می‌دهد. در خاطره‌ی انتهایی، عزیمت راوی همراه هفت نفر دیگر، (برای کارهای جهادی) به روستایی در بانه، دستگیر شدن توسط کومله‌ها، زندانی شدن در طویله، شکنجه شدن به مدت پنج ماه و نیم، سپس مجبور شدن به شرکت در ساخت زندان دوله‌تو با بقیه‌ی زندانیان و انتقال همگی به آنجا پس از اتمام زندان، گسترش شکنجه‌های وحشیانه، تصمیم به فرار، گریختن و رسیدن به نیروهای خودی و بستری شدن در بیمارستان و در نهایت خبردار شدن از بمباران دوله‌تو شرح داده شده است.

[صفحه ۹۱۴]

منظومه انصار

فتح‌الله نادعلی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۰.

۱۲۰ ص.، [۲۲ ص.] عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۳۲). عنوان پشت جلد به انگلیسی: An Ode، To Ansar.

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

کتاب، مجموعه‌ی خاطراتی است از دلاوران گردانهای مقداد و انصار؛ خاطرات مربوط به چند عملیات سپاه اسلام، بین سالهای ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۷، که منجر به پیروزی‌های مهمی شد. بعضی از عملیاتهای مورد اشاره عبارتند از: عملیات والفجر یک در سال ۱۳۶۱ که با انهدام نیروهای دشمن خاتمه یافت؛ عملیات والفجر هشت و سقوط شهر فاو. استفاده‌ی رژیم بعث از گازهای شیمیایی در مناطق مختلف تشریح شده (که به لطف خداوند، بارش باران باعث خنثی شدن نقشه‌ی دشمن گردید) و از شهدا و جانبازان زیادی که در گردانهای مذکور حضور داشته‌اند نیز نام برده شده است. چون کتاب، شامل خاطرات دلاوران گردان انصار و وقایعی از جنگ است که عمدتا به این گردان مربوط می‌شود، بدین نام (منظومه‌ی انصار) خوانده شده است. در پایان کتاب، عکسهایی از رزمندگان این دو گردان، قبل و بعد از عملیات، به چاپ رسیده است.

مین‌هایی که هرگز منفجر نشد

ترجمه حمید محمدی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۲.

۱۵۵ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۸۴).

عنوان روی جلد: مین‌هایی که هرگز منفجر نشد: خاطرات اسرای عراقی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Mines The Never Exploded: The Memoirs of the Iraqi P.O.W.

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

در این کتاب، پنج خاطره از اسرای عراقی در مورد نحوه‌ی زندگی و مشکلات و خفقان حاکم بر عراق گردآوری شده است. «انفجار در ترمینال العماره» خاطره‌ی سربازی است که به جرم همکاری در انفجار بازداشت شده و مورد ضرب و شتم قرار گرفته است. «شعبه‌ی پنجم» خاطره‌ای است که در آن، یکی از نیروهای عراقی تصمیم به برای خودزنی و فرار از جبهه می‌گیرد، ولی بازداشت شده، به شعبه‌ی پنجم (که یکی از وحشتناکترین زندانهای عراق است) فرستاده می‌شود. «گرای اشتباه» بیان می‌کند که نیروهای عراقی که قصد پناهندگی به ایران و فرار از جبهه‌ها را داشته‌اند، عمدا گرای اشتباه به توپخانه می‌داده‌اند. «اولین مأموریت»، خاطره‌ی یک دانشجوی عراقی است که بعد از امتحانات پایان ترم، به جبهه و حوالی بصره اعزام شده ولی به سوی نیروهای ایرانی گریخته و اسیر شده است. «مینهایی که هرگز منفجر نشد»، خاطره‌ای از اسیری است که برای عدم شرکت در عملیات، همراه با دوست خود تصمیم به خودزنی می‌گیرد و برای این کار، راه رفتن بر روی مینها را انتخاب می‌کند ولی مینها منفجر نمی‌شوند و آنها به نیروهای اسلام می‌پیوندند.

مینیاتورهای خونین

به کوشش غلامرضا نباتی مقدم. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۱۱۸ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، خاطرات؛ ۱۲۵).

طراح روی جلد: حمید عجمی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Bloody Miniatures

[صفحه ۹۱۵]

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

مندرجات: لحظه‌ها / مصطفی مهاجر؛ مین و... آب / جعفر ربیعی؛ بیست و پسته / صدرالله نوری؛ یک لحظه با او / حبیب‌الله تاکی؛ گذر خاطره‌ها / تابلو / روزهای اول / ایرج میری.

این کتاب مجموعه‌ی هفت خاطره داستانی است. «لحظه‌ها» یادداشتهای یک رزمنده از لحظات تلخ و شیرین جبهه‌های جنوب و غرب از تاریخ ۱۰ / ۶ / ۶۴ تا ۲۱ / ۱۰ / ۶۶ است. «مین و... آب»، شرح یک تخریبچی است از رخدادهای شب عملیات والفجر مقدماتی، خنثی‌سازی میادین مین، شهادت رزمندگان (محمد راحت، سید حسین برقعی، و...) و اسارت راوی. در «بیست و پسته» یک مهندس مخابرات کاشانی برای تعمیر دکل‌های مخابرات به سنندج می‌رود و اسیر دموکراتها می‌شود و... «یک لحظه با او» خاطره‌ی نگهبانی یک بیسیم‌چی رزمنده در جزیره مجنون است و شهادت همرزمانش در کمین. او روحیه خود را از دست می‌دهد ولی صدایی او را به خود می‌آورد. نیروهای تازه نفس می‌رسند و او همچنان در پی یافتن صاحب صدا است. «گذر خاطره‌ها» خاطرات یک رزمنده است از ازواج، اعزام به جبهه، عملیات کربلای پنج، مجروح شدن و.... «تابلو» خاطره شرکت در عملیات منطقه غرب «میمه» و لحظات شناسایی با شهیدان (محمود عسگریان، یوسف راسخ و ناصر عظیمی) است. «روزهای اول» خاطرات روزهای اول جنگ، بمباران شهرهای جنوب، جنگیدن و آزادسازی شهرها است.

ناگفته‌های ناب

به اهتمام دفتر هنر و ادبیات ایثار (بنیاد جانبازان)؛ ویراستاران: محمود رفیعی، مهدی بیگلری. - تهران: بنیاد جانبازان انقلاب اسلامی، معاونت فرهنگی، اجتماعی و هنری، دفتر هنر و ادبیات ایثار، ۱۳۷۹.

۱۹۰ ص. - (... مجموعه جرعه‌ای از کوثر؛ ۲۱ - ۵).

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

«ناگفته‌های ناب» گفت و گویی است با چهار جانباز دفاع مقدس. این جانبازان عبارتند از: رزمنده‌ی غواصی که اینک پزشک شده است؛ جانبازی که دچار حمله‌ی شیمیایی شده؛ جانبازی که تمام طول جنگ را در جبهه گذرانده و جانبازی که یک صد و بیست ماه در جبهه‌های مختلف حضور داشته و بارها مجروح شده است. کتاب با گفت و شنودی با همسر یک جانباز شیمیایی هفتاد درصدی به پایان می‌رسد.

نبرد میمک: مجموعه‌ی خاطرات رزمندگان نیروی زمینی ارتش

احمد حسینیا. - تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۵۳ ص. - (انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ ۱۵۶. خاطرات: ۷).

صفحه عنوان به انگلیسی: Mimak Battle

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر، شامل ۴۵ خاطره از مناطق جنگی و عملیاتها است. که به نقل از ۴۵ رزمنده‌ی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران ذکر شده است. خاطرات، درباره‌ی موارد زیر هستند: «آزادسازی سوسنگرد؛ عملیات بیت المقدس؛ جنگ در خرمشهر؛ مرحله دوم عملیات بیت المقدس و آزادی خرمشهر؛ خاطره‌ای از شهادت یک سرباز در ارتفاعات الله اکبر، منطقه‌ی عملیاتی پنجوین عراق و حیله‌ی دشمن؛ عقب‌نشینی دشمن در ارتفاعات قراویزد (حد فاصل سر پل تا قصر شیرین)؛ مجروح شدن توسط عناصر ضد انقلاب در غرب؛ بمباران آبادان؛ جدال در ساحل شرقی رود کارون؛ عملیات فتح المبین؛ نبرد میمک؛ شهادت رزمنده‌ای که برای مرخصی و داماد شدن مهیا می‌شد؛ مهمان نوازی مردم کردآلان (از توابع سردشت)؛ منطقه‌ی عملیاتی محرم؛ عملیات ۲۵۱۹ در یال کدو؛

شلیکهای کاتیوشا و...».

[صفحه ۹۱۶]

نجیب

به کوشش جواد جزینی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۰.
۶۳ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: خاطرات؛ ۱۹).
شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.
مندرجات: تپه لرزان؛ نجیب؛ چوب بی‌صدا؛ یک شب خودمانی؛ فصل گلابی - الف؛ دوست کوچک من؛ سرلشکر عراقی.
در این کتاب، محمدجواد جزینی خاطراتی را از جبهه‌های نبرد حق علیه باطل گردآوری کرده است. «تپه لرزان» محلی است که جنازه‌های عراقی‌ها دفن شده است و رزمندگان به صورت تصادفی با آن برخورد کرده‌اند. «نجیب»، داستان رزمنده‌ای است که به تازگی به گروه ملحق شده است. همه می‌خواهند او را بیازارند ولی او با بزرگواری خود آنها را شرمنده می‌سازد. «چوب بی‌صدا»، حکایت رزمنده‌ای است که رزمنده‌ی تازه به جبهه آمده‌ای را به سبب ترسش به سخره می‌گیرد ولی در برابر وضعی که پیش می‌آید، شرمنده می‌شود. «یک شب خودمانی» حکایتی است از شوخیهای رزمندگان در جبهه. «فصل گلابی - الف» در جبهه، اسم رمز حمله‌ی شیمیایی بود و این خاطره مربوط به کابوس حمله‌ی شیمیایی است که در ارتفاعات ماووت، منجر به دستگیری دو عراقی شد که برای شناسایی رزمندگان نفوذ کرده بودند. «دوست کوچک من»، حکایت چوپان خردسالی است که در حمله‌ی عراقی‌ها خانه و زندگیش از بین رفته، مجددا نیز همان اتفاق برایش تکرار می‌شود. «سرلشکر عراقی» حکایت روباه دست آموزی است که با حرکت خود باعث پنج کیلومتری عقب‌نشینی اجباری لشکر عراق شد.

نخل‌های ماندگار: یادمان سردار شهید هدایت احمدنیا و شهدای کربلای پنج شهرستان بوشهر

هیأت فاطمیون شهرستان بوشهر؛ به کوشش و اهتمام عباس جبلی، حسین هنرمند؛ ویراستار متن: سیروس فتحی، نازنین نعمتی. - بوشهر: هیأت فاطمیون شهرستان بوشهر، (چاپ اول): ۱۳۸۰.
۹۶ ص.: مصور، عکس.
طراح جلد: علی‌رضا خوش‌طینت.
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.
این کتاب، مجموعه‌ای از زندگینامه، خاطرات و وصیتنامه‌ی شهید «هدایت احمدنیا» و چهارده تن از شهدای شهرستان بوشهر در عملیات کربلای پنج است. در فصل اول کتاب (تحت عنوان «هم نفس شلمچه») زندگینامه شهید و اخلاق و سلوک و خصوصیات وی و همچنین، نحوه‌ی شهادت او به نقل از همسر و اطرافیان و نیز یادداشتهایی از خود او و وصیتنامه‌ی شهید به چاپ رسیده است. خاطرات، همه حاکی از دلاوری، شجاعت و حسن خلق او هستند. فصل دوم (همدلان آشنا) شامل زندگینامه خاطرات کوتاه و وصیتنامه‌ی چهارده تن از شهیدان همرزم شهید هدایت احمدنیا است. در فصل سوم (تصویری از احساس و آیینه)، دو قطعه شعر و عکسهایی از شهیدان به چاپ رسیده است.

ندای ارجعی

بازنویسی حسین‌علی محمدی؛ جمع‌آوری مرتضی منصوری، احمد صلصالی. - اصفهان: لشکر ۱۴ امام حسین (ع)، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۸۶ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و ۲۳ هزار شهید استان اصفهان؛ مجموعه آثار: ۴۱).

طراح روی جلد: غلامرضا راهپیما.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

[صفحه ۹۱۷]

کتاب «ندای ارجعی»، بیان گوشه‌ای از خاطرات وصف ناشدنی گردان امام حسین (ع) از لشکر چهارده امام حسین (ع) استان اصفهان است. ۳۸ خاطره از نقش‌آفرینان گردان امام حسین (ع) در عملیاتهای مختلف دفاع مقدس (از جمله: والفجر ده، کربلای چهار، کربلای پنج، سقوط فاو و عملیات خیبر)، خاطراتی از شهیدان، خاطره‌ای از پذیرش قطعنامه‌ی ۵۹۸ و واکنش رزمندگان لشکر، با عناوین مختلف، حالات و روحیات رزمندگان را به ثبت رسانده است. غالب خاطرات در دو صفحه تنظیم شده و راوی اول شخص می‌باشد. کتاب به شورآفرینان گردان امام حسین (ع) - که «ندای ارجعی» را لبیک گفتند - تقدیم شده است.

نسیم صبح، مجموعه خاطرات شهدای گردان حمزه سیدالشهدا از تیپ سه لشکر هفت ولیعصر

به اهتمام غلام‌عباس اسلامی‌پور؛ [برای] کنگره سرداران و ۱۶ هزار شهید کربلای خوزستان. - تهران: موسسه فرهنگی و هنری ندای مهرآفرین، (چاپ اول): ۱۴۴.۱۳۷۹ ص.

این کتاب به مناسبت کنگره سرداران و ۱۶ هزار شهید کربلای خوزستان به چاپ رسیده است.

کتاب «نسیم صبح» مجموعه‌ای از مطالب مربوط خاطرات شهدای گردان حمزه سیدالشهدا از تیپ سه لشکر هفت ولیعصر (عج) است که به مناسبت کنگره سرداران و شانزده هزار شهید کربلای خوزستان تهیه شده است. نگارنده در آغاز کتاب به چگونگی شکل‌گیری گردان حمزه تا کنون اشاره کرده است. سپس به خاطرات کوتاهی از شهدای گردان حمزه سیدالشهدا می‌پردازد. این نوشته‌ها، فرازهایی از وصیتنامه‌ی این شهدا یا خاطراتی است که از زبان همرزمان و یا خانواده‌ی آنها نقل شده است. فهرستی از راویان خاطرات و خانواده‌ی شهدایی که در نقل روایات، نگارنده را یاری کرده‌اند، در انتهای کتاب آمده است.

نگهبان آسمان‌ها

به کوشش موسی غیور؛ ویراستار: غلامرضا قلی‌زاده. - تبریز: بنیاد مستضعفان و جانبازان آذربایجان شرقی، معاونت فرهنگی، اجتماعی، هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۲۱۷ ص.: مصور، عکس.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Guardian of the Heavens

شمارگان: ۴۰۰۰ نسخه.

مندرجات: نگهبان آسمان‌ها / محسن باقر؛ شناسایی / مصطفی مولوی؛ بصره دست بچه‌های ماست / احد غلامی؛ گنجه ملائکه سی

/ علاءالدین نور محمدزاده؛ اشک‌ها و زمزمه‌ها... / فرج قلی‌زاده؛ در میان دست‌های خدا / نورالدین عافی.

کتاب حاضر شامل شش خاطره است. عکس راوی هر خاطره در ابتدای خاطره آمده است. خاطرات شامل موارد زیر هستند: «مأموریت با هواپیمای اف پنج در منطقه‌ی کرکوک عراق، شناسایی قبل از عملیات والفجر یک، خاطراتی از عملیات خیبر در جزیره‌ی مجنون، خاطراتی از مناطق العماره، پد و پاسگاه رطه و شهرک القرنه، خاطره‌ای از عملیات بدر، خاطراتی از شهیدان حسن کربلایی، مهدی باکری و...، خاطرات غواصی در عملیات بدر و خاطراتی از رزمندگان و شهیدان محمدعلی فتحی، حاج آقا جعفری و...، خاطراتی از مناطق: شلمچه، قرارگاه کربلا، پاسگاه زید، کسور (منطقه آموزشی بدر)، سابله، بستان (آموزش بلم‌رانی و غواصی)، هورالهویزه و...». در پایان کتاب نیز عکسهایی در ارتباط با خاطرات به چاپ رسیده است.

[صفحه ۹۱۸]

نماز، ولایت، والدین

به کوشش مرتضی سرهنگی. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۹۵ ص. - (کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان؛ خاطرات: ۲۵).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: prayer, Velayat, parents

کتاب «نماز، ولایت، والدین» در سه بخش مجزا به بررسی نحوه‌ی برخورد سرداران با این سه عنصر اصلی اخلاق و ایمان می‌پردازد و در هر بخش با بیان خاطراتی از سرداران شهید استانهای کرمان و سیستان و بلوچستان با این موضوعها، اهمیت آنها را روشن می‌نماید. مختصری از خاطره‌ی سردار شهید حمید عرب‌نژاد و نحوه‌ی برخورد وی با نماز چنین است: زمستان بود و هوا سرد بود. در مسیر بودیم حمید گفت: «نگه‌دار.» می‌خواست وضو بگیرد. نمازش را خواند. بعد به یک روستا که دموکراتها در آنجا مستقر بودند، حمله کردیم. در برگشت، حمید به پشت بر می‌گشت، خم و راست می‌شد و باز می‌رفت. وقتی علت را پرسیدم، گفت: معلوم نیست که فرصتی در پیش باشد؛ چون وضو داشتم، از فرصت استفاده کردم و نماز را خواندم.

نوازشگران جان (جلد ۱)

گردآوری محمدعلی غریب شائیان؛ به سفارش معاونت پژوهشی و فرهنگی بنیاد شهید انقلاب اسلامی استان سمنان - کارشناسی تحقیق و پژوهش. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، معاونت پژوهش و تبلیغات، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۰۸ ص. - (سلسله خاطرات روایت عشق).

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

این کتاب، روایت ۴۲ خاطره از شهیدان دفاع مقدس است که توسط افراد خانواده (مادر، پدر، خواهر، برادر، همسر و...) و دوستان، آشنایان و همرزمان آنها درباره‌ی «ویژگی‌های اخلاقی شهیدان، اعتقاد و ایمان آنها در انجام عبادات و به خصوص ادای نماز، تمسک به دعا، شجاعت شهیدان، ایثارگری ایشان و...» بیان شده است. اسامی برخی از شهیدانی که خاطراتی از آنها در این کتاب نقل شده است، عبارت است از: «جواد ابراهیمی، شیرزاد (ساجد) اسکندری، مسلم (حسینعلی) اشرفی، احمدرضا اصحابی، محمود امی، نصرالله بخشی، عبدالله بندری، علی‌اکبر بنی‌عامری، خلیل‌الله بهرامی، محمود (مهدی) بیاریان حلوانی، ولی‌الله پارسا، محمدحسن پریمی، یوسف پریمی، محمدعلی پلنگی کتویی، ابوالفضل تفکری، محمدرضا جعفری، علی‌رضا جلالی و...».

نوازشگران جان (جلد ۲)

گردآوری محمدعلی غریب شائیان؛ به سفارش معاونت پژوهشی و فرهنگی بنیاد شهید انقلاب اسلامی استان سمنان - کارشناسی تحقیق و پژوهش. - تهرن: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، معاونت پژوهش و تبلیغات، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۱۱ ص. - (سلسله خاطرات روایت عشق).

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

جلد دوم کتاب «نوازشگران جان» نیز روایت ۴۲ خاطره از شهیدان دفاع مقدس که توسط افراد خانواده (مادر، پدر، خواهر، برادر، همسر و...) و دوستان، آشنایان و همرزمان آنها درباره‌ی «ویژگی‌های اخلاقی شهیدان، اعتقاد و ایمان آنها در انجام عبادات و به خصوص ادای نماز، تمسک به دعا، شجاعت شهیدان، ایثارگری ایشان و...» بیان شده است. اسامی برخی از شهیدانی که خاطراتی از آنها در این کتاب نقل شده است، عبارت است از: «علی آقا طاهریان، حسن عامری، کاظم عاملو، محمود عبداللهی، منصور عبداللهی، غلامرضا عجم، عباس عرب، حسین عرب عامری، عباس عربی، حسن عامری، محمدابراهیم علی‌بیگی، نعمت‌الله غریب بلوک، محمدباقر فخری، محمدحسن فراتی، عباسعلی فیض، علی‌اکبر قاسم‌پور و...».

[صفحه ۹۱۹]

نی و نگاه

[نویسندگان] مرتضی طیبی، سیف‌الله رجبی، حسن جلالی عزیزیان؛ بازنویس نثر: یعقوب آذر. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۸۲ ص.: مصور (رنگی). - (مجموعه آثار و ارزش‌های دفاع مقدس؛ مجموعه خاطره: ۲۴).

کتاب، حاوی چهار بخش است: «حرف دل»، «داستان یلدای انتظار» (از سیف‌الله رجبی، که به بسیجی شهید حسین نیازی تقدیم شده است)، «نی و نگاه» (از حسن جلالی عزیزیان، که به شهید محمدرضا ایزدپور تقدیم شده است) و «زمزم نور» (از مرتضی طیبی، که به بسیجی مفقودالاثر سیف‌الله کریم پایی تقدیم شده است). در خاطره‌ی «یلدای انتظار»، راوی، خاطره‌ی خود را از اعزام در شهریور ماه ۱۳۶۵ از پایگاه مقاومت امام حسین (ع)، رسیدن به اهواز و پیوستن به واحد تبلیغات شرح می‌دهد. سپس از پیوستن حسین نیازی چهارده یا پانزده ساله، و معرفی او به گردان نصر می‌گوید. حرکت به طرف اروند رود و سپس به فرودگاه آبادان، حلالیت طلبیدن حسین نیازی از دوستان، شدت گرفتن آتش دشمن و اجبار به برگشت از جبهه‌ی مقدم، جستجو به دنبال حسین و اطلاع از شهادت وی و جمله‌ی یکی از یاران که: «انسان فقط یک بار، خوب به جبهه می‌رود؛ آن هم وقتی است که شهید می‌شود»، بخشهای بعدی این خاطره هستند.

همراه با راهیان نور، زاهدان شب و شیران روز: مجموعه خاطرات و امدادهای الهی در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل

گردآوری: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایلام، تبلیغات جبهه و جنگ. - [ایلام؟]: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ستاد مرکزی، تبلیغات جبهه و جنگ، [۱۳۶۲].

۸۰ ص: مصور، عکس.

شمارگان: ذکر نشده است.

این کتاب به مناسبت سومین سالگرد جنگ تحمیلی منتشر شده است و برادر شهید محمدابراهیم بزازی خیابانی در جمع‌آوری این امدادها و خاطرات بیشترین نقش را داشته است.

این کتاب مجموعه‌ای کوچک است از امدادهای غیبی بی‌شمار و خاطرات تلخ و شیرین رزمندگان قهرمان اسلام. هدف این کتاب ثبت این امدادها و خاطرات (به صورت مستند) و به طور کلی ثبت مستند تاریخ انقلاب و جنگ می‌باشد. رزمندگان، این خاطرات را با خط خود در دفتری نوشته‌اند که به همین منظور از سوی تبلیغات جبهه و جنگ ایلام در اختیار آنها گذارده شده بود. مجموعه‌ی اشعار و هجده خاطره‌ای که در این کتاب به چاپ رسیده‌اند، همگی از مبارزات دلیرانه‌ی رزمندگان در جبهه‌های جنگ و از خودگذشتگی و ایثار آنها حکایت می‌کنند؛ ایثاری که از عشق به مبدأ سرچشمه می‌گیرد. علاوه بر آن، مطالب کتاب، بیانگر نمونه‌هایی از امدادهای غیبی هستند که این مبارزان از آنها برخوردار شده‌اند.

همین نصف روز: منتخبی از خاطرات شهدای خوزستان

گردآوری عبدالرضا سالمی‌نژاد؛ [برای] معاونت فرهنگی و پژوهشی بنیاد شهید استان خوزستان، کارشناسی تحقیق و پژوهش. - اهواز: انتشارات خوزستان، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

پ، ۱۲۱ ص.

عنوان روی جلد: همین نصف روز: خاطرات شهدای خوزستان.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

این کتاب شامل شصت خاطره از شهدای استان خوزستان است. در هر خاطره، خانواده (خواهر، برادر، پدر،

[صفحه ۹۲۰]

مادر و همسر)، دوستان و همرزمان شهیدان درباره‌ی زندگی و ویژگی‌های اخلاقی آنها مطالبی نقل کرده‌اند. تعدادی از خاطرات نیز برگرفته از دستنوشته‌ی شهدا، مقاله‌های نشریات و خاطرات نویسنده‌ی کتاب درباره‌ی شهیدان است. اسامی تعدادی از شهیدانی که خاطراتی از آنها نقل شده است، عبارتند از: «شهدای اصفهان، شهیدان گمنام، حسن سفیران، حسین باغبانی بروجنی، غلامحسین عیدیان، قدرت‌الله علیدادی، جمال گودرزی، احمدرضا صارمی، علی مکارم مسجدی، علیرضا خیاط ویسی، غلامرضا بازاری، غلامرضا رضایی، سعید صوفی‌زاده، حسین خبری، ناصر خاتمی‌فر، قربان اکبری، هادی کریمی، حسن بارانی و...».

یاد آن روزها

تهیه و تدوین و بازنویسی احمد حسینیا. - تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۲۳۵ ص. - (انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ ۱۴۳: خاطرات؛ ۱۳).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل خاطراتی از شهیدان، جانبازان، رزمندگان و آزادگان جنگ تحمیلی است که در چهار فصل ارائه شده است. محتوای خاطرات درباره‌ی «خصوصیات اخلاقی، اقامه‌ی نماز، خواندن قرآن، توکل، فعالیت در جبهه، کمک به مستمندان، نحوه‌ی شهادت، چگونگی ازدواج، لحظات وداع با خانواده و...» است. فصل ۱: خاطرات امیران شهید از زبان خود شهیدان (علی صیاد

شیرازی، ولی فلاحی، دکتر چمران، پرویز مدنی، محمدعلی شفیعی، محمد نصراصفهانی). فصل ۲: خاطرات همرزمان، محافظان و همکاران فرماندهان شهید. فصل ۳: خاطرات سرداران و فرماندهان سپاه و ارتش از شهدا. فصل ۴: خاطرات همسران و فرزندان شهیدان (خاطراتی از شهیدان: رسول عبادت، یعقوب احمدبیگی، شریف اشرف، علی‌اکبر نیک‌وش‌فرد، جعفر نصراصفهانی، مصطفی پژوهنده، محمدرضا ضیایی، سید علی‌اکبر هاشمی، علی صفوی، علی صیاد

شیرازی، محمدعلی پلنگی، محمدرضا خانی، جواد گندمکار، عوض حداد، آقاجان نظری، احمد معصومی، یدالله صادقی).

یاد روزهای بارانی

نویسنده محمدعلی موظف رستمی. - تهران: گویه، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

[۱۰۵] ص.

طراح روی جلد: مهدی صالحی.

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب حاضر مجموعه‌ای است از نه خاطره (از فرماندهان رده‌های مختلف لشکر ۲۵ کربلا) و دو غزل (با عناوین «تصویر تمام عشق» و «یاد روزهای بارانی»). غزل‌ها توسط نگارنده با موضوع شهادت و دفاع مقدس سروده شده‌اند. خاطرات مرتبط با افراد زیر است: «آقای اصغری از گروهان شهید محمد منتظری در منطقه‌ی مولیان؛ آقای اقربی فرمانده‌ی گروهان از گردان حمزه سیدالشهداء در پایگاه شهید بیگلو منطقه‌ی جنوب؛ شهید پورباقری از گروهان شهید خنکدار گردان امام محمدباقر (ع) (شهید در عملیات کربلای پنج)؛ گفتگو در کمین منطقه‌ی فاو (۱۳۶۵) بین مسؤول و جانشین محور دوم شهید اصغر خالقی معاون گروهان شهید خنکدار و مهدی باغبانی معاون گردان امام محمدباقر (ع) و محمدباقر ذوالقدر فرمانده‌ی قرارگاه رمضان از منطقه‌ی عملیاتی مرصاد اسلام‌آباد غرب».

[صفحه ۹۲۱]

یادگاران (جلد ۰۳): کتاب خاطرات

آیدین نظاری؛ ویراستار مجموعه کوروش علیانی. - تهران: روایت فتح، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۵۳ ص. - (انتشارات روایت فتح؛ ۲ / ۱۹: یادگاران؛ ۳).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب، شامل ۵۳ خاطره از رزمندگان دفاع مقدس است. موارد زیر از جمله موضوعهای آنها است: «شوخی رزمندگان در قطار، مزاح و شوخی در جبهه، یادی از یک فرمانده‌ی مهربان، فریب دشمن توسط کلوخهایی به شکل سر، برخورد روحانی در مقابل فرمانده تحت تأثیر فرمان امام (ره)، ناله‌های رزمنده‌ای به خاطر بر جای گذاشتن پیکر یک شهید هنگام عقب‌نشینی، جسارت رزمندگان در عبور از میدان مین، آموزش غواصان در آب سرد، غافلگیری عراقی‌ها استتار شده و اسیر کردن آنها، عملیات شناسایی در منطقه‌ی هور توسط غواصان و لو رفتن آن، عمل نکردن خمپاره، شوخی در زمان بمباران هوایی، موجی شدن یک رزمنده و روبه‌رو شدن با او پس از مدتها، پیشانی‌بندی که به یادگار از سر شهیدی باز می‌شود، خاطره‌ای از جاده‌ی ام‌القصر و...».

یادگاران (جلد ۰۵): کتاب از سفر برگشتگان

آرش حکمیان؛ ویراستار مجموعه: کوروش علیانی. - تهران: روایت فتح، (چاپ اول): ۱۳۸۱.
[۷۱] ص. - (انتشارات روایت فتح؛۱۷ / ۲۸: یادگاران؛ ۵).
کتابنامه: ص. [۷۱].
شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب «از سفر برگشتگان»، مجموعه‌ای از خاطرات رزمندگانی است که تا روی خط مرگ رفته و از سفر مرگ بازگشته‌اند. از جمله خاطرات موارد زیر است: «سرگذشت مجروحی که از سردخانه بیرون آورده شد؛ رزمنده‌ی زخمی که پنج روز در بین کشته‌ها بود؛ رزمنده‌ی مجروحی که تیر خلاص عراقی‌ها او را به شهادت نرساند و هنگام صدور گواهی شهادت متوجه زنده بودن رزمنده می‌شوند؛ بخار حاصل از دهان رزمنده‌ی مجروح، او را از سردخانه نجات داد؛ شهید زنده‌ای از رزمندگان جنگهای نامنظم شهید دکتر چمران؛ تیر خلاصی که به سینه شلیک شد و باعث شهادت نشد؛ خاطره‌ای از کارمند معراج شهدا، شهیدی که دوبار جسدش به سردخانه رفت و در بار دوم واقعا شهید شد؛ یادگاری گواهی فوت؛ مادری که در مراسم شهادت پسرش او را می‌بیند؛ شهیدی که تا صبح به پیکرش ختم امن یجیب خوانده شد و او زنده شد و...».

یادگاران (جلد ۱۴): کتاب غواصان لشکر

فاطمه غفاری. - تهران: روایت فتح، (چاپ اول): ۱۳۸۱.
۱۰۰ ص.: عکس. - (انتشارات روایت فتح؛ ۱۶ / ۲۹: یادگاران؛ ۹).
شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب شامل خاطرات غواصان لشکر چهارده امام حسین (ع) از عملیات کربلای سه است. «خاطراتی از حاج حسین خرازی، غواصی با اشنوگر (وسیله نفس کشیدن زیر آب)، یافتن اجساد غواصان شهید چند روز بعد از شهادت در آب، شوخیهای غواصان با یکدیگر، اسکله‌ای به نام شهید شمس، برخورد با عروس دریایی، خواب دیدن به نشانه‌ی شهادت، برخورد غواصان با اسرای عراقی، شناسایی غواصان، خاطراتی از آموزش غواصان، نام گذاری گردان یونس توسط شهید خرازی، یاد شهیدان غواصی شاه چراغ، اسماعیلی، جان‌نثاری بعد از عملیات، خاطره‌ای از نخل امید، درخواست و التماس غواصان برای رفتن به شناسایی و عملیات، روحیات غواصان، راز و نیاز و نیایش شهدای غواص، مانورهای غواصی، درخواست دیگر رزمندگان برای پیوستن به گردان یونس و...» از جمله خاطرات مندرج در کتاب هستند.

[صفحه ۹۲۲]

یادگاران: کتاب یک

بازنویسی متن کوروش علیانی. - تهران: روایت فتح، (چاپ اول): ۱۳۷۹.
۱۰۰ ص. - (انتشارات روایت فتح؛ ۹).
شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

مطالب این کتاب، نوشته‌های کوتاه و فشرده‌ای از خاطرات جنگ است که بدون ذکر نام راوی ارائه شده‌اند. خاطره‌ها همه از ایمان می‌گویند و از ایثار و شهادت. از جمله خاطرات این کتاب، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: «لحظه‌ی وداع مادر با فرزند، میدان مین، شهادت برادر در جمع خانوادگی جبهه، حضور روحانی در جبهه، شوخی و بذله‌گویی در جبهه، معالجه در آلمان و خاطره‌ای با دکتر اتریشی، لحظه‌ی شهادت، خاطره‌ای از سخن امام به فرماندهان سپاه، جراحت از ناحیه‌ی گلو، خاطره‌ای از شهید نریمان، شلیک تیر بیجا در عملیات و لو رفتن آن، پاتک دشمن، گروه علی هاشمیان، گروه رضا دشتی، گروه محمد نورانی، خاطره‌ای از حاج حسین خرازی، داوطلب برای خوابیدن روی مین، خاطره‌ای از حاجی درگاهی، خبر از شهادت در آینده، خبر شهید درباره‌ی محل شهادت، عملیات در اروند، شهیدی از شهر منجیل، شهید بابازادگان و نحوه‌ی شهادتش، خاطره‌ای از دکتر چمران، و...».

یادهای زلال: خاطرات جنگ

به کوشش: مرتضی سرهنگی، هدایت‌الله بهبودی. – تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۶۹.

۲۲۳ ص. – (دفتر ادبیات و هنر مقاومت)

عنوان پشت جلد به انگلیسی: pure Memories Called from Notes of Combatants

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

کتاب «یادهای زلال» شامل خاطرات پراکنده‌ی باقی مانده از رزمندگان، در طول هشت سال دفاع مقدس (از اولین روزهای شروع جنگ تا پایان آن) است که به صورت یک مجموعه گردآوری و بدون دست زدن به قلم و لهجه‌ی نویسندگان، بعد از یک ویرایش ساده، به چاپ رسیده است. این خاطرات در گرمای جنگ، در مرخصی، زیر آتش، در سرما و گرما در جبهه‌های غرب و جنوب نوشته شده‌اند. این خاطرات قبلا در روزنامه‌ی جمهوری اسلامی به چاپ رسیده‌اند. در این خاطرات، شرح دلاوری، از جان گذشتگی، ایثار، امدادهای غیبی، اخوت و برادری، استقامت و دلاوری، عشق به شهادت و ایمان قوی به چشم می‌خورد. خاطرات، حدیث عاشقان پیوستن به لقاءالله و حدیث برکات الهی است که نصیب همه‌ی مؤمنان می‌شود.

یاران آسمانی، خاطرات فرماندهی از لشکر ۳۱ عاشورا

به کوشش هدایت‌الله بهبودی. – تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۷۹ ص. – (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۷۲).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Heavenly friends: the memoirs of the ۳ lst Ashura division commander

مندرجات: یاران آسمانی؛ زیباترین عجیب؛ هر دو می‌سوزنند.

«یاران آسمانی، خاطرات فرماندهی از لشکر ۳۱ عاشورا» مجموعه‌ی سه خاطره از حوادث جنگ در سال ۱۳۶۵ است. خاطره‌ی اول، «خاطرات فرماندهی از لشکر ۳۱ عاشورا»، خاطره‌ای از عملیات شلمچه در هجدهم دی ماه ۱۳۶۵ است که در آن، لشکر آذربایجان و گردانهای تابعه شرکت داشتند. این عملیات منجر به تسخیر قرارگاه کوت سواری و گرفتن کانال ماهی گردید. «زیباترین عجیب»، خاطره دوم، از عملیات آزادسازی شهرک دوئیجی و جزایر بوارین در ۲۵ دی ماه ۱۳۶۵ سخن می‌گوید. طی این عملیات، تعداد زیادی از رزمندگان – و از جمله مصطفی

پیشقدم، فرمانده‌ی گردان امام حسین (ع) - به شهادت رسیدند ولی در نهایت عملیات به آزادی جزیره و اسارت تعداد زیادی از عراقیان انجامید. «هر دو می‌سوزند»، خاطره‌ی سوم، از عملیات رمضان در بهمن ماه ۱۳۶۵ است که با شناسایی نهر جاسم شروع شد و با فداکاری و جانبازی رزمندگان و جهادگران برای ساختن خاکریز و پل بر روی نهر جاسم، به پیروزی انجامید.

یک جرعه آفتاب، در پرتو درخشان احوال انصار الحسین

محمدرضا رضوی؛ با همکاری اداه کل بنیاد شهید انقلاب اسلامی و بنیاد حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس استان همدان. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۵۲.۱۳۷۹ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل ۱۱۷ خاطره از شهدا است که توسط

خانواده و همرزمان شهیدان نقل شده است. خاطرات کوتاه و متنوع هستند. از بین شهیدانی که خاطراتی از آنها نقل شده است، می‌توان به اسامی زیر اشاره کرد: «ناصر قاسمی، علیرضا خزایی، پرویز اسماعیلی، جلال و جلیل خرمدل، برادر زارعی، سردار بختیار جمهور، برادر کورونی، مصطفی افشاری، عباس دوران، تقی بهمنی، محمدرضا اصیلی، رضا ارجمندی، محمود شهبازی، سید جعفر حجازی، حسین شاه‌حسینی، رضا حمیدی‌نور، احسان تقی‌پور، برادر ذوالفقاری، علیرضا عزیزان صالح، علی شاه‌حسینی، غلامعلی سعیدی‌فر، سید احمد برقعی، علی‌اکبر خندانی، شهید بروجردی، رضا محمدی، محمدرضا معبودی، علی مرادپور و...».

یک طبق نان، یک طبق عشق: گوشه‌ای از خاطرات زنان دشت آزادگان در جنگ تحمیلی

مؤلف: ناهید حسینی مقدم. - تهران: موسسه فرهنگی آیات، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

[۹۱] ص.: مصور، نقشه.

کتابنامه: ص. [۹۱].

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

نویسنده در این کتاب نتایج یک تحقیق را درباره‌ی زنان دشت آزادگان (سوسنگرد، هویزه، بستان و روستاهای حومه) در دوران جنگ تحمیلی - به منظور معرفی مظلومیت منطقه و نقش خواهران مبارز آن - گردآورده است. وی ابتدا اطلاعاتی از اوضاع تاریخی، جغرافیایی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و موقعیت جنگی این منطقه در طول هشت سال مقاومت همراه با آمارهایی ارائه داده است. سپس به موقعیت زنان دشت آزادگان قبل و بعد از انقلاب اشاره کرده و در فصل چهارم نیز با نقل هفده خاطره، نمونه‌های ایثار، فداکاری و عشق این زنان و نقش آنان را در دفاع نشان داده است؛ نظیر: خواهری که بلد راه برادران رزمنده می‌شود و همپای آنان مین بر سر راه دشمن می‌کارد؛ زنانی که عراقی‌ها را اسیر کرده، به رزمندگان تحویل می‌دهند و...

[صفحه ۹۲۶]

زندگینامه

زندگینامه فردی

آخرین روزهای یک زندگی خوب، داستان

نوشته مهدی پیرحاج. - اصفهان: نیروی مقاومت بسیج منطقه اصفهان، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۶۹ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست وسه هزار شهید استان اصفهان؛ مجموعه آثار: ۶۰).

طراح روی جلد: عباس محمدشفیعی.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب «آخرین روزهای یک زندگی خوب» داستان زندگی و به ویژه آخرین روزهای زندگی سردار «عباس ردانی‌پور» (فرمانده‌ی منطقه‌ی سیستان و بلوچستان) است که بارها در درگیری‌ها و نبردها با ضد انقلاب شرکت کرده بود. وی متولد اصفهان بود و در عملیات کربلای پنج فرماندهی یک گروهان را در لشکر ثارالله بر عهده داشت. کتاب با بیانی داستان گونه، آخرین روزی که پس از مدتها برای دیدن خانواده مرخصی گرفته بود و قصد داشت با هواپیما به اصفهان برود، تا زمان رسیدن خبر ورود قافله‌ی اشرار به منطقه و منصرف شدن وی از رفتن به مرخصی، و چگونگی شهادتش (هنگام انفجار خودروی حامل مهمات اشرار) و همچنین مختصری از خاطرات عملیات کربلای پنج در شلمچه را به تصویر کشیده است. اسامی برخی شهیدان و همرزمان وی نیز در کتاب ارائه شده است.

آشنای آسمان: روایتی از زندگانی و حماسه‌های سردار سرلشکر پاسدار شهید «حسن شفیع زاده» فرمانده توپخانه نیروی زمینی و قرارگاه خاتم‌الانبیاء (جلد ۱)

تدوین و نگارش جعفر سلیمانی‌کیا، حسین نجفی. - تبریز: ستاد برگزاری کنگره بزرگداشت سرداران شهید آذربایجان، ۱۳۷۴.

۱۴۳. [۸] ص.: عکس (رنگی).

کتاب «آشنای آسمان» شرح زندگانی و خاطرات سردار سرلشکر پاسدار شهید «حسن شفیع‌زاده» از زبان افراد خانواده، دوستان، و همرزمان او است. کتاب در هفت بخش تنظیم شده است، بدین قرار: «تا انفجار نور» (تولد، تحصیلات، فعالیتها و مبارزات قبل از انقلاب)؛ «در رکاب نور» (اوج‌گیری انقلاب و پیروزی آن، مسؤولیتها و فعالیتها پس از انقلاب تا شروع جنگ)؛ «در شهر آسمانی» (شروع جنگ و حضور در جبهه‌های جنوب (خرمشهر) و خاطراتی از همرزمان درباره‌ی ویژگیهای اخلاقی وی؛ «سردار آتش» (خاطراتی از عملیاتهای ثامن‌الائمه، بیت المقدس، خیبر، کربلای چهار و پنج، بدر، پایه‌گذاری توپخانه سپاه)؛ «یک نخلستان توپخانه» (خاطراتی از عملیات والفجر هشت و دلاوری‌ها و آتشهای پشتیبانی) و «از ماووت تا ملکوت» (روزهای قبل از شهادت و نحوه شهادت این سردار در عملیات کربلای ده). بخش ضمایم کتاب نیز شامل است بر: گلچینی از سخنان شهید، در منظر یاران، در آیینه عکسها (تصاویری از شهید در جمع همرزمان).

آن سوی آتش

حسین بالاگر. - [بی‌جا]: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی،، نیروی زمینی، گروه توپخانه ۴۰ رسالت؛ کنگره سرداران شهید آذربایجان، ستاد برگزاری، (چاپ اول)؛ ۱۳۷۷.

۲۳۱، VI. ص.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Other Side of the Fire

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، فرازهایی از زندگی سرلشکر شهید «حسن شفیع‌زاده» (فرمانده‌ی توپخانه‌ی سپاه پاسداران) را از زمان کودکی تا شهادت ارائه می‌دهد. وی متولد تبریز بود و در عملیات کربلای ده در مسیر قرارگاه شهید داوودآبادی، در اثر انفجار گلوله توپ به شهادت رسید. کتاب، شامل شرح مطالب زیر است: «دوران کودکی، نوجوانی و سربازی، فعالیتها در پادگان و رخدادهای زمان پخش اعلامیه‌های حضرت امام خمینی (ره) و زمان پیروزی انقلاب، شروع جنگ و اعزام به جبهه، شرکت در درگیری‌های اوایل جنگ در خرمشهر و آبادان، عملیاتهای فتح المبین، بیت المقدس، طرح تهیه‌ی گلوله‌های قبضه‌ی توپ ۱۲۲ م. م و نمونه‌سازی قطعات توپ ۱۲۲ م. م و کاتیوشای ۱۲۲ م. م». همچنین، در کتاب به عملیات خیبر و نقش کارساز شهید شفیع‌زاده در عملیاتهای والفجر هشت و کربلای پنج پرداخته شده است.

آنکه گفت، آری! بر اساس زندگی سردار جهادگر شهید فرید فریدنیا

عبدالصاحب رومزی‌پور. - تهران: لوح محفوظ؛ جهادسازندگی، ستاد یادواره شهدای خوزستان، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۸۴ ص.

عنوان روی جلد: براساس زندگی سردار جهادگر شهید فرید فریدنیا: آنکه گفت، آری!.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، زندگینامه شهید جهادگر «فرید فریدنیا» بوده، در دو بخش تنظیم شده است. بخش اول: زندگی شهید قبل از انقلاب است. شهید در محله‌ی مسجد جزایری اهواز زندگی می‌کرد و هنگام انقلاب اسلامی سرباز بود. زمانی که امام دستور فرار سربازان از پادگانها را داد، او از اولین افرادی بود که از پادگان خود فرار کرد. بخش دوم، زندگی شهید بعد از انقلاب است. شهید فریدنیا هنگام آغاز جنگ، دانشجوی رشته‌ی زبان انگلیسی بود که به جهاد سازندگی پیوسته، به جبهه اعزام شد. وی علاوه بر کار بر روی خودروهای جهاد، به انجام وظایف دیگری، مانند مأموریتهای شناسایی، نیز مبادرت می‌کرد. او در یکی از عملیاتهای شناسایی، به علت اصابت خمپاره به شهادت رسید. در بخش نهایی کتاب، خاطره‌هایی از زبان افراد خانواده، دوستان، آشنایان و همرزمان شهید به چاپ رسیده است.

آن نامه‌ها که از بهشت می‌آیند... زندگینامه داستانی شهید محمود ساعتیان (الهی) فرمانده گردان امام علی از تیپ الغدیر یزد

محمدرضا محمدی پاشاک. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۲۰۶.۱۳۷۸ ص.

طرح جلد: مهرداد عبداللهی.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب به یاد بود یکصدمین سال میلاد حضرت امام خمینی (ره) منتشر شده است.

داستان کتاب با استناد به زندگی روحانی شهید «محمود ساعتیان» نوشته شده است. اکثر افراد - با وجود آن که نمی‌دانستند، روحانی است - او را به نام «فرمانده‌ی الهی» می‌شناختند. وی از اهالی یزد و فرمانده‌ی گردان امام علی (ع)، از تیپ الغدیر یزد بود و در تاریخ ۶ / ۳ / ۶۷، در عملیات شلمچه به شهادت رسید. «کشاورز» - که خود، جانباز و آزاده است، معلم جدید ابوذر ساعتیان، (فرزند شهید) است و هنگامی که متوجه می‌شود ابوذر پسر فرمانده‌ی سابق

[صفحه ۹۲۸]

اوست، از وی می‌خواهـد که انشایی درباره‌ی زندگی پدرش تهیه کند. انشای ابوذر از سه نامه‌ی آخر شـهید (که به نام «نامه‌هایی از بهشت» برای همسـرش ارسال کرده بود)، شـروع می‌شود و با نقل خاطرات پـدر و مادر شـهید از دوران کودکی، نوجوانی و جبهه و همچنین خـاطرات همرزمان و دیگر آشـنایان شـهید ادامه می‌یابـد. در پایان، پس از قرائت انشاء، آقای کشاورز آن را به عنوان پایان نامه‌ی تحصیلی خود انتخاب می‌کند.

اربعین نخستین شهید توطئه نظامی امریکا مجاهد پاسدار محمد منتظر قائم را گرامی میداریم

تهران: سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی، (چاپ اول): ۱۳۵۹.

۵۷ ص.

عنوان روی جلد: نخستین شهید توطئه نظامی آمریکا، مجاهد پاسدار محمد منتظر قائم.

شمارگان: ذکر نشده است.

کتـاب حاضـر، شامل مقـدمه‌ای درباره‌ی شـهید محمـد منتظر قائم، (فرمانـده‌ی سپاه پاسـداران یزد) است که در سال ۱۳۳۷ در شهر فردوس، در جنوب خراسان به دنیا آمد. کتاب پس از مقدمه‌ی، زندگینامه شهید محمد منتظر قائم را از تولد تا دوران جوانی، زندان و مبارزات وی بر علیه رژیم پهلوی، جهاد علیه ضد انقلاب در کردسـتان و علیه اشـرار و ضد انقلاب در کویر یزد و نحوه‌ی شهادت وی ارائه داده است. محمـد منتظر قـائم در جریان بمباران هواپیماها و بالگردهای آمریکایی - که در سه نوبت، در تاریخهای ۵ / ۲ / ۵۹ و ۶ / ۲ / ۵۹ پس از رسوایی و شکست توطئه‌ی آمریکا، در کویر طبس رخ داد - به شهادت رسید.

ارغوانی بر خاکریز

نویسنده محمدصادق موسوی گرمارودی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۸۶.۱۳۷۸ ص.

طراح روی جلد: امیر خیراندیش.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

به مناسبت یکصدمین سال میلاد حضرت امام خمینی (ره).

این کتاب زندگینامه سـردار شـهید اسـلام، «محمود کاوه»، متولد مشـهد، از فرماندهان سـپاه کردسـتان است. وی بارها در کردسـتان مجروح شد و پس از این که به جبهه‌ی جنوب آمد، در تاریخ ۱۱ / ۶ / ۶۵ به درجه‌ی شهادت نائل شد. اثر حاضر همراه با اشعار وام گرفته از شـعرا، زندگی این سردار را با ذکر برخوردش در کودکی و جوانی با پدر، مادر و خواهر شرح می‌دهد. ضمنا حضور او در منطقه‌ی استراتژیکی دشـمن، در جنگـل آلواتان کردسـتان، را بیان می‌کنـد. همچنین حال و هوای شـهید و روحیات عرفانی او را در هنگام عروسی، ماه مبارک رمضان و در جبهه بیان می‌دارد.

اسرار دل شهید مرتضی مهدیزاده در جبهه‌های جنگ حق علیه باطل

مرتضی مهدیزاده - [بی‌جا: بی‌نا، بی‌تا]. ۹۲ ص.

عنوان روی جلد: خون بر شمشیر پیروز است، اسرار دل شهید مرتضی مهدیزاده.

شمارگان: ذکر نشده است.

شهید مرتضی مهدیزاده، (از شهدای شهرستان ورامین) در سال ۱۳۴۱ در شهر رحیم - آباد از توابع شهرستان رودسر به دنیا آمد. او تحصیلات خود را تا پایان مقطع متوسطه در تهران و ورامین ادامه داد. شهید در تظاهرات

[صفحه ۹۲۹]

قبل از پیروزی انقلاب شرکت داشت و پس از انقلاب عضو بسیج شد. وی پس از طی دوره‌ی آموزشی عازم جبهه گردید و در عملیات فتح بستان مجروح شد. قبل از بهبود کامل مجددا به جبهه رفت و در سال ۱۳۶۱، در عملیات فتح المبین، در جبهه‌ی رقابیه به شهادت رسید. کتاب حاضر، زندگینامه و مجموعه‌ای از خاطرات، نوشته‌ها، نامه‌ها، یادبودها و مطالبی است که شهید مهدیزاده در زمان حیات خود، آنها را نوشته و نزد پدر خود به امانت گذارده بود تا بعد از شهادت ایشان چاپ و منتشر شود. مطالب کتاب، نشان دهنده‌ی طرز تفکر، آمال و آرزوها و نگرش این شهید به شهادت و امور مختلف زندگی است.

اسوه مقاومت، زندگینامه شهید سردار سرلشگر پاسدار مجید بقائی

[مرکز فرهنگی سپاه، معاونت کتاب]. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مرکز فرهنگی، معاونت کتاب، ۱۳۶۶.

۵۴ ص.: مصور، عکس. - (سیرت سرداران سپاه اسلام؛ ۲).

این کتاب به مناسبت سالگرد هشت سال دفاع مقدس، ۳۱ شهریور ۱۳۷۴ منتشر شده است.

کتاب «اسوه‌ی مقاومت» به شرح زندگی سردار سرلشکر پاسدار شهید مجید بقایی می‌پردازد. در این کتاب، ابتدا با نگاهی گذرا به زندگی شهید، سیر تحول فردی و مبارزات او در دوران قبل و پس از پیروزی انقلاب مورد بررسی قرار گرفته است. در قسمت بعدی - تحت عنوان «سیر رشد» - که در دوره‌ی جنگ تحمیلی از آغاز تا شهادت شهید را در بر می‌گیرد، به ذکر مسؤولیت‌های او بعد از شروع جنگ پرداخته است و نقش شهید را در عملیاتهای طریق القدس، فتح المبین، بیت المقدس، رمضان و محرم بررسی می‌کند. در قسمت بعدی کتاب، نحوه‌ی شهادت ایشان در منطقه‌ی فکه شرح داده می‌شود. در قسمتهای دیگر کتاب، به ویژگی‌های اخلاقی این شهید گرانقدر پرداخته شده است. همچنین وصیتنامه‌ی شهید نیز مورد توجه قرار گرفته است. در انتهای کتاب نیز خاطره‌ای از قول این شهید گرانقدر به چاپ رسیده است.

اشلو: نگاهی به زندگی سردار شهید مرتضی جاویدی

نویسنده داریوش مهبودی؛ ویراستار احمد اکبرپور. - شیراز: کنگره سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۱۰۱ ص. - (کنگره سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس؛ ۶۱).

طراح روی جلد: اسماعیل عرفان‌منش.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، زندگینامه داستانی «شهید مرتضی جاویدی» است. او در فسا به دنیا آمد. طی جنگ مسؤولیت فرماندهی گردان تیپ المهدی (عج) را در مناطق عملیاتی غرب اروند و ابوالخصیب بر عهده داشت و بارها حماسه آفرید و سرانجام در تاریخ ۱۳ / ۱۱ / ۱۳۶۵ در شلمچه به شهادت رسید. مطالب کتاب عبارتند از: «تولد، ماجرای ازدواج، فعالیت‌ها، درگیری‌ها و زندانی شدن او قبل از انقلاب، عملیات کربلای چهار، عملیات والفجر دو، خاطراتی از دلاوری‌های او، مطالبی از شهید مهدی باکری، عملیات رمضان و

فکه، لحظات اسارت و فرار با تعدادی از همرزمان، خاطراتی از همسر وی درباره‌ی روحیات و اخلاق شهید و مسافرت آنها به اهواز، خاطراتی از دوران نقاهت و مجروحیت در بیمارستان». در پایان کتاب نیز منظومه‌ای در رثای او - با عنوان «عطش خانگی» - (از محمدحسین بهرامیان)، در قالب قصیده چاپ شده است.

[صفحه ۹۳۰]

اعجوبه‌ی قرن، مجموعه خاطرات، مروری بر زندگی شهید سرلشکر خلبان مصطفی اردستانی

تحقیق و تألیف گروه پژوهش و نگارش انتشارات عقیدتی سیاسی نیروی هوایی ارتش. - تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، نیروی هوایی، انتشارات عقیدتی سیاسی، ۱۳۷۷.

۳۱۷ ص.: مصور، عکس (رنگی).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Prodigy of Century.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر مروری بر زندگی سراسر افتخار شهید بزرگوار سرلشکر خلبان مصطفی اردستانی است. کتاب دارای سه فصل است که هر یک بخشی از سرگذشتنامه‌ی این شهید بزرگوار را در بر می‌گیرند. در ابتدای کتاب سخنی از رهبر معظم انقلاب درباره‌ی آن شهید آمده است. سپس در فصل اول: خاطرات جنگ از زبان همرزمان شهید بیان شده که حاوی ۲۴ خاطره است و تنها سه ماه از دلاوری‌ها و رشادت‌های این شهید بزرگوار را شامل می‌شود. تعدادی از این خاطرات نیز از زبان خود شهید نقل گردیده است. فصل دوم خاطرات متفرقه در معرفی ابعاد شخصیتی آن شهید بزرگوار است که از زبان بستگان، آشنایان و همکاران بیان شده است و حاکی از عطوفت و مهربانی، کم توقعی، دوری از تبعیض، دقت در استفاده از بیت‌المال و سعی در ناشناس ماندن است. فصل سوم با عنوان، «به یاد ماندنی»، وصیتنامه و تصاویری از شهید را ارائه می‌دهد.

امیر خستگی ناپذیر: زندگینامه سرلشکر شهید ولی‌الله فلاحی

تالیف احمد حسینیا. - تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۲۵۰ ص.، [۲۰] ص.: مصور، نقشه، نمونه، عکس. - (مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ ۱۲۱. شخصیتها؛ ۱۸).

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، شامل زندگینامه «سرلشکر شهید ولی‌الله فلاحی» از زمان تولد و دوران کودکی تا نوجوانی و ورود به ارتش و تا شهادت است. شرح «درگیری‌های کردستان و حضور در معیت دکتر چمران در پاوه، پاکسازی مهاباد، حمله‌ی دموکراتها، حمله‌ی عراق به ایران، خاطرات تشکیل لشکر ۲۱ حمزه و اقدامات و عملیات تعرضی آن در خرمشهر، نبرد سوسنگرد، عملیات نصر، طرح تپه چشمه، عملیات الله اکبر در شمال سوسنگرد، عملیات ثامن‌الأئمه، وقایع مربوطه به سقوط هواپیمای سی ۱۳۰ و شهادت سرنشینان، و...» مطالب این کتاب را تشکیل می‌دهد. همچنین خاطراتی از نزدیکان و آشنایان و همرزمان شهید نقل، و با اشعاری درباره‌ی او همراه شده است. در پایان نیز متن نامه‌ی شهید به فرزند، همراه با وصیتنامه و تصاویری از بریده‌ی جراید و عکسهای مربوط به سانحه‌ی هوایی نیز در کتاب ارائه شده است.

امیر خط شکن، یادمان فرمانده خط شکن گردان سیدالشهداء، لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب، پاسدار شهید مصطفی کلهری

تهیه و تنظیم محمدرضا مصطفوی، ویراستاری و تدوین: مهدی حسینی. - [بی‌جا]: لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب (ع)، [بی‌تا].
۱۶۰ ص.: مصور: عکس. - (ستاد برگزاری یادواره فرماندهان شهید لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب (ع)).
طراح روی جلد: فدایی حسین.
در ابتدای این کتاب خاطرات تهیه کننده‌ی کتاب از نحوه‌ی آشنایی با شهید بیان شده است. سپس قطعه‌ای ادبی از خواهر شهید، و پس از آن نگاهی کوتاه بر زندگی شهید و عملیات‌هایی که وی در آن‌ها شرکت داشته، مانند

[صفحه ۹۳۱]

عملیات رمضان، عملیات بدر، عملیات خیبر و... آمده است. «یک شرح از بی‌نهایت» نام سخنرانی شهید کلهری در مورد شهدا، مقام و منزلت آنان و خاطرات خود او از شهیدان و جنگ است که در مراسم بزرگداشت شهدای والفجر چهار در قم ایراد کرده است. دستنوشته‌های شهید قبل از عملیات خیبر تحت نام «صدای سخن عشق...» (که در حقیقت گزارش اتفاقات چند روزه و اعمال و رفتار وی، به خط خودش است) و پس از آن، «حماسه‌ی زیستن تا جاودانگی» آمده است. که زندگینامه، شرح فعالیت‌ها و گوشه‌ای از عقاید و آراء و نظرات او، به قلم خود شهید کلهری است، سخنان پدر، مادر و همسر شهید در بخش بعد و خاطرات دوستان، همرزمان و همسنگران شهید در ادامه آمده است که همگی بیانگر شهامت و شجاعت و تسلط وی بر فرماندهی هستند.

انار و آیینه: خاطرات زندگی سردار شهید حسین تاجیک

باز آفرین سمیرا اصلان‌پور. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.
۱۲۶ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران ۸ هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان: خاطرات: ۱۳).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: Pomegranate and Mirror: Memoirs based on the life of martyred Sardar Hosein Tajik...
شهید حسین تاجیک در سال ۱۳۴۲ در روستای شادبهار از توابع شهرستان کهنوج در خانواده‌ای کشاورز و تهی‌دست ولی متدین به دنیا آمد و در بهمن ماه ۱۳۶۵ در اطراف نهر جاسم به شهادت رسید. کتاب حاضر شامل سرگذشتنامه و خاطراتی از او است که در ۶ فصل تنظیم شده است. فصل اول خاطرات پدر و مادر؛ فصل دوم خاطرات عموی شهید که به ایشان بسیار نزدیک بوده و خود آزاده می‌باشد؛ فصل سوم خاطرات برادر کوچکتر شهید که ایشان هم در جبهه مجروح شده؛ فصل چهارم خاطرات همسر شهید؛ فصل پنجم خاطرات سردار قاسم سلیمانی فرمانده لشکر ۴۱ ثارالله و فصل ششم خاطرات کوتاهی از اقوام و دوستان شهید می‌باشد. از جمله مطالب کتاب موارد زیر است: دوران کودکی، نوجوانی و جوانی، دوران مبارزات قبل از انقلاب و تحصیلات وی، دوران جنگ، مجروحیت‌های وی در عملیاتهای والفجر چهار و هشت، عملیات کربلای یک، عملیات در منطقه هورالعظیم، ویژگی‌های اخلاقی وی و.... عملیات کربلای ۵ آخرین صحنه حضور وی در جبهه بود.

انتخابی دیگر، مجموعه خاطرات، مروری بر زندگی شهید سرلشکر خلبان علیرضا یاسینی

تحقیق و تألیف، علی‌محمد گودرزی، حمید بوربور، اباصلت رسولی. - تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، نیروی هوایی،

عقیدتی سیاسی، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۲۷۲ ص.: مصور، نمونه، عکس (رنگی).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Another Choice: A collection of memories.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب در سه فصل تدوین شده است. فصل اول به نقل خاطرات جنگ از زبان دوستانی پرداخته است که در عملیات همراه شهید سرلشکر خلبان علیرضا یاسینی بوده‌اند و بیانگر دلاوری‌ها، شجاعت‌ها و رشادت‌های این خلبان شهید است. فصل دوم بیان ویژگی‌ها و خصوصیات اخلاقی شهید از جمله شجاعت، قناعت، بخشش و... از زبان دوستان و همرزمان و خانواده‌ی وی می‌باشد. فصل سوم به ارائه‌ی تصاویری از شهید یاسینی در جمع دوستان، خانواده، سفر حج و در محضر رهبر معظم انقلاب اسلامی اختصاص یافته است. وی در طول حیات پر بار خود مسؤولیت‌های مهمی بر عهده داشت و با ۲۷۵۹ ساعت پرواز در جنگ تحمیلی یکی از خلبانان موفق نیروی هوایی بود. او در تاریخ ۱۵ / ۱۰ / ۷۳ در سانحه‌ی هوایی در نزدیکی اصفهان به همراه فرمانده‌ی جدید نیروی هوایی (شهید

[صفحه ۹۳۲]

منصور ستاری) و تنی چند از فرماندهان نیروی هوایی به درجه‌ی رفیع شهادت نایل آمد.

او با مرام بود: خاطرات زندگی سردار سرتیپ پاسدار شهید جواد حاج کرم فرمانده نیروی انتظامی استان سیستان و بلوچستان

بازآفرینی محمدرضا محمدی پاشاک؛ به کوشش گروه مشاورین فرمانده ناجا. - تهران: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، معاونت روابط عمومی و تبلیغات ساعس؛ منبع، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۲۴۶، [۴] ص.: تصویر: عکس. - (خاطرات؛ ۳).

شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه.

مندرجات: ما هستیم؛ جواد حاج محسن؛ اولین دیدار؛ صفر مرزی.

«جواد حاجی خداکرم»، برادر شهید ابراهیم حاجی خداکرم، در سال ۱۳۳۴ در تهران به دنیا آمد و در سال ۱۳۷۶، در زاهدان، به دست اشرار و قاچاقچیان مواد مخدر به شهادت رسید. این کتاب، مجموعه خاطرات زندگی او به نقل از راویان زیر است: بخش اول: مادر، خواهران و برادر شهید؛ بخش دوم: حسن عرب سرخی، همرزم و یار شهید؛ بخش سوم: سیده زهرا طباطبایی، همسر شهید؛ بخش چهارم: رحمت جهان تیغ، درجه‌دار و آخرین فردی که هنگام شهادتش نزد او بوده است.

از جمله مطالب مربوط به جنگ در این کتاب، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: خاطراتی از اوایل جنگ و شرکت در نبرد، هنگام محاصره‌ی خرمشهر، شهادت برادرش ابراهیم و حمل پیکر مطهر وی با وانتی به رانندگی خود جواد، جنگ در نورد اهواز و تسلیم خرمشهر و روحیه‌ی وی بعد از بازگشت از خرمشهر و اعزام به عنوان معاون اطلاعات عملیات در منطقه‌ی جنگی آذربایجان غربی».

اوج پرواز، بر اساس زندگی خلبان شهید سرلشکر عباس بابایی

ماه منیر کهباسی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، کارگاه قصه و رمان، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۱۲۷ ص. - (مفاخر ملی و مذهبی؛ ۳).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Flight Apogee, Novel

عنوان دیگر: اوج پرواز: (زندگینامه شهید سرلشکر عباس بابایی).

این کتاب، زندگینامه‌ی خلبان شهید «سرلشکر عباس بابایی» است. دوران کودکی وی پر از لحظه‌های ایثار است. او در رشته‌ی داروسازی قبول می‌شود، ولی در نیروی هوایی ثبت نام می‌کند، چون نمی‌خواهد خرج تحصیل بر خانواده تحمیل شود و علاوه بر آن، کار در نیروی هوایی با روحیه‌ی وی سازگارتر است. او طی دوره‌ای که در آمریکا گذراند، هیچ وقت منحرف نشد و در ایران نیز در رزمایش، در برابر طاغوت، شرکت نکرد. زندگی وی، علی رغم مقام فرماندهی، همیشه ساده بود. او بیشتر اوقات در جبهه بود و مأموریت‌های خطرناک را خود انجام می‌داد. همسر وی نیز همه جا حامی او بود و مسؤولیت زندگی داخلی را بر دوش می‌کشید. او قرار بود برای حج به مکه مشرف شود، ولی همسر خود را فرستاد و خود ماند تا مأموریتی را انجام دهد و سپس به همسر خود بپیوندد و در همین مأموریت آخر بود که در روز عید قربان، در اوج آسمان به دیدار معبود شتافت.

[صفحه ۹۳۳]

این جا مجنون است بگوشم، بر اساس زندگی سردار شهید سید حمید میرافضلی

حسن بنی‌عامری. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.

۲۳۱ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استانهای کرمان و سیستان و بلوچستان؛ رمان: ۲).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Here is Majnun, I’m hearing.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

سردار شهید سید حمید میرافضلی مسؤول محور اطلاعات قرارگاه کربلا در سال ۱۳۵۵ در رفسنجان متولد شد و در اسفند ۶۲ در جزیره مجنون به همراه شهید همت به شهادت رسید. کتاب حاضر در ۱۳ قسمت تنظیم شده و هر قسمت داستانی است از سرگذشتنامه‌ی وی. از جمله موضوع داستان‌ها موارد زیر است: آخرین لحظات شهادت هنگام عبور با موتور همراه با شهید همت از روی پد در جزیره مجنون و شلیک مستقیم گلوله توپ و شهادت هر دوی آنها؛ افتادن در محاصره دشمن و برخورد با نیروها به هنگام طلب آب؛ دستگیری دو جاسوس و محاکمه آنها؛ تعبیه کانالی برای عبور از میدان مین؛ روایت حوادثی در بستان و چزابه؛ شناسایی‌های قبل از عملیات و....

این سبز سرخ، یادنامه سردار شهید داور سیری

کمیته تألیف و تدوین ستاد برگزاری کنگره بزرگداشت سرداران شهید آذربایجان. - تبریز: ستاد برگزاری کنگره بزرگداشت سرداران شهید آذربایجان، ۱۳۷۴.

۱۶۰ ص.: نمونه، عکس.

کتاب «این سبز سرخ»، در چهار بخش به زندگی سردار شهید داور سیری می‌پردازد. هر بخش قسمتهای مجزایی دارد. «رویش و جوشش»، و «در بستر زمان»، شرح زندگی وی از تولد تا شهادت - در عملیات کربلای پنج - است. روزهای جوانی، مبارزات و ماجراهای دوران زندگی، مسؤولیت‌های مختلف شهید و عملیاتهایی که در آن شرکت داشته (آزادسازی خرمشهر، خیبر و کربلای پنج) در این کتاب ذکر شده است. «مشق عشق» شرح دوران جوانی و عقاید و شخصیت وی در این دوران است. «در آینه ذهن

دوست» خصوصیات بارز شخصیتی شهید را از زبان دوستان نزدیک وی بیان می کند و «در لوح دل همسر» خاطرات همسر شهید و خصوصیات شهید از زبان همسر اوست. «در کتیبه‌ی اذهان» خاطرات نزدیکان، همقطاران و همرزمان شهید را در بر دارد و «تپش نبض اندیشه» حاوی یک سخنرانی از شهید در مورد منتظر حقیقی است. «نجوای اندرون» مناجات نامه‌ای از شهید و وصیتنامه‌ی وی است. قطعه‌ای ادبی از قیصر امین‌پور، پیامی از آیت‌الله مروج و پیام حجت‌الاسلام و المسلمین محمدی عراقی در مورد شهادت شهید سیری بخش پایانی کتاب را تشکیل می‌دهند.

ایوب عشق: زندگینامه روحانی جلیل‌القدر، شهید حجه الاسلام والمسلمین حاج شیخ علی مزاری

محمدعلی محمودی. - [زاهدان]: کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۱۵۲ ص.: مصور، عکس، جدول، نمونه.

طراح روی جلد: علی پیران.

این کتاب حاوی خلاصه‌ای از سرگذشت زندگی شهید روحانی «حجت‌الاسلام علی مزاری» است. او امام جمعه‌ی زاهدان بود و علی رغم مسؤولیت‌های فراوان، حضوری مستمر در جبهه‌های جنگ داشت. وی در ۲۰ / ۳ / ۱۳۶۹ توسط اشرار مسلح به شهادت رسید. کتاب شامل پنج فصل و ضمایم است: «فصل ۱: زندگینامه؛ فصل ۲: شهید مزاری و جامعه‌ی مقدس اسلامی؛ فصل ۳: شهید مزاری و نظام مقدس اسلامی؛ فصل ۴: شهید مزاری در کلام یاران؛

[صفحه ۹۳۴]

فصل ۵: روایتی دیگر؛ ضمایم: نمونه‌ی بیانات مراجع درباره‌ی شهید مزاری، بریده‌ی جراید مربوط به ترور و شهادت ایشان، وصیتنامه و دستنوشته‌های شهید، جدول آمار مدارس چهارده معصوم (ع) که وی در احداث و فعالیت‌های آنها مشارکت داشت، و عکسها و پیام تسلیت مقام معظم رهبری در خصوص ترور و شهادت شهید علی مزاری».

باز عاشورا، زندگینامه‌ی سردار رشید اسلام شهید شیرعلی رامشکی

مسعود خندان بارانی. - استان سیستان و بلوچستان: کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، ۱۳۷۷.

۷۲ ص.

طراح روی جلد: قربانعلی اجلی.

کتاب حاضر طی سه فصل، زندگینامه‌ی سردار رشید اسلام، شهید «علی رامشکی» را ارائه می‌دهد. فصل اول (زندگینامه‌ی شهید)، به شرح مختصر تولد و تحصیلات شهید تا مقطع دانشگاه پرداخته است. در فصل دوم (خاطرات)، بیست و هفت خاطره به نقل از خانواده، اطرافیان و همرزمان شهید بیان شده است که همگی نشان دهنده‌ی ابعاد بزرگ روحی وی می‌باشند. فصل سوم «وصیتنامه‌ی شهید» نام دارد و در آن، پیام شهید به پدر، مادر و اطرافیان آمده است. از جمله خاطراتی که به نقل از مادر شهید نقل شده، اعتقاد شهید نسبت به حفظ حجاب و رعایت مسائل اخلاقی در جامعه بوده است؛ مثلا در سال سوم دبیرستان متوجه شد در خانه‌ی یکی از همسایه‌ها رفت و آمدهای مشکوکی وجود دارد؛ با افرادی که به آن خانه رفت و آمد داشتند برخوردی قاطعانه کرد و آنها دست از کار خود برداشتند و سایر همسایه‌ها همیشه خود را مدیون شهید می‌دانستند. این خاطره بیانگر یکی از ابعاد روحی این شهید است.

با عبادت تا معراج: سرگذشتنامه سردار شهید رسول عبادت

تدوین و بازنویسی محمود مهدی آزاد. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۶۱ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان؛ سرگذشتنامه: ۳۷).

شمارگان: ۵۰۰ نسخه.

این کتاب با مشارکت و سرمایه حمایتی بنیاد شهید انقلاب اسلامی منتشر شده است.

در این کتاب مطالب زیر ارائه شده است: «میلاد حضرت رسول (ص) و تولد رسول عبادت، از مدرسه‌ی علم تا مدرسه‌ی عشق، از شیراز تا مریوان، فعالیت در سرکوب اشرار منطقه‌ی کردستان، شرح نبردها و درگیری در مناطق کردستان از جمله محور مریوان (باشماق) تا سه راهی دزلی،شرح خاطراتی از همسر و همرزمان در منطقه‌ی عملیاتی و خصوصیات اخلاقی، نحوه‌ی شهادت در فتح قله‌ی قوچ سلطان، متن وصیتنامه و اطلاعیه‌ی سپاه پاسداران به مناسبت شهادت او». «سرتیپ رسول عبادت» در سال ۱۳۲۴ در روز هفدهم ربیع‌الاول [مصادف با میلاد حضرت رسول اکرم (ص)] در شیراز متولد شد. وی در تاریخ ۱۵ / ۵ / ۱۳۴۶ موفق به اخذ درجه‌ی ستوان دومی از دانشکده‌ی افسری گردید. در سال ۵۷ جهت طی کردن دوره‌ی عالی به آمریکا اعزام گردید و در سال ۱۳۵۸ به ایران بازگشت. وی هنگام فتح قله‌ی قوچ سلطان به شهادت رسید.

بالاتر از آسمان، خاطرات زندگی شهید محمد رودباری (محمد مشایخی)، فرمانده مهندسی لشکر ۴۱ ثارالله

بازآفرینی نادر فاضلی؛ ویراستار: محمدمهدی عقابی. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، (چاپ اول):

[صفحه ۹۳۵]

.۱۳۷۶

۲۲۲ ص.: مصور. - (کنگره‌ی بزرگداشت سرداران شهید و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان؛ خاطرات: ۱۵).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Far Above The sky.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

مندرجات: مرد کوچک؛ در جستجوی کار؛ همسفر؛ در راه مبارزه؛ میعادگاه عشق؛ تا شهادت.

این کتاب، شرح زندگی محمد رودباری (مشایخی) است، که در شش فصل تنظیم شده است. در فصل اول، تولد و دوران کودکی وی شرح داده شده است. فصل دوم به وضع معیشت و ادامه‌ی تحصیل و کار او پرداخته است و فصل‌های سوم و چهارم در ارتباط با مبارزات وی در دوران انقلاب است. در روزهای پر غوغای انقلاب، محمد هسته‌ی مقاومت جیرفت را با جوانان متدین این شهر تشکیل داد و آن را هدایت کرد. پیروزی انقلاب آغاز دیگری برای تلاش این جوان متدین و دوراندیش بود. فصل پنجم، «میعادگاه عشق»، شرح فعالیت وی در دوران جنگ است که نشان می‌دهد تجربه‌های مهندسی او در لشکر ۴۱ ثارالله بسیار مفید واقع شد. فصل ششم، «تا شهادت» شرح عملیات کربلای پنج، آخرین عملیاتی که وی در آن شرکت داشت، و شهادت او است. در پایان کتاب، فهرست اسامی افرادی که از خاطرات آنها در تهیه‌ی این کتاب استفاده شده، آمده است.

با یوسف شهید: ذکر واره نخستین شهید ادبیات کودک و نوجوان انقلاب اسلامی، یوسف ملک شامران

به کوشش کیوان الچیان، محمد صلیب. - تهران: وزارت آموزش و پرورش، معاونت پرورشی، انتشارات تربیت، (چاپ اول)، ۱۳۷۸. ۸۰ ص.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

شهید یوسف ملک‌شامران در ۲۵ شهریور ۱۳۴۱ در تهران متولد شد و در سال ۱۳۶۱ به شهادت رسید. این کتاب، شامل زندگینامه، اشعار، آثار و بخشیهایی از وصیتنامه و خاطرات شهید است. ابتدا دو غزل از سید ابوالقاسم حسینی (ژرفا) که برای شهید ملک‌شامران سروده شده ارائه می‌شود. سپس مختصری از زندگینامه وی از زمان کودکی تا اعزام به جبهه و نقل قول‌هایی از فرمانده و همرزمان وی آمده است. در ادامه، آخرین سخنان وی، در نامه‌ای از وی به مادرش، آورده شده است. وصیتنامه‌ی شهید و سه قصه درباره‌ی کودکان با عناوین «می‌روم برای کرم‌ها لانه بسازم؛ بی‌بی‌جان گربه صفت یعنی چه؟؛ دیگ به دیگ می‌گوید رویت سیاه است»، پس از مطالب فوق درج شده است. دستنوشته‌های شهید و دو خاطره درباره‌ی او به نقل از سعید لواسانی پایان بخش کتاب هستند. عکس شهید نیز روی جلد چاپ شده است.

بر بلندای خاکریز: زندگینامه سردار رشید اسلام شهید حسن هراتی اسکندری

بتول فیروزکوهی؛ ویراستار عباس باقری. - [زاهدان]: کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، (چاپ اول: ۱۳۷۶. ۱۰۹ ص.

طراح روی جلد: عباس درگی.

عنوان دیگر: بر بلندای خاکریز: مجموعه خاطرات و زندگینامه سردار رشید اسلام شهید حسین هراتی اسکندری.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب «بر بلندای خاکریز» شرح زندگی و خاطرات «شهید حسن هراتی اسکندری» است که در سال ۱۳۴۰ در

[صفحه ۹۳۶]

روستای محمدآباد هرات از توابع شهرستان زابل به دنیا آمد و در مرحله‌ی دوم عملیات کربلای پنج در شلمچه به شهادت رسید. فهرست مطالب عبارت است از: «زندگینامه، خاطرات خانواده‌ی شهید (پدر، برادران و عمو)، خاطرات همرزمان شهید از عملیاتهای والفجر هشت، مهران، کربلای چهار، کربلای پنج، دفع پاتک دشمن، خصوصیات اخلاقی و فرماندهی وی، توجه به نیروها، نحوه‌ی شهادت، پیام، قطعه شعری درباره‌ی شهید (از عباس خوش عمل) و وصیتنامه شهید».

بر فراز کنگرک: زندگینامه سرتیپ شهید رسول عبادت

تالیف علی‌رضا پوربزرگ وافی. - تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۲۰۰ ص.: مصور (رنگی). - (مرکزاسناد انقلاب اسلامی؛ ۱۳۱: شخصیتها؛ ۲۰).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

«شهید رسول عبادت» در سال ۱۳۲۴ در شیراز متولد شد و در تاریخ ۱۶ / ۳ / ۶۰، در عملیات فتح ارتفاعات کنگرک (به فرماندهی خود او) مجروح شد و هنگام انتقال به پشت جبهه به شهادت رسید. از جمله مطالب ارائه شده در کتاب «بر فراز کنگرک»، موارد

زیر است: «دوران کودکی، نوجوانی، جوانی و ورود به دانشگاه افسری، آغاز فرماندهی، ازدواج، ورزش و تحصیلات در آمریکا، خاطراتی درباره‌ی فعالیت‌ها و ویژگی‌های اخلاقی و عبادت و نماز شهید از زبان مادر، برادر، همسر، دوستان و همرزمانش (از جمله: تیمسار زین‌العابدین مرادی، محمد افتخاری، تیمسار احمد دادبین، سرگرد شهید عباس سرپرست و سروان الیاسی)، انگیزه‌های شهید برای حضور در کردستان و ذکر خاطراتی از درگیری‌ها، بر فراز کنگرک (مطلبی از شهید)، ناگفته‌هایی از زندگی شهید عبادت، نامه‌ای از شهید عبادت به همسرش، وصیتنامه‌ی شهید رسول عبادت و تصاویری از دوران جوانی و شهادت وی».

بر می‌گردیم لاله‌ها را ببینیم: داستانی بر اساس زندگینامه سردار شهید مهندس رضا نصوحی

غلامحمد طاهری. - سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، لشکر ۱۴ امام حسین (ع)، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۸۸ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و ۲۳ هزار شهید اصفهان؛ مجموعه آثار: ۱۲).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

داستان این کتاب، زندگینامه واقعی یک سرباز گمنام از روستا به نام «مهندس رضا نصوحی» است. او مهندس کشاورزی و از اعضای مهم جهاد سازندگی بود. در سال ۱۳۳۴ در روستایی به نام دهنو به دنیا آمد. برای گذران زندگی، طی دوران تحصیل همزمان با درس خواندن، در جاهای مختلف - از جمله در کوره پزخانه - کار می‌کرد. پس از قبولی در رشته‌ی کشاورزی دانشگاه اهواز، برای تحصیل به آنجا رفت و با مکتب قرآن آشنا شد و فعالیت خود را در راه انقلاب آغاز کرد. پس از پیروزی انقلاب وارد جهاد سازندگی شد و کمیته‌ی کشاورزی و جهاد مبارکه را راه‌اندازی کرد. پس از جنگ عازم جبهه شد و در عملیات خیبر حضور داشت. وظیفه‌ی او و همکارانش در این عملیات، ایجاد خاکریزهایی برای جلوگیری از پاتک دشمن بود. او در همین عملیات به فیض شهادت نایل گردید.

بلوچ گریه نمی‌کند، خاطرات زندگی سردار شهید، علی معمار، مسؤول قرارگاه جنوب استان سیستان و بلوچستان

بازآفرینی داوود امیریان. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۱۴۲ ص.: مصور. - (کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان؛

[صفحه ۹۳۷]

خاطرات: ۱۶).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Baluchis Dont's Cry.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب «بلوچ گریه نمی‌کند»، حاوی چهار روایت از زندگی «علی معمار» (مسؤول قرارگاه جنوب استان سیستان و بلوچستان) است که به نقل از «حاج اصغر معمار حسن‌آبادی، حسن نوری، فاضل بلوچی و ملک قاسمی» نقل شده است. «شهید علی معمار» در سال ۱۳۴۳، در حومه‌ی کاشان به دنیا آمد. دوران دبستان را همان جا گذرانید و همزمان به حفظ سوره‌های قرآن پرداخت. او دوره‌ی راهنمایی را در کاشان گذراند و تازه وارد دبیرستان شده بود که انقلاب آغاز شد. او در دامن انقلاب رشد کرد و به صف پاسداران انقلاب اسلامی پیوست. در هنگام شروع جنگ، سن او کم بود، لذا برای اعزام به جبهه پذیرفته نشد. تا این که بسیج او را برای جنگیدن با اشرار انتخاب کرد. او چهارده سال تمام در خاک محروم استان سیستان و بلوچستان در میان بلوچ‌ها زندگی کرد و

با اشرار مبارزه کرد و سطح زندگی وی هرگز از سطح زندگی مردم عادی بلوچ بالاتر نرفت. در سال ۱۳۶۱ از طرف سپاه سیستان و بلوچستان در عملیات «والفجر یک» شرکت کرد. او در دی ماه ۱۳۷۳ به کمین اشرار افتاد و شهید شد.

بهترین موعظه‌ها (ترجمه مقدمه المراقبات) به همراه زندگینامه شهید مرادی

گردآوری: خانواده شهید مرادی. – شهر ری: نشر محیی، ۱۳۷۶ [۴۸] ص.: مصور.

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۲۵۰۰ نسخه.

این کتاب مقدمه کتاب «المراقبات» نوشته میرزا جواد ملکی تبریزی است، که به همت و سرمایه خانواده شهید صمد مرادی طبع گردیده است.

در این کتاب، بعد از مقدمه «المراقبات» (نوشته‌ی میرزا جواد آقا ملکی تبریزی)، زندگینامه‌ی مختصر شهید صمد مرادی متولد ۱۳۴۴ و اهل شهر ری آورده شده است. در این بخش، خصایل و خصوصیات اخلاقی شهید ذکر شده است. شهید مرادی در آخرین اعزام خود به جبهه، مشغول خدمت در لشکر ۲۸ روح‌الله شده و در روز ششم بهمن ماه سال ۱۳۶۶ در جبهه‌ی شلمچه به شهادت رسیده است. در انتهای کتاب، وصیتنامه‌ی شهید، انسانها را به پرستش خدا و بیداری از خواب غفلت سفارش می‌نماید. شهید مرادی در وصیتنامه‌ی خود سفارش کرده است: «امام را به هیچ وجه تنها نگذارید؛ جبهه‌ها را خالی نگذارید.»

به سوی کرانه‌های آبی: نگاهی به زندگی شهید سردار سرتیپ پاسدار داود حیدری

فرزام شیرزادی. – تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۱۶۵ ص.: مصور، عکس. – (کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران؛ ۸۳. زندگینامه سرداران شهید؛ ۱۶).

طراح روی جلد: امیر خلیلی‌فرد.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب مجموعه‌ی خاطراتی درباره‌ی شهید سرتیپ پاسدار «داوود حیدری» است که به نقل از مادر، خواهر، پدر، برادر، همرزمان، آشنایان و خود شهید، درباره‌ی حوادث و رویدادهای مربوط به دوران کودکی، نوجوانی، جوانی، قبل از انقلاب، انقلاب و پس از آن، جنگ و شهادت وی گردآوری شده‌اند. او در سال ۱۳۴۲ در تهران متولد شد و در سال ۱۳۶۷ در عملیات کربلای هشت به شهادت رسید. از جمله مطالب ارائه شده، می‌توان از موارد زیر نام برد:

[صفحه ۹۳۸]

ارادت خاص به حضرت امام حسین (ع)، خاطراتی از دوران انقلاب و اوایل جنگ در دوران شهید چمران و امکانات آن زمان، سرکشی به رزمندگان در حال مجروحیت در عملیات خیبر، اسیر کردن سیصد عراقی توسط وی و سه نفر از رزمندگان دیگر در عملیات خیبر، خاطره‌ای از عملیات بدر و مجروح شدن او و خاطراتی از رشادت‌ها و ویژگی‌های اخلاقی شهید. تصاویری نیز از دوران حضور شهید در جبهه با زیرنویس ارائه شده است.

بیاد احمد اسماعیلی رهرو سلوک الی الله

[بیگدلو]. - [بی‌جا: بی‌نا، بی‌تا]. ۲۷ ص.: مصور.

شمارگان: ذکر نشده است.

«شهید احمد اسماعیلی» در یک خانواده‌ی مذهبی در جنوب شهر تهران به دنیا آمد. در سال ۱۳۵۲ کار هنری خود را با رفتن به کانون خانواده و کار نقاشی و مجسمه‌سازی آغاز کرد. در سال ۱۳۵۸ در کنکور شرکت کرد و در دو دانشگاه تهران و فارابی قبول شد و به خاطر علاقه‌ی زیاد به هنر نقاشی، به دانشکده‌ی هنرهای زیبای دانشگاه تهران رفت. در سال ۱۳۶۱ به شبکه‌ی دوم تلویزیون رفت و در ضمن، به کار نقاشی تصویر شهدا نیز می‌پرداخت. در سال ۱۳۶۰ به جبهه رفت و در آنجا به کار تبلیغات مشغول بود. در تاریخ ۱۳ / ۲ / ۱۳۶۵ در جبهه‌ی فکه به شهادت رسید. وصیتنامه و سخنان همسر شهید نیز در کتاب است.

بیدارتر از صبح: زندگینامه داستانی سلمان هراتی

نوشته ضیاءالدین شفیعی؛ ویراستار جواد محقق. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، کارگاه قصه و رمان، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

[۸۰] ص. - (مفاخر ملی - مذهبی؛ ۷).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Awaker Than the Morning: Salman Harati Biography

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

مندرجات: طوفان؛ بهار؛ راه؛ شعر؛ دوست؛ نیایش؛ تنهایی؛ سفر؛ خواب.

کتاب حاضر، زندگینامه داستانی «زنده یاد سلمان هراتی»، شاعر معاصر، است. وی در سال ۱۳۳۸، در یکی از روستاهای تنکابن متولد شد و در حادثه‌ی رانندگی در جاده‌ی رامسر در گذشت. کتاب با داستانی از زمان پیروزی انقلاب و فرار خان و پسرانش شروع می‌شود. سپس مختصری درباره‌ی ورود او به مرکز تربیت معلم تهران و ادامه‌ی تحصیل در رشته‌ی هنر و آشنایی با شعر و شاعرانی چون: «ساعد باقری، سهیل، عبدالملکیان و سید حسن حسینی» و ازدواج وی شرح داده می‌شود. در ادامه‌ی وی، همراه کاروان بسیجیان هم دوره در تربیت معلم، راهی جبهه می‌شود. اوضاع جبهه با اشعاری که در وصف جبهه، یا در زمان حضور در جبهه سروده است، بیان می‌شود. همچنین از مسافرتها و مجموعه شعر «از آسمان سبز» و حضور در شبهای شعر، مطالبی گفته می‌شود. زندگینامه با شرح در گذشت غم‌انگیز او و هنگام سفر ختم می‌گردد.

بیقرار، زندگینامه‌ی سردار رشید اسلام شهید عزت‌الله شمگانی

مهدی پیرحاجی. - استان سیستان و بلوچستان: کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، (چاپ اول): ۱۳۷۷. ۱۲۰ ص.

طراح جلد: قربانعلی اجلی.

«بیقرار» در سه فصل به زندگینامه‌ی سردار رشید اسلام شهید «عزت‌الله شمگانی» می‌پردازد. فصل اول،

[صفحه ۹۳۹]

زندگینامه‌ی شهید است که در سه دوره خلاصه می‌شود: الف) کودکی؛ ب) نهال انقلاب و ج) دوران جنگ. در فصل دوم، ویژگی‌های اخلاقی و فردی شهید به بحث و بررسی گذاشته می‌شود. در این فصل، ویژگی‌های اخلاقی وی - از جمله، عشق به رهبری، ساده‌زیستی، تواضع، ایجاد روابط صمیمانه‌ی انسانی، ایمان، دانش و آگاهی، قاطعیت، شجاعت و قدرت فرماندهی - ذکر می‌شود. مادر وی نقل می‌کند که در شهادت رجایی و باهنر، عزت‌الله از من پیراهن مشکی خواست. گفتم خودت نداری، اما پدرت یک پیراهن مشکلی بلند دارد. فورا پیراهن را آورد و پایین آن را قیچی زد و پوشید. او بسیار ساده‌پوش بود. در فصل سوم با نام «یار در کلام یاران»، فعالیت‌های سیاسی شهید از زبان دوستان و همرزمانش نقل شده است.

پا به پای آفتاب: گفته‌ها و ناگفته‌ها از زندگی امام خمینی (جلد ۳)

گردآوری و تدوین امیررضا ستوده؛ ویراستاران: فهیمه حسین‌زاده، شهرام رجب‌زاده. - تهران: نشر پنجره، ۳۳۳.۱۳۷۳ ص.: مصور، عکس.

طراح روی جلد: محمدعلی کشاورز.

این کتاب جلد سوم از دوره چهار جلدی است.

کتاب حاضر مجموعه خاطرات افراد مختلف از حضرت امام خمینی (س) است. خاطرات سرلشکر محسن رضایی در ارتباط با دفاع مقدس است. حضرت امام (ره) در رهنمودهای خود به آقای رضایی خطاب داشتند که علاوه بر اجرای عملیات بزرگ، عملیات کوچک هم باید انجام گیرد و در حفظ جان رزمندگان دلیر و پرتوان اسلام باید کوشید. سرباز باید بجنگد تا روحیه‌اش را از دست ندهد. بنا به گفته‌ی محسن رضایی، دخالت امام (ره) در جنگ عمدتا دخالتی استراتژیک بود و از ورود به مسایل تاکتیکی پرهیز می‌کردند و چنانچه یک سیاست نظامی را اعلام می‌کردند، در مصادیق آن دخالتی نمی‌کردند. پاره‌ای از خاطرات سرتیپ محسن رفیق دوست نیز مربوط به دفاع مقدس است و در آنها به عملیات خیبر و عملیات بدر و استفاده‌ی عراق در این دو عملیات از سلاح شیمیایی، اشاره شده است. او در خاطرات خود از نگرانی‌های امام راحل (ره) در مورد مجروحان شیمیایی صحبت می‌کند.

پاسدار ولایت: زندگینامه شهید سردار سرلشکر پاسدار (یوسف کلاهدوز)

نوشته: علی‌اصغر نصرتی. - [تهران]: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مرکز فرهنگی، معاونت انتشارات، مدیریت امور کتاب، (چاپ دوم): ۱۳۷۴.

۱۲۶ ص.: مصور، عکس، نمونه. - (سیرت سرداران سپاه اسلام؛ ۴).

این کتاب به مناسبت سالگرد هشت سال دفاع مقدس، ۳۱ شهریور ۱۳۷۴ منتشر شده است.

کتاب، حاوی سرگذشتنامه و خاطراتی درباره‌ی شهید سردار سرلشکر پاسدار «یوسف کلاهدوز» است. مطالب کتاب عبارتند از: مشخصات پرسنلی «یوسف کلاهدوز» در رکن ۲ ارتش در زمان ستوان یکم زرهی؛ حادثه پادگان لویزان در سال ۱۳۵۷؛ دوران کودکی، نوجوانی، تحصیل در دانشکده افسری و ازدواج او؛ گزارش ساواک درباره‌ی او؛ ارتباط با امام (ره) قبل از انقلاب؛ اخلاق و رفتار در خانواده؛ خصوصیات اخلاقی؛ نقش او در مبارزه با رژیم و پیروزی انقلاب؛ مشارکت در تشکیل سپاه پاسداران و تلاش در جهت هماهنگ کردن آن با ارتش، آموزش جنگهای پارتیزانی به نیروهای سپاه، اهمیت دادن به مسائل عقیدتی سپاه، شروع جنگ و آموزش نیروها، نقش او در عملیات ثامن‌الائمه (ع) (شکست حصر آبادان)، شهادت در حادثه سقوط هواپیما در حوالی کهریزک تهران و پیام حضرت امام (س) به مناسبت شهادت وی. تصاویری نیز (بدون زیرنویس) در کتاب ارائه شده‌اند.

[صفحه ۹۴۰]

پاکباز عرصه‌ی عشق، «مجموعه خاطرات»، مروری بر زندگی شهید سرلشکر منصور ستاری

سرپرست گروه مطالعات و پژوهش، سرهنگ علی‌اکبر؛ ترجمه: دارالترجمه دبیرخانه‌ی نهاجا؛ ویراستار: علی‌محمد گودرزی؛ عکس: عبدالله باقری‌راد. - تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، نیروی هوایی، انتشارات عقیدتی سیاسی، ۱۳۷۵.

و، ۲۲۹، بیست و چهار ص. عکس (رنگی). - (سرگذشتنامه: ۲).

طراح روی جلد: جمشید ماهرنیا.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: A Collection Of Memoris, A Survey abuot martyr brigadier general Mansour Sattarie's life.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مقدمه‌ی کتاب به انگلیسی ترجمه شده است.

کتاب حاوی اطلاعاتی در مورد زندگی سرلشکر شهید منصور ستاری فرمانده‌ی نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران است.

در ابتدای کتاب کلام رهبر معظم انقلاب در مورد شهید ستاری ذکر شده است که «شهید ستاری در میدان‌های جنگ بارها تا مرز شهادت پیش رفت و پیوسته در طلب شهادت بود. او شب و روز نمی‌شناخت و تمامی لحظات زندگی خود را وقف به اسلام و نظام اسلامی کرده بود.»

در ادامه، بخش اول کتاب، به دوران کودکی تا دانشکده‌ی سرلشکر ستاری می‌پردازد: در ابتدای آن خاطراتی از زبان خود شهید و سپس خاطراتی از زبان مادر، معلم و برادر بزرگ شهید و نیز خاطراتی از زبان همرزمان شهید نقل شده است.

بخش دوم به دوران فرماندهی تا شهادت وی می‌پردازد. در این بخش خاطرات متعددی از همرزمان شهید در مورد رشادت، قدرت تصمیم‌گیری در شرایط حاد، علاقه‌ی شهید به مسائل معنوی و رسیدگی به مشکلات خانواده‌ی پرسنل نیروی هوایی و صبر و تحمل بسیار او ذکر شده است.

پرتوی از زندگی درخشان سردار شهید اسلام عبدالحمید صالح نژاد

[بی‌جا]: [بی‌نا]، [۱۳؟؟]. ۶۸ ص.: مصور (رنگی)، عکس (رنگی). شمارگان: ذکر نشده است.

این کتاب شامل شرح حال و زندگینامه‌ی فرمانده‌ی شهید عبدالحمید صالح‌نژاد است که از زبان دوستان و خانواده‌اش بیان شده است. او در سال ۱۳۴۰ در دزفول به دنیا آمد و در اواخر بهمن ۱۳۶۴ در عملیات والفجر هشت در منطقه‌ی اروند به شهادت رسید. او از همان اوان کودکی با مسجد و قرآن آشنایی و انس و الفتی پیدا کرد. از سال ۱۳۵۶ با شتاب گرفتن قیام اسلامی در خدمت انقلاب قرار گرفت و وارد کمیته انقلاب اسلامی شد و سپس به سپاه پاسداران پیوست. او فرماندهی گردانهای ذوالفقار، انبیاء و حمزه سیدالشهدا از لشکر هفت دزفول را در مراحلی از عملیات بیت المقدس، عملیات رمضان، عملیات والفجر و عملیات فاو بر عهده داشت. مطالب ارائه شده حکایت از خصوصیات اخلاقی شهید (ساده زیستی، متانت، تواضع و فروتنی، تفکر، مطالعه، انس با قرآن، رسیدگی به فقرا، گمنامی و اخلاص، عبادت و تهجد و...) دارند. نحوه‌ی شهادت وی، خاطرات افراد خانواده و همرزمان او و متن وصیتنامه‌ی شهید همراه با تصاویری از شهید در جمع رزمندگان در کتاب به چاپ رسیده است.

پرنده و تانک، بر اساس زندگی سردار شهید میرقاسم میرحسینی، جانشین فرمانده لشکر ۴۱ ثارالله

احمد دهقان. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.

۱۸۲ ص. - (کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استانهای کرمان و سیستان و بلوچستان؛ رمان: ۷).

[صفحه ۹۴۱]

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Brid And Tank, based on the life of martyred Mir-Qasem Mir-Hoseini, the deputy commander of ۴۱-Sarallah division.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

راوی داستان، سلطان، نوجوانی از شاگردان برادر سردار است. سلطان پدرش را، که او نیز از دلاوران جبهه بوده، در هامون از دست داده است. او یگانه خواهرش را به مدرسه‌ی شبانه روزی می‌سپارد و خود راهی جبهه و جزیره‌ی مجنون می‌شود. سلطان در آن جا شجاعت‌های فرماندهی خود را می‌بیند و به راز محبوبیت وی پی می‌برد. سلطان در همه حال گوش به فرمان فرمانده است، او که می‌تازد و دشمن را می‌تاراند و سرانجام فرمانده‌ی او شهید می‌شود و سلطان (که به یکی از افراد مورد اطمینان سپرده شده بود) به زادگاهش برگردانده می‌شود و در آنجا در می‌یابد که قبل از او، رود هامون و پرنده‌ای خبر شهادت فرمانده را به سرزمین آنها رسانیده‌اند. سردار میرقاسم میرحسینی، پس از طی تحصیلات دبیرستان عضو سپاه پاسداران شد و به سبب لیاقت‌های فراوانش مراحل ترقی را تا درجه‌ی جانشینی فرماندهی لشکر ۴۱ ثارالله به سرعت پیمود. او در عملیات بیت المقدس، عملیات رمضان و بسیاری عملیات دیگر شرکت داشت و سرانجام در دی ماه ۱۳۶۵ در عملیات کربلای پنج در شلمچه به شهادت رسید.

پرواز به عرش اعلی، شرح مستند زندگی پر ثمر و سراسر حماسه و مبارزه سروان خلبان هوانیروز شهید علی‌اکبر شیرودی

جهاد دانشگاهی دانشگاه مازندران. - [بی‌جا]: دانشگاه مازندران، جهاد دانشگاهی، (چاپ اول): ۱۹۳.۱۳۶۲ ص. مصور: (بخشی رنگی).

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

کتاب پرواز به عرش اعلی، در سه فصل به زندگی خلبان شهید شیرودی می‌پردازد. در فصل اول (ولادت تا انقلاب)؛ به تولد، خانواده، محیط زندگی، تحصیلات، کار و تلاش، روحیات و خصوصیات فردی، عقاید و اعتقادات، ظلم ستیزی، تأثیر محیط بر اندیشه‌ی شهید، ورود او به ارتش، مبارزات با رژیم ستم شاهی می‌پردازد.

فصل دوم (جنگ کردستان)، ضمن پرداختن به مسأله‌ی کردستان و مسائل پشت پرده‌ی آن، عقاید شیرودی و نقش او در فرونشاندن غائله‌ی کردستان را بررسی می‌کند و به توصیف مأموریت‌های خطرناکی می‌پردازد که با شهامت به استقبال آنها می‌رفت و عشق شهید به امام و جهاد را شرح می‌دهد.

فصل سوم شرح عملیاتهای شهید است در مناطق باختران و سر پل ذهاب، تپه‌های پاطاق، قراویز، بازی دراز، گهواره، کوره موش و میمک، همچنین در این فصل، وی در مورد انقلاب و مقابله با دشمن، مصاحبه با خبرنگاران و همچنین آخرین مأموریت شهید (در تاریخ هشتم اردیبهشت سال ۱۳۶۰) و نحوه‌ی شهادت وی شرح داده شده است. در کتاب عکس‌هایی از شهید و جنایات جنگی عراق آورده شده است.

پرواز تا جبرئیل: زندگی سردار رشید اسلام حاج حسن دشتی

بازآفرینی کرامت یزدانی. - گردآورندگان: خدیجه عقبی آویزی، مرضیه صفری. - یزد: کنگره بزرگداشت سرداران و سه هزار و هفتصد شهید استان یزد، (چاپ اول): ۱۴۹.۱۳۷۸ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

شهید حاج حسن دشتی در سال ۱۳۳۷ در نجف‌آباد یزد به دنیا آمد. وی در عملیات کربلای پنج به شهادت رسید. کتاب حاضر شامل خاطرات زیر درباره‌ی این شهید است: «تولد و دوران کودکی؛ چگونگی انتخاب نام «حسن» در روز تولد (در ماه محرم)؛ تلاش و کوشش او در کوره‌ها و درس خواندن با جدیت کامل، علی رغم خستگی فراوان ناشی از کار؛ پخش اعلامیه‌های آیت‌الله شهید صدوقی قبل از انقلاب؛ خواستگاری و ازدواج و شرکت شهید صدوقی

[صفحه ۹۴۲]

در مراسم ازدواج؛ حج شهید؛ مسؤولیت ستاد و مختصری درباره‌ی نحوه‌ی شهادت». در ادامه‌ی کتاب - در بخشی به نام همسایه‌های شهادت - خاطراتی از مادر، همسر، برادر، پدر و همرزمان شهید ارائه شده است. در پایان نیز متن کامل وصیتنامه شهید دشتی آمده است.

پرواز تا عرش خدا

ساده‌نویسی فاطمه حاجی بابایی؛ ویراستار: بشیر خزامی‌پور. - تهران: سازمان نهضت سوادآموزی، دفتر تحقیق و تألیف، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۵۲ ص. مصور: عکس. - (مجموعه ایثارگران: ۳).

این کتاب شامل خاطره‌هایی از زندگی سردار رشید اسلام شهید عباس بابایی، خلبان شجاع و فداکار است که از زبان دوستان، بستگان و خانواده‌ی او نقل شده است. کتاب در سه بخش تنظیم شده است. بخش اول - از کودکی تا انقلاب - شامل خاطراتی از زمان تحصیل وی در داخل و خارج از کشور و گویای سجایای اخلاقی، رفتار و منش جوانمردانه، روحیه‌ی ایثار و ظلم ستیزی او است. بخش دوم - از انقلاب تا شهادت - در بر گیرنده‌ی خاطراتی است که نشان می‌دهد چگونه شهید بابایی در لباس خلبانی و فرماندهی پایگاه با فروتنی و ساده زیستی بسیار و بخشش، اطرافیانش را به حیرت وا می‌داشته است. بخش سوم «از رشادت تا شهادت» نام گرفته و از زبان خلبان و همرزمان آن شهید رفتار، اخلاق و ایمان او را به تصویر کشیده است. کتاب با درج مطلبی تحت عنوان «از خداحافظی تا شهادت» به بیان وقایعی پرداخته است که منجر به شهادت ایشان شد. کتاب با وصیتنامه‌ی شهید به پایان می‌رسد.

پرواز خونین، یادواره حجةالاسلام و المسلمین شهید رزاقی

تهیه و تنظیم فخرالدین صابری؛ با همکاری: واحد فرهنگی بنیاد شهید تنکابن. - تنکابن: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، بنیاد شهید تنکابن، واحد فرهنگی، ۱۳۶۶.

۱۰۰ ص. مصور: عکس (بخشی رنگی)، نمونه.

عنوان روی جلد: یادواره حجهٔالاسلام و المسلمین شهید رزاقی.
کتابنامه به صورت زیرنویس.
شمارگان: ذکر نشده است.

در این کتاب، به مناسبت دومین سالگرد شهادت حجهٔالاسلام و المسلمین شهید حاج شیخ ابوالقاسم رزاقی، خلاصه‌ای از فعالیت‌های فرهنگی و سیاسی و ویژگی‌های اخلاقی و فکری و دیدگاه‌های شهید نوشته شده است. کتاب شامل شش بخش است که در بخش اول، پیام حضرت امام خمینی (ره) به مناسبت شهادت چهل تن از خدمتگزاران راستین اسلام، از جمله شهید حجهٔالاسلام محلاتی و نمایندگان مجلس شورای اسلامی و شهید حجهٔالاسلام رزاقی (که در حمله به هواپیمای مسافربری آسمان توسط جنگنده‌های رژیم عراق در نزدیکی اهواز به شهادت رسیدند) آغاز می‌شود و پس از شرحی درباره‌ی زندگی شهید و فعالیت‌ها و حضور وی در جبهه‌های نبرد (بخش دوم)، با بیان ویژگی‌های اخلاقی وی (بخش سوم) و دیدگاه‌ها (بخش چهارم و پنجم) و سخنانی از مادر و همسر و فرزندان شهید و وصیتنامه‌ی وی در بخش ششم به پایان می‌رسد. عکس‌هایی از شهید نیز در پایان کتاب آمده است.

[صفحه ۹۴۳]

پرواز در پرواز، خاطراتی از شهید فضل‌الله محلاتی

بازنویس متن: مسعود انصاری‌راد. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت امور مطبوعاتی و تبلیغات؛ کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و سی و شش هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، ۱۳۷۶.
۲۲۷، [۴] ص.: تصویر (رنگی) - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه استان تهران: ۳۸؛ مجموعه خاطرات سرداران شهید: ۱).

این کتاب در هفت فصل، شرح زندگی و خاطرات شهید محلاتی، نماینده‌ی مردم دلیجان در اولین دوره‌ی مجلس شورای اسلامی و عضو کمیسیون دفاع مجلس و نماینده‌ی حضرت امام (ره) در سپاه پاسداران است. فصل اول (شرح حال و زندگی) زندگینامه‌ی شهید است. فصل دوم، شرح خاطرات است از زبان دوستان، همسر و آشنایان شهید در ارتباط با درس و مبارزات و فعالیت‌های شهید در زندگی روزمره، و فصل سوم (درس‌های زندگی) مربوط به رفتار، منش و شخصیت و الگوهای رفتاری شهید است. فصل چهارم (انقلاب، بوته‌ی آزمایش) شرح فعالیت‌ها و مبارزات شهید محلاتی در رابطه با پیروزی انقلاب و مبارزه با رژیم پهلوی و سختی‌هایی است که وی در این دوران متحمل شده است. فصل پنجم (فرزندان من، همه‌ی سپاه) دیدگاه‌ها، فعالیت‌ها و تلاش‌های شهید را از قول رزمندگان در سپاه ارائه می‌دهد و فصل آخر (پرواز در پرواز) شرح آخرین سفر شهید محلاتی و علل انجام آن و منفجر شدن هواپیما توسط هواپیماهای عراقی و آخرین لحظه‌های زندگی شهید است.

پشت دیوار کاهگلی: با نگاهی به زندگی و خاطرات شهید هادی رضائیان

نویسنده رویا حسینی؛ تحقیق و پژوهش حوزه هفت بسیج خواهران؛ یادواره شهدای قاسم‌آباد. - مشهد: سنبله، (چاپ اول): ۱۳۸۱.
۴۱ ص.: عکس (رنگی). - (کنگره‌ی بزرگداشت سرداران شهید و ۲۳۰۰۰ شهید استان خراسان، رسم پروانه‌ها؛ ۲).
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب «پشت دیوار کاهگلی»، شامل زندگینامه و خاطرات «شهید هادی رضائیان»، (متولد سال ۱۳۴۴ در شهرستان تربت جام) است.

او عصر روز پنجشنبه نوزدهم ماه رمضان در سال ۱۳۶۵، هنگام بازدید از منطقه‌ی جنگی اروند رود، در آغوش امواج غرق شد و به شهادت رسید. پدر، مادر، خانواده و همرزمان شهید درباره‌ی دوران کودکی و نوجوانی، قبولی در دانشگاه فردوسی مشهد، فعالیت‌های دوران انقلاب و در جبهه‌های جنگ و اعزام توسط جهاد سازندگی، روحیه و خصوصیات اخلاقی و در پایان، نحوه‌ی شهادت مطالبی نقل کرده‌اند. تصاویری از شهید در مناطق عملیاتی (بدون زیرنویس) و نمونه‌ای از یادداشتهای شهید، که راز و نیاز او در خلوت خویش است، نیز در کتاب ارائه شده است.

پل چوبی: خاطرات زندگی سردار شهید احمد امینی فرمانده گردان ۴۱۰ غواص

احمد امینی؛ بازآفرینی احمد دهقان. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، (چاپ اول): ۱۳۷۷.
۲۶۹ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان).
شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.
عنوان پشت جلد به انگلیسی: Memoirs Based on the Life of Martyred Sardar Haj Ahmad Amini, the Commander of the ۴۱۰-Divig Battalion.
کتاب حاضر شامل زندگینامه و خاطراتی از «شهید احمد امینی» است. کتاب در سه فصل تنظیم شده است. فصل نخست خاطراتی است که از زبان پدر، برادر و خواهران و اقوام و آشنایان شهید بیان شده است و بیشتر مربوط است به دوران کودکی و مدرسه. فصل دوم خاطراتی از زبان خود شهید و دیگر رزمندگان و فصل سوم شامل

[صفحه ۹۴۴]

خاطرات فرماندهان و رزمندگان در زمان نزدیک به شهادت شهید امینی است. وی در روستای محمدآباد سفلی (رفسنجان) به دنیا آمد و همزمان با عملیات فتح المبین به جبهه رفت در مرحله‌ی دوم عملیات والفجر چهار فرماندهی یکی از گردانهای لشکر ۴۱ ثارالله را بر عهده داشت.

پیام آور فجر، به یاد عارف مهاجر، معلم تقوی و فضیلت، شهید مهرداد مجدزاده طباطبایی

اداره انتشارات [مدیریت مناطق نفت‌خیز]. - [اهواز]: روابط عمومی مناطق نفت‌خیز، ۱۳۶۲.
۹۴ ص. [۱۲] ص. عکس.
این کتاب زندگینامه و وصیتنامه‌ی شهید سید مهرداد مجدزاده‌ی طباطبایی است. وی در سال ۱۳۳۴ در شهر اصفهان متولد شد و دوران کودکی خود را همراه پدر در شهرهای مختلف گذراند. تحصیلات او در رشته‌ی ریاضی بود و در دانشکده‌ی نفت آبادان، رشته‌ی حسابداری را ادامه داد و در عین حال به فراگیری مباحث اصول عقاید و فلسفه پرداخت و در امور سیاسی هم مشارکت داشت و چند بار توسط ساواک دستگیر شد. در دوران انقلاب، فعالیت زیادی داشت و با شروع جنگ تحمیلی، در این نبرد مقدس شرکت کرد و در یازدهم بهمن ۱۳۶۱ به درجه‌ی رفیع شهادت نایل آمد. پیامهای مقامات وزارت نفت به مناسبت شهادت ایشان در ابتدای کتاب درج شده است و زندگینامه، خاطرات خانواده، وصیتنامه‌ی شهید، مقالات و اشعاری درباره‌ی این شهید و دستنوشته‌هایی چند همراه با دوازده قطعه عکس، بخش پایانی کتاب را تشکیل می‌دهند.

پیام لاله‌های سرخ: یادمان سرداران شهید علیرضا و حمیدرضا نوبخت و پدر جانبازشان

تهران: سروش، ۱۰۲.۱۳۷۷ ص.: عکس.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

مندرجات: مقدمه؛ شهادت در آیینه قرآن و روایت؛ فصل اول: زندگی، آثار و خاطرات به یاد مانده از سردار سرتیپ پاسدار شهید علیرضا نوبخت؛ فصل دوم: زندگی، آثار و خاطرات به یاد مانده از سردار سرتیپ پاسدار شهید حمیدرضا نوبخت؛ فصل سوم: شرح مختصری از زندگی جانباز حجت‌الله نوبخت، پدر سرداران شهید؛ «سرداران شهید» شعری از حمیدرضا ولی‌الهی.

کتاب «پیام لاله‌های سرخ» درباره‌ی زندگی، آثار و خاطرات سرداران سرتیپ پاسدار شهید علیرضا و حمیدرضا نوبخت و شرح مختصری از زندگی جانباز حجت‌الله نوبخت، (پدر این سرداران شهید) است. این دو سردار شهید در سال ۱۳۵۹ به عضویت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی درآمدند و در عملیاتهای مختلفی شرکت داشتند. علیرضا نوبخت - در عملیات فتح المبین - پس از مجروح شدن به اسارت نیروهای بعثی در آمد، شکنجه شد و سپس با رگبار گلوله شهید گردید. حمیدرضا نیز در عملیات کربلای هشت، در سال ۱۳۶۶ شهد شیرین شهادت را چشید. حجت‌الله نوبخت طی مدتی که در جبهه حضور داشت، دوبار مجروح شد. یک بار بر اثر اصابت گلوله و بار دیگر بر اثر سلاح شیمیایی. وی در مجموع حدود چهل روز در بیمارستانهای تهران و مریوان بستری بود و سرانجام در ۱۲ / ۱ / ۱۳۷۴ به علت عوارض گازهای شیمیایی در بیمارستان چشم از جهان فروبست و به عالم ملکوت پیوست.

پیشانی و عشق، خاطراتی از سردار سرتیپ پاسدار شهید ناصر کاظمی

بازنویس متن محمدعلی قربانی. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت امور مطبوعاتی و تبلیغاتی با همکاری کمیته انتشارات کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان تهران، ۱۳۷۶.

[صفحه ۹۴۵]

۲۰۲ ص.: مصور: عکس (رنگی). - (کنگره‌ی بزرگداشت سرداران شهید استان تهران؛ ۳۸: مجموعه خاطرات سرداران شهید؛ ۸).

در زندگینامه‌ی شهید آمده است که او در سال ۱۳۳۵ متولد شد و پس از تحصیل ابتدایی و متوسطه، وارد رشته‌ی تربیت بدنی دانشگاه شد. او همزمان آغاز به تدریس کرد و در سال ۱۳۵۶ به علت به آتش کشیدن پرچم آمریکا در ورزشگاه آزادی، دستگیر و زندانی شد. پس از آزادی تا پیروزی انقلاب به مبارزه ادامه داد. بعداز انقلاب به عضویت سپاه در آمد و به زابل اعزام شد. پس از خدمات بسیار در آن منطقه، به خوزستان رفت و پس از چندی به دستور شهید بروجردی به کردستان منتقل شد. پس از چندی همزمان فرماندار و فرمانده‌ی سپاه شهر پاوه شد. وی ضمن پاکسازی منطقه از اشرار، منشأ برکات بسیاری شد و با اخلاق حسنه و درایت خود باعث جذب و هدایت بسیاری از افراد گردید. حاصل خدمات شهید کاظمی آزادسازی و پاکسازی مناطق باینگان نوسود، دوآب، سیمانه، کله چنار، نودشه، نروی و شموشی از ضد انقلاب بود. شهید در سال ۱۳۶۵ در یکی از روستاهای پیرانشهر به شهادت رسید. در کتاب، خاطراتی از این دوران و رفتار و منش و خصوصیات بارز شهید از زبان اطرافیان و دوستان او آمده است.

تا خط آتش، زندگینامه سردار شهید اسلام شهید عباس ردانی‌پور

عبدالمحمود داورپناه؛ ویراستار: محمدامیر مشهدی. - [بی‌جا]: استان سیستان و بلوچستان، کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، ۶۷.۱۳۷۷ ص.

کتاب «تا خط آتش» در دو فصل به زندگی سردار شهید اسلام شهید عباس ردانی‌پور می‌پردازد. در فصل اول (زندگینامه) آمده است که وی در سال ۱۳۴۱ در روستای ردان کراج نزدیک اصفهان به دنیا آمد. در دوران کودکی فعال، شجاع و علاقه‌مند به علم بود. شانزده سال داشت که انقلاب به پیروزی رسید و در سال ۱۳۵۹ به فرمان امام وارد سپاه شد و در سال ۱۳۶۰ ازدواج کرد. رسالت فرهنگی و انقلابی و رفتن به زاهدان و شهادت وی که در سال ۱۳۷۱ اتفاق افتاد، دیگر مطالبی هستند که در فصل اول مورد مطالعه قرار می‌گیرند. فصل دوم «پرواز سرخ» نام دارد؛ در این فصل خاطره‌ای از رشادت‌ها و دلاوری‌های این شهید بزرگوار از زبان یکی از دوستان وی نقل شده است.

تا مرز ایثار

عیسی ابراهیم‌زاده؛ ویراستار: محمدامیر مشهدی. - [بی‌جا]: کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، ۱۵۱.۱۳۷۷ ص.

طراح روی جلد: شه‌بخش.

کتاب «تا مرز ایثار» زندگی سردار اسلام، شهید حاج علی‌رضا رضایی‌پور (کاظمی) را در شش فصل مورد بحث قرار می‌دهد. فصل اول، زندگینامه‌ی شهید، به تولد، تحصیلات ابتدایی و دبیرستان، ورود شهید به سپاه و شهادت او اشاره می‌کند که در اوایل سال ۱۳۷۰ اتفاق افتاد. فصل دوم شامل خاطراتی درباره‌ی شهید است که از زبان یاران و همراهان او بیان شده است. این خاطرات موضوعاتی مانند «تشکیل انجمن اسلامی در مدرسه، ساده‌زیستی شهید، حضور شهید در مسایل سیاسی، سبقت وی در کارهای نیک و حضور در کردستان» را در بر می‌گیرد. فصل سوم به فعالیت‌های برون مرزی شهید می‌پردازد. این فعالیت‌ها اهم اقدامات شهید در افغانستان و برخوردهای وی با نهضت افغانستان را شرح می‌دهد. در فصل چهارم، خاطراتی از شهید از زبان مجاهدین و مهاجرین افغانی نقل شده است. فصل پنجم به وصایای شهید می‌پردازد. در فصل ششم که فصل پایانی کتاب هم می‌باشد، چند قطعه شعر در رثای شهید سروده شده است.

[صفحه ۹۴۶]

تا منزلگاه عشق

بازنویس محمود مهدی‌آزاد. - تهران، بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۶۴.۱۳۷۵ ص. - (سرگذشتنامه؛ ۳۹).

طراح روی جلد: غلامرضا راهپیما.

کتاب، حاوی خاطرات و روایتهایی درباره‌ی زندگی «شهید حسن اقارب‌پرست به نقل از اطرافیان، همرزمان و خانواده‌ی شهید، با عناوین زیر است: «از میلاد تا میثاق»، «حرکتی به سوی قله‌های علم و ایمان»، «از سرزمینهای روز به دریای نور»، «طلوع فجر»، «هجرت تا صعود»، «سفر بی‌انتها»، «آنچه در او یافتم»، «از منظر یار»، «از زبان شاهد عشق»، «شاعری عاشق» و «در زبان شعر». هر یک از این بخشها، برهه‌ای از زندگی این شهید را شرح می‌دهند. راویان در ذکر سجایای اخلاقی شهید حاج حسن اقارب‌پرست او را انسانی با اراده، مصمم، فعال و خردمند، سخاوتمند و کاملا متکی به نفس می‌شمردند. این شهید، یکی از چهره‌های نورانی انقلاب

اسلامی ایران و مظهر گویای مردان خدا بود. در سپیده دم بیست و پنجم مهر ماه ۱۳۶۳ در حال شناسایی خطوط دشمن در جزیره‌ی مجنون، بر اثر ترکش خمپاره، به شهادت رسید.

[صفحه ۹۴۷]

زندگینامه فردی، داستان

تا همیشه ققنوس: زندگینامه داستانی سرلشکر پاسدار شهید محمد بروجردی (پس از انقلاب)

گردآورنده و بازآفرینی حسین مسجدی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۱۸۰ ص.

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر داستان زندگی «محمد بروجردی»، فرمانده‌ی یکی از مناطق سپاه کشوری است که چهار استان را در بر می‌گیرد او در سال ۱۳۳۳ متولد شد و در سال ۱۳۶۲، در جاده‌ی مهاباد - نقد به دست ضد انقلاب به شهادت رسید. از جمله مطالب داستان عبارتند از: پیشنهاد برخورد خوب با زندانی‌های ساواکی پس از پیروزی انقلاب؛ پیشنهاد تشکیل یک نیروی منسجم نظامی به طور رسمی به شورای انقلاب (که بعدها به نام سپاه پاسداران سامان گرفت و ابتدا، تحت فرماندهی شهید بروجردی قرار گرفت)؛ فعالیت‌های وی در ابتدای تشکیل سپاه؛ شروع غائله‌ی کردستان (به بهانه‌ی تجزیه‌طلبی کردها)؛ حمله و درگیری اشرار و گروهکها؛ محاصره‌ی پاوه و درگیری‌های سنندج؛ روزهای ترمیم و بازسازی نیروها در کردستان و تأسیس سازمان پیشمرگان کرد مسلمان و عملیات مطلع الفجر و محمد رسول‌الله (ص) و نحوه‌ی شهادت وی.

[صفحه ۹۴۸]

زندگینامه فردی

تبسم آسمانی، زندگینامه سردار رشید اسلام شهید مرتضی پیشداد

بازنویس: مسعود خندان‌بارانی. - [بی‌جا]: کنگره بزرگداشت سرداران و شهیدان استان سیستان و بلوچستان، ۱۳۷۷.

۱۵۷ ص.

طراح روی جلد: قربانعلی اجلی.

این کتاب در سه فصل به بررسی مراحل مختلف زندگی و ابعاد شخصیتی و روحی شهید بزرگوار مرتضی پیشداد می‌پردازد. در فصل اول، زندگینامه‌ی شهید شامل تولد، تحصیلات مقدماتی، تحصیل در حوزه و حضور او در جبهه‌های جنگ و شهادتش در عملیات والفجر هشت در ساحل اروندرود آمده است. در فصل دوم، خاطراتی از زبان خود شهید و خواهر، پدر و دوستان او، آیت‌الله عبادی (امام جمعه مشهد)، حجهٔ‌الاسلام و المسلمین کرباسی و دیگر افرادی که او را می‌شناسند، نقل گردیده است. فصل

سوم آثار شهید است که شامل نامه‌ها، گزارشات و وصیتنامه می‌باشد. او در وصیتنامه به خانواده خود می گوید تا در شهادتش گریه نکنند و دوستان و آشنایان را به تمسک جستن به معصومین (ع) توصیه می کند.

ترکه‌های درخت آلبالو

اکبر خلیلی. - تهران: امیرکبیر، ۵۶۹.۱۳۶۸ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، داستانی است از زندگی شهید سرتیپ نصرت‌زاد و نویسنده، هدف خود از نگارش آن را رساندن ندای مظلومیت و حق طلبانه‌ی مردم شریف ایران و همچنین قدردانی از جانبازان و تاریخ سازان کشور عزیزمان ایران، برشمرده است. این داستان، شرح حال زندگی پسری است که پدرش به خاطر ترساندن و فرمانبرداری فرزندانش همیشه از ترکه‌های درخت آلبالو استفاده می کرده است. پسر در جوانی وارد ارتش می‌شود و پس از انقلاب در منطقه‌ی کردستان با کومله و دمکرات و فداییها مبارزه کرده، به درجه‌ی سرهنگی می‌رسد. پس از آغاز جنگ با عراق هم در جبهه، همگام با دیگر رزمندگان مسلمان می‌جنگد تا از کشور دفاع کند. او در آزادسازی سنندج از دست ضد انقلاب عراقی نقش به سزایی داشت. اما بالاخره در همین جبهه به دست ضد انقلابیون اسیر و شهید شد.

تفسیر شوق: سرگذشت کوتاهی از سردار شجاع اسلام شهید علی جعفری، فرمانده اطلاعات عملیات لشکر امام حسین

[بی‌جا: بی‌نا، بی‌تا]. ۴۸ ص. مندرجات: مقدمه؛ علی در آئین شعر؛ زندگینامه؛ در سوگ علی؛ سخنی در باب مظلومیت.

این کتاب با مقدمه‌ای در وصف مردم مجاهد و بلند همت و مسلمان و عشق به شهادت آغاز می‌شود. سپس قطعه شعری در وصف شهید «علی جعفری» در آن به چاپ رسیده است و پس از آن هم زندگینامه‌ی این شهید درج شده است. در پایان نیز قطعه شعری در سوگ شهادت وی، و در نهایت نوشته‌ای نقد گونه بر روند اوضاع سیاسی ایران درج شده است که با نقل قول‌هایی از آیت‌الله منتظری همراه است. در زندگینامه‌ی، از تولد، تحصیلات،

[صفحه ۹۴۹]

فعالیت‌های دوران انقلاب و مبارزات در جبهه زمان جنگ تحمیلی صحبت شده است. او در عملیاتهای بسیاری شرکت داشت؛ از جمله: ثامن‌الائمه، فتح المبین، بیت المقدس، رمضان، والفجر مقدماتی، والفجر دو و خیبر. طی این عملیات، چند بار مجروح شد ولی همیشه پس از اندک بهبود، راهی جبهه می‌شد و سرانجام هم در عملیات خیبر - با سمت فرماندهی اطلاعات لشکر امام حسین (ع) - در اثر اصابت ترکش به سرش به شهادت رسید.

تل آتشین، خاطرات زندگی سردار شهید علی بینا فرمانده گردان حسین بن علی (۴۱۴) از لشکر ثارالله

محمدرضا محمدی پاشاک. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.

۳۴۰ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استانهای کرمان و سیستان و بلوچستان؛ خاطرات: ۱).

کتاب «تل آتشین» خاطراتی از زندگی «سردار شهید علی بینا» را بیان می‌کند. وی در خانواده‌ای عشایری در منطقه‌ی جیرفت به دنیا آمد. و زندگی‌ای سراسر تلاش و سختی داشت. در این کتاب برادر و همرزمان این شهید، خاطرات خود را بیان کرده و خصوصیات

رفتاری و اخلاقی و دلاوری‌ها و تلاش بی‌شائبه‌ی او را در دوران انقلاب و در جریان شورش کردستان و در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل به تصویر کشیده‌اند. همچنین از نمازهای شبانه و شب زنده‌داری‌ها، نبردها و دلاوری‌های او در جبهه‌های نبرد و از خصوصیات فردی و اجتماعی او نمونه‌هایی آورده شده است. در انتها نیز نحوه‌ی شهادت او بیان شده است.

تولدی در زنبق

[گردآورنده] عنایت‌الله کاظمی؛ ویراستار مهدی موسوی. - تهران: نسل کوثر، ۱۳۸۰.

۱۳۵ ص. - (دفاع مقدس، داستان؛ ۸).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

«تولد در زنبق» چشم‌اندازی داستان گونه بر سرگذشتنامه‌ی شهید مجید شریف‌زاده، از اهالی شهرستان تبریز است و از بدو تولد وی تا لحظه‌ی شهادتش را شامل می‌شود. او طی دوران حضور در جبهه چند بار شدیدا مجروح شد و به یاری خدا نجات پیدا کرد تا این که در جریان عملیات بدر در گردان سیدالشهدا (ع) از لشکر ۳۱ عاشورا، به علت مجروح شدن به اسارت دژخیمان عراقی درآمد و در اثر شکنجه و عدم درمان مناسب در بیمارستان الرشید عراق به شهادت رسید و در گورستان الکرخ (واقع در سی کیلومتری بغداد) دفن شد. در پایان کتاب، صفحاتی با نام «پیوست خاطرات» وجود دارد که با نقل خاطراتی از زبان مادر و برادر شهید، به گوشه‌ای از زندگی وی در زمان مجروحیتش اشاره شده است.

جانم فدای اسلام، شهید سرتیپ حاج محمد جعفر نصراصفهانی، فرمانده تیپ ۱ لشکر ۷۷ ثامن الائمه در کلام دوستان همراه با بخشی از دفتر خاطرات شهید

گردآوری و تدوین نجاتعلی صادق گویا؛ [برای] هیات معارف جنگ شهید سپهبد صیاد شیرازی. - تهران: ایران سبز، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

[۲۹۶] ص.: مصور، نمونه، عکس.

کتابنامه: ص. [۲۹۰ - ۲۸۹]؛ همچنین به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

این کتاب، در دو بخش، حاوی شرح حال و خاطرات «شهید نصراصفهانی» است. بخش اول: خاطراتی از شهید

[صفحه ۹۵۰]

نصراصفهانی در کلام نزدیکان و دوستان است. از جمله مطالب این بخش، موارد زیر است: «خاطراتی به نقل از پدر، مادر، برادر، خواهر، همسر، اقوام نزدیک، آشنایان و همرزمان شهید از دوران کودکی، نوجوانی و جوانی، قبل و بعد از انقلاب، ازدواج، زیارت خانه‌ی خدا، در مناطق عملیاتی، دوران مجروحیت و بستری شدن در بیمارستان و لحظات شهادت». بخش دوم، گزیده‌ی خاطرات شهید نصر است که از دفتر خاطرات و از زبان خود شهید درباره‌ی عملیاتها و رزمندگان و بازدید از یگانهای تحت فرمان بیان شده است. در پایان نیز نمونه‌ی وصیتنامه و دستنوشته‌های شهید همراه با عکسهایی از زمان جوانی، جبهه و مراسم تدفین او، بدون زیرنویس، ارائه شده است.

جان نثار، یادواره سردار رشید اسلام، جهادگر شهید سید علی معافی مدنی

احمد نصراللهی. - تهران: معاونت فرهنگی، اجتماعی، تعاونی ایثارگران، (چاپ اول)، ۲۳.۱۳۷۱ ص.

کتاب، زندگینامه‌ی شهید «سید علی معافی مدنی» است. شرحی از ولادت، دوران جوانی، خصوصیات اخلاقی، معرفت و محبت شهید به آل محمد (ص) و حضور در جبهه‌های نور علیه ظلمت، صحبتهای همرزمان شهید در مورد وی سخنان و خاطرات همسر شهید در مورد او و یادداشتها و وصیتنامه شهید در کتاب آمده است. شهید مدنی در سال ۱۳۳۸ در مازندران، روستای سیاورز، متولد شد. وی متدین، صادق، با تقوا و خوش خلق بود. پس از پیروزی انقلاب، در کمیته و جهاد سازندگی فعالیت داشت. او مدت هفت سال در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل حضور داشت و در عملیاتهای خیبر، بدر، کربلای چهار، کربلای پنج، والفجر ده شرکت کرد. او انسانی وارسته، عارفی عاشق، مجاهدی ایثارگر و اسوه‌ای برای اعضاء خانواده، دوستان و مخصوصا جهادگران بود.

جای پای هفتم: خاطرات زندگی شهید سید حمید میرافضلی مسؤول محور اطلاعات قرارگاه کربلا

حسن بنی‌عامری. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.

۱۶۶ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان؛ خاطرات: ۱۷)

پشت جلد به انگلیسی: Seventh Footprint

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب «جای پای هفتم» به خاطرات زندگی شهید سید حمید میرافضلی - مسؤول محور اطلاعات قرارگاه کربلا - می‌پردازد. در این کتاب، خاطرات مربوط به این شهید از بدو تولد تا لحظه‌ی شهادت از زبان مادر و اقوام و دوستان و همرزمان او جمع‌آوری و تدوین شده است. این خاطرات حاکی از دلاوری‌ها و شهادت‌طلبی این شهید گرامی است. خاطرات دوران کودکی و جوانی او سرشار از محبت، مهربانی، صفای باطن و مبارزه با رژیم ستمشاهی است. دوستان و همرزمان شهید از «خلوص باطن، حس شهادت‌طلبی، نمازهای شبانه و خالصانه، قدرت فراوان در انجام مأموریتها و حسن مسؤولیت‌پذیری او» سخن به میان آورده‌اند. «جای پای هفتم» آخرین بخش کتاب است که به عروج ملکوتی این شهید گرامی اختصاص می‌یابد و لحظات وصال را به تصویر می‌کشد.

جبهه و دگرگونی

نویسنده مصطفی صانعیان. - [بی‌جا: بی‌نا، بی‌تا]. [۶۴] ص.: مصور.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

[صفحه ۹۵۱]

این کتاب سرگذشت واقعی زندگی شخصی است که در پلیدیها زندگی می‌کرد و با راهنمایی یکی از دوستان خود به جبهه رفت و افکار و عقایدش اصلاح شد. ماجرای زندگی او از زبان خودش بیان شده است. در سال ۱۳۴۲ در شهرستان میمه به دنیا آمد. وقتی به دبستان پا گذاشت، تمامی تلاشش این بود که در آینده مهندس شود. با وارد شدن به مدرسه‌ی راهنمایی و دوستی با شاگردان بی‌بند و بار کلاس و همچنین عاشق شدن (به دختری) همه‌ی اهدافش را فراموش می‌کند و اخلاق و رفتارش تحت تأثیر دوستانش قرار می‌گیرد. از خانه فرار می‌کند و... پس از ماجراهایی خانواده‌اش او را می‌یابند و به شهرستان بر می‌گردانند. دختر مورد علاقه او

ازدواج می‌کند و او دچار ناامیدی می‌شود. که در این زمان به یکی از دوستان قدیم خود برخورد می‌کند که او با اخلاق نیک و تعریفهایی که از جبهه می‌کند، او را به وادی جبهه می‌کشاند. ابتدا به جنوب و سپس به کردستان می‌رود. با دیدن بچه‌های جبهه به اصلاح و خودسازی می‌پردازد.

جلوه جلال، یادنامه سردار شهید جلال افشار

نوروز اکبری‌زادگان. - تهران: بنیاد حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس، مدیریت ادبیات و انتشارات، ۱۳۷۷.
۱۰۸ ص.: عکس، رنگی. - (ادبیات دفاع مقدس؛ یادنامه: ۳)
کتاب حاضر، که در قالب خاطرات خانواده و دوستان و آشنایان این شهید تدوین شده است، زندگینامه سراسر افتخار او را در بر می‌گیرد. قسمتی از خاطراتی که اطرافیان شهید در مورد او نقل کرده‌اند، از مبارزات شهید در دوران ستمشاهی حکایت می‌کند. یکی از دوستان او نقل کرده است که جلال در جریان تکثیر و پخش اعلامیه‌های حضرت امام و سایر مراجع و بزرگان، علیه رژیم طاغوت نقش فعالی داشت و همیشه جلودار حرکت مردم بود. در قسمت دیگر کتاب، به فعالیت‌های این شهید بزرگوار پس از پیروزی انقلاب پرداخته می‌شود. در این بخش «قناعت، خستگی ناپذیری، ساده‌زیستی و احترام فراوان به خانواده» به عنوان خصوصیات اصلی او شمرده می‌شود. خاطرات همسر، مادر، دوستان، فرزند و فرماندهان دوران دفاع مقدس درباره‌ی این شهید، بخش بعدی کتاب را تشکیل می‌دهند: «نامه‌های شهید» و «یادهای زلال» (که حاوی عکسهای شهید است) بخشهای پایانی کتاب را تشکیل می‌دهند.

چراغ راه: به یاد فرمانده دلاور جبهه‌های نور و شهادت «مهران» پاسدار شهید مهدی باقریان

گردآوری حسن جلالی، صرفی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

[۱۱۲] ص.: مصور، عکس.

کتابنامه: ص. [۱۱۲]؛ همچنین به صورت زیرنویس.

شمارگان: ذکر نشده است.

این کتاب زندگینامه‌ی «شهید مهدی باقریان» - متولد سال ۱۳۳۹، در شهر دامغان و شهید در سال ۱۳۶۴، در منطقه‌ی جنوب - است. کتاب در پنج فصل تنظیم شده است: «فصل اول: از ولادت تا انقلاب (خاطراتی از پدر، مادر، خانواده و دیگران)؛ فصل دوم: از انقلاب تا دفاع مقدس (اسارت در ساواک، دستگیری در راهپیمایی، و زمان بعد از انقلاب)؛ فصل سوم: از دفاع مقدس تا رشادت (اعزام و آموزش نظامی، فعالیت در بسیج و سپاه، مجروحیت، مصاحبه در منطقه‌ی مهران)؛ فصل چهارم: از رشادت تا شهادت (بخشی از یادداشتهای روزانه و نوشته‌هایی در وصف شهیدان: اقبالیه، شاه مرتضی و همچنین نوشته‌هایی درباره‌ی شهدا و همقطاران شهید باقریان در روزهای قبل از شهادت)؛ فصل پنجم: مآثر (وصیتنامه شهید مهدی باقریان و آخرین نامه‌ها به همسر و خانواده‌ی)». در پایان کتاب نیز قطعه شعری با عنوان «نرگس گلشن علی‌اصغر» از علی معلم و عکسهایی از جبهه ارائه شده است.

[صفحه ۹۵۲]

چریک: خاطرات زندگی حمید ایرانمنش، فرمانده گردان پیاده از لشکر ۴۱ ثارالله

بازآفرینی الهه بهشتی. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.
۹۶ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان: خاطرات؛ ۱۴).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Guerrilla
شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب شرح زندگی «حمید ایرانمنش» است. او در سال ۱۳۳۴ در کرمان به دنیا آمد. مادرش به علت تألمات روحی قادر به نگهداری وی نبود و در نتیجه، او کودکی‌اش را نزد دایه گذرانید و سپس به پرورشگاه سپرده شد. در یازده سالگی به دامان خانواده بازگشت اما دیری نگذشت که پدر و مادر را از دست داد. نوجوانی وی با زمزمه‌های مخالفت با رژیم پهلوی توأم بود. بلوغ فکری، او را به میدان مبارزات سیاسی کشاند. پس از انقلاب به سپاه پاسداران پیوست و برای مبارزه با ضد انقلاب به کردستان رفت و به سبب شجاعتش در مبارزه با اشرار، «حمید چریک» لقب گرفت. پس از بازگشت از کردستان به جبهه رفت و فرمانده‌ی گردان شد. وی در عملیات بیت المقدس، که به آزادی خرمشهر منجر شد، در رزمی متهورانه - در حالی که بیش از بیست گلوله در بدنش جای گرفته بود - به شهادت رسید. برای تدوین کتاب، از خاطرات همسر، همرزمان و دوستان این شهید استفاده شده است.

چشمهای شکفته در باران: یادنامه‌ی سردار شهید هاشم اعتمادی

بازآفرینی منوچهر ذوقی. - شیراز: کنگره‌ی سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۷۸.
۲۳۰ ص.: عکس. - (کنگره‌ی سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس).
طراح روی جلد: عباس شیخ بگلو.
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر، یادمان شهید هاشم اعتمادی، (فرمانده‌ی تیپ لشکر نوزده فجر، شهید در منطقه‌ی شلمچه) است. از جمله مطالب کتاب، «شرح چگونگی تولد، دوران کودکی و درگیری با خانهای منطقه، دوران دبیرستان و شرکت در پخش اعلامیه‌ها در دوران قبل از انقلاب، دوران انقلاب و درگیری‌های خیابانی با ساواک، پیروزی انقلاب و تعقیب خان‌های منطقه، آغاز جنگ و اعزام به جبهه، شناسایی مناطق دشمن، دوران خواستگاری و ازدواج، حضور در منطقه‌ی حاج عمران و ابتکار عمل در عملیات والفجر دو، خاطراتی با دیگر فرماندهان، خاطراتی از مناطق جزیره‌ی مجنون، شلمچه، ماووت عراق، رود کرخه، دب حردان، عملیات کربلای پنج و نحوه‌ی شهادت و...» است. در پایان کتاب نیز دو قطعه شعر از مجتبی صادقی در رثای شهید همراه با عکس شهید به چاپ رسیده است.

چمران: به روایت همسر شهید

حبیبه جعفریان. - تهران: روایت فتح، (چاپ اول): ۱۳۷۸.
۵۶ ص. [۱۳] ص. تصویر، نمونه. - (روایت فتح؛ ۴. نیمه پنهان ماه؛ ۱).
شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

خوانندگان در کتاب حاضر با زندگی و شرح احوال شهید «مصطفی چمران» از زبان همسر لبنانی آن شهید - غاده جبار - آشنا می‌شوند. وی از زمان آشنایی‌اش با شهید چمران در لبنان، چگونگی ازدواجشان، برخی اتفاقات تلخ و شیرین در زندگی مشترک، ابعاد گوناگون زندگی علمی، سیاسی، هنری، فکری و اجتماعی چمران و شهادت او سخن می‌گوید. دکتر چمران سرانجام پس از

یک عمر مجاهده و مبارزه در ۳۱ خرداد ۱۳۶۰ در جبهه‌های جنگ تحمیلی به شهادت رسید. کتاب با عکس تابلوی نقاشی از شهید چمران و عکسهایی از او در مراحل مختلف مبارزه در لبنان و ایران به پایان می‌رسد.

[صفحه ۹۵۳]

حاج حسین خرازی فرمانده لشکر امام حسین

[به کوشش غلامحسین قراگوزلو]. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی: دفتر حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس؛ ستاد فرماندهی کل قوا، معاونت فرهنگی تبلیغات، (چاپ اول): ۱۳۷۰.

۱۷۲ ص.، [۲۲] ص. تصویر: مصور (رنگی)، عکس. - (سیمای سرداران شهید اسلام؛ ۱).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

در این کتاب پس از نگاهی اجمالی به زندگینامه شهید خرازی (تولد، دوران کودکی، نوجوانی، جوانی و شهادت)، پیام حضرت آیت‌الله خامنه‌ای به مناسبت شهادت حاج حسین خرازی آمده است. مطالب کتاب در شش بخش تنظیم شده است: «شهید خرازی در نگاه مسؤولان» (متن سخنرانی‌ها، مصاحبه‌ها و پیامهای محمود محمدی عراقی، میرحسین موسوی، محسن رضایی و... به مناسبت شهادت وی)؛ «شهید در نگاه خانواده» (متن مصاحبه‌های انجام شده با پدر، همسر و برادر وی و ذکر خاطراتی از دوران کودکی، دوران جنگ و...)؛ «شهید خرازی در نگاه همرزمان» (خاطرات و مطالب بیان شده توسط فرماندهان و بسیجیان در مناطق عملیاتی و عملیاتهای متعدد - رمضان، والفجر مقدماتی و والفجرهای یک تا چهار، کربلاهای چهار و پنج، بدر و خیبر)؛ «شهید خرازی در متون ادبی و حماسی» (متن نوشته‌ها و اشعار سروده شده و خبر شهادت او در مطبوعات)؛ «پیام خونین» (فرازهایی از سخنان شهید و متن وصیتنامه وی)؛ و «شهید خرازی در آینه عکسها و تصاویر».

حاج یونس، خاطرات زندگی سردار شهید حاج یونس زنگی‌آبادی فرمانده تیپ امام حسین از لشکر ۴۱ ثارالله

محمد ناصری. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.

۱۱۵ ص.: مصور. - (کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان؛ خاطرات: ۴).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Haj Yunes.

این کتاب در شش فصل، زندگی حاج یونس زنگی‌آبادی - فرمانده‌ی تیپ امام حسین (ع) لشکر ۴۱ ثارالله - را به نقل از خواهر، همسر و همرزمان شهید نقل کرده است. او در سال ۱۳۴۰ در روستای زنگی‌آباد کرمان در خانواده‌ای مذهبی متولد شد. پدرش عاشق اهل‌بیت بود و وقتی از دنیا رفت، یونس دوازده سال داشت. پس از آن، مادر خانواده برای تأمین معاش زندگی خانواده تلاش می‌کرد و یونس نوجوان نیز برای کمک به هزینه‌ی زندگی در کنار درس خواندن به کارگری روی آورد. در شروع انقلاب، او دانش‌آموز دبیرستان بود، ولی در تظاهرات و حرکتهای انقلاب نقش جدی داشت. پس از پیروزی انقلاب به کردستان رفت و در سال ۱۳۶۰ رسما پاسدار شد. تدبیر، شجاعت و جسارت او در عملیات مختلف باعث شد تا نام او در فرماندهی زبانزد شود. حاج یونس زنگی‌آبادی در عملیات کربلای پنج به شهادت رسید.

حجله‌ی هور، مجموعه خاطرات و زندگینامه سردار رشید اسلام شهید محمدعلی میرزایی

عباسعلی آهنگر؛ ویراستار: نادر عباسی. - [بی‌جا]: کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۱۰۳ ص.

طراح روی جلد: علی بیژن.

این اثر در سه فصل تدوین شده است. فصل اول با نام «زندگینامه»، با دوران کودکی شهید آغاز می‌شود. پس از آن، دوران تحصیل و فعالیت‌های سیاسی وی به طور مشروح آمده است. در این فصل به خصوصیات و ویژگی‌های

[صفحه ۹۵۴]

شهید پرداخته می‌شود و نحوه‌ی ورود وی به بسیج و سپاه و حضورش در جبهه ذکر می‌گردد. ازدواج و شهادت این شهید بزرگوار، از دیگر موضوعهای فصل اول است. در فصل دوم با عنوان «خاطره‌ها»، هر یک از دوستان، همرزمان و اعضای خانواده‌ی شهید خاطراتی از ایثارگری‌ها، دلاور مردیها و درجات بالای رزمی او را در خاطره‌ای ذکر کرده‌اند. فصل سوم یا پایانی «دستنوشته‌ها و وصیتنامه‌ها» نام دارد. در یکی از این خاطرات، که از زبان خود شهید نقل شده است، وی به ملاقات با حضرت مهدی (عج) اشاره می‌کند. در پایان هم فرازهایی از وصیتنامه‌ی این شهید آمده است.

حدیث آرزومندی، روایتی گذرا از زندگی «شهید حسن شوکت پور»

محمد عزیزی. - تهران: کنگره‌ی بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، ۱۳۷۶.

د، [۱۹۲] ص.: عکس.

عنوان روی جلد: حدیث آرزومندی: زندگینامه سردار شهید حسن شوکت‌پور.

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب شرح زندگانی شهید حسن شوکت‌پور است که متولد سمنان و ساکن روستای «در جزیره» بود. بنابر مطالب کتاب، او تحصیلات ابتدایی را در روستا گذرانده، پس از آن، مشغول کشاورزی شد. همزمان، وارد فعالیت‌های سیاسی علیه رژیم طاغوت شد و پس از پیروزی انقلاب، فعالیت رسمی خود را در کمیته‌ی انقلاب اسلامی آغاز کرد و پس از شروع جنگ در جبهه‌های غرب و جنوب به فعالیت پرداخت. و در همان زمان نیز ازدواج نمود. از خصوصیات بارز ایشان - طبق گفته‌ی همرزمان و خانواده‌اش - «وقت‌شناسی، حساسیت در کارها، صبر و حوصله، حجب و حیا و تواضع و فروتنی» بود. او در عملیات والفجر هشت - در فاو - از ناحیه‌ی کمر قطع نخاع گشته، جانباز ۷۰ ٪ بود. پس از رحلت امام، در غم فراق ایشان وضعیت روحی به هم ریخته‌ای پیدا کرد و در نهایت، دو ماه پس از رحلت امام در آسایشگاه ثارالله، روحش به ملکوت اعلی پیوست.

حدیث بیداری: نگاهی به زندگینامه آرمانی - علمی و سیاسی امام خمینی (از تولد تا رحلت)

حمید انصاری. - تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، (چاپ هفتم): ۱۳۷۷.

۲۵۴ ص.: مصور (بخشی رنگی)، عکس (بخشی رنگی)، نقشه، نمونه.

شمارگان: ۷۰۰۰ نسخه.

کتاب «حـدیث بیـداری» شامل مطالبی از مهمترین وقایع دوران زنـدگی امام خمینی (س) از تولد تا رحلت بوده، به جزئیات حوادث دوران انقلاب و تحولات پس از آن (ماننـد جنگ تحمیلی) نیز پرداخته است. برخی از مندرجات عبارتند از: «امام خمینی از ولادت تا هجرت به قم و تحصـیل دروس تکمیلی و تدریس علوم اسـلامی، امام خمینی در سنگر مبارزه و قیام، دستگیری امام خمینی و قیام پـانزده خرداد، قیـام امام (ره) علیه کاپیتولاسـیون و تبعیـد به ترکیه و سـپس به عراق، احزاب و گروههای سیاسـی، اوج گیری انقلاب (۱۳۵۶)، پیروزی انقلاب، تشـکیل حکومت اسـلامی، تسـخیر لانه‌ی جاسوسی آمریکا، جنگ تحمیلی و دفاع هشت ساله، چرا جنگ ادامه یـافت؟، پیش‌بینی فروپاشـی قطب مارکسیستی جهـان، حکم ارتـداد سـلمان رشـدی، سالهـای آخر عمر امام و حوادث ناگوار، رحلت امام (ره)، گذاری بر اعتقادات، آرمانها و اهداف امام (ره) و آثار و تألیفات امام خمینی (ره)».

[صفحه ۹۵۵]

حدیث عشق، یادنامه پاسدار اســلام و قرآن شهید بی‌مزار سید احمد برقعی شهادت: عملیات والفجر هشت فاو ۳۰ / ۱۱ / ۱۳۶۴، به انضمام دعای توسل

[بی‌جا: بی‌نا]، ۱۳۶۶) [بی‌جا]: سازمان چاپ و انتشارات.

۷۹ ص.: عکس.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

در این مجموعه، ابتدا مختصـری از زندگینامه‌ی شـهید «سید احمد برقعی» از زمان تولد تا آغاز حرکت و شکل‌گیری و رشد سیاسی و کسب قـدرت اداره‌ی امور و تصـدی مسؤولیت‌ها - از جمله کار در قسـمت نوارخانه و بخش تبلیغات و تلاش در برگزاری هر چه باشـکوهتر مراسم هفتم تیر در چند سال متوالی - فعالیت‌های سیاسـی، اجتماعی دیگر آن شهید، آورده شده است. سپس وصیتنامه‌ی شهیـد چاپ شده که با یاد و نام خداوند و طلب آمرزش از خدا آغاز شده و پس از آن همگان را به صبر و اسـتقامت توصـیه نموده است. برگزیـده‌ای از خاطرات او نیز از میان یادداشـتهای جبهه انتخاب و در این قسـمت گنجانیـده شـده است. در یکی از خاطرات، مراسم نماز صـبح و زیارت عاشورا توصیف شده و مناجاتی به قلم شهید آورده شده است. آنگاه پس از چاپ عکسهایی از شهیدان برقعی، محرمی، فضل‌الهی و همرزمان آنان، دعای توسل به چاپ رسیده است.

حدیث مردی که با ما بود: خاطرات زندگی امیر سرتیپ دوم شهید علی شهابی

بازآفرینی داوود بختیاری دانشور؛ به کوشش گروه مشاورین فرماندهی ناجا. - قم: تحسین، (چاپ اول)؛ ۱۵۲.۱۳۸۰ ص.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Narration of the man who was with us

شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه.

این کتاب به روح پاک شهید امیرعلی شهابی تقدیم شده است.

شهید علی شهابی در سال ۱۳۱۹ هجری شمسی در تهران متولد شد و هنگام بازدید از سنگرهای رزمندگان در تاریخ ۹ / ۵ / ۱۳۶۴، در بمباران هوایی، به شـهادت رسید. کتاب حاضر شامل چهار روایت از زندگی او است. «حدیث مردی که با ما بود»، روایت عباس شهـابی، برادر شـهید، از دوران کودکی و جوانی (قبل از انقلاب)، حضور در جبهه و روزهای قبل از شـهادت است. «گفتن از اوج»، روایتی است که همسر شهید، از آشنایی با شهید شهابی، ازدواج، خصوصیات اخلاقی، رفتار با همسر، فرزند و خانواده، جنگ و خبر

شهادت بیان می کند. «مردی از یادهای سبز»، روایت خواهر شهید از دوران کودکی و بازی با برادرش، دوران جبهه، اخلاق و ایمان، سفارشهای شهید به وی و روزهای قبل از شهادت است. «قطره‌ای از دریای او چشیدن»، روایت فرزند شهید است از پدر و لحظه‌ای که متوجه شهادت او شد. در پایان، (در «یادواره‌ها») پنج خاطره‌ی کوتاه از خانواده و همرزمان و دوستان وی آمده است.

حسین در بهار شهادت

نوشته‌ی محمد اصغری. - تهران: سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی، ۲۲۰.۱۳۶۲ ص.: عکس.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

در قسمت نخست کتاب، به تفسیر لغت شهید پرداخته شده است و مراسم تشییع جنازه‌ی شهدای اصفهان و بیقراری بسیجیان برای شرکت در عملیات مسلم بن عقیل و همچنین هدف رژیم سر سپرده‌ی مصر از اعدام نیروهای مسلمان ذکر شده است. در قسمت دوم - با عنوان «حسین، شهیدی از کربلای خوزستان» - زندگینامه‌ی شهید حسین فرجی (فرزند مرحوم محمدعلی) که در عملیات بیت المقدس در هویزه به درجه‌ی رفیع شهادت نائل آمد و نیز عشق به جبهه، چهره‌ی روحانی و معنوی و علاقه‌ی وی به شعر عرفا بیان شده است. سپس مقاله‌ای از این شهید همراه با

[صفحه ۹۵۶]

وصیتنامه‌اش به چاپ رسیده است. در پایان، وصیتنامه‌ی شهیدانی از شهرستان بهار آمده است که حاوی نکات آموزنده‌ای می‌باشد.

حضور: زندگینامه داستانی شهیدان شریعتی فرد

مولف داریوش عابدی. - [تهران]: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، معاونت پژوهش و تبلیغات، نشر شاهد، (چاپ اول): ۲۰۸.۱۳۸۱ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

داستان درباره‌ی زندگی شهید «محمدرضا شریعتی‌فرد» است که در جاده‌ی آمل، به دست منافقین به شهادت رسید. ویراستار مجله‌ای در حین تورق داستان جدیدی که از یک مجاهد عراقی به دفتر مجله رسیده است، با دیدن عکس شهید محمدرضا به یاد بازگشت خویش از مشهد و دیدن صحنه‌ی ترور وی می‌افتد و پس از پرس و جو از نویسنده‌ی داستان، متوجه می‌شود که مدتها قبل، محمدرضا به همراه خانواده به عراق تبعید شده بوده است و پس از تعقیب و گریزهای فراوان، پدر وی اعدام شده و او به ایران گریخته است. در ایران با جریان دوران انقلاب مواجه شده، بارها به زندان می‌افتد و پس از پیروزی انقلاب، توسط کمین ضد انقلاب در جاده آمل به شهادت می‌رسد.

حکایت آن مرد غریب

مولف محمود جوانبخت. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۰۳.۱۳۸۰ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

نویسنده‌ی کتاب (دوست و همرزم «شهید محمدجواد تندگویان»، وزیر سابق نفت)، در این کتاب، مطالبی را به نقل از خانواده و آشنایان شهید بین کرده است. این مطالب، عبارتند از: «دوران کودکی، شاگرد مؤدب و زرنگ دوران دبیرستان، دوران دانشجویی در دانشکده‌ی نفت آبادان، زندانی شدن در زمان حکومت رژیم پهلوی و آزادی، نحوه‌ی دستگیری و اسارت در اوایل جنگ،

سالهـای اسـارت در اردوگاههـای عراق، شـکنجه‌های دوران اسـارت، مـذاکرات مسؤولاـن کشور با مسؤولان پزشـکی قانونی عراق جهت شناسایی جنازه و صدور گواهی فوت، انتقال پیکر شهید به ایران و روبرو شدن با جنازه‌ی وی و تشییع پیکر شهید و دفن آن».

حکایت سرخ، زندگانی سردار رشید اسلام شهید حاج محمدابراهیم همت، فرمانده دلاور لشکر اسلام

محمد حجتی (پریشان)؛ ویراستار: باقر شمسی‌پور. - تهران: نشر حمد، [۱۳۷۴؟] ۱۱۴ص.: مصور.

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضـر زندگینامه سـردار دلاور اسـلام، شـهید همت است که در سال ۱۳۳۴ در شـهر قمشه‌ی اصـفهان متولد شد و درعملیات خیبر در جزیره مجنون به شـهادت رسـید. از جمله مطالب کتاب موارد زیر است: ولادت، داستان تشرف مادر وی به کربلا در دوران بـارداری، دوران تحصـیل، دوران معلمی، فعالیت‌هـای قبـل از انقلاب، تشـکیل سـپاه پاسـداران انقلاب اسـلامی، و ورودش به سـپاه، مأموریتها در کردسـتان، فرمانـدهی سپاه پاوه، شـهید همت از نگاه شـهید عباس کریمی، عملیات فتح المبین، بیت المقدس، سـفر به لبنـان، عملیـات خیبر، شـهادت وی، سـخنان پـدر او در خصوص شـهادت او، ویژگی‌های اخلاقی، ایمان و عمل شـهید همت و... در پایان نیز یازده قطعه شعر در

[صفحه ۹۵۷]

قالب مثنوی، غزل، آزاد، دو بیتی در رثای شـهادت وی، فهرست عملیاتهایی که شـهید در آنها فرماندهی داشته و شرکت کرده است همراه با رمز عملیات، اهـداف، نتایـج، مناطق آزاد شـده، تجهیزات منهدم شده و تعداد کشـته‌ها، زخمی‌ها و اسـرای دشـمن، غنایم و نیروهای عمل کننده و...

حماسه ساز پل خیبر

به کوشش مقصود اصغری و یونس اصغری. - تهران: وزارت جهاد سازندگی، مرکز حفظ و نشر آثار دفاع مقدس، ۲۰۴.۱۳۷۶ ص.: عکس.

منـدرجات: به یاد لبخنـد حاج بهروز؛ بار خاطره‌ها؛ خبرها و پیامها؛ گزارش از مراسم تشـییع و بزرگداشت حاج بهروز؛ غم گفته‌ها و حسرت نوشته‌ها؛ عکسها و دستنوشته‌ها.

کتاب حاضـر که در شـش فصل تنظیم شده، حاوی خاطراتی درباره‌ی حاج بهروز پورشریفی است که از زبان افراد خانواده، دوستان و همرزمان او بیان شـده است. دوران کودکی، تحصـیلات دانشـگاهی، مبارزات دوران خدمت سـربازی و شـرح حال شـهید، قبل از انقلاب و در دوران سازندگی قبل از جنگ و دوران دفاع مقدس و پس از آن است. سـردار سرلشکر محسن رضایی (فرمانده‌ی کل سپاه پاسداران انقلاب اسـلامی) در مورد شـهید می‌گوید: «ایشان برادر بسـیار مخلصـی بود. در اوج سختیها در جلسات زیادی که با ایشان داشـتم، صـحبتها را گوش می‌کرد؛ بعد بسـیار خونسرد دو سه جمله با آن صدای مظلومانه و پر محبتش بیان می‌کرد. همین دو سه جمله خودش برای مـا راهگشا بود». در کتاب، علاوه بر خاطرات، مجموعه‌ای از دستنوشـته‌ها و عکسـهای شـهید نیز آورده شـده است.

حماسه‌ی فهمیده، زندگینامه شهید فهمیده، الگوی دانش آموزان بسیجی

حسن‌علی اکبری؛ ویراستار: محمدحسین محمدی. - تهران: سازمان تحقیقات خودکفایی بسیج، ۳۸.۱۳۷۵ به اضافه ۲۷ ص.: مصور، عکس.

این کتاب، در یک مقدمه و شش فصل، زندگینامه شهید حسین فهمیده را در بر می گیرد. فصل اول (با عنوان «دوران رشد») شرح تولد، طفولیت و مدرسه رفتن شهید است. در فصل دوم (شکل گیری شخصیت)، عوامل مؤثر بر شخصیت شهید و فعالیت‌های وی در دوران انقلاب و بسیج دانش‌آموزی بیان شده است. فصل سوم (روحیات و اخلاق)، خصوصیات و ویژگی‌های اخلاقی و روحی شهید را شرح می‌دهد. مهمترین این خصوصیات عبارتند از: «برخورد خوب اجتماعی، تلاش و جدیت، مطالعه، احترام به پدر و مادر، رشادت و شجاعت». فصل چهارم «حرکت به سوی جهاد»، با سفر وی به کردستان جهت کمک به مردم آنجا آغاز می‌شود. فصل پنجم، «پس از شهادت» نام دارد و حاوی بیانات حضرت امام و عکس‌العمل خانواده‌ی شهید و تشییع جنازه‌ی وی در آبان ماه ۱۳۵۹ است. در فصل ششم «پیوست‌ها»، عکسهایی از شهید فهمیده به چاپ رسیده است.

حمید باکری به روایت همسر شهید

به قلم حبیبه جعفریان. - تهران: روایت فتح، (چاپ چهارم): ۱۳۷۹.

۴۶، [۷] ص: تصویر، عکس. - (روایت فتح؛ ۱۱. نیمه پنهان ماه؛ ۳). شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

در کتاب سوم از سری کتابهای نیمه پنهان ماه، همسر شهید «حمید باکری» (فاطمه امیرانی) خاطرات خود را از زندگی با آن شهید و ویژگی‌های اخلاقی، شخصیتی، روحی و رفتاری شهید باکری را نقل کرده است. از جمله مطالب کتاب موارد زیر است: مهاجرت خانواده حمید از شوروی به ایران، آشنایی با حمید در کودکی، به دلیل همسایه بودن، تحصیلات حمید باکری در آلمان، درخواست ازدواج، درگیری‌های بانه و حضور وی در منطقه،

[صفحه ۹۵۸]

شروع جنگ، تولد فرزند، خاطراتی از بازگشت او از جبهه و برخوردش با خانواده، مجروحیت حمید باکری، خاطراتی از ازدواج مهدی باکری (برادر حمید)، زندگی در منطقه جنگی سومار، اسلام‌آباد و سکونت در مجتمعی با خانواده شهیدان همت، دستواره، نورانی، عبادیان، روحیه شهید در روزهای قبل از شهادت، آخرین خداحافظی و خواب همسر شهید، عملیات خیبر و خبر شهادت حمید و مهدی باکری.

خاطرات

نویسنده صحبت‌الله شکارچی. - قم: دارالنشر؛ پل‌دختر: حوزه علمیه امام صادق (ع)، (چاپ اول): ۶۲.۱۳۷۳ ص.: مصور، عکس.

کتاب حاضر شامل شرح حال و زندگینامه حجه‌الاسلام علی بابائی است وی در سال ۱۳۳۳ در منطقه «سراب حمام علیا» از توابع پلدختر استان لرستان به دنیا آمد. این کتاب، علاوه بر شرح زندگی، شامل خاطراتی از دوران ورود وی به حوزه علمیه لرستان، دوران مبارزه در قبل از انقلاب، حمله ساواک به فیضیه‌ی قم، دستگیر و زندانی شدنها، مبارزه با فسادها، تعقیب و گریزهای ساواک، تظاهرات دوران انقلاب، پیروزی انقلاب، تشکیل کمیته انقلاب پلدختر و عهده‌دار شدن سرپرستی آن نهاد، توطئه‌ی ضد

انقلاب، دوران جنگ، سرپرستی ستاد بسیج مستضعفین منطقه‌ی پلدختر و سرپرستی امور مهاجرین جنگ تحمیلی، حضور در جبهه‌های غرب و جنوب، سرپرستی عقیدتی سیاسی لشکر ۸۴ خرم‌آباد، ساخت مساجد و کمک به جهاد سازندگی، در پایان نیز تصاویری به همراه زیرنویس از عیادت مجروحین حمله موشکی، همراه آیت‌الله خامنه‌ای ارائه شده است.

خاطرات امیر شهید سپهبد صیاد شیرازی

تدوین مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ ویراستار میترا بابک. - تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۷۸.

۱۶۴ ص.: مصور، عکس، نمونه. - (انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ ۵۹: خاطرات؛ ۸).

طراح جلد: سعید عجمی. شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی زندگینامه و شرح خاطرات قبل از انقلاب امیر شهید سپهبد صیاد شیرازی است، که به همت مرکز اسناد انقلاب اسلامی، در پنج جلسه مصاحبه، از زبان آن شهید ضبط تصویری شده است. در جای جای کلام وی آهنگ خدایی به گوش می‌رسد و زندگی وی از کودکی بوی خدایی می‌دهد و خودش، همه را از برکت نماز که در کانون خانواده فراگرفته، می‌داند. علاوه بر این، خاطرات، گوشه‌هایی از تاریخ انقلاب اسلامی ایران را بازگو می‌کند و نشان می‌دهد که مذهب تا چه حد در ارتش نفوذ داشته است و نیروهای مذهبی چگونه آن را برای همراهی با انقلاب آماده می‌کرده‌اند. نیمی از کتاب به خاطرات شهید از روند آغاز و اوج‌گیری انقلاب اختصاص یافته است و نیمه دیگر آن، حاوی تصویر اسناد و مدارک مربوط به او در ساواک است. در پایان کتاب نیز تصاویری از امیر شهید و فهرست اعلام به چاپ رسیده است.

خاطرات و مبارزات شهید محلاتی

تهیه و تنظیم مرکز اسناد انقلاب اسلامی. - تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۳۶ ص.: مصور، عکس، نمونه. - (انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ ۲۸: خاطرات؛ ۱).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

«شهید فضل‌الله محلاتی»، متولد سال ۱۳۰۹ در شهر محلات، نماینده‌ی امام در سپاه پاسداران بود. او در سال

[صفحه ۹۵۹]

۱۳۶۴، هنگام عزیمت به جبهه، در هواپیمایی که توسط موشک شلیک شده از هواپیمای عراقی منهدم شد، به شهادت رسید. کتاب شامل شرح حال، خاطرات، اسناد و مدارک و نمونه‌ی دستخط شهید محلاتی و نامه‌های علمایی چون آیت‌الله پسندیده و حضرت امام (ره) به آن شهید است. از جمله، «گفت و شنودی با شهید محلاتی و ذکر خاطراتی از زبان او درباره‌ی حوادث قبل از انقلاب، فداییان اسلام، حوادث دوران انقلاب و برخی موارد دیگر، گفت و شنود با همسر و فرزندان شهید محلاتی و ذکر خاطراتی از وی، لحظات و روزهای قبل از سفر به جبهه و شهادت، آگاه شدن از شهادت، تشییع جنازه و...» در کتاب ذکر شده است. در پایان، نمونه اسنادی از سازمان اطلاعات و امنیت کشور، نامه‌ها و دست‌خطها و تصاویری از شهید در زندان رژیم شاه ارائه شده است.

خاک‌های نرم کوشک

گردآورنده و بازنویس نثر سعید عاکف. - تهران: نشر کوثر، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

[۳۱۹] ص.، [۱۴] ص. تصویر (رنگی)، نمونه، عکس (رنگی). - (مجموعه خاطره؛ ۳۳).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب «خاکهای نرم کوشک» شامل زندگینامه‌ی «شهید عبدالحسین برونسی» است که در سال ۱۳۲۰ در روستای گلبوی کدکن، از توابع تربت حیدریه، به دنیا آمد. وی فرمانده‌ی تیپ هجده جوادالائمه بود و در تاریخ ۲۳ / ۱۲ / ۱۳۶۳ در عملیات بدر مفقودالاثر شد. خاطراتی نیز از زبان مادر، پدر، همسر، فرزند، همرزمان، آشنایان و خود شهید درباره‌ی موارد زیر نقل شده است: «دوران کودکی، نوجوانی، جوانی، فعالیت‌ها در دوران قبل و بعد از انقلاب، ازدواج، حضور در جبهه، عملیاتها، ویژگی‌های اخلاقی، دوران آموزشی و فرماندهی تیپ، خاطره‌ای از تپه ۱۲۴ در منطقه‌ی فکه (عملیات والفجر مقدماتی)، منطقه‌ی عملیاتی کوشک (عملیات رمضان) و نحوه‌ی مفقودالاثر شدن او». وصیتنامه‌ی شهید همراه با تصاویری از وی در مناطق عملیاتی و حین بستری در بیمارستان به دلیل جراحت، با زیرنویس ارائه شده است.

خروش خاموش: مروری بر زندگی آزاده سرافراز دکتر سید عباس پاک نژاد

به کوشش علی‌اکبر شیر سلیمیان؛ ویرایش مهری زینی. - تهران؛ یزد: انتشارات بنیاد ریحانهٔ الرسول (ص)، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

دوازده، ۳۱۱ ص.: مصور، عکس، نمونه.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

این کتاب، شرح زندگی آزاده «دکتر عباس پاک‌نژاد» است که در آذر ماه ۱۳۰۹ در یزد به دنیا آمد، در ۱۹ / ۷ / ۱۳۵۹ در آبادان اسیر نیروهای دشمن شد و در تاریخ ۲۶ / ۵ / ۱۳۶۹ به میهن اسلامی بازگشت. زندگینامه، شامل مطالب زیر است: «پیشینه‌ی خانوادگی، دوران کودکی، نوجوانی و جوانی، تحصیل طب، مسؤولیت‌های دولتی، دوران اسارت در اردوگاهها، آزادی و خاطراتی از آزادگان درباره‌ی وی، دیدگاه شخصیتها و رجال سیاسی و مذهبی و فرهنگی درباره‌ی او، خصوصیات اخلاقی و روحی و متن یک مصاحبه‌ی کوتاه با وی». در پایان کتاب، پیوست‌هایی از اسناد و مدارک، تصاویری از دوران اسارت و نمایندگی در دوره‌های مختلف مجلس شورای اسلامی و نمونه‌ی دستخط وی ارائه شده است. همچنین متن نطقهای وی در مجلس شورای اسلامی نیز آمده است.

خلیل کتاب کهنه جنگ: زندگی سردار رشید اسلام، شهید خلیل حسن بیگی

بازآفرینی کرامت یزدانی؛ گردآورندگان راضیه بلانی، کبری تقوی، حلیمه شایان؛ ویراستار مهدی واحدیان اردکانی. - یزد: کنگره بزرگداشت سرداران و سه هزار و هفتصد شهید استان یزد، (چاپ اول): ۱۶۰.۱۳۷۸ ص.

[صفحه ۹۶۰]

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Memoirs of Martyred Sardar khalil Hasan Beygee: khalil the old book of war

این کتاب، شامل یک زندگینامه‌ی داستانی براساس خاطراتی از سردار رشید اسلام خلیل حسن بیگی است. وی از اهالی یزد و از فرماندهان لشکر هشت نجف اشرف بود. از جمله مطالب ارائه شده در خاطرات، موارد زیر است: درگیری خلیل با مدیر مدرسه‌ی

خواهرش قبل از انقلاب (که به او اجازه پوشیدن حجاب در مدرسه را نمی‌داد)؛ کار کردن و درس خواندن او پس از فوت پدر؛ درگیری با یکی از اعضای ساواک یزد و آمدن او به تهران؛ کار؛ سربازی؛ ازدواج؛ ورود به سپاه؛ دعا و نماز و اطاعت از ولایت و فرماندهی در هر شرایط؛ خاطراتی از سوسنگرد؛ عملیات کربلای پنج، منطقه پنجوین عراق، جزیره‌ی مجنون، عملیات قدس پنج، اخلاق و روحیات شهید؛ موعظه‌ها و نصایح به دیگران؛ نظم و انضباط؛ خاطره‌ای از او با شهید علی دهقان منشادی و....

خنده بر خون: زندگینامه سردار رشید اسلام شهید عیسی خدری

عباس باقری. - زاهدان: کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، (چاپ اول): ۲۰۷.۱۳۷۶ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

مندرجات: پیش درآمد؛ گذری بر زندگی شهید؛ شهید در آئینه خاطرات؛ وصیت‌نامه شهید.

این کتاب، یادنامه‌ای است از شهید «عیسی خدری». شهید در سال ۱۳۴۰، در روستای مرزی محمد شاهکرم سیستان، در خانواده‌ای کشاورز، چشم به جهان گشود. پس از تحصیلات ابتدایی، در سال ۱۳۵۵ وارد هنرستان شد. او بعد از پیروزی انقلاب، به سپاه پاسداران پیوست. در همین ایام، برادر و پسر عموی وی در جبهه‌ی کردستان به شهادت رسیدند. او عازم جبهه شد و معاون فرمانده‌ی گردان نه لشکر ثارالله بود و سرانجام در عملیات کربلای پنج - منطقه‌ی شلمچه - به شهادت رسید. بخش دوم کتاب، شامل ۹۹ خاطره (به نقل از افراد مختلف) درباره‌ی او است. موضوع اکثر این خاطرات، فعالیت‌های او در منطقه‌ی شلمچه و ویژگی‌های اخلاقی شهید است. در بخش آخر کتاب، وصیتنامه شهید آورده شده است.

خورشید بدر: زندگینامه شهید سردار سرلشکر پاسدار (اسماعیل دقایقی)

نوشته مصطفی سعیدی. - [تهران]: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مرکز فرهنگی، معاونت انتشارات، مدیریت امور کتاب، (چاپ دوم): ۹۴.۱۳۷۴ ص.: مصور، عکس. - (سیرت سرداران سپاه اسلام؛ ۳).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

چاپ اول این کتاب در سال ۱۳۶۹ در ۳۳۰۰ نسخه منتشر شده است.

این کتاب به مناسبت سالگرد هشت سال فاع مقدس در ۳۱ شهریور ۱۳۷۴ چاپ شده است.

این کتاب، زندگینامه شهید سردار سرلشکر پاسدار اسماعیل دقایقی (متولد سال ۱۳۳۳ در بهبهان و ساکن آغاجاری) است. مطالب کتاب عبارت است از: دوران کودکی و نوجوانی، دوران قبل از انقلاب و مبارزات وی در زندان، دوران دانشجویی و فعالیت‌های سیاسی در دانشگاه، ازدواج، پیروزی انقلاب و فعالیت‌های شهید در جهاد سازندگی آغاجاری و بنا نهادن سپاه آن شهر، مشارکت در راه‌اندازی سپاه خوزستان، عزیمت به جبهه و شرکت در عملیاتهای آزادسازی سوسنگرد، طریق القدس، بیت المقدس و فتح المبین، مسؤولیتها در دوران جنگ (از جمله معاونت یگان حفاظت، واحد طرح و عملیات لشکر علی بن ابی‌طالب، تشکیل لشکر بدر از مجاهدین، احرار و معاودین عراقی)، عملیاتهای لشکر بدر تحت فرماندهی ایشان (قدس چهار، عاشورای چهار، کربلای دو و چهار و

[صفحه ۹۶۱]

پنج)، نحوه شهادت ایشان، متن پیام فرمانده‌ی کل سپاه (محسن رضایی) و نماینده‌ی ولی فقیه در سپاه (محمدی عراقی) درباره

شهادت وی، متن وصیتنامه و اشعاری در رثای وی و تصاویر.

خورشید در خاک: در روشنای زندگی شهید حاج مهدی زارع، فرمانده گردان امام حسین – لشکر ۱۹ فجر

بازآفرینی حمید سجادی‌منش. – شیراز: کنگره‌ی سرداران و ۱۴ هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۱۴.۱۳۷۸ ص.: عکس (رنگی). – (کنگره‌ی سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس؛ ۱۸).

طراح روی جلد و صفحه آرا: اسماعیل عرفان‌منش، محمد حیدریان.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب «خورشید در خاک»، سرگذشتنامه و شرح خاطراتی از «شهید مهدی زارع» است که در سال ۱۳۳۴ به دنیا آمد و در عملیات کربلای پنج به شهادت رسید. برخی از مطالب کتاب عبارتند از: «فصل اول: زندگینامه (به نقل از عمو و همسر شهید)؛ فصل دوم: شرح خاطراتی از همرزمان، بردار و فرزند شهید درباره‌ی خصوصیات اخلاقی شهید، عملیاتهای کربلای چهار، کربلای پنج و والفجر هشت، نماز، اروند رود، زیارت خانه‌ی خدا، مهربانی و عطوفت و... و فصل سوم: سروده‌هایی در رثای شهید زارع در قالب مثنوی از احد ده بزرگی».

دجله در انتظار عباس: مروری مستند و داستانی به زندگی سردار شهید عباس کریمی، فرمانده لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله

حمید داوودآبادی؛ بازنویس احمد دهقان. – تهران: کنگره‌ی بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ اول): ۱۴۴.۱۳۷۸ ص.: عکس، رنگی. – (مجموعه زندگینامه سرداران: ۴) (کنگره‌ی بزرگداشت سرداران شهید استان تهران؛ ۸۰).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

مندرجات: آغاز سخن؛ مقدمه؛ دجله در انتظار عباس.

این کتاب شرح زندگانی «شهید عباس کریمی» فرمانده‌ی لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله (متولد روستای قهرود، در نزدیکی کاشان) است. زندگینامه حاوی اطلاعات زیر است: «شرح دوران کودکی، تحصیلات، سربازی، پخش اعلامیه‌های امام در پادگان، ورود به سپاه پس از پیروزی انقلاب، اعزام به ایرانشهر، سیستان و بلوچستان و کردستان برای سرکوب مخالفان و شرکت در عملیاتهای مختلف در غرب کشور [از جمله، عملیات محمد رسول‌الله (ص)، عزیمت به جبهه‌های جنوب در اواخر سال ۱۳۶۰ در معیت حاج احمد متوسلیان و حاج ابراهیم همت، ازدواج و تولد پسری به نام داوود، شرکت در عملیاتهای والفجر مقدماتی، والفجر یک و خیبر، فرماندهی لشکر و شهادت در عملیات بدر در تاریخ ۲۰ / ۱۲ / ۱۳۶۳». در پایان کتاب، وصیتنامه شهید آمده است.

در آغوش دریا، زندگینامه سردار شهید اسلام شهید حسن امامدوست

بازنویس: عبدالحسین بینش. – استان سیستان و بلوچستان: کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، ۱۳۷۷. ۲۱۰ ص.: مصور.

طراح روی جلد: عبدالحسین بینش.

کتاب حاضر در چهار فصل، با عناوین «زندگینامه، نگاه و خاطره، نامه‌ها و مقاله‌ها»، به سیر زندگانی شهید

حسن امامدوست می‌پردازد. در بخش زندگینامه، مطالب مربوط به تولد شهید در سال ۱۳۴۰، دوران کودکی و نوجوانی، مهاجرت به مازندران، شرکت در تظاهرات انقلابی، ازدواج (که در سال ۱۳۵۷ صورت گرفت)، عضویت در سپاه پاسداران، اعزام به کردستان و شهادت ذکر شده است. فصل دوم (با عنوان: خاطره‌ها) به شرح خاطرات دوستان، اقوام و اعضای خانواده‌ی شهید از او می‌پردازد و هر خاطره به نحوی بیانگر عظمت ابعاد روحی این شهید بزرگوار است. در فصل سوم (نامه‌ها)، نامه‌های شهید به برادر، خانواده و همسرش گردآوری شده است. در فصل چهارم، نه مقاله به قلم شهید در موضوعهای مختلفی مانند عبادت، شهادت، تقوی، قرآن، خودشناسی و روزه به چاپ رسیده است. نوشته‌ای از دختر شهید و بخشی با عنوان «از نگاه تصویر و زبان شعر» قسمتهای پایانی کتاب را تشکیل می‌دهند.

در انتظار آن لحظه: بر اساس زندگی سردار شهید حاج علی محمدی‌پور فرمانده گردان ۴۱۲ از لشکر ۴۱ ثارالله

بازآفرینی محمدرضا بایرامی. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.

۱۲۹ ص.: مصور. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان: خاطرات؛ ۳).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Awaiting that Very Moment: Mement based on...

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب «در انتظار آن لحظه»، زندگینامه‌ی سردار شهید حاج علی محمدی‌پور است. او در خرداد ماه سال ۱۳۳۸ در روستائی از روستاهای شهرستان رفسنجان به دنیا آمد و در عملیات کربلای پنج به شهادت رسید. موارد زیر از جمله مطالب کتاب است: دوران تولد و کودکی، خدمت سربازی، دوران قبل از انقلاب، شروع جنگ و اعزام به جبهه، آشنایی با همسر و ازدواج، خاطراتی به نقل از همسر وی درباره ویژگی‌های اخلاقی او، زیارت خانه خدا، خاطرات پدر وی درباره‌ی روزهای قبل از شهادت او، خبر شهادت و تشییع جنازه شهید، خاطراتی از دوران قبل از انقلاب، خصوصیات فرماندهی و برخوردش با رزمندگان در جبهه، خاطره‌ای از شهیدان عیسی دستجردی، رضا نجمیان، مهدی امراللهی، و...، خاطرات درباره عملیات والفجر هشت، غواصی در سد دز، عملیات کربلای چهار، منطقه جفیر و...

در انتظار رؤیت خورشید، گذری بر زندگی و شهادت برادر حسین قانع گلیان

مشهد: دادسرای انقلاب اسلامی مشهد، روابط عمومی، (چاپ اول): ۱۰۸.۱۳۶۶ ص.: عکس (بخشی رنگی).

عنوان روی جلد: گذری بر زندگی و شهادت برادر حسین اصغر قانع گلیان.

کتاب در انتظار رؤیت خورشید، زندگینامه‌ی کوتاهی از شهید حسین قانع گلیان است که به شرح فعالیت‌های او قبل و بعد از انقلاب اسلامی می‌پردازد. شهید در سال ۱۳۳۶ به دنیا آمد. در پنج سالگی پدرش را از دست داد. تحصیلات خود را در روستا و سپس در مشهد به پایان رسانید. او در جلسات مخفی نیروهای مسلمان بر ضد رژیم شرکت داشت و در سال ۱۳۵۴ دستگیر شد. بعد از انقلاب در کمیته‌ی انقلاب اسلامی و سپس در دادسرای انقلاب اسلامی مشهد مشغول به کار بود. در سال ۱۳۶۰ ازدواج کرد که ثمره‌ی آن یک فرزند است. شهید، در نبردهای جبهه‌های حق علیه باطل، در شهر مریوان شرکت داشت و شاهد شهادت دوستانش بود و بالاخره نیز در تاریخ ۱۲ / ۱۰ / ۱۳۶۵ طی یک ترور ناجوانمردانه به شهادت رسید. در این کتاب، شهید از دیدگاه همسر خود توصیف شده و توصیه‌ها، پندها و دستنوشته‌ها و فرازی از وصیتنامه‌ی او درج شده است. در این کتاب، دو قطعه شعر در وصف شهید نیز به چاپ رسیده است.

[صفحه ۹۶۳]

در انتهای افق: سپهدار غرب غریب، علمدار دوکوهه، بنیانگذار لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله حاج احمد متوسلیان از ولادت تا...

به کوشش حسین بهزاد؛ ویراستار محمدباقر شمسی‌پور. - [تهران]: کنگره‌ی بزرگداشت سرداران شهید و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات؛ بنیاد شهید انقلاب اسلامی، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۳۵۲، هشتم ص.: مصور، نمونه، عکس. - (مجموعه زندگینامه سرداران؛ ۶).

طراح روی جلد: مصطفی گودرزی.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، شرح زندگانی حاج احمد متوسلیان است. از جمله مطالب کتاب، موارد زیر است: دوران کودکی و تحصیلات، مبارزات و تشکلهای سیاسی مربوطه قبل از انقلاب، پیروزی انقلاب و شروع غائله کردستان، درگیری‌های بوکان، سقز و بانه، تشکیل سازمان پیشمرگان مسلمان کرد، آزادسازی ارتفاعات مریوان، شهادت محمد توسلی، واکنش در برابر تشکیل گروهک زرگاری، برخوردش با مسأله بنی‌صدر، شروع جنگ و اشغال نفت شهر و مناطق غرب کشور، اعزام نکردن نیرو به غرب توسط بنی‌صدر، فتح ارتفاعات قوچ سلطان، تشکیل یگان ذوالفقار، تشکیل تیپ محمد رسول‌الله (ص)، عملیات محمد رسول‌الله (ص)، عزیمت به منطقه جنوب (خوزستان)، عملیات فتح المبین، عملیات الی بیت المقدس و فتح خرمشهر، اعزام به جبهه لبنان و نحوه‌ی اسارت وی به دست فالانژها و... در پایان کتاب نیز تصاویری - با زیرنویس - نمونه‌ی دستخط وی و مدارک شهربانی و ساواک ارائه شده است.

در پرتو عشق: زندگینامه شهید سردار سرلشکر پاسدار حسن باقری

معاونت انتشارات مرکز فرهنگی سپاه، مدیریت امور کتاب. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مرکز فرهنگی، مدیریت امور کتاب، ۱۳۶۶.

[۶]، ۶۴ ص.: مصور، عکس. - (سیرت سرداران سپاه اسلام: ۱).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، شرح زندگینامه و فعالیت‌های شهید سردار سرلشکر پاسدار حسن باقری است. وی در سال ۱۳۳۴ در تهران متولد شد و در سال ۱۳۶۱ در منطقه فکه به شهادت رسید. مندرجات به قرار زیر است: نگاهی به زندگی شهید؛ فصل اول: «سیر رشد» (مسؤولیت شهید در واحد اطلاعات عملیات، معاونت ستاد عملیات جنوب، فرماندهی محور دارخوین در عملیات ثامن‌الائمه، معاونت فرماندهی کل عملیات طریق القدس، فرماندهی لشگر نصر، فرماندهی قرارگاه کربلا و جانشین فرماندهی یگان زمینی سپاه). فصل دوم: «فرماندهی» (مطالبی درباره قاطعیت، قدرت طراحی نظامی، قدرت پی گیری امور، تسلط به اطلاعات، قدرت بیان، شجاعت و...). فصل سوم: «ویژگی‌های اخلاقی». فصل چهارم: «خاطرات و دیدگاه‌ها» (خاطراتی از وی از زبان همرزمان و فرماندهان). فرازهایی از وصیتنامه شهید، خصوصیات یک فرمانده از دیدگاه شهید باقری و چگونگی شهادت وی همراه با تصاویری - بدون زیرنویس - در پایان کتاب ارائه شده‌اند.

در جستجوی سیمای آفتابی، سرگذشتنامه

بازنویس: محمود مهدی‌آزاد. - تهران: نشر شاهد، ۱۳۷۵.
۶۰ ص. - (سرگذشتنامه؛ ۳۸).
طراح روی جلد: غلامرضا راهپیما.
کتاب در مورد زندگی شهید بزرگوار، سیدعلی صفوی‌سهی است که در هفت بخش تنظیم شده است. این

[صفحه ۹۶۴]

بخشها عبارتند از: «مقدمه، از میلاد تا معراج، همراه با شیفتگان او، مسافر عشق از زبان همسفران، از قلم مسافری عاشق، مسافر عرش جاری در شعر زمان و کمین». شهید صفوی در مرداد ۱۳۱۹ در یکی از روستاهای نطنز اصفهان به دنیا آمد. با آغاز جنگ تحمیلی، به سرعت خود را به نزدیکترین منطقه‌ی تماس با دشمن رساند. وی در عملیاتی الله اکبر، طریق القدس، ثامن‌الائمه، فتح المبین، بیت المقدس، رمضان، والفجر یک و والفجر دو شرکت کرد و سرانجام در سپیده دم روز ۱۱ / ۵ / ۱۳۶۲ هنگام طراحی عملیات آفندی در منطقه‌ی عمومی فکه در اثر ترکش گلوله‌ی توپ به شهادت رسید. سخنان تیمسار ناصر محمدی‌فر درباره‌ی شهید صفوی، بیانگر روحیه و ویژگی‌های اخلاقی شهید است که به سبب رشادت‌های بی‌نظیر خود در جنگ موفق به اخذ چند مدال و لوح تقدیر شد. نظرات افراد دیگری نیز درباره‌ی این شهید در کتاب ذکر گردیده است.

در سایه ولایت: یادنامه شهید حاج محمدعلی نظران

تهیه و تدوین بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس، مدیریت ادبیات و انتشارات؛ مصاحبه و تدوین: محمد بروجردی؛ بازنویس نثر: مجید حسین‌زاده؛ کنترل و بازبینی: احمد دهقان. - تهران: بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس، مدیریت ادبیات و انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۵.
[۲۰۷] ص.: مصور، نمونه، عکس (رنگی).
طراح روی جلد: مریم خدابنده‌لو.
مندرجات: مقدمه؛ پیشگفتار؛ جلوه‌های سبز؛ نگاهی کوتاه به زندگی شهید نظران از آغاز تا شهادت؛ فصل اول؛ تولد و کودکی؛ فصل دوم: فعالیت در ارتش؛ فصل سوم: فعالیت‌های انقلابی، مذهبی، قبل و در حین انقلاب؛ فصل چهارم: خصوصیات اخلاقی؛ فصل پنجم: شهادت؛ ضمایم.
این کتاب، شرح مختصری از زندگی شهید محمدعلی نظران است. مطالب کتاب به صورت مصاحبه با افراد خانواده، دوستان و همکاران شهید نظران تهیه، تنظیم و بازنویسی و به مناسبت دومین سالگرد شهادت این شهید منتشر شده است. در فصل «جلوه‌های سبز» خلاصه‌ای از زندگینامه و مسؤولیت‌های شهید نظران آورده شده و بقیه‌ی متن، به فصلهای مختلف (به ترتیبی که در مندرجات ذکر شده)، تقسیم شده است. مطالب کتاب به نقل از همسر، فرزندان و افرادی ذکر شده‌اند که با وی حشر و نشر داشته‌اند. ضمایم کتاب نیز حاوی عکسهای رنگی از شهید که در مناسبتهای مختلف تهیه شده‌اند و تعدادی از اسناد و مکاتبات مربوط به شهادت اوست. شهید نظران مسؤولیت نظارت بر کمیسیون حمایت از اسرا و مفقودین ایرانی و سرپرستی کمیسیون اداره‌ی اسرای جنگی را بر عهده داشته، در زمان تصدی این مسؤولیت، با برنامه‌ریزی او حدود بیست هزار اسیر مفقودالاثر مبادله شدند.

در کنار دریا، خاطرات زندگی سردار شهید حاج مهدی طیاری، فرمانده گردان ۴۱۹ لشکر ۴۱ ثارالله

بازآفرینی علی‌اصغر جعفریان. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.
۱۴۶ ص.: مصور. - (کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان: خاطرات؛ ۲۴).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: Beside The Sea.
مهدی طیاری در سال ۱۳۳۸ در روستای هومان، از توابع جیرفت، در خانواده‌ای تهیدست، اما متدین، به دنیا آمد. او دوران کودکی را در این روستا، و دوره‌ی هنرستان کشاورزی را در جیرفت گذراند. در این دوران شخصیت وی شکل گرفت و مبارزه‌ی جدی او با ظلم و فقری آغاز شد که همواره در کنار آن زندگی کرده بود. او نوجوان بود که با رساله‌ی امام (ره) آشنا شد و سراپای وجودش آکنده از محبت به حضرت امام (ره) گشت. ساواک مهدی را

[صفحه ۹۶۵]

شناخته بود؛ بنابراین، از آزار و اذیت آنان در امان نبود. وقتی جنگ از سوی دشمنان انقلاب شروع شد، مهدی به جبهه رفت. او ماند، جنگید و مجروح شد، اما از پا نیفتاد. در عملیات بیت المقدس هفت، که فرمانده‌ی گردان دلاور ۴۱۹ بود، گلوله‌ی خمپاره‌ای به حیات پر افتخار وی پایان داد. این کتاب در هفت فصل شرح زندگی این شهید بزرگوار است که از زبان همرزمان، همسر، خواهر و معلم وی نقل شده است.

در مسلخ عشق، مجموعه مقالات و زندگینامه

جعفر حجازی. - [بی‌جا]: [بی‌نا]، [بی‌تا].
۱۰۴ ص.: مصور: عکس، نمونه.
شمارگان: ذکر نشده است.
مندرجات: فصل اول: زندگینامه؛ فصل دوم: مقالات؛ فصل سوم: خاطرات و مسأله و حیدین؛ فصل چهارم: جملات و نوشته‌های کوتاه؛ مصاحبه؛ وصیتنامه و موشح به یاد شهید؛ دعای توسل.
این کتاب، یادواره‌ی زندگانی سید جعفر حجازی است. در فصل اول، زندگینامه‌ی شهید از زبان خود وی نقل شده است؛ هر چند مواردی نیز جهت روشن شدن سیر حوادث به آن افزوده شده است. فصل دوم، (مقالات)، شامل دوازده مقاله به قلم شهید است که در آنها پیرامون تفکر در مورد خود و اطراف خود، فرهنگ، شهادت، جنگ، جبهه، امداد رسانی و یاری به دیگران، روش ضد انقلاب برای غافل کردن مردم از مسائل جنگ و... مطرح شده است. در فصل سوم، خاطرات شهید - به قلم خود وی - به چاپ رسیده است. این خاطرات، بیانگر توجه وی به خداوند یکتا و آیات الهی و غور و تفکر در باب آنها هستند. فصل چهارم، مجموعه‌ای است از نوشته‌های کوتاه شهید، مصاحبه‌ای کوتاه با وی قبل از رفتن به جبهه و وصیتنامه‌ی شهید. در جای جای این نوشته‌ها، ایمان قوی او به چشم می‌خورد. در انتهای کتاب نیز سروده‌ای به یاد شهید همراه با متن دعای توسل به چاپ رسیده است.

در میان آتش، خاطراتی از سردار سرتیپ پاسدار شهید یدالله کلهر

بازنویس متن مهدی فراهانی. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت امور مطبوعاتی و تبلیغاتی؛ کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و سی و شش هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، ۱۳۷۶.
۱۷۱ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه استان تهران؛ ۳۲، مجموعه خاطرات سرداران؛ ۹).

این کتاب، زندگینامه و خاطرات سردار سرتیپ پاسدار شهید یدالله کلهر می‌باشد. در قسمت اول کتاب، سرگذشتنامه‌ی شهید بازگو شده است. وی در سال ۱۳۳۳ در روستای بابا سلیمان به دنیا آمد. با وجود این که هوش و ذکاوت بسیاری داشت، به علت مشکلات فراوان، پس از پایان دوران راهنمایی ترک تحصیل کرده، به کار مشغول می گردد. او در دوران انقلاب فعالیت‌های فراوان داشت و در تظاهرات شرکت می کرد. او پس از انقلاب به جرگه‌ی پاسداران پیوست و در غائله‌ی کردستان و در جبهه‌های جنگ، تا سال ۱۳۶۵ که به شهادت رسید، فعالیت داشت. در کتاب، خاطرات بسیاری از زبان اطرافیان و همرزمان شهید بیان شده است که حاوی نکاتی از زندگی و روحیات و اخلاقیات شهید در زندگی خانوادگی و در جبهه است.

دریاتبار، زندگینامه‌ی سردار رشید اسلام احمد پاسبان

عباس سرافرازی؛ ویراستار: حمید امیر مشهدی. - [بی‌جا]: کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، ۱۴۸.۱۳۷۷ ص.

طراح روی جلد: قربانعلی اجلی.

[صفحه ۹۶۶]

کتاب حاضر در شش فصل به شرح زندگانی سردار رشید اسلام، احمد پاسبان، می‌پردازد. فصل اول با عنوان «زندگینامه‌ی شهید»، بـه تولد، دوران کودکی، تحصیلات و دوران نوجوانی او پرداخته است. در این فصل مهم‌ترین حرکتهای شهید شرکت در صحنه‌های انقلاب اسلامی ذکر شده است. فصل دوم شامل توضیح فعالیت‌های او در بسیج، شرکت در اتحادیه‌ی انجمن‌های اسلامی دانش آموزان، تشکیل جلسات قرآن و دعا و مبارزه با مفاسد اجتماعی است. فصل سوم «سیمای شهید در آیینه‌ی نگاه خانواده و یاران همرزم»، در حقیقت خاطراتی از اطرافیان، دوستان و اعضای خانواده‌ی شهید در مورد وی می‌باشد. فصل چهارم دیدگاه‌های سیاسی و اعتقادی شهید - شامل: تمسک به ولایت، امدادهای غیبی، مرگ، انتظار فرج و برخی دیدگاه‌های سیاسی او - است. فصل پنجم «شهید پاسبان و جنگ» بیانگر عملیاتی است که شهید در آنها شرکت داشته و در فصل ششم، وصیتنامه و آخرین سخنان شهید آورده شده است.

دقایقی: به روایت همسر شهید

به قلم علی مرج. - تهران: روایت فتح (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۶۴ ص.: مصور.

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

این کتاب، شرح زندگانی «سردار شهید اسماعیل دقایقی» به نقل از همسر وی (خانم معصومه همراهی) است که توسط «علی مرج» نوشته شده است. خانم همراهی در این کتاب، به شرح ویژگی‌های شهید، اسطوره‌ی نیمه‌ای از زندگانی خود، پرداخته است. «خصوصیات اخلاقی، آشنایی شهید با محسن رضایی (فرمانده‌ی سابق کل سپاه)، مبارزات با رژیم شاه، دستگیری و زندانی شدن توسط ساواک، تحصیلات، ادامه‌ی مبارزات تا پیروزی انقلاب و سپس ازدواج شهید، فعالیت‌های شهید پس از ازدواج، تشکیل سپاه شهرستان آغاجاری و شرکت در جبهه‌های جنگ و در نهایت، شهادت شهید در جبهه‌ی شلمچه (در تاریخ ۲۸ / ۱۰ / ۱۳۶۵) و وصیتنامه‌ی شهید» موضوعهای مطالب کتاب هستند.

دل دریایی: خاطرات زندگی سردار شهید محمد گرامی، جانشین رئیس ستاد لشکر ۴۱ ثارالله

بازآفرینی الهه بهشتی. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۱۲۶ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان؛ خاطرات: ۶)

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Magnanimous Harted

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

شهید «محمد گرامی» در سال ۱۳۴۱ در خانواده‌ای متدین در شهر کرمان به دنیا آمد. وی قبل از ورود به دبستان، خواندن قرآن را در مکتبخانه فرا گرفت. دوران دبیرستان او توأم با فعالیت‌های انقلابی بود. وی در جلسات مخفیانه‌ی انجمن اسلامی، همسالان خود را با مسایل دینی آشنا و به تقلید از امام تشویق می‌کرد. سپاه، سنگر تازه‌ای برای این جوان انقلابی بود. مسؤولیت‌های متعدد وی در سپاه به حدی بود که از اعزام وی به مناطق عملیاتی جلوگیری می‌شد. او در سال ۱۳۶۴ به جبهه رفت و در عملیات کربلای پنج در شلمچه به شهادت رسید. کتاب، با عناوین «کودکی، دوران تحصیل، فرماندهی سپاه ماهان، صداقت، مسؤول تحقیق و بازرسی سپاه، فعالیت‌های جبهه، شهادت و نوشته‌های شهید» مطالب گفته شده را به طور مشروح بیان می‌کند. بازنویس، در نوشتن این خاطرات، از گفته‌های همسر، خواهر، دوستان و همرزمان شهید استعانت جسته است.

[صفحه ۹۶۷]

دلهای خونین

نوشته محمد بابادی. - [اهواز]: موسسه فرهنگی آیات، ۱۳۷۳.

۵۷ ص. - مصور.

عنوان روی جلد: دلهای خونین: زندگینامه شهید ابراهیم بابادی.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب نوشته‌ی محمد بابادی (برادر شهید ابراهیم بابادی) و شامل زندگینامه‌ی این شهید است. شهید ابراهیم بابادی در بیستم شهریور ۱۳۳۷ در مسجد سلیمان به دنیا آمد. او از همان دوران جوانی به خاطر ظلم و ستم شاه در مسجد سلیمان و دیگر نقاط، این رژیم بیزار بود و در راهپیمایی‌ها شرکت می‌کرد. او از تاریخ ۲۰ / ۱۲ / ۱۳۵۷ لغایت ۳۰ / ۱ / ۱۳۵۹ در کمیته انقلاب اسلامی، در بخش مواد مخدر انجام وظیفه نمود و مأموریت‌های موفقی داشت. او در تاریخ ۲۴ / ۴ / ۶۴ به علت کسالت جسمی از کمیته کناره‌گیری کرد و در تاریخ ۱۸ / ۱ / ۶۷ در اثر بمباران هوای ستاد انتخاباتی دوره سوم مجلس شورای اسلامی در مسجد سلیمان توسط جنگنده‌های عراقی همراه با هشت نفر دیگر به شهادت رسید.

ذبیح عاشق: یادواره شهید حاج شیخ ذبیح‌الله کرمی

نویسنده و گردآورنده: ن. شهرام‌مهر. - [تهران]: سازمان تبلیغات اسلامی، معاونت فرهنگی، بخش مطالعات و تحقیقات، [۱۳۶۹؟].

۱۰۴ ص.: نمونه، عکس.

کتابنامه بصورت زیرنویس.

شمارگان ۲۰۰۰ نسخه.

مندرجات: مقدمه: گزیده‌ای از پیام امام راحل خطاب به روحانیت؛ فصل اول: حیات طیبه؛ فصل دوم: از جهاد تا عروج به ملکوت؛ فصل سوم: روی گل را از که جوئیم از گلاب؛ فضل چهارم: سوختگان از غم فراق شهید چه می گویند؛ فصل پنجم: تو در چنگال دژخیم چه کشیدی؛ فصل ششم: عکسها.

در کتاب «ذبیح عاشق»، ابتدا گزیده‌ای از پیام امام راحل خطاب به روحانیون در مورد تعهد، ادای تکلیف، برکات جنگ و شهدای روحانیت درج شده و سپس زندگینامه شهید «ذبیح‌الله کرمی» و فعالیت‌های او قبل از انقلاب و شکنجه‌هایی که در زندانهای شاه معدوم متحمل شده و پس از آن، فعالیت‌های شهید بعد از انقلاب و سمتهایی که داشته، ذکر شده است. (او در عملیات مرصاد در منطقه‌ی سر پل ذهاب، پل ماهی، در مبارزه با منافقین، پس از قبول قطعنامه ۵۹۸ از سوی جمهوری اسلامی ایران، به شهادت رسید). فصل سوم این کتاب شامل گزیده‌ای از نوشته‌ها، یادداشتها و اشعار سروده شده از سوی شهید است که از دفترچه‌ی خاطرات او گزینش شده‌اند. در فصل چهارم، دوستان، همرزمان و خانواده‌ی شهید از ویژگی‌ها و فعالیت‌های او سخن گفته‌اند. فصل پنجم، نامه‌های ساواک و فصل ششم عکسهایی از شهید را پیش روی خواننده می گذارد.

راز پرواز، مجموعه خاطرات و زندگینامه سردار رشید اسلام شهید حمید قلنبر

عبدالحسین بینش؛ ویراستار: عباس باقری. - [بی‌جا]: کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، (چاپ اول): ۱۳۱.۱۳۷۷ ص.

کتاب حاضر دارای دو فصل است: فصل اول، زندگینامه و فصل دوم، خاطرات. در زندگینامه شهید آمده است که او در سال ۱۳۳۹، در جنوب شهر تهران متولد شده، تحصیلات خود را در تهران به پایان می‌رساند. در سال ۱۳۵۷ دیپلم می گیرد و در همان سال به دانشگاه می‌رود. در سالهای ۱۳۵۵ و ۱۳۵۶ توسط ساواک دستگیر می‌شود، ولی همچنان به فعالیت‌های خود ادامه می‌دهد. در واقعه‌ی خونین هفده شهریور ۱۳۵۷ حضور داشته، و

[صفحه ۹۶۸]

پس از پیروزی انقلاب، در سال ۱۳۵۸ به افغانستان می‌رود. پس از بازگشت، در سن ۲۱ سالگی به سمت معاونت سیاسی استانداری سیستان و بلوچستان برگزیده می‌شود. سپس به مأموریت کرمان می‌رود و در تاریخ ۳ / ۶ / ۱۳۶۰ توسط منافقین به شهادت می‌رسد. فصل دوم کتاب، (خاطرات)، به بیان خاطراتی از اقوام، دوستان، همرزمان و خانواده‌ی شهید در مورد وی می‌پردازد و همگی این خاطرات به نحوی بیانگر ابعاد روحی و شخصیتی شهید هستند.

راز دریا: با نگاهی به زندگی و خاطرات شهید سید مجید شوشتری

نویسنده رویا حسینی؛ تحقیق و پژوهش حوزه هفت بسیج خواهران، یادواره شهدای قاسم‌آباد؛ مشهد: سنبله، (چاپ اول): ۱۳۸۱. ۳۳ ص.: عکس (رنگی). - (کنگره‌ی بزرگداشت سرداران شهید و ۲۳۰۰۰ شهید استان خراسان، رسم پروانه‌ها؛ ۱).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب «راز دریا» زندگینامه و خاطرات «شهید مجید شوشتری» است. او در سال ۱۳۴۵ به دنیا آمد و در اول شهریور ۱۳۶۴ در کمینی، در منطقه‌ی کردستان (در ده حسین‌آباد، بین سردشت و بانه) به شهادت رسید. مطالب کتاب از زبان پدر، مادر، خانواده‌ی و

همرزمان شهید درباره‌ی «کودکی، نوجوانی، دوران تحصیل، دوران انقلاب، اعزام به جبهه، مسافرت به شمال و نجات یافتن و غرق نشدن هنگام شنا، روحیات و خصوصیات اخلاقی وی و نحوه‌ی شهادتش» نقل شده است. تصاویری از وی در مناطق جنگی نیز ارائه شده است.

راز نگین سرخ (داستان مستند): برگرفته از زندگی، رزم و شهادت سردار شهید محمود شهبازی، فرمانده سپاه همدان و جانشین لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله

حمید حسام. - تهران: نشر صریر، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۳۳۳ ص. - (ادبیات دفاع مقدس، داستان؛ ۵).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

«شهید محمود شهبازی» (متولد اصفهان) فرمانده‌ی سپاه همدان و جانشین لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله (ص) بود. این کتاب روایتی مستند و داستانی از حوادث آغازین روزهای جنگ تا آزادی خرمشهر است. از جمله مطالب زندگینامه موارد زیر است: «شرح تجاوز دشمن از منطقه‌ی سر پل ذهاب، درگیری با عراق در کمین سر پل ذهاب، دیدار بنی‌صدر از همدان، فرماندهی سپاه همدان، درگیری با ضد انقلاب، عملیات در قله‌ی قراویز و جنگ با تانکها، سفر حج همراه با احمد متوسلیان، عملیات ایذایی در تنگ کورک برای شکستن محاصره‌ی نیروهایی که در عملیات مطلع الفجر محاصره شده بودند، شکل گیری تیپ محمد رسول‌الله (ص)، عملیات آزادسازی خرمشهر و...». نحوه‌ی شهادت درعملیات بیت المقدس در منطقه‌ی دژمار (منطقه‌ی شلمچه) و تشییع جنازه‌ی شهید شهبازی نیز در کتاب شرح داده شده است.

رجعت سبز: زندگینامه سردار رشید اسلام شهید محمدرضا قدمی

علی‌محمد مودی. - [بی‌جا]: کنگره بزرگداشت سرداران و شهیدان استان سیستان و بلوچستان، (چاپ اول): ۹۵.۱۳۷۷ ص.

طراح جلد: قربانعلی اجلی.

شهید محمدرضا باقری از شهدای جهاد سازندگی است و کتاب «رجعت سبز» زندگانی سراسر افتخار این شهید بزرگوار را در سه بخش در دسترس عموم علاقمندان قرار می‌دهد. فصل اول زندگینامه‌ی شهید، با بیان چگونگی

[صفحه ۹۶۹]

تولد او آغاز و با ذکر مراحل دوران کودکی، نوجوانی، ازدواج و شهادت ادامه می‌یابد و با مباحثی مثل تشییع جنازه‌ی شهید خاتمه می‌یابد. فصل دوم به بررسی خصوصیات اخلاقی شهید در قالب خاطراتی از زبان همرزمان خانواده، دوستان و آشنایان می‌پردازد. عمده‌ی خصوصیات شهید که در این فصل عنوان شده عبارتند از: «شجاعت در کار، نماز اول وقت، امر به معروف و نهی از منکر، مدیریت کارآمد و زنده نگه داشتن یاد شهیدان». در فصل سوم، وصیتنامه و دستنوشته‌های شهید به چاپ رسیده که شامل سخنان وی با خانواده و اطرافیان است.

رسم عاشقی، مجموعه خاطرات و زندگینامه سردار رشید اسلام، محمدحسین کریمپور احمدی

بازنویسی ام‌البنین چابکی. - [بی‌جا]: کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، ۲۲۶.۱۳۷۷ ص.

طراح روی جلد: قربانعلی اجلی.

کتاب رسم عاشقی در سه فصل تنظیم شده است. فصل اول، به اختصار، به «تولد، دوران کودکی، خدمت سربازی، ازدواج و شهادت سردار رشید اسلام محمدحسین کریمپور احمدی» می‌پردازد. فصل دوم (تحت عنوان: خاطرات) حاوی خاطرات دوستان، آشنایان و اعضای خانواده‌ی شهید است و از ابعاد مختلف، خصوصیات روحی، دلاوری‌ها و رشادت وی را بیان کرده است. این فصل، خود، حاوی پنج بخش است: بخش اول، «آیه‌های آسمان»، بخش دوم «مبارزه... انقلاب»، بخش سوم «جنگ و شهادت»، بخش چهارم «مرید از نگاه مراد» (که در واقع شهید کریمپور را در کلام رهبر معظم انقلاب بررسی می‌کند) و بخش پنجم هم «ناگفته‌های ایثار» نام گذارده شده‌اند. در فصل سوم نیز وصیتنامه‌ی شهید درج شده است.

رمز جاودانگی

حسن عسکری‌راد. قم: بوستان کتاب قم (انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علیمه قم)، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۱۶۰ ص.: مصور، عکس. - (بوستان کتاب قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم؛ شماره کتاب ۹۶۴).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

طراح روی جلد: محمدعلی سید ابراهیمی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Ramze Javedanegi (The Secret of Etenity).

به مناسبت بیستمین یاد کرد معلم اخلاق، انسان نادر روزگار محمدعلی رجایی.

این کتاب، زندگینامه‌ی شهید رجایی از دوران تولد تا شهادت او است. در متن کتاب مطالبی درباره‌ی دوران جنگ و رخدادهای دوران نخست وزیری، برخورد با دشمنان - از جمله بنی‌صدر - و نیز دیدار شهید از جبهه و مجروحان ارائه شده است. موارد زیر از جمله مطالب کتاب است: «گذشت ایام» (رفتار با مادر، فتوت و جوانمردی، صرفه‌جویی و...)؛ «معلمی، عشق من» (هفته‌ای ۲۲ ساعت تدریس در معلمی) «مبارزه و مقاومت» (دوران زندان و شکنجه قبل از انقلاب)؛ «مدیریت اسلامی»؛ «دولت او، یادآور حکومت امام علی (ع)»؛ «دو سال با رجایی»؛ «نکته‌ها به روایت تصویر» (دیدار مردمی، در جمع بسیجیان عازم جبهه، پاداش جوانان و مجروحان جنگی، مطالبی از دوران دفاع مقدس و سفرهای وی به مناطق جنگی).

[صفحه ۹۷۰]

رواق خونی سنگر: شرح زندگی سردار شهید محمد اسلامی نسب، فرمانده گردان امام رضا - لشکر ۱۹ فجر

بازآفرین غلامرضا کافی. - کنگره سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۹۶ ص. - (کنگره سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس؛ ۱۵).

طراح روی جلد: اسماعیل عرفان‌منش.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب که در چهار فصل تنظیم شده، زندگینامه‌ی شهید محمد اسلامی نسب است که در سال ۱۳۳۴ به دنیا آمد و در عملیات کربلای چهار به شهادت رسید. مطالب کتاب عبارتند از:

فصل اول: «دو روزه‌ی گل»، (دوران تولد، کودکی، تحصیلات، ازدواج، فعالیت‌های قبل و بعد از انقلاب و در جبهه و شهادت)؛

فصل دوم: شنیدنی‌هایی از سردار زهرایی به نقل از همسر، خواهر، خانواده، دوستان، آشنایان و همرزمان شهید؛ فصل سوم: گل‌چینی از نامه‌ها و وصیتنامه شهید به خانواده و مردم؛ فصل چهارم: «مویه‌های موزون» (شامل سروده‌هایی در قالب شعر آزاد و مثنوی از احد ده‌بزرگی و غلامرضا کافی در رثای سردار شهید).

روایت ایثار: نگاهی به زندگی و خاطرات شهید منصور امیری

مولف: ابوالقاسم امیری. - [بی‌جا]: موسسه انتشارات عصمت، ۱۳۷۶.

۱۰۸ ص.: مصور، نمونه، عکس.

عنوان روی جلد: روایت ایثار شهید منصور امیری.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب به مناسبت چهارمین سالگرد جنگ تحمیلی نوشته شده است.

ابوالقاسم امیری، پدر شهید «منصور امیری»، این کتاب را در وصف پسر شهیدش نوشته است. شهید در سال ۱۳۵۳ از توابع خرم‌آباد متولد شده و از همان اوان بسیار مورد علاقه‌ی پدر و مادر و فامیل و دوستان بوده است. وی بسیار محجوب، مهربان و فداکار بوده است. در صفحات اولیه‌ی کتاب، پیام حضرت امام (ره) به ایثارگران جبهه‌های نور در سل ۱۳۶۳، پیام مقام معظم رهبری به گردهمایی سراسری مراکز بنیاد در سال ۱۳۶۲ و قطعه شعری از زبان پدر شهید به چاپ رسیده است. متن کتاب نیز به دو فصل تقسیم شده است. در فصل اول تحلیلی کوتاه بر وضع ایران قبل از انقلاب اسلامی و نقش جوانان و نوجوانان در انقلاب، ارائه شده است و فصل دوم به زندگینامه، فعالیت‌های شهید و خاطرات افراد خانواده و دوستان و آشنایان وی اختصاص دارد. در پایان کتاب نیز تصاویری از شهید موجود است.

روح آسمانی: خاطراتی از شهید حجت‌الاسلام حاج شیخ عبدالله میثمی

بازنویس متن: مجید حسین‌زاده. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت امور مطبوعاتی و تبلیغاتی؛ کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و سی و شش هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۱۶۱ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه استان تهران؛ ۳۵: مجموعه خاطرات سرداران شهید؛ ۲)

در این کتاب، شامل شرح حال، خاطرات و زندگینامه شهید حجت‌الاسلام عبدالله میثمی است. از جمله مطالب کتاب موارد زیر است: بخش زندگینامه (شامل اطلاعاتی درباره‌ی دوران کودکی، نوجوانی و جوانی، دوران تحصیل از جمله تحصیلات حوزوی، مبارزات قبل از انقلاب، زندان و شکنجه، پیروزی انقلاب و مسؤولیتهای شهید، شروع جنگ، فعالیت‌های دوران حضور در جبهه و شهادت)؛ بخش خاطرات حاوی هفتاد خاطره به نقل از

[صفحه ۹۷۱]

پدر، مادر، دوستان و آشنایان درباره‌ی ویژگی‌های اخلاقی، دوران نوجوانی دوران مبارزه با رژیم گذشته، دوران انقلاب، دوران جبهه و جنگ، روزهای قبل از شهادت، و نیز ذکر خاطراتی از زبان خود وی. این بخش با نقل خاطره «روح آسمانی» مربوط به تولد او آغاز می‌شود و با خاطره‌ی «آن روز در سنگر» به پایان می‌رسد. در پایان کتاب تصاویری از شهید - بدون زیرنویس - ارائه شده است. حجت‌الاسلام عبدالله میثمی در عملیات کربلای پنج، بر اثر اصابت ترکش به شهادت رسید.

رود و رگبار و هلهله: یادنامه‌ی سردار شهید باقر سلیمانی

بازآفرینی غلامرضا کافی، حمید سجادی‌منش. - شیراز: کنگره‌ی سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۱۲۴ ص.: عکس (رنگی). - (کنگره‌ی سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس؛ ۲۱).

طراح جلد و صفحه‌آرا: اسماعیل عرفان‌منش.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، یادنامه‌ی «شهید باقر سلیمانی» [فرمانده‌ی گردان زینب (س) از لشکر نوزده فجر است. او در سال ۱۳۳۷ در جنوب کازرون به دنیا آمد و در عملیات والفجر] هشت (در محور فاو) به شهادت رسید. کتاب در پنج فصل تنظیم شده است. فصل اول: «صبح و سلام و سپیده»، زندگینامه‌ی مختصر شهید سلیمانی؛ فصل دوم:«یاد و میعاد و پرنده»، خاطراتی از همرزمان، سرداران و پدر شهید درباره ویژگی‌های وی و عملیاتهای رمضان، والفجر مقدماتی، والفجر هشت، ظفر و فتح و... و مناطق دهلران، شلمچه، موسیان، پاسگاه زید و...؛ فصل سوم: «اشراق و سنگر و منور»، خاطرات مکتوب شهید سلیمانی در مناطق سوسنگرد، کرخه نور و...؛ فصل چهارم: «وصایا»، دستنوشته‌هایی از شهید و نیایشها؛ فصل پنجم: «شط و صدا و ستاره»، قطعه شعری در رثای شهید سلیمانی از داوود همتی.

روز تیغ: خاطرات زندگی سردار شهید علی آقاماهانی، جانشین مسؤول مخابرات لشکر ۴۱ ثارالله

بازآفرین: اصغر فکوری. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.

۱۶۰ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استانهای کرمان و سیستان و بلوچستان: خاطرات؛ ۶).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Sword's Day

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب «روز تیغ» زندگینامه و خاطرات سردار شهید «علی آقاماهانی» جانشین مسؤول مخابرات لشکر ۴۱ ثارالله است. خاطرات که از زبان مادر، برادر، دوستان و همرزمان شهید بیان شده‌اند، سیر زندگی و تلاش او را به تصویر کشیده‌اند. خاطرات مادر، حکایتگر خصوصیات اخلاقی و رفتاری او - یعنی ساده زیستن و احترام به پدر و مادر و تلاش برای کسب روزی حلال و مهربانی - است. خاطرات برادر شهید، رفتار شهید با دوستان و در اجتماع و همچنین مقاومت او در برابر وسوسه‌های دنیایی را بیان می‌دارد. تلاش و مبارزه‌ی وی در برابر رژیم ستمشاهی نیز نشانگر مقاومت و ظلم ستیزی شهید است. در بخش پایانی کتاب نیز دوستان و همرزمان شهید از خصوصیات فرماندهی، شجاعت و دلاوری وی در میدانهای نبرد، عشق به شهادت و سخت‌کوشی وی خاطرات فراوانی بیان کرده‌اند.

[صفحه ۹۷۲]

روز سوم: روایتی از اقامت ۲۴ ساله شهید حاج محمود (عبدالله) نوریان، فرمانده دلاور مهندسی رزمی و گردان تخریب لشکر ۱۰ سیدالشهداء در عرصه خاک

نویسنده مصطفی محمدی. - تهران: کنگره‌ی بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۱۹۹ ص.: مصور، عکس (رنگی). - (کنگره‌ی بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران؛ ۸۵).

طراح روی جلد: حسین نوروزی.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، شرح زندگینامه‌ی «شهید حاج محمود نوریان» (متولد سال ۱۳۴۰) است که از زبان افراد خانواده‌ی، همکلاسیها، آشنایان و همرزمان شهید درباره‌ی «دوران کودکی، نوجوانی، دوران تحصیل، فعالیت‌های قبل و بعد از انقلاب، ازدواج، زیارت خانه‌ی خدا و جبهه‌ی نبرد و خاطراتی از عملیاتهای متعددی چون: والفجر مقدماتی، فتح المبین، بیت المقدس، مسلم بن عقیل، والفجر و عاشورا در مناطق مختلف عملیاتی فکه، خرمشهر، جزایر مجنون، هورالهویزه، بصره، فاو، مریوان و دیگر مناطق عملیاتی» نقل شده است. وی فرمانده‌ی مهندسی رزمی و گردان تخریب لشکر ده سیدالشهدا (ع) بود و در تاریخ ۱۳۶۴ به علت جراحت وارده در بیمارستان شهید بهشتی اهواز به شهادت رسید. در پایان کتاب نیز عکسهایی از کودکی، نوجوانی و حضور شهید در جبهه و حج ارائه شده است.

روزهای سخت نبرد: خاطرات زندگی سردار شهید حاج مهدی کازرونی فرمانده طرح و عملیات لشکر ۴۱ ثارالله

بازآفرینی: احمد عربلو. - کرمان: ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.

۱۸۲ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان: خاطرات؛ ۱۱).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Hard Days of Battle.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب «روزهای سخت نبرد» در پنج فصل به زندگی و خاطرات سردار شهید، «حاج مهدی کازرونی» فرمانده‌ی طرح و عملیات لشکر ۴۱ ثارالله کرمان پرداخته است. راویان خاطرات این کتاب، مادر شهید، سید احمد مهدوی، رضا ابوسعیدی، ذکا اسدی و علی‌اکبر خوش هستند، و به بیان زندگی و خاطرات شهید پرداخته‌اند. مادر شهید از روزهای تولد او، دوران کودکی و روزهای نوجوانی و جوانی‌اش، مبارزات با رژیم ستم شاهی، عشق او به امام، محبت شهید به پدر و مادر و خصوصیات اخلاقی و شخصیتی او پرداخته است. دوستان شهید از روزهای سخت نبرد در کردستان و در جنوب کشور سخن گفته‌اند. آنها شخصیت او را درک کرده‌اند و آن را به تصویر می‌کشند. روح شهادت‌طلبی، تلاش برای رضای حق، شجاعت و دلاوری و شخصیت والای شهید از لابه‌لای این سطور کاملا پیدا و مشخص است. در انتهای کتاب نحوه‌ی شهادت شهید شرح داده شده است.

روزهای ماندگار

خلیل قاضی‌زاده. - [تهران]: بنیاد مستضعفان و جانبازان، معاونت فرهنگی اجتماعی و هنری، اداره کل امور هنری، ۵۵.۱۳۷۴ ص.

طراح روی جلد: حبیب‌الله صادقی.

کتاب «روزهای ماندگار، سرگذشت و خاطرات جانباز «خلیل قاضی‌زاده» است. وی نوشته‌های خود را با یادآوری بمباران آبادان توسط هواپیماهای عراقی در اولین روز جنگ و مسلح شدن نیروهای مردمی شروع می‌کند و با ذکر مبارزات در خرمشهر و سقوط این شهر مقاوم و بازگشت به آبادان، هجرت به اسفراین و تدریس در

آنجا و اعزام مجدد به جبهه‌ها ادامه می‌دهد. او در سال ۱۳۶۰، بار دیگر عازم جبهه می‌شود. در رقابیه به عنوان فرمانده‌ی گروهان (در حالی که قهرمانانه در حال دفاع از مواضع به دست آمده است) شدیدا آسیب می‌بینند؛ به یاد امام زمان (عج) می‌افتد؛ حضور ایشان را درک می‌کند و به طرز معجزه‌آسایی تغییر مکان می‌دهد تا نیروهای اسلام او را بیابند. ادامه‌ی کتاب، جریان مجروح شدن او، از دست دادن بینایی، عملهای جراحی مختلف و بالاخره اعزام به آلمان است. وی شرایط آلمان، اتفاقات آنجا، عمل بر روی چشمش و بازیافت بینایی‌اش و مسلمان کردن یک آلمانی و بازگشت به ایران را شرح می‌دهد.

روشن‌تر از آبی

مولف فرزام شیرزادی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۶۲.۱۳۸۱ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، داستان زندگی سرهنگ تکاور «شهید حسن آبشناسان» متولد سال ۱۳۱۵ در تهران، است. وی فرمانده‌ی لشکر ۲۱ حمزه بود و در عملیات شناسایی قله‌های سولان جهت برنامه‌ریزی حمله به آنها، به شهادت رسید. از جمله مطالب کتاب، موارد زیر است: «شرح دوران کودکی، اهمیت دادن به نظم،نظافت عمومی، خوشبو بودن و مطالعه‌ی کتاب، آموزش نیروهای سپاه، آشنایی با همسر و ازدواج، انجام عملیات شناسایی در عمق خاک دشمن تا سر حد درگیری و اسارت در مناطق دشت عباس، زیارت مرقد مطهر حضرت امام رضا (ع) و طلب راهنمایی از حضرت در زمان عهده داری فرماندهی، مین‌گذاری در اطراف تانکهای عراقی در عمق خاک دشمن، رفتار با نظامیان رده‌های پایینتر و بالاتر، نحوه‌ی شهادتش به نقل از بیسیم‌چی وی و...».

ریشه در آسمان: خاطرات زندگی سردار شهید احمد سلیمانی، جانشین ستاد لشکر و معاون اطلاعات و عملیات لشکر ۴۱ ثارالله

بازآفرینی: محسن مؤمنی. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.

۱۲۷ ص.: مصور. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان: خاطرات؛ ۵).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Deep Rooted in the Sky

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب در شش فصل به شرح زندگی شهید احمد سلیمانی با بهره‌گیری از اطلاعات دوستان، همرزمان، هسر و خانواده شیهد پرداخته است. احمد سلیمانی متولد سال ۱۳۳۶ در روستای قنات ملک از توابع شهرستان بافق، با سمت‌های معاون اطلاعات و عملیات و جانشین ستاد لشکر ۴۱ ثارالله در عملیات مختلف شرکت داشت. در عملیات بیت المقدس مجروح شد، اما بعد از بهبودی نسبی، به جبهه بازگشت. وی در مهر ماه ۱۳۶۳ در ارتفاعات میمک به شهادت رسید. مندرجات کتاب عبارتست از: فصل اول: ریشه در آسمان؛ فصل دوم: از قصه‌ای که در «کتاب» آمده است!؛ فصل سوم: و آفتاب آمد!؛ فصل چهارم: آیا یاریگری هست؟؛ فصل پنجم: صبح دیدار و فصل ششم: خلوت انس. از جمله مطالب کتاب موارد زیر است: دوران کودکی، دوران تحصیلات، آمدن از روستا به شهر برای کار، دوران قبل از انقلاب و شرکت در تظاهرات مردمی، درگیری با منافقین، درگیری در کردستان، شرکت در عملیات بیت المقدس، عملیات والفجر چهار، عملیات خیبر و سرانجام شهادت وی.

[صفحه ۹۷۴]

زخم کبود کبوتر، یادنامه سردار شهید حاج عبدالمجید سپاسی

بازآفرینی غلامرضا کافی. - شیراز: کنگره‌ی سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۱۵۳ ص.: مصور. - (کنگره‌ی سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس؛ ۳۱).

«شهید حاج عبدالمجید سپاسی» (متولد سال ۱۳۴۰ در شیراز) معاون عملیاتی لشکر فجر بود و در تاریخ ۲۹ / ۱۲ / ۶۶، در عملیات والفجر ده، در منطقه‌ی حلبچه به شهادت رسید. کتاب حاضر شامل شانزده خاطره‌ی بازنویسی شده از زندگینامه و فعالیت‌های شهید در جبهه است. از جمله موضوع خاطرات، موارد زیر است: «ترور پاسداران توسط منافقان در یک مینی‌بوس در شهر شیراز، خاطراتی از دوران کودکی در زمان انقلاب، عملیات خیبر، والفجر هشت و خاطره‌ای از شهر فاو، نحوه‌ی شهادت در ارتفاعات ریشن و سه تپان، خاطراتی از شجاعتهای وی در عملیات شناسایی در مناطق کوهستانی حلبچه، خاطراتی از مراسم تشییع پیکر شهید، خاطراتی از شوخ طبعیهای شهید و...». در پایان کتاب، قطعه شعری از مهدی عقیلی در رثای شهید سپاسی ارائه شده است.

زندگینامه پاسدار شهید دکتر بهرام شکری

[بی‌جا: بی‌نا،؟۱۳؟] ۱۶ ص.

شمارگان: ذکر نشده است.

عنوان روی جلد: شهید دکتر بهرام شکری مسؤول مرکز امداد پزشکی سپاه پاسداران.

شهید دکتر بهرام شکری در سال ۱۳۳۶ در شهر میانه متولد شد و پس از اخذ درجه‌ی دکترای دندانپزشکی، در تاریخ ۲۲ / ۴ / ۵۹ وارد سپاه شد. پس از مدتی به علت شایستگی و لیاقتش، به عنوان مسؤول مرکز امداد پزشکی سپاه تعیین شد. این مرکز از جمله مراکز مهم حمل مجروحان جنگی ستاد تخلیه‌ی فرودگاه مهرآباد بود. وی در مرداد ماه سال ۱۳۶۰ به دست منافقین در «بزرگراه پارک وی» به شهادت رسید. کتاب حاضر شامل شرح اجمالی از زندگینامه‌ی شهید است. اطلاعیه‌ی مرکز امداد پزشکی سپاه پاسداران، اطلاعیه‌ی انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه ملی ایران همراه با بیانیه‌ی دفتر تحکیم وحدت به مناسبت شهادت وی و همچنین پیام خواهر شهید (که در تاریخ ۶ / ۵ / ۶۰ در مجلس یاد بود برگزار شده در دانشگاه ملی قرائت شد)، در این مجموعه ارائه شده است.

زندگینامه پاسدار شهید حمزه عبدی

دوستان شهید. - [بی‌جا: بی‌نا، بی‌تا].

۲۳ ص. مصور، (۳ قطعه عکس).

شمارگان: ذکر نشده است.

شهید حمزه عبدی در سال ۱۳۳۹ در خانواده‌ای کشاورز و متدین به دنیا آمد و در سال ۱۳۶۱، در اسارت، بر اثر شکنجه‌های دشمن، شهید شد. کتاب زندگینامه این شهید است و در شش بخش تنظیم شده است: ۱ - دوران طفولیت ۲ - تحصیلات ابتدایی و متوسطه و تحصیلات دینی ۳ - امور سیاسی و اجتماعی ۴ - وضع اخلاقی شهید ۵ - وصیتنامه ۶ - فرازهایی از نوشته‌های او. بنا بر مطالب کتاب، او از سال سوم ابتدایی، برای تقویت جنبه‌های مذهبی به مدرسه عسگریه وارد شد و سپس برای ادامه تحصیل به حوزه علمیه مشهد رفت. او در سال ۱۳۵۸ وارد دانشگاه الهیات شد و از شاگردان حجت‌الاسلام آقای خامنه‌ای بود. شهید عبدی در سال ۱۳۵۹ به عضویت سپاه بروجرد در آمد و پس از اسارت و جانباز شدن دو تن از افراد خانواده، به جبهه‌های جنوب رفت و در عملیات فتح

المبین اسیر شد و در اثر شکنجه‌های دشمن به شهادت رسید. فرازهایی از وصیتنامه، گزیده‌ای از نوشته‌های او و پیام تسلیت دوستان شهید در پایان کتاب آمده است.

[صفحه ۹۷۵]

زندگینامه شهید دکتر مصطفی چمران

بنیاد شهید چمران - تهران: بنیاد شهید چمران،[؟؟ ۱۳].

یک جلد بدون شماره گذاری.

شمارگان: ذکر نشده است.

این کتاب، زندگینامه شهید دکتر مصطفی چمران و شامل این موارد است: «مختصری از شرح چگونگی تولد، تحصیلات و فعالیت‌های اجتمای وی از زمان جوانی تا قیام پانزده خرداد ۱۳۴۲، فعالیت در لبنان بعد از وفات جمال عبدالناصر و پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، مبارزات در کردستان و در غائله‌ی پاوه، وزارت دفاع در زمان جنگ ایران و عراق، نمایندگی در مجلس شورای اسلامی، تشکیل ستاد جنگهای نامنظم در خوزستان، شکستن محاصره‌ی دشمن و پیروزی در سوسنگرد، آغاز نبرد در هویزه، دیدار با امام امت (ره) در زمان مجروح شدن در اسفند ماه ۱۳۵۹ و در نهایت، نحوه‌ی شهادت در منطقه دهلاویه». عکسی نیز از شهید چمران همراه رزمندگان به چاپ رسیده است.

زندگینامه و خاطراتی از شهید اقارب‌پرست

به کوشش علی‌رضا پوربزرگ (وافی). - تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۹۲ ص.: مصور، عکس، نمونه، جدول. - (انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ ۱۶۴: شخصیت‌ها؛ ۲۲).

شمارگان: ۲۵۰۰ نسخه.

«شهید حسن اقارب‌پرست» در اردیبهشت ۱۳۲۵ در اصفهان به دنیا آمد. وی فرمانده‌ی گروه زرهی حضرت مهدی (ع)، معاون لشکر ۹۲ زرهی بود و اولین گردان زرهی را هنگام تجاوز دشمن در آبادان تشکیل داد. وی در هنگام بازدید از جزایر مجنون، در تاریخ ۲۵ / ۷ / ۱۳۶۳، به شهادت رسید. کتاب حاضر شامل زندگینامه، آثار، احوال و خاطراتی از او - به نقل از پدر، همسر، فرزندان، خانواده، شهید صیاد شیرازی و دیگر سرداران و همرزمانش - است. در بخش پایانی کتاب، تصاویری از نمونه‌ی نامه‌های سازمان ضد اطلاعات رژیم شاهی درباره‌ی شهید اقارب‌پرست، تصاویری از دوران نوجوانی، آموزش افسری و تشییع جنازه، فرازهایی از وصیتنامه شهید، متن سخنرانی‌ها و نامه‌های او به دوستانش، دستنوشته‌های وی و نیز اشعاری در قالب غزل (از وافی و شاعری ناشناس) درباره‌ی شهید و شهادت ارائه شده است.

زندگنامه و وصیتنامه شهید حجت‌الاسلام سید محمد نقیب پور

کرمان: اداره کل ارشاد اسلامی کرمان، ۱۳۶۵.

۲۶ ص.: مصور، عکس.

عنوان روی جلد: هجرت خونین برای رسالت.

در ابتدای این کتاب، پیامهای تبریک و تسلیت آیت‌الله منتظری و حجت‌الاسلام احمد خمینی به مناسبت شهادت شهید حجت‌الاسلام سید محمد نقیب‌پور (ره)، درج شده است. او (که فرزند امام جمعه عباس‌آباد تنکابن - سید احمد نقیب‌پور - بود) در سال ۱۳۳۸ ه ش در رفسنجان به دنیا آمد و پس از تحصیلات، مبارزات خود را برای یاری انقلاب و امام (ره)، همراه روحانیون دیگر، آغاز کرد و چندین بار توسط رژیم پهلوی دستگیر شد. وی با شروع جنگ تحمیلی، عازم جبهه‌های نبرد حق علیه باطل گردید. این شهید بزرگوار در عملیاتهای کربلای یک، کربلای چهار و کربلای پنج شرکت داشت و به هر طریق ممکن در جبهه‌ها به مبارزه می‌پرداخت و همسرش نیز او را در این راه یاری می‌کرد. سرانجام روز دوشنبه ۲۳ / ۱۰ / ۶۵ در عملیات کربلای پنج به شهادت رسید. در این کتاب، وصیتنامه‌ی این شهید بزرگوار نیز به چاپ رسیده است.

[صفحه ۹۷۶]

زندگی و زمامداری صدام حسین

نویسنده آمی دمپسی؛ [مترجم] ویدا طیبات؛ ویراستار نادر سعیدی. - [بی‌جا]: موسسه انتشارات یزد، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۷۲ ص.: عکس.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

کتاب «زندگی و زمامداری صدام حسین»، شرح زندگی صدام حسین است. «تاریخ حزب بعث، چگونگی روی کار آمدن صدام حسین و دوران ریاست جمهوری، جنگ ایران و عراق، اوضاع داخلی عراق از نظر اقتصادی و اجتماعی، تأثیر صدام بر فسادهای اخلاقی و اقتصادی که بین خانواده و اطرافیان او به وجود آمد، دوران حد فاصل جنگ ایران و عراق و حمله به کویت، دوران حمله به کویت و پیامدهای آن و مطالبی درباره اوضاع نابسامان عراق طی جنگ‌های مذکور» مطالب کتاب را تشکیل می‌دهند. تصاویر همراه با زیرنویس است.

سایه‌ای از خویش، زندگینامه جهادگر شهید حاج محمدحسن کسایی

نویسنده: نصرالله دارنده (سپید نام). - تهران: وزارت جهاد سازندگی، مرکز حفظ و نشر آثار دفاع مقدس با همکاری مؤسسه‌ی فرهنگی مشتاقان فلاح، ۱۳۷۷.

۹۶ ص.: مصور (رنگی).

کتابنامه: ص. ۸۷.

شمارگان: ذکر نشده است.

کتاب، روایتگر زندگی فرمانده‌ی جهادگر، حاج محمدحسن کسایی است و حاوی خاطرات دوستان و همرزمان، دستنوشته‌های شهید و خاطرات همسر و خانواده‌ی شهید می‌باشد. یکی از همرزمان وی می‌گوید: «کسایی میان همه‌ی جبهه تقسیم شده بود. او همه جا بود؛ در بحبوبه‌ی جنگ و حجم انبوه آتش. کسایی دیگر تنها یک فرمانده‌ی گردان نبود. جهادگر دلاوری بود که برای تقویت روحیه‌ی نفراتش به راننده استراحت می‌داد و خود پشت فرمان جای می‌گرفت. کسایی عاشق و مبلغ و مرید و مقلد امام بود. ایام فراغتش، در کنار همه فعالیت‌های دیگر، مصروف کوهنوردی و فعالیت در قسمت حسابداری می‌گشت. انفاق از زیباترین ویژگی‌های او بود. شهید کسایی می‌جوشید و می‌رفت و با خود می‌برد. سخنانش به دل می‌نشست و در رگها جاری می‌شد. مجاهد

می‌پرورید و راننده بلدوزر تربیت می‌کرد تا بتواند با بذل جان خویش از جوانان و نوجوانان بسیجی محافظت کند و یک ترکش کوچک و حقیر آنها را از پای در نیاورد.»

ستاره بدر، پرتوی از حماسه‌های درخشان سردار شهید اسلام شهید علی تجلایی

بازنویس جلال محمدی. - [بی‌جا]: ستاد برگزاری کنگره بزرگداشت سرداران شهید آذربایجان، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۱۳۵ ص.

کتاب حاضر که در مورد زندگی و فعالیت‌های «شهید علی تجلایی» است، در یازده بخش نوشته شده است، به این قرار: ۱ - سرآغاز؛ ۲ - سالهای زندگی؛ ۳ - در ابتدای حادثه؛ ۴ - ستیز با ستم؛ ۵ - حماسه‌ی سوسنگرد؛ ۶ - بخوان سرود فتح را؛ ۷ - رمضان خونین؛ ۸ - شب و آتش؛ ۹ - از دجله و فرات؛ ۱۰ - دیدار؛ ۱۱ - در حدیث دیگران. شهید علی تجلایی در سال ۱۳۳۸ در تبریز به دنیا آمد. در سالهای ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ در راستای انقلاب اسلامی فعالیت داشت. در سال ۱۳۵۸ به سپاه پیوست و در سال ۱۳۵۹ برای یاری مردم افغانستان به آنجا رفت و اولین مرکز آموزش فرماندهی مجاهدین افغانی را در افغانستان تأسیس کرد. با شروع جنگ به ایران بازگشت و در عملیاتهای فتح المبین، بیت المقدس، رمضان، والفجر مقدماتی، والفجر دو و خیبر با سمتهای مختلفی شرکت کرد. در ۱۹ / ۱۲ / ۶۳ در عملیات بدر شرکت کرد. وی در ۲۵ / ۱۲ / ۶۳ در شرق دجله به شهادت رسید.

[صفحه ۹۷۷]

ستاره من: خاطرات زندگی سردار شهید حمید عرب نژاد، جانشین محور عملیاتی لشکر ۴۱ ثارالله

بازآفرینی راضیه تجار. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.

۱۳۴ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان؛ خاطرات: ۱۲).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: My Star

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

شهید حمید عرب‌نژاد در سال ۱۳۳۲ در روستای حمیدیه از توابع کرمان به دنیا آمد. وی جانشین محور عملیاتی لشکر ۴۱ ثارالله بود و در عملیات بیت المقدس به شهادت رسید. در این کتاب زندگینامه شهید، در ده فصل به نقل از زبان برادر، همسر، خواهر و همرزمان شهید گردآوری و تنظیم شده است. برخی از مطالب عبارتند از: دوران کودکی، تحصیلات، مبارزات با رژیم پهلوی، پیوستن به سپاه پاسداران و مقابله با اشرار و ضد انقلابیون در کردستان در مناطق سر دشت، میاندوآب، نقده، مهاباد، بوکان، شرکت در عملیات فتح المبین، عملیات در ارتفاعات ۲۰۲ در منطقه‌ی تنگه‌ی ابوغریب، عملیات بیت المقدس و نحوه شهادت وی در عملیات بیت المقدس. در پایان کتاب نیز قطعه شعری به همسر این شهید بزرگوار تقدیم شده است.

ستاره‌های صبح طولانی: خاطرات زندگی شهید حجت‌الاسلام عبدالرزاق نوری صفا، مسؤول حوزه نمایندگی ولی فقیه در قرارگاه قدس

بازآفرینی اصغر فکوری. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۸۶ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان: خاطرات؛ ۱۹).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The star of the Long Morning.

کتاب «ستاره‌های صبح طولانی» به خاطراتی از زندگی شهید حجت‌الاسلام «عبدالرزاق نوری صفا» (مسؤول حوزه‌ی نمایندگی ولی فقیه در قرارگاه قدس) می‌پردازد. این شهید گرامی که در کربلا متولد شده بود، زندگی پر از تلاش و مبارزه‌ای داشته است. کتاب نشان دهنده‌ی عقاید، آراء و نظرات شهید در خصوص مسائل مختلف و روح والا و تلاشگر ایشان می‌باشد. نویسنده در این کتاب خاطرات مختلفی را به نقل از همراهان، دوستان و یاران دوران زندگی وی گردآوری کرده است. این خاطرات مبین تلاشها و مجاهدات و همچنین مبارزات وقفه‌ناپذیر او طی انقلاب و جنگ تحمیلی، و استکبار ستیزی وی در تمام مراحل زندگی - چه دوران کودکی و نوجوانی و چه بعد از پیروزی انقلاب، در شرایط مختلف جامعه و جنگ - است. او در زمان تصدی مسؤولیت نمایندگی ولی فقیه در قرارگاه قدس، طی سفری به منطقه‌ی جنگی به شهادت رسید.

سجاده شهادت، زندگینامه سردار شهید اسلام شهید عبدالعلی اکبری

گردآوری و تألیف حسین شیربند. - [بی‌جا]: کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، ۱۳۷۷. ۸۰ ص.

طراح روی جلد: قربانعلی اجلی.

کتاب حاضر دارای سه فصل است. فصل اول، «شهید در یک نگاه»، خلاصه‌ای از زندگینامه شهید است و در آن، از تولد، دوران کودکی، تحصیلات ابتدایی و متوسطه، آغاز دوران سربازی و فرار او از خدمت سربازی، پیوستن به سپاه پاسداران و رفتن به غرب کشور و شهادت وی (که در تاریخ ۲ / ۷ / ۱۳۶۰ روی داد) سخن رفته است. فصل دوم، «شهید از نگاه خاطرات» نام دارد. در این فصل، خاطراتی از زبان خواهر، برادر، همرزمان و دوستان شهید در مورد خصوصیات وی نقل شده است. از نوشته‌های خود شهید نیز در این فصل استفاده شده است. فصل سوم به

[صفحه ۹۷۸]

وصیتنامه شهید می‌پردازد. او در این وصیتنامه، در مورد ارزشهای انقلاب اسلامی، شهادت و خدمت به انقلاب مطالبی اظهار داشته است.

سجاده نشین مسلخ عشق: یادمان دانشجوی بسیجی شهید باقر رادمردیان

مرادحسین پاپی. - خرم‌آباد: افلاک، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۱۴۱، [۲] ص.: مصور، عکس، نمونه.

کتابنامه: ص. ۱۴۳ و به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

کتاب، یادنامه‌ای از دانشجوی شهید «باقر رادمردیان» است. کتاب، شرح زندگینامه شهید، تحلیلی از هشت سال دفاع مقدس و خاطراتی حاکی از اخلاق خوب و رفتار پسندیده شهید است. «شهید باقر رادمردیان» در خرم‌آباد متولد شد و پس از پایان تحصیلات تکمیلی با رتبه‌ی ۲۰۰ وارد رشته مهندسی شیمی دانشگاه شریف گردید. وی از سال ۱۳۶۱ تا پایان جنگ در عملیاتهای مختلفی مانند محرم، والفجر مقدماتی، والفجر ده و... شرکت داشت. او سرانجام در عملیات مرصاد (در تاریخ ۶ / ۵ / ۶۷) شربت شهادت نوشید. خاطرات بیان شده، به نقل از افراد خانواده، دوستان و آشنایان و همرزمان وی، بیان کننده‌ی ویژگی‌های اخلاقی شهید و شجاعت او هستند.

سردار الغدیر، زندگی سردار رشید اسلام، شهید ذبیح‌الله عاصی زاده، اولین فرمانده تیپ مستقل ۱۸ الغدیر

بازآفرینی کرامت یزدانی؛ گردآورندگان جمعی از بسیجیان شهرستان اردکان همراه با خانواده‌ی معظم شهید؛ ویراستاری مهدی واحدیان اردکانی. - یزد: کنگره‌ی سرداران و سه هزار و هفتصد شهید استان یزد، (چاپ اول): ۱۴۱.۱۳۷۹ ص.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Algair Sardar: The biography of Asizadah Zabihollah, martyr the brave...

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، زندگینامه «شهید (ذبیح‌الله) عباس عاصی‌زاده» (متولد سال ۱۳۴۰؛ شهید در سال ۱۳۶۲ در منطقه‌ی غرب بانه) است. از جمله مطالب این کتاب، موارد زیر است: «پیام مرحوم حضرت آیت‌الله سید روح‌الله خاتمی پیرامون شهادت شهید عاصی‌زاده، پیام آقای خاتمی - (ریاست جمهوری) - در زنده نگه داشتن یاد و خاطره‌ی وی، خلاصه‌ای از زندگینامه‌ی شهید، خاطرات تولد، جوانی و نوجوانی (به نقل از مادر، پدر، خواهر و همسر شهید)، خاطراتی از فعالیت‌ها و درگیری‌ها در مناطق مختلف خط پدافندی آبادان، عملیات ایذایی در جبهه‌ی آبادان و مجروح شدن وی، جبهه‌ی سوسنگرد، عملیاتهای رمضان (شلمچه)، محرم (دهلران)، والفجر مقدماتی، عملیات والفجر یک، والفجر دو (حاج عمران)، والفجر چهار (پنجوین عراق) و در نهایت، شرح نحوه‌ی شهادت وی». متن وصیتنامه شهید عاصی‌زاده در پایان کتاب ارائه شده است.

سردار بیداری، زندگینامه سردار رشید اسلام شهید علی لبسنگی

مظاهر محمدی؛ ویراستار: مریم خلیلی. - [بی‌جا]: کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، ۱۳۷۷.

۱۵۰ ص.

طراح روی جلد: قربانعلی اجلی.

[صفحه ۹۷۹]

کتاب حاضر در چهار فصل تدوین شده است که سه فصل آن به بررسی مشروح زندگی سردار شهید «علی لبسنگی» می‌پردازد. فصل اول کتاب، زندگینامه‌ی شهید است. این فصل به اطلاعاتی، مانند: «تاریخ و محل تولد، محیط خانوادگی، شرکت در تظاهرات قبل از انقلاب، ورود به سپاه پاسداران سیستان و بلوچستان و شهادت شهید» می‌پردازد. فصل دوم، ویژگی‌های اخلاقی شهید را در بر می‌گیرد. «وظیفه‌شناسی، صبر و شکیبایی، رعایت بیت‌المال، ایثارگری، عرفان و شرکت در عملیات» از جمله ویژگی‌هایی هستند که از زبان همسر، دوستان و همرزمان به عنوان خصوصیات اصلی شهید در قالب خاطراتی بیان شده‌اند. فصل سوم «یار در کلام یاران» نام دارد. این بخش نیز به ذکر خاطراتی از زبان دوستان و همرزمان شهید می‌پردازد. فصل چهارم با عنوان «ضمائم»، شامل توضیحاتی درباره‌ی جغرافیای استان سیستان و بلوچستان، تاریخ سیاسی این استان و اوضاع و احوال این استان در آستانه‌ی انقلاب اسلامی و همچنین نقش سپاه در سیستان و بلوچستان است.

سردار بی‌نشان، جاوید الاثر سید ناصر سعادت

امیرحمزه مهرابی. - قم: نشر پیام دبیر، (چاپ اول): ۱۱۱.۱۳۸۱ ص.: مصور، عکس.

طراح روی جلد: حمید آزادگان.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

به مناسبت یادواره سرداران و ۱۲۰ شهید بخش گراش.

«شهید ناصر سعادت» در سال ۱۳۳۷ در شهر گراش، از توابع شهرستان لار، به دنیا آمد. وی در تاریخ ۲۰ / ۹ / ۱۳۶۰ در پی درگیری در مناطق کوهستانی بانسیران، در تپه‌ی شیاکو، به شهادت رسید و جاویدالاثر شد. این کتاب، شرحی از احوال و آثار و خاطراتی از زبان یاران و خانواده‌ی اوست که در چهار بخش تنظیم شده است. بخش اول: زندگینامه (از زمان کودکی، نوجوانی، جوانی، دوران قبل و بعد از انقلاب، وصیتنامه و دستخط شهید)؛ بخش دوم: اشعار (دوازده قطعه شعر از سال ۱۳۵۳ تا سال ۱۳۵۴ در قالبهای آزاد، غزل و مثنوی)؛ بخش سوم: از زبان یاران (خاطراتی از همرزمان و دوستان شهید)؛ بخش چهارم: در بیان خانواده (خاطراتی از زبان پدر، مادر و خواهران او و عکسهایی از شهید؛ از دوران کودکی، نوجوانی، جوانی و جبهه)

سردار خوبان: زندگی، حماسه و شهادت سردار شهید حاج حسین بصیر

تحقیق و تالیف عیسی جمالی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۲۰۴.۱۳۸۱ ص.: مصور، نمونه.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب «سردار خوبان» سرگذشتنامه‌ی «شهید حسین بصیر»، (متولد ۱۳۲۲ در فریدون کنار مازندران، قائم مقام فرماندهی لشکر ۲۵ کربلا) است که در عملیات کربلای ده به شهادت رسید. مندرجات کتاب به قرار زیر است:

فصل ۱: دفاع و ضرورتهای آن؛ فصل ۲: شهادت و فضیلتهای آن؛ فصل ۳: قبل از انقلاب (تولد تا ازدواج)؛ فصل ۴: در آستانه‌ی انقلاب؛ فصل ۵: اوایل انقلاب؛ فصل ۶: هجرت به افغانستان؛ فصل ۷: حضور در دفاع مقدس؛ فصل ۸: دفاع تا شهادت (اعتقادات، شهادت یاران، ورود به سپاه، فرماندهی، زیارت خانه‌ی خدا، آموزش، اطاعت پذیری، شهادت‌طلبی، رفتار با اسرا و... و نحوه‌ی شهادت)؛ فصل ۹: کلام آخر؛ فصل ۱۰: ضمایم (مدارک و تصاویری با زیرنویس و متن پیام فرمانده‌ی لشکر ۲۵ کربلا، مهدی قربانی درباره‌ی شهادت وی و...).

[صفحه ۹۸۰]

سردار، روایتی از حماسه آفرینی سردار رشید اسلام شهید ذبیح‌الله عاصی زاده، اولین فرمانده تیپ مستقل پیاده ۱۸ الغدیر

نویسنده کرامت یزدانی، براساس خاطرات کاظم میرحسینی، حسن واحدیان اردکانی. - یزد: کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و سه هزار و هفتصد شهید استان یزد، (چاپ اول): ۱۸۶.۱۳۷۹ ص.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Sardar: The Epic’s narration of the Islam brave commander of an army, Asizadah Zabiholah martyr...

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

«شهید (ذبیح‌الله) عباس عاصی‌زاده» در سال ۱۳۴۰، در شهرستان اردکان به دنیا آمد. وی اولین فرمانده‌ی و بنیانگزار تیپ پیاده‌ی هجده الغدیر بود. وی در سال ۱۳۶۲ در منطقه‌ی غرب بانه به شهادت رسید. آنچه در این کتاب آمده، خاطراتی به نقل از همرزمان او است. از جمله‌ی آنهاست: «خاطرات اوایل جنگ و اعلام تجاوز عراق به ایران در نقاط مرزی و واکنش شدید در روزهای اول

جنگ؛ اعزام به جبهه با هواپیماهای سی - ۱۳۰ به همراه شهید سید ضیاء گلدانساز (با افراد سپاه یزد)؛ خط پدافندی آبادان (بهمنشیر)؛ جبهه‌ی سوسنگرد؛ عملیاتهای رمضان (شلمچه)، محرم (دهلران) و طریق القدس؛ تشکیل تیپ مستقل هجده الغدیر؛ روزهای قبل از شهادت و شرح نحوه‌ی شهادت».

سردار عشق: یادمان سردار رشید اسلام، سرلشکر پاسدار شهید مهدی زین‌الدین

تدوین مجتبی محدث، محمدمهدی محمدی؛ به کوشش محمد خامه‌یار؛ مصاحبه محمدعلی سید ابراهیمی، امیر خورشیدی. - قم: دبیرخانه کنگره بزرگداشت سرلشکر پاسدار شهید مهدی زین‌الدین، ۱۳۷۳. ص.

مندرجات: مقدمه؛ فصل اول: در رثای دلاوری محبوب؛ فصل دوم: آقا مهدی؛ فصل سوم: علمدار؛ فصل چهارم: فرمانده دلها؛ فصل پنجم: بیا برادر، سفری پیش است؛ فصل ششم: آن راز که از پرده برون افتاد.

در فصل اول، صفات برجسته‌ی شهید - مانند شجاعت، دوستی، حسن اخلاق، ایثار و خستگی ناپذیری - آمده است. فصل دوم، حاوی افکار او در مورد شهادت، عبادت و فعالیت‌های سیاسی است. او از اولین اعضای سپاه بود؛ در جنگ کردستان نیز شرکت کرد و عاقبت به مسؤولیت فرماندهی لشکر رسید. در فصل سوم، شهید به علمدار دشت کربلا ـ تشبیه و به توانایی‌های فردی و آگاهی او از موقعیت دشمن و قوت و ضعف نیروها اشاره شده است. یاران شهید، عملیات خیبر را معجزه دانسته‌اند و شهید را خیبرشکن. در پایان فصل نیز نقشه‌ای از منطقه‌ی عملیاتی خیبر چاپ شده است. فصل‌های سوم و چهارم، در مورد شهید مجید برادر شهید مهدی است که مانند برادر خود باهوش و با استعداد و فعال بود و در عملیاتهای والفجر چهار و خیبر شرکت داشت. فصل ششم، چگونگی دریافت خبر شهادت دو برادر (مهدی و مجید) از طرف پدر و مادر آنها و صبر و استقامت و بردباری ایشان، را بیان می‌کند. عکسهایی از شهید مهدی زین‌الدین زینت‌بخش صفحات پایانی کتاب است.

سر دلبران

تهیه و تنظیم کنگره شهید سرلشکر پاسدار مهدی زین‌الدین. - قم: نشر روح، ۱۸۹.۱۳۷۳ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب «سر دلبران» در بزرگداشت مقام سرلشکر «مهدی زین‌الدین» تهیه و تدوین شده است. در این کتاب، سخنرانی سرلشکر پاسدار محسن رضایی و مصاحبه‌هایی با تیمسار صیاد شیرازی، سرتیپ پاسدار غلامعلی رشید، سرتیپ پاسدار رحیم صفوی، سرتیپ پاسدار قاسم سلیمانی، تیمسار مرتضـی صفاری، برادر محمدرضا پورمهدی، سرتیپ پاسدار جواد استکی، سرتیپ دوم پاسدار احمد فتوحی، سرتیپ پاسدار مرتضی قربانی،

[صفحه ۹۸۱]

سرتیپ پاسدار احمد سوداگر، سرتیپ پاسدار محمدجعفر اسدی، سرتیپ پاسدار علی شوشتری و سرتیپ پاسدار علی فضلی گردآوری شده است که هر کدام از دلیری، رشادت و از خودگذشتگی شهید مهدی زین‌الدین بیاناتی اظهار داشته و خاطراتی از این سردار رشید اسلام ذکر کرده‌اند. بی‌شک ویژگی‌های بارز این شهید و توانایی فراوان وی در مدیریت و فرماندهی، می‌تواند سرمشق و الگوی ارزشمندی برای افراد جامعه باشد.

سرو سجود: یادنامه سردار شهید محمدرضا عقیقی، مسؤول واحد آموزش عقیدتی سیاسی لشکر (۹) فجر

بازآفرینی حمید سجادی‌منش، علی دره‌شوری. - شیراز: کنگره سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۷۹. ۱۴۷، [۲] ص.، تصویر (رنگی): (کنگره سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس؛ ۲۹).

عنوان دیگر: سرو سجود: یادنامه سردار شهید محمدرضا عقیقی.

این کتاب، یادنامه‌ی سردار «شهید محمدرضا عقیقی» - مسؤول واحد آموزش عقیدتی سیاسی لشکر نوزده فجر شیراز - است. کتاب با سالشمار زندگی شهید آغاز می‌شود. سپس نوزده خاطره از دوستان، همرزمان و نزدیکان آن شهید بازگو می‌شود. در بخش دوم، گزیده‌ای از نوشته‌ها و مقالات آن شهید آمده است و بخش سوم حاوی گزیده‌ای از وصیتنامه‌ی شهید عقیقی است. در آخرین بخش کتاب نیز قطعه شعری در رثای آن شهید به چاپ رسیده است. شهید محمدرضا عقیقی، در سال ۱۳۴۰ متولد شد. در رشته الهیات دانشگاه تهران تحصیل نمود و در مقام «مسؤول واحد عقیدتی سیاسی لشکر نوزده فجر» در میادین رزم حضور داشت. در سالهای ۱۳۶۴ و ۱۳۶۵ به سوریه و لبنان سفر کرد و سرانجام در ۲۴ / ۱۰ / ۱۳۶۵ در عملیات کربلای پنج به شهادت رسید.

سفر سرخ

نصرت‌الله محمودزاده. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی مقاومت بسیج، بسیج دانشجویی، (چاپ اول): ۱۳۷۷. ۳۸۴، [۴] ص.: عکس.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب زندگینامه «شهید سید حسین علم‌الهدی» و شرح رخدادهای زندگی او در دوران طاغوت و توصیف چگونگی دستگیری وی، تا زمان شهادتش در هویزه است. شهید سید حسین علم‌الهدی در سال ۱۳۳۷ متولد شد. پس از پایان تحصیلات ابتدایی، در جریان انقلاب چند بار توسط ساواک دستگیر شد. او در سال ۱۳۵۷ به دانشگاه مشهد رفت و در آنجا مبارزه علیه رژیم پهلوی را آغاز کرد. سپس راهی اهواز و پس از آن دانشگاه تهران شد. بعد از پیروزی انقلاب، فعالیت خود را بر آرام کردن اوضاع اهواز متمرکز کرد و باعث شد توطئه‌ی منافقین و جدایی طلبان خوزستان نقش بر آب شود. با شروع جنگ به مقابله با نیروهای دشمن پرداخت. وی از همان ابتدا شاهد خیانت بنی‌صدر و عدم ارسال تجهیزات به مناطق جنگی خوزستان، خصوصا خرمشهر بود. به همین علت به جذب نیروهای مردمی پرداخت تا از پیشروی دشمن جلوگیری کند. سرانجام در محلی نزدیک شهر هویزه توسط تانکهای، عراقی همراه با چند تن از دوستان خود محاصره شد و با یارانش در شانزدهم دی ماه ۱۳۵۹ در دشت هویزه به شهادت رسید.

سفر سوختن: زندگینامه سردار رشید اسلام، شهید محمود دولتی مقدم

تدوین و بازنویسی عباس باقری. - [بی‌جا]: کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

[صفحه ۹۸۲]

۲۷۸ ص.: مصور، جدول، عکس.

طراح روی جلد: حسن حسینی.

عنوان دیگر: سفر سوختن: مجموعه خاطرات و زندگینامه سردار رشید اسلام شهید محمود دولتی مقدم.
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، زندگینامه‌ی «شهید محمود دولتی مقدم» است که در آن وصیتنامه و خاطراتی از شهید نیز درج شده است. او متولد سال ۱۳۴۵، در زابل، و فرمانده‌ی گردان امام حسین (ع) بود و بارها در جبهه‌های نبرد حضور یافت و در تاریخ ۲۷ / ۱۰ / ۱۳۷۱ در جاده‌ی زاهدان – زابل هدف کمین راهزنان قرار گرفت و با پدر و برادر بزرگوارش به شهادت رسید. مندرجات کتاب عبارت است از: «مقدمه، زندگینامه و نگاه گذرا؛ فصل ۱: در رواق خاطره (خاطراتی از همرزمان و دوستان و آشنایان)؛ فصل ۲: شهید در آیینه شهادت (خاطرات مادر، همسر و همرزمان از آخرین روزهای قبل از شهادت شهید، فرازهایی از سخنان حجت‌الاسلام بیانی و لشکری، فرازهایی از سخنان شهید)؛ فصل ۳: سفر سوختن (برگزیده‌ای از اشعار شاعران معاصر درباره‌ی شهادت)؛ فصل ۴: آیینه در آیینه (عکسهایی از شهید دولتی مقدم با دیگر همرزمان، پدر، برادر، پیکر سوخته‌ی وی و نیز ضمائمی از گزارش عملیات فتح المبین، خیبر، والفجر هشت و کربلاهای یک و پنج)».

سفیر بهشت: یادمان حجت‌الاسلام شهید محمد خونجگری

[مولف علیرضا عالمی]. – تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، ۱۰۳.۱۳۸۰ ص.: مصور.
شمارگان: ۱۲۵۰ نسخه.

«شهید محمد خونجگری» در سال ۱۳۰۴ در بسطام دیده به جهان گشود و در سال ۱۳۶۵ در منطقه‌ی فاو به شهادت رسید. این کتاب، در چند بخش تنظیم شده است: «زندگینامه و خاطرات (به قلم شهید و نیز از زبان همراهان، خانواده و همسر وی درباره‌ی اخلاق، رعایت ادب، دوران ازدواج، نحوه‌ی برخورد با خانواده در منزل، عشق به شهادت، عشق به ائمه (ع)، عمل به مستحبات و ترک مکروهات، صله‌ی رحم، روزهای قبل از شهادت و همچنین، آخرین گفته‌ها و نوشته‌های شهید)؛ وصف حال یاران (یک مقاله و یک قطعه شعر در قالب غزل درباره‌ی ائمه (ع))؛ ضمایم (نامه‌های وی درباره‌ی نماز، نامه‌ی او به شهیدان علی فردوسی، حسین سعیدی و محمد محمدی)؛ مصاحبه‌هایی با درباره‌ی انگیزه‌ی حضور در جبهه و وصیتنامه‌ی شهید». در پایان نیز تصاویری از شهید خونجگری ارائه شده است.

سقای بسیج: یادنامه‌ی پاسدار شهید سردار سرلشکر حسن باقری (غلامحسین افشردی)

جمع‌آوری مطالب معاونت تبلیغات و عملیات ستاد کل نیروهای مسلح، دفتر مطالعات و تحقیقات جنگ؛ بازنویس نثر حسن بنی‌عامری. – تهران: بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس، مدیریت ادبیات و انتشارات، ۱۳۷۴.
[۶۲] ص.: مصور. شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

این کتاب شرح زندگی سردار شهید سرلشکر پاسدار حسن باقری (غلامحسین افشردی) متولد سال ۱۳۳۴ و شهید در یازدهم بهمن ماه سال ۱۳۶۱ در جبهه فکه است. از جمله مطالب کتاب موارد زیر است: «خورشید پنهان: تولد، دوران کودکی، جوانی، دانشجویی، ازدواج؛ مسؤولیتهای دوران بعد از انقلاب: خبرنگاری، ورود به جهاد سازندگی، ورود به سپاه و شروع جنگ؛ مسؤولیتهای دوران جبهه در عملیاتها و شهادت: طراحی عملیاتها، ساده زیستی، اهمیت دادن به نماز اول وقت، دوری از غیبت، عشق به ائمه اطهار (ع) و امام (ره)، اطاعت امر رهبری، قاطعیت در فرماندهی؛ خاطراتی از: عملیات والفجر مقدماتی، برخورد با بنی‌صدر، عملیات امام مهدی (عج)،

[صفحه ۹۸۳]

عملیات طریق القدس، عملیات بیت المقدس، عملیات فتح المبین، تأسیس واحد اطلاعات - عملیات در جبهه برای شناسایی نظامی، تبعیت از مقررات و نظم، جلودار بودن در عملیاتها و... شهادت». در پایان کتاب تصاویری از دوران کودکی، سربازی، خبرنگاری و جبهه آمده است.

سلام سردار

به کوشش مهدی داوری؛ نگارش حمید داوری؛ ویراستار غلامرضا نباتی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۰۷.۱۳۷۹ ص.: عکس.

عنوان دیگر: سلام سردار: گذری بر زندگی سردار شهید حاج حسین روح‌الامین.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، زندگینامه و شرح فعالیت‌های «شهید حسین روح‌الامین» در کردستان (شهید در سال ۱۳۶۴، در عملیات والفجر چهار) است. کتاب شش فصل دارد و برخی از مطالب آن به قرار زیر است:

فصل اول: «بازگشت به زمین» (دوران نوجوانی، جوانی، سربازی، انقلاب و آغاز جنگ)؛ فصل دوم: «زمان خدمت» (فعالیت در کردستان، درگیری با ضد انقلاب و عملیات فتح المبین، ویژگی‌های اخلاقی، آزادسازی خرمشهر، عملیات والفجر چهار و قائم آل محمد (ع) فصل سوم: «لقاء نزدیک است» [لشکر قمر بنی‌هاشم (ع)، فرماندهی، شجاعت، عملیات بدر، اخلاص، رسیدگی به محرومان و نیازمندان، کلام مادر، نحوه‌ی شهادت]؛ فصل چهارم: «از نگاه یاران»؛ فصل پنجم: «سطرهای سرخ» (وصیتنامه و مناجاتهای شهید) و فصل ششم: «باغ ارغوان». (اشعاری از مهدی ایزدی دهکردی).

سلوک سرخ، نگاهی به سیره سردار شهید مصطفی ردانی‌پور

حسین مسجدی. - [اصفهان] لشکر مقدس ۱۴ امام حسین (ع)، (چاپ اول): ۱۱۵.۱۳۷۵ ص. - (مجموعه آثار؛ ۳).

طراح روی جلد: غلامرضا راهپیما.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، زندگینامه و شرح خاطراتی از شهید «حجت‌الاسلام مصطفی ردانی‌پور» است. از جمله مطالب کتاب موارد زیر است: زندگینامه شهید (تولد، دوران تحصیل، فوت پدر، طلبگی در حوزه علمیه قم، جدیت و پشتکار وی در تحصیل علوم دینی نزد اساتید و آیات عظام از جمله آیت‌الله کمپانی و مصباح یزدی، ارادت شهید به حضرت فاطمه زهرا (س) و ائمه‌ی اطهار (ع)، خاطراتی از: «جاده استراتژیک چزابه - بستان، عملیاتهای فتح المبین، والفجر مقدماتی، دارخوین، فرماندهی کل قوا، طریق القدس، و والفجر دو در منطقه تپه شهید برهانی (منطقه‌ای در پیرانشهر)، خاطراتی از شهیدان حاج نوروز علی، صفاتاج، محمود شیروانی،، حاج علی قوچانی، قربانعلی عرب مهدی نصر و...»، نطق و خطابه برای رزمندگان در شبهای عملیات، نحوه شهادت و مفقودالاثر شدن در تپه برهانی در عملیات والفجر دو.

سنگرساز بی سنگر

نصرت‌الله محمودزاده. - [تهران]: وزارت جهاد سازندگی، مرکز حفظ و نشر آثار دفاع مقدس؛ با همکاری مرکز نشر فرهنگی رجاء،

.۱۳۷۶

۳۲۵ ص.: عکس. - (مجموعه زندگینامه سرداران: ۱۰).

عنوان روی جلد: سنگرساز بی‌سنگر، زندگینامه سردار جهادگر شهید مهندس سید محمدتقی رضوی.

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

[صفحه ۹۸۴]

کتاب «سنگرساز بی‌سنگر»، در یازده فصل، زندگینامه و خاطرات جادگر شهید مهندس محمدتقی رضوی است. از جمله مطالب کتاب موارد زیر است: شروع جنگ عزیمت به اهواز و پیوستن به نیروهای چریک دکتر چمران؛ درگیری‌های اوایل جنگ در خوزستان و در کنار شهید چمران؛ احداث خندق در ضلع جنوبی اهواز برای جلوگیری از نفوذ دشمن؛ آغاز همکاری با شهید مهندس طرحچی در راه‌سازی؛ خاطراتی از اقدامات و عملیات آفندی در سنگرسازی و حفر خندق و ایجاد خاکریز در مناطق سوسنگرد، حمیدیه و آبادان، خاطراتی از مناطق جنوب و غرب کشور و ذکر احداث جاده‌ها، پل‌ها و سنگرها در عملیاتهای متعددی چون: ثامن‌الائمه، بیت المقدس، رمضان، فتح المبین، کربلاهای چهار، پنج و هشت، هویزه، طریق القدس؛ خاطراتی از شهیدان: محمد شهشهانی، حسین خوشنویسان، شهید خرازی، ناجیان، ابوالقاسم حجتی، سلیمی و...؛ پایه گذاری ستاد مرکزی مهندسی جهاد در تهران و پس از آن ستاد شمال غربی کشور در ارومیه؛ روزهای قبل از شهادت و نحوه شهادت در منطقه شمال غرب کشور (ارتفاعات کانی زرد).

سوار سمند سپیده: زندگینامه، وصیتنامه و آثاری از شهید جلال نوبهار، خبرنگار روزنامه اطلاعات، به ضمیمه نمایشنامه «فریاد برزخ»

به قلم فرشاد فرشته حکمت. - تهران: اطلاعات، (چاپ اول): ۱۳۷۸ [۷۶] ص.: مصور، عکس.

طراح روی جلد: حبیب‌الله صادقی.

شمارگان: ۲۱۰۰ نسخه.

این کتاب شامل زندگینامه، قصیده‌ای در رثای «شهید جلال نوبهار»، نامه‌های وی (از جبهه‌ی سوسنگرد، منطقه‌ی شیخ خزعل و دوران حضورش در جبهه‌های لبنان)، متن وصیتنامه و شرح ماجرای شهادت وی در عملیات کربلای هشت و نمایشنامه‌ی «فریاد برزخ» است که توسط وی نوشته شده بود. در پایان نیز تصاویری از شهید در جمع دوستان و همرزمان و پیکر وی در هنگام تشییع ارائه شده است. شهید جلال نوبهار در سال ۱۳۳۸ به دنیا آمد و در تاریخ ۱۸ / ۱ / ۶۶، در عملیات کربلای هشت به شهادت رسید.

سیرت پاسداران نهضت امام خمینی

[بی‌جا: بی‌نا]، (چاپ اول): ۱۳۷۰.

۱۵۸ ص.: مصور (رنگی)، عکس.

عنوان روی جلد: سیرت پاسداران نهضت امام خمینی (ره): در رثای شهید مظلوم حجت‌الاسلام حاج شیخ جواد قاسمپور آرانی و جمعی از همسنگرانش.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب در ده فصل به زندگی شهید حجت‌الاسلام حاج شیخ جواد قاسمپور آرانی پرداخته است. فصل اول: گذری بر زندگی

شهید جواد قاسمپور (از کودکی تا آغاز دفاع مقدس)؛ فصل دوم: فعالیت‌های سیاسی، اجتماعی و نظامی شهید (شرکت در جبهه در سوسنگرد، هویزه، گیلان غرب، سر پل ذهاب، عملیات ثامن‌الائمه، مطلع الفجر، فتح المبین، بیت المقدس، رمضان، محرم، والفجر یک و هشت، خیبر، بدر، کربلای سه و چهار، تأسیس پایگاه شهداء آران، چگونگی شکل گیری گردان امام محمدباقر (ع) و...)؛ فصل سوم: چگونگی برخورد (جریانهای عافیت طلب و مقدس‌نما در انزوای نیروهای حزب اللهی)؛ فصل چهارم: گزارش مجالس بزرگداشت شهید قاسمپور (انعکاس شهادت وی در منطقه‌ی عملیات کربلای چهار و...)؛ فصل پنجم: شهید در آئینه شعر؛ فصل ششم: برگزیده‌ای از مکتوبات و سخنرانی‌های شهید؛ فصل هفتم: وصیتنامه‌ی؛ فصل هشتم زندگینامه و وصیتنامه شهید حسین قاسمپور (برادر شهید جواد قاسمپور)؛ فصل نهم: یادواره‌ی کوتاهی از شهدای وابسته به شهید؛ فصل دهم:

[صفحه ۹۸۵]

آشنایی اجمالی با بخش آران. در پایان کتاب تصاویری از دوران جبهه و تشییع جنازه‌ی وی ارائه شده است.

سیرت سرداران (۱)، شهید غلامحسین افشردی (حسن باقری)

تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، (چاپ اول): ۶۴.۱۳۶۶ ص.: مصور، عکس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، زندگینامه‌ی شهید «غلامحسین افشردی» (حسن باقری) است. پس از مقدمه، در «نگاهی به زندگانی شهید»، اطلاعات مربوط به تولد، تحصیلات، فعالیت‌ها قبل و بعد از انقلاب، مسؤولیت او در جبهه‌ها و سرانجام شهادت وی بیان شده است. مطالب بعدی به چهار فصل به ترتیب زیر تقسیم شده است: «سیر رشد، فرماندهی، ویژگی‌های اخلاقی و خاطرات و دیدگاهها». شهید باقری پس از عضویت در سپاه در سال ۱۳۵۹، پس از آغاز جنگ، به جبهه رفت و تا پایان عمر از جنگ جدا نشد و در این دوران مسؤولیت‌های مختلفی را بر عهده داشت؛ از جمله: «فرماندهی محور دارخوین در عملیات ثامن‌الائمه، معاونت فرماندهی عملیات طریق القدس، فرماندهی لشکر نصر در عملیات فتح المبین، بیت المقدس و رمضان و فرماندهی قرارگاه مشترک نصر از طرف سپاه و...». از جمله ویژگی‌های اخلاقی او می‌توان به «تواضع، ایمان قوی و روحیه‌ی لطیف و مهربان و در عین حال، قاطع و شجاع» اشاره کرد. شهید باقری در هنگام انجام شناسایی برای عملیات محرم و شمال فکه بر اثر اصابت گلوله‌ی توپ به سنگری که در آن مشغول کار بود، به شهادت رسید.

سیرت سرداران (۲)، شهید مجید بقایی

تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، (چاپ اول): ۱۳۶۶.

۵۶ ص.: مصور، عکس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب سیر زندگانی شهید مجید بقایی را دنبال می‌کند. در آغاز کتاب اظهارات برادر محسن رضایی در مورد شهید بقایی ذکر شده است که در آن این شهید را اسوه‌ی تقوی دانسته است. در قسمت دوم کتاب «گذری و نظری بر زندگانی شهید»، زندگینامه‌ی شهید و شرح فعالیت‌های وی قبل و بعد از انقلاب به چاپ رسیده است. قسمت‌های بعد به ترتیب «سیر رشد»، «شهادت»، «ویژگی‌های اخلاقی»، «وصیتنامه» و «خاطره‌ای از شهید» نام دارند. شهید در جنگ تحمیلی در عملیاتی مثل فتح المبین، بیت

المقدس و رمضان شرکت داشت و در ۹ بهمن ۱۳۶۱ مورد اصابت گلوله توپخانه دشمن قرار گرفت و به شهادت رسید. ویژگی‌های اخلاقی شهید توجه فراوان به دعا و زیارت، خشوع در نماز، ترس از خداوند، عشق به نیروهای بسیج مردمی، متانت و وقار، کم توقع بودن ذکر شده است.

سیره شهید رجائی

مؤلف: غلامعلی رجائی. - تهران: نشر شاهد، ۱۳۷۷. [۸۶۴] ص.: مصور، عکس، نمونه.

مندرجات: مقدمه‌ی مؤلف؛ رجائی از زبان رجائی؛ فصل ۱: دوران نوجوانی و جوانی؛ فصل ۲: در خانه؛ فصل ۳: شمع محفل خویشاوندان؛ فصل ۴: دوران مبارزه؛ فصل ۵: دوران زندان؛ فصل ۶: دوران تدریس؛ فصل ۷: ویژگی‌های فردی و اخلاقی؛ فصل ۸: آینه‌ی سادگی‌ها؛ فصل ۹: از مردم، با مردم، برای مردم؛ فصل ۱۰: دوران درخشان مدیریت؛ فصل ۱۱: مواضع فکری و دیدگاهها؛ فصل ۱۲: ضمایم.

این مجموعه، حاصل مصاحبه با بیش از یک صد تن از اعضای خانواده و خویشان و دوستان و ارادتمندان

[صفحه ۹۸۶]

شهید رجایی است. و بنا بر مقدمه‌ی مؤلف «اولین مجموعه‌ی موضوعی و به عبارتی اولین سیره شناسی شهید رجایی است که از زمان شهادت آن عزیز تا زمان چاپ کتاب عرضه شده است». تلاش گردآورنده بر آن بوده است که «تا آنجا که امکان دارد مطلبی ناگفته نماند و از مطالب منتشر شده‌ی قبلی جز در یک مورد که مربوط به خاطرات مقام معظم رهبری، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در مصاحبه با خبرگزاری جمهوری اسلامی است، استفاده نشده است.» صفحات ۶۸۶ تا ۶۹۷ این کتاب به دوران جنگ اختصاص دارد و خاطرات افراد در ارتباط با شهید رجایی و جنگ، به طور عمده در این صفحات گرد آمده است. اگر چه در جای جای کتاب نیز مطالب پراکنده‌ای در ارتباط با جنگ تحمیلی دیده می‌شود. از عناوین این بخش می‌توان موارد زیر را نام برد: کار دولت را با جنگ شروع کرد؛ می‌خواهم سال تحویل را با مهاجرین جنگ باشم؛ همه تولیداتتان را به جبهه بفرستید؛ نمی‌توانند خانه‌ای خراب را بسازند؛ مبلغ قابل توجهی در اختیار ما گذاشتند.

سیری در زندگی، آثار و اندیشه‌های سید شهید اهل قلم، سید مرتضی آوینی

تلاشی از گروه تحقیقات و معارف اسلامی جبهه فرهنگی شهید آوینی. - تهران: جبهه فرهنگی شهید آوینی، (چاپ اول): ۱۳۸۰. ۵۷ ص.

شمارگان: ذکر نشده است.

مندرجات: مقدمه؛ سیری در زندگانی و آثار؛ سیری در اندیشه‌ها؛ آوینی از نگاه دیگران.

این کتاب، به شرح زندگی، آثار و احوال شهید سید مرتضی آوینی (که در سال ۱۳۳۶ در شهر ری متولد شد) می‌پردازد و شامل مطالب زیر است: «شرح خلاصه‌ای از زندگانی وی از زمان تولد، تحصیلات ابتدایی، متوسطه و دانشگاهی، فعالیت‌های مطبوعاتی و سینمایی، کتابها و مجموعه مقالات، سیری در اندیشه‌ها (شامل نظر و بیان و نوشته‌های شهید درباره‌ی موضوعهای مختلف و اصطلاحات مورد استفاده‌ی شهید آوینی؛ که این آثار به ترتیب الفبایی عنوان ارائه شده‌اند)، مرتضی از نگاه دیگران (از نظر مقام معظم رهبری، سید محمد آوینی، دکتر رضا داوری، امید روحانی، کیومرث پوراحمد، شاهرخ تویسرکانی، مهدی چمران، سیروس

الوند، غلامحسین ذاکری و شاهرخ دولکو)».

سیمای سیر و سفر: زندگینامه‌ی شهید سید حسن شاهچراغی

مؤلف محمدعلی غریب شائیان؛ گردآوری خانواده محترم شهید شاهچراغی و حسن جلالی؛ تحت نظر کمیته تالیف و تدوین کتاب بنیاد شهید انقلاب اسلامی استان سمنان. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، معاونت پژوهش و تبلیغات، نشر شاهد، (چاپ اول): ۳۴۵.۱۳۸۱ ص.: عکس.

شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه.

این کتاب، در نه فصل، زندگینامه «شهید حسن شاهچراغی»، (متولد سال ۱۳۳۱ در دامغان) است که در اسفند ماه ۱۳۶۴ با اصابت موشک به هواپیمای مسافربری به شهادت رسید. وی مسؤولیت‌های متعددی - چون نمایندگی دادستانی کل در هیأت بررسی عملکرد بنیاد مستضعفان، مخبر کمیسیون وزارت امور خارجه، منشی مجلس، سرپرست مؤسسه کیهان و... - را عهده‌دار بود. از جمله مطالب کتاب، موارد زیر است: «تولد و دوران کودکی، تحصیلات ابتدایی و تحصیلات حوزوی در دامغان، تلمذ در قم نزد اساتید مدرسه‌ی حقانی (آیت‌الله صانعی، آیت‌الله آذری قمی و شهید مطهری)، ازدواج، مبارزه با رژیم پهلوی، زندان، پیروزی انقلاب، مسؤولیت‌های متعدد، دوران جنگ و بازدید از جبهه، سفرهای خارجی، نحوه‌ی شهادت، نامه‌ها، پیامها، نطقهای پیش از دستور، مقالات و

[صفحه ۹۸۷]

نوشته‌هایی درباره‌ی دفاع مقدس، تصاویری از شهید و متن کامل وصیتنامه وی».

شمع شبستان وفا

مولف: حمید قلندری بردسیری. - تهران: مؤسسه‌ی فرهنگی آفرینه، ۱۳۷۶.

[۹۵] ص.: مصور، جدول، عکس، نمونه. - (بر موجهای خاطره؛ دفتر چهارم).

کتابنامه: ص [۹۳]. شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

کتاب «شمع شبتان وفا»، که در راستای برگزاری یادواره‌ی سرداران شهید استانهای کرمان و سیستان و بلوچستان منتشر شده، شامل پنج بخش است. در بخش اول و دوم، شرح زندگی، ویژگی‌های اخلاقی و رفتاری و مبارزات قبل و بعد از انقلاب سردار شهید و معلم مبارز، امان‌الله غلامحسین‌پور پرداخته است. شهید در جبهه‌های جنگ حضور فعال و در عملیاتهای طریق القدس، بیت المقدس و والفجر هشت شرکت مؤثر داشته و در سال ۶۵) در عملیات کربلای یک، در جبهه‌ی مهران) به دیدار معبود شتافته است. خاطرات و آثار به یاد ماندنی، به نقل از خانواده و همرزمان شهید بیان شده است. در بخش سوم، اسامی شهیدان کربلا از زبان حضرت مهدی (عج) و اسامی و وصیتنامه‌های جمعی از همرزمان شهید از شهرستانهای جیرفت و بردسیر آورده شده است. بخش چهارم حاوی قطعه شعرهایی در رثای شهیدان و بخش پنجم مجموعه‌ی چهل حدیث در طریق معرفت، از کلام مولا علی (ع) است.

شمع محفل خاتم: حجت‌الاسلام شیخ عبدالله میثمی، مسؤول دفتر نمایندگی امام در قرارگاه خاتم‌الانبیاء

جواد محدثی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت فرهنگی، (چاپ اول): ۱۹۹.۱۳۶۶ ص.: مصور،

عکس، نمونه.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب «شمع محفل خاتم»، حاوی شرح حال، زندگینامه و خاطراتی از شهید حجت‌الاسلام عبدالله میثمی است. موارد زیر از جمله مندرجات کتاب است: مقدمه (تولد، دوران کودکی، نوجوانی و جوانی، تحصیل در حوزه علمیه قم، مبارزات در دوران قبل از انقلاب، دستگیری و شکنجه‌های ساواک، فعالیت‌ها و...)؛ جبهه تا شهادت (شروع کار در دفتر نمایندگی امام، حضور در جبهه، شجاعت، خصوصیات اخلاقی، برخورد با مسائل پرسنلی سپاه، احساس مسؤولیت و...)؛ برخورد با حج (زیارت خانه خدا، محبت به پدر و مادر، بازگشت به جبهه و...) گروه باب الحوائج (خاطراتی به نقل از پدر ایشان، حجت‌الاسلام مرادی، همرزمان و دیگر آشنایان درباره حضور وی در جبهه، برنامه روزانه، عملیات کربلای یک و مهران، عملیات کربلای چهار، سلوک و اخلاق شهید و...)؛ آخرین روزها (خاطراتی از وی در روزهای آخر عمر، قبل از شهادت و نحوه‌ی شهادت)، برگزیده‌ها (سخنان و گفته‌ها و آثار شهید در باب موضوعات متنوع دینی و جبهه و...)، از دیدگاه شخصیتها (خاطراتی از مسؤولین و فرماندهان درباره وی) در پایان نیز اسناد، دستخط و نوشته‌های اداری به همراه تصاویری با زیرنویس ارائه شده است.

شمیم سحر، داستان واره

به کوشش حسین فتاحی؛ ویراستار: محمدتقی فخر روحانی؛ زیر نظر محمدرضا مصطفوی. - تهران: نشر سامیر، (چاپ اول): ۱۴۳.۱۳۸۰ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب داستان واره‌ای است که به یادمان سردار سرتیپ پاسدار دکتر مهدی مسجدیان، رئیس اداره‌ی طرح و برنامه‌ی ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نوشته شده است. نویسنده به صورتی داستان گونه، مراحل

[صفحه ۹۸۸]

مختلف زندگی او را بیان کرده است. مطالب کتاب شامل موارد زیر است: تولد و کودکی، فوت پدر، کمک به برادر در کارگاه، آشنایی با امام خمینی (ره)، پخش اعلامیه در دوران دبیرستان، قبولی در انستیتو تکنولوژی اصفهان و فعالیت‌های دانشجویی، سال ۱۳۵۷ و فعالیت‌های انقلابی در اصفهان، ازدواج، ورود به سپاه، تدریس فلسفه به پاسداران، آغاز جنگ و مأموریت به جبهه‌های جنوب و غرب، درگیری با ضد انقلاب، مجروح شدن، اقدام در برپایی بزرگداشت مقام شهدا در اصفهان، طرح طبقه‌بندی مشاغل پرسنل سپاه، و بالاخره تصادف منجر به فوت در روز قدس ۱۳۷۶.

شهروند آسمانی، آوینی از «جهاد» تا «شهادت»

تهران: وزارت جهاد سازندگی، مرکز حفظ و نشر آثار دفاع مقدس، ۲۸۶.۱۳۷۲ ص.: مصور (رنگی)، نمونه.

کتابنامه به صورت زیرنویس.

کتاب، حاوی بخشهای مختلف زندگی شهید بزرگوار سید مرتضی آوینی بوده، در هفت فصل تنظیم شده است. فصل اول: «دیدگاه‌های فرهنگی، سیاسی و اجتماعی شهید». فصل دوم: «روایت آخر، جنگ تحمیلی از نگاه شهید آوینی» که خود به سه بخش تقسیم می‌شود: روایت فتح و...، درباره‌ی جنگ تحمیلی چگونه می‌اندیشیم، و تمایز جنگ ما با دیگر جنگها. فصل سوم: «شرح نور،

مقالات ادبی و...» دارای سه عنوان: ادبیات آزاد یا متعهد، شیدایی و هنر، هنر، یاد بهشت و نوحه‌ی انسان در فراق. فصل چهارم: «از جهاد تا شهادت»، شامل عناوین: راهی به سوی فضیلت، نگاهی دوباره به روایت فتح، شهری در آسمان، در وصف آن سه تن؛ که درباره‌ی سه تن از همرزمان شهید آوینی به نامهای حسن و قاسم و رضاست. فصل پنجم: «دیدگاه‌های سینمایی» شامل واقعیت در سینمای مستند، هویت مستقل سینمای ایران، اخلاق و سینما. فصل ششم: «در رثای شهید» اشعاری که به یاد شهید آوینی سروده شده است. در بخش «یاد گل» که در همین فصل است، تعدادی قطعه‌ی ادبی در رثای شهید آمده است و در پایان هم عکسهایی از شهید به چشم می‌خورد.

شهید آوینی، سیری در آثار

مولف حبیبه جعفریان. - تهران: کتاب صبح، (چاپ دوم): ۱۳۸۰.
۱۳۵ ص.: نمودار. - (... سری کتابهای سیاسی، اجتماعی و اعتقادی برای نسل جوان؛ ۵).
کتابنامه: ص. ۱۳۵ - ۱۲۹.
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل زندگینامه و نقد و بررسی آثار «شهید مرتضی آوینی» است که در شش فصل تنظیم شده است. فصل اول: زندگینامه شهید از زبان خود او؛ فصل دوم: فعالیت‌های شهید (مجموعه‌های مستند تلویزیونی، نشریات سوره و ادبیات داستانی و تألیفات و کتابهای شهید)؛ فصل سوم: شهید آوینی، اندیشمندی در ساحت تفکر (دیدگاههای شهید در خصوص آخر الزمان، فرهنگ و تمدن غرب، علم و اخلاق در تمدن تکنولوژیک غرب، غرب و سیاست، دموکراسی، آزادی و توسعه، غرب در تقابل با اسلام، روشنفکری و اسلام، انقلاب اسلامی در مقابل نظم واحد جهانی، علم و دین و حوزه و دانشگاه، توسعه، تکامل و اسلام و دموکراسی و ولایت فقیه و اسلام)؛ فصل چهارم: شهید آوینی، هنر و هنرمند (دیدگاه درباره‌ی هنر و هنرمندی، قصه، شعر و رمان، ماهیت سینما، سینمای هنری، روشنفکری و سینمای حرفه‌ای، سینما و اسلام، سینمای ایران)؛ فصل پنجم: «روایت فتح» به روایت از شهید آوینی؛ فصل ششم: شهید آوینی و عاشورا و شهادت.

[صفحه ۹۸۹]

شهید رجایی، اسوه صبر و استقامت (دفتر ۱)

هیأت تحریریه واحد فرهنگی بنیاد شهید انقلاب اسلامی؛ زیر نظر مرتضی محمودی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، واحد فرهنگی، ۵۱۴.۱۳۶۲ ص.: مصور.
عنوان روی جلد: اسوه صبر و مقاومت، شهید محمدعلی رجایی.

در کتاب «شهید رجایی، اسوه‌ی صبر و مقاومت» پس از شرح زندگی شهید محمدعلی رجایی، سخنرانی‌ها و اسناد مربوط به جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، آورده شده است؛ از جمله: ۱) در سخنرانی در «پایگاه شهید وطن‌پور» اصفهان، در مقام نخست‌وزیر، حمله‌ی صدام به ایران را «خاموش کردن نور خدا با کفر» دانسته است. ۲) در مصاحبه با روزنامه‌نگاران، درباره علل جنگ و شرایط قبول آتش بس و مذاکره با دشمن و مواضع ملتهای عرب در قبال جنگ ایران و عراق صحبت کرده است. ۳) در سخنرانی در شورای امنیت سازمان ملل، پس از شرحی از رفتار وحشیانه‌ی متجاوزان بعثی با مردم خوزستان، مواضع ایران را درباره‌ی جنگ

توضیح داده و خواستار پایان عادلانه‌ی جنگ و سرکوب و مجازات متجاوزان شده است. ۴) در سخنرانی در نماز جمعه‌ی تهران ضمن اشاره به خسارات مادی جنگ تحمیلی آن را ابتلایی دانسته که موجب تکامل ما شده است. ۵) در یک مصاحبه‌ی رادیویی، با بررسی وضع هموطنان جنگ زده، بر ادامه‌ی جنگ تا پیروزی قطعی ایران تأکید کرده است.

شهید رجایی، اسوه صبر و استقامت (دفتر ۲)

هیئت تحریریه واحد فرهنگی بنیاد شهید؛ زیر نظر مرتضی محمودی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، واحد فرهنگی، (چاپ اول): ۱۳۶۲.

[۴۷۸] ص.: مصور، عکس.

عنوان روی جلد: اسوه صبر و مقاومت، شهید محمدعلی رجایی.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

جلد دوم کتاب «شهید رجایی، اسوه‌ی صبر و استقامت» بخشی از زندگینامه‌ی شهید رجایی - شامل ملاقاتها، مصاحبه‌ها، اطلاعیه‌ها، سخنرانی‌ها، دیدگاهها،... و در نهایت، شهادت وی در زمان ریاست جمهوری - است. مطالب گردآوری شده همراه با مأخذ (مکان، روز و ساعت و رسانه‌ی مربوطه) ارائه شده‌اند. مطالب مربوط به جنگ در مباحث مختلف پراکنده‌اند؛ مطالبی مانند: «موضع کارکنان دولت در زمان جنگ، سخنان شهید رجایی در سمینار سپاه پاسداران، بودجه‌ی سپاه پاسداران و ادغام آن با ارتش، موضع مجامع بین‌الملل درباره‌ی جنگ، تضعیف روحیه‌ی پاسداران، سمینار جهاد سازندگی، بازدید از استانهای کرمان، فارس و خوزستان، بازدید از شهرکهای جنگ زدگان، پیام وی به ارتش، گزارش عملیات رزمندگان به دولت، مشکلات کردستان، بازدید از مرکز آموزش افسری و دیدگاه وی در مورد شهیدان و جنگ و نیز رزمندگان اسلام».

شهید قلم، یادواره‌ی معلم شهید محمد فرخی راد

ساده‌نویسی منیر السادات موسوی؛ ویراستار: بشیر خزامی‌پور؛ تصویرساز: بیژن نایینی. - تهران: سوادآموزی، دفتر پژوهش، برنامه‌ریزی و تولید مواد آموزشی؛ مدرسه، ۵۳.۱۳۷۷ ص.: مصور. - (مجموعه ایثارگران: ۴).

طراح روی جلد: محمدهادی دانش.

کتاب حاضر پنج بخش دارد. در مقدمه پیامی از حضرت امام خمینی (ره) درباره شهدا درج شده است. در بخش اول، مشخصات شناسنامه‌ای معلم شهید خرمی‌راد (شامل نام و نام خانوادگی، تاریخ تولد، تاریخ و محل اسارت، عملیاتهایی که در آنها شرکت داشته، تاریخ شهادت و محل یادبود) ذکر شده است. در بخش زندگینامه‌ی این شهید، توضیحاتی درباره‌ی خانواده و نحوه‌ی زندگی او داده شده است. وی در عملیات بزرگ رمضان در غرب خرمشهر اسیر شد و طی دوران اسارت، عده‌ی زیادی از اسیران را باسواد کرد. او در نامه‌های خود به خانواده‌اش، آنان را به

[صفحه ۹۹۰]

خواندن نماز شب و دعا و نیایش سفارش می‌کرد. در ادامه‌ی کتاب، خاطره‌هایی از آقایان اسماعیل بامیان و محمد حاجی خلف - همرزم شهید - و سفارشات شهید به همسر و فرزندانش، شرح آخرین روزهای زندگی شهید و وصیتنامه‌ی او آمده است.

صیاد دل‌ها: یادنامه امیر سرافراز ارتش اسلام شهید سپهبد علی صیاد شیرازی

تحقیق و تـدوین مطالب احمـد حسینیا؛ طراحی، نظارت و پی گیری امیر معصومی. - تهران: ارتش جمهوری اسـلامی ایران، سازمان عقیدتی سیاسی، مدیریت انتشارات، (چاپ اول): ۲۶۵.۱۳۷۸ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، به مناسبت شـهادت سپهبد صـیاد شیرازی تهیه شده و شـرحی است بر زندگینامه‌ی شهید در ابعاد گوناگون خانوادگی، اجتماعی و اخلاقی و نظامی؛ به ویژه بیـان دلاوری‌های شـهید در عملیاتهای مختلف. مطالب در هفت فصل ارائه شده‌انـد. فصل ۱: «آیینه‌ی صـدق و صـفا» (فرازهـایی از زنـدگی، از تولـد تـا تشـکیل هیأت معـارف جنگ)؛ فصـل ۲: «تنـدیس اخلاص و شـهامت» (ویژگی‌هـای اخلاقی و ابعـاد شخصـیتی از نگاه شخصـیتهای علمی، سیاسـی، فرهنگی و نظامی)؛ فصل ۳: «خاطراتی از صـیاد صف شکن» (خـاطراتی از یـاران و همرزمـان شـهید در دوران انقلاب و دوران جنگ)؛ فصل ۴: «خاطرات، اندیشه‌ها و وصـیتنامه شهید»؛ فصل ۵: «در رثای امیر جبهه‌ها» (مقالات و اشعاری در سوگ شـهید از نویسـندگان و شـعرای معاصـر)؛ فصل ۶: «شهادت و بازتاب آن»؛ فصل ۷: گزیده‌ای از جراید و عکسهای شهید.

طلایه دار خطر، زندگینامه سردار رشید اسلام شهید محمد جندقیان

نوشته یحیی کاظمی، زهرا نیک‌منش؛ ویراستار محمدباقر مشهدی. - [بی‌جا]: کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، (چاپ اول): ۹۹.۱۳۷۷ ص.

طراح روی جلد: قربانعلی اجلی.

کتـاب حاضـر، زنـدگینامه‌ی سـردار رشـید اسـلام «شـهید محمـد جنـدقیان» است که در سه فصـل ارائه شـده است. فصـل اول بـا نام «زندگینامه‌ی شـهید جندقیان»، در چهار قسـمت به «تولد، دوره‌ی دبسـتان و تحصیلات ابتدایی، دوره‌ی نوجوانی و جوانی و ازدواج» شهیـد می‌پردازد. در این فصـل، ویژگی‌هـای اخلاقی و ابعـاد شخصـیتی وی - از جمله کـار و تلاش، حسن خلق، محبت، احسان و همـدردی، روح بزرگ و... - از زبـان اطرافیـان وی نقـل شـده است و در ادامه، فعالیت‌هـای فرهنگی و نظـامی شـهید در سیسـتان و بلوچسـتان نوشـته شـده است. فصـل دوم «ماجراهـای جنگی شـهید در سیسـتان و بلوچسـتان» نام دارد. در این فصل، بیست خاطره از دوران فعالیت شهید در سیستان و بلوچستان نقل شده است. در فصل سوم با عنوان «شهید و شهادت»، به نحوه‌ی شهادت وی پرداخته شـده، خاطراتی از زبان همسر، برادر و دوسـتان شـهید در مورد علاقه‌ی او به شـهادت آمده است. قسـمتی از وصـیتنامه شـهید و نیز فهرستی از فعالیت‌های نظامی او با سمت و عملیات مربوطه و تاریخ آن در همین فصل به چاپ رسیده است.

ظهور، با نگاهی به زندگی سردار شهید حاج یونس زنگی‌آبادی فرمانده تیپ امام حسین

علی مؤذنی. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.

۱۷۴ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استانهای کرمان و سیستان و بلوچستان).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Rise

[صفحه ۹۹۱]

کتـاب «ظهور»، زنـدگی سـردار شـهید حـاج یونس زنگی‌آبـادی [فرمانـده‌ی تیپ امام حسـین (ع) از لشـکر ۴۱ ثـارالله] را به تصـویر می‌کشد. نویسـنده سعی دارد خواننده را همراه خود به داخل زندگی شهید بکشاند و لحظه به لحظه همراه شهید به بیان خاطرات او بپردازد. نویسـنده از جـانب شـهید مسؤولیت نگـارش کتـاب را می‌پـذیرد و در حـالی که شـهید حـاج یونس در تمـام لحظات همراه نویسـنده است، به روسـتای زنگی‌آباد سـفر می‌کنـد و خودش را در سالها پیش هنگام تولـد حاج یونس می‌یابد. سـیر وقایع همراه با تفسـیر و بیان خاطرات گذشـته باعث می‌شود که خواننده احساس کند در صحنه‌های زندگی شهید حضور داشته است بدین ترتیب، با شـرایط زندگی شـهید، محیط خانوادگی وی و روحیات و صـفات و خصوصـیات فردی اخلاقی و اجتماعی او آشنا شود. فرزندان شهید به عنوان شاهدان در داستان حضور دارند.

عاشقان شرزه: زندگینامه داستانی شهید دکتر محمدرضا فتاحی

خسـرو باباخانی؛ به سـفارش اداره کل تحقیق و پژوهش بنیاد شـهید انقلاب اسـلامی. - تهران: بنیاد شـهید انقلاب اسـلامی، معاونت پژوهش و تبلیغات، نشر شاهد، (چاپ اول): ۳۲۷.۱۳۸۱ ص.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

این کتاب زنـدگینامه‌ی داسـتانی «شـهید محمدرضا فتاحی» است که در ۲۵ فصـل ارائه شـده است. برخی از موضوعهای زنـدگینامه عبارتنـد از: «مبارزات عبدالعلی، برادر بزرگ وی و شـهادت او به دست رژیم پهلوی؛ مسأله‌ی حجاب قبل از انقلاب؛ شک به وجود خـدا و تعلیمـات معلم وی؛ آشـنایی با همسـر؛ فعالیت‌های همسـر وی؛ نقش در پیروزی انقلاب؛ اخـذ مـدرک پزشـکی؛ آغاز جنگ تحمیلی؛ اعزام به مناطق جنوب و غرب کشور برای مـداوای مجروحان؛ آشـنایی با شـهیدان و نحوه‌ی شـهادت: داریوش زیره‌ونـدی، محمد علوی، بهرام چغاروند، پرویز رستگاری، سیروس آذروند و...؛ شهادت برادر وی (شیرزاد) در جبهه‌ی سومار؛ اعزام به منطقه‌ی عملیات ظفر پنج در ارتفاعات خان؛ سـقوط بالگرد و شهادت وی؛ مراسم تشییع پیکر پاک شهید و فوت خواهر در اثر از دست دادن برادر».

عبور از مرز آفتاب، زندگینامه سردار رشید اسلام شهید حاج احمد باقری

اصـغر لطفی نجفی نجف‌آبادی؛ ویراسـتار: مریم خلیلی. - [بی‌جا]، کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، (چاپ اول): ۱۳۴.۱۳۷۷ ص.

طراح روی جلد: قربانعلی اجلی.

این کتاب، که زندگینامه سردار رشید اسلام «شهید حاج احمد باقری» را در بر می‌گیرد، در چهار فصل تدوین شده است. فصل اول مربوطه به زنـدگینامه و فعالیت‌های نظامی شـهید است. در بخش زنـدگینامه، «تولـد، تحصـیلات، خدمت سـربازی و پیوسـتن وی به نهادهـای انقلابی، رفتن به بلوچسـتان، سالهای آخر تلاش و کوشـش و چگونگی شـهادت شـهید و خلاصه‌ای از فعالیت‌های نظامی وی» شـرح داده شـده است. در فصـل دوم - بـا نـام «فضایـل و سـجایای اخلاقی» - ابعاد روحی و شخصـیتی شـهید (از جمله: حفظ بیت‌المـال، محبت به زیردسـتان، حسن خلق، حجب و حیا، کمک به فقرا و مهمان‌نوازی) در خاطره‌هایی از زبان اطرافیان شـرح داده می‌شود. فصـل سوم، «شـهید در آیینه خـاطرات پـدر، همسـر و همرزمـان» نام دارد. در این فصل نیز با ذکر پنجاه خاطره از خانواده‌ی شهید، سایر ابعاد روحی شـهید خصوصا در زمان فعالیت‌های نظامی وی توضیح داده می‌شود و فصل چهارم - که فصل پایانی کتاب است - به وصیتنامه‌ی شهید و ذکر قسمتهایی از آن اختصاص یافته است.

[صفحه ۹۹۲]

عشق در ساعت ۹:۱۰ زندگی سردار رشید اسلام شهید سید محمد ابراهیمی

بازآفرینی کرامت یزدانی؛ گردآورنده پروانه غلامی؛ ویراستاران: محمد حسینی و مهدی واحدیان اردکانی. - یزد: کنگره بزرگداشت سرداران و ۳۷۰۰ شهید استان یزد، (چاپ اول): [۱۳۷۹؟]. ۱۵۶ ص.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Love at ۹:۱۰

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر سرگذشت «سردار شهید محمد ابراهیمی»، فرمانده‌ی تیپ الغدیر است که در عملیات کربلای پنج شهید شد. مطالب کتاب شامل موارد زیر است: «پیش از طلوع»، مطالبی از زبان پدرش درباره‌ی زندگی پیش از تولد وی؛ «شکفتن»، از تولد تا حوادث مربوط به انقلاب و پس از آن تا زمان اوائل جنگ؛ «یکی از ما که مانده‌ایم»، خاطرات سرهنگ پاسدار محمدمهدی فرهنگ دوست از شهید ابراهیمی؛ «نماز، دعا، ولایت، اخلاق، عشق در ساعت ۹: ۱۰ دقیقه صبح»، چگونگی شهادت او از زبان تنها شاهد حادثه، جانباز دشتی؛ «چراغی برای شب و روز»، دیدگاهها، توصیه‌ها و رفتار شهید و «متن وصیتنامه شهید ابراهیمی». شهید ابراهیمی در سال ۱۳۴۲ در یزد متولد شد و در عملیاتهای خیبر، بدر، قدس، والفجر هشت، کربلای چهار و کربلای پنج، شرکت داشت. روی جلد کتاب، عکس شهید چاپ شده است.

عشق شهادت

اثر علی شوشتری‌زاده. - تهران: [بی‌نا]، ۶۲.۱۳۶۴ ص.

این کتاب اثر شهید علی شوشتری‌زاده است و شامل زندگینامه‌ی شهید، وصیتنامه، مجموعه نیایش، وصف شهیدان از زبان او و خاطرات وی در طول مدت رزم و طی عملیات بدر می‌باشد و اشاره کوتاهی به روزهای بزرگی چون روز پاسدار، هفته‌ی وحدت و سالروز اشغال افغانستان دارد. در کتاب - هر جا که لازم دانسته شده - تصاویری از شهید زینت بخش صفحات شده است. در انتهای کتاب، قطعه شعری از محمد هادی خالقی به مناسبت شهادت شهید و قطعه‌ای نیز از سید عبدالرسول حسین المدنی که به شهید تقدیم گردیده، به چاپ رسیده است.

عقاب کویر، مجموعه داستان بر اساس خاطرات زندگی سردار شهید علی معمار، فرمانده قرارگاه جنوب سیستان و بلوچستان

نوشته داوود امیریان. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.

۱۴۴ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان؛ داستان: ۱۰)

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Desert’s Eagle

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل ۱۲ عنوان داستان کوتاه از زندگینامه‌ی شهید علی معمار است. شهید علی معمار در سال ۱۳۴۳ در روستایی در حوالی کاشان به دنیا آمد و در سال ۱۳۷۳ به دست اشرار منطقه‌ی بلوچستان به شهادت رسید. محتوای داستان‌ها عبارتست از: تولد و نام گذاری وی؛ دزدیده شدن دوچرخه او و دیر آمدن او به منزل؛ دوران راهپیمایی مردم کاشان و تیر خوردن پدرش در تظاهرات؛ درگیری با اشرار در منطقه‌ی ایرانشهر؛ دستگیری فردی که اسکناسهای تقلبی پخش می کرد؛ درگیری با اشرار و شهادت

سرگرد عبادی و گروگان‌گیری اشرار در جاده‌ی سراوان و ترفند او برای آزادسازی گروگان‌ها که منجر به نابودی اشرار شد؛ درگیری با قاچاقچیان و اشرار در پارک شهر سروان؛ کمک به مداوای چشمان چوپانی بنام محمد که نابینا بود و پس از عمل بینایی خود را به دست آورد. درگیری با بهادر (سر دسته اشرار) و شهادت علی معمار؛ اهدای سر در حسینیه از طرف استاد فیض که شهید معمار را در خواب دیده بود.

[صفحه ۹۹۳]

عقیق، داستانی از زندگی سردار شهید حاج حسین خرازی

نصرت‌الله محمودزاده. - تهران: ستاد کل نیروهای مسلح، بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس، مدیریت ادبیات و انتشارات، ۱۳۷۵.

۲۵۰ ص. - (ادبیات دفاع مقدس؛ داستان واره: ۱).

کتاب «عقیق»، شرح زندگی سراسر حماسه و ایثار رشید سپاه، شهید حاج حسین خرازی است که براساس اظهارات همسنگران او و سخنرانی‌های شهید تدوین شده است. نویسنده‌ی کتاب جهت شناختن شخصیت شهید عازم پایگاه شهید ردانی‌پور در اهواز می‌شود و در آنجا با علاقه و عشق رزمندگان نسبت به شهید روبه‌رو می گردد. وی به جمع‌آوری مطالب و واقعیت‌های موجود می‌پردازد. همسنگران و همرزمان شهید از فعالیت‌های وی مانند: برنامه‌ریزی و طراحی نقشه‌های عملیاتی، بر عهده گرفتن فرماندهی این عملیاتها و عملیاتهایی که شهید در آن شرکت داشته (از جمله، عملیات طریق القدس، بیت المقدس، فتح المبین، محرم و والفجر مقدماتی) سخن می گویند. یاران شهید از روحیه و برخوردهای اسلامی او بسیار سخن گفته‌اند.

عمل صالح در سفر آخر به لقاء الله، یادواره حاج مجتبی کلاهدوزان

تدوین و تنظیم فخرالدین حسینی؛ خطاطی: فضائلی، عباسی. - تهران: [جمعی از دوستان]، ۲۵۱.۱۳۶۲ ص.

طراح پشت جلد: احمد سرکوبی.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

شهید حاج مجتبی کلاهدوزان در سال ۱۳۲۵ در اصفهان به دنیا آمد. پس از تحصیلات دوره ابتدایی و متوسطه، در دانشگاه تربیت معلم به ادامه تحصیل پرداخت. قبل از انقلاب در فعالیت‌های مذهبی و تشکیل کلاس درس برای بچه‌های بی‌بضاعت شرکت داشت و مبارزه مسلحانه با رژیم پهلوی را تبلیغ می‌کرد. با شروع جنبش اسلامی و تماس مستقیم و بیشتر امام خمینی (ره) با امت، در به حرکت وا داشتن مردم سهم بسزایی داشت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی ضمن کار در آموزش و پرورش، به فعالیت جنبی در سپاه انقلاب اسلامی پرداخت. با شروع جنگ تحمیلی در بعد نظامی در مدیریت‌های سنگین و فرماندهی در عملیات متعدد از جمله: بیت المقدس ۲، فتح المبین، محرم و... شرکت داشت و بالاخره به مقام رفیع شهادت نائل آمد. این کتاب شامل ۱۱ بخش است که به ترتیب عبارتند از: مقدمه‌ای از حجت‌الاسلام میثمی، وصیتنامه شهید، زندگی نامه‌ی شهید به روایت دوستان و همسر شهید، مجموعه پیام‌ها، تلاش، حرکت، زندگی به روایت تصویر، مجموعه سخنرانی‌ها، مجموعه مصاحبه‌ها، شهادت به روایت تصویر، شهید در شعر، آثار شهید، زندگینامه و وصیتنامه پاسدار شهید محمد بازرگانی.

غروب آبی رود

جهانگیر خسروشاهی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۹.
۱۶۴ ص. - (کارگاه قصه و رمان، مفاخر ملی - مذهبی؛ ۳).
عنوان دیگر: غروب آبی رود (زندگینامه داستانی شهید مهدی باکری).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Blue Sunset of the River
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

در این کتاب از مجموعه‌ی «مفاخر ملی و مذهبی ایران»، زندگینامه داستانی شهید «مهدی باکری» به نگارش در آمده است. این شهید در ۱۳۳۴ در ارومیه متولد شد و در سال ۱۳۵۵ برای ادامه‌ی تحصیل به خارج رفت اما با پیروزی انقلاب اسلامی به ایران بازگشت و به عضویت سپاه پاسداران در آمد و به مقام فرماندهی عملیات نایل آمد. وی در عملیات پاکسازی منطقه‌ی سرو و آزادسازی مهاباد، پیرانشهر و بانه نقش مهمی داشت و خدمات او سبب گردید سنندج پس از مدتها آزاد شود. شهید باکری سرانجام در عملیات خیبر به شهادت رسید.

[صفحه ۹۹۴]

فرمانده قلبها، خاطرات زندگی سردار شهید محمد آرمان، جانشین فرمانده گردان مهندسی خیبر جهاد سازندگی

بازآفرین منیژه نصراللهی. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، (چاپ اول): ۱۳۷۶.
۱۳۲ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان: خاطرات؛ ۲۱).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Hearts Commander.
شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب، در هفت فصل، به بیان خاطرات زندگی سردار شهید «محمد آرمان» جانشین فرمانده‌ی گردان مهندسی خیبر جهاد سازندگی، از زبان مادر، برادر، خواهران، همسر و همرزمان این شهید گرانقدر پرداخته است. هر یک از این راویان گوشه‌ای از زندگی شهید را به تصویر کشیده، سعی کرده‌اند خصوصیات و ویژگی‌های اخلاقی او را بازگو کنند. حس نوع دوستی و فداکاری، محبت به اطرافیان، دوستی با افراد درستکار و دشمنی شدید شهید با ستمکاران و ظالمان از جمله خصوصیات بارز این سردار رشید اسلام بوده است. در این مجموعه، خاطراتی از دلاوری‌ها و شجاعت وی در جبهه‌های نبرد، تلاش خستگی‌ناپذیر او برای مبارزه با دشمن متجاوز، بیداری‌های شبانه و عبادات و راز و نیازهای وی در دل شبهای تاریک، خصوصیات منحصر به فرد او در فرماندهی و سخت‌کوشی وی از قول همرزمان و همسنگرانش نقل شده است. همسر شهید نیز ویژگی‌های اخلاقی و رفتاری او در جمع خانواده را بیان کرده است.

فریاد محراب: زندگینامه روحانی جلیل‌القدر شهید حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ علی مزاری

صادق شریف مقدم، عبدالرضا مزاری. - [بی‌جا]: کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، (چاپ اول): ۱۹۹.۱۳۷۷ ص.

طراح روی جلد: مهدی شمسی.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

در این کتاب، ۱۴۰ خاطره از شـهید مزاری به نقل از بسـتگان و دوستان شهید، در هفت فصل، ارائه شده است. شهید مزاری در سال ۱۳۶۹ توسط منافقان ترور شد و به شهادت رسید. موارد زیر از جمله مندرجات کتاب است: «فصل اول: خصوصیات فردی (تدریس در حوزه، نمـاز اول وقت، شوخ طبعی و...)؛ فصل دوم: مبارزات (قبل و بعـد از انقلاب)؛ فصل سوم: فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی (نقش شـهید در مساجد و دانشـگاه سیسـتان و بلوچسـتان و...)؛ فصل چهارم: دفاع مقدس (عملیات کربلای پنج، سومار و...)؛ فصـل پنجم: حـج؛ فصل شـشم: مـدارس چهارده معصوم (ع) (احـداث چهارده باب مدرسه) و فصل هفتم: شـهادت». فرازهایی از پیام مقام معظم رهبری، مروری بر فعالیت‌های شهید و فهرستی از اسامی راویان خاطرات نیز در پایان کتاب ارائه شده است.

فصل طواف، مجموعه خاطرات و زندگینامه سردار رشید اسلام شهید محمود سعیدی نسب (غزنوی)

علی‌رضا حیدری‌نسب؛ ویراسـتار: نادر عباسـی. - [بی‌جا]: کنگره بزرگداشت سـرداران و شـهدای استان سیستان و بلوچستان، (چاپ اول): ۱۴۱.۱۳۷۷ ص.: مصور.

طراح روی جلد: قربانعلی اجلی.

کتـاب «فصـل طواف»، در چهار بخش به زنـدگینامه سـردار رشـید اسـلام، «شـهید محمود سـعیدی‌نسب (غزنوی)» می‌پردازد. بخش نخست (زنـدگی شـهید در یک نگاه)، حاوی پنج مبحث است: «تکوین شخصـیت، شـکوفایی شخصـیت، شـهید در نخستین سـفر به جبهه، ورود به دانشـکده‌ی تربیت مربی سپاه و شهید و آخرین سفر به جبهه». بخش دوم (گذری بر احوال شهید)، دارای شش فصل «تعلیم و متعلم، اطاعت و بنـدگی، امر به معروف و نهی از منکر، شـهید و دفاع مقـدس، نوعـدوستی و مساعـدت، سادگی زنـدگی و صدق و صفای شهید» است. بخش سوم به

[صفحه ۹۹۵]

آثار و یادگارها، نوشـته‌ها و دو وصـیتنامه شـهید پرداخته است و بخش چهارم به تشریح هدف شهید و پیام و سفارشات وی به نق از مادر، خواهر و دختر شهید اختصاص دارد.

کبوتر حرم

مؤلف غلامعلی جندقی (رجبی). - تهران: صیام، (چاپ اول): ۱۵۰.۱۳۸۱ ص.: مصور (رنگی).

عنوان روی جلد: کبوتر حرم: زندگینامه و اشعار شهید غلامعلی رجبی.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، شامل شـرح آثار و احوال «شهید غلامعلی رجبی»، مداح اهل‌بیت و رزمنده‌ی جبهه‌های نبرد است. وی در عملیات مرصاد در گردان مسـلم (ع) به شـهادت رسـید. مندرجات کتاب عبارتند از: «شـهید غلامعلی از لسان حاج منصور ارضی، شعری در وصف شهید، وصیتنامه‌های شهید، عطیه‌های کوثر، جزوه‌ی آموزشی درباره‌ی مداحی به قلم شهید، شبنامه‌ی غم و اشعار وی [شامل رباعی، مـداحی و نوحه‌هـا در وصف اهل‌بیت (ع)]، امام حسـین (ع)، ولادتها و شـهادتها، روضه خوانی‌ها، نوحه‌ها و سـروده‌ها، اشـعاری در وصف حاج حسن رجبی (ره) پدر شـهید و فرزند شـهیدش، کلماتی قصار از پدر مرحوم شـهید و اشـعاری از مرحوم قاسم ملکی در

رثای اباعبدالله و اهل‌بیت (ع)». تصاویری از شهید در زمان اجرای مرثیه و نوحه‌خوانی و نیز، عکسهایی از حضور در جمع رزمندگان و دوران جبهه ارائه شده است.

کردستان، مردم و پاسدار شهید کاظمی

تدوین: دفتر سیاسی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی کردستان. - [بی‌جا]: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ناحیه کردستان، ۱۱۲.۱۳۶۲ ص.: مصور، نقشه، عکس.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب به مناسبت یکمین سالگرد شهادت سردار سپاه اسلام ناصر کاظمی منتشر شده است.

مندرجات: مقدمه؛ زندگینامه؛ مصاحبه با همرزمان شهید؛ کردستان، مردم و پاسدار شهید ناصر کاظمی؛ سخنان و وصایای شهید.

کتاب، با شرح زندگانی شهید کاظمی شروع می‌شود و با درج مصاحبه‌هایی از برادر سرهنگ شیرازی و برادر ایزدی ادامه می‌یابد. پس از آن، خاطرات شهید درباره‌ی کردستان و ضد انقلاب که در مصاحبه‌ای ضبط شده، به چاپ رسیده است. شهید ناصر کاظمی که در خانواده‌ای متوسط به دنیا آمده بود، کمک به دیگران را دوست داشت و برای همدردی با بچه‌های محروم هیچ وقت لباس نو نمی‌پوشید. پس از ورود به دانشگاه به تدریس در نقاط محروم تهران مشغول شد و با درآمد مختصر خود برای بچه‌ها جزوه و کتاب تهیه می‌کرد. پس از پیروزی انقلاب به سپاه پیوست. مدتی در زابل خدمت کرد. سپس راهی خرمشهر گردید. بعد از مدتی با سمت فرماندار و فرمانده‌ی سپاه به پاوه رفت. سپس مسؤول سپاه پاسداران کردستان شد و به سنندج اعزام گردید. عمده فعالیت‌های وی در این منطقه بوده است. او در پیروزی عملیات بانه - سردشت، نقش بسزایی داشت. او در آخرین مأموریت خود، حین پاکسازی جاده‌ی پیرانشهر - سردشت، شهید شد.

کسی به رویم لبخند خواهد زد؟ ماه هنوز در آسمان است: نگاهی به زندگی سردار شهید احمد آجرلو

محمدرضا کاشانی؛ ویراستار: ف. باقری. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

[صفحه ۹۹۶]

۱۰۸، [۳]: عکس (رنگی). - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان تهران: ۸۸. زندگی نامه سرداران شهید؛ ۲۲).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، قسمتی از زندگینامه شهید احمد آجرلو، فرمانده‌ی سپاه کرج، است که به صورت خاطراتی مجزا - به نقل از پدر، مادر، همسر و خواهر شهید - گردآوری و تنظیم شده است. خاطرات، بیانگر نحوه‌ی زندگی، فعالیت‌ها و ویژگی‌های اخلاقی شهید هستند. احمد آجرلو در عملیات بیت المقدس دو، در تاریخ ۲۵ / ۱۰ / ۶۶، در ماووت به شهادت رسید. شهید در هنگام نوجوانی، به علت این که مجبور بود بعد از پایان دوره‌ی دبیرستان به سربازی برود و به رژیم طاغوت خدمت کند. دبیرستان را رها می‌کند. در سالهای ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ در فعالیت‌های انقلابی حضور فعال داشت. پس از پیروزی انقلاب وارد کمیته و سپس، سپاه شد. وی مدتی در تبریز بود. سپس به فرماندهی سپاه کرج منصوب شد. در تمام طول جنگ از جمله افرادی بود که آرزوی شهادت داشت. تا این که سرانجام در عملیات بیت المقدس دو، شهید شد.

کوچه پروانه‌ها: خاطرات زندگی سردار شهید حاج عبدالمهدی مغفوری، معاون ستاد لشکر ۴۱ ثارالله

معاون ستاد لشکر ۴۱ ثارالله، (چاپ اول): ۲۱۵.۱۳۷۸ ص.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب به مناسبت کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان منتشر شده است. این کتـاب، شامل مجموعه‌ی خاطرات و زنـدگینامه‌ی سـردار شـهید، «حاج عبدالمهـدی مغفوری» است. کتاب در هشت فصل تنظیم شـده، شامـل خـاطرات و مطـالب بسـیاری دربـاره‌ی خصوصـیات اخلاـقی و دینی شـهید است که به نقـل از افراد خانواده، آشـنایان، همرزمـان، مسـئوولان مملکتی و رجال سیاسـی نقل شـده است؛ از جمله: اعتقاد وی به حضـرت امام (ره)، اذان گفتن شـهید در اول وقـت، اهمیـت بـه نمـاز روزانه و نمـاز شب در هر شـرایط، مجروحیت شـیمیایی، نظم و انضـباط و اهمیت دادن به پرداخت خمس و زکـات و دیگر مسائـل دینی. او در سـال ۱۳۳۵ در کرمـان متولـد شـد. پس از طی دوره‌ی تحصـیلات ابتـدایی و متوسـطه، موفق به دریـافت فـوق دیپلم رشـته‌ی برق شـد. دوره‌ی سـربازی او مصـادف بـا دوران انقلاـب بـود. در این دوران، نقش عمـده‌ای در پخش اعلامیه‌های حضـرت امام (ره) در پادگان داشت. پس از انقلاب وارد سپاه شد. وی معاون ستاد لشکر ۴۱ ثارالله بود که در عملیات کربلای چهار – در جزیره‌ی ام‌الرصاص – به شهادت رسید.

گردان نیلوفر: خاطرات زندگی سردار شهید محمود پایدار فرمانده گردان ۴۱۹ محرم از لشکر ۴۱ ثارالله

بازآفرین: محمدرضا عارفی. – کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۹۴.۱۳۷۶ ص. – (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استانهای کرمان و سیستان و بلوچستان: خاطرات؛ ۲۲).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب «گردان نیلوفر» شامل خاطرات زندگی سـردار شـهید، محمود پایدار، (فرمانده‌ی گردان ۴۱۹ محرم، از لشکر ۴۱ ثارالله) است. شهیـد پایـدار که یکی از جوانترین فرمانـدهان جبهه‌های نبرد حق علیه باطل بود، در جیرفت متولـد شد. زندگی وی همراه با سـختی بود. ولی او، علی رغم تحمل مرارتها و مشکلات فراوان در زندگی، هیچ‌گاه در برابر زورگویان و قدرت‌طلبان تسلیم نشد. خاطرات زنـدگی این شـهید که از زبـان یاران، دوسـتان و همرزمان وی بیان شده‌انـد، نشانگر روح بلنـد، بزرگ منشـی و ایمان محکم شـهید هستند. دوستان او از خاطرات کودکی و جوانی،

[صفحه ۹۹۷]

مبارزه در دوران انقلاب، علاقه به رهبر، تلاش خسـتگی ناپذیر، ایثار و از خودگذشتگی، قناعت و بلندی طبع و خصوصیات اخلاقی او (از جمله عشـق به شـهادت) سـخن گفته‌انـد. همچنین یـاران وی از علاـقه‌ای که افراد گردان به شـهید داشـته‌اند و از خصوصـیات فرماندهی او یاد کرده‌اند.

گلبرگ سرخ شهادت، یادواره شهید جعفر احمدی مقدم قزوین، بضمیمه دعای ندبه، دعای توسل، زیارت عاشورا، دعای فرج

[قربانعلی احمدی‌مقدم]. – قزوین: قربانعلی احمدی‌مقدم؛ تهران: رسالت قلم، ۱۹۸.۱۳۶۲ ص.: مصور، عکس، نمونه.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، توسط قربانعلی احمدی‌مقدم به یاد فرزند شـهیدش - جعفر - در چهارده فصل تنظیم و منتشر شده است. یازده فصل اول، مجموعه مقاله‌هـایی دربـاره‌ی «انقلاـب، امـامت معصومین و ولایت فقیه، ظهور حضـرت مهـدی (عـج)، ریشه‌یابی اختلاف درباره‌ی گریه‌ی حضـرت زهرا (س)، نماز جمعه، اعمال حج تمتع و خانواده‌ی شهدا و معلولین» است. سپس، زندگینامه، خاطرات، وصیتنامه، اشـعاری در رثای شـهید احمدی‌مقدم و عکسـهایی از دوران کودکی و حضور شهید جعفر احمدی‌مقدم در جبهه آمده است. شهید در سال ۱۳۴۱ در شهرستان قزوین در خانواده‌ای مذهبی متولد شد. او تنها پسر خانواده بود. در سال ۱۳۶۱ به سر پل ذهاب اعزام شد و در تاریخ ۳ / ۱۰ / ۶۱ هنگام بنزین‌گیری تویوتا، مورد اصابت توپ دشـمن بعثی قرار گرفت و جسـد نیم سوخته‌اش به پشت جبهه منتقل شد. در پایان کتاب، مجموعه‌ای از دعاهای مختلف آورده شده است.

گلوله‌های بی خطر: خاطرات زندگی سردار شهید حمیدرضا جعفرزاده پور جانشین فرمانده واحد اطلاعات و عملیات لشکر ۴۱ ثارالله

بازآفرینی حسین بیدارمغز. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.

۴۷ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Riskless Bullets

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتـاب «گلوله‌های بی‌خطر»، خاطرات زنـدگی سـردار شـهید حمیـدرضا جعفرزاده‌پور جانشـین فرمانـده‌ی واحـد اطلاعات و عملیات لشکر ۴۱ ثارالله را در بر می‌گیرد. در فصل اول، خاطرات مادر شـهید بیانگر خصوصـیات اخلاقی، رفتار شـهید با پدر و مادر، جریان ازدواج و رفتار شـهید با فرزندانش است. در فصل دوم (که راوی آن برادر شـهید است) ویژگی‌های اخلاقی، رفتار و روحیات شهید در برخورد بـا مسائـل اجتمـاعی و انقلـاب و مسائل روزمره‌ی زنـدگی، همچنین علاقه وافر او به امام امت و عشق او به شـهادت بیان شده است. در فصل سوم (که مجموعه‌ی خاطرات یاران و همرزمان شـهید است) دوسـتان وی از حضور او در جبهه، دلاوری، شـب زنده‌داری، شهادت طلبی، اجرای واجبات، نحوه‌ی فرماندهی و دیگر خصوصیات و نحوه‌ی شهادتش سخن گفته‌اند.

گلی در آیینه: خاطرات زندگی سردار شهید یوسف رضا ابوالفتحی فرمانده ناحیه انتظامی فارس

بازآفرینی زهره یزدان‌پناه؛ [ویراستار]: علی آقاغفار؛ [به کوشش گروه مشاورین فرماندهی ناجا]. - قم: منبع، (چاپ اول): ۲۰۱.۱۳۸۰ ص.: مصور. - (خاطرات؛ ۲).

عنوان روی جلد: خاطرات زندگی سردار شهید یوسف‌رضا ابوالفتحی: گلی در آیینه.

[صفحه ۹۹۸]

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Life story of the Martyred Sardar Yuser Reza Abolfathi, A Flower in the Mirror.

شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه.

کتاب، زنـدگینامه‌ی «یوسف رضا ابوالفتحی» (فرمانـده‌ی ناحیه‌ی انتظامی فارس) است. او در بهار سال ۱۳۳۴ در روستای عسکرآباد نهاوند، در خانواده‌ای کشاورز به دنیا آمد. پس از گذراندن تحصیلات ابتدایی، برای ادامه‌ی تحصیل رهسپار تهران شد. در دوران دبیرستان بـا خـانواده‌ی آیت‌الله پسـندیده، برادر امام خمینی، آشـنا شـد و همین امر، باعث آشـنایی او با امام و شـرکت در جریانات

انقلاب گردید. وی در سال ۱۳۵۸ ازدواج کرد که حاصل آن دو دختر و دو پسر بوده است. بعد از انقلاب عضو کمیته شد و مأمور سرکوب منافقین شد. در آغاز جنگ، راهی جبهه شد. بعد از پایان جنگ، مسؤولیت‌های متفاوتی داشت تا این که به فرماندهی ناحیه‌ی انتظامی فارس منصوب گردید. او در روز عروسی پسرش، حین انجام مأموریتی، در اثر سقوط بالگرد، به خیل شهیدان پیوست.

گلی که در کویر شکفت، مروری بر زندگی گهربار سردار شهید محمدعلی صادقی

اسدالله محمد صادقی. - قم: ناصر، (چاپ اول): ۱۳۷۸. ۸۰ ص.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

در این کتاب، زندگینامه‌ی سردار محمدعلی صادقی - که از شهرستان رفسنجان عازم جبهه‌های جنگ شده بود - و نحوه‌ی شهادت وی به قلم برادرش به نگارش در آمده و به چاپ رسیده است. شرح فعالیت‌های وی در دوران قبل از انقلاب، طی دوره‌ی پیروزی انقلاب و بعد از انقلاب و مسؤولیت‌های او در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل و نحوه‌ی شهادتش، مطالب کتاب را تشکیل می‌دهند. در پایان کتاب نیز خاطراتی از همسر، دوستان و همرزمان و همچنین نمونه‌هایی از نامه‌ها و وصیتنامه‌ی شهید ضمیمه شده است.

گمان مبر که شعله بمیرد، بر اساس زندگینامه شهید محمد سلیمانی

راضیه تجار؛ با همکاری اداره فرهنگی سپاه و با حمایت بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس. - تهران: نسل کوثر، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۱۴ ص. - (خاطرات؛ ۴۳).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

طراح روی جلد: حبیب‌الله علیان.

مندرجات: درخت گیسو پریشان؛ قابی برای همیشه؛ جایی دور همین نزدیکی‌ها؛ مقتل؛ هدیه شب تولد؛ ستاره و سیم خاردار؛ آئینه و انار.

این کتاب شامل هفت خاطره از زندگی «شهید محمد سلیمانی»، مسؤول تبلیغات لشکر چهارده امام حسین (ع) است که در منطقه‌ی حلبچه به علت بمباران شیمیایی مجروح شد. محتوای کتاب، به ترتیب عناوین، عبارت است از: «وصف مادر وی از لحظات بارداری، تولد و رشد محمد، تحصیلات ابتدایی و دبیرستان، دوران انقلاب، پیروزی انقلاب و پیوستن به بسیج و سپاه، شروع جنگ و اعزام به جبهه، ازدواج و تولد فرزند، پایان جنگ، ابتکار شهید محمد سلیمانی در فاو برای آوردن اجساد شهدایی که از نبردهای گذشته در ام‌القصر به جای مانده بودند، خاطرات همرزم شهید از دوران مدرسه و انقلاب و سعی و کوشش شهید برای راه‌اندازی طرح الحافظون در دارالقران، جلسه‌ی شهید با دیگر رزمندگان تبلیغات و طرح سؤالهایی جهت انجام تبلیغات بهتر، شهید با دخترش، لحظات آخر شهید و وخامت حال وی به علت شیمیایی بودن و در پایان، شهادت وی».

[صفحه ۹۹۹]

گمشده‌ای در افق، خاطراتی از سرلشکر پاسدار جاویدالاثر حاج احمد متوسلیان

بازنویس متن: رضا پریزاد. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت امور مطبوعاتی و تبلیغاتی، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۱۴۹ ص.، [۴] ص.: مصور، عکس (رنگی). - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه استان تهران؛ ۳۳، مجموعه خاطرات سرداران؛ ۶).

کتاب حاضر، زندگینامه‌ی جاویدالاثر «احمد متوسلیان» است. صفحات ابتدایی آن نگاه اجمالی به زندگی این بزرگوار، از بدو تولد تا دوران کودکی و نوجوانی دارد. سپس به زندانی شدن او در زندان فلک‌الافلاک و بعد از پیروزی انقلاب، شرکت در سرکوب شورشهای گنبد و پس از آن، جنگ تحمیلی اشاره می‌کند. او بنا به لیاقت خود، مراتب فرماندهی را طی می‌کند و به همراه یک هیأت به لبنان اعزام می‌شود. در آنجا توسط فالانژها ربوده شده، به اسرائیل تحویل داده می‌شود. پس از زندگینامه، اعضای خانواده، اقوام، دوستان دوران قدیم و همرزمان و همسنگران حاج احمد متوسلیان از سجایای اخلاقی، قاطعیت، شجاعت و ایمان او خاطراتی نقل کرده‌اند. در این خاطرات، بر «ایمان، استقامت، پایداری، قدرت فرماندهی، ابتکار عمل و اخلاق اسلامی و خلوص نیت وی» تأکید شده است. عکسهایی از او و همرزمانش در پایان کتاب به چاپ رسیده است.

لحظه دیدار: زندگینامه، وصیتنامه، خاطرات و فرازهایی از نامه‌های شهید احسان بتولی آرانی همراه با دعای کمیل، ندبه، توسل، فرج

تنظیم، نشر و هدیه خانواده شهید. - [بی‌جا]: خانواده شهید [احسان بتولی آرانی]، [۱۳۷۴؟] ۶۸ ص.: عکس.

شمارگان: ۷۰۰۰ نسخه.

در این کتاب، ابتدا مختصری از زندگینامه‌ی شهید «احسان بتولی آرانی» و سپس بخشهایی از نامه‌ها و خاطرات وی در دوران حضور در جبهه (از روز حرکت تا قبل از شهادت) و در نهایت، وصیتنامه‌ی شهید آورده شده است. او در نامه‌هایش مردم را به شکرگزاری نعمتهای خداوند فراخوانده و گفته است که کفران نعمت، ما را در یک آزمایش بزرگ مردود خواهد ساخت. او بر حرکت برای خدا تأکید کرده است، چون تا زمانی که انگیزه‌ی حرکت، خدمت برای خدا باشد، عنایت خداوند را به دنبال خواهد داشت. در نامه‌ی دیگری، از تیرها و ترکش‌هایی که در نزدیکی او فرود می‌آمده و ایشان در همان شرایط فریضه‌ی نماز را به جای می‌آورده‌اند، سخن گفته است. در پایان، یادی از شهید «عباس بتولی» (پسرعموی احسان) شده و پس از آن، دعاهای عرفانی کمیل، ندبه، توسل، فرج امام زمان (عج) چاپ شده‌اند.

مالک خیبر: مروری مستند و داستانی به زندگی سردار شهید محمدرضا کارور، فرمانده گردان مالک‌اشتر از لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله

رحیم مخدومی؛ ویراستار حسن یونسی. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۱۴۱ ص.: عکس (رنگی). - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان تهران؛ ۸۹: زندگینامه سرداران شهید؛ ۲۳).

طراح روی جلد: مصطفی گودرزی.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این مجموعه، مروری مستند و داستانی به زندگانی «شهید محمدرضا کارور»، [فرمانده گردان مالک‌اشتر از لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله (ص)]، است. وی در سال ۱۳۳۶ در روستای «درده» فیروز کوه متولد شد و در عملیات خیبر، در منطقه پل نشوه به شهادت رسید. کتاب، شامل مطالب و خاطراتی است که از «دوران کودکی، نوجوانی و

جوانی، اعزام به جبهه، حضور در مناطق عملیاتی و عملیاتهایی چون: والفجر مقدماتی، فتح خرمشهر و روستای داربلوط، دوران ازدواج و ایام قبل از شهادت او» از زبان همرزمان، خانواده، دوستان و آشنایان نقل شده است. متن کامل وصیتنامه و تغییراتی که بعد در آن ایجاد کرده، همراه با تصاویری از دوران کودکی و دوران حضور در جبهه ارائه شده است. در متن زندگینامه، اطلاعات و خاطراتی از سایر شهیدان نیز نقل شده است.

ماه پناه: یادنامه سردار شهید سید محمد کدخدا

نویسنده علی‌رضا نسیمی؛ [ویراستار: بابک طیبی]. - شیراز: ستاد کنگره سرداران و ۱۴ هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۸۰.
۱۰۸، [۴] ص.: مصور (رنگی). - (کنگره سرداران و ۱۴ هزار شهید استان فارس؛ ۵۲).
طراح روی جلد: عرفان منش.
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

«شهید سید محمد کدخدا» (متولد سال ۱۳۳۷) در تاریخ ۱۹ / ۱۰ / ۶۵ در جریان عملیات کربلای پنج، در منطقه‌ی شلمچه به شهادت رسید. کتاب، یادنامه‌ای از او است. و در دو بخش، زندگینامه و خاطرات تنظیم شده است. زندگینامه، حاوی اطلاعات مربوط به «دوره‌ی تحصیل، فعالیت‌های دوران انقلاب، ورود به سپاه، سرکوب نیروهای ضد انقلاب، ازدواج، فرزندان (دو پسر و یک دختر)، مسؤولیت‌ها در دوران جنگ، عملیاتهایی که در آن شرکت داشت (رمضان، فتح المبین، بیت المقدس، والفجر هشت، کربلای چهار و کربلای پنج) و نحوه‌ی شهادت او» است. شهید حاج مهدی زارع، دوست و یاور او بوده است. خاطرات، از افراد مختلف، درباره‌ی ویژگی‌های اخلاقی، شجاعت و رشادت وی در جنگ در جریان عملیاتهای کربلای چهار، کربلای پنج و... نقل شده‌اند.

ماه نشان: بر اساس زندگی سردار شهید علی حاجبی، جانشین مسؤول ستاد لشکر ۴۱ ثارالله

حمیدرضا شاه‌آبادی. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.
۱۲۹ ص.: (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان: رمان؛ ۴).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: As a full-Moon Picture

این کتاب شرح زندگانی سردار شهید علی حاجبی مسؤول ستاد لشکر ۴۱ ثارالله است. علی حاجبی در سال ۱۳۴۱ در یکی از روستاهای استان هرمزگان به دنیا آمد. دوران کودکی را در خانواده‌ای سپری کرد که به سبب ظلم خوانین منطقه، با ظلم و تنگدستی دست و پنجه نرم می‌کرد. تحصیلات مقدماتی را در زادگاهش به پایان رساند و برای ادامه‌ی تحصیل و کار به بندرعباس رفت. با آغاز مبارزات علیه رژیم طاغوت، او که نوجوانی بیش نبود، به صف مبارزان پیوست و پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز، نقش فعالی در مبارزه با اشرار و ضد انقلاب منطقه‌ی هرمزگان بر عهده داشت. آغاز جنگ عراق با ایران، برگ تازه‌ای در زندگی سراسر رنج و درد این جوان دلباخته انقلاب گشود. تلاش و کوشش صادقانه‌ی او در لشکر ۴۱ ثارالله موجب شد تا مسؤولیت مخابرات لشکر را بر عهده‌ی او بگذارند. قبل از عملیات والفجر هشت، او مسؤولیت یگان دریایی ثارالله را بر عهده داشت. پس از آن، به خاطر خلوص نیت و لیاقت، به قائم مقامی ستاد لشکر منصوب شد. وی در عملیات کربلای سه به سوی معبود پر کشید.

متولد ۶۵

مولف بهزاد پروین قدس. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، ۱۳۸۱.

۳۳۸ ص.: مصور (بخشی رنگی) عکس، (بخشی رنگی)، نمونه.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Born in ۵۶

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

شهید حبیب هاتف در سال ۱۳۴۹ در تبریز متولد شد و در سال ۱۳۶۵ در عملیات کربلای پنج به شهادت رسید. کتاب حاضر، در ده فصل، شرح حال و آثار او است. کتاب، دارای ده فصل است. فصل اول: دیدار (خاطره‌ای از عملیات خیبر در منطقه‌ی طلائیه)؛ فصل دوم: حضور (اعزام به جبهه)؛ فصل سوم: معراج (آخرین وداع و شهادت)؛ فصل چهارم: پای صحبت خانواده (خاطراتی از افراد خانواده‌ی شهید)؛ فصل پنجم: یاد برادر (مصاحبه، خاطره و دستنوشته‌هایی از یوسف، برادر شهیدش)؛ فصل ششم: پای صحبت یاران [مدرسه و حضور در مسجد، منطقه‌ی مجنون، پای صحبت فرمانده‌ی گردان ولی‌عصر (عج) در عملیات کربلای پنج و...]؛ فصل هفتم: حبیب در آیینه‌ی شعر (سروده‌های ترکی و فارسی در وصف شهیدان حبیب و یوسف و دیگر شهدای لشکر ۳۱ عاشورا)؛ فصل هشتم: گفتگوهای تنهایی (مصاحبه‌ها، نوشته‌ها، آخرین پیام حبیب و نامه‌ی شهید غفاری به حبیب)؛ فصل نهم: همسفران (تصاویری از شهدا و همرزمان حبیب در گردان تخریب و غواصان در لشکر ۳۱ عاشورا) و فصل دهم: ملحقات (اسناد، دستنوشته‌ها و آثار مربوط به شهید).

مثل علی مثل فاطمه؛ خاطرات زندگی سردار شهید علی شفیعی، مسؤول محورهای عملیاتی لشکر ۴۱ ثارالله کرمان

بازآفرینی محمدرضا محمدی پاشاک. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۲۱۲.۱۳۷۶ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استانهای کرمان و سیستان و بلوچستان: خاطرات؛ ۲۳).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Like Ali, Like Fatima

کتاب «مثل علی مثل فاطمه»، خاطرات زندگی سردار شهید علی شفیعی (مسؤول محورهای عملیاتی لشکر ۴۱ ثارالله کرمان) است که به روایت از مادر، همسر و همرزمان شهید ارائه شده است. راویان، در فصول مختلف از تولد، بازی‌های کودکانه، بلند نظری و آینده نگری شهید خاطراتی نقل کرده‌اند. همسر شهید، با آن که بیش از چهار ماه با شهید زندگی نکرده بود، از روح والا و ایمان شهید، و از درسهای زیادی سخن گفته که از او فرا گرفته است. یاران و همرزمان شهید از اولین روزهای آشنایی، سخت‌کوشی، علاقه‌ی او به امام امت و تلاش شبانه‌روزی جهت مبارزه با دشمن تجاوزگر گفته‌اند. مادر شهید از مبارزات او در زمان انقلاب و تلاش او برای تأمین زندگی خاطراتی نقل کرده است. دوستان شهید نیز از خصوصیات اخلاقی و رفتاری وی سخن به میان آورده، شهادت و لحظه‌ی دیدار وی با خدای خود را به تصویر کشیده‌اند.

مجاهد هنرمند (نگرشی تحلیلی بر زندگی و آثار شهید چمران)

مهدی مطهرنیا. - تهران: سازمان عقیدتی سیاسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، انتشارات دفاع، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۶۳ ص.: مصور.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب تحلیل و بررسی زندگینامه و شخصیت شهید دکتر مصطفی چمران است که در دو فصل همراه با پی‌نوشتهایی تنظیم شده است. فصل اول، «چمران، انسان کمال‌گرا» نگاهی تحلیلی به زنـدگی وی در دو بخش دارد («چارچوبه‌ای تئوریک و سطوح تحلیل مورد نیاز» و «شهید چمران و عبور از مرزهای خودشکوفایی») و فصل

[صفحه ۱۰۰۲]

دوم، «چمران، بینش اعتقادی و سیاسـی»، که بررسی و تحلیل دیدگاهها و نظریات او است و در دو مبحث «چارچوبه‌های تئوریک و سطوح تحلیـل مورد نیاز» و «شـهید چمران در آیینه‌ی اعتقادات و انـدیشه‌ها» ارائه شـده است. پی‌نوشـتها: یادداشـتهایی هسـتند که به عنوان توضیحی بر مطالب داخل کتاب، ارجاعها و کلمات انگلیسـی (که معنای آنها یا مترادف آنها در زبان فارسـی، در متن آورده شده است)، نوشته شده‌اند.

مجموعه بینش و نیایش ۲ و ۱: یک مقاله و متن سخنرانی و گزیده‌ای از راز و نیازهای سردار پر افتخار اسلام، شهید دکتر مصطفی چمران

[گردآورنده: بنیاد شهید چمران]. - تهران: بنیاد شهید چمران، ۸۷.۱۳۶۰ ص.: مصور، عکس.

عنوان روی جلد: بینش و نیایش ۲ و ۱.

شمارگان: ذکر نشده است.

این کتـاب شامل متن پیام امام خمینی در رابطه با شـهادت دکتر چمران - در تیر ماه ۱۳۶۰ - است. در مقدمه‌ی آن، شرح زندگی و مبارزات دکتر چمران در زمان طاغوت، در لبنان، در کردسـتان ایران و در صـحنه‌های جنگ آمده است. پس از آن، مقاله‌ی «بینش» (در ارتبـاط بـا تـأثیر پیروزی انقلاـب اسـلامی ایران بر منطقه و کشورهـای اسـلامی و جهـان)، نیـایش (راز و نیازی که شـهید قبل از شهـادت، بـا خـدا داشـته است)، متن سـخنرانی شـهید، [تحت عنوان «انقلاب اسـلامی ایران در راه تحقق ظهور مهـدی (عـج)»] و در نهایت، گزیده‌ای از راز و نیازهای دستنوشته‌ی ایشان با خداوند به چاپ رسیده است.

مدرسه عشق: زندگینامه سردار شهید اسلام تیمسار سرلشکر شهید سید موسی نامجوی

نویسنده علیرضا پوربزرگ (وافی). - تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

[۲۶۸] ص.؛ [۱۱] ص. تصویر: نمونه. - (انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ ۱۲۲: شخصیت‌ها؛ ۱۹).

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

مطالب کتاب «مـدرسه‌ی عشق»، زنـدگینامه شـهید موسـی نامجوی، به قرار زیر است: زندگینامه؛ فعالیت‌های بعد از انقلاب؛ گزارش سـانحه‌ی سـقوط؛ شـهید نامجوی از نگاه مسؤولان؛ شـهید نامجوی در شـعر شاعران؛ زنـدگینامه شـهید رسول نامجوی (برادر شـهید موسـی نامجوی)». شـهید موسـی نامجوی، سال ۱۳۱۷ در بنـدر انزلی متولـد شـد و پس از اتمـام تحصیلات ابتـدایی، مـدت دو سال مخـارج خـانواده را تـأمین کرد. سـپس به تهران آمـده، وارد مـدرسه‌ی نظـام و پس از آن، دانشـکده افسری شـد. او در سـال ۱۳۴۰ دانشـکده را تمام کرد و در سال ۱۳۴۹ ازدواج کرد. بعـد از پیروزی انقلاـب، به سـمت یکی از اعضای شورای امنیت ملی و مسؤول تجدیـد نظر در پاکسازی ارتش و در تاریخ ۲۶ / ۵ / ۶۰ به عنوان وزیر دفاع تعیین شـد. بعـد از پایان عملیات ثامن‌الأئمه و بازدید از

آبادان، هواپیمای حامل او و تعدادی از مجروحان، سرلشکر فلاحی، سرتیپ فکوری و کلاهدوز، سقوط کرد و او شهید شد.

مرتضی، آیینه زندگی‌ام بود: گفت و گو با مریم امینی همسر شهید سید مرتضی آوینی

گفت و گو از مرتضی سرهنگی و هدایت‌الله بهبودی؛ مدیر هنری کوروش پارسانژاد. - تهران: کمان، (چاپ اول): ۱۳۷۹.
۳۵ ص.: عکس. - (بانوی ماه؛ ۲).
شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه.
محتواب کتاب، مصاحبه «مرتضی سرهنگی و هدایت‌الله بهبودی» با «مریم امینی» (همسر شهید آوینی) است.

[صفحه ۱۰۰۳]

در این مصاحبه، ۴۱ سؤال مطرح گردیده است. موضوع سؤالات، مواردی مانند «چگونگی آشنایی خانم امینی با شهید، زندگی شهید قبل و بعد از انقلاب، رابطه‌ی شهید با خانواده و فرزندان و نظرات شهید درباره‌ی مسائلی مانند سینما، جنگ و موسیقی» بود. مریم امینی متولد ۱۳۳۶، فارغ التحصیل علوم کامپیوتر و ریاضی است. او در خرداد ۱۳۵۷ با شهید آوینی ازدواج کرد و حاصل این ازدواج، چهار فرزند (سه دختر و یک پسر) است. شهید در دوران حیات خود چند فیلم مستند ساخت که اولین آنها «فتح خون» بود. شهید آوینی مجموعه‌ی تلویزیونی «روایت فتح» را ساخت. او در بهار سال ۱۳۷۲ در منطقه‌ی فکه - به علت انفجار مین - شهید شد.

مردانی از بهشت

محمد خامه‌یار؛ گردآوری: توپخانه‌ی لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب (ع). - [بی‌جا]: ستاد یادواره‌ی سرداران شهید لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب (ع)، ۱۳۷۵. ۲۳۰ ص. مصور.
این کتاب، حاوی شرح حال و زندگینامه‌ی دویست و چهارده تن از شهدای دفاع مقدس است. در شرح حال هر شهید، محل و تاریخ تولد، زندگی شهید در دوران کودکی، تحصیلات، فعالیت‌های دوران انقلاب و در جبهه‌های جنگ حق علیه باطل، مسؤولیت‌های شهید در جبهه، تاریخ و محل شهادت و فرازهایی از وصیتنامه‌ی هر شهید آورده شده است. تصاویری از شهیدان نیز زینت بخش مطالب کتاب است. وظیفه‌شناسی، ایمان و توکل به خداوند متعال، ایثار و شهادت‌طلبی این عزیزان بارزترین جنبه‌های زندگی آنان است که در جای جای کتاب به چشم می‌خورد.

مرد، برگرفته از زندگی سردار جاویدالاثر حاج احمد متوسلیان

داوود امیریان؛ ویراستار محمد حمزه‌زاده. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، کارگاه قصه و رمان، (چاپ اول): ۱۳۷۸.
۱۸۴ ص. - (کارگاه قصه و رمان: مفاخر ملی - مذهبی؛ ۱۲).
عنوان دیگر: زندگینامه حاج احمد متوسلیان.
عنوان روی جلد: مرد.
عنوان پشت جلد به انگلیسی: Hero The Biography of Martyr Haj Ahmad Motevesseliyan
کتاب «مرد» زندگینامه و خاطرات حاج احمد متوسلیان است. کتاب از سه بخش تشکیل شده است و هر بخش چند فصل دارد. در هر فصل، بخشی از خاطرات حاج احمد متوسلیان ذکر شدده است. در متن کتاب، هر جا که به نام افراد همرزم حاج احمد متوسلیان

اشاره شده است، در پایان کتاب - در توضیح اعلام - زندگینامه کوتاهی از آن فرد آورده شده است. از میان این افراد می‌توان به «علیرضا ناهیدی، محسن نورانی، محمد توسلی، علی‌اکبر حاجی‌پور، عباس کریمی، شیخ عثمان نقش‌بندی، محمد ابراهیم همت، محمد بروجردی، رضا چراغی، نقی رستگارمقدم، بهمن نجفی، حسین قجه‌ای، سید محمدرضا دستواره، محمود شهباز دستجردی، محسن وزوایی، حسن باقری، اسماعیل قهرمانی، محمدعلی جهان‌آرا، ناصر کاظمی، عباس (محمد) ورامینی، علیرضا موحددانش، علی‌اصغر رنجبران،کاظم اخوان و مرتضی سرهنگی» اشاره کرد.

مردی بر فراز دژ: زندگینامه و خاطرات سردار جهادگر شهید حجت ملاآقایی

نویسنده جعفر کاظمی. - ورامین: واج، (چاپ اول): ۱۹۴.۱۳۷۹ ص.: مصور، عکس (رنگی).
طراح روی جلد: حسن باقری.

[صفحه ۱۰۰۴]

«شهید حجت ملاآقایی» در سال ۱۳۳۸ در شهر ری به دنیا آمد و در تاریخ ۲ / ۹ / ۱۳۶۶ در منطقه‌ی شلمچه (در دژ شهید باقری) به شهادت رسید. کتاب حاضر شامل: «زندگینامه، شرح دوران کودکی، نوجوانی، جوانی، خاطرات همرزمان، پدر، مادر، خواهر، دوستان و آشنایان از خصوصیات اخلاقی، اهمیت وی به نماز، عدالت، مساوات، ورزش و رعایت بیت‌المال، فرماندهی وی در گردان مهندسی رزمی سیدالشهدا (ع)، روزهای قبل از شهادت، نحوه‌ی شهادت و...» است. گزیده‌ای از سخنان و دستنوشته‌های شهید همراه با بخشهایی از سخنان وی در جمع سنگرسازان و رزمندگان و شعری از وی در قالب غزل نیز ارائه شده است. تصاویری از وی در دوران کودکی، دوران حضورش در جبهه و تصویر پیکر شهید نیز در کتاب با زیرنویس ارائه شده است.

مردیل: یادنامه سردار شهید طمراس چگینی

بازآفرینی بیژن کیا؛ ویراستار احمد اکبرپور. - [بی‌جا]: کنگره سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۷۹.
۱۲۴ ص.: مصور، عکس. - (کنگره سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس؛ ۴۵).
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.
این کتاب به مناسبت کنگره یادمان سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس چاپ شده است.
نگارنده با مطالعه‌ی پرونده و دستنوشته‌های شهید طمراس چگینی و پس از گفت و گو با رزمندگان لشکر المهدی و براساس خاطرات مادر، برادر و خواهر شهید و همچنین خاطرات همرزمانش (صالح اسلامی، محمدکریم مشغول، ابراهیم اصغرپور، علی قربان رضایی و محمد بداغی) به ترسیم گوشه‌ای از زندگینامه و خاطرات این شهید دست زده است. سردار چگینی سالها در جبهه حضور داشت و در عملیاتهای مختلف، از جمله والفجرهای یک، دو و هشت، خیبر، بدر، کربلای چهار و کربلای پنج فعالیت داشت. وی مسؤول پادگان آموزشی شهید دستغیب و معاون طرح و عملیات لشکر المهدی (عج) بود. شهید چگینی در مرحله‌ی دوم عملیات کربلای پنج در محور کانال ماهی از ناحیه‌ی دست به شدت مجروح شد و حین عملیات به شهادت رسید.

مرزبان نجابت: زندگینامه سردار رشید اسلام شهید اسحاق رنجوری مقدم

نظر دهمرد؛ ویراستار مسعود خندان بارانی. - [بی‌جا]: کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، (چاپ

اول): ۱۳۶.۱۳۷۷ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، زندگینامه «شهید اسحاق رنجوری مقدم»، متولد سال ۱۳۴۳ در مازندران است. وی در درگیری با قاچاقچیان مواد مخدر در تاریخ ۲۴ / ۱۱ / ۷۳ در محلی به نام گریگان به شهادت رسید. شهید رنجوری مقدم در عملیات فتح المبین از ناحیه‌ی سر و صورت مجروح شد و در سال ۱۳۶۱ با برادر شهیدش محسن درعملیات والفجر یک شرکت داشت. کتاب، پنج فصل دارد. فصل اول: زندگینامه (از تولد تا شهادت، به اختصار)؛ فصل دوم: اعتقادات و باورهای مذهبی؛ فصل سوم: ویژگی‌های اخلاقی - فردی و اجتماعی؛ فصل چهارم: شهید و شهادت؛ فصل پنجم: طرحهای شهید درباره‌ی بسیج کارمندی و بسیج دانش‌آموزی. وی در دوران زندگی، مسؤولیت‌های مختلفی را عهده‌دار بود؛ از جمله: مسؤولیت واحد بسیج سپاه زابل، جانشینی مسؤول قرارگاه انصار زابل و فرماندهی سپاه پاسداران زابل.

[صفحه ۱۰۰۵]

مسافر آخرین روز: بر اساس زندگینامه سرتیپ شهید ابوالحسن خرم رودی

زهره یزدان‌پناه. - قم: منبع، (چاپ اول): ۱۴۹.۱۳۸۰ ص. - (داستان؛ ۱).

شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Last-day Traveller

کتاب، زندگینامه «شهید سرتیپ ابوالحسن خرم‌رودی» است. وی در سال ۱۳۱۵ در شهر همدان چشم به جهان گشود. وی در سال ۱۳۳۷ وارد ارتش، و در بندر عباس مشغول خدمت شد. وی در ۲۳ سالگی ازدواج، کرد. بعد از ازدواج به علت درگیری با فرمانده رهسپار شیراز و بعد راهی اهواز شدند و بعد از اهواز به شهرهای مختلفی مانند کازرون، ارومیه و کرمانشاه منتقل شد. او در زمان اوج انقلاب در تهران مشغول انجام وظیفه بود. وی در سال ۱۳۵۸ مجددا راهی بندرعباس و در شهریور ۱۳۵۹ راهی بوشهر شد. با شروع جنگ، وی راهی مناطق غرب و جنوب شد و به دفاع از تمامیت ارضی ایران پرداخت و مرزبانی منطقه‌ی مرزی دهلران و فرماندهی هنگ مستقل ایلام را بر عهده گرفت. او سرانجام در آخرین روز جنگ - یعنی ۲ / ۵ / ۶۷ - در تنگه‌ی چهل زری به شهادت رسید.

مسیح کردستان: زندگینامه سرلشکر پاسدار شهید محمد بروجردی (جلد ۱)

نصرت‌الله محمودزاده؛ ویراستار مصطفی گودرزی. - تهران: کمیته انتشارات کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران؛ بنیاد شهید انقلاب اسلامی، (چاپ دوم): ۱۳۷۶.

ح، ۴۱۵ ص. - (مجموعه زندگینامه سرداران شهید؛ [ج. ۴] (

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه (رقعی).

این کتاب، جلد اول از زندگینامه «شهید محمد بروجردی» است، که از هشت سالگی تا پیروزی انقلاب را در بر می‌گیرد. «میرزا محمد دره گرگی» معروف به «محمد بروجردی» در سال ۱۳۳۳ در دره گرگ از توابع شهرستان بروجرد به دنیا آمد. در کتاب، مراحل و وقایع زندگی او بیان می‌شود: «دوره‌ی کودکی، فوت پدر، تحصیل تا پایان دبستان، ترک تحصیل و کار کردن نزد مردی

به نـام پیکر، آشـنایی با یک روحانی به نام عبـدالله، آشـنایی با امام خمینی و رساله‌ی وی، بیرون آمـدن از نزد پیکر،ازدواج در سـن نوزده سـالگی، خـدمت سـربازی، فعالیت‌هـای انقلابی، دسـتگیری در اهواز توسط ساواک در سال ۱۳۵۴، پیروزی انقلاـب، و دادن مأموریت از طرف امام به او برای اجرای احکام دادگاه انقلاب در اعدام افراد خائن».

معراج (دفتر ۳): یادواره سردار رشید اسلام، جهادگر شهید، حاج محسن الشریف

تهیه و تنظیم: واحد ثبت وقایع جنگ. -[تهران]: جهاد سازندگی، ستاد مرکزی پشتیبانی و مهندسی جنگ، [بی‌تا].

۶۰ ص. مصور.

دفتر سوم «معراج»، به شـرح زندگی «شـهید محسن الشـریف» می‌پردازد. این کتاب با ارائه‌ی تصویری از سالهای زندگی شهید آغاز می‌شود و گوشه‌هایی از فعالیت‌های او را در دوره‌های مختلف زنـدگی نشان می‌دهـد و با ذکر خاطراتی کوتاه، خصوصـیات وی را بیان می‌کند و توضـیحی در هر زمینه می‌دهد. در ادامه، خاطره‌ی شب شهادت شهید محسن الشریف (مسؤول تدارکات ستاد کربلا) و نحوه‌ی شـهید شدن وی به سـبب مسـمومیت با بمبهای شـیمیایی به قلم برادر شهید و همسنگر او شرح داده شده است. یادداشتهای شهید الشریف عظمت روح او را نشان می‌دهد. همچنین سخنان پدر و مادر شهید در ادامه‌ی کتاب، نشانه‌ی صبر و استقامت آنان در برابر مشکلات است. وصیتنامه‌ی شهید نیز در انتهای کتاب آمده است تا چراغ راهی جهت هدایت بازماندگان باشد.

[صفحه ۱۰۰۶]

معراج (دفتر ۴): یادواره سردار شهید اسلام شهید محمد تقی رضوی

تهیه و تنظیم: واحد ثبت وقایع جنگ جهاد سازندگی. - تهران: جهاد سازندگی، پشتیبانی و مهندسی جنگ، ۱۳۶۷.

۷۸ ص.: مصور (بخشی رنگی).

عنوان روی جلد: گمنام حماسه‌ها.

این کتاب در هشتمین سالگرد دفاع مقدس، شهریور ۱۳۶۷، چاپ شده است.

کتـاب، با پیام رهبر انقلاب، آیت‌الله خامنه‌ای به مناسـبت شـهادت سـردار محمـدتقی رضوی آغاز شـده است. در بخش زنـدگینامه، نگاهی کوتاه به زنـدگی سراسـر حماسه و رشادت شـهید انداخته شده و گفتگو با مادر و همسـر شـهید نیز در پایان این بخش آمده است. در بخش «شـهید رضوی در گفتار دیگران»، سـخنان دوسـتان و یاران شـهید در رابطه با خصوصـیات اخلاقی و رفتاری شـهید آورده شده است؛ که از آن میان، می‌توان به گفتگو با سـرتیپ صیاد شیرازی، برادر جعفری و فرمانده‌ی لشکر ۲۵ کربلا اشاره کرد. در بخش «حدیث عشق»، فعالیت‌های شـهید در جبهه‌های جنگ، نحوه‌ی شـهادت، مناجاتی از شـهید و وصـیتنامه‌ی وی - که همگی نشان دهنـده روح بلند و والای این سـردار اسـلام است - ارائه شده است. در انتهای کتاب دو خاطره از زبان همسـر و مادر شـهید به چاپ رسیده و اشعاری نیز در رابطه با اسلام و شهادت و پایمردی زینت بخش کتاب شده است.

معراج (دفتر ۵): دیدار عشق، وصال شیرین، (یادواره سردار شهید اسلام، جهادگر شهید سید کمال‌الدین کامروا)

تهیه کننـده پشتیبانی و مهندسـی جنگ جهاد سازنـدگی، واحـد ثبت وقایع جنگ. - تهران: بنیاد شـهید انقلاب اسـلامی ایران (چاپ اول): ۷۷.۱۳۶۷ ص.

عنوان روی جلد: دیدار عشق: وصال شیرین.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب در چهار فصل، شامل زندگینامه‌ی «شهید سید کمال‌الدین کامروا»، از تولد تا شهادت است. فصل اول: زندگینامه، نامه‌ی مادر شهید و صحبتهای همسر شهید. فصل دوم: همگام با شهید در جده، خاطرات و فعالیت‌های وی در جده. فصل سوم: همگام با شهید کامروا در مراسم زیارت خانه‌ی خدا (و مدینه‌ی منوره و بازدید از آثار باستانی مذهبی). فصل چهارم: همگام با شهید از لحظه‌ی ورود به مکه‌ی مکرمه، فعالیت‌های شهید در مکه، در اسارت عاملین رژیم آل سعود، شرکت در تظاهرات برائت از مشرکین و نحوه‌ی شهادتش از زبان یکی از دوستان. عکسهایی از شهید در سفر خانه‌ی خدا و دوران حضور وی در جبهه نیز در کتاب موجود است. شهید کامروا (متولد ۱۹ / ۳ / ۱۳۳۸ در آبادان) پس از شروع جنگ تحمیلی در جبهه‌های مختلف مشغول فعالیت شد. در عملیاتهای فتح المبین و خیبر شرکت کرد و بعد از آن هم، در جبهه حضور مستمر داشت. در عملیات کربلای پنج مجروح شد. وی در جمعه‌ی خونین مکه (۹ مرداد ماه ۱۳۶۶) در حرم امن الهی به شهادت رسید.

معراج (دفتر ۶): یادواره سردار رشید اسلام جهادگر شهید حاج هاشم ساجدی

فرمانده پشتیبانی و مهندسی جهاد سازندگی، قرارگاه نجف / ستاد مرکزی پشتیبانی و مهندس جنگ جهاد سازندگی. - تهران: ستاد مرکزی پشتیبانی و مهندس جنگ جهاد سازندگی، واحد ثبت وقایع جنگ، ۹۷.۱۳۶۸ ص.، ۹ قطعه عکس.

عنوان روی جلد: شهید ساجدی، اسوه اخلاق و فرماندهی.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب، شامل پنج فصل است. در فصل اول، زندگینامه‌ی مختصر «شهید هاشم ساجدی» و فعالیت وی در کمیته‌ی

[صفحه ۱۰۰۷]

انقلاب اسلامی و در فصل دوم فعالیت‌های شهید ساجدی در جهاد سازندگی گنبد ذکر شده است. فصل سوم به «شهید ساجدی در جنگ» اختصاص دارد. او پس از شروع جنگ تحمیلی در سال ۱۳۵۹، داوطلبانه به جبهه رفت و در اکثر عملیاتها شرکت داشت. از سال ۱۳۶۱ مسؤولیت قرارگاه نجف جهاد به وی واگذار شد و نیروهای تحت فرماندهی او در فعالیت‌های مهندسی پشتیبانی رزمی، در عملیاتهای «طریق القدس، فتح المبین، بیت المقدس، رمضان، والفجر مقدماتی، والفجر یک، والفجر دو، والفجر سه، والفجر پنج، و میمک» شرکت داشتند. فصل چهارم، سجایای اخلاقی شهید را ذکر کرده و فصل پنجم به شهادت وی (که در سال ۱۳۶۳ رخ داد) اختصاص دارد. او هنگام بازدید از محور شیخ صله و دربندیخان، در کمین ضد انقلابیون گرفتار و به شدت مجروح شد و هنگام انتقال به اسلام‌آباد، به شهادت رسید.

معراج سرخ، یادنامه‌ای از طلبه پاسدار شهید علی‌اکبر مقصودی

تهران: خانواده‌ی شهید، [۱۳۶۳؟]. ۶۴ ص.: ۶ قطعه عکس.

مندرجات: شهید از زبان حجة‌الاسلام هاشمی رفسنجانی؛ شهید از زبان پدر؛ شهید از زبان مادر؛ شهید از زبان دوستان؛ شهید از زبان همرزمان؛ درس زندگی بیاموزیم / علی‌اکبر مقصودی.

کتاب «معراج سرخ» شرح زندگی شهید علی‌اکبر مقصودی، متولد سال ۱۳۳۹، به نقل از زبان افرادی است که بیش از همه به او

نزدیک بوده‌اند. در ابتدای کتاب حجت‌الاسلام و المسلمین هاشمی رفسنجانی درباره شهید و سجایای اخلاقی وی سخن گفته است. سپس پدر، مادر و همسر وی درباره دوره‌های مختلف زندگی، تحصیلات (از دوره ابتدایی تا دانشگاه)، فعالیت‌های انقلابی قبل و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و نیز ویژگی‌های اخلاقی وی سخن گفته‌اند. پس از آن همرزمان و دوستان شهید از سجایای اخلاقی، فعالیت‌ها و رشادت‌های وی در زمان اشتغال در آموزش و پرورش و به هنگام عضویت در سپاه و در جبهه و سرانجام از شهادت وی در تاریخ ۱۳ / ۵ / ۱۳۶۲ سخن رانده‌اند.

معراج سرخ: یادنامه‌ی شهید دکتر علی‌رضا کاظمیان شهید عملیات والفجر (۲) در تیرماه ۱۳۶۲

تهران: خانواده‌ی شهید، [۱۳۶۴؟]. ۱۲۸، [۱۵] ص. عکس: مصور (بخش رنگی).

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

این کتاب شرح حال و آثار «شهید علی‌رضا کاظمیان» و خاطرات خانواده‌اش از او است. علی‌رضا کاظمیان در سال ۱۳۳۵ در تهران متولد شد. در سال ۱۳۶۲ در عملیات والفجر دو در منطقه‌ی پیرانشهر مجروح شد و در تاریخ ۳۰ / ۴ / ۶۲ به شهادت رسید. برخی از مطالب کتاب، عبارتند از: «شناسنامه و سالشمار زندگی شهید؛ شهید و مطبوعات (مطالب جرائد در شهادت و بزرگداشت وی)؛ شهید در آینه‌ی نگاه و نگرش معلمان و استادان (خاطراتی از دوران دبستان، دبیرستان و دانشگاه)؛ شهید از دیدگاه دوستان و آشنایان و شهید از چشم دل خانواده». وصیتنامه، مدرک دکترای شهید، نمونه‌ی دستخط و مدارک دیگر و آلبوم عکس شهید (از دوران پنج ماهگی تا شهادت) نیز با زیرنویس ارائه شده‌اند.

معراج شهادت، یادنامه‌ی شهید محلاتی و همراهان شهیدش در سانحه‌ی هوایی

دفتر نمایندگی حضرت امام در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. - [تهران]: سپاه پاسداران، دفتر نمایندگی حضرت امام، [بی‌تا]. ۱۴۷ ص.: مصور، عکس، نمونه.

[صفحه ۱۰۰۸]

کتاب حاوی زندگینامه‌ی شهید؛ فضل‌الله مهدی‌زاده» است. وی در محلات به دنیا آمد و پس از دوره‌ی ابتدایی، برای کسب فیض، به قم رفت. او در مبارزات و حرکتهای سیاسی، فردی پر تلاش بود. طی جشنهای «۲۵۰۰ ساله» که زابل دچار قحطی شد، به کمک آنها رفت و نامه‌ای نوشت که منجر به ممنوع المنبر و ممنوع الخروج شدن وی از تهران گردید. بعد از پیروزی انقلاب مسؤولیت‌های زیر را بر عهده داشت: اداره‌ی اوقاف، نماینده‌ی مردم محلات در مجلس، مسؤولیت کلیه‌ی امور سپاه و ایجاد وحدت بین سپاه و ارتش. او همواره در جبهه‌ها حضور داشت و پس از آزادسازی فاو در هواپیمایی که مورد اصابت دشمن قرار گرفت، به همراه چهل تن از همرزمان و کادر پرواز به شهادت رسید. در انتهای کتاب ضمن معرفی همراهان شهید در سانحه‌ی هوایی، شرح حال کوتاهی از زندگی و تصاویر آنان نیز به چاپ رسیده است. در پایان کتاب نیز متن حکم حضرت امام به شهید آورده شده است.

من یک بسیجی‌ام، زندگینامه‌ی شهید سردار سرلشکر پاسدار مهدی باکری

معاونت انتشارات مرکز فرهنگی سپاه، مدیریت امور کتاب. - [تهران]: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مرکز فرهنگی، معاونت انتشارات، مدیریت امور کتاب، ۱۳۷۴. [۱۱۵] ص.: مصور، عکس، نمونه. - (سیرت سرداران سپاه اسلام؛ ۵)

این کتاب که به مناسبت سالگرد هشت سال دفاع مقدس، در ۳۱ شهریور سال ۱۳۷۴ منتشر شده است، شرح زندگی و فعالیت‌های سردار سرلشکر پاسدار شهید مهدی باکری است. شهید مهدی باکری در سال ۱۳۳۳ در میاندوآب متولد شد و در زمان تحصیل در رشته‌ی مهندسی مکانیک، مبارزات سیاسی خود را آغاز کرد. پس از پیروزی انقلاب هم زمان با خدمت در سپاه، مسؤولیت شهرداری ارومیه را نیز بر عهده داشت. با شروع جنگ به جبهه رفت. در عملیات فتح المبین و بیت المقدس با سمت معاونت تیپ نجف اشرف شرکت داشت و از ناحیه چشم و کمر مجروح شد. در عملیات رمضان، مسلم بن عقیل، والفجر مقدماتی، والفجر یک تا چهار، عملیات خیبر و عملیات بدر سمت فرماندهی تیپ عاشورا را عهده‌دار بود و در عملیات بدر به شهادت رسید. خاطرات از قول همسر و همرزمانش در کتاب نقل شده است. در انتهای کتاب وصیتنامه شهید و سخنان شهید محلاتی در مورد ایشان چاپ شده است.

مهربان مثل باران: در روشنای زندگی بسیجی شهید جلال عباسی

حمید سجادی‌منش. – قم: موسسه فرهنگی همسایه، (چاپ اول):. ۱۳۷۸ [۷۶] ص.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

این کتاب، به منظور گرامیداشت یاد و خاطره‌ی شهید جلال عباسی تهیه شده است. شهید جلال عباسی در سال ۱۳۴۴ در شیراز به دنیا آمد. دوران کودکی و نوجوانی خود را در همان جا گذرانید و از آنجا که بسیار علاقه‌مند به امور اسلامی بود، از همان نوجوانی به عضویت بسیج مسجدالنبی (ص) شیراز درآمد. پس از آغاز جنگ، با گروه بسیجی‌ها به جبهه اعزام شد. او در سال ۱۳۶۰ در منطقه‌ی عملیاتی آبادان به فیض شهادت نائل گردید. کتاب، حاوی زندگینامه‌ی شهید، خاطرات نزدیکان، دوستان و همرزمان شهید و همچنین وصیتنامه‌ی شهید است.

می‌روم تا خالص شوم، زندگینامه‌ی شهید مجتبی رسول زاده

واحد فرهنگی بنیاد شهید انقلاب اسلامی. – تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، واحد فرهنگی، (چاپ اول): ۷۸.۱۳۶۲ ص.

کتاب «می‌روم تا خالص شوم»، زندگینامه‌ی «شهید مجتبی رسول‌زاده» و شامل پنج بخش است. بخش اول

[صفحه ۱۰۰۹]

(زندگینامه‌ی شهید)، تاریخ تولد، تحصیلات، دوران کودکی، جوانی و فعالیت‌های او در دوران انقلاب را در بر می‌گیرد. بخش دوم، وصیتنامه «شهید مجتبی رسول‌زاده» است. در این وصیتنامه، پیام وی به مادر، پدر، خواهر و برادران و اقوام و دوستان آمده است. بخش سوم، «پیامهای تجلیل» نام دارد. در این بخش، نامه‌ی یکی از همرزمان شهید به خانواده‌ی او آمده است که در واقع، شرح ویژگی‌های اخلاقی و روحی شهید در جبهه است. بخش چهارم (نامه‌هایی از جبهه)، حاوی هفت نامه از شهید به خانواده است و در آنها، توصیه‌های شهید به خانواده ذکر شده است. بخش پنجم (سروده‌های شهید)، حاوی پنج قطعه شعر است.

می‌رویم تا خط امام بماند، زندگینامه و مجموعه آثار شهید مهدی رجب بیگی

مهدی رجب‌بیگی، گردآوری و تنظیم، کمیته فرهنگی دفتر مرکزی جهاد سازندگی، مشهد: شرکت نشر هجرت، (چاپ سوم): ۱۳۶۲.

۳۱۳ ص.

مندرجات: مقالات؛ تحلیل‌های سیاسی؛ طنزهای سیاسی؛ سرودها؛ اشعار.

این کتاب، مجموعه‌ی آثار «شهید مهدی رجب‌بیگی» و نشان دهنده‌ی خصایص روحی و فکری اوست. در ابتدای کتاب، زندگینامه‌ی نویسنده و فعالیت‌های او قبل و بعد از انقلاب اسلامی بیان شده است. بخش اول «مقالات» (۲۴ مقاله)، در ارتباط با دفاع مقدس نیست. در دو مقاله از بخش دوم (۲۷ مقاله)، به موضوع جنگ اشاره شده است. بخش سوم شامل هفده طنز است. بخش چهارم شامل چهارده اثر از سروده‌های شهید و بخش پنجم شامل هجده قطعه شعر از شهید است. در مقاله‌ی «نقش آمریکا در ایجاد جنگ و برقراری صلح»، نقش آمریکا و نیات دولت آمریکا مبنی بر ساقط کردن حکومت نو پای جمهوری اسلامی ایران توسط عراق، مورد بحث قرار گرفته است و توضیح داده شده است که با طولانی شدن جنگ، آمریکا در تلاش تبدیل جنگ تحمیلی به صلح تحمیلی بر می‌آید، که البته امام راحل هر نوع توطئه آمریکایی را با هوشیاری هر چه تمامتر در هم می‌کوبد. «جنگ جنگ تا پیروزی» مروری است بر یک سال از جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و تقاضای صلح از جانب عراق. ضمنا اهداف جنگ تحمیلی از دیدگاه آمریکا و عراق را نیز مورد بررسی قرار داده است.

میلاد در ساحل کلمات: نگاهی به زندگی سردار شهید محمد اثری نژاد

علی دره‌شوری. - شیراز: کنگره سرداران و ۱۴ هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۷۶ ص. - (کنگره سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس؛ ۶۸).

طراح روی جلد: راضیه نجابتی.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، زندگینامه‌ی داستانی «شهید حاج محمد اثری‌نژاد» است، که در سال ۱۳۳۳ به دنیا آمد و در سال ۱۳۶۴ به شهادت رسید. مطالب کتاب براساس خاطرات همسر، پدر، برادر و دیگر اعضای خانواده‌ی شهید و نیز خاطرات خود شهید و همرزمان وی تهیه شده است. مطالب ارائه شده، عبارتند از: «شرح وقایع دوران تولد و جوانی و سربازی در دوران حاکمیت رژیم پهلوی، دوران انقلاب، ورود به سپاه و عزیمت به سر پل ذهاب، آشنایی، خواستگاری و ازدواج، عزیمت به اهواز و زندگی ساده همراه با همسر (حتی تا جایی که در هوای گرم اهواز یخچال خود را با وجود نیاز به دیگران می‌دهد)، اصرار برای انبار نکردن مواد غذایی در منزل، شرکت در عملیات والفجر هشت، مجروح شدن و بازگشت به جبهه در حال جراحت، نوشتن وصیتنامه و متن کامل وصیتنامه شهید و در پایان نیز، شرح نحوه‌ی شهادت در سه راه فاو (در تاریخ ۱۲ / ۱۲ / ۶۴)».

[صفحه ۱۰۱۰]

نان سرخ، با نگاهی به زندگی سردار شهید علی بینا فرمانده گردان حسین بن علی (۴۱۴) از لشکر ۴۱ ثارالله

محمدرضا محمدی پاشاک. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، (چاپ اول): ۳۹۹.۱۳۷۶ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استانهای کرمان و سیستان و بلوچستان؛ داستان: ۳).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Red Bread

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

شهیـد علی بینا در اسـفند ماه سال ۱۳۴۱ در پشـتکوه دوسـاری واقع در منطقه‌ی عشایرنشـین جبـال بارز جیرفت به دنیا آمـد. وی در عملیـات کربلای پنـج در منطقـه‌ی نهر جـاسم به شـهادت رسـید. این کتـاب، خـاطرات داسـتانی است که گوشه‌هـایی از زنـدگی و فعالیت‌هـای او را در جبهه‌هـای نبرد نشـان می‌دهـد. «دوران رژیم سـتم‌شاهی و مبـارزات پـدر با آن رژیم، تحصـیل و کار شـهید در جیرفت، پیوسـتن به مبـارزات در دوران انقلاب، همکـاری بـا حزب جمهوری اسـلامی، تشـکیل بسـیج دانش‌آموزی، مقابله با ضـد انقلاب در منطقه‌ی و رسیدگی به وضع عشایر، اعزام به جبهه، ازدواج، شـرکت در عملیاتهای متعـدد (مانند عملیات خیبر و عملیات بـدر)، رسیدن به فرمانـدهی گردان حسین بن علی (ع) از لشکر ثارالله و حماسه آفرینی در فاو و مهران، عملیات کربلای پنج و در نهایت، شهادت او» مطالب مختلف کتاب هستند.

نخل سوخته، خاطرات زندگی سردار شهید محمدحسین یوسف‌اللهی، جانشین فرمانده واحد اطلاعات و عملیات لشکر ۴۱ ثارالله

بازآفرینی: مهدی فراهانی. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۱۸۹ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استانهای کرمان و سیستان و بلوچستان: خاطرات؛ ۷).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Burnt palm

کتاب «نخل سوخته» زنـدگینامه‌ی «شـهید یوسف‌اللهی» را شـرح می‌دهد. «محمدحسـین یوسف‌اللهی» در سال ۱۳۴۰ در شهر کرمان متولـد شـد. پـدر او فرهنگی بـود و در آمـوزش و پرورش خـدمت می‌کرد و همه‌ی فرزنـدان او از همـان اوان کودکی بـا حضور در مساجـد و جلسـات مـذهبی بـا اسـلام و قرآن آشـنا می‌شدنـد. ارتباط و علاقه‌ی محمدحسـین به نهـج‌البلاغه از این دوران سرچشـمه گرفت. روزهـای نوجوانی او مصـادف با روزهای انقلاب بود و او یکی از عاملان حرکت دانش‌آموزان در شـهر کرمان بود. با آغاز جنگ عراق علیه ایران به جبهه‌های نبرد شـتافت و در لشکر ۴۱ ثارالله، واحـد اطلاعات و عملیات به فعالیت خود ادامه داد و بعدها به عنوان جانشـین فرمانده‌ی این واحد انتخاب شد. در طول جنگ پنج مرتبه به سـختی مجروح شد و بالاخره آخرین بار بعد از عملیات والفجر هشت به دلیل مسمومیت حاصل از بمبهای شیمیایی در تاریخ ۲۷ / ۱۱ / ۶۴ در بیمارستان لبافی‌نژاد تهران به شهادت رسید.

نسیم عشق

ابراهیم رسـتمی؛ [برای مجموعه فرهنگی، تربیتی انصار المهـدی (عج) (جمعی از طلاب میانه)]. - تهران: سـلسبیل، (قم: حوزه علمیه قم)، (چاپ اول): ۱۱۲.۱۳۸۰ ص.: مصور، نمونه، عکس.

کتاب «نسیم عشق» شامل: «سالشـمار زندگی شـهید علی تجلایی، مصاحبه با همسر شـهید و خاطراتی از ازدواج، خاطراتی از وی با شهیـدان بـاکری، صـفات اخلاقی، نحوه‌ی شـهادت و آخرین روزهـای زنـدگی، خـاطرات شـهید تجلاـیی از تاسوعـای سال ۱۳۵۹، عملیات فتح المبین، مصاحبه‌ی مجله‌ی پیام انقلاب با شهید تجلایی، نامه‌های وی به خانواده، دختر و همسرش، وصیتنامه شهید همراه با پیامهایش به پدر، مادر، همسر و مسؤولان» است. تصاویری نیز از وی

[صفحه ۱۰۱۱]

با رزمندگان و شهدا - از جمله، شهید صیاد شیرازی - و تشییع پیکرش ارائه شده است. «شهید علی تجلایی» در سال ۱۳۳۸ در تبریز متولد شد و در تاریخ ۲۵ / ۱۲ / ۶۳ در عملیات بدر در منطقه‌ی شرق دجله به شهادت رسید. از جمله مسؤولیت‌های وی، فرماندهی عملیات محور دهلاویه، جانشینی تیپ عاشورا و جانشینی قرارگاه ظفر بوده است.

نصیحهٔ العارف

از صادق مهدی‌پور؛ به اهتمام جبرئیل مهدی‌پور. - تهران: جبرییل مهدی‌پور، ۱۳۶۳. ۲۰۰ ص.

این کتاب به مناسبت اولین سالگرد عروج ملکوتی شهید به چاپ رسیده است.

این کتاب مجموعه‌ای است از زندگینامه و آثار و وصیتنامه شهید «صادق مهدی‌پور» و نوشته‌هایی از دو شهید دیگر - «مجید احیایی» و «ابوالحسن احمدی» - شامل وصیتنامه‌ها و نوشته‌ای به نام «پنج روز محاصره در کانال». شهید صادق مهدی‌پور در سال ۱۳۴۲، در تهران، در یک خانواده‌ی مذهبی چشم به جهان گشود. دوران دبیرستان را طی کرد و از همان زمان فعالیت‌هایی در مسجد محل زندگی خود داشت. در دوره‌ی دبیرستان، در فعالیت‌های ضد رژیم شرکت داشت و پس از پیروزی انقلاب، در سال ۵۸ به بسیج پیوست. با شروع جنگ به جبهه‌ها رفت و در نهایت، در عملیات والفجر چهار به فیض شهادت نایل گردید. کتاب، نوشته‌های او - شامل مطالبی پیرامون زندگی و سجایای اخلاقی ائمه‌ی اطهار (ع) و ادعیه و خاطرات وی از جبهه - را ارائه داده است.

نوحه خوان نینوا، زندگینامه‌ی سردار رشید اسلام شهید ابوالفضل جهانزاده

نوشته ابراهیم اعتصام؛ ویراستار محمدامیر مشهدی. - [بی‌جا]: کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، (چاپ اول): ۱۳۷۷. ۱۱۹ ص.

طراح روی جلد: قربانعلی اجلی.

فهرست منابع و مآخذ در پایان کتاب.

کتاب «نوحه‌خوان نینوا» در سه فصل به زندگی سردار شهید استان سیستان و بلوچستان، ابوالفضل جهانزاده، می‌پردازد. فصل اول (زندگینامه‌ی شهید جهانزاده) با تولد شهید شروع می‌شود و سیر زندگانی او را در دوران کودکی و نوجوانی، ورود به دبیرستان و آغاز حرکتهای انقلاب اسلامی، نشان می‌دهد. در ادامه‌ی این فصل، ورود وی به سپاه پاسداران، ازدواج، شرکت در عملیاتهای مختلف، تحصیلات عالیه و چندین ویژگی شهید در قالب خاطراتی از اطرافیان مورد بررسی قرار می‌گیرد. فصل دوم «وصیتنامه‌ی شهید» نام دارد. عمده‌ترین نکات وصیتنامه شهید، «توصیه به صبر و استقامت، توصیه به حفظ ارزشهای اسلامی، دعا برای شهادت و دعا برای رهبری» است. در فصل سوم، ویژگی‌های اخلاقی شهید - مثل صله‌ی رحم، استفاده از اوقات فراغت، ارتباط بسیار خوب با دوستان و توجه به امور عبادی - در خاطراتی از زبان خانواده و دوستان بیان می‌شود.

نیلوفر کویر (سیری گذرا در زندگی امیر شهید بهرام آریافر، مدیر کل عملیاتی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران)

به کوشش دفتر فرماندهی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران؛ محقق: زهره یزدان‌پناه؛ نویسنده علی آقاغفار؛ ویراستار حسن یونسی. - تهران: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، معاونت روابط عمومی و تبلیغات ساعس، (چاپ اول): ۱۳۷۹. ۱۵۷ ص.

[صفحه ۱۰۱۲]

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

شهید بهرام آریافر، در سال ۱۳۲۶ در روستای تویسرکان به دنیا آمد. وی در هنگام مأموریت (عزیمت به کرمان) در اثر سقوط

بالگرد در کویر به شـهادت رسید. کتاب «نیلوفر کویر» خاطراتی است به نقل از مادر، همسر، خواهران، برادران، همرزمان و فرزندان شهیـد، که بیـانگر حوادث دوران کودکی و نوجوانی، تحصیـلات و فعالیت‌های شـهید در دوران انقلاب و جنگ، در مناطق مختلف کردسـتان و جنوب و عملیاتهای متعددی است که او در آنها شرکت داشته است. مطالب زیر نیز در بین خاطرات به چشم می‌خورند: «شـرح عملیـات مـاووت در سـلیمانیه‌ی عراق، حمـاسه‌ی سورکو، ارتفاعـات کته‌رش، زیارت خانه‌ی خـدا، روزهای قبل از شـهادت، خواب شـهید و اخلاـق و خصوصـیات ویژه‌ی وی در برخورد بـا همسـر، فرزنـدان، همرزمان و افراد تحت امر». یادداشـتهای شـهید و اشعاری که او برای مناسبتها و فرزندان و همسر خویش سروده است و عکس‌هایی از وی نیز در کتاب ارائه شده است.

نیمه پنهان یک اسطوره: گفت و گو با ژیلا بدیهیان همسر سردار شهید محمدابراهیم همت

گفت و گو از احد گودرزیانی. – تهران: کمان (چاپ اول): ۳۷.۱۳۷۹ ص.: عکس. – (بانوی ماه؛ ۱).

شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه.

این کتاب، حاصل گفت و گویی است با «ژیلا بدیهیان» [همسر سردار شهید سپاه اسلام، محمدابراهیم همت، فرمانده‌ی لشکر محمد رسول‌الله (ص)، که در تاریخ ۲۴ / ۱۲ / ۱۳۶۲ در عملیـات بزرگ خیبر در جزیره‌ی مجنون شـهید شـد.] در این گفت و گو، خـانم بـدیهیان از خـاطرات خود دربـاره‌ی آشـنایی با شـهید همت، ازدواج و زنـدگی مشترک، حضور در کردسـتان (پاوه)، تولـد فرزنـد، سجایای اخلاقی، اعتقادات باطنی و آرزوهای شهید همت سخن گفته است.

وصیتنامه و زندگینامه‌ی پاسدار شهید سید حسن مبلغ

تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران، (چاپ اول): ۵۱.۱۳۶۱ ص.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضـر شامل وصـیتنامه و زندگینامه‌ی «شـهید سـید حسـین مبلغ» است. وی در تاریخ ۲ / ۱ / ۶۱ در منطقه‌ی دشت عبـاس به شهادت رسـید. قسـمتی از نیایشـهای شـهید مبلغ به همراه دستنوشـته‌های وی (با عنوان: درسـهایی که شهید مبلغ یاد گرفت) در کنار شرح حماسه و شـجاعت وی در عملیات فتح المبین در این کتاب ارائه شده است. غزلی با عنوان «نامه‌ی ختا» (سـروده‌ی محمدحسن حجتی (پریشان)، به یاد شهید مبلغ) در کتاب به چاپ رسیده است.

هلال مجنون بدر: یادنامه سردار شهید محمود ستوده

بازآفرینی ساسان کشوری. – شـیراز: کنگره سـرداران و چهارده هزار شـهید اسـتان فارس: بنیاد شـهید انقلاب اسلامی فارس، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

[۱۲۵] ص.: مصور. – (کنگره سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس؛ ۳۰).

عنوان روی جلد: هلال مجنون بدر.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب به یاد سـردار شـهید «محمود سـتوده»، جانشین فرمانده‌ی لشکر «المهدی» (عج) استان فارس، تهیه شده است. فصل نخست کتاب، روایتی داستان گونه از آخرین روزهای مبارزه‌ی شهید در جبهه‌های جنگ است. در

فصل دوم، خاطراتی برگرفته از دستنوشته‌های خود شهید و نیز روایتهایی از همرزمان و نزدیکان او فراهم آمده است. فصل سوم نیز دیدار و گفت و گویی است با مادر و برادر شهید محمود ستوده. کتاب، با شعری از «اسماعیل حسین‌زاده» در رثای آن سردار شهید به پایان می‌رسد. شهید محمود ستوده در تاریخ ۲۶ / ۱۲ / ۱۳۶۳ در شرق دجله به درجه‌ی رفیع شهادت نایل آمد.

هلت‌ها نام تو را می‌خوانند

محمدرضا بایرامی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۸۹.۱۳۸۱ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب زندگینامه‌ی «شهید مرتضی ساده‌میری» (هلتی) است که در سال ۱۳۴۰، در حوالی ایلام به دنیا آمد و در ۲۵ / ۱۲ / ۶۹ - هنگام تعقیب نیروهای خرابکاری که از مرز عراق به ایران آمده، پس از خرابکاری، به عراق پناهنده می‌شدند - در منطقه‌ی ارتفاعات چنگوله به شهادت رسید. کتاب، در ۳۹ فصل ارائه شده است و به مسائل زیر می‌پردازد: «تولد، دوران کودکی و جوانی، قبل از انقلاب، فرار و دستگیری توسط ساواک، پیروزی انقلاب و آغاز جنگ، سقوط دهلران، ازدواج، محاصره شدن در دهلران و فرار از دست عراقی‌ها، ورود به جهاد در سال ۶۲، منطقه‌ی چنگوله، خاطراتی از شهیدان همرزم، عملیاتهایی چون: والفجر پنج، ورود به تیپ ۱۱۴ سپاه، عملیاتهای کربلای یک، والفجر سه، کربلای ده، نصر چهار، و... و نحوه‌ی شهادت».

همت: به روایت همسر شهید

نویسنده حبیبه جعفریان. - تهران: روایت فتح، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۴۰ ص.، [۱۳] ص. تصویر. - (روایت فتح؛ نیمه پنهان ماه؛ ۲).

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

در اثر حاضر، جلوه‌هایی از شخصیت روحانی شهید «محمدابراهیم همت» در قالب خاطرات همسر شهید به تصویر کشیده شده است. همسر شهید همت معلمی است که در آغاز جنگ برای فعالیت تبلیغی در روابط عمومی سپاه در مناطق کردستان مشغول فعالیت می‌شود. در این کتاب، خاطرات آشنایی، سپس خواستگاری، ازدواج و زندگی مشترکشان بازگو می‌شود و اصلی‌ترین عناصر خاطرات، دفاع مقدس، انقلاب و امام است. در پایان کتاب، عکسهایی از شهید همت به چاپ رسیده است.

همسفران: تحلیلی از زندگی فرمانده بسیجی، سردار شهید حاج محمد ابراهیم همت

نوشته رضا رئیسی. - [تهران]: کمیته انتشارات کنگره‌ی بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران و بنیاد شهید انقلاب اسلامی، ۱۳۷۶. [۲۷۵] ص.: مصور. - (مجموعه زندگینامه‌ی سرداران؛ ۷).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل مطالبی است که از دستنوشته‌های شهید همت و مصاحبه‌هایی با افراد خانواده، دوستان و همرزمان او فراهم آمده است. کتاب در ده فصل و بخشی مجزا با نام «یادها و چهره‌ها» (مجموعه تصاویر با زیرنویس) تنظیم شده است. موارد زیر از جمله مطالب کتاب است: «تولد و دوران کودکی، تحصیلات، دوران قبل از انقلاب و نقش فعالیت‌های وی در مبارزه با رژیم گذشته، غائله کردستان و درگیری‌ها با کومله و دمکرات در پاوه (همراه شهید ناصر کاظمی)، آشنایی وی با همسرش در پاوه، آزادسازی «نودشه و نوسود»، حضور در صحنه‌های

[صفحه ۱۰۱۴]

اجتماعی، فرهنگی و سیاسی در منطقه‌ی کردستان، عملیات فتح المبین، خاطراتی از او با شهید احمد متوسلیان و بروجردی، ازدواج، عملیات لا ـ اله الا الله محمد رسول‌الله (ص)، تشکیل تیپ حضرت رسول (ص)، عملیات کربلای یک و دو، ویژگی‌های اخلاقی و فرماندهی او، طراحی عملیات بیت المقدس و آزادسازی خرمشهر، سفر به لبنان همراه با حاج احمد متوسلیان و واکنش اسرائیل و اسارت حاج احمد، عملیات رمضان، عملیات مسلم بن عقیل، نقش حاج همت در عملیات والفجر مقدماتی، و... نحوه‌ی شهادت وی».

یا ثارالله، بمناسبت شهادت برادر پاسدار سعید نوری تاجر

[بی‌جا: بی‌نا، بی‌تا]. ۸۳ ص.: عکس.

عنوان از روی جلد کتاب.

مندرجات: زندگینامه‌ی شهید؛ وصیتنامه‌های شهید؛ شعری از برادر علی معلم بمناسبت شهادت سعید نوری؛ اشعاری تقدیمی از یک برادر؛ از طرف برادران همسنگر شهید گزارش روزنامه اطلاعات؛ گزارش روزنامه کیهان به مناسبت اربعین شهید؛ زیارت وارث و دعای کمیل.

این کتاب، زندگینامه‌ی «شهید؛ سعید نوری تاجر» است. سعید در سال ۱۳۴۲ به دنیا آمد. او در محیطی آکنده از نظم و درس و تعلیمات علمی و عقلی اسلام پرورش یافت و این امر باعث شد که او به یکی از عناصر فعال انقلاب تبدیل گردد. سعید روزها در گزینش آموزش و پرورش و شبها در بسیج فعالیت داشت. در سال ۱۳۶۰ همراه جهادگران برای سمپاشی و ضدعفونی کردن محیط جبهه به خط مقدم رفت. اما در این مأموریت دچار ضعف و بیماری شد و پیکر نیمه جان او را به تهران آوردند. روح پر تلاطم او باعث شد دانشسرا را ترک کرد و یکسره به جبهه شتافت. در سال ۱۳۶۱، برای مرخصی به تهران بازگشت. روز ۲۱ رمضان، همراه مادر و برادرش، بر سر سفره مادرش نشسته بود که توسط منافقین به شهادت رسید. در پایان کتاب، وصیتنامه‌ی شهید و اشعاری آمده است که افراد مختلف برای او سروده‌اند. همچنین زیارت عاشورا و دعای کمیل نیز در کتاب به چاپ رسیده است.

یادگاران (جلد ۰۷): کتاب خرازی

فاطمه غفاری؛ ویراستار مجموعه کورش علیانی. - تهران: روایت فتح، (چاپ اول): ۱۰۰.۱۳۸۱ ص. (انتشارات روایت فتح؛ ۲۴ / ۴۱) ۳۳۰۰ نسخه.

شهید حسین خرازی در تاریخ ۱ / ۶ / ۱۳۳۶ به دنیا آمد و در تاریخ ۸ / ۱۲ / ۶۵ به شهادت رسید. کتاب حاضر شامل مجموعه‌ای از خاطرات، درباره‌ی این شهید است که از زبان همسر، خانواده و همرزمانش نقل شده‌اند. مطالب زیر از جمله مضامین خاطرات هستند: «قبولی در دانشگاه، خدمت در کردستان، تسلیم شدن عراقی‌ها در خرمشهر، اهمیت دادن به نظم و تمیزی، قطع شدن دست و خاطراتی از بیمارستان از زبان مجروحان دیگر، عملیات خیبر، عملیات فاو، اهمیت دادن و عشق به غواص‌ها، اهمیت دادن به فرماندهان خود، عقد توسط حضرت امام (ره)، اهمیت دادن به بسیجیان، حج و قبرستان بقیع، اهمیت دادن و رسیدگی به نیروهای مستقر در خط، بمباران شهرک محل استقرار لشکر و دور کردن جعبه‌های مهمات از مسیر آتش، بمباران شیمیایی، اهمیت دادن به نظرات فرماندهان رده‌های پایینتر رده‌های پایینتر در عملیات، تولد فرزند، روزهای قبل از شهادت، نحوه‌ی شهادت، و...»

یادنامه اولین سالگرد شهادت سردار پر افتخار اسلام، شهید دکتر مصطفی چمران

تهران: بنیاد شهید چمران، (چاپ اول): [۱۳۶۱]. ۱۵۶ ص.: مصور، عکس، نمونه.
شمارگان: ذکر نشده است.

[صفحه ۱۰۱۵]

این کتاب، سرگذشتنامه‌ی شهید دکتر مصطفی چمران است و شرح زندگی او از زمان تولد و دوران جوانی، تحصیلات در آمریکا، فعالیت‌های اجتماعی و سیاسی او در آمریکا، لبنان و پس از پیروزی انقلاب در کردستان، هنگام تصدی مسؤولیت وزارت دفاع، نمایندگی مجلس و در جبهه‌های جنگ تحمیلی تا شهادت است. گزیده‌ای از پیامها، مقالات، اطلاعیه‌ها و بیانیه‌های اشخاص و سازمانها به مناسبت شهادت او و همچنین گزیده‌ای از دستنوشته‌هایش [با عنوان «جهاد و شهادت» (از جنوب لبنان تا جنوب ایران)] نیز ارائه شده است. بخشهای پایانی کتاب به مطالب زیر اختصاص یافته است: گزیده‌ی اشعار و سروده‌ها در رثای دکتر چمران (سروده‌ی افرادی چون دکتر حسن حبیبی، محمدرضا بهرامی‌نژاد، علی موسوی گرمارودی و...)، عکسهایی از شهید، نمونه‌ی دستخط شهید (که پیامی از پاوه به ملت ایران است) و پیام امام خمینی (ره) به مناسبت شهادت شهید دکتر مصطفی چمران.

یادنامه پاسدار شهید علی‌رضا کاظمی: این دفتر شامل بیوگرافی، خاطره، سرگذشت، خصوصیات اخلاقی، وصیتنامه و مسائل دیگر

[تهران؟]: عباس کاظمی، [۱۳۶۳] ۶۴. ص.
عنوان روی جلد: پاسداری از سلاله‌ی پاکان.
شهید علیرضا کاظمی در سال ۱۳۴۱ در روستای زنگیان از توابع شهرستان گرگان به دنیا آمد و در سال ۶۳ در منطقه‌ی بالک مریوان به شهادت رسید. کتاب حاضر شرح حال و زندگینامه‌ی او است. از جمله محتوای کتاب موارد زیر است: زندگینامه خلاصه شده شهید، نمونه‌هایی از نامه‌های او به پدر و مادر، برادران، دوستان و اعضای خانواده، مقاله‌های شهید کاظمی درباره‌ی پاسدار و روز پاسدار و جنگ تحمیلی، دیدگاه‌های شهید کاظمی در مورد وحدت و دسیسه‌های دشمن، متن نوشته شده‌ای از او درباره‌ی حزب‌الله، متن مصاحبه‌های حضوری و غیر حضوری وی با همسنگران و همرزمان شهید، نقل خاطراتی از شهید کاظمی در خصوص مسؤولیت‌ها، برخورد با دوستان و همرزمان، متن وصیتنامه شهید و خاطراتی به نقل از خود شهید. در پایان نیز قطعه‌ای شعر در قالب قصیده در رابطه با شهادت علیرضا کاظمی آمده است.

یادنامه دانشجوی شهید حسین جان نثاری: شهادت مرداد ماه ۱۳۶۷

[تهران]: خانواده‌ی شهید، [بی‌تا]. ۷۵ ص.: مصور (بخشی رنگی).
عنوان روی جلد: لقاءالله.
شمارگان: ذکر نشده است.
یادنامه‌ی دانشجوی شهید «حسین جان‌نثاری» توسط خانواده‌ی شهید تهیه و تدوین شده است. بخش اول به پیشگفتار و بخش دوم به شناسنامه و سال شمار زندگی شهید پرداخته است. در این بخش، ضمن آوردن خاطراتی از دوران کودکی شهید، کارنامه‌های وی و همچنین چگونگی عضویتش در سپاه و نحوه‌ی شهادت او در جاده‌ی خرمشهر - اهواز، بیان شده است. بخش بعدی، نوشته‌های

کوتاه از افراد خانواده‌ی شهید در مورد ویژگی‌های شخصیتی وی و بیان احساساتشان در مورد شهید است. فصل چهارم کتاب، حاوی نوشته‌های دوستان و معلمان شهید در مورد اوست و فصلهای بعدی گزیده‌ی یادداشتها و وصیتنامه‌ی شهید، دعای توسل و آلبوم عکس شهید را در بر می‌گیرند.

[صفحه ۱۰۱۶]

یادنامه سردار پر افتخار اسلام سرلشکر خلبان عباس بابائی

تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، سازمان عقیدتی سیاسی، معاونت روابط عمومی و تبلیغات، (چاپ دوم): ۶۳.۱۳۶۷ ص.

شمارگان: ندارد.

چاپ اول: اداره عقیدتی سیاسی نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران.

سرلشکر خلبان، شهید عباس بابایی در سال ۱۳۲۹ در شهرستان قزوین دیده به جهان گشود. وی در سال ۱۳۶۶، حین انجام مأموریت به شهادت رسید. کتاب حاضر شرح زندگینامه و خاطراتی از او است. مطالب ارائه شده عبارتند از: تاریخچه‌ی نیروی هوایی؛ فشرده‌ی زندگینامه‌ی شهید بابایی (تولد، دوران جوانی، دوران آموزشی در آمریکا تا انقلاب و جنگ، مسؤولیتها و درجات نظامی کسب شده در طول خدمت)؛ شهید بابایی از دیدگاه: جانشین فرمانده‌ی کل قوا، (هاشمی رفسنجانی)، رئیس جمهور، (آیت‌الله خامنه‌ای) و نخست‌وزیر (میرحسین موسوی)؛ سخنان سرتیپ ستاری، (فرمانده‌ی نیروی هوایی) درباره‌ی او؛ مصاحبه‌ای با پدر شهید بابایی و با همسر شهید؛ سخنان فرمانده‌ی منطقه‌ی هوایی شهید بابایی، سرهنگ عطایی، درباره‌ی وی؛ خاطراتی از شهید در مناطق عملیاتی و مأموریتهای پرواز؛ سخنان شهید در عید قربان ۱۳۶۰ و وصیتنامه شهید. در پایان کتاب، عکسهایی از شهید به چاپ رسیده است.

یادنامه شهید بی‌مزار مسعود عباسقلی زاده، به ضمیمه انقلاب اسلامی ایران در کلام معصومین

اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانش‌آموزان منطقه ۱۲. - تهران: اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانش‌آموزان منطقه ۱۲، [بی تا]. ۳۵ ص.

کتابنامه: به صورت زیرنویس.

شمارگان: ذکر نشده است.

مندرجات: زندگینامه‌ی شهید مسعود عباسقلی‌زاده: ص. ۷ - ۱؛ انقلاب اسلامی در کلام معصومین: ص. ۳۵ - ۸.

این کتاب، یادنامه‌ی شهید بی‌مزار مسعود عباسقلی‌زاده است که در تاریخ ۲۰ / ۱۱ / ۶۱ در فکه به درجه‌ی رفیع شهادت نائل گشت. در قسمت اول کتاب، خلاصه‌ای از زندگینامه‌ی شهید، اخلاق، عادات و سجایای اخلاقی وی و بخشی از آخرین نامه‌ی وی چاپ شده است. همچنین این کتاب، ضمیمه‌ای شامل کلام معصومین (ع) در ارتباط با انقلاب اسلامی ایران و مجموعه‌ای از سخنرانی‌های حجت‌الاسلام علی‌اکبر رضوانی دارد.

یادنامه شهید فتح خیبر علیرضا خواجه نوری

[بی‌جا: بی‌نا،؟؟ ۱۳].

۴۶ ص.: مصور، نمونه، عکس.

این کتاب شرح حال و آثار «شهید علی‌رضا خواجه‌نوری» متولد سال ۱۳۴۲ و شهید مفقودالاثر در عملیات خیبر در جزیره مجنون در سال ۱۳۶۲ است. از جمله مطالب کتاب موارد زیر است: خلاصه‌ی زندگینامه (دوران کودکی، تحصیلات، اعزام به جبهه، مجروح شدن و روزهای قبل از شهادت و نحوه شهادت)؛ خاطراتی از دوستان و همسنگران (ذکر خصوصیات اخلاقی)؛ بخشی از سخنرانی حجت‌الاسلام انصاری در مراسم اولین سالگرد شهید؛ نمونه دستخط وی؛ مدرک مشخصات مفقودالاثرها؛ پیام حجت‌الاسلام حائری شیرازی به مناسبت سالگرد شهید؛ از زبان خانواده (خاطراتی از زبان پدر، مادر، دو غزل در رثای شهید از مریم خواجه نوری، و مطالبی از برادر شهید). در پایان نیز گزیده آثار و نوشته‌های شهید خواجه نوری، شامل متن مقاله‌ها و اشعار سروده شده وی، آمده است. تصاویر موجود در کتاب بدون زیرنویس است.

[صفحه ۱۰۱۷]

یادنامه شهید محمد حسن خلیلی اردکانی

[بی‌جا]: خانواده‌ی شهید، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۱۱۱ ص.

این کتاب با کلماتی از فرمایشات حضرت امام خمینی (ره) درباره‌ی مقام شهیدان آغاز می‌گردد. پس از آن، قطعه‌ای در ارزش مقام شهید (به قلم حجت‌الاسلام و المسلمین سید محمد خاتمی) ذکر شده است. سپس به زندگینامه‌ی شهید پرداخته می‌شود. در این زندگینامه، به تولد، فعالیت‌های در دوران انقلاب، ورود به سپاه، شرکت در علمیاتهای مختلف و شهادت (در تاریخ ۱۳ / ۲ / ۱۳۶۱) پرداخته شده است. بخش بعدی، خاطراتی از خانواده‌ی شهید است. در این بخش، پدر، مادر، خواهر و برادر شهید سخنانی درباره‌ی ویژگی‌های شهید، در قالب خاطرات ذکر کرده‌اند. این ویژگی‌ها عبارتند از: «اخلاق نیکوی شهید، شجاعت و علاقه‌ی او نسبت به حضرت امام (ره) و منطقی بودن شهید». در ادامه، دوستان و آشنایان و همسنگران شهید، خاطراتی از او نقل کرده‌اند که همگی بیانگر عظمت روحی شهید است. چند نوشته و نامه و همچنین وصیتنامه‌ی شهید، بخش پایانی کتاب را تشکیل می‌دهند.

یادواره برادر شهید امیر صالحی سیاوشانی (بمناسبت اولین سالگرد شهادت)

[بی‌جا: بی‌نا، ۱۳۶۳] ۴۸ ص.: مصور.

یادواره‌ی شهید «امیر صالحی سیاوشانی» به مناسبت اولین سالگرد شهادت وی تهیه و تنظیم شده است. در این کتاب، خلاصه‌ای از زندگی این شهید، فعالیت‌ها، شیوه تفکر، مبارزات و نحوه‌ی شهادت وی همراه با برخی از آثار قلمی و وصیتنامه‌اش به چاپ رسیده است. آغازگر کتاب، پیام حضرت امام خمینی (ره) برای شهیدان و خانواده‌ی آنها است. در پایان نیز دعای کمیل بن زیاد، زیارت عاشورا و دعای توسل زینت‌بخش صفحات کتاب است.

یادواره بسیجی آزاده جانباز شهید عبدالمجید محمد باقری، فرمانده‌ی بسیج دانشجویی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

زیر نظر علی دوانی. - [بی‌جا]: مرکز فرهنگی نشر قبله، ۱۳۷۴. [۲۰۷] ص.: مصور، عکس، نمونه.

عنوان روی جلد: یادواره شهید عبدالمجید باقری.

عنوان عطف: یادواره شهید محمد باقری.

کتاب، شرح زندگی، دوران اسارت، نگرش و دیدگاههای شهید عبدالمجید محمدباقری فرمانده‌ی بسیج دانشجویی دانشکده‌ی حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران است. وی در سال ۱۳۴۴ در یک خانواده‌ی روحانی در روستای اسفروشان از توابع سراب متولد شد. او از کودکی با تعلیمات اسلامی آشنا شد و به خیل مبارزان پیوست. در سیزده سالگی کفن پوشیده، در تظاهرات انقلاب شرکت می‌کرد. پانزده ساله بود که پایگاه مقاومت بسیج را در مسجدالمهدی محل تأسیس کرد. در هجده سالگی با لشکر عاشورا راهی جبهه شد. در عملیات والفجر چهار در پنجوین شدیدا مجروح و اسیر شد و با روحیه‌ای قوی دوران هفت سال اسارت خود را گذراند. او پس از بازگشت به وطن تحصیلات خود را، که ناتمام مانده بود، با گرفتن دیپلم و پذیرفته شدن در دانشکده‌ی حقوق و علوم سیاسی و حوزه‌ی علمیه قم ادامه داد. وی هنگام عزیمت جهت شرکت در کنگره‌ی سرداران شهید آذربایجان، تصادف کرد و شهید شد.

[صفحه ۱۰۱۸]

یادواره زندگی پاسدار شهید اسلام دانشجوی شهید احسان الله رفیعی آرانی بانضمام دعای کمیل

احسان‌الله رفیعی آرانی. - [تهران]: جهاد دانشگاهی (دانشگاه تهران) بخش فرهنگی، (چاپ اول): ۱۳۶۷.

[۴۵]، ۴۶ ص.: عکس.

عنوان روی جلد: یادواره‌ای بر زندگی دانشجوی شهید احسان‌الله رفیعی آرانی.

شمارگان: ذکر نشده است.

این کتاب زندگینامه‌ی شهید احسان‌الله رفیعی آرانی است. وی که دانشجوی رشته‌ی اقتصاد در دانشگاه تهران بود، از همان کودکی به کسب معارف دینی علاقه‌ای وافر داشت، از هوش سرشاری برخوردار بود، او در مبارزه علیه رژیم طاغوت و بعد از پیروزی انقلاب در جهت اهداف انقلاب فعال بود. او در حین تحصیل در دبیرستان راهی جبهه‌های نبرد می‌شود و در عین حال به تحصیل نیز ادامه می‌دهد. شهید در جبهه نیز کارآیی بالایی داشته است. وی در عملیات کربلای پنج در منطقه‌ی شلمچه در تاریخ ۲۸ / ۱۱ / ۶۵ به شهادت رسید. کتاب علاوه بر زندگینامه حاوی مجموعه‌ای از آثار شهید در باب مسایل مختلف، یادداشت‌ها و وصیتنامه شهید است. دعای کمیل با ترجمه به فارسی نیز زینت‌بخش صفحات پایانی کتاب شده است.

یادواره سردار گمنام شهید علیرضا عاصمی

تهران: چاپخانه تک، (چاپ اول): ۱۳۶۶.

۷۴ ص.

شمارگان: ذکر نشده است.

«شهید علیرضا عاصمی» در سال ۱۳۴۱ در کاشمر به دنیا آمد. از جمله مسؤولیت‌های وی، فرماندهی تخریب قرارگاههای کربلا و نجف و خاتم و عضو شورای فرماندهی تیپ ویژه‌ی پاسداران بوده است. وی همراه با شهید محسن گردن صراحی و شهید داود پاک‌نژاد در زمان خنثی‌سازی بمب به شهادت رسید. این کتاب، شامل شرحی از سرگذشتنامه، فعالیت‌های دوران قبل و بعد از انقلاب و مسؤولیت‌ها و فعالیت‌هایش از آغاز جنگ تا لحظه‌ی شهادت است. عکسهایی نیز از این شهید همراه با سایر شهیدان و زمان تشییع پیکر مطهر وی ارائه شده است.

یادواره شهدای انقلاب اسلامی: شهید محمدعلی رجایی (جلد ۱)

به اهتمام شجاع‌الدین میرطاوسی. - [تهران]: نهضت زنان مسلمان، (چاپ اول): ۱۳۶۱.

۳۴۶ ص.: مصور، نمونه، عکس. - (نهضت زنان مسلمان؛ دفتر شماره ۲۵۰)

عنوان دیگر: یادنامه‌ی شهید محمدعلی رجایی.

کتابنامه: ص ۳۴۶.

این کتاب، جلد اول از زندگینامه شهید «محمدعلی رجایی» است که از دوران کودکی تا انتخاب کابینه در زمان ریاست جمهوری را در بر می‌گیرد. صفحات ۱۸۹ تا ۲۰۹ کتاب، به جنگ تحمیلی ایران و عراق اختصاص دارد. در این قسمت، طرح مسأله‌ی جنگ ایران و عراق در سازمان ملل و ضرورت شرکت نماینده‌ی ایران در جلسات آن و عزیمت آقای رجایی و بیان نقطه نظرهای دولت ایران بیان شده است. مطالب ایشان در سازمان ملل تحت عنوان‌های «هدف رژیم بعث و اربابانش؛ ادعای رژیم وابسته‌ی صدام، دلایل نقض معاهدات؛ انگیزه‌ی تجاوز رژیم بعث؛ موضع جمهوری اسلامی ایران در قبال جنگ تحمیلی و هدف ایشان از شرکت در شورای امنیت» آمده است. «جلسه‌ی مجلس شورای اسلامی، گزارش سفر به آمریکا، شرح چگونگی آغاز جنگ تحمیلی، گزارش بازدید از جبهه‌ها، کشتار مردم بی‌دفاع و کودکان خردسال، بمباران بیمارستانها و مدارس، فداکاری و از جان گذشتگی رزمندگان و همکاران مردم» بخشهای بعدی مطالب این کتاب هستند. در آخر کتاب، فهرست‌های مختلف آمده است.

[صفحه ۱۰۱۹]

یادواره شهید غلامرضا لاسجردی

تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، واحد فرهنگی دماوند.

۳۹ ص.: مصور، عکس.

شمارگان: ذکر نشده است.

این کتاب که یادواره‌ای از شهید «غلامرضا لاسجردی» است، شامل زندگینامه، وصیتنامه و خاطراتی از شهید است. اشعاری نیز بدون ذکر نام شاعر در وصف شهادت این شهید ارائه شده است. شهید غلامرضا لاسجردی در فروردین ۱۳۴۱ در فیروزکوه به دنیا آمد. وی از مؤسسان سپاه شهر فیروز کوه بود و همچنین مسؤولیت گردان جندالله شهر سقز را نیز بر عهده داشت. وی در تاریخ ۲۵ / ۳ / ۶۲ در روستای ترجان شهر سقز به شهادت رسید. عکسهایی، فاقد زیرنویس، نیز در کتاب به چاپ رسیده است.

یاد یاران، منظومه‌ای در رثای سردار جهادگر شهید مهندس سید محمدتقی رضوی

حمید سبزواری؛ ویراستار: محمدباقر شمسی‌پور. - [تهران]: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۴۵ ص.: (کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان تهران؛ ۵۵) (مجموعه مثنوی سرداران؛ ۱۰).

طراح روی جلد: م. مهاجر.

کتاب در دو بخش تنظیم شده است: بخش اول منظومه‌ای در رثای سردار جهادگر شهید «مهندس سید محمدتقی رضوی» است که

توسط حمید سبزواری سروده شده است و بخش دوم، زندگینامه این شهید است. شهید مهندس سید محمدتقی رضوی در سال ۱۳۳۴ در مشهد متولد شد. پس از طی مدارج تحصیلی، به خدمت اعزام شد و در پی فرمان امام (ره) مبنی بر ترک پادگانها، از پادگان گریخت. پس از پیروزی انقلاب به عضویت جهاد سازندگی درآمد. با شروع جنگ به جبهه رفت و با عضویت در ستاد جنگهای نامنظم دکتر چمران به دفاع از میهن اسلامی پرداخت. وی توانست در عملیاتهای والفجر مقدماتی و والفجرهای دو و سه و چهار موانع آبی را هوشمندانه برطرف کند. شهید رضوی هشتاد ماه از عمر خود را در سمتها و مسؤولیت‌های مختلف در جبهه گذراند و سرانجام در هنگام شناسایی منطقه‌ی عملیاتی کربلای ده در کوههای غرب کشور به شهادت رسید.

یاران امام به روایت اسناد ساواک: حجت‌الاسلام و المسلمین سید علی‌اکبر ابوترابی فرد

مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات. - تهران: وزارت اطلاعات، مرکز بررسی اسناد تاریخی، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۳۶۷ ص.: مصور، عکس، نمونه.

عنوان دیگر: حجت‌الاسلام و المسلمین سید علی‌اکبر ابوترابی‌فرد.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، حاوی اسناد ساواک و دربردارنده‌ی سیر مبارزاتی مرحوم «سید علی‌اکبر ابوترابی‌فرد» در دوران رژیم ستمشاهی است. اسناد به ترتیب تاریخ تنظیم شده و با شرحی در حاشیه، (اعم از زندگینامه‌ی رجال و وقایع تاریخی مرتبط با سند) ارائه شده‌اند. شرحی از زندگینامه‌ی سید علی‌اکبر ابوترابی - شامل دوران تولد، جد پدری، تحصیلات، ازدواج، فعالیت‌های قبل از انقلاب در گروه فداییان اسلام و در جریان پانزده خرداد، دستگیری و زندان، پیروزی انقلاب، آغاز جنگ، دوران اسارت، دوران آزادگی و پایان زندگی - در کتاب ارائه شده است. تصاویری از دوران کودکی، نوجوانی، زندان، اسارت و تشییع جنازه، با زیرنویس، در پایان کتاب آورده شده است. متن پیام مقام معظم رهبری به مناسبت درگذشت ایشان و پدربزرگوارشان نیز ارائه شده است.

[صفحه ۱۰۲۰]

یاران امام به روایت اسناد ساواک: شهید سرافراز دکتر مصطفی چمران

تهران: مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۳۶۱ ص.: مصور، رنگی، نمونه. - (مرکز بررسی اسناد تاریخی؛ ۱۱).

عنوان دیگر: شهید سرافراز دکتر مصطفی چمران.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر سرگذشتنامه‌ای است براساس گزارشات و مکاتباتی که در پرونده‌ی شهد چمران در ساواک موجود بوده است. کتاب، دارای دو بخش و ضمایم پایانی است. محتوای سرگذشتنامه‌ی شهید چمران عبارت است از: دوران کودکی، تحصیل در ایران و آمریکا، فعالیت‌های سیاسی در آمریکا، آموزشهای نطامی در مصر، هجرت به لبنان و فعالیت در لبنان، فقدان امام موسی صدر، انقلاب اسلامی ایران، نبرد در کردستان، ریاست وزارت دفاع، نمایندگی مردم تهران، شورای عالی دفاع، جنگ در خوزستان، ستاد جنگهای نامنظم، پیروزی سوسنگرد، ملاقات با امام (ره)، لحظات قبل از شهادت و نحوه‌ی شهادت. گزارشات و نامه‌های محرمانه‌ی سازمان اطلاعات و امنیت کشور (ساواک) و نمونه‌ی دست خط امام (حکم انتصاب ایشان به وزارت دفاع ملی و تشکیل شورای

عالی دفاع ملی) نیز ارائه شده است. ضمایم شامل تصاویری از شهید در دوران کودکی، نوجوانی، دبستان، دبیرستان دارالفنون، دوران دانشگاه، دوران انقلاب، دوران جنگ در لبنان و جنگ ایران و عراق و مدارک داخلی، خارجی و بین‌المللی است که توسط شهید اخذ شده‌اند.

یاران امام به روایت اسناد ساواک، (کتاب ۰۵)، شهید حجت الاسلام والمسلمین سید عبدالکریم هاشمی‌نژاد

تدوین مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات، تهران: مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات، (چاپ اول): ۱۳۷۷.
بیست و سه، ۸۷۷ ص.: مصور. – (یاران امام به روایت اسناد ساواک، جلد پنجم).
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.
این کتاب، شامل: «زندگینامه، اسناد، مدارک، گزارشات، متن برخی از سخنرانی‌ها، اظهارات، تلگرامها و مکاتبات اداری اداره‌ی شهربانی و سازمان اطلاعات و امنیت کشور از دوران قبل و بعد از انقلاب و شرحی بر مدارک، شهید عبدالکریم هاشمی‌نژاد می‌باشد که بیانگر مبارزات و زندان‌ها، همکاری و رهبری شهید با انقلابیون در دوران قبل از انقلاب برای سرنگونی رژیم ستم شاهی» است. در بخش زندگینامه‌ی شهید، مطالبی درباره ولادت، تحصیل علوم و معارف، ورود به حوزه‌ی علمیه‌ی قم، عزیمت به مشهد مقدس، مبارزات تبلیغی، پیروزی انقلاب، نمایندگی مجلس خبرگان، شروع جنگ (و دیدگاه‌های شهید در این رابطه)، خیانتهای بنی‌صدر و جبهه لیبرالهای سلطنتی و نحوه‌ی شهادت ارائه شده است. در پایان کتاب نیز فهرستی از آثار و تألیفات علمی ایشان به چاپ رسیده است.

یاران امام به روایت اسناد ساواک، (کتاب ۱۰)، نفس مطمئنه، شهید آیهٔ الله سید عبدالحسین دستغیب

تدوین مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات. – تهران: وزارت اطلاعات، مرکز بررسی اسناد تاریخی، (چاپ اول): ۱۳۷۸.
[۷۰۰] ص.: مصور، نمونه، عکس. – (یاران امام به روایت اسناد ساواک، جلد دهم).
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.
این کتاب، شامل «زندگینامه، اسناد، مدارک، گزارشات، متن برخی از سخنرانی‌ها، اظهارات، مکاتبات و نامه‌های اداری اداره‌ی شهربانی و سازمان اطلاعات و امنیت کشور در استان فارس و تهران، همراه با تصاویری از دوران قبل و بعد از انقلاب و شرحی بر مدارک شهید آیت‌الله عبدالحسین دستغیب» است که بیانگر مبارزات و

[صفحه ۱۰۲۱]

زندان رفتن، همکاری شهید با انقلابیون در دوران قبل از انقلاب و رهبری ایشان برای سرنگونی رژیم ستم‌شاهی است. در بخش زندگینامه‌ی شهید که شامل ولادت، تحصیل علم و معرفت، اهمیت دادن به نماز سر وقت، مبارزات شهید با تهاجم فرهنگی غرب و... می‌باشد، بخشی نیز درباره‌ی جنگ تحمیلی عراق علیه ایران و هدایت و مسؤولیت شهید دستغیب در دفاع مقدس ارائه شده است.

یاران امام به روایت اسناد ساواک، (کتاب ۱۵)، شهید راه دانش و فرهنگ، دکتر محمدجواد باهنر

نویسنده مرکز بررسی اسناد تاریخی. – تهران: مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات؛ دفتر نشر فرهنگ اسلامی، (چاپ اول):

.۱۳۷۹

۶۹۶ ص.، ۱۴ ص. تصویر: مصور، عکس، نمونه. - (یاران امام به روایت اسناد ساواک، جلد پانزدهم).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب شامل زندگینامه‌ی شهید دکتر محمدجواد باهنر است به همراه اسناد، مدارک، گزارشات، متن برخی از سخنرانی‌ها، اظهارات تلگرامها و مکاتبات اداری شهربانی و سازمان اطلاعات و امنیت کشور همراه با تصاویری از وی در دوران قبل و بعد از انقلاب و شرحی بر مدارک وی که بیانگر مبارزات و زندانی شدنها، همکاری شهید با انقلابیون و رهبری آنها برای سرنگونی رژیم ستم شاهی است. در بخش زندگینامه مطالب زیر آمده است: شرحی بر ولادت، تحصیل، فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی، حبسها، همکاری با هیئت مؤتلفه و مؤسسه رفاه، ورود به آموزش و پرورش، ممنوع المنبر شدن، عضویت در کمیته‌ی تنظیم اعتصابات، عضویت در شورای انقلاب، تشکیل حزب جمهوری اسلامی، دوران جنگ و نخست وزیری (رخدادها، تدابیر و اقدامات در ارتباط با جنگ)، خصوصیات اخلاقی و نحوه‌ی شهادت. فهرستی از آثار و تألیفات ایشان نیز در کتاب ارائه شده است.

یاس در قفس، داستان زندگی و شهادت غریبانه محمدجواد تندگویان

مولف جواد کامور بخشایش. - تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۸۰.

[۹۶] ص.، [۴] ص. تصویر. - (انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ ۱۲۸: دانستنیهای انقلاب؛ ۱۲).

عنوان دیگر: یاس در قفس (محمدجواد تندگویان).

کتابنامه: ص. [۹۶].

این کتاب، شامل زندگینامه‌ی شهید «محمدجواد تندگویان»، از تولد تا شهادت است. مطالب کتاب عبارتند از: «جواد در یک نگاه، تولد، شکوفایی و تحصیلات، دوران بیماری شدید دانشگاه و دوران مبارزه با رژیم پهلوی، ماجرای دستگیری توسط ساواک، دوران زندان، دیدار مادر و خواهر در زندان با او، زندان، و شکنجه به خاطر برگزاری نماز صبح در زندان، آزادی و ادامه‌ی مبارزات، فعالیت‌های مربوط به دوران انقلاب در سال ۵۷، عضویت در کمیته‌ی استقبال از امام (ره)، تندگویان و وزارت در کابینه‌ی شهید رجایی، نحوه‌ی اسارت، شناسایی جسد شهید در عراق، شهید تندگویان از زبان شکنجه گرش در دوران اسارت، انتقال پیکر شهید به ایران و تشییع جنازه». در پایان نیز عکسهایی از شهید همراه با زیرنویس ارائه شده است. شهید تندگویان، (متولد سال ۱۳۲۹ در تهران) طی دوران تصدی وزارت نفت در سال ۱۳۵۹، در سفری به منطقه‌ی جنوب، به اسارت نیروهای دشمن درآمد و پس از یازده سال تحمل شکنجه و آزار، در اسارت به شهادت رسید. پیکر مطهر وی در سال ۱۳۷۰ به ایران تحویل داده شد.

[صفحه ۱۰۲۲]

یک مرد یک شهر، بر اساس زندگی سردار شهید حاج مهدی کازرونی مسؤول طرح و عملیات لشکر ۴۱ ثارالله

احمد عربلو. - کرمان، لشکر ۴۱ ثارالله ۱۳۷۶.

۲۰۰ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استانهای کرمان و سیستان و بلوچستان: رمان؛ ۷).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: One Man، One City

در این کتاب، نویسنده با استفاده از خاطراتی که از شهید حاج مهدی کازرونی باقی مانده است، داستان زندگی او را بیان می کند. در ابتدا، شرح ظلم ستیزی و مبارزات قبل از انقلاب شهید بر ضد رژیم گذشته آورده شده است.
ادامه‌ی داستان به روزهای سخت کردستان بر می گردد و به زمانی اشاره دارد که اشرار تمام کردستان را ناامن کرده بودند و هیچ کس جرأت حضور در خیابان‌های شهر مهاباد را نداشت. در این حال، حاج مهدی کازرونی، در سن بیست سالگی، مسؤول پایگاه سپاه در شهر می‌شود. نویسنده ضمن بیان شجاعت و شهامت، تلاش شبانه‌روزی، ایثار و از خودگذشتگی شهید به شرح اتفاقات و شرایط سخت این دوران می‌پردازد و پیروزی‌های مکرر و غرورآفرین شهید را به تصویر می کشد. دو خاطره‌ی کوتاه نیز از دوران جنگ تحمیلی و همچنین نحوه‌ی به شهادت رسیدن این شهید گرامی در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل، در انتهای کتاب آمده است.

[صفحه ۱۰۲۳]

زندگینامه، مجموعه‌ها

آوای شهادت: یادنامه شهیدان: یادنامه ۴۳ شهید روستای قراخیل، یادواره شهدا، پایگاه مقاومت بسیج ثارالله قراخیل «شهرستان قائم شهر»

به کوشش اعضای ستاد یادواره و شورای پایگاه ثارالله قراخیل. - تهران: رزمندگان اسلام، (چاپ اول): ۱۳۸۰. ۱۹۰ ص.: مصور، عکس.
طراح روی جلد: علی صاحب‌الزمانی.
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.
این کتاب حاوی شرح حال و مختصری از زندگینامه‌ی ۴۳ شهید روستای قراخیل شهرستان قائمشهر و فرازهایی از وصیتنامه آنان است. اطلاعات ارائه شده برای هر شهید عبارت است از: «نام و نام خانوادگی، سال تولد، محل تولد، میزان تحصیلات، خصوصیات اخلاقی و اجتماعی، فعالیت‌های شهید در جبهه، نحوه‌ی شهادت و تاریخ و محل شهادت». عکس پس از شهادت هر شهید نیز، بدون زیرنویس، ارائه شده است. اسامی برخی از شهدا به قرار زیر است: «آیت‌الله غنی‌زاده، روح‌الله مولایی قراء، دوستعلی ذکریا قراء، محمد بلبلی قراء، محمدابراهیم حیدری، صفرعلی عنایتی، محمدرضا مولایی، درویش علی بابانیا، حسین قربانی، علی حمزه‌خانی، صدرعلی نبی‌پور، انوشیروان (نبی‌الله) مولایی قراء، علی‌محمد خانگی، عیسی صادق‌پور و...»

آینه و شقایق: یادنامه شهدای زن استان تهران

نویسندگان (کمیته علمی و تألیفات، ف. شجری... [و دیگران]؛ با همکاری انتشارات انجمن قلم ایران؛ با مشارکت بنیاد حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس. - تهران: منطقه مقاومت بسیج استان تهران، (چاپ اول): ۱۳۸۱. ۱۹۲ ص.
طرح جلد احمد یداللهی.
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.
این کتاب، حاوی زندگینامه‌ی ۱۴۳ زن شهید استان تهران است که در جریان انقلاب اسلامی ایران، حملات موشکی، بمباران هوایی و تظاهرات برائت از مشرکین (مکه) به شهادت رسیده‌اند. زندگینامه‌ها شامل نام و نام خانوادگی، نام پدر، تاریخ و محل تولد، شغل، تحصیلات، تاریخ و محل شهادت و مختصری از وضعیت خانوادگی آنها است. برخی از شهدا، عبارتند از: «فریده

آقابابـایی، بیتـا ابراهیمی، پروانه ابراهیم‌زاده، آمنه اصـلانی، سـمیه بیـاتی، اعظم بخشـی، زهرا پژدم، لیلاـ جلاـلی، مریم چنگی، الهـام خازنی، شـکوفه خدایاری، شـهلا دشتی، لیلا رنجبر، زهرا سـرایداری، اقدس شهبازی، سهیلا صارمی، فرزانه صدایی، اختر علیا، اکرم عسگریان، و...» زندگینامه‌ها براساس نام خانوادگی شهدا مرتب شده‌اند.

از حماسه برترید: معرفی نمونه‌هایی از زنان سلحشور عرصه‌های انقلاب اسلامی

فریبا ابتهاج شیرازی (به سفارش) بسیج خواهران نیروی مقاومت، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی مقاومت بسیج، ۱۳۷۶. ۱۴۳ ص. - (کنگره بررسی نقش زنان در دفاع و امنیت: ۴).

[صفحه ۱۰۲۴]

هدف این کتاب، به تصویر کشیدن شمایی از چهره‌ی زن در دوران انقلاب اسلامی است و حاوی پانزده شرح حال یا خاطره از زنان سلحشوری است که در دوره‌ی پیش از انقلاب و عصر سازنـدگی نیز خدمات آشـکاری داشـته‌اند. ترتیب قرار گرفتن زندگینامه‌ها، سیر تاریخی انقلاب اسـلامی است. زنـدگینامه‌ها متعلق هسـتند به: «کبری سـیل سـپور (همسـر و همرزم شـهید سـید علی انـدرزگو)؛ کوکب حـاتمی (زنـدانی سیاسـی رژیم شـاه)؛ مریم کـاظم‌زاده (خبرنگـار جبهه و جنگ)؛ سـیده زهرا شـفیع‌پور (امـدادگر جبهه‌ها)؛ معصومه آبـادی (آزاده)؛ فـاطمه کاویـان (جانبـاز شـیمیایی)؛ فروغ منهی (مـادر شـهیدان داوود، رسول و علیرضـا خـالقی‌پور)؛ گیتی ملکشاهیـان (سازنـده‌ی نقشه‌هـای برجسـته‌ی منـاطق عملیـاتی)؛ ثریـا نجاتی (همسـر جانباز)؛ عصـمت احمـدیان (فرجوانی) (مسؤول تدارکات جبهه)؛ سیما کرمی (جهادگر نمونه)؛ مهری برزگر (ضابطیان) مسؤول بنیاد علمی و خیریه‌ی حضرت خدیجه کبری (س))؛ گلرخ آزرمی (همسر مادر، دختر و خواهر شهید و مکتشف)؛ و شهلا حبیبی (اولین مشاور رئیس جمهور در امور زنان).»

اسطوره‌ها

به کوشـش خلیل اسـفندیاری. - تهران: بنیاد شـهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد؛ بنیاد شهید انقلاب اسلامی استان تهران (چاپ اول): ۱۲۶.۱۳۸۰ ص.

شمارگان: ۳۵۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ای از سرگذشـتنامه‌ی نه سردار شهید و زندگینامه و مصاحبه و گفتگو با خانواده‌ی این شهیدان است. سرداران و افرادی از خانواده، که زنـدگینامه‌ی آنها در این کتاب درج شـده است، عبارتند: «از سـردار شـهید حاج احمد آجرلو و پدر او، حاج آقا سـیف‌الله آجرلو؛ سرلشـکر خلبان شـهید عباس بابایی و خانم صدیقه حکمت (همسـر او)؛ سـردار شـهید محمد بروجردی و خانم بی‌غم (همسـر او)؛ سردار شهید غلامعلی پیچک و خانم اکبری (مادر ایشان)؛ سردار شهید محمدرضا دستواره و خانم عذرا رستمیان (همسـر او)؛ سرلشـکر شـهید منصور سـتاری و خانم زواره‌ای (مادر او)؛ سـپهبد علی صـیاد شیرازی و فرزند او، مهدی صیاد شیرازی؛ سردار شـهید علی‌رضا موحد دانش و غلام‌حسـین موحد دانش (پدر او)؛ سردار شهید حاج محمد ابراهیم همت و حاج ولی‌الله همت (برادر او)».

اسوه‌های استقامت: معرفی شهدای گرانقدر فرمانده گردان استان کردستان

به کوشـش معاونت فرهنگی، پژوهشـی اداره کل بنیاد شـهید انقلاب اسـلامی اسـتان کردستان. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی،

نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۸۰. [۱۰، ۱۰۶] ص.: مصور.

کتابنامه: ص. [۱۰۶].

شمارگان: ۱۲۰۰ نسخه.

مجموعه‌ی حاضر حاوی زندگینامه‌ی ۲۳ فرمانده‌ی گردان استان کردستان است. فرازی از بیانات حضرت امام (ره) در جمع گروهی از نمایندگان سازمان پیشمرگان مسلمان کرد، همراه با فرازهایی از پیام مقام معظم رهبری به مناسبت دومین سمینار مسؤولان بنیاد شهید انقلاب اسلامی ارائه شده است. اسامی شهدا عبارت است ز: «محمدباقر رحمانی، ملامصطفی مردوخی، محمد جعفری، عثمان فرشته، جعفر طالبی، یدالله حاجیان، داود زمانی، محمدجمال صالحی، محمدرضا ترابیان، محمدامین رحمانی، سید منصور بیاتیان، پرویز کاکسوندی، حمیدرضا کاوه، غلامعلی بیدی، علی سلیمانپور، مجید لطفی، یوسف افشاریان، احمد کرمی، ابراهیم مرادی، حاج سعید توفیقی، محمدباقر منصوری، جمیل شهسواری و حاج هوشنگ ورمقانی». همچنین تصویر نامه‌ی شهید هوشنگ ورمقانی همراه عکسهایی از فرماندهان شهید با زیرنویس ارائه شده است. در بعضی از زندگینامه‌ها، فرازی از وصیتنامه شهید نیز ارائه شده است.

[صفحه ۱۰۲۵]

اسوه‌های شهادت در اصفهان

مولف واحد فرهنگی بنیاد شهید اصفهان. - تهران: واحد فرهنگی بنیاد شهید مرکز، ۵۱۰.۱۳۶۱ ص.: مصور.

واحد فرهنگی بنیاد شهید اصفهان با در نظر گرفتن رسالت زنده نگه داشتن یاد شهدا و خاطره‌ی رشادت‌ها و شهامتهای شهیدان، دست به تألیف این کتاب زده است. در این کتاب به بررسی زندگی شهیدان اصفهان پرداخته شده است. کتاب براساس تاریخ شهادت شهدا از بدو انقلاب تنظیم شده است. در هر قسمت ضمن ارائه‌ی زندگینامه‌ی کوتاهی از شهید، خصوصیات اخلاقی و رفتاری وی بیان شده و نحوه‌ی شهادت و در بعضی موارد گفتگویی با یکی از افراد خانواده‌ی شهید و وصیتنامه‌ی شهید، نامه‌ها، یادداشتها و مقالاتی از شهید (اگر موجود بوده باشد)، آمده است. عکس شهدا زینت‌بخش صفحات کتاب است و در ابتدای هر قسمت نام هر شهید، تاریخ تولد، تاریخ شهادت، علت شهادت و محل شهادت آورده شده است.

با عاشقان الله

تهران: بنیاد شهید، واحد فرهنگی، ۴۶۰.۱۳۶۲ ص.

مباحث این کتاب عبارتند از: زندگینامه‌ی شهید عبدالمهدی ویسی و آثار و افکار و زندگینامه‌ی عبدالرضا ویسی. پس از درج زندگینامه‌ی کوتاهی از دو شهید نامبرده، آثار شهید عبدالرضا ویسی در سه بخش ارائه شده است. در بخش اول مطالب فلسفی و ایدئولوژیک ایشان (از قبیل: «فلسفه چیست؟»، «احساس مذهبی» و «جهان‌بینی») به چاپ رسیده است. در بخش دوم، مباحث سیاسی (چون: تحلیلی از انقلابهای خارجی، استقلال آفریقا و رهبران آن و نگاهی به تاریخ عراق) مطرح می‌شود و در فصل سوم، مباحث اجتماعی (از قبیل: گذری بر اردوگاه جنگ و گذری به کپرنشینان چهارصد دستگاه و...) آمده است.

باغ شقایق‌ها: یادنامه‌ی شهدای منطقه‌ی حکم‌آباد تبریز

نگارش شهین فرمانبر جهادی. - تبریز: ستاد یادواره‌ی شهدای منطقه‌ی حکم‌آباد تبریز، (چاپ اول):

۵۰۹.۱۳۸۰ ص.: مصور، عکس.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Garden of Roses: In commemoration of the Martys of Hokmad, Tabriz

طراح روی جلد: محسن هادی.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل سرگذشتنامه، خاطرات و فرازهایی از وصیتنامه و دستنوشته‌های ۱۹۷ شهید منطقه‌ی حکم‌آباد تبریز است. سرگذشتنامه‌ها شامل: نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، دوران کودکی، نوجوانی، جوانی، فعالیت‌های قبل و بعد از انقلاب، خاطرات آشنایان و افراد خانواده، تاریخ و محل شهادت، فعالیت‌های دوران جنگ، دستنوشته‌ها وصیتنامه‌ی شهید می‌باشد که به همراه عکس شهید ارائه شده است. ضمیمه‌ای درباره‌ی حکم‌آباد از نقطه نظر آشنایی اجمالی با منطقه‌ی مربوطه و موقعیت طبیعی و جغرافیایی، موقعیت اجتماعی و سیاسی و اماکن دینی و مذهبی ارائه شده است. نمونه‌ی دستخط پیام مرحوم محمدتقی جعفری به نخستین یادواره‌ی شهدای منطقه نیز در کتاب به چاپ رسیده است.

بی کرانه‌ها، خلاصه‌ای از زندگینامه‌ی سرداران شهید سپاه استان تهران

عین‌الله کاوندی؛ ویراستار: حسن یونسی. - تهران: کنگره‌ی بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۲۶ هزار شهید استان تهران، کمیته‌ی انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

[صفحه ۱۰۲۶]

۵۵۹ ص.: مصور عکس. - (کنگره‌ی بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۲۶ هزار شهید استان تهران؛ ۷۰: زندگینامه‌ی سرداران شهید؛ ۱۰).

طراح جلد: مصطفی گودرزی.

شمارگان: ۱۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب حاوی زندگینامه‌ی ۸۱ نفر از سرداران شهید روحانی و سپاهی استان تهران است. مؤلف کتاب معتقد است سرداران شهیدی که در این کتاب از آنها یاد شده است، از لحاظ اخلاق، تقوا و تعبد در مقام والایی قرار داشته‌اند. صفا و صمیمیت آنها بسیار زیاد، ساده‌زیستی آنان زبانزد همگان و شجاعت و شهامت آنها به یاد ماندنی بوده است. زندگینامه‌ها شامل اطلاعاتی از تولد، دوران کودکی، نوجوانی و جوانی، تحصیلات و مبارزات (در دوران قبل و بعد از انقلاب)، مسؤولیت‌ها و فعالیت‌ها در زمان حیات، ویژگی‌های اخلاقی و چگونگی و محل شهادت این سرداران شهید است. اسامی بعضی از سردارانی که زندگینامه‌ی آنها در این کتاب آمده است عبارتند از: «حجت‌الاسلام محلاتی، حجت‌الاسلام میثمی، کلاهدوز، محمد بروجردی، حسن باقری، رضا چراغی، احمد متوسلیان، محمدابراهیم همت، ناصر کاظمی، یدالله کلهر، محمدرضا دستواره و...».

پاسداران حماسه‌ی شهادت

[مولف] هیأت تحریریه واحد فرهنگی بنیاد شهید. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، واحد فرهنگی، ۱۳۶۱.

۹۷ ص.: عکس. - (انتشارات واحد فرهنگی بنیاد شهید؛ ۳).

کتاب «پاسداران حماسه‌ی شهادت» یادواره‌ای است که به مناسبت چهارمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی تهیه شده است. کتاب با مقاله‌ای درباره شهادت در اسلام شروع می‌شود که بر معنای شهید و شهادت و تأکید بر مقام شهید شروع می‌شود و سپس اطلاعات مربوط به شصت نفر از شهدای دوره‌ی انقلاب و جنگ تحمیلی ارائه می‌شود. این اطلاعات عبارتند از: شرح حال مختصری از زندگی، ویژگی‌های اخلاقی و رفتاری، فعالیت‌ها و مبارزات، فعالیت در جبهه‌ها، نحوه‌ی شهادت و فرازهایی از وصیتنامه‌ی هر شهید همراه با عکس وی. در پایان کتاب نیز دو قطعه شعر، (یک قطعه شعر از یک شهید و قطعه‌ی دیگر، از یک رزمنده) به چاپ رسیده است.

پاک باش و خدمتگذار: ویژه چهلمین روز رحلت آیت الله سید عباس ابوترابی و حجت الاسلام سید علی‌اکبر ابوترابی

عبدالمجید رحمانیان. - تهران: امید آزادگان، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۱۳۶ ص.: مصور، عکس.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

حجت‌الاسلام سید علی‌اکبر ابوترابی در سال ۱۳۱۸ در قم متولد شد. وی در ۲۶ آذر ماه ۱۳۵۹ در پی یک مأموریت شناسایی، به اسارت نیروهای بعثی در آمد و پس از پانزده ماه زندانی بودن در سلول انفرادی و تحمل شکنجه‌های سخت و توانفرسا به اردوگاه منتقل شد. او در اردوگاههای عنبر، موصل یک، سه و چهار، رمادیه، تکریت پنج، هفده و هجده و سلولهای اردوگاههای بغداد زندانی بود و سرانجام پس از ده سال اسارت به میهن اسلامی بازگشت و از طرف رهبر معظم انقلاب به نمایندگی رهبری در امور آزادگان منصوی شد. وی در تاریخ ۱۲ / ۳ / ۱۳۷۹، زمانی که همراه پدرش عازم مشهد مقدس بود، بر اثر تصادف، شهید شد. کتاب حاضر شامل «پیام تسلیت مقام معظم رهبری به مناسبت درگذشت او و پدر بزرگوارش، شمه‌ای از زندگی آیت‌الله سید عباس ابوترابی، نگاهی کوتاه به زندگینامه‌ی سید آزادگان، خاطره‌های حجت‌الاسلام سید محمد ابوترابی از برادر خود، نحوه‌ی اسارت، خاطره‌های فرزند او و...» است.

[صفحه ۱۰۲۷]

پانزده آیه: گزیده‌ای از زندگینامه‌ی و خاطرات پانزده سردار شهید استان خراسان

تدوین علیرضا مهرداد برای معاونت ادبیات کنگره بزرگداشت سرداران شهید و بیست و سه هزار شهید استان خراسان؛ ویراستار هادی عرفانیان. - مشهد: معلی، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۲۲۰ ص.: مصور (رنگی). - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید و بیست و سه هزار شهید استان خراسان).

طراح روی جلد: خسرو زینال‌پور.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی زندگینامه، خاطرات، مناجات‌نامه، سخنان و متن وصیتنامه پانزده سردار شهید از استان خراسان است. زندگینامه شامل اطلاعاتی درباره‌ی تولد، دوران کودکی و نوجوانی، تحصیلات، فعالیت‌ها در دوران قبل و بعد از انقلاب، فعالیت‌ها در جبهه، عملیاتی که در آن حضور داشته‌اند، ویژگی‌ها و سجایای اخلاقی و تاریخ و نحوه‌ی شهادت است. تصاویری نیز در ارتباط

بـا این سـرداران در کتاب به چاپ رسـیده است. اسامی برخی از این سـرداران شـهید عبارت است از: «محمود کاوه (فرمانـده‌ی تیپ ویژه‌ی شـهدای کردسـتان)، محمد فرومندی (جانشـین لشکر پنج نصر)، ولی‌الله چراغچی (جانشین لشکر پنج نصر)، ابوالفضل رفیعی سیج (جانشین لشکر پنج نصر)، عبدالحسین بروسی (فرمانده‌ی تیپ ۱۸ جواد الائمه (ع))....».

پرچمداران خورشید: یادواره‌ی سه علمدار شهید دفاع مقدس، حاج محمد بروجردی، محسن وزوایی و حسین قجه‌ای

مولف حسین بهزاد. - تهران: کتاب صبح، ۱۳۷۵.

۷۸ ص.: عکس.

مندرجات: مسیح مسلح کردستان؛ فاتح بلندای بازی دراز؛ غضب همت، سوگند حسین.

در این کتاب زندگینامه‌ی سه سـردار شهید «محمد بروجردی، محسن وزوایی و حسین قجه‌ای» از ولادت تا شهادت، به چاپ رسیده است. مسـیح مسـلح کردسـتان عنوان زندگینامه‌ی حاج محمد بروجردی است که از بنیانگذاران سپاه، بانی قرارگاه حمزه سیدالشهدا (ع) و تیـپ ویژه‌ی شـهدا بـوده اسـت. او در عملیاتهـای بسیاری از جمله تثبیت فتـح بسـتان، نـبرد طریق‌القـدس، مطلع‌الفجر، محمد رسول‌الله (ص) و فتـح‌المبین شـرکت داشت و برخی از آنهـا را نیز رهبری کرد. سـجایا و ویژگی‌هـای اخلاقی او نیز به نقل از مادر، همرزمان و شاگردان وی در کتاب ذکر شده است. «فاتح بلندای بازی دراز» زندگینامه‌ی سردار محسن وزوایی، پرچمدار فتح لانه‌ی جاسوسـی آمریکا و بنیانگذار لشـکر ۱۰ سیدالشـهدا، است. او فرمانـدهی عملیـات مطلع‌الفجر را بر عهـده داشت و در عملیـات فتح المبین نیز شرکت داشت و در عملیات الی بیت المقدس به شهادت رسید.

«غضب همت، سوگند حسـین» مجموعه خاطراتی است در ارتباط با سـردار حسـین قجه‌ای و مقاومت دلاورانه او و گردانش (گردان سلمان)، در عملیات الی بیت المقدس.

پرواز پروانه‌ها: زندگینامه‌ی شهیدان سرافراز: قجه‌ای، چراغی و حاجی پور

نویسـنده حمید داودآبادی؛ ویراسـتار علی موذنی. - [تهران]: کنگره بزرگداشت سـرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۹۱ ص.، [۵] ص. تصـویر: عکس. - (کنگره بزرگـداشت سـرداران شـهید سـپاه اسـتان تهران؛ ۷۷) (مجموعه زندگینامه‌ی سـرداران شهید: [ج. ۱۲]).

طراح روی جلد: مصطفی گودرزی.

[صفحه ۱۰۲۸]

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، سرگذشـتنامه‌ی سه فرمانده‌ی شـهید است. در این سرگذشـتنامه‌ها، اطلاعات شناسنامه‌ای آنها، فعالیت‌ها و مسؤولیت‌هایی که قبـل از رفتن به جبهه در اختیـار داشـته‌اند، مسؤولیت آنهـا در جبهه، عملیـاتی که در آن شـرکت داشـته‌اند و در نهـایت، نحوه‌ی شهادت و وصـیتنامه‌های آنها آورده شـده است. برای مثال، در زنـدگینامه‌ی شـهید حسـین قجه‌ای آمده است که: شـهید، متولد سال ۱۳۳۷ در زرین‌شـهر اصـفهان بـود و مقامهـایی را در مسابقـات کشـتی کسب کرده بـود. مـدتی فرمانـده‌ی سپاه زرین‌شـهر بـود. در کردسـتان با اشرار و منافقین جنگید. او در عملیات محمد رسول‌الله (ص)، عملیات فتح المبین و عملیات بیت المقدس شرکت داشت

و در همین عملیات به شهادت رسید. متن نامه‌ی شهید به خانواده‌اش به همراه وصیتنامه وی نیز در کتاب به چاپ رسیده است.

پرواز در خون

به کوشش حسین انجم شعاع. - قم: نشر روح، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

[۱۴۳] ص.: مصور، نمونه، عکس.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

این مجموعه، شامل گزیده‌ای از آثار و نوشته‌های طلبه‌ی شهید عباس انجم شعاع (متولد ۱۳۴۶ در کرمان و شهید در تاریخ ۲۳ / ۳ / ۶۷ در منطقه‌ی شلمچه، عملیات بیت المقدس هفت) و بردار شهید، رضا انجم شعاع (متولد ۱۳۴۸ در کرمان و شهید در ۲۵ / ۱۲ / ۶۶، در عملیات والفجر ده منطقه‌ی خرمال عراق) است که به صورت پراکنده در لابه‌لای اوراق و کتب خود یادداشت کرده‌اند. مطالب در شش بخش ارائه شده‌اند: «بخش اول: دیدگاههای چند تن از علما درباره‌ی شهید و شهادت؛ بخش دوم: مجموعه‌ی نامه‌ها و وصیتنامه‌های شهید؛ بخش سوم: سروده‌های شهید بعد از شهادت برادرش؛ بخش چهارم: سفارشهای شهید به خودش، نیایش شهید و آخرین نیایش او؛ بخش پنجم: دیدگاه شهید درباره‌ی خودکشی و غرور، راه سعادت، ارزش روح و...؛ بخش ششم: زندگینامه‌ی شهید رضا انجم شعاع، گزیده‌ای از آخرین نامه‌ی شهید رضا انجم شعاع، تصویر اسناد و مدارک و دستخط برادر شهید و متن وصیتنامه شهید عباس انجم شعاع».

پویندگان راه حسین: شهدای ارتش ۲۰ میلیونی

تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۶۱؟. م، ۱۰۳ ص. (گلبرگهای انقلاب؛ ۲).

کتابنامه: ص. ل - م.

کتاب با مقدمه‌ای درباره شهید و شهادت شروع می‌شود که در آن روایاتی از حضرت رسول اکرم (ص) در باب مقام و ارزش شهید آمده است. علاوه بر آن فرازهایی از بیانات حضرت امام خمینی (ره) در مراسم مختلف در همین باب و در باب تکلیف الهی جهت حفظ اسلام نیز در مقدمه نقل شده است. متن کتاب حاوی زندگینامه و وصیتنامه‌های ۲۳ تن از پاسداران شهید انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی است. تصاویر این شهدا نیز در کتاب چاپ شده است.

پیام سرخ زهرائیان

[گرد آورنده] سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. - [تهران]: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، [بی‌تا]. ۹۱ ص.: عکس.

این کتاب مجموعه‌ای از زندگینامه‌ها و وصیتنامه‌های شهیدان دفاع مقدس است. هر یک از این شهیدان در

[صفحه ۱۰۲۹]

وصیتنامه‌ی خود پیامی داده یا سفارشی به بازماندگان کرده‌اند. این پیام‌ها گردآوری شده و به صورت مجموعه‌ی حاضر در اختیار قرار گرفته است. مهم‌ترین وجوه مشترک موضوعی این پیامها عبارتند از: ناظر دانستن خدا در اعمال؛ کار کردن برای خدا؛ اطاعت از ولایت فقیه که تداوم راه انبیاء است؛ اطاعت از رهبری حضرت امام (ره)؛ جنگیدن با دشمنان اسلام تا آخرین نفس؛ به یاد داشتن معاد و روز قیامت به جهت دوری از گناه؛ الگو و نمونه قرار دادن حضرت زهرا (س) و حضرت زینب (س) و پای گذاردن در راه

آنـان بـا حفـظ حجـاب و تربیت اولاـد صالـح؛ برپـا داشـتن نماز، خصوصا نماز شب، و گرفتن روزه؛ طلب مغفرت با خلوص نیت؛ و خواندن قرآن و عمل کردن به آن؛ شرکت در جلسات مساجد. عکس هر شهید در کنار زندگینامه‌ی شهید آورده شده است. اسامی تعدادی از شهیدان به قرار زیر است: حسین ناجی، محمدرضا دهقانیان‌پور، منصور افشارنیا، غلامعلی قنادان و....

پیام شهیدان شهرستان دیر (جلد ۱)

[گردآورنده]: واحد فرهنگی بنیاد شـهید انقلاب اسـلامی (دیر). - [شهرسـتان دیر]: بنیاد شـهید انقلاب اسـلای، بنیاد شهید شهرستان دیر، واحد فرهنگی، ۱۳۷۳.

۱۳۲ ص. مصور: عکس، نقشه.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

مندرجات: قسمتی از وصیتنامه اولین شهید محراب، حضرت علی (ع)، به فرزندش امام حسن (ع)؛ گزیده‌ای از وقایع انقلاب اسلامی در بنـدر دیر؛ بخشـی از وصـیتنامه‌ی حضـرت امـام خمینی (ره)؛ شـهدای انقلـاب اسـلامی؛ شـهدای جنگ تحمیلی؛ شـعر: (شـهیدان خدایی)؛ شعر: (فیض روح‌الله)؛ جاویدان گمنام؛ آشنایی اجمالی با شهرستان دیر.

در ایـن کتـاب پس از ارائه گزیـده‌ای از وصـیتامه‌های حضـرت علی (ع) و حضـرت امـام خمینی (ره) و گزیـده‌ای از وقـایع انقلـاب اسـلامی در شهرسـتان دیر، زنـدگینامه‌ی شـهیدان ایـن بنـدر بـه چـاپ رسـیده است. بخش زنـدگینامه‌ی شـهیدان شامـل مشـخصات شناسـنامه‌ای هر شـهید، محل زندگی و محل شـهادت او و همچنین فرازهایی از وصـیتنامه‌ی هر شهید می‌باشد. علاوه بر آن تا جایی که امکان‌پذیر بوده عکس هر شـهید نیز در کنار زندگینامه‌ی وی، زینت بخش هر صـفحه شده است. در انتهای کتاب دو قطعه شعر درباره شهیدان چاپ شده است و در بخش پایانی کتاب به شرح موقعیت جغرافیایی شهرستان دیر پرداخته شده و توضیحات اجمالی جهت آشنایی خواننده با این بندر ارائه شده است.

پیامی از لاله‌های سرخ، یادواره شهدای پارس خودرو

تهیه و تنظیم: انجمن اسـلامی کارکنان شـرکت پارس خودرو. - تهران: انجمن اسـلامی کارکنان شـرکت پارس خودرو، [بی‌تا]. ۷۸ ص.: عکس.

این کتـاب یادواره‌ی شـهدای شـرکت پارس خودرو از سال ۱۳۵۷ لغایت ۱۳۶۷ می‌باشـد که طی ده سـال مبـارزه در دوران انقلاب اسلامی و دفاع مقدس در برابر استکبار جهانی شهید شده‌اند. در ابتدا خلاصه‌ای از تاریخچه‌ی پارس خودرو و تولیدات شرکت بیان شده و سپس عکس و گزیده‌ای از زندگینامه و ویژگی‌های کارمندان و کارگردانی که در نبردهای خیابانی با رژیم شاه در تهران و در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل به شهادت رسیده‌اند، ذکر شده است. همچنین فرازهایی از وصیتنامه‌ی شهیدان این شرکت - که در جبهه‌های جنگ با رژیم بعث عراق و عملیات مرصاد به شهادت رسیده‌اند - آمده است.

[صفحه ۱۰۳۰]

پیشگامان تطهیر دانشگاه با شهادت

انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه تهران. - [تهران: انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه تهران، بی‌تا]. ۷۰ ص.

شمارگان: ذکر نشده است.

کتاب، حاوی زندگینامه‌ی یازده تن از شهدای جبهه‌های نبرد حق علیه باطل است که همگی قبل از اعزام به جبهه‌ی سوسنگرد، در جبهه‌ی دانشگاه به انجام وظیفه دینی و ادای تکلیف انقلابی خود اشتغال داشتند. در این کتاب، زندگینامه‌ی شهیدان، نحوه‌ی شهادت و ایثارگری و شجاعت آنان در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل آورده شده و شتاب آنان برای حضور در جبهه به تصویر کشیده شده است. در صورت موجود بودن وصیتنامه‌ی شهید، آخرین وصایای آنان نیز زینت بخش کتاب گشته است. در چند مورد هم از زبان پدر شهید، یا دوستان آنها سخنانی در جهت بیان روح والای شهیدان ارائه شده است. نام شهیدان عبارت است از: ماجد گچی (۱۳۵۹ – ۱۳۳۸)، حمیدرضا ارجمند کرمانی (۱۳۵۹ – ۱۳۴۰)، ناصر منشی (۱۳۵۹ – ۱۳۳۸)، علیرضا امامی، (۱۳۵۹ – ۱۳۳۹)، علی حاتمی (۱۳۵۹ – ۱۳۳۷)، فضل‌الله عابدینی و حسین نیک‌بین (۱۳۶۰ – ۱۳۳۷)، محمد هدایتی (۱۳۶۰ – ۱۳۳۷)، علی‌اکبر پیرویان (۱۳۶۰ – ۱۳۳۸)، حمید سلمانزاده (۱۳۶۰ – ۱۳۳۶) و نورالله میرزایی‌پور (۱۳۵۹ – ۱۳۳۷).

پیشگامان شهدای دانش‌آموز گیلان

به کوشش محمدهادی رنگرزیان، اسماعیل فاضلی، تهیه و تنظیم اداره کل بنیاد شهید استان گیلان، معاونت فرهنگی پژوهشی. – تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۴۴.۱۳۷۹ ص.: مصور، عکس، جدول.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی سرگذشتنامه، خاطرات و منتخبی از وصیتنامه‌های برگزیده‌ی شهدای دانش‌آموز استان، همراه با فهرست کاملی از مشخصات شهدای دانش‌آموز، به تفکیک شهرستانهای استان (صومعه‌سرا، لاهیجان، سیاهکل، رشت، لنگرود، رودسر، فومن، تالش، بندر انزلی، ماسال، آستانه اشرفیه، رودبار، منجیل و آستارا) است. اطلاعات شهدای برگزیده، شامل موارد زیر است: «نام، نام خانوادگی، نام پدر، تاریخ و محل تولد، تاریخ و محل شهادت و محل دفن، مختصری از زندگینامه‌ی دوران کودکی، جوانی و خاطراتی از شهید و در برخی موارد، وصیتنامه». اطلاعات فهرست شهدای شهرستانها شامل: «نام و نام خانوادگی، نام پدر، تاریخ تولد، پایه‌ی تحصیلی، تاریخ و محل شهادت» است.

تبارنامه خونین: یادنامه شهدای سانحه هوایی و روحانیون شهید در جبهه و جنگ

ستاد برگزاری مراسم روز روحانیت و جنگ تحمیلی. – [تهران]: ستاد برگزاری مراسم روز روحانیت و جنگ تحمیلی، [۱۳۶۶؟].

۵۲ ص.: عکس.

شمارگان: ذکر نشده است.

کتاب، با پیام حضرت امام خمینی به مناسبت سانحه‌ی هوایی و شهادت شهید محلاتی و همراهانش آغاز شده است. سپس زندگینامه‌ی ۳۵ نفر از روحانیون شهید جبهه‌های نبرد حق علیه به چاپ رسیده است. زندگینامه‌ها شامل اطلاعاتی درباره‌ی تاریخ و محل تولد، میزان تحصیلات، وضع زندگی، خلاصه‌ای از فعالیت‌ها و مبارزات در زمان طاغوت، نقش این شهیدان در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل و مسؤولیت‌هایی است که هر یک از آنان بر عهده داشته‌اند. قطعه عکسی از هر یک از این شهیدان نیز زینت بخش زندگینامه‌ی هر یک از آنها شده است. علاوه بر شهید محلاتی، اسامی روحانیون گرانقدری چون شهید حجت‌الاسلام مهدی شاه‌آبادی، شهید حجت‌الاسلام حاج

[صفحه ۱۰۳۱]

شیخ عباس شیرازی، شهید حجت‌الاسلام شیخ عبدالله میثمی، شهید سید حسن شاهچراغی و... به چشم می‌خورد. در پایان کتاب، عکس و اسامی تنی چند از شهیدان روحانی دیگر نیز به چاپ رسیده است.

تذکره عشاق

نوشته رنجبر گل‌محمدی؛ با مقدمه‌ای از غلامحسین رفیعا. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات آیینی، (چاپ اول): ۲۵۶.۱۳۷۷ ص.: مصور، عکس.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Memorirs of the Velayat eulogists: A Collection of interviews with household eulogists

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب، شامل مصاحبه‌هایی است که با دوازده مداح و مرثیه سرای اهل‌بیت (ع) به عمل آمده است. مجموعه شامل شرح حال و زندگی آنها است. این مداحان عبارتند از: «مرشد امیر اسلامی، نادعلی کربلایی، مهدی آصفی، احمد صالح، هاشمی دانا، علامه مداح، حسن ارضی (حاج منصور ارضی)، حاج علی عرب، حاج سید حسن معطر، حاج حسین حسینی زاهد، حاج حسن ناظم و حاج حسن محمدی (دولابی)». «نقش مداحی در جنگ و دفاع مقدس» از جمله سؤالات مطرح شده در این مصاحبه‌ها است و هر یک از مداحان، نظر خود را در خصوص نقش عاشورا و نهضت امام حسین (ع) در جبهه‌ها و اثر آن را بر رزمندگان بیان کرده‌اند.

جان باختگان مسیحی، لاله‌های سرخ انقلاب

واحد زبان‌های ملی و برون مرزی صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران. - تهران: سروش (صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران)، ۳۱.۱۳۶۳ ص.

کتاب در مورد فداکاری و جانبازی مسیحیان ایران است و هدف از تهیه و تنظیم آن، کوشش در راه معرفی هر چه بیشتر شهدای انقلاب اسلامی ایران و شناساندن جانباختگان ارمنی است. محتویات کتاب قبلا به صورت برنامه رادیویی پخش شده است. نام ده نفر شهید مسیحی و شرح کوتاهی از زندگی هر کدام از آنها و محل شهادت و عملیاتی که در آن شرکت داشتند، در کتاب آمده است.

جاودانه‌های تاریخ: (جلد ۳): شهدای شهرستان گچساران

تهیه و تنظیم ستاد تدوین و نشر آثار شهیدان (روحانیان جانباز و بسیجی). - (بی‌جا): مجمع فاتحین (طلاب استان کهکیلویه و بویراحمد)، قم: حوزه علمیه، ستاد تدوین و نشر آثار شهدا، ۱۳۷۴. (۲۴)، ۴۲۳. ص.: مصور، عکس، جدول.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

جلد سوم کتاب جاودانه‌های تاریخ، به شهدای شهرستان گچساران اختصاص دارد. اطلاعات کتاب، که مربوط به ۴۲۰ شهید این شهرستان است، از طریق مصاحبه‌ی حضوری با خانواده و بستگان درجه‌ی اول شهید و نیز با استفاده از پرونده‌ها و اسناد موجود در بنیاد شهید شهرستان گچساران گردآوری شده است. این مطالب به ترتیب تاریخ شهادت (روز، ماه، سال) تنظیم شده و شرح حال کوتاهی از هر شهید با مشخصات شناسنامه‌ای، شغل و وضعیت تأهل، تاریخ و محل شهادت، و همچنین فرازی از وصیتنامه شهید همراه با تصویر وی در کتاب آورده شده است. در ابتدای کتاب، مقام شهید در قرآن و احادیث و پیام حضرت امام خمینی (ره) به

خانواده‌ی محترم شـهدا، مفقودین، اسراء، جانبازان و مجروحین آمده است. شـهید و شـهادت در کلام حضـرت امام و نیز اطلاعاتی درباره‌ی استان کهکیلویه و بویراحمد و شهرستان گچساران نیز از دیگر مطالب کتاب آمده است. در پایان کتاب نیز «تقویم

[صفحه ۱۰۳۲]

عملیات لشـکریان اسـلام در هشت سال دفاع مقـدس» و «بخشـی از نتایـج حاصـله از عملیات و نبردهای عمـده رزمندگان اسـلام» به صورت جدولهایی به چاپ رسیده‌اند.

جرعه عطش

خدیجه ابول‌اولا. - تهران: شادرنگ، (چاپ اول): ۲۰۷.۱۳۸۰ ص.: تصویر، عکس (رنگی).
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.
به مناسبت کنگره بزرگداشت سرداران شهید و ۲۳۰۰۰ شهید استان خراسان.
کتاب حاضـر، زنـدگینامه، خاطرات و برگزیـده‌ای از وصـیتنامه چهار شـهید است که در چهار بخش مجزا (هر بخش مربوط به یک شهیـد) ارائه شـده است. بخشـهای کتاب عبارتنـد از: «۱. شـهید امیر نظری نـاظرمنش (متولـد سال ۱۳۴۳ در مشـهد، قـائم مقام واحد تخریب تیپ ۲۱ امام رضا که در اسفند ۱۳۶۵ در منطقه‌ی شلمچه به شهادت رسید)؛ ۲. شهید سید محسن حسنی (متولد سال ۱۳۴۳ در مشـهد، مربی تاکتیک سپاه و فرمانده گردان روح‌الله که در سال ۱۳۶۵ در منطقه‌ی مهران به شهادت رسید)؛ ۳. شهید سید هاشم آراسته (متولد سال ۱۳۴۱ در مشـهد، مسؤول تبلیغـات واحـد تخریب که در جزیره‌ی مجنون سال ۱۳۶۵ به شهادت رسید)؛ ۴. شهید محمـدتقی مـددی قالیباف، (متولد سال ۱۳۴۴ در تهران، فرمانـده‌ی توپخـانه تیپ ۲۱ امـام رضـا (ع) که در سـال ۱۳۶۶ در منطقه‌ی عملیاتی نصـر هشت به شهادت رسید)». در پایان کتاب، عکسهایی از شهیدان ارائه شده است. خاطرات به نقل از پدر، مادر، خواهر، برادر، دوستان، آشنایان، همرزمان و خود شهید ارائه شده‌اند.

چهار فصل عشق: شهادت نامه شهدای زن استان خراسان

تحقیق بسـیج دانشجویی سپاه منطقه‌ی خراسان؛ کمیته علمی ستاد یادواره شهدای زن استان خراسان؛ تدوین سعید موسوی، غلامرضا هنرور ترشیزی؛ ویراسـتار سعید موسوی. - مشهد: کنگره بزرگداشت سرداران شهید و ۲۳ هزار شـهید استان خراسان؛ سنبله، (چاپ اول): ۱۹۰.۱۳۸۱ ص.
طراح رو جلد: سعید بابایی.
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.
این کتاب، زندگینامه‌ی مختصر ۸۱ شـهید زن مسـلمان بوده، در چهار فصل مجزا تنظیم شده است: «فصل اول: شهدای صدر اسلام؛ فصل دوم: شـهدای انقلاب اسـلامی ایران؛ فصل سوم: شـهدای دفاع مقـدس و فصل چهارم: شـهدای فریاد برائت در مکه‌ی مکرمه». اطلاعـات ارائه شـده در زنـدگینامه‌ها، شامـل: نـام و نـام خـانوادگی، نام پـدر، تاریـخ و محل تولـد، تاریـخ و محل شـهادت، دوران کودکی، جوانی، فالیت‌های فرهنگی، دینی و سیاسـی و نقل یک خاطره‌ی مختصـر یا بیان و گفته‌ی شـهید» است. اسامی چنـد تن از شهـدای دفاع مقـدس به قرار زیر است: «فخرالسادات کفاش حسـینی، فاطمه رضایی، طاهره ذبیحی، گلدسـته محمدیان، مریم نعمتی چعبی، بی‌بی معصومه محمدی سرتنگلی، عطیه آلبوعبادی، معصومه وفادار، فاطمه ذبیحی، زهرا ذبیحی و...».

حدیث سبز قبایان بهشت

گردآورنده: کانون فرهنگی هنری الغدیر مسجد حسینی دزفول. - قم: نهاوندی، (چاپ اول): ۱۲۰.۱۳۷۸ ص.
شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.
مجموعه‌ی حاضر، یادنامه‌ی شهدای گرانقدر شهرستان دزفول است که در سه بخش تنظیم شده است. بخش اول

[صفحه ۱۰۳۳]

کتاب به معرفی شهدای عملیاتها، بخش دوم به معرفی شهدای حضور در خط پدافندی جبهه و بخش سوم به معرفی شهدایی اختصاص یافته که در اثر حملات موشکی، هوایی و توپخانه دشمن به شهادت رسیده‌اند. هر معرفینامه شامل: «نام و نام خانوادگی، نام پدر، تاریخ و محل تولد، تاریخ و محل شهادت، نام عملیات، محل دفن و سن شهید در هنگام شهادت» است. در برخی موارد، عکسی از شهید نیز همراه زندگینامه چاپ شده است. پس از معرفینامه‌ی مختصر، بخشی از وصیتنامه یا یادنامه‌ی هر شهید نیز به چاپ رسیده است. در لابه‌لای کتاب نیز اطلاعاتی درباره‌ی عملیاتهای مختلف رزمندگان داده شده است.

حکایت مردان مرد، زندگینامه‌ی شهیدان سرافراز، علی اصغر رنجبران، قهرمانی، زمانی، تهرانی

گلعلی بابایی؛ ویراستار محسن پرویز. - [تهران]: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۷.
۱۵۰ ص.، [۳] ص.: عکس. - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان تهران؛ ۸۲) (مجموعه زندگینامه سرداران شهید؛ [ج. ۱۷]).
کتاب، حاوی چهار بخش است: هر یک از این بخشها به زندگینامه‌ی یک شهید اختصاص دارد. در هر بخش، اطلاعات مربوط به فعالیت‌ها، ویژگی‌ها و خصوصیات هر یک از شهیدان «علی‌اصغر رنجبران (کمانگیر کانی‌مانگا)، اسماعیل قهرمانی، حسن زمانی و جعفر تهرانی» و مسؤولیت‌های آنان طی دوران انقلاب و در جبهه‌های نبرد ارائه شده است. همچنین عملیاتهایی که در آنها شرکت داشته‌اند، برشمرده شده و نحوه‌ی شهادت آنها بیان می‌شود. در پایان بخش چهارم نیز خاطراتی از مادر و خواهرزاده‌ی گرامی «شهید جعفر تهرانی» درباره‌ی وی نقل گردیده است.

حماسه آفرینان پیر بازار

محقق و نویسنده قاسم غلامی گیلانی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۸۱، ۱۳۰، [۱۵] ص.: عکس، نقشه.
کتابنامه: ص. ۱۳۰، همچنین به صورت زیرنویس.
شمارگان: ۱۲۰۰ نسخه.
این کتاب، در سه فصل و ضمائم، شامل زندگینامه‌ی ۸۳ شهید محله‌ی پیر بازار رشت است. فصل اول، مطالبی درباره‌ی دهستان پیر بازار از نقطه نظر جغرافیایی و تاریخی در دوره‌های صفوی، قاجار، نهضت جنگل، جنگ جهانی دوم و دوران انقلاب ارائه می‌دهد و در فصل دوم، زندگینامه‌ها به ترتیب نام خانوادگی آمده است. اطلاعات هر زندگینامه شامل: «نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، دوران کودکی و جوانی، فعالیت‌ها در دوران قبل و بعد از انقلاب و دفاع مقدس، تاریخ و محل شهادت» است. فصل سوم

شامل آثار و یادگارهایی از شهداست (اشعار، کلمات قصار، جملات خبری، وصیتنامه، نشانه‌ها و سمبل‌های مزار شهدا، آرمها و...). در پایان کتاب نیز تصاویر منتخبی از شهدا به صورت انفرادی و هنگام اعزام، در منطقه و هنگام تشییع با زیرنویس ارائه شده است.

حماسه دارخوئین

تهیه و تنظیم: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی منطقه ۲. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۳۹۴.۱۳۶۱ ص.: مصور، عکس، نقشه.

شمارگان: ۲۰۰۰۰ نسخه.

این کتاب در مورد شهدای عملیات فرمانده کل قوا - خمینی روح خدا (دارخوئین) است که در تاریخ ۱۱ / ۳ / ۶۰

[صفحه ۱۰۳۴]

در منطقه‌ی دارخوئین انجام گرفت. در جمع‌آوری مطالب این کتاب شهید حسن ارکدستانی فعالیت زیادی داشت. در ابتدا وصیتنامه شهید ارکدستانی و مقدمه‌ای از حضرت آیت‌الله مشکینی و حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی در رابطه با این عملیات و شمه‌ای از اوضاع جبهه قبل از حمله، عملیات، و اوضاع جبهه پس از عملیات، گزارش این عملیات در روزنامه جمهوری اسلامی و کیهان و در هفته نامه کلیز اشتات السنایگر چاپ آلمان در اوت ۳۰ / ۸ / ۱۹۸۱ آمده است. سپس متن دستخط حضرت امام (ره) و آیةالله منتظری در مورد شهدای انقلاب اسلامی و پس از آن خلاصه‌ای از زندگینامه، شامل اطلاعات شناسنامه‌ای و متن کامل وصیتنامه و عکس ۷۷ تن از شهدای این عملیات و نیز تصاویری از منطقه‌ی دارخوین و عملیات فرمانده کل قوا آمده است.

حماسه ذوالفقار: زندگینامه‌ی شهیدان سرافراز کابلی، ناهیدی و نورانی

حمید داودآبادی؛ ویراستار علی موذنی. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ اول): ۷۸.۱۳۷۶ ص.: مصور، عکس.

طراح روی جلد: مصطفی گودرزی.

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب «حماسه‌ی ذوالفقار»، زندگینامه (شرح دوران کودکی، جوانی، تحصیلات، ازدواج، حوادث دوران انقلاب، حضور در جبهه و عملیاتهای متعدد و نحوه‌ی شهادت)، نامه‌ها و وصیتنامه‌های سه تن از سرداران شهید است. خاطراتی از همسر، پدر، مادر، فرزندان و آشنایان و همرزمان هر شهید نیز نقل شده است. سرداران شهید عبارتند از:

«سید یوسف کابلی»، شهید در سال ۱۳۶۵، در جریان عملیات کربلای پنج در شلمچه. وی فرمانده‌ی توپخانه‌ی ۱۳۲ تیپ ۲۷ محمد رسول‌الله (ص) در عملیات بیت المقدس، طراح موشکهای هدایت شونده‌ی ضد تانک (با کمک شهید ناهیدی)، معاون و فرمانده‌ی تیپ ذوالفقار از لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله (ص) در عملیاتهای والفجر سه و چهار، خیبر و بدر بود.

«علی‌رضا ناهیدی»، فرمانده‌ی عملیات تیپ ذوالفقار و مسؤول هدایت آتش توپخانه و خمپاره بود که در عملیات والفجر مقدماتی در فکه شهید شد.

«محسن نورانی» فرمانده‌ی تیپ ذوالفقار، که در مرداد ۶۲ در کمین دشمن در منطقه‌ی غرب به شهادت رسید.

حماسه سازان همیشه جاوید: زندگینامه‌ی شهدای روحانی و مشخصات هزار و دویست شهید میانه

عبدالرحیم اباذری. - قم: موسسه فرهنگی - انتشاراتی شاکر، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

[۲۸۸] ص.: مصور، جدول، عکس.

عنوان روی جلد: حماسه‌سازان جاوید، زندگینامه‌ی شهدای روحانیت و ۱۲۰۰ شهید میانه.

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه.

این کتاب، به مناسبت برگزاری همایش «افلاکیان: اولین یادواره بزرگداشت شهدای روحانیت و ۱۲۰۰ شهید میانه» (که در شهریور ماه ۱۳۷۹ برگزار شد) تدوین و منتشر شده است. در این کتاب، زندگینامه‌ی بیست تن از شهدای روحانی و مشخصات ۱۲۰۰ شهید میانه (در استان آذربایجان شرقی) گردآوری و ارائه شده است. اطلاعات مندرج برای هر شهید، مشخصات شناسنامه‌ای و محل شهادت این شهیدان است.

[صفحه ۱۰۳۵]

حماسه سازان: یادواره زینب زمان حاجیه خانم علم‌الهدی و شهید قهرمان، سید حسین علم‌الهدی

تهیه کننده حمید علم‌الهدی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۰.

۱۳۰ ص: مصور.

این کتاب در دو بخش تنظیم شده است. بخش «الف» به زندگینامه‌ی حاجیه خانم علم‌الهدی اختصاص یافته است. در این بخش، شرح زندگی او از دوران کودکی آغاز شده، با توضیحی در مورد دوران ازدواج، زندگی خانوادگی و مبارزات وی با طاغوت، خصوصیات اخلاقی (از جمله: زهد، ساده‌زیستی، توکل بر خدا و شکرگزاری) نیز تشریح شده است. «بخش ب»، زندگینامه‌ی اولین سردار رشید سپاه اسلام، شهید سید حسین علم‌الهدی است. در این بخش، تحصیلات و فعالیت‌های سیاسی آن شهید در دوره‌ی دانشگاه، عملیات در کرمان و اهواز، ترور نماینده‌ی مجلس طاغوت و ترور مستشار آمریکایی، فعالیت‌های سیاسی دیگر شهید پس از ورود حضرت امام خمینی (ره) به ایران، مشارکت در تسخیر لانه‌ی جاسوسی و خصوصیات اخلاقی شهید (از جمله یاری به مستضعفان و زهد و تقوای او) ذکر شده است. بدیهی است که همه‌ی اینها به جز پرورده شدن در دامان مادری آن چنان، نمی‌توانست میسور باشد.

حماسه سنگر سازان بی سنگر: یادواره شهدای جهاد سازندگی استان تهران (۳)

واحد تعاون جهاد سازندگی استان تهران. - تهران: جهاد سازندگی، پشتیبانی و مهندسی جنگ، ۱۳۶۶.

۱۸۰ ص.: مصور، عکس.

در این کتاب، شرح زندگینامه و وصیتنامه‌ی ۴۳ تن از شهدای جهاد سازندگی استان تهران آمده است. برخی از این شهداء، از فرماندهان و مسؤولان پشتیبانی و مهندسی رزمی جنگ بوده‌اند. این عزیزان بی‌سنگر فعالیت‌های آماده‌سازی جبهه‌ها را برای جنگ بر عهده داشته‌اند. در زندگینامه‌ی هر یک از این افراد، مشخصات شناسنامه‌ای آنان همراه با شرح زندگی خانوادگی، دوران تحصیل و فعالیت‌های شغلی آنها قبل از حضور در جبهه و فعالیت آنان در سنگرسازی، راهسازی، احداث خاکریز و به طور کلی

آماده‌سازی جبهه برای عملیات مختلف، آورده شده و قطعه عکسی از شهید، زندگینامه‌ی وی را مزین کرده است. زندگینامه‌ها و وصیتنامه‌های این شهیدان حکایت از ایمان و اعتقاد راسخ آنان و آمادگی آنها برای فدا کردن جان و مال خود در راه ایمان را دارد. در پایان کتاب، بیلان کار تعاون جهاد سازندگی استان تهران در سال ۱۳۶۴ – ۱۳۶۵ به چاپ رسیده است.

خاکریز وصل «زندگینامه‌ی شهداء مهندسی رزمی جهاد استان خوزستان»

عبدالصاحب رومزی‌پور؛ [برای] کنگره‌ی سرداران و ۱۶ هزار شهید کربلای خوزستان. – تهران: مؤسسه فرهنگی هنری ندای مهرآفرین، (چاپ اول): ۲۵۱.۱۳۷۹ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل زندگینامه‌ی ۱۱۰ شهید مهندسی رزمی جهاد استان خوزستان است. اطلاعات ارائه شده در زندگینامه‌ی هر شهید، عبارت است از: «نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل شهادت، رسته، سال و محل تولد، میزان تحصیلات، شرح دوران جوانی و فعالیت‌های او در جبهه، فرازهایی از پیامها و وصیتنامه شهید». از جمله اسامی شهدا می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: «احمد کاید خورده، شیر محمد نجف‌وند، رستم گتوندی، مصطفی برفی، بهرام امامقلی‌نژاد، هوشنگ خانی، پرویز بهشاد، سید حسن حسینی، علی گواهی، عبدالکریم جاسمی حیدری، سید حسن مقدم، محمدعلی ژولاپور، حشمت‌الله غلام‌زاده، سید حسن قائم مقام، سالار انصاری و...».

[صفحه ۱۰۳۶]

خلاصه خوبی‌ها: زندگینامه‌ی سرداران شهید استان فارس (جلد ۱)

بازآفرینی محمد حسین بهرامیان. – شیراز: کنگره‌ی سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۲۵۸ ص.: عکس. – (کنگره‌ی سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس؛ ۱۹).

طراح روی جلد: اسماعیل عرفان‌منش.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل شرح کوتاهی از زندگینامه و فرازهایی از پیامها و وصیتنامه‌های ۶۲ شهید از استان فارس است. مطالب هر زندگینامه، به صورت مختصر، «دوران کودکی، نوجوانی و جوانی، تحصیلات، فعالیت‌های شهید در جبهه و نحوه‌ی شهادت وی» را عرضه می‌دارد. در برخی موارد، عکس شهید نیز در کنار زندگینامه‌ی وی به چاپ رسیده است. اسامی تعدادی از شهیدان عبارت است از: «محمدابراهیم شیرازی‌فرد، عبدالمجید ابوطالبی، محمد اثری‌نژاد، ابراهیم احمدی، قاسم احمدی، حجت‌الله آذرپیکان، جلیل آریانژاد (اسلامی)، عبدالمجید آزادخواهان، علیرضا اکرام‌پور، اسدقلی اسدی، اسماعیل اسکندری، حسین آریانژاد (اسلامی)، محمد اسلامی‌نسب، محمد هادی آسمانی، هاشم اعتمادی، حسینعلی امیری، علی‌محمد الوانی و...».

خلاصه خوبی‌ها: زندگینامه‌ی سرداران شهید استان فارس (جلد ۲)

بازآفرینی محمدحسین بهرامیان. – شیراز: کنگره‌ی سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۲۵۹ ص.: عکس. – (کنگره‌ی سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس؛ ۳۷).

طراح روی جلد: اسماعیل عرفان‌منش.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل شرح کوتاهی از زندگینامه‌ی و فرازهایی از پیامها و وصیتنامه‌های ۶۱ شهید استان فارس است. مطالب هر زندگینامه، به صورت مختصر، «دوران کودکی، نوجوانی و جوانی، تحصیلات، فعالیت‌های شهید در جبهه و نحوه‌ی شهادت وی» را عرضه می‌دارد. در برخی موارد، عکس شهید نیز در کنار زندگینامه‌ی وی به چاپ رسیده است. اسامی تعدادی از شهیدان عبارت است از: «حمیدرضا (سعید) ابوالاحراری، علی‌اصغر اتحادی، محمود احمدی، سید هادی اخلاقی، عبدالمحمد آزمون، خان میرزا استواری، محمدصالح اصطهباناتی، قنبر اسدپور، خسرو ایزدی، محمدرضا ایزدی، عزیز بابایی، محمدرضا بدیهی، احمد بنی‌اسدپور، قاسم بهادری، محمد پیروزبخت، محمد تقوا، محمدرضا جوانمردی، محمدمهدی حکمت‌پور، و...».

خلاصه خوبی‌ها: زندگینامه‌ی سرداران شهید استان فارس (جلد ۳)

بازآفرینی محمدحسین بهرامیان. - شیراز: کنگره‌ی سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۲۶۴ ص.: عکس. - (کنگره‌ی سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس؛ ۳۸).

طراح روی جلد: اسماعیل عرفان‌منش.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل شرح کوتاهی از زندگینامه و فرازهایی از پیامها و وصیتنامه‌های شصت شهید استان فارس است. مطالب هر زندگینامه، به صورت مختصر، «دوران کودکی، نوجوانی، و جوانی، تحصیلات، فعالیت‌های شهید در جبهه و نحوه‌ی شهادت وی» را عرضه می‌دارد. در برخی موارد عکس شهید نیز در کنار زندگینامه وی به چاپ رسیده است. اسامی تعدادی از شهیدان عبارت است از: «غلامحسین آفتابی، حسام اسماعیلی‌فرد، عین‌الله اکبری، عبدالحمید اکرمی، خیرالله الطافی، عبدالرضا امین، حسین ایرلو، محمد باصری، محمدعلی برزگر، حسینعلی

[صفحه ۱۰۳۷]

بنیانی، مجید بنی‌هاشم، بیژن بهلولی قشقایی، سید عبدالله بیژنی، محمدحسن ترابی‌خواه، هدایت‌الله ثمرمند، محمدهادی (حمید) جاودانی، ابوالقاسم چوپان، علی حسن‌پور و...».

خلاصه خوبی‌ها: زندگینامه‌ی سرداران شهید استان فارس (جلد ۴)

بازآفرینی محمدحسین بهرامیان. - شیراز: کنگره‌ی سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۲۵۸ ص.: عکس. - (کنگره‌ی سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس؛ ۳۹).

طراح روی جلد: اسماعیل عرفان‌منش.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل شرح کوتاهی از زندگینامه و فرازهایی از پیامها و وصیتنامه‌های شهیدان استان فارس است. مطالب هر زندگینامه، به صورت مختصر، «دوران کودکی، نوجوانی و جوانی، تحصیلات، فعالیت‌های شهید در جبهه و نحوه‌ی شهادت وی» را عرضه می‌دارد. در برخی موارد، عکس شهید نیز در کنار زندگینامه وی به چاپ رسیده است. همچنین مقدمه مؤلف به بهانه‌ی

زندگینامه (سردار شهید هرمز دهقان» نوشته شده است. اسامی تعدادی از شهیدان عبارت است از: «حمیدرضا ابیوردی، فرج‌الله احمدی، بهنام اسدی، ابراهیم باقری‌زاده، محسن بوستانی، عباس پوراحمد، رضا پورخسروانی، داوود تهمتن، سهراب (حسین) جعفری، رسول جلالی، مصیب جمالی و...».

خودشکنان خط شکن: شهدای شهرستان بویر احمد (یاسوج)

تهیه و تنظیم ستاد تدوین و نشر آثار شهدا؛ با همکاری بنیاد شهید یاسوج. - [یاسوج]: مجمع فاتحین، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

شانزده، ۶۲۴ ص.: عکس، نقشه، جدول.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی زندگینامه ۴۵۰ شهید شهرستان بویراحمد (یاسوج) است در مقدمه‌ی کتاب، سیمای استان کهگیلویه و بویراحمد و نقش این استان در دفاع مقدس به همراه تقویم عملیات لشکریان اسلام در هشت سال دفاع مقدس (تاریخ، نام و منطقه‌ی درگیری) ارائه شده است. تنظیم زندگینامه‌ها به ترتیب الفبایی نام خانوادگی شهیدان است و اطلاعات ارائه شده درباره‌ی هر شهید، شامل: «نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، یگان اعزام، شغل، محل دفن، مختصری از پیام و وصیتنامه شهید و خلاصه‌ای از دوران کودکی و جوانی، فعالیت‌ها در دوران قبل و بعد از انقلاب و در دوران دفاع مقدس» است.

دانش آموختگان مدرسه عشق: مجموعه وصایا و زندگینامه‌ی شهدای دانش‌آموز استان بوشهر

تهیه و تنظیم اداره کل بنیاد شهید انقلاب اسلامی استان بوشهر (معاونت فرهنگی و پژوهشی). - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۴۶۳.۱۳۸۱ ص.: عکس.

شمارگان: ۱۲۵ نسخه.

کتاب حاضر، شامل زندگینامه مختصر و گزیده‌ای از وصیتنامه‌ی ۴۵۰ شهید دانش‌آموز شهرستانهای «بوشهر، تنگستان، دشتستان، دشتی، دیر، دیلم، کنگان، و گناوه» (از استان بوشهر) است. اطلاعات مربوط به هر شهید، شامل: «نام و نام خانوادگی، نام پدر، تاریخ و محل تولد، میزان تحصیلات، تاریخ و محل شهادت و مختصری از

[صفحه ۱۰۳۸]

دوران کودکی، جوانی، فعالیت‌های دوران قبل از انقلاب و دوران دفاع مقدس» است که همراه با بخشی از وصیتنامه شهید آمده است. اسامی شهیدان در زیر هر شهرستان به ترتیب حروف الفبای نام خانوادگی ارائه شده‌اند.

درد نوشان بلا: به پاس دلاوری‌های شهیدین حسن و عباس صابری

تهیه و تنظیم بهزاد پروین قدس. - بازنویس: محمود فیضی. - تهران: ستاد کل نیروهای مسلح «کمیته جستجوی مفقودین»، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۶۰ ص.: مصور، عکس (بخشی رنگی).

طرح جلد و عکسها: بهزاد پروین‌قدس.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل سرگذشتنامه و خاطرات خانواده و همرزمان شهیدان «حسن و عباس صابری» است. شهید عباس صابری در سال ۱۳۵۱ در تهران متولد شد و بارها در عملیاتهای متعدد جبهه‌ها حضور داشت. وی در تاریخ ۵ / ۳ / ۷۵ در حال خنثی سازی میدان مین در کمیته‌ی جستجوی مفقودان، در منطقه‌ی عملیاتی والفجر یک (فکه) به شهادت رسید. شهید حسن صابری در سال ۱۳۴۹ در تهران متولد شد. وی نیز بارها در عملیات متعدد جبهه‌ها حضور داشت و در تاریخ ۱ / ۱۱ / ۶۶ در عملیات بیت المقدس سه (ماووت) به شهادت رسید. تصاویری از پیکر شهدا و حضورشان در جبهه، بدون زیرنویس، ارائه شده است. برخی از تصاویر رنگی ضمیمه‌ی داخل جلد با زیرنویس است. پیام سردار باقرزاده به مناسبت شهادت عباس صابری، اشعاری از محمدعلی صدفی و شهید عباس صابری با مضمون شهید و دفاع مقدس در پایان کتاب ارائه شده است.

دو برگ زرین از دفتر حماسه‌ها (دفتر ۱) صحیفه شهید

تهران: بنیاد قرآن؛ ستاد دهه فجر، (چاپ اول): ۱۰۸.۱۳۶۷ ص.: مصور.

عنوان روی جلد: شهیدان پرچمداران قرآن: یادواره شهیدین احمد و سیدجواد.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، در دو فصل، یادواره‌ی «شهیدان سید جواد و سید احمد حسینی‌زاده» است که در مناطق عملیاتی جنوب (فاو) به شهادت رسیدند. فصل اول، «شهیدان، پرچمداران قرآن»، چهار مقاله درباره‌ی شهدای قرآن و شهیدان صدر اسلام (از جواد محدثی و سید مهدی حسینی‌زاده) است. فصل دوم، «دو برگ زرین از دفتر حماسه‌ها» است که در شش بخش تنظیم شده است: بخش اول: مقالاتی از آیت‌الله صانعی و آیت‌الله محفوظی؛ بخش دوم: «صحیفه‌ی سید احمد، صحیفه‌ی جواد»؛ بخش سوم: «از مهد تا معبود» (مطالبی درباره‌ی پدر دو شهید و پرسش و پاسخهایی از وی درباره‌ی فرزندان شهیدش و...)؛ بخش چهارم: «مکتوب دوست» (مقاله‌ها و اشعاری در باب شهادت و در توصیف شهیدان سید احمد و سید جواد و خاطراتی از دوستان آنها)؛ بخش پنجم: «خون نامه» (گزیده‌ای از وصیتنامه‌ها و یادداشتهای دوست و همرزم شهدا، حمید اطلاعی) و بخش ششم: «دیداری و پیمانی دگر» (تصاویر شهیدان سید احمد و سید جواد).

دولت وصل: شامل شهادت نامه حضرت سلطانعلی بن امام محمد باقر، یادنامه پرستوهای مهاجر روستای خاوه اردهال و اشعاری پیرامون مقام و منزلت شهید و فرهنگ شهادت

گردآورنده اصغر قاسمی (جاوید). - تهران: شمس اردهال، (چاپ اول): ۱۱۲.۱۳۸۰ ص.

[صفحه ۱۰۳۹]

عنوان دیگر: دولت وصل (یادنامه شهدای خاوه اردهال).

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر دو بخش دارد. در بخش اول، اشعار و مقالاتی درباره‌ی شهید و شهادت است. در این بخش، ضمن بیان مطالبی در گرامیداشت یاد شهدا، مقام شهید و بیانات و خاطراتی از امام (ره)، مقام معظم رهبری و شهید مطهری، به معرفی روستای خاوه اردهال از نظر موقعیت اجتماعی و جغرافیایی پرداخته است و مطالبی درباره‌ی علی بن محمدالباقر [فرزند امام محمدباقر (ع)] بیان داشته و اشعاری نیز در مدح و منقبت وی ارائه کرده است. مقاله‌ای نیز از جواد سبزه‌ای با عنوان «سخنی اندر باب عشق» درج شده

است. بخش دوم، زندگینامه (شامل: تاریخ و محل تولد، تاریخ و محل شـهادت، دوران کودکی، جوانی، تحصیلات، مبارزات قبل و بعـد از انقلاب و دوران جبهه)، وصـیتنامه و خاطرات شـهیدان روسـتای خاوه است. اشـعاری نیز دربارهٔی شـهادت، با زنـدگینامه هر شهید ارائه شده است.

دیار عاشقان (جلد ۱): زندگینامه و وصیتنامه شهدای سازمان جهاد سازندگی استان سیستان و بلوچستان

[تهران]: وزارت جهاد سازندگی، اداره کل رفاه و تعاون، (چاپ اول): ۱۳۷۲.

۱۲۷ ص.: مصور، عکس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتـاب حاضـر، مجموعهٔی زنـدگینامه و فرازهایی از وصـیتنامه‌های ۳۷ شـهید جهاد سازندگی اسـتان سیسـتان و بلوچسـتان است. در زنـدگینامه‌ها، شـرح مختصـری دربـارهٔی تولـد، دوران کـودکی، نوجوانی و جوانی، تحصـیلات و درجهٔی دانشگاهی، فعالیت‌هـای سیاسـی، اجتماعی و مـذهبی شـهدا، در قبل و بعد از انقلاب و نیز فعالیت‌ها و سـمتهای مربوطه در جبهه‌های نبرد و نیز تاریخ و محل شهادت هر شـهید ارائه شـده است. تصویری از هر شـهید، فرازی از وصـیتنامه یا تمام آن نیز همراه با زندگینامهٔی هر شـهید به چاپ رسـیده اسـت. اسامی برخی از شــهدا عبـارت اسـت از: «ولی‌الله نیکبخـت، امـام بخش ریگی، جـواد خیابانیـان، محمـدرضا قـدمی، محمودزارع بیدکی، امیر کیخا، شهاب‌الدین اربابی، ابوالقاسم توکلی مقدم، رضا قلی کاظمی، محمد میرکمالی و....»

ذخائر عالم بقاء: زندگینامه‌ی شهدای کرج

تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، واحد فرهنگی، ۱۳۶۳.

۲۳۹ ص.: مصور. - (زندگینامه و وصیتنامه شهدا؛ ۹).

این اثر، حای زنـدگینامهٔی ۹۸ تن از شـهدای انقلاب اسـلامی و جنگ تحمیلی شهرسـتان کرج است؛ شـهدایی که به ملکوت اعلی پیوسـتند تا دین و کیان اسلام باقی بماند و مردم ایران آزاد زندگی کنند. در تنظیم مطالب سعی شده است مختصری از زندگینامهٔی هر شهید، همراه با فرازهایی از فعالیت‌های او در صحنه‌های مبارزهٔی قبل و بعد از انقلاب، سجایای اخلاقی و وصیتنامهٔی شهید درج شود. علاوه بر آن، در کنار عکس هر یک از شـهیدان، «تاریخ تولد، تاریخ شهادت، محل شهادت و در صورت امکان، نام عملیاتی که در آن شهید شده» آورده شده است.

راز یاسهای کبود

عصمت گیویان [به سفارش] بسیج خواهران نیروی مقاومت. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی مقاومت بسیج، دبیرخانه دائمی کنگره بررسی نقش زنان در دفاع و امنیت، (چاپ اول): ۱۱۸.۱۳۷۶ ص. - (کنگره بررسی نقش زنان در دفاع و امنیت؛ ۲).

[صفحه ۱۰۴۰]

در این کتاب، شـرح ایثار، صبر، شـجاعت، ایمان و مقاومت یازده زن شـهید به صورتی داسـتان گونه نوشـته شده است. این شهیدان عبارتنـد از: «فوزیه شـیردل (شـهید به دست منافقان کوردل در بیمارسـتان پاوه)؛ حاجیه منور کفایی‌زاده (شـهید در حـج خونین سال ۱۳۶۶)؛ نازبیگم حسـین میرزایی (که پس از هشت سال حضور در جبهه‌ها و مجروح شدن در جبههٔی سوسـنگرد، در سال ۱۳۷۵ دار

فانی را وداع گفت)؛ اقدس فراهانی (که پس از چهار سال فعالیت در بسیج، در بمباران شهر خمین شهید شد)؛ طلبه فهیمه سیاری (که حین انجام وظیفه در کردستان به دست کومله‌ها شهید شد)؛ شهناز حاجی‌زاده (شهید ضمن خدمت به مدافعان خونین شهر در اثر اصابت گلوله‌ی توپ)؛ طاهره اشرف گنجوی (که به ضرب تیر ایادی استکبار، ضمن عزیمت به خدمت به شهادت رسید)؛ صدیقه رودباری (اولین شهید جهاد سازندگی در بانه)؛ فاطمه قزوینی (شهید در بمباران تهران همراه با هشت تن از اعضای خانواده)؛ نسرین افضل (جهادگر، شهید به ضرب گلوله‌ی منافقان در مهاباد»؛ افسانه ذوالقدری (شهید در بمباران مدرسه‌ی زینبیه‌ی شهر میانه)».

راست قامتان جاودانه انقلاب: یادواره شهدای دادگاه‌های انقلاب اسلامی تهران

واحد فرهنگی بسیج پایگاه شهید قدوسی دادگاه انقلاب اسلامی تهران. - تهران: دادگاه انقلاب اسلامی تهران، (چاپ اول): ۱۳۷۸. ۲۵۵ ص. - مصور (بخشی رنگی)، عکس.

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۲۵۰۰ نسخه.

این کتاب به مناسبت بیستمین سال پیروزی انقلاب اسلامی به چاپ رسیده است.

مندرجات: فصل اول: از مهر ماه سال ۶۰ الی فروردین ۱۳۶۲، فصل دوم: از مهر ماه سال ۶۲ لغایت فروردین ۱۳۶۵، فصل سوم: از دی ماه ۶۵ الی خرداد ۱۳۶۷، فصل چهارم: پذیرش قطعنامه.

این کتاب، یادواره‌ی ۹۱ نفر از شهدای دادگاههای انقلاب اسلامی تهران است. هدف از تهیه و تدوین این کتاب، جمع‌آوری اطلاعات پراکنده و تدوین آن جهت به تصویر کشیدن گوشه‌ای از آرمانها، دیدگاهها، مبارزات و ویژگی‌های نخبگان حماسه‌آفرین بوده است. این یادواره در بر گیرنده‌ی نهادهایی چون دادستانی انقلاب اسلامی تهران (اوین)، دادسرای انقلاب اسلامی ویژه‌ی امور صنفی، دادسرای انقلاب اسلامی ویژه‌ی مبارزه با مواد مخدر و منکرات و دادگاههای انقلاب نواحی تابعه‌ی مرکز است. اطلاعاتی که در مورد هر شهید آمده، شامل نام شهید، تاریخ شهادت، محل شهادت، محل مزار شهید، زندگینامه و فرازهایی از پیام شهید است. در این یادواره زندگینامه شهیدان آیت‌الله دکتر بهشتی، آیت‌الله قدوسی، محمد کچویی، اسدالله لاجوردی و... آمده است.

راهیان حسین (جلد ۱)

به اهتمام بخش فرهنگی مسجد سپهسالار حسین (ع). - تهران: مسجد سپهسالار حسین (ع)، بخش فرهنگی، ۳۲۲.۱۳۶۶ ص.: عکس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب مذکور، شامل زندگینامه، وصیتنامه، نوشته‌ها، خاطرات و عکسهای ۵۲ شهید، مفقودالاثر و اسرای محدوده‌ی مسجد سپهسالار حسین (ع) است. این مسجد در خیابان نارمک تهران، خیابان فرجام شرقی قرار دارد، هر یک از زندگینامه‌ها مزین به تصویر شهید است؛ شهیدانی چون حاج حسین طباطبایی نسب، - امام جماعت مسجد سپهسالار حسین (ع) - که در مبارزه با رژیم ستم‌شاهی نقش بسزایی داشت. وی ده سال در روستای خود به ارشاد مردم پرداخت و مدتی نیز در جبهه‌های جنوب بود و در عملیات خیبر حضور داشت و در اول اسفند ماه

[صفحه ۱۰۴۱]

۱۳۶۴ در حمله‌ی هواپیماهـای عراقی به هواپیمـای مسـافربری ایران به شـهادت رسـید. در آغـاز کتاب، (در مقـدمه) پیام امام (ره) به ایثارگران در ششـمین سال دفاع مقدس و سخنی پیرامون شهادت و در پایان کتاب نیز عکس ۶۴ شهید دیگر این منطقه با ذکر نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل شهادت آنها آمده است.

رمز موفقیت در فرماندهی: یادواره سردار رشید سپاه اسلام، شهید مهدی زین‌الدین و برادرش مجید

تهیه و تنظیم از واحد تبلیغات لشکر علی بن ابی‌طالب (ع) و ستاد ناحیه مرکزی. - قم: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب (ع)، ستاد ناحیه مرکزی، ۱۳۶۴.

۲۱۲، [۱۶] ص.: تصویر (رنگی).

عنوان دیگر: رمز موفقیت در فرماندهی (یادنامه سردار شهید سپاه اسلام شهید مهدی زین‌الدین).

این کتاب، یادواره‌ی سـردار شـهید سپاه اسـلام، مهـدی زین‌الـدین و برادرش - مجیـد زین‌الـدین - است و در آن به گوشه‌هایی از روحیـات، زنـدگینامه، ویژگی‌هـا و برجسـتگیهای روحی این دو بزرگوار اشاره شـده است. مطالب کتاب در چهار فصل تنظیم شـده است. فصل اول حاوی پیام تسلیت ریاست جمهور وقت (سید علی خامنه‌ای) و قسمتهایی از سخنرانی برادران: محسن رضایی، رحیم صفوی، حجت‌الاسـلام ایرانی، آیت‌الله خزعلی و همرزمان شهید است. در فصل دوم، نگاهی اجمالی به زندگی این دو شهید شده و خصوصـیات اخلاقی شـهید مهـدی زین‌الـدین در سـمت فرماندهی - با اسـتفاده از گفته‌های همرزمان و سـخنان خود او - بیان شده است. فصل سوم، متن مصاحبه با پدر، و مادر و خواهر این دو شـهید بزرگوار و همسر شهید مهید زین‌الدین است. و فصل چهارم نیز شامل سیزده قطعه شعر است که در رثای این دو شهید سروده شده‌اند.

روایت سی مرغ، یادنامه‌ی سی فرمانده‌ی شهید «جانشین گردان به بالا»

جمع‌آوری و تدوین کمیته‌ی تألیف و تدوین. - [تبریز]: سـتاد برگزاری کنگره بزرگداشت سـرداران شـهید آذربایجان، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۲۷۲ ص.: مصور.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب به مناسبت برگزاری کنگره بزرگداشت سرداران شهید آذربایجان (۱۱ - ۸ مرداد ۱۳۷۴ منتشر شده است.)

این کتـاب مجموعه خاطرات و زنـدگینامه‌ی سـی فرمانـده‌ی شـهید در رده‌های جانشـین گردان به بالا از اسـتان اردبیل است. قبل از شروع خـاطرات هر کـدام از این بزرگواران، شـرحی مختصـر از زنـدگینامه‌ی آنان آمـده است که در آن اطلاعات مربوط به تولـد، مسؤولیت‌ها و محل شـهادت این عزیزان ذکر شده است و سـپس خاطرات مربوط به شـهید از زبان افراد خانواده، دوسـتان، آشنایان، همرزمان و مسؤولان شهیدان گرامی نقل شده است. اسامی برخی از شهیدان عبارت است از: «صمد ارادتی، عمران پستی، ابوالفضل پیرزاده، فریـدون حاتمی، فیض‌الله حامـدی، سـید جعفر خراسانی، سـید جعفر خوشـروزی، نادر دیرین، خـدمتعلی رجبی، محمدرضا رحیمی، سید رضی رضوی، و...» تهیه‌ی این اثر مرهون تلاش و کار جمعی از خانواده‌های معظم شهدا، بزرگان، دوستان، آشنایان و جمع کثیری از رزمندگان، فرماندهان سپاه اسلام و همه‌ی اعضای گروه کاری و کمیته‌ی تألیف و تدوین ستاد اجرایی استان اردبیل طی چند ماه قبل از زمان برگزاری کنگره است.

[صفحه ۱۰۴۲]

رهسپاران فضیلت (جلد ۱): یادواره شهدای شهرستان نجف‌آباد در جنگ تحمیلی

تهیه و تنظیم: انتشارات و تبلیغات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نجف‌آباد. - [نجف‌آباد]؛ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نجف‌آباد، با همکاری انتشارات و تبلیغات فرهنگ انقلاب اسلامی نجف‌آباد، ۱۳۶۲.

۳۱۵ ص.: عکس (بخش رنگی).

مندرجات: مقدمه آیت‌الله ایزدی؛ پیشگفتار؛ زیارت شهدا؛ حماسه شهادت (شعر)؛ بخش اول: شهدای درگیری‌های کردستان و آغاز جنگ تحمیلی؛ بخش دوم: شهدای عملیات ثامن‌الائمه؛ بخش سوم: شهدای عملیات طریق القدس؛ بخش چهارم: شهدای عملیات فتح المبین؛ بخش پنجم: شهدای عملیات بیت المقدس؛ بخش ششم: شهدای عملیات رمضان؛ بخش هفتم: شهدای عملیات محرم؛ بخش هشتم: شهدای عملیات والفجر. فهرست اعلام.

کتاب «رهسپاران فضیلت» به معرفی شهدای شهر نجف‌آباد پرداخته است. در ابتدای کتاب، شرح مختصری درباره‌ی شهر نجف‌آباد و قیامها و مبارزات مردمی این شهر ارائه شده است و شخصیتهای معروف متولد این شهر معرفی شده‌اند. تنظیم کتاب در هشت بخش و براساس عملیاتهاست. در ابتدای هر بخش خلاصه‌ای از شرح عملیات و وضع جغرافیایی و استراتژیکی منطقه‌ی عملیاتی، مراحل عملیات، اهداف و نتایج حاصله همراه با آماری از خسارات وارده به دشمن و غنایم داده شده است و سپس شهدای نجف‌آباد در هر یک از این عملیاتها معرفی شده‌اند. اطلاعات داده شده در مورد شهدا عبارت است از: نام و نام خانوادگی، نام پدر، تاریخ تولد، تاریخ شهادت و محل شهادت. در کنار این اطلاعات، عکسهای شهیدان، صفحات این کتاب را مزین ساخته‌اند.

ره یافتگان عشق

گردآورنده کارشناسی ایثارگران، اداره کل آموزش و پرورش استان کرمانشاه. - [کرمانشاه]: فوژان، (چاپ اول): ۳۸۴.۱۳۸۰ ص.

عنوان عطف: ره یافتگان عشق: شهدای فرهنگی و دانش‌آموز استان کرمانشاه

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Rahyaftegan-e-Eshgh

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل خلاصه‌ای از زندگینامه، نحوه‌ی شهادت و فرازی از وصیتنامه ۵۳۸ شهید فرهنگی و دانش‌آموز استان کرمانشاه است. اغلب زندگینامه‌ها دارای عکس هستند. زندگینامه‌ها براساس نام خانوادگی شهدا و به ترتیب الفبا تنظیم شده‌اند. از جمله اسامی شهدا می‌توان به این موارد اشاره کرد: «علی حسن آرمند، مریم ازغ، محمد اشتریان، محمدحسین اقبالی، مهدی انوری، زهرا بهرامی، محمد ثریا، امیر جمشیدی، فرامرز حیدری، حسن رحمانی، عبدالله رحیمی و...». شهدا از همه‌ی گروههای سنی و اقشار مختلف جامعه شامل: «کودکان، نوجوانان، جوانان، بزرگسالان، زنان، مردان، روحانیون، ارتشیها، بسیجیان، سپاهیان، معلمان و...» هستند. همچنین شامل شهدای دوران قبل و بعد از انقلاب و نیز شهدای هشت سال دفاع مقدس (رزمندگان و شهدای مربوط به بمباران) می‌شود.

ره یافتگان وصال

تـالیف فریـدون خزیمه؛ با همکاری اداره کل بنیاد شـهید انقلاب اسـلامی استـان کرمان. - تهران: بنیاد شـهید انقلاب اسـلامی، نشـر شاهد، (چاپ اول): ۵۳۱.۱۳۷۹ ص.

عنوان عطف: ره‌یافتگان وصال: گذری بر زندگینامه‌ی شهدای سیرجان.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل زندگینامه‌ی و فرازهایی از وصیتنامه ۵۲۹ شهید شهرستان سیرجان است که در مناطق جبهه

[صفحه ۱۰۴۳]

و یا در شهرهای مختلف استان در اثر بمباران به شهادت رسیده‌اند. مطالب ارائه شده شامل: «نام، نام خانوادگی، نام پدر، تاریخ تولد و شـهادت، محل شـهادت و نام منطقه یا عملیاتی که منجر به شـهادت او شـده است، شـرح مختصـری از احوال کودکی، نوجوانی و جوانی، ویژگی‌ها و خصوصـیات اخلاقی، فعالیت‌ها و مسؤولیت‌ها در جبهه، نحوه‌ی شـهادت، مختصری از وصیتنامه و عکس شهید» اسـت. اطلاعـات کتـاب براسـاس نـام خـانوادگی شـهید، به ترتیب حروف الفبـا، تنظیم شـده است. در زیر هر زنـدگینامه اشـعاری با مضامین شهید، شهادت و دفاع مقدس آمده است. در پایان کتاب، فهرست شاعران و منابع استفاده شده، ارائه شده است.

ره یافتگان وصال، معرفی ۲۶ تن از اسوه‌های ایثار، سرداران شهید سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

حوزه نماینـدگی ولی فقیه در سپاه؛ زیر نظر: محمـدقاسم فروغی جهرمی. - تهران: سـپاه پاسـداران انقلاـب اسـلامی، مرکز فرهنگی سپاه، ۲۲۶.۱۳۷۳ ص.

این کتاب، حاوی زنـدگینامه‌ی ۲۶ تن از شـهدای والامقـام انقلاـب اسـلامی و دفـاع است: سه تن از روحانیون پیشـتاز در انقلاب و جنگ و ۲۳ تن از سـرداران نـام‌آور عرصه‌هـای نبرد. برخی از شـهدای گرانقـدری که نامشان در این کتاب آمـده است عبارتنـد از: شهیدان «محلاتی، عبدالله میثمی، ردانی‌پور، یوسف کلاهدوز، محمد بروجردی، غلامحسـین افشـردی، مجید بقایی، حسـین خرازی، محمـدابراهیم همت، حاج احمـد متوسـلیان، مهـدی باکری، مهـدی زین‌الدین، اسـماعیل دقایقی، محمد جهان‌آرا، حسن شـفیع‌زاده، محمود کاوه، عباس کریمی، سـید محسن صفوی». ترتیب ارائه‌ی اطلاعات در این مجموعه، به شرح زیر است: عکسی از شهید، پیام امام خمینی (ره) و پیام مقام معظم رهبری درباره‌ی شهید، پیام شهید از وصیتنامه، زندگینامه، فعالیت‌ها، سوابق مبارزاتی، ویژگی‌های اخلاقی، نقش شهید در دفاع مقدس، شهید در کلام رهبری، نحوه‌ی شهادت و پیام شهید.

ره یافتگان (جلد ۱): یادواره سرداران شهید جهاد سازندگی

ستاد مرکزی پشتیبانی و مهندسـی جنگ جهاد سازنـدگی. - [تهران]: جهاد سازنـدگی، سـتاد مرکزی پشتیبانی و مهندسـی جنگ،[؟ ۱۳۶۹].

۴۶۶ ص.: عکس (بخشی رنگی).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب به مناسبت دهمین سالگرد و هفته دفاع مقدس منتشر شده است.

مندرجات: مدخل؛ پیام حضرت امام خمینی (قدس سره)؛ مقدمه؛ گذری اجمالی به جنگ تحمیلی؛ زندگینامه‌ی چهل سردار.

در ابتـدای کتـاب، پس از درج فرمایشات حضـرت محمـد (ص) و بخشـی از پیام حضـرت امام خمینی درباره‌ی شـهیدان (در تاریخ

پنجم ذی‌الحجهٔ الحرام ۱۴۰۸ یا ۲۹ / ۴ / ۶۷)، مقدمه‌ای در باب شهید و شهادت از سوی ستاد مرکزی پشتیبانی و مهندسی جنگ جهاد سازندگی به چاپ رسیده است. سپس در گذری اجمالی بر جنگ تحمیلی، نکات عمده‌ای در باب هشت سال دفاع مقدس و نقش جهاد سازندگی در جنگ و به ویژه در عملیات والفجر هشت و عملیات کربلای پنج ذکر شده است. سپس عکس هر شهید همراه با زندگینامه، دیدگاهها، ویژگی‌های اخلاقی و شخصیتی او به نقل از همرزمان و بستگانش آورده شده و در پایان نیز، نحوه‌ی شهادت و محل شهادت شهید ذکر شده است.

[صفحه ۱۰۴۴]

زنان نمونه

علی شیرازی؛ ویراستار حایری و صادقی. - قم: حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۷.
۲۸۰ ص. - (دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، مرکز انتشارات؛ ۶۱۹: مسلسل انتشار؛ ۱۲۳۳).
کتابنامه: ص. [۲۷۳] - ۲۸۰؛ همچنین به صورت زیرنویس.
شمارگان: ذکر نشده است.
کتاب حاضر شامل زندگینامه‌ی مختصر و داستان‌هایی درباره یک صد زن نمونه و مسلمان است که نام آنها در تاریخ به عنوان الگوهای توحید و یکتاپرستی و مقابله با ستمگری و شرک ثبت شده است؛ زنانی چون «آسیه، آمنه، فاطمه زهرا (س)، زینب (ع)، فاطمه بنت اسد، نرجس و...». در ارتباط با جنگ تحمیلی، شرح زندگی معصومه آبادی و کبری نقدی‌زاده در کتاب آمده است. معصومه آبادی از اهالی آبادان، در آغاز جنگ تحمیلی به عنوان نماینده‌ی فرماندار، در پرورشگاه و بیمارستانهای آبادان مسؤولیت خارج کردن بچه‌ها از منطقه را بر عهده داشت. او اسیر عراقی‌ها شد و پس از تحمل شکنجه‌های فراوان در زندانهای بعث، در بهمن ماه ۱۳۶۲ به میهن اسلامی بازگشت. کبری نقدی‌زاده مادر شهیدی بود که فرزند شهیدش را، خود کفن کرد و عطر و گلاب زد و در روز تدفین، بر مزار وی حجله‌ی عروسی برپا کرد.

زندگان عشق، یادواره شهدای کودزر اراک

گردآوری توسط ستاد یادواره شهدای کودزر اراک. - اراک: ستاد یادواره شهدای کودزر اراک، ۱۴۴.۱۳۷۶ ص.، ۲۶ قطعه عکس.
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.
این کتاب یادواره‌ای از شهدای عزیز روستای «کودزر» است. این روستا در ۳۳ کیلومتری طرف راست جاده‌ی اراک - خمین واقع است و دارای پانصد خانوار است که بیست و سه شهید به اسلام تقدیم نموده‌اند. بیشتر این شهیدان، پاسدار، بسیجی یا جهادگر بوده‌اند. کتاب، حاوی سرگذشت هر یک از این شهیدان، از زمان تولد آنها تا لحظه‌ی شهادت است. در این سرگذشتها، زندگی در خانواده، تحصیلات، فعالیت‌ها، افکار و اعتقادات، تلاشها و جانفشانی‌های آنها، وظایفی که در جنگ تحمیلی عهده‌دار بوده‌اند، تاریخ و محل و نحوه‌ی شهادت و بالاخره، فرازهایی از وصیتنامه‌های آنها آمده است. بعضا نیز خاطراتی از خانواده‌ی شهیدان نقل شده است. صفحات این مجموعه به تصاویر شهدا مزین شده است. زحمت تدوین این مجموعه را حجهٔالاسلام و المسلمین محمد محمدی اشتهاردی متقبل شده‌اند.

زندگینامه‌ی پیشوایان انقلاب

رضـا مرادی؛ عکس و طرح از رضـا کاظمی. - [بی‌جا]: کاظمی، (چاپ اول): ۱۳۶۳. ۷۱،۱۵۷ ص. (دو جلـد در یک مجلد): نمونه، عکس.

عنوان از روی جلد.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

جلـد اول «زنـدگینامه‌ی پیشوایـان انقلاب» شامـل اعلامیه‌هـا، پیامها و تلگرافهای حضـرت امام خمینی (ره) به مناسـبت فاجعه خونین مـدرسه‌ی فیضـیه، هفتم و چهلم شـهدای آن، زنـدگینامه‌ی امـام (ره) و شـهیدان: بهشتی، رجـایی، باهنر، مطهری، چمران، دسـتغیب، محمـد منتظری و برخی روحـانیون، چون: طالقانی، طباطبایی، ربانی شـیرازی و سـید جمال‌الـدین اسـدآبادی است. جلـد دوم، شامل پیامهای تسـلیت حضـرت امام و شورای موقت ریاست جمهوری به مناسـبت شـهادت حجت‌الاسـلام قدوسی و سرهنگ دستگردی و زندگینامه‌ی افراد و شهیدان زیر است: «دکتر مفتح، شیخ علی قدوسی نهاوندی، سید مجتبی نواب صفوی، عبدالحسین واحدی، سید محمد واحدی، آیت‌الله

[صفحه ۱۰۴۵]

کاشـانی، آیـت‌الله مـدرس، شـهید آیـت‌الله مـدنی، شـهید آیت‌الله محمـدباقر صـدر، حسـین آیت، بنت‌الهـدی صـدر، حجت‌الاسـلام هاشـمی‌نژاد، سرلشـر فلاحی، سرهنگ فکوری، تیمسار موسی نامجو، سرگرد کلاهدوز، دکتر قندی، شهید کلانتری، حسن عباسپور، محمـد فیـاض‌بخش، علی‌اکبر سـلیمی، نـاطق‌نوری، رحمـان اسـتکی و قـاسم صـافی». در ارتبـاط بـا زنـدگینامه‌ها تعـدادی عکس با زیرنویس نیز موجود است.

زندگینامه‌ی شهدای شوشتر

تهیه و تنظیم: واحد فرهنگی بنیاد شـهید انقلاب اسـلامی شوشتر. - [شوشتر] بنیاد شـهید انقلاب اسـلامی، واحد فرهنگی. ۱۱۴.۱۳۶۲ ص.: مصور، عکس.

عنوان روی جلد: شهدای شوشتر.

کتاب بیانگر شرح زندگی و نحوه‌ی شهادت ۵۵ تن از شهدای شهرستان شوشتر است که در جریان مبارزات انقلاب اسلامی و یا در درگیری بـا منافقین و یا در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل به شـهادت رسـیده‌اند. در این کتاب ضـمن چاپ عکس هر شـهید در کنار مشـخصات شناسـنامه‌ای او (شامل: تاریـخ تولد، محل تولد، تاریخ شـهادت و محل شـهادت) به شـرح زندگی و بیان شخصـیت آنان پرداخته شـده است. آنچه می‌توان از لابلای سـطور این کتـاب تشـخیص داد، روح والاـ و ایمـان و اعتقـاد این شـهیدان گرانقـدر به درستی راه و اصـرار بر ادامه‌ی این طریق است. شـرح کوتـاهی از زنـدگی هر یـک از شـهدا، وضـعیت خـانوادگی، فعالیت‌های ظلم ستیزانه‌ی آنان، تلاش آنها در جهت پیروزی انقلاب اسـلامی و جانفشانی آنان در راه حفظ و تداوم این نهضت عظیم (با شرکت در جنگ تحمیلی و جبهه‌های نبرد حق علیه باطل) در هر بخش، آورده شده است.

زندگینامه‌ی شهدای فرهنگی استان زنجان

تهیه کننده و کارفرما اداره کل آموزش و پرورش استان زنجان، با همکاری معاونت پرورشی و کارشناسی شاهد و ایثارگران اداره کل آموزش و پرورش استان زنجان. - تهران: وزارت آموزش و پرورش، معاونت پرورشی، انتشارات تربیت، (چاپ اول): ۱۳۶.۱۳۷۸ ص.: مصور، عکس.
فهرست منابع و مآخذ به صورت زیرنویس.
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.
این کتاب، زندگینامه‌ی ۲۵ نفر از شهدای فرهنگی استان زنجان را در بر می‌گیرد و مطالب آن به همت همکاران آموزش و پرورش مناطق تابعه‌ی استان زنجان جمع‌آوری و براساس حروف نام خانوادگی شهیدان تنظیم شده است. در ابتدای هر زندگینامه، نام، تاریخ تولد، نام عملیات و تاریخ شهادت شهید، و سپس، گوشه‌ای از زندگی، خاطرات، ویژگی‌های اخلاقی و وصیتنامه‌ی شهید ذکر شده است. از جمله شهیدانی که زندگینامه آنها در این کتاب آمده است، می‌توان از «حسین اللهیاری، سید محمد امینی، رزاق بامشاد، جمشید پیرجان، سید علیرضا ترابی و محمدحسین تجلی» نام برد.

زندگینامه‌ی شهدای کارگر (جلد ۱)

تنظیم کتاب توسط دفتر بسیج و گسترش فرهنگ اسلامی کارگران. - تهران: وزارت کار و امور اجتماعی، (چاپ دوم): ۱۳۶۱. [۲۳۴] ص.: مصور، عکس.
جلد اول این مجموعه به شرح زندگی ۱۱۲ تن از شهدای کارگر در دوران انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی پرداخته است. مقدمه‌ای از حضرت امام خمینی (ره) در ابتدای کتاب آمده است. ایشان درباره‌ی آنها فرموده‌اند: «من شرمم می‌آید که خود را در مقابل این عزیزان سرشار از ایمان و عشق و فداکاری به حساب آورم. آنان با عشق به

[صفحه ۱۰۴۶]

خدای بزرگ به معشوق خود پیوستند و ما هنوز اندر خم یک کوچه هم نیستیم.» پس از مقدمه، زندگینامه‌ی شهید حبیب‌الله مهمانچی، معاون پارلمانی و هماهنگی وزارت کار و امور اجتماعی، آورده شده است. در این کتاب، پس از ارائه‌ی اطلاعات شناسنامه‌ای هر شهید، زندگینامه‌ی کوتاهی ارائه شده، که در آن به خصوصیات اخلاقی و رفتاری و نیز تاریخ، نحوه‌ی شهادت، محل دفن، فرازهایی از وصیتنامه و تعداد افراد تحت تکفل وی اشاره شده است. علاوه بر آن، در برخی موارد، عکس شهید نیز زینت‌بخش صفحات کتاب می‌باشد.

زندگینامه‌ی شهدای کارگر (جلد ۲)

گردآوری دفتر بسیج و گسترش فرهنگ اسلامی کارگران، وزارت کار و امور اجتماعی. - تهران: وزارت کار و امور اجتماعی، دفتر بسیج و گسترش فرهنگ اسلامی کارگران، (چاپ اول): ۲۰۶.۱۳۶۰ ص.: مصور، عکس.
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.
در این جلد از «زندگینامه‌ی شهدای کارگر»، پس از مقدمه‌ای به قلم دفتر بسیج و گسترش فرهنگ اسلامی کارگران، زندگینامه‌ی مختصری از ۱۶۰ تن از شهدای کارگر دوران انقلاب اسلامی و دفاع مقدس همراه با عکس و مشخصات شناسنامه‌ای آنها (شامل نام، نام خانوادگی، محل تولد، تاریخ شهادت، محل شهادت و محل دفن آنها) درج شده است و در برخی موارد، فرازهایی از

وصیتنامه‌ی آنها با خطی خوش نوشته شده است. در صفحات متفاوتی، بین اوراق کتاب، عکسهایی از روحانیون برجسته و شهدای معروف ایثارگر ایران عزیز به چاپ رسیده است.

زندگینامه‌ی شهدای کارگر (جلد ۴)

تهران: وزارت کار و امور اجتماعی، دفتر بسیج و گسترش فرهنگ اسلامی کارگران، ۲۵۵. ۱۳۶۱ ص.
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.
این کتاب، زندگینامه‌ی ۱۵۲ تن از جوانان غیور و کارگران با ایمان استان اصفهان است که در راه اعتلای کلمه‌ی توحید و نابودی کفر و الحاد به جبهه‌های حق علیه باطل هجوم آوردند و از دشتهای وسیع ایران، کربلاهای دیگری ساختند. اطلاعات مربوط به هر یک از شهدا، عبارتند از: نام و نام خانوادگی، سال تولد، محل تولد، شغل و محل کار، تاریخ شهادت، محل شهادت، و محل دفن و تعداد افراد تحت تکفل و - در صورت موجود بودن - مختصری از زندگینامه و فعالیت در جبهه‌های جنگ و فرازهایی از وصیتنامه‌های آنان.

زندگینامه‌ی وزراء: مختصری از شرح حال اعضای نخستین دولت جمهوری اسلامی ایران، مرداد ۱۳۶۰

دفتر روابط عمومی نخست‌وزیری. - [تهران]: نخست‌وزیری، دفتر روابط عمومی، تحقیقات و انتشارات، ۶۴.۱۳۶۰ ص.: مصور، عکس (رنگی). - (روابط عمومی نخست‌وزیری، نشریه شماره ۴).
در سال ۱۳۵۹ نهال نوپای انقلاب اسلامی هنوز قدرت چندانی نگرفته بود و بادهای مسمومی که از هر طرف می‌وزید، سعی داشت این نهال را از بیخ و بن برکند. اولین دولت جمهوری اسلامی تازه تشکیل شده بود که حمله‌ی ددمنشانه عراق به ایران صورت گرفت. همه‌ی اعضای کابینه دولت شهید رجایی درگیر مسایل جنگ بودند. آنها بار سنگینی در مقابله با این حمله بر دوش داشتند و تلاشی عظیم برای مواجهه با آن به عمل آوردند، تا به آنجا که «محمدجواد تندگویان» (وزیر نفت کابینه) در تاریخ ۹ / ۸ / ۱۳۵۹ به همراه معاون خود (مهندس بوشهری)، یحیوی

[صفحه ۱۰۴۷]

(سرپرست مناطق نفتی جنوب) و دو کارمند دیگری که با آنها بودند، به اسارت عراق درآمدند. این کتاب، زندگینامه و شرح حال مختصری از نخست‌وزیر و وزرای عضو کابینه‌ی نخستین دولت جمهوری اسلامی ایران را ارائه می‌دهد.

زندگینامه‌ی، وصیتنامه، آخرین نامه سه برادر شهید یعقوب، رضا، محمد آذرآبادی حق

[بی‌جا: بی‌نا، بی‌تا]. ۶۳ ص.
این کتاب، زندگینامه، وصیتنامه و آخرین نامه‌ی سه برادر شهید «یعقوب، رضا و محمد آذرآبادی حق» است. در این کتاب، علاوه بر شرح زندگی، ویژگی‌های اخلاقی، طرز فکر، فعالیت‌ها و نحوه‌ی شهادت هر یک از این سه برادر شرح داده شده است. آنها در وصیتنامه‌های خود، پس از طلب بخشایش از پدر و مادر و سایر بازماندگان، آنها را به شناخت بیشتر حضرت امام و اطاعت از ولایت فقیه و صبر و بردباری و ادامه‌ی راه شهیدان دعوت می‌کنند.

ساکنان آسمان: یادنامه شهدای میبد «شهیدیه»

گردآورنده گروه تحقیقاتی میثاق. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد؛ یزد: بنیاد شهید انقلاب اسلامی استان یزد، اداره کل (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۲۶۶ ص.: عکس.

عنوان روی جلد: ساکنان آسمان: یادنامه شهدای شهیدیه میبد.

شمارگان: ۱۳۰۰ نسخه.

این کتاب حاوی زندگینامه‌ی مختصر و متن وصیتنامه‌ی ۶۵ تن از شهدای شهیدیه (از توابع شهرستان میبد) است. اطلاعات ارائه شده در زندگینامه‌ی هر شهید شامل: «نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، تاریخ و محل شهادت و محل دفن، شرح دوران کودکی، نوجوانی و جوانی، فعالیت در دوران قبل و بعد از انقلاب و در جبهه و وصیتنامه‌ی شهید» است. از جمله شهیدانی که زندگینامه و وصیتنامه‌ی آنان در این کتاب درج شده است، افراد زیر را می‌توان نام برد: «محمدمهدی سیفی، غلامرضا صادقیان، حسین کارگر، یحیی مصلحی، علی‌رضا کریم‌زاده، غلامرضا کارگر، سید محمدعلی علوی، علی‌رضا ذوالفقاری، یحیی سیفی، محمدحسین ذوالفقاری، علی فلکیان و...».

سپاه سردار خمین، قربانگاه عشق

بازنویسی منصور انوری؛ ویراستار محمدهادی عرفانیان. - مشهد: شادرنگ، (چاپ اول): ۲۲۶.۱۳۸۰ ص.: عکس. - (مجموعه سپاه سردار خمین؛ ۱).

عنوان روی جلد: قربانگاه عشق.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

به مناسبت کنگره بزرگداشت سرداران شهید و ۲۳۰۰۰ شهید استان خراسان.

این کتاب شامل زندگینامه، خاطرات و متن وصیتنامه‌ی ۱۲ فرمانده شهید از استان خراسان می‌باشد. اسامی، نام محل و تاریخ شهادت این شهیدان عبارتست از: مهدی برنجی یوسفی (منطقه‌ی عملیاتی میمک در تاریخ ۲۸ / ۷ / ۶۳)؛ علیرضا بختیاری (جزیره مجنون در تاریخ ۲۴ / ۴ / ۶۶)؛ محمدحسن ترکمنی (مریوان در تاریخ ۲ / ۱۲ / ۶۰)؛ محمدحسین دلدار (والفجر چهار در تاریخ ۲۷ / ۹ / ۶۲)؛ علیرضا رضویان (جزیره‌ی مجنون در تاریخ ۱۹ / ۱۷ / ۶۳)؛ حسین زارع کاریزی (منطقه‌ی اسلام‌آباد غرب در تاریخ ۱۲ / ۳ / ۶۵)؛ سید محمدباقر رضایی (منطقه‌ی کوشک در تاریخ ۴ / ۳ / ۶۱)؛ علی شریفی (تنگه‌ی چزابه در تاریخ ۲۵ / ۱ / ۶۲)؛ محمد شریفی شادمان (منطقه‌ی شلمچه

[صفحه ۱۰۴۸]

در تاریخ ۲۳ / ۴ / ۶۱)؛ رسول فغانی (منطقه‌ی کامیاران در تاریخ ۷ / ۵ / ۶۱؛ محمدتقی قائنی (عملیات فتح المبین در تاریخ ۱۲ / ۱ / ۶۱) و عبدالحمید مؤمنی (عملیات والفجر یک در تاریخ ۲۴ / ۱ / ۶۲). از جمله اطلاعات ارائه شده برای هر شهید فعالیت‌ها در قبل و بعد از انقلاب، فعالیت‌ها و مسؤولیت‌ها در جبهه می‌باشد.

ستارگان آسمان گمنامی

محمدعلی صمدی. - تهران: سازمان فرهنگی - هنری شهرداری تهران، فرهنگسرای اندیشه، (چاپ اول): ۲۹۳.۱۳۷۸ ص.: مصور، عکس.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل سرگذشتنامه، خاطرات، وصیتنامه، و پیامهای بیست سردار جانباز و شهید دفاع مقدس است که همراه با تصاویری از آنها در دوران جنگ و نیز برخی تصاویر از پیکر شهیدان، ارایه شده‌اند. زندگینامه‌ها شامل اطلاعاتی درباره‌ی نام و نام خانوادگی، محل تولد، شرحی درباره‌ی زندگی هر شهید، فعالیت در دوران قبل و بعد از انقلاب، مسؤولیت‌ها در جبهه و محل و نحوه‌ی شهادت است. خاطراتی از همرزمان و افراد خانواده‌ی هر شهید نیز نقل شده گویای ویژگی‌های شهیدان است. اسامی برخی از شهیدان عبارت است از: «سید کاظم کاظمی؛ مجید بقایی؛ محمد توسلی؛ حسین املاکی؛ سرلشکر بسیجی علی‌اکبر قربان شیرودی؛ حاج محمدعلی شاهمرادی؛ سید رضا حسینی؛ علی قمی کردی؛ احمد قلی‌پور؛ حاج علی‌رضا موحد دانش و...».

ستارگان خاکی

نگارش و تدوین محمد خامه‌یار. - قم: ستاد بزرگداشت یادواره فرماندهان شهید لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب (ع)، (چاپ اول): ۲۲۹.۱۳۷۵ ص.: مصور، عکس، نمونه.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

مندرجات: دفتر اول: شهید حجه‌الاسلام سید حسین سعیدی؛ دفتر دوم: شهید مصطفی کلهری؛ دفتر سوم: شهید احمد کریمی؛ دفتر چهارم: شهید سید محمد میرقیصری؛ دفتر پنجم: شهید علی اسکندری؛ دفتر ششم: شهید محمدحسین کبیری؛ دفتر هفتم: شهید ناصر جام شهریاری؛ دفتر هشتم: شهید عباس حاجی‌زاده.

این کتاب شامل زندگینامه‌ی هشت تن از سرداران شهید لشکر هفده علی بن ابی‌طالب (ع) است. مطالبی که درباره‌ی هر یک از این سرداران شهید در این کتاب ارائه شده، عبارت است از: مشخصات شناسنامه‌ای، فعالیت‌ها در دوران قبل از انقلاب، طی انقلاب و در دوره‌ی دفاع مقدس، ویژگی‌های فردی و سجایای اخلاقی به نقل از اطرافیان و همرزمان شهدا و فرازهایی از وصیتنامه‌ی آنان. تصویری از هر یک از این شهیدان نیز در ابتدای هر دفتر به چاپ رسیده است.

ستارگان هدایت: یادواره شهدای شهر سنجان

گردآوری ستاد بزرگداشت یادواره شهدای شهر سنجان. - [اراک]: بنیاد شهید انقلاب اسلامی استان مرکزی، (چاپ اول): ۱۳۷۶. ه، ۱۱۷ ص. [۳] ص. تصویر: نمونه، عکس.

کتابنامه: ص. ۱۱۷، ۷ - ۶.

شمارگان ۱۰۰۰ نسخه.

در این کتاب، پس از مقدمه، شرحی درباره‌ی شهید و شهادت از دیدگاه قرآن کریم و معصومان (ع) داده

[صفحه ۱۰۴۹]

شده است. سپس اطلاعاتی درباره‌ی سنجان و فیجان (که در جنوب شهرستان اراک واقع است) ارائه شده است. پس از آن، به نقش سنجان در انقلاب اسلامی و هشت سال دفاع مقدس اشاره شده است. در بخش بعدی، زندگینامه و وصیتنامه‌ی شهدا آمده است.

اطلاعات ارائه شده درباره‌ی هر شـهید، عبارت است از: «تصویری از شهید، نام و نام خانوادگی، نام پدر، تاریخ تولد، تاریخ و محل شهـادت، خلاـصه‌ای از زنـدگینامه، فعالیت‌هـا قبل و پس از انقلاب، مسؤولیت‌ها در جبهه، عملیاتی که در آنها شـرکت داشـته و در پایان، فرازهایی از وصیتنامه‌ی شهید».

ستاره‌ها

تهیه کننده کنگره بزرگداشت سرداران شهید و بیست و سه هزار شهید استان خراسان. - [مشهد]: کنگره بزرگداشت سرداران شهید و بیست و سه هزار شهید استان خراسان، ۱۳۸۱.

۶۴ ص.: عکس.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

این کتاب درباره زندگی پانزده تن از سـرداران شهید جبهه‌های نبرد است. اطلاعات ارائه شده شامل یک زندگینامه‌ی کوتاه، فرازی از وصـیتنامه و ذکر یـک خـاطره برای هر یـک از این فرمانـدهان شـهید می‌باشـد. اسـامی و آخرین مسؤولیت شـهیدان عبارتست از: محمود کاوه (فرمانـده لشـکر ویژه شـهدا)، محمد فرومندی (قائم مقام لشـکر ۵ نصـر)، ابوالفضل رفیعی (جانشـین فرماندهی لشکر ۵ نصـر)، ولی‌الله چراغچی (جانشـین فرماندهی لشـکر ۵ نصـر)، عبدالحسـین برونی (فرمانـده تیپ جوادالائـمه (ع)، محمدمهـدی خادم الشریعه (فرمانده تیپ ۲۱ امام رضا (ع))، بابا محمد رسـتمی (فرمانده عملیات)، مهدی میرزایی (فرمانده تیپ امام موسی کاظم (ع))، رمضانعلی عامل (فرمانده تیپ امام صادق (ع))، سـید علی حسینی (جانشین معاونت اطلاعات نیروی زمینی سپاه)، حسن آقاسی‌زاده (معـاونت فنی و مهندســی قرارگـاه خاتم‌الانبیـا (ص))، محمدناصـر ناصـری (نماینـده جمهـوری اسـلامی ایران در افغانسـتان)، سـید محمدتقی رضوی (معاون فرماندهی قرارگاه خاتم‌الانبیا (ص))، سـید هاشم ساجدی (مسؤول سـتاد پشتیبانی قرارگاه نجف اشـرف)، محمد طرحچی (مسوول راهسازی جهاد سازندگی). تصاویر با زیرنویس می‌باشند.

سجده وصل

به کوشش میثم عظیم، مهدی رضازاده قزآآنی. - قم: نشر جمال، (چاپ اول): ۱۲۳.۱۳۷۹ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

مجموعه‌ی حاضـر، شامل سرگذشـتنامه‌هایی کوتاه از شـهیدان دوره‌های مختلف حیات بشـر - از دوران حضـرت عیسی (ع) تا صدر اسـلام، و پس از آن، تا دوران انقلاب اسـلامی - است؛ شـهیدانی چون: آیـةالله قاضـی طباطبایی، آیـةالله دسـتغیب و شـهدای جنگ تحمیلی می‌باشد. از جمله شـهدای دوران جنگ تحمیلی، که زندگینامه آنها در این کتاب به چاپ رسیده است، می‌توان از افراد زیر نام برد: مصـطفی زواره‌ای، فرمانـده‌ی پشتیبانی تیپ سیدالشـهداء (ع)؛ جعفر محمـدی، فرمانده‌ی سپاه ناحیه‌ی کرج؛ سید مصـطفی واجدی، مسؤول واحد اطلاعات و عملیات تیپ ۴۴ قمر بنی‌هاشم؛ شهید گوسفند شناس؛ جواد دل‌آذر؛ حاج عبدالله رودکی؛ حسین سعیدی‌پور؛ محمدعلی رهنمون؛ اسماعیل محمدی؛ یونس آشوری؛ و....

[صفحه ۱۰۵۰]

السراج المنیر (جلد ۱): آ - الف

تـدوین مرتضـی نریمانی؛ سـفارش سازمان جهاد سازنـدگی اسـتان اصـفهان. - اصـفهان: زاینـده رود، (چاپ اول): ۳۲۰.۱۳۸۰ ص.: جدول، نمودار. - (سنگرسازان بی‌سنگر؛ ۸).

عنوان دیگر: السراج المنیر: زندگینامه‌ی شهدای جهادگر جهاد سازندگی اصفهان.

عنوان روی جلد: السراج المنیر: آ - الف.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

جلد اول مجموعه «السـراج المنیر»، شامل زندگینامه‌ی شـهیدان جهادگری از اسـتان اصـفهان است که حروف آغازین نام خانوادگی آنهـا «آ» تا «الف» است. نمودار و جـداول آماری ششـصد شـهید جهادگر اسـتان اصـفهان نیز در این مجلـد ارائه شـده است. عناوین نمودارها و جداول عبارتند از: «جدول نام شـهدای جهادگر به ترتیب الفبای نام خانوادگی، جدول شـهدای جهادگر به ترتیب تاریخ شهادت، جدول درصد شـهدای جهادگر هر سال نسبت به کل، نمودار هیستوگرام ستونی فراوانی شهدا، جدول نام شهدای جهادگر مفقودالاـثر و جـدول نـام شـهدای جهـادگر بـه ترتیـب علت شـهادت». در پایـان نیز متن سرگذشـتنامه‌ی شـهدا به ترتیب الفبـای نـام خـانوادگی ذکر شـده است. اطلاعـات این بخش شامـل: «نـام و نـام خانوادگی، تاریـخ و محل تولـد، نام پـدر، تاریخ، علت و محل شهادت، مـدت حضور در جبهه، نوع مسؤولیت در جبهه، دوران کودکی، نوجوانی، جوانی و در برخی موارد، خاطرات و قسمتی از وصیتنامه شهید» است.

السراج المنیر (جلد ۲): ب – ث

تدوین مرتضـی نریمانی؛ سـفارش سازمان جهاد سازندگی اسـتان اصـفهان. - اصـفهان: زاینده رود، (چاپ اول): ۱۷۴.۱۳۸۰ ص. - (سنگرسازان بی‌سنگر؛ ۹).

عنوان دیگر: السراج المنیر: زندگینامه‌ی شهدای جهادگر جهاد سازندگی اصفهان.

عنوان روی جلد: السراج المنیر: ب - ث.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

جلد دوم مجموعه‌ی «السراج المنیر»، شامل زندگینامه‌ی شهیدان جهادگری از استان اصفهان است که حروف آغازین نام خانوادگی آنها «ب» تا «ث» است. زندگینامه‌ها به تفکیک حروف، در سه بخش: «ب»، «پ» و «ت» ارائه شده‌اند. اطلاعات هر زندگینامه شامل: «نام و نام خانوادگی، تاریـخ و محل تولـد، نام پـدر، تاریـخ، علت و محل شـهادت، مـدت حضور در جبهه، نوع مسؤولیت در جبهه، دوران کودکی، نوجوانی، جوانی و خاطرات و قسمتی از وصیتنامه شهید (برای برخی از شهیدان)» است.

السراج المنیر (جلد ۳): ج – ذ

[تـدوین] مرتضـی نریمـانی زمان‌آبـادی؛ سـفارش سازمـان جهـاد سازنـدگی اسـتان اصـفهان. - اصـفهان: زاینـده‌رود، (چـاپ اول): ۲۲۴.۱۳۸۰ ص. - (سنگرسازان بی‌سنگر؛ ۱۰).

عنوان دیگر: السراج المنیر: زندگینامه‌ی شهدای جهادگر جهاد سازندگی اصفهان.

عنوان روی جلد: السراج المنیر: ج - ذ.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

جلد سوم مجموعه‌ی «السـراج المنیر»، شامل زندگینامه‌ی گروهی از ششـصد شـهید جهادگر استان اصفهان است که حروف آغازین نـام خـانوادگی «ج» تـا «ذ» اسـت. زنـدگینامه‌ها بـه تفکیـک حروف در شــش بخش: (ج)، (چ)، (ح)، (خ)، (د)، (ذ) ارائـه شده‌انـد.

اطلاعات هر زندگینامه شامل: «نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، نام پدر، تاریخ، علت و محل شهادت، مدت حضور در جبهه، نوع مسؤولیت در جبهه، شرح دوران کودکی، نوجوانی و جوانی و در برخی موارد، همراه با خاطرات و قسمتی از وصیتنامه‌ی شهید» است.

[صفحه ۱۰۵۱]

السراج المنیر (جلد ۴): ر – ش

[تدوین] مرتضی نریمانی؛ سفارش جهاد سازندگی استان اصفهان. - اصفهان: زاینده‌رود، (چاپ اول): ۲۴۷.۱۳۸۰ ص. - (سنگرسازان بی‌سنگر؛ ۱۱).

عنوان دیگر: السراج المنیر: زندگینامه‌ی شهدای جهادگر جهادسازندگی اصفهان.

عنوان روی جلد: السراج المنیر: ر - ش.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

جلد چهارم مجموعه‌ی «السراج المنیر»، شامل زندگینامه‌ی گروهی از ششصد شهید جهادگر استان اصفهان است که حروف آغازین نام خانوادگی آنها «ر» تا «ش» است. زندگینامه‌ها به تفکیک حروف در چهاربخش: (ر)، (ز)، (س) و (ش) ارائه شده‌اند. اطلاعات هر زندگینامه شامل: «نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، نام پدر، تاریخ، علت و محل شهادت، مدت حضور در جبهه، نوع مسؤولیت در جبهه، شرح دوران کودکی، نوجوانی و جوانی و در مورد برخی از شهدا، همراه با خاطرات و قسمتی از وصیتنامه‌ی شهید» است.

السراج المنیر (جلد ۵): زندگینامه‌ی شهدای جهاد سازندگی استان اصفهان در هشت سال دفاع مقدس: ص – ع

مرتضی نریمانی؛ سفارش سازمان جهاد سازندگی استان اصفهان. - اصفهان: زاینده‌رود، (چاپ اول): ۲۳۹.۱۳۸۰ ص. - (سنگرسازان بی‌سنگر؛ ۱۲).

عنوان دیگر: السراج المنیر: زندگی نامه شهدای جهادگر جهاد سازندگی اصفهان.

عنوان روی جلد: السراج المنیر: ص - ع.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

جلد پنجم مجموعه‌ی «السراج المنیر»، شامل زندگینامه‌ی گروهی از ششصد شهید جهادگر استان اصفهان است که حروف آغازین نام خانوادگی آنها از «ص» تا «ع» است. زندگینامه‌ها به تفکیک حروف الفبا در چهار بخش (ص)، (ض)، (ط) و (ع) ارائه شده‌اند. اطلاعات هر سرگذشتنامه شامل: «نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، نام پدر، تاریخ، علت و محل شهادت، مدت حضور در جبهه، نوع مسؤولیت در جبهه، شرح دوران کودکی، نوجوانی و جوانی و در برخی موارد، خاطرات و قسمتی از وصیتنامه شهید» است.

سراج منیر: ویژه نامه یادواره شهدای روستای جلیزجند شهرستان فیروزکوه

زیر نظر قربان حسینی؛ تهیه و تنظیم وصایا ابراهیم سراج؛ ویراستاری محمد نصیرزاده. - [بی‌جا: بی‌نا]، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۳۲ ص.: عکس.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان از روی جلد.

این کتاب حاوی زندگینامه‌ی پانزده شهید جنگ تحمیلی و یک شهید دوران انقلاب اسلامی روستای جلیزجند شهرستان فیروزکوه است. در ابتدای کتاب شرح کوتاهی درباره‌ی روستای جلیزجند از نظر تاریخی و مذهبی داده شده است. اطلاعات داده شده درباره‌ی زندگینامه‌ی شهیدان عبارت است از: «نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، تحصیلات، فعالیت‌های شهید در دوران انقلاب و در جبهه، محل و تاریخ شهادت، فرازی از وصیتنامه و (در برخی موارد) تصویری از شهید». نام بعضی از شهدا عبارت است از: «عقیل سراج (اولین شهید روستا)، بهرام زیادی، سید مردی شاه‌واری، حمید سراج، علی سراج، علی اشرف سراج و...». فرازی از پیام «حاج شیخ یدالله سراج»، نماینده‌ی ولی فقیه و امام جمعه شهرستان فیروزکوه، نیز در کتاب به چاپ رسیده است.

[صفحه ۱۰۵۲]

سرافرازان، یادمان سرداران شهید لشکر ۱۱ امیرالمومنین (جلد ۱)

تهیه و تنظیم تیپ ۱۱ امیرالمؤمنین (ع). - [بی‌جا]: نشر معروف، ۱۳۷۴.ص.: مصور، عکس (بخشی رنگی).

عنوان روی جلد: سرافرازان: یادواره سرداران شهید لشکر یازده امیرالمومنین (ع).

این کتاب، خلاصه‌ای از زندگینامه و وصیتنامه‌ی ۹۳ تن از شهیدان گلگون کفن لشکر یازده امیرالمؤنین (ع) را در بردارد. این شهیدان، جوانانی برومند، سربازانی دلسوخته، خط شکنانی دلیر، سردارانی گمنام و عاشقان لقاءالله و مخلص اسلام بودند که در عملیاتهای بسیاری - چون محرم، والفجرهای سه و چهار و پنج، کربلای یک، میمک و سومار - شرکت داشته و به دیدار معبود خویش شتافته‌اند. مناطقی مانند چنگوله، مهران، میمک، شاخ شمیران، بانه، شور شیرین، ملکشاهی، مهران و کردستان از خون مطهر آنان رنگین شده است. تاریخ و محل تولد، فعالیت‌ها، تاریخ و محل شهادت هر یک از این گلگون کفنان در کتاب ذکر شده و تصویر آنها نیز زینت‌بخش صفحات کتاب است.

سرایش هجران، تلاوت گل ذکر یاران (جلد ۲)

واحد فرهنگی انجمن اسلامی دبیرستان شهید مهدی حکمت. - مشهد: دبیرستان شهید مهدی حکمت، انجمن اسلامی، ۱۱۶.۱۳۶۸ ص.

این کتاب، دفتر دوم از سری کتابهای سرایش هجران می‌باشد که به یاد دو شهید گرانقدر، شهید مهدی حکمت (مؤسس انجمن اسلامی دبیرستان شهید حکمت) و شهید سید علی آل‌شهیدی (طلبه‌ی حوزه‌ی علمیه‌ی قم و دانشجوی دانشگاه شهید بهشتی) تدوین شده است. در این کتاب، انس و الفتی که این دو عزیز به مراسم مذهبی داشتند و نیز درایت سیاسی، جهان‌بینی الهی، تلاش فردی و کار جمعی و مقاومت معنوی آنان بیان شده است. بخشی از سخنان و گفته‌های هر یک از این دو شهید و همچنین ایثارگری آنان در جبهه ذکر شده و وصیتنامه‌ی آنها نیز به چاپ رسیده است. و در پایان نیز عکسهایی از این شهیدان با همرزمانشان آمده است. دفتر اول سرایش هجران در سالگشت فقدان پنج یار عزیز انجمن نگاشته شده بود؛ برادران گرامی، مهدوی، هژیر الساداتی، نیک اندیش، احدیان و حسین‌پور؛ یارانی که مظلومانه در کربلای چهار و پنج جاویدالاثر شدند.

سرداران خمینی (دفتر ۱)

به کوشش: مهدی حسینی. -قم: نشر سامیر، ۷۲.۱۳۷۷ ص.: مصور، عکس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

طراح روی جلد: حسن موسی‌زاده.

این کتاب، به شرح زندگی و خاطرات سه تن از سرداران شهید شهرستان خمین - به نامهای «شهید حسن آندی، شهید محمدحسین ساعدی و شهید حسین شمسی» - پرداخته است. در هر مورد، ابتدا عکس و اطلاعات شناسنامه‌ای و شهید و در پی آن خلاصه‌ای از زندگینامه، اخلاق و منش، خصوصیات اخلاقی و مبارزات شهید، قبل و بعد از انقلاب، آورده شده است. پس از آن نیز قسمتی از وصیتنامه‌ی شهید ارائه شده است. در ادامه، به نقل از افراد مختلف، در مورد هر شهید خاطره‌ای از دوران رژیم گذشته و تلاش او برای پیروزی انقلاب و مبارزات هر یک از آنها در صحنه‌ی پیکار نبرد حق علیه باطل (در جبهه‌های جنگ) آورده شده است که نشانگر روحیه‌ی و شخصیت والای انسانی و روح شهادت‌طلب این عزیزان و تلاش بی‌وقفه‌ی آنان در جهت احقاق حقوق ملت مسلمان ایران است.

[صفحه ۱۰۵۳]

سرداران خمینی (دفتر ۲)

به کوشش مهدی حسینی. -قم: نشر سامیر، ۷۸.۱۳۷۷ ص.: مصور، عکس.

طراح روی جلد: حسن موسی‌زاده.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

دفتر دوم «سرداران خمینی (ره)» به شرح زندگی و بیان خاطراتی درباره‌ی سه تن دیگر از سرداران شهید شهرستان خمین - به نامهای «احمد حسینی‌فر، محمدطاهر لطفی و سید عباس میرهادی» - اختصاص داده شده است. در مورد هر شهید، ابتدا عکس کوچکی از شهید همراه با اطلاعات شناسنامه‌ای او درج گردیده است. سپس، توضیحاتی در خصوص زندگی شهید، خصوصیات اخلاقی و رفتاری او، محل تولد و یک زندگینامه‌ی کوتاه همراه با فرازی از وصیتنامه ارائه شده است. در ادامه - جهت آشنایی بیشتر با روحیات شهید - خاطرات داستان گونه‌ی کوتاهی از زندگی شهید، علایق خاص او و مبارزاتش در دوران پیروزی انقلاب اسلامی و در زمان جنگ تحمیلی آورده شده است. در تمام این خاطرات می‌توان اراده‌ی قوی شهدا در مبارزه با دشمنان این مرز و بوم و شهامت و شهادت‌طلبی این شهیدان را به وضوح مشاهده کرد.

سرداران خمینی (دفتر ۳)

به کوشش: مهدی حسینی. -قم: نشر سامیر، ۱۳۷۷.

۷۳ ص.: مصور، عکس.

طراح روی جلد: حسن موسی‌زاده.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

دفتر سوم کتاب «سرداران خمینی (ره)» به شرح زندگی و بیان خاطراتی درباره‌ی سه تن دیگر از سرداران شهید شهرستان خمین (که مظهر شجاعت، تلاش و ایثار و اسوه‌ی اخلاق و رفتار بوده‌اند) اختصاص یافته است. «سردار شهید فتح‌الله ذاکری [معاون گردان امام رضا (ع)]، سردار شهید حمیدرضا سلطان محمدی [معاون اطلاعات و عملیات لشکر هفده علی بن ابی‌طالب (ع)] و سردار شهید بهرام شیخی (فرمانده‌ی تیپ سوم مالک‌اشتر)» شهدای گرانقدری هستند که این کتاب به آنان پرداخته است. عکس کوچکی از هر شهید و اطلاعات شناسنامه‌ای وی، در ابتدای هر قسمت، زینت‌بخش کتاب است. در پی آن، زندگینامه‌ی کوتاهی از شهید (از تولد تا شهادت) و همچنین، قسمت کوتاهی از وصیتنامه‌ی شهید آورده شده است. سپس خاطراتی که دوستان و همرزمان شهید و خانواده‌ی او از رشادت، روحیات، رفتار و اخلاق شهید داشته‌اند، به صورت داستان‌های کوتاهی ارائه شده است.

سرداران سپاه توحید

بازنویس: محمدرضا یوسفی کوپایی. - تهران: لشکر زرهی هشت نجف اشرف، (چاپ اول): ۱۹۱.۱۳۷۵ ص.: مصور، (مجموعه نجف در کربلا؛ ۱).

طرح روی جلد برداشت از کتاب ره‌یافتگان وصال از انتشارات ستاد مشترک سپاه است.

کتاب «سرداران سپاه توحید»، حاوی زندگینامه‌ی چهل سردار شهید دفاع مقدس است. در زندگینامه‌ی هر شهید، اطلاعات شناسنامه‌ای شهید، خلق و خو، رفتار و منش، تحصیلات، فعالیت‌های شهید قبل و بعد از انقلاب، فعالیت‌ها و مسؤولیت‌ها در جبهه طی دوران جنگ، عملیاتی که در آن شرکت داشته است، و در نهایت، نحوه و محل شهادت او آمده است.

[صفحه ۱۰۵۴]

سرداران سپاه عشق

تهیه و تدوین ستاد یادواره بزرگداشت سرداران شهید لشکر ۱۷ علی بن ابیطالب (ع)؛ ویراستار: مهدی حسینی. - اراک: ستاد یادواره بزرگداشت سرداران شهید لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب (ع)، بنیاد شهید استان مرکزی [اراک]، ۱۳۷۴. ۱۶۸ [۵] ص.: تصویر (رنگی).

کتابنامه به صورت زیرنویس.

در مقدمه‌ی کتاب «سرداران سپاه عشق»، بیانات مقام معظم رهبری در مراسم بزرگداشت سرداران شهید آذربایجان و همچنین، فرازهایی از سخنان آقای هاشمی رفسنجانی و سرلشکر محسن رضایی به چاپ رسیده است. سپس در پنج دفتر، زندگینامه و قسمتهایی از وصیتنامه‌ی سرداران شهید: حجت‌الاسلام مجتبی اکبرزاده [مسؤول عقیدتی لشکر هفده علی بن ابی‌طالب (ع)]، رحیم آنجفی [فرمانده‌ی عملیات سپاه اراک و فرمانده تیپ دو لشکر علی بن ابی‌طالب (ع)]، سید احمد حسینی [قائم مقام گردان امام حسن مجتبی (ع)]؛ کاوه نبیری [فرمانده‌ی تیپ دو لشکر هفده علی بن ابی‌طالب (ع)] و ناصر بختیاری [فرمانده‌ی خط مقدم تیپ نوبنیاد لشکر هفده علی بن ابی‌طالب (ع)] تنظیم و با نقل خاطراتی چند از زبان همسنگران و همرزمان این سرداران شهید، گذری بر شخصیت اجتماعی و معنوی آنها شده است. در پایان کتاب نیز تصاویری از این عزیزان در جبهه آمده است.

سرداران سپیده

زیر نظر مریم شعبانزده. - [بی‌جا] کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، ۲۷۳.۱۳۷۷ ص.: مصور.

در این کتاب زندگینامه‌ی چهارده تن از سرداران شهید استان سیستان و بلوچستان در قالب خاطراتی از زبان دوستان، همرزمان و خانواده آنها بیان شده است. این شهیدان عبارتند از: شهید رمضان احمدی، شهید رجبعلی امینی، شهید محمدرضا باقری، شهید محمد خلیل ثابت رأی، شهید محسن جنگجویان، شهید سید کاظم حسین‌زاده، شهید سید محسن صغیرا، شهید احمدرضا علیزاده، شهید جواد کریمی طاهری، شهید مرتضی کیواندریان، شهید رضا مؤذنی، شهید مجید مختاری، شهید محسن مهاجرانی و شهید علی‌اکبر میرزایی. بنا بر مطالب کتاب، این عزیزان با حداقل حقوق، مسؤولیت‌های مهم را به عنوان تکلیفی شرعی می‌پذیرفتند و نهایت تلاش خود را برای انجام خدمت به بهترین وجه به عمل می‌آوردند. سعی در نگاهداری اموال بیت‌المال، سادگی زندگی و ازدواج و رفتار با الگو قرار دادن رفتار انصار و مجاهدین صدر اسلام و توجه به سفارشات حضرت رسول اکرم (ص) و ائمه اطهار (ع)، حتی در کوچکترین امور، از ویژگی‌های این شهیدان بوده است.

سرگذشت سرافرازان (جلد ۱): یادنامه شهدای رهنان

به کوشش گروه تدوین ستاد یادواره شهدای رهنان. - اصفهان: لشکر ۱۱۴ امام حسین (ع)، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۴۷۸ ص.: عکس. - (کنگره‌ی بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان، مجموعه آثار؛ ۶۲).

طراح روی جلد: عباس محمد شفیعی.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

«رهنان» قریه‌ای است از قرای اصفهان و کتاب حاضر شامل زندگینامه و برگهایی از خاطرات ۲۲۹ شهید رهنان در طول انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی عراق علیه ایران است. در پیشگفتار کتاب، موقعیت جغرافیایی، سیاسی، علمی و دینی رهنان و نقش این روستا در پیشبرد جنگ با تقدیم فرماندهان و سردارانی چون «فریدون بختیاری، یدالله تقی‌یار و سید اکبر اعتصامی و...» مطالبی ارائه شده است. اطلاعات هر زندگینامه شامل: «نام و نام خانوادگی، تاریخ تولد، محل تولد، دوران کودکی، نوجوانی و جوانی، فعالیت در دوران انقلاب و در جبهه، تاریخ شهادت و محل شهادت، ویژگی‌های اخلاقی و رفتاری، پیام شهید (برگرفته از دفتر خاطرات و وصیتنامه وی) و خاطراتی به نقل از دیگران» است. در پایان کتاب، فهرستی از اسامی شهدا به ترتیب الفبای نام خانوادگی ارائه شده است.

[صفحه ۱۰۵۵]

سرمشقی برای زندگی در کتاب زندگی: مجموعه زندگینامه‌ها، دست نوشته‌ها و وصایای شهدای دانشگاه صنعتی اصفهان

گردآورنده علی‌محمد میرمحمد میبدی [ویراستار جمعی از دانشجویان دانشگاه صنعتی اصفهان]. - اصفهان: دانشگاه صنعتی اصفهان، (چاپ اول): ۱۳۸۰. ذ، ۴۳۴، [۳] ص.: عکس.

کتابنامه: به صورت زیرنویس.

واژه‌نامه.

شمارگان: ذکر نشده است.

این کتاب، مجموعه‌ای از زندگینامه، دستنوشته و وصایای ۱۲۸ تن از شهدای دانشگاه صنعتی اصفهان است. اطلاعات ارائه شده

برای هر شهید، «زندگینامه‌ی مختصری از هر شهید (شامل سال و محل تولد، رشته‌ی تحصیلی و توضیحاتی درباره‌ی فعالیت‌ها و نحوه‌ی زندگی، سال و نحوه‌ی شهادت) و وصیتنامه‌ی شهید همراه با عکس او است. سپس آثار شهیدان، نظیر دستنوشته، نامه، شعر و...» آورده شده است. نمایه‌ی اسامی شهیدان در پایان کتاب به چاپ رسیده است.

سیمای پهلوانان

گردآوری و تدوین محمد عزیزی؛ به سفارش دفتر تحقیق و پژوهش معاونت پژوهش و تبلیغات بنیاد شهید انقلاب اسلامی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۲۰۰ ص.: مصور عکس.

عنوان دیگر: سیمای پهلوانان، زندگینامه مختصر شهدای ورزشکار.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل سرگذشتنامه‌ی ورزشکاران شهید است. مطالب ارائه شده در زندگینامه‌ها شامل: «وقایع دوران کودکی و جوانی، زمینه‌ی فعالیت ورزشی، تحصیلات، فعالیت‌های جبهه و تاریخ و محل شهادت هر ورزشکار است. این اطلاعات به طور خلاصه بیان شده است. تنظیم زندگینامه‌های ورزشکاران شهید به ترتیب ورزش مربوطه تنظیم شده است. فهرست ورزشها عبارتند از: فوتبال؛ کشتی؛ والیبال؛ کوهنوردی؛ ورزشهای رزمی؛ بسکتبال؛ ورزشهای تابستانی؛ تنیس؛ ژیمناستیک؛ دو و میدانی؛ هندبال؛ ورزشهای آبی؛ وزنه‌برداری؛ بوکس؛ هاکی؛ اسکوواش و سوارکاری». در پایان کتاب نیز ضمایمی از عکس و مدارك با زیرنویس (نمونه‌ای از حکم قهرمانی، گواهینامه‌ی دریافت جوایز و یا زمان انجام ورزش مربوطه) ارائه شده است.

سینه سرخان عاشق

گردآورنده اداره کل بنیاد شهید آذربایجان غربی؛ [با همکاری] سازمان جهاد کشاورزی استان آذربایجان غربی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۲۵۵ ص.: عکس.

شمارگان: ۱۲۵۰ نسخه.

این کتاب، سرگذشتنامه و فرازهایی از وصیتنامه‌ی شصت شهید جهادگر گردان مسلم بن عقیل قرارگاه حمزه سیدالشهدا است. اطلاعات هر سرگذشتنامه شامل «نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، تاریخ و محل شهادت، شرح کوتاهی از دوران کودکی و نوجوانی، فعالیت‌های شهید در دوران قبل و بعد از انقلاب، فعالیت‌های شهید در دوران حضور در جبهه و شرح نحوه‌ی شهادت و فرازهایی از وصیتنامه شهید» است. خلاصه‌ای از فعالیت‌های پشتیبانی و مهندسی جنگ جهاد سازندگی گردان مسلم بن عقیل در محورهای عملیاتی، از زمان تاسیس (۱۳۶۲) نیز در کتاب آمده است.

[صفحه ۱۰۵۶]

شاهدان دانشگاه: دومین یادواره‌ی شهدای دانشجویی کشور

تهیه و تنظیم دفتر ارتباطات و همکاری‌های فرهنگی معاونت فرهنگی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها. - [تهران]:

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها، معاونت فرهنگی؛ فیضیه، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

[۸]، ج، ۲۱۱، [۱] ص.: جدول.

شمارگان: ۳۰۰ نسخه.

مندرجات: فصل اول: پیشکسوتان عرصه علم و دانش؛ فصل دوم: گزیده‌ها؛ فصل سوم: تذکره‌ای از شاهدان دانشگاه؛ ضمیمه ویژه‌نامه شاهدان دانشگاه.

کتاب در فصل اول به زندگینامه‌ی شهیدان بهشتی، مفتح، چمران و آوینی می‌پردازد و عقاید آنها را در مورد حوزه و دانشگاه بیان می‌کند. فصل دوم به بررسی عقاید بعضی از دانشجویان و نشریه‌های دانشجویی مثل نشریه «زمان دانشگاه»، «جرس» دانشگاه یزد، «پنجره» علامه طباطبایی و... اختصاص دارد. فصل سوم: به زندگینامه دانشجویان شهید اختصاص دارد. تعداد دانشجویانی که به زندگی آنها پرداخته شده، ۲۵ نفر می‌باشد. اطلاعات ارائه شده شامل سال تولد، محل تولد، میزان تحصیلات و نحوه‌ی شهادت است. بخش چهارم، خلاصه‌ای از عملکرد ستاد یادواره‌ی شهدای دانشجویی در سالهای ۷۶ و ۷۷ را بیان می‌کند.

شاهدان قافله قسط

تهیه کننده: ناحیه انتظامی کرمان؛ ویرایش: مجید غلامحسین پور. - [کرمان]: [نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، ناحیه انتظامی کرمان]، ۲۴۹.۱۳۷۳ ص.: نمونه، عکس.

طرح: ایرج مجدی.

کتاب «شاهدان قافله‌ی قسط» مجموعه‌ای است از مشخصات و شرح حال آزاد مردان فداکاری که برای نگهبانی از انقلاب اسلامی و نظام مقدس جمهوری اسلامی و به منظور دفاع از شرف، امنیت و حریم استقلال میهن به میادین پر مخاطره‌ی آتش و خون برای مبارزه در جبهه‌های جنگ حق علیه باطل و یا مبارزه با اشرار و قاچاقچیان مواد مخدر شتافتند و با ایثار جان خود به دیدار معبود نائل شدند. در این مجموعه اطلاعاتی درباره ۲۴۹ شهید گلگون کفن ناحیه انتظامی کرمان شامل نام، نام خانوادگی، تاریخ تولد، محل تولد، تاریخ شهادت و محل شهادت هر یک همراه با شرح کوتاهی از زندگی و سجایای اخلاقی آنان ارائه شده است. صفحات مجموعه به تصاویر این شهیدان نیز مزین شده است.

شب محزون

گردآورنده: بسیج مسجد ابوالفضل، پایگاه ۱۱. - تهران: [بی‌نا]، ۱۳۶۴.

۹۸ ص.: مصور: عکس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب به نقل خاطراتی از چهار شهید گرانقدر پایگاه ۱۱ بسیج مسجد ابوالفضل می‌پردازد: «شهید جلیل جواهری، شهید خلیلی، شهید توحیدی و شهید نظری». در ابتدای کتاب، چند خاطره‌ی کوتاه درباره‌ی شهید جواهری برای شناسانیدن شخصیت و اخلاق والای او نقل شده است. صفحات بعدی به زندگینامه و وصیتنامه‌ی این شهدا اختصاص دارد. تحصیلات، رفتار در خانواده، اخلاق اسلامی و فعالیت آنان در بسیج مسجد قبل از اعزام، نحوه‌ی اعزام مسؤولیتها در جبهه و چگونگی شهادت آنها در جبهه‌های نبرد به نقل از دوستانشان نکات اصلی زندگینامه آنها است. اشعار و خاطراتی کوتاه از زندگی این شهیدان نیز در لابه‌لای صفحات به چاپ رسیده است.

[صفحه ۱۰۵۷]

شرح فراق، زندگینامه‌ی سرداران شهید شهرستان فلاورجان

تدوین و تالیف کنگره سرداران شهید، لشکر زرهی ۸ نجف اشرف. - تهران: پیام آزادی، ۱۳۷۶.
۲۵۸ ص.: عکس، جدول، نمودار. - (کنگره بزرگداشت سرداران فلاورجان).
شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

کتاب «شرح فراق»، مجموعه‌ی زندگینامه‌ی ۸۴ سردار شهید شهرستان فلاورجان است. اطلاعات ارائه شده درباره‌ی هر یک از شهیدان، عبارت است از: اطلاعات شناسنامه‌ای (شامل: تاریخ و محل تولد، تحصیلات، ازدواج)، فعالیت‌های شهید قبل و بعد از انقلاب؛ مسؤولیت‌ها و عملیاتهایی که در آن شرکت داشته‌اند و نحوه و محل شهادت این عزیزان. لازم به ذکر است که تمامی این شهیدان در جبهه‌های حق علیه باطل سمت فرماندهی عملیات یا گروهان و گردان را به عهده داشتند. تعدادی از عملیاتهایی که این سرداران شهید در آنها شرکت داشتند، عبارتند از: والفجر، بیت المقدس، ثامن‌الائمه، فتح المبین، محرم، کربلای پنج، بستان، جزیره‌ی مجنون، شلمچه، حلبچه و... در آخر کتاب، بررسی ویژگی‌های جمعیتی شهدا، جانبازان و اسرا و مشارکتهای مردمی شهرستان فلاورجان به صورت جداول و نمودارها صورت گرفته است.

شرح مجموعه گل

گردآورنده: ستاد یادواره‌ای شهدای منطقه‌ی وحدتیه. - قم: نشر روح، (چاپ اول): ۲۱۶.۱۳۸۱ ص.
شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ای از زندگینامه، وصیتنامه و خاطرات شهیدان منطقه‌ی وحدتیه است. مطالب کتاب با شرحی در مورد موقعیت جغرافیایی شهر وحدتیه (از توابع شهرستان دشتستان) آغاز می‌شود و شامل چهار بخش جداگانه در معرفی ۵۶ تن از شهدای این منطقه است. بخش اول: خلاصه‌ای است از شرح زندگی و فرازی از وصیتنامه هر شهید (در صورت موجود بودن) که به ترتیب تاریخ شهادت تنظیم شده است. بخش دوم: خاطراتی است از زبان دوستان، خانواده یا همرزمان شهیدان. بخش سوم: اشعار و مقالاتی در شأن و منزلت شهیدان و بخش چهارم: دستنوشته‌ها و اطلاعات آماری است که همراه با عکسهایی از پیکر مطهر برخی از شهدای منطقه ارائه شده است.

شهادت اوج معراج مومن

[شورای خواهران آل‌عبا]. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، واحد فرهنگی، ۵۸.۱۳۶۱ ص.: مصور: عکس.
در مقدمه‌ی این کتاب آمده است که شورای خواهران آل‌عبا، که در سال ۱۳۵۹ تأسیس شد، برای پاسداری از حرمت خون شهیدان و نور چشمان امت، مطالب این کتاب را گردآوری کرده و در دسترس عموم گذارده‌اند. کتاب حاضر، شامل زندگینامه‌ی تعدادی از شهدای دفاع مقدس و انقلاب اسلامی است. در کتاب، زندگینامه‌ی مختصری از هر شهید، همراه با وصیتنامه و عکس شهید و اطلاعات شناسنامه‌ای او (شامل: نام، نام خانوادگی، سال تولد، محل تولد، سال شهادت، محل شهادت و محل دفن شهید) به چاپ رسیده است. علاوه بر آن، قطعه شعری درباره‌ی هر یک از شهیدان، پس از پایان مطالب مربوط به هر شهید درج شده است.

[صفحه ۱۰۵۸]

شهادتنامه، مجموعه زندگینامه‌ها، نامه‌ها و وصیتنامه‌های شهیدان انقلاب اسلامی (جلد ۲)

تهران: سروش (انتشارات صدا و سیما)، بنیاد شهید انقلاب اسلامی، ۱۳۶۲. ص.: مصور، عکس.

کتاب «شهادتنامه» مجموعه‌ای است از زندگینامه‌ها، نامه‌ها و وصیتنامه‌های شهیدان به خون خفته‌ی انقلاب اسلامی. در ابتدای زندگینامه‌ی برخی از شهیدان، تصویر شهید همراه با مشخصات شناسنامه‌ای (شامل: نام خانوادگی، نام، نام پدر، سال و مکان تولد و سن هنگام شهادت) همراه با آخرین سمت هنگام شهادت، نام برادران و خواهران، نحوه‌ی شهادت، محل شهادت و مدفن شهید آمده است. سپس زندگینامه‌ی کوتاهی از شهید و در صورت موجود بودن، نمونه‌ای از نامه‌ها و دستنوشته‌های او، خاطرات خانواده در مورد شهید و در انتها نیز وصیتنامه‌ی شهید آورده شده است. تنظیم کتاب براساس حروف الفبای نام خانوادگی شهیدان است. هدف مطالب کتاب، نشان دادن شخصیت، اخلاق، رفتار، خواسته‌ها و آثار شهیدان است.

شهدای ارتش اسلام: شهرستان دزفول

[واحد فرهنگی بنیاد شهید انقلاب اسلامی]. - [تهران]: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، واحد فرهنگی، [۱۳۶۱؟]. ۱۴۶ ص.: مصور، عکس.

عنوان روی جلد: شهدای دزفول.

کتاب حاضر، مجموعه‌ای است از زندگینامه‌ی ۵۲ شهید از شهیدان شهر دزفول که در جبهه‌های حق علیه باطل از پویندگان راه خدا بودند و با کفر جهانی جنگیدند و به لقاءالله پیوستند. تاریخ شهادت ایشان بین سالهای ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۱ بوده است. اطلاعات ارائه شده درباره‌ی این شهیدان، عبارت است از: تاریخ تولد، تاریخ شهادت، محل و نحوه‌ی شهادت، و فرازهایی از وصیتنامه‌ی ایشان.

شهدای ارتش اسلام (۲): لشکر ۲۱ حمزه

[واحد فرهنگی بنیاد شهید انقلاب اسلامی]. - [تهران]: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، واحد فرهنگی، ۱۳۶۱.

۲۰۸ ص.: مصور. - (زندگینامه و وصیتنامه شهدا؛ ۷).

این کتاب، مجموعه‌ای از زندگینامه‌ی یکصد نفر از شهدای لشکر ۲۱ حمزه (ع) است. اطلاعات ارائه شده عبارتند از: تاریخ، محل تولد و شهادت، خلاصه‌ای از زندگینامه و وصیتنامه (طبق اطلاعاتی که خانواده‌ی آنها در اختیار قرار داده‌اند). ترتیب ارائه‌ی مطالب به ترتیب حروف الفبای نام خانوادگی شهداست. در ابتدای کتاب نیز مقاله‌ای از شهید حجت‌الاسلام و المسلمین سید محمدهاشم دستغیب پیرامون «شهادت و شهید در قرآن، شهادت حیات برتر، جنگ در راه هدف والا، راه رسیدن به هدف والا، مقام و ارزش شهید، رحمت خداوند به شهیدان انقلاب اسلامی» درج شده است.

شهدای پاکباز سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

[تهران]: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۶۰.

ز، ۱۹۵ ص.: مصور، عکس. - (گلبرگهای انقلاب اسلامی؛ ۱).

بالای عنوان روی جلد: گلبرگهای انقلاب.

کتاب «شهدای پاکباز سپاه پاسداران انقلاب اسلامی»، به زندگینامه و وصیتنامه‌های شهدای سپاه پرداخته است. در این کتاب، همراه با عکس هر شهید، مشخصات شناسنامه‌ای او و مختصری از زندگی هر شهید، وضعیت خانوادگی، فعالیت‌های سیاسی - اجتماعی و فرهنگی قبل و بعد از انقلاب، مبارزات در به ثمر رساندن

[صفحه ۱۰۵۹]

انقلاب و همچنین جانفشانی این عزیزان در راه استقلال وطن و حفظ و صیانت از نهال مقدس انقلاب آورده شده است. سعی گردآورندگان بر آن بوده است که در یک زندگینامه‌ی خلاصه، خصوصیات اخلاقی و رفتاری شهدا نیز ارائه گردد. این کتاب به بررسی زندگی ۵۷ تن از شهدای گرانقدر این مرز و بوم - که در سپاه پاسداران عضویت داشته‌اند - پرداخته است. ضمنا در صورت موجود بودن وصیتنامه، فرازهایی از سخنان شهدا در وصیتنامه‌ها نیز زینت‌بخش کتاب شده است.

شهدای روحانیت در جبهه (دفتر ۱)

گردآوری و تنظیم دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، واحد یادبودها. - قم: حوزه علمیه، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشارات، (چاپ اول): ۲۹۴.۱۳۶۲ ص.: مصور، عکس.

عنوان عطف: دفتر دوم.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

جلد اول این مجموعه، حاوی سرگذشتنامه‌ی یکصد روحانی شهید است که در دوران جنگ تحمیلی عراق علیه ایران به دست رژیم بعثی به شهادت رسیده‌اند. اطلاعات زندگینامه‌ی هر شهید شامل: «نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، تحصیلات حوزوی، سوابق مبارزاتی علیه رژیم پهلوی، فعالیت در جبهه، تاریخ و محل شهادت.» بعضی از سرگذشتنامه‌ها شامل قسمتی از وصیتنامه و نامه‌های شهید نیز هستند. از جمله شهیدانی که زندگینامه آنها در این جلد به چاپ رسیده است، می‌توان از افراد زیر نام برد: «حسن مهدوی، احمد انصاری اصیل، حسن سلیمانی، صفرعلی اشرفی، حجت‌الله پارسا، علی‌اکبر آبرین، محمدباقر ربانی، عظیم جعفری، حسین رسولی، غلامرضا شاکر، عباس غبرایی، علی سقایی، رحیم صالحی و...».

شهدای روحانیت در جبهه (دفتر ۲)

دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، واحد یادبودها. - قم: حوزه علمیه، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشارات، (چاپ اول): ۲۹۴.۱۳۶۲ ص.: مصور، عکس.

عنوان عطف: دفتر سوم.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

جلد دوم این مجموعه شامل سرگذشتنامه‌ی یکصد روحانی شهید است که در دوران جنگ تحمیلی عراق علیه ایران به شهادت رسیده‌اند. اطلاعات زندگینامه‌ها شامل: «نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، تحصیلات حوزوی، سابقه‌ی مبارزاتی علیه رژیم پهلوی، فعالیت‌های شهید در جبهه، تاریخ و محل شهادت» است. بعضی از سرگذشتنامه‌ها شامل قسمتی از وصیتنامه و نامه‌های شهیدان نیز هست. از جمله شهدای مندرج در این جلد، می‌توان از افراد زیر نام برد: «محمدرضا جعفرپیشه، علی‌رضا پورمحمدی، محسن حسنی، حسن فرزین، محسن مروی، مهدی ولی، رسول فاتحی، حسین ناصری، احمد رضایی، غلامعلی سنایی، حسن

شجاعی، مجید ولی عابدی، زکریا اسلامی، حسن قویدل، محمد یاسایی و...».

شهدای روحانیت در جبهه (دفتر ۳)

دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، واحد یادبودها. - قم: حوزه علمیه، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشارات، (چاپ اول (۲۶۷.۱۳۶۲ ص.: مصور، عکس.

عنوان عطف: دفتر چهارم.

[صفحه ۱۰۶۰]

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

جلد سوم این مجموعه شامل سرگذشتنامه‌ی یکصد روحانی شهید دیگر است که در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران به شهادت رسیده‌اند. اطلاعات زندگینامه‌ها شامل: «نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، تحصیلات حوزوی، سابقه‌ی مبارزاتی علیه رژیم پهلوی، فعالیت در جبهه و تاریخ و محل شهادت» است. در بعضی از سرگذشتنامه‌ها، قسمتی از وصیتنامه‌های شهدا نیز آمده است. از جمله شهیدانی که زندگینامه آنها در این جلد آمده است، می‌توان از افراد زیر نام برد: «ولی‌الله سلیمانی، محمد یدالله‌زاده، شفیع اکبری، قاسم صادقی، رمضان عباسی، محسن سلمانی، عبدالله انصاری، حسن صلاحی، خداداد کریمی، محمد جدیدی، سید علی طاهری، منصور جندقی، سید احمد نبوی، حسین قاسمی و...».

شهدای روحانیت در جبهه (دفتر ۴)

دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، واحد یادبودها. - قم: حوزه علمیه، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشارات، (چاپ اول): ۲۹۴.۱۳۶۴ ص.: مصور، عکس.

عنوان عطف: دفتر پنجم.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

مجموعه‌ی حاضر، شامل سرگذشتنامه‌ی ۱۰۱ روحانی شهید است که در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران به شهادت رسیده‌اند. زندگینامه‌ی هر شهید شامل اطلاعات زیر است: «نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، تحصیلات حوزوی، سابقه‌ی مبارزاتی علیه رژیم پهلوی، فعالیت در جبهه و تاریخ و محل شهادت». قسمتی از وصیتنامه و نامه‌های شهید نیز در بعضی از سرگذشتنامه‌ها آمده است. اسامی تعدادی از شهیدانی که زندگینامه آنها در این جلد به چاپ رسیده، به قرار زیر است: «علی فرزین، امیر موسوی رضایی، مجید بهرامجی، سید هاشم بردبار، مجید جوادپور، غلامحسین زارعی، حسن منزوی، رسول صغیرا، مصطفی عمونبی، محمد آزموده، عباس شیخ عطار، عباسعلی یعقوبی، محمد جعفری، احمد زاهدی و...».

شهدای روحانیت در جبهه (جلد ۲)

دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، واحد یادبودها. - قم: حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشارات، ۲۶۸.۱۳۶۲ ص.

کتاب، حاوی زندگینامه و شرح نحوه‌ی شهادت یکصد تن از شهدای روحانیت است که در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل به شهادت رسیده‌اند. ویژگی‌های مشترک بین همه‌ی این شهدا، عشق به شهادت، ثابت قدم بودن در عقیده، خوش رفتاری، عشق به امام،

مقاومت و ایستادگی است. اطلاعات ارائه شده در هر زندگینامه، عبارت است از: «تاریخ و محل تولد، تحصیلات و ویژگی‌های اخلاقی، فعالیت‌ها قبل و بعد از انقلاب، حضور در جبهه‌ها، شرکت در عملیات و نحوه و تاریخ شهادت».

شهدای روحانیت نجف‌آباد (جلد ۱)

نجف‌آباد: حوزه علمیه نجف‌آباد،(چاپ اول): ۱۳۶۳.

۱۷۴ ص.: مصور، عکس.

این کتاب حاوی زندگینامه‌ی بیست و نه تن از شهدای حوزه‌ی عملیه‌ی نجف‌آباد است که در لباس مقدس روحانیت به جبهه‌های نبرد حق علیه باطل اعزام شده و به درجه‌ی رفیع شهادت نائل آمده‌اند. متن کتاب شامل: «زندگینامه، وضعیت تحصیلی، ویژگی‌های رفتاری، خصوصیات اخلاقی و روحی و بعضی از فعالیت‌های سیاسی اجتماعی

[صفحه ۱۰۶۱]

شهدای حوزه» است. خاطرات اطرافیان شهدا درباره‌ی آنها نیز در متن آمده است. مطالب کتاب با یاری افراد خانواده و دوستان شهدا گردآوری شده و در صورت امکان، عکس هر شهید نیز در کنار مطالب مربوط به وی به چاپ رسیده است. تنظیم مطالب کتاب به ترتیب تاریخ شهادت این شهیدان گرانقدر است.

شهدای روحانیت شیعه در یکصد ساله اخیر (جلد ۲)

علی ربانی خلخالی. - قم: مکتب‌الحسین (ع)، (چاپ اول): ۷۱۹.۱۳۶۴ ص.: عکس

جلد اول این کتاب مطلب درباره دفاع مقدس ندارد.

جلد دوم کتاب «شهدای روحانیت شیعه»، زندگینامه متجاوز از ۲۴۰ شهید روحانی را ارائه می‌دهد. در ابتدای کتاب، قبل از شروع متن اصلی، مطالب زیر به چاپ رسیده است: «شروط وجوب جهاد، شهادت و جهاد، سخنان امام حسین (ع)، جهاد در خطبه‌ی حضرت فاطمه زهرا (ع)، تساوی‌نژاد و شهادت، بدن شهید، نشاط شهید، شهادت علی (ع) و مسائل مربوط به شهدا از امام خمینی (ره)». در بخش زندگینامه‌ها، اطلاعات زیر درباره‌ی هر شهید ارائه شده است: «تاریخ و محل تولد، محیط زندگی، تحصیلات، ویژگی‌های اخلاقی، فعالیت‌ها قبل و بعد از انقلاب، عضویت در نهادها، حضور در جبهه، شرکت در عملیاتها، نحوه شهادت و تاریخ آن».

شهدای قروه

بنیاد شهید انقلاب اسلامی، واحد فرهنگی. - [بی‌جا]: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، واحد فرهنگی، ۵۷.۱۳۶۲ ص.: مصور، عکس.

کتاب شهدای قروه به معرفی سی و یک شهید این شهرستان می‌پردازد و صفحات این کتاب ضمن تزیین با عکس شهدا، حاوی مطالبی از زندگی شهید، فعالیت‌ها، تلاشها، مبارزات علیه ظلم، ستیز با استعمار و ستمکاری استعمارگران است. از میان شهدای فوق تعدادی در زمان پیروزی انقلاب و گروهی به دست عناصر ضد انقلاب و منافقین به شهادت رسیده‌اند. در متن کتاب سعی شده است که ضمن بیان زندگینامه‌ی کوتاهی از شهیدان، خصوصیات اخلاقی و رفتاری آنان و نحوه‌ی شهادت آنها نیز به تصویر کشیده شود.

شهدای مدرسه علمیه ذوالفقار اصفهان

تهیه و تنظیم حجت موحد ابطحی. - [اصفهان]: مدرسه علمیه ذوالفقار اصفهان، [۱۳۶۲؟]. ۹۰ ص.: مصور، عکس.
این کتاب، به مناسبت پنجمین سالگرد ورود رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران و پیروزی ملت رزمنده‌ی ایران بر حکومت شاهنشاهی و چهاردهمین سال تأسیس مدرسه‌ی ذوالفقار (از حوزه‌های علمیه‌ی شهر اصفهان) تهیه شده است. این مجموعه حاوی فشرده‌ای از زندگینامه‌ی ۳۶ طلبه و روحانی شهیدی است که تمام یا قسمتی از تحصیل خود را در مدرسه‌ی علمیه‌ی ذوالفقار اصفهان گذرانده و در دوران جنگ شهید شده‌اند. در این مجموعه، نخست معرفی نامه‌ی کوتاهی از مدرسه علمیه‌ی ذوالفقار اصفهان، نحوه‌ی پذیرش طلبه و مواد درسی و برنامه‌ی مدرسه آورده شده است. سپس شرح زندگانی هر شهید - شامل مطالبی چون محل و تاریخ تولد، محل شهادت، خصوصیات و فضایل اخلاقی و فعالیت‌های هر شهید قبل از انقلاب و در زمان جنگ - آورده شده است. در پایان هر شرح حال نیز فرازهایی از وصیتنامه‌های این شهیدان به چاپ رسیده است.

[صفحه ۱۰۶۲]

شهیدان گلگون کفن جهرم

هیئت تحریریه انتشارات واحد فرهنگی بنیاد شهید مرکز. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، واحد فرهنگی، (چاپ اول): ۲۳۸.۱۳۶۱ ص.: عکس.
این کتاب مجموعه‌ای از زندگینامه‌ی ۵۱ تن از شهدای شهرستان جهرم است. در ابتدای هر زندگینامه آیه‌ای از کلام ا... مجید آورده شده است. سپس اطلاعاتی درباره هر شهید ارائه شده که عبارت است از «تاریخ و محل تولد شهید، اطلاعاتی درباره دوران تحصیل و خلق و خو و رفتار خانوادگی و اجتماعی شهید، شرکت شهید در تظاهرات و مبارزات قبل از انقلاب برای سرنگونی رژیم ستم شاهی، فعالیت‌های پس از انقلاب هر شهید، حضور وی در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل و عملیاتی که شهید در آن شرکت داشته و نحوه‌ی شهادت وی». وصیتنامه‌ی شهید و در صورتی که قطعه شعر یا نوشته‌ای از شهید موجود بوده باشد، آن نیز در پایان زندگینامه به چاپ رسیده است.

شهید شمع تاریخ است

تهران: وزارت بهداری، دفتر روابط عمومی و ارشاد،[؟؟ ۱۳].
۵۱ ص.: مصور، عکس.
شمارگان: ذکر نشده است.
کتاب حاضر شامل زندگینامه و وصیتنامه‌ی حدود هفتاد شهید وزارت بهداری از دوران انقلاب و جنگ ایران و عراق است. کتاب فاقد نظم الفبایی نام شهدا است. اطلاعات داده شده ذیل نام هر شهید، عبارت است از: نام و نام خانوادگی، سمت، تاریخ و محل شهادت. گاهی شرح زندگی، عکس و وصیتنامه شهید نیز آورده شده است. در پایان کتاب نیز فهرستی از اسامی شهدا و استان مربوطه به چاپ رسیده است.

شیفتگان وصال: دومین یادواره شهید فهمیده و شهدای دانش‌آموز

مولف علی رنجبر، شعبانعلی رمضانیان. - تهران: سازمان تحقیقات خودکفایی بسیج، (چاپ اول): ۶۹.۱۳۷۶ ص.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر برگزیده‌ای از یادداشتها، خاطرات، زندگینامه و وصیتنامه شهدای دانش‌آموز سراسر کشور است که در دومین یادواره‌ی شهید فهمیده و شهدای دانش‌آموز ارائه شده است. اثر شامل سه فصل و یک نتیجه‌گیری است. فصل اول: شناخت و باورهای شهیدان. فصل دوم: عوامل مؤثر بر شکل‌گیری شناخت و باورها. فصل سوم: پیامها و پیامدهای اساسی افکار و اندیشه‌های شهدا. اسامی برخی از شهدایی که مطالب کتاب از وصیتنامه‌ها و یادداشتهای آنان گرفته شده است، عبارتند از: «محمدحسین غرمی، علی‌اصغر نبی‌پور، سید محمدرضا مهدی، مسلم کریم‌بخش، آرش (حامد) آزما، محمدابراهیم ادبی محذب، عمرالله رحمانی، رزاق حیدرنژاد، کاکا یوسفی، محمود خراسانی، امیرخان پرونده، فریدون احمدی، مرتضی بهاری، فرامرز حشمتی، سید قاسم آگهی، کریم نورانی و...».

صحیفه ابرار، زندگینامه شهدای نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران

به کوشش امیر معصومی با همکاری اداره عقیدیت سیاسی نیروی زمینی. - تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، سازمان عقیدتی سیاسی، (چاپ اول): ۹۷.۱۳۷۳ ص.

مجموعه‌ی حاضر زندگینامه‌ی ۷۲ تن از شهدای نیروی زمینی است. در هر زندگینامه، شرحی کوتاه از فعالیت‌ها، ویژگی‌های اخلاقی و عملیاتهایی که در آن شرکت کرده‌اند، و نحوه‌ی شهادتشان آنها ذکر شده است. زندگینامه‌های این شهیدان، حاکی از عشق به خداوند و میهن و دلاوری و ایثارگری آنان است. برای مثال در زندگینامه «سرتیپ

[صفحه ۱۰۶۳]

مسعود منفرد نیارکی» آمده است که وی همواره در خط مقدم در کنار سربازان خود می‌جنگید و به آنان روحیه می‌داد و با تک تک سربازان تماس نزدیک داشت. وی سهم زیادی در به اسارت گرفتن هزاران نفر از نیروهای بعثی داشت. او در عملیاتهای بیت المقدس، تنگه‌ی چزابه، فتح المبین، طریق القدس، والفجر مقدماتی والفجر یک حضور فعال داشت. وی در دوم دی ماه ۱۳۶۳ به ستاد مشترک منتقل شد و در تاریخ ۶ / ۵ / ۶۴ به شهادت رسید.

صحیفه امواج: زندگینامه شهدای نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران

سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران، اداره عقیدتی سیاسی نیروی دریایی؛ به کوشش امیر معصومی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۵.

۸۳ ص.: مصور: عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ زندگینامه: ۲).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Book of Waves: The lives of the martyrs

کتاب حاضر زندگینامه‌ی شهدای نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران است و اسوه و عصاره‌ای است از حیات طیبه‌ی مجاهدانی که با پیوستن خون مقدس‌شان به آبهای خلیج فارس، امنیت ابدی را برای دینشان فراهم کردند. در شرح زندگی شهدا، به فعالیت‌های سیاسی، اجتماعی آنهایی که با طاغوت به مبارزه برخاستند و نیز تعهدی که همه‌ی شهدای عزیز به اسلام و امام خود

داشتند، اشاره شده است و قدرت ایمان و ایثارگری و بزرگی روح و از جان گذشتگی آنها در راه اسلام و ایران ذکر شده است. اطلاعات داده شده درباره هر شهید، عبارت است از: سال و محل تولد، مبارزات، خدمات و عملیاتی که شهید در آن شرکت داشته، محل شهادت و تاریخ شهادت وی. تصاویری از شهدا نیز زینت‌بخش صفحات کتاب است.

صحیفه پرواز، زندگینامه شهدای هوانیروز

دفتر ادبیات و هنر مقاومت. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۶۹.

۳۰۲ ص. مصور، عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ زندگینامه: ۱).

صفحه عنون به انگلیسی: The Book of The Flight, The lives of the Martyrs of Islamic Republic Iranian Army Aviation.

مقدمه و تاریخچه‌ی هوانیروز به زبان انگلیسی در پایان کتاب آمده است.

کتاب، با بیان مختصری از تاریخچه‌ی هوانیروز آغاز شده است و سپس به بیان فعالیت‌های گروهی از کارمندان، خلبانان و درجه‌داران نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در سالهای پیروزی انقلاب اسلامی و دوران دفاع مقدس پرداخته است. زندگینامه ۶۲ تن از شهدای هوانیروز و محل شهادت آنها و همچنین خصوصیات فردی این عزیزان و محبوبیت آنها در بین مردم ذکر شده است. در میان زندگینامه‌های شهیدان، زندگینامه‌ی سرلشکر خلبان احمد کشوری، سرتیپ خلبان نصرت‌الله آسیایی و سرگرد خلبان قدرت‌الله خدادادی و تعهد و پایبندی آنان به اصول اسلام و رهنمودهای امام بیان شده است.

صحیفه خون (جلد ۱)

کاری از انتشارات و تبلیغات امور تربیتی استان یزد؛ [تهیه و تنظیم جلال حج فروش]. - یزد: وزارت آموزش و پرورش، اداره کل آموزش و پرورش استان یزد، امور تربیتی، انتشارات و تبلیغات، ۳۸۳.۱۳۶۲ ص. مصور (رنگی)، نمونه، عکس (رنگی).

[صفحه ۱۰۶۴]

عنوان روی جلد: صحیفه خون: زندگینامه شهیدان دانش‌آموز و فرهنگی استان یزد.

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

کتاب شامل زندگینامه‌ی شصت تن از شهدای فرهنگی و دانش‌آموز استان یزد است که طی سالهای ۱۳۵۷ الی ۱۳۶۰ به شهادت رسیده‌اند و در دو فصل تنظیم شده است. فصل اول، در معنای واژه‌ی شهید و مقام او در قرآن و حدیث، و نیز شهید و شهادت در کلام امام خمینی و شهید صدوقی است؛ و فصل دوم - که قسمت اصلی کتاب است - به زندگینامه‌ی شهدا اختصاص دارد و اطلاعاتی مانند تاریخ تولد، محل تولد، فعالیت‌ها، ویژگی‌های اخلاقی و در این بخش، تاریخ و محل و نحوه‌ی شهادت آنها ذکر شده است و ضمن معرفی آنها به زندگینامه و معرفی شش تن از شهدای صدر اسلام نیز پرداخته است.

صحیفه خون (جلد ۲)

کاری از انتشارات و تبلیغات امور تربیتی استان یزد؛ [تهیه و تنظیم جلال حج فروش]. - یزد: انتشارات و تبلیغات امور تربیتی آموزش

و پرورش استان یزد، (چاپ اول): ۱۳۶۴.

۴۴۷ ص.: مصور، عکس (رنگی).

عنوان روی جلد: صحیفه خون، زندگینامه شهیدان دانش‌آموز و فرهنگی استان یزد.

کتابنامه: به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه.

جلد دوم این مجموعه، شامل زندگینامه شصت شهید استان یزد است. این شهیدان همگی از مربیان، دانش‌آموزان، معلمان و دانشجویان استان یزد هستند. در مقدمه‌ی کتاب، تحلیلی از نبرد فتح‌المبین (طرح کربلای دو) ارائه شده است. در بین سرگذشتنامه‌ی شهدا، سرگذشتنامه‌ی شش شهید صدر اسلام نیز آمده است. در اطلاعات ارائه شده در هر زندگینامه، «نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، تحصیلات و فعالیت‌ها، تاریخ و محل شهادت و عکس شهید» آمده است. برخی از اسامی شهیدان عبارت است از: «دکتر سید رضا پاک‌نژاد، محمدمهدی زارع بیدکی، محمدحسن جوکار، محمدکاظم پارسائیان، سید رضا بسیطی، محمدرضا اشتری، قاسم دشتی رحمت‌آبادی، محمدحسین ذوالفقاری، میرزا حسن شهبازی، سید جواد متولی‌زاده، حسن نظری، محمدحسین نیرنگ و...».

صحیفه خون: زندگی نامه شهدای خانواده‌ی قمی

[بی‌جا: بی‌نا، ۱۳۶۸؟].

۴۸ ص.: عکس.

این کتاب، شامل فرازهایی از زندگینامه «شهید منور کفایی‌نژاد تهرانی» و چهار فرزند شهیدش است. شهیده در مکه‌ی معظمه، در تاریخ ششم ذی‌الحجه ۱۴۰۶ به شهادت رسید. فرزندان وی به ترتیب: حسن قمی (۱۷ / ۶ / ۵۹ در بوکان به دست کومله‌ها)، علی قمی (۱۹ / ۱۰ / ۵۹، در آبادان به دست عراقی‌ها)، وحید قمی (۲۵ / ۵ / ۶۲ در پیرانشهر به دست عراقی‌ها)، ولی‌الله قمی (۵ / ۵ / ۶۷) در اسلام‌آباد به دست منافقین) به شهادت رسیدند. خاطرات پدر، همرزمان و اطرافیان درباره‌ی آنان، وصیتنامه شهیدان و دستخط آیت‌الله کروبی به خانواده‌ی شهید قمی به همراه فرازهایی از سخنان و وصیتنامه‌ی الهی - سیاسی حضرت امام (ره) و گزیده‌هایی از پاسخ امام خمینی به تلگراف آقای مهدی کروبی در مورد فاجعه‌ی مکه در کتاب به چاپ رسیده است.

[صفحه ۱۰۶۵]

صحیفه عروج عاشقان

گردآوری ش. نبوی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۱۸.۱۳۸۰ ص.: عکس.

عنوان روی جلد: صحیفه عروج عاشقان: یادنامه برادران شهید سید زین‌العابدین و سید جمال‌الدین نبوی و یادبود شهدای دهستان چاشم.

شمارگان: ۱۲۵۰ نسخه.

کتاب حاضر یادنامه‌ای است از زندگینامه، خاطرات و وصیتنامه برادران شهید نبوی و دیگر شهدای دهستان چاشم. کتاب چهار فصل دارد. فصل ۱: «سردار عاشقان»، زندگینامه حجت‌الاسلام سید احمد نبوی چاشمی، متولد سال ۱۳۲۹ در چاشم، فرمانده‌ی سپاه

شهرکرد و شهر قم (۱۳۶۲)، سپاه تهران (ناحیه ری) (۱۳۶۴)، شهید در عملیات والفجر هشت در فاو. فصل ۲: «طلایه‌دار عاشقان»، زندگینامه‌ی سید زین‌العابدین نبوی، متولد ۱۳۴۵ در چاشم، مسؤول پدافند هوایی شهر ایلام و منطقه‌ی عملیاتی والفجر هشت، شهید در عملیات کربلای پنج، در شلمچه. فصل ۳: «جمال عاشقان» زندگینامه سید جمال‌الدین نبوی، متولد ۱۳۴۹ در چاشم، شهید در عملیات کربلای پنج در شلمچه. فصل ۴: «شناسنامه‌ی عاشقان»، شامل مطالب اجمالی از دهستان چاشم با تصاویری از شهدای روستا، اطلاعات شناسنامه‌ای آنان، محل و تاریخ شهادت و محل مزار شهید. تصویری از سه برادر شهید نیز در پایان کتاب ارائه شده است.

طلایه داران

[کرمانشاه]: تعاون ایثارگران جهاد سازندگی استان باختران، (چاپ اول): ۱۳۷۱.

۱۵۹ ص.: عکس.

عنوان عطف کتاب: طلایه‌داران جهاد سازندگی استان کرمانشاه.

شمارگان: ۱۲۰۰ نسخه.

کتاب «طلایه‌داران» مجموعه‌ی زندگینامه نود شهید (زن و مرد) جنگ ایران و عراق در استان کرمانشاه است. هر زندگینامه شامل اطلاعات زیر است: «نام، نام خانوادگی، سال و محل تولد، دوران نوجوانی و جوانی، فعالیت‌ها در دوران قبل و بعد از انقلاب و دوران جنگ و تاریخ و محل شهادت». اسامی برخی از شهیدان عبارتند از: «سعید دلنواز، خدامراد حسنوند، جمشید زادخوش، یونس عطاری، حشمت‌الله کاکایی، یاور علی پژوهنده، محمد محمدی، محسن اسلامی، روانبخش شفیعی، اسماعیل اسد فرنگیسی، صادق ساجدی، سیاوش خدا کرمی، شمس‌الله امیرخانی، حسن رضا آزادیان و...».

طلایه داران جهاد: زندگینامه و فرازهایی از وصیتنامه شهدا راه سازندگی استان همدان

تهیه و تدوین دفتر حفظ و نشر آثار دفاع مقدس سازمان جهاد سازندگی استان همدان؛ بازنویسی نثر محمدرضا رضوی. – همدان: جهاد سازندگی استان همدان، دفتر حفظ و نشر آثار دفاع مقدس؛ مؤسسه فرهنگی هنری شقایق روستا، (چاپ اول): ۱۳۷۹. و، ۲۳۲ ص.: مصور، جدول، عکس (رنگی).

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

این کتاب به مناسبت گرامیداشت سال حضرت علی (ع) و برگزاری کنگره سرداران و هشت هزار شهید استان همدان منتشر شده است.

این کتاب، حاوی زندگینامه و فرازهایی از وصیتنامه‌های ۸۹ شهید و جاویدالاثر جهادگر همدان است. زندگینامه‌ی هر شهید حاوی اطلاعاتی درباره‌ی نام و نام خانوادگی، شرح فعالیت‌ها، مسؤولیت‌ها در جهاد و در جبهه، فرازهایی از وصیتنامه و عکس شهید است. تقویم مهندسی، رزمی جنگ جهاد سازندگی استان همدان طی

[صفحه ۱۰۶۶]

سالهای ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۶، همراه با اسامی شهیدان هر یک از امور مهندسی انجام شده و عکسهایی از نمونه فعالیت‌ها، عملیات احداث جاده، سوله و پل گردان مهندسی رزمی الغدیر در عملیاتهای مختلف، در پایان کتاب، با زیرنویس ارائه شده است.

طلایه داران نور «حماسه شهدای فرهنگی آموزش و پرورش»: استان همدان

پژوهشگر احمد حیدری؛ با همکاری دبیرخانه شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش و ستاد ایثارگران استان همدان؛ ویراستار مرتضی کریمی‌نیا. - همدان: شهر اندیشه، (چاپ اول): ۴۵۱.۱۳۸۰ ص.: مصور.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل سرگذشتنامه و قسمتی از وصیتنامه و خاطرات ۲۰۲ شهید و مفقودالاثر زن و مرد شهرستانهای «همدان، فامنین و قهاوند، نهاوند، تویسرکان، ملایر، کبودر آهنگ، ثامن، اسدآباد، بهار، رزن و قروه درجزین» استان همدان بوده، به تفکیک هر شهرستان ارائه شده‌اند. اطلاعات هر سرگذشتنامه شامل: «نام، نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، تاریخ و محل شهادت، شرح کوتاهی از سوابق و فعالیت‌های قبل و بعد از انقلاب و دوران جنگ، خاطرات و قسمتی از وصیتنامه شهید» است. از جمله شهیدان، می‌توان از افراد زیر نام برد: «صادق استاد، اسماعیل امینی، تقی بهمنی، مهین حبیبی، اقدس رجبی، سید علی شبیری، ذبیح‌الله عباسی، علی لطفی، مولود مظلومیان، تقی نوری، جواد جهانی، رضا احمدوند، فرزاد سلیمانیان و...».

عارفان بیدار، یادواره شهید آیت الله مدنی و شهدای روحانی استان همدان

اداره کل بنیاد شهید انقلاب اسلامی استان همدان. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۶۴.۱۳۷۸ ص.

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه.

کتاب حاضر علاوه بر یادواره و سرگذشتنامه‌ی «شهید آیت‌الله مدنی» شامل سرگذشتنامه و فرازهایی از وصیتنامه‌های ۶۹ شهید روحانی استان همدان (شهرستانهای اسدآباد، کبودر آهنگ، تویسرکان، ملایر، رزن، نهاوند و همدان) است که همراه با عکسی از هر شهید، به تفکیک شهرستانها ارائه شده است. اسامی برخی از شهدا عبارت است از: «محمود بی‌آبادی، ابوالحسن حسینی، رضا عمادی، رضا رمضانی‌پور، حمید احدیان، رحمان ترک ارزانفوذی، محمدعلی محمدی (فرزاد)، احمد مولوی، ابوالقاسم ترابی، جعفر منتقمی‌راد، علی اسکندری، جواد معبودی مؤخر، قدرت‌الله نجفیان، مرتضی وحیدپور حسینی، غلامحسین سعیدی‌فرد، علی محققی، نادر امین میرنگ، اسدالله افراسیاب، طیب خرم‌آبادی، محمدحسین ترابی و...».

عاشقان وصال: یادواره شهدای انجدان

گردآوری ستاد همایش بزرگداشت و یادواره شهدای انجدان. - استان مرکزی، بنیاد شهید انقلاب اسلامی استان مرکزی، معاونت فرهنگی و پژوهشی، کارشناسی پژوهش و تحقیق، ۱۳۷۷. ه ۱۵۸ ص.: مصور.

کتابنامه: ص. ۱۵۸.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

در این کتاب، گردآورندگان ابتدا روستای انجدان، (واقع در نزدیکی شهر اراک) را به اختصار معرفی کرده، ضمن اشاره به موقعیت جغرافیایی و سابقه‌ی تاریخی آن، بزرگان و مشاهیر این روستا را به اجمال معرفی می‌نمایند. سپس

[صفحه ۱۰۶۷]

زندگینامه و گوشه‌هایی از وصیتنامه‌ی ۳۳ تن شهید این روستا، همراه با خاطراتی از آنها ارائه می‌شود. زیر نام هر شهید، مشخصات

شناسـنامه‌ای (نـام، نـام خانوادگی، تاریـخ و محل تولـد) و تاریـخ و محل شـهادت آنها ذکر شـده است. تصاویری از آثار تاریخی و مذهبی روستای انجدان در پایان کتاب آمده است.

عاشوراییان: زندگینامه، خاطرات و گزیده‌ی وصیتنامه‌ی شهدای بخش دستگردان طبس

نویسـنده عزیزالله ذبیحی؛ ویراسـتار محمدهادی عرفانیان. - مشهد: کنگره بزرگداشت سرداران شهید و بیست و سه هزار شهید استان خراسان؛ رواق مهر، (چاپ اول)؛ ۱۹۱.۱۳۸۱ ص. مصور، عکس.

طراح روی جلد: خسرو زینالپور.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضـر شامل خلاصه‌ای از زنـدگینامه، خاطرات و فرازهایی از وصـیتنامه‌ی ۵۴ شـهید بخش دستگردان طبس است. اطلاعات ارائه شـده شامل: «نام، نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، دوران کودکی، جوانی، قبل و بعد از انقلاب، فعالیت‌های جبهه و تاریخ و محـل شـهادت آنهـا» است. برخی از اسـامی شـهدا عبـارت است از: «عبـدالعلی فغـانی، یوسف علی مـددی، منصور رضوی، حسـین روزخـوش نـادری، محمدحسـین غلامـی، مرادعلی مرادپـور، عبـاس رفیعی، علی ایزدپنـاه، اسـحاق نجفی، محمـدحسن حسـین‌زاده، محمـدحسن اسـماعیلی، عزیزالله حبیبی، محمود ایزدپناه، حبیب‌الله آبشـناس، عزیزالله معقول، برات‌الله شـریفی، محمدرضا رجب‌زاده، عباسعلی کرمی، محمد علی‌پور، حسن خطیبی، حسن محمدنیا، فیض‌الله حسن‌پور و...».

عرشیان، یادمان سرداران شهید لشکر ۱۷ علی بن ابی طالب

[گردآورنده و ویراستار]: مهدی حسینی. - ساوه: لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب، [بی‌تا]. ۲۰۰ ص.: مصور (بخشی رنگی)

طراح روی جلد: حسین فدای حسین.

کتاب حاوی زندگینامه و خاطرات پنج تن از سرداران شهید لشکر هفده علی بن ابی‌طالب (۴) است که اهل شهرستان ساوه بوده‌اند. هر یـک از آنهـا به نحـوی اسـوه‌ی ایثـار و فـداکاری در جبهه‌هـای حق علیه باطـل هسـتند. در زنـدگینامه‌ها اطلاعـات شناسـنامه‌ای، فعالیت‌های دوران تحصـیل و دوران جبهه، عملیاتهایی که در آنها شـرکت داشـته‌اند و مسؤولیت‌های آنان طی دوران دفاع مقدس تا هنگام شـهادت داده شده است. در بخش خاطرات مربوط به هر یک از این فرماندهان نیز توصـیفی از ویژگی‌های اخلاقی و صفات ممیزه‌ی آنها ارائه شده است. سـرداران شـهیدی که در این کتاب زندگینامه و خاطرات آنها آمده است، عبارتند از: «حسـین نذیری، مهدی ناصری، حاج مهدی نظر فخاری، ابراهیم یعقوبی، سید حسین موسوی».

عروج خونین: مجموعه‌ای از زندگینامه‌ها و وصیتنامه‌های شهدا

تهیه و تـدوین روابـط عمومی پایگـاه شـهید ابوالقـاسم جراحیـان. - [بی‌جا]: بسـیج پایگاه شـهید ابوالقاسم جراحیان، روابط عمومی، ۱۳۶۴.

۱۳۳ ص.: عکس.

عنوان روی جلد: شهید نظر می‌کند به وجه‌الله: عروج خونین.

کتاب عروج خونین مجموعه‌ای از زندگینامه و وصیتنامه‌ی ۳۲ تن از شهدای انقلاب و جنگ تحمیلی عراق علیه ایران است. هر یک از این شهدا در به ثمر رساندن انقلاب اسلامی نقش فعالی داشتند و بعد از پیروزی انقلاب عازم

[صفحه ۱۰۶۸]

جبهه‌های حق علیه باطل شدند و در عملیاتهای مختلفی مانند والفجر، خیبر، محرم، بیت المقدس، فتح المبین و... شرکت کردند. در صفحات این کتاب عکس شهید همراه با اطلاعات شناسنامه‌ای شهید درج شده است و در ادامه، شرح کوتاهی از زندگی شهید، وضعیت خانوادگی و فرهنگی، مشاغل و مسؤولیت‌های مختلف او، تحصیلات و نحوه‌ی شهادت وی آمده است. علاوه بر آن سعی شده است با درج خلاصه‌ای از زندگینامه‌ی شهید، خواننده با شخصیت، اخلاق و منش انسانی این عزیزان آشنا شود. در برخی موارد، قسمتی از خاطرات، نوشته‌ها، و فرازهایی از وصیتنامه‌ی شهید نیز به چاپ رسیده است.

عشقه

علی‌اکبر خاوری‌نژاد؛ پژوهشگران مفید اسماعیلی، حسین حسن‌زاده؛ ویراستار ادبی حسن معمار؛ [برای] پایگاه مقاومت شهید رنجبر، ستاد یادواره‌ای ۳۱ شهید کفشگر کلای بزرگ. - تهران: امید آزادگان، (چاپ اول): ۱۶۸.۱۳۸۱ ص.، [۱۶] ص عکس.

طراح روی جلد: اصغر نوذری.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Ashagheh (Hedera)

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب «عشقه» شامل سرگذشتنامه و خاطرات ۳۱ شهید منطقه‌ی «کفشگر کلای بزرگ» از توابع شهرستان قائم‌شهر است که همراه با فرازهایی از وصیتنامه هر شهید ارائه شده است. اطلاعات هر زندگینامه عبارت است از: «نام، نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، دوران کودکی، نوجوانی، جوانی، فعالیت‌ها در دوران قبل و بعد از انقلاب، مسؤولیت‌ها و فعالیت‌ها در جبهه، فرازی از وصیتنامه و خاطره‌ای از شهید». در پایان کتاب نیز تصاویر رنگی از شهدا ارائه شده است. اسامی برخی از شهیدان عبارت است از: «سید باقر کمالین، جعفر حسین‌زاده، مصطفی داداشی، حسین داداشی، نورعلی امامی، محمدرضا رنجبر، سید مهدی خالقی، مرتضی نوریان، حسن جعفریان، داود بابایی، علیرضا حبیبی، شعبانعلی مهجوری، حاج سیف‌الله گلزاده، علی دهقان، محمدرضا رحمانی و...».

عطش شیدایی: گفت و گو با خانواده‌ی پاسداران شهید، بیوک و ابراهیم بهرامی زاده

گفت و گو از حسین نجفی؛ بازنویس ش. فرمانبر جهادی. - تبریز: حسین نجفی، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۳۸ ص. - (قصه اسطوره‌ها؛ ۲).

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

این کتاب به مناسبت یادواره شهدای منطقه‌ی حکم‌آباد تبریز منتشر شده است.

شهید بیوک بهرامی‌زاده در سال ۱۳۴۰ در تبریز به دنیا آمد و در تاریخ ۱۰ / ۷ / ۶۱ در عملیات مسلم بن عقیل به شهادت رسید. برادر وی ابراهیم بهرامی‌زاده در سال ۱۳۴۸ در تبریز به دنیا آمد و در عملیات مسلم بن عقیل به شهادت رسید. این کتاب مصاحبه‌ای است که با پدر، مادر و برادران دو شهید مذکور صورت گرفته است. مطالب مصاحبه درباره‌ی: «دوران کودکی، نوجوانی و جوانی، مبارزات قبل و بعد از انقلاب، نحوه‌ی اعزام بیوک و ابراهیم به جبهه (به خاطر کم سن بودن آنها را نمی‌پذیرفته‌اند)، حضور برادران در جبهه، خاطراتی از ویژگی‌های اخلاقی و علاقه‌ی آنان به حضور در جبهه و خاطراتی از دوستان و همرزم آن دو برادر شهید (شهید جواد دخلی، شهید قنبر اکبرنژاد، شهید مالک کوهی) است. خلاصه‌ای از زندگینامه این دو برادر، از دوران کودکی تا شهادت نیز ارائه شده است.

[صفحه ۱۰۶۹]

عقابان بازی دراز: زندگینامه شهیدان سرافراز محسن وزوایی و غلامعلی پیچک

گـل علی بابایی؛ ویراستار محسن پرویز. - [تهران]: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۱۰۹ ص.، [۵] ص.: تصویر، عکس، نمونه. - (مجموعه زندگینامه سرداران شهید؛ [ج ۲۱] (. (کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه استان تهران؛ ۸۶).

طراح روی جلد: مصطفی گودرزی.

این کتاب شامل زندگینامه شهیدان «محسن وزوایی و غلامعلی پیچک» و خاطرات اطرافیان درباره‌ی آنها است. شهید وزوایی در سال ۱۳۳۹ در تهران متولد شد. در جریان انقلاب و تسخیر لانه‌ی جاسوسی آمریکا شرکت فعال داشت. هنگام جنگ در جبهه‌ی بازی دراز (قله‌ی ۱۱۵۰) شجاعت بی‌نظیری از خود نشان داد. سپس فرمانده‌ی سپاه گیلان غرب شد. در عملیات فتح المبین، با سمت فرمانده‌ی تیپ زرهی سیدالشهدا (ع) به شهادت رسید. شهید پیچک در سال ۱۳۳۸ در تهران متولد شد. وی در جریان انقلاب شرکت فعال داشت و همراه شهید چمران برای مبارزه با غائله‌ی کردستان به آنجا رفت. کتاب، حاوی خاطراتی از همرزمان وی در کردستان است. وی فرمانده‌ی عملیات سپاه غرب بود که طرح کلی عملیات بزرگ بازی دراز را آماده کرد. او در «عملیات مطلع الفجر» در تاریخ ۲۰ / ۹ / ۶۰، در منطقه‌ی دشت گیلان غرب شهید شد.

علمداران سرافراز

تقی متقی، حسین صنعت پورامیری؛ گردآوری: علی بهشتی. - قم: لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب (ع)، ۱۳۷۴.

۲۸۵ ص.: مصور (رنگی).

کتاب، حاوی زندگینامه و خاطرات هشت تن از شهدای دفاع مقدس به قرار زیر است: «اسماعیل صادقی، محسن روحانی، جواد دل‌آذر، محمد بنیادی، جواد عابدی، علی‌اصغر امینی بیات، یوسف سجودی و علی آخوندی». هر یک از این عزیزان، در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل ایثارگری کرده، به شهادت رسیده‌اند. زندگینامه‌ها حاوی اطلاعاتی درباره‌ی تولد، تحصیلات، زندگانی، گرایشها، فعالیت‌ها، مسؤولیت‌ها، و جانبازی‌های این عزیزان در عملیاتها و نبردهایی است که در آن شرکت داشته‌اند. ویژگی‌ها و صفات اخلاقی ایشان نیز شمرده شده، در پایان هر زندگینامه، شرحی در مورد نحوه‌ی شهادت آنها داده شده است.

غربت سبز: یادواره شهدای کردستان

بازنویسی و ویراستاری علیرضا لطفی، رسول نوری صفا، حمید داوری. - [بی‌جا]: دانشگاه امام حسین(ع)، دانشکده افسری (علوم پایه نظامی)، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۱۴۴ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و ۲۳ هزار شهید استان اصفهان، مجموعه آثار؛ ۴۰)

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل زندگینامه و خاطراتی است که آشنایان و همرزمان ۲۷ شهید کردستان درباره‌ی آنان نقل کرده‌اند. در ابتدای

کتاب، ضـمن اشاره به «جغرافیای مناطق کردنشـین، آب و هوا، موقعیت و اهمیت کردسـتان»، به مسألهی کردستان بعد از جنگ دوم جهـانی، پیروزی انقلاب اسـلامی و توطئه در کردسـتان و حضور سـپاه پاسـداران و جهاد سازنـدگی در کردسـتان اشاره شـده است. اسـامی تعـدادی از شـهیدان عبـارت است از: «احمـد اقتـداری، حمیـد آزاد، ابوالقـاسم آشـتی‌جو، محمـد احمـدی، عبـدالله جمـالی، محمدرضا جمالی، محمد جنت دستجردی، محمدحسن حبیبی، محمدعلی دادخواه، مهدی سلیمان‌پور، محمدحسن سلیمانی، محسن صیرفیان‌پور، احمدایزدی، سعید پزشکی، حسن صالح‌پور، منصور عارفیان و...».

[صفحه ۱۰۷۰]

فرزانگان آسمان شهادت: فرازی از زندگی شهدای معلم استان کرمان

اداره کل بنیاد شـهید اسـتان کرمان، معاونت فرهنگی پژوهشـی، واحد پژوهش و تحقیق. - تهران: بنیاد شـهید انقلاب اسـلامی، نشـر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۷۸. غ، ۲۵۱ ص.: عکس.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

این کتاب، شامل مختصری از زندگینامه و فرازهایی از وصیتنامه ۱۵۱ شهید معلم استان کرمان است. اطلاعات هر زندگینامه، عبارت است از: «نام و نام خانوادگی، نام پدر، تحصیلات، تاریخ و محل تولد، تاریخ و محل شهادت، دوران کودکی و جوانی، فعالیت‌های قبل و بعد از انقلاب و جبهه و قسـمتی از وصـیتنامه شـهید». اسامی تعدادی از شهدایی که زندگینامه‌ی آنان در این کتاب درج شده است، عبـارت است از: «اصـغر اباذری، غلامرضا ابراهیمی میمنـد، غلامرضا احمـدپور، بمانعلی اسـدی، طاهره اشـرف گنجوی، علی آمیغی، مسـعود باقری، علی برزگری، محمد تناور، بهادر حبیبی، دارا خسـروی، فرامرز دادبین، غضـنفر دهقانی، محمد زارعی، یدالله سالاری‌پور و...». مقاله‌ای از «شـهید امان الله غلامحسین‌پور» نیز ارائه گردیده که به مناسبت هفته‌ی معلم، درباره‌ی ویژگی‌های یک معلم نمونه نوشته شده است.

فرزانگان شاهد: معرفی شهدای روحانیت آذربایجان

تدوین حوزه نمایندگی ولی فقیه در لشکر ۳۱ عاشورا. - تبریز: ستاد بزرگداشت شهدای روحانیت آذربایجان؛ مدنی، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۱۴۶ ص. (مصور، عکس، نمونه).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

به مناسبت هفته بزرگداشت شهدای روحانیت آذربایجان ۱۸ تا ۲۴ شهریور ۱۳۷۴، تبریز.

این کتـاب مجموعه‌ی زنـدگینامه‌ها و فرازهـایی از وصـیتنامه‌ی ۲۴ شـهید روحـانی اسـتان آذربایجان است. در ابتـدای کتاب مطالبی درباره‌ی نقش روحانیت آذربایجان در انقلاب اسـلامی ارائه شده است. مطالب سرگذشتنامه‌ها شامل: «نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل تولـد، تحصـیلات، فعالیت‌های سیاسـی و مذهبی، حضور در جبهه، تاریخ و محل شـهادت و ویژگی‌های اخلاقی این شـهیدان» است. نمونه‌ی دسـتخط و دستنوشـته‌های شـهدا نیز در کتـاب آمـده است. اسـامی تعـدادی از شـهیدان عبارت است از: «شـیخ محمد خیابانی، شیخ حسین غفاری، سید محمدعلی قاضی طباطبایی، آیت‌الله اسدالله مدنی، صفر ابراهیمی، علی احدی، علی آراسته، تهمن اسدی، سلیمان اسلامی، طاهر اسماعیلی، علی اصلانی، جواد اصیل کیوانی، حبیب بدنی، جعفر بکانی‌زاده و...».

فرهنگنامه شهدای شهرستان بیرجند (جلد ۱): (آ – س)

گردآوری کمیته ادبیات و پژوهش کنگره سرداران شهید و هفتصد شهید شهرستان بیرجند؛ به کوشش محمد بهنام، مهدی رحمتی.
– مشهد: کنگره بزرگداشت سرداران شهید و هفتصد شهید شهرستان بیرجند؛ رواق مهر، (چاپ اول): ۱۳۸۱.
۴۱۵ ص.: مصور، عکس.
طراح روی جلد: سعید بابایی.
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.
این کتاب، جلد اول از مجموعه‌ی دو جلدی فرهنگنامه‌ی شهدای شهرستان بیرجند بوده، شامل زندگینامه، فرازهایی از وصیتنامه و دستنوشته‌های ۴۱۵ شهید از شهیدان شهرستان بیرجند است. اطلاعات کتاب به ترتیب نام خانوادگی شهیدان مرتب شده است. هر زندگینامه شامل «نام، نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، تاریخ و محل شهادت، شرح مختصری درباره‌ی دوران کودکی، نوجوانی، تحصیلات، فعالیت‌های شهید در دوران قبل وبعد از انقلاب و فعالیت‌های وی در جبهه، دستنوشته و فرازی از وصیتنامه‌ی شهید» است.

[صفحه ۱۰۷۱]

فرهنگنامه شهدای شهرستان بیرجند (جلد ۲): (ش – ی)

گردآوری کمیته ادبیات و پژوهش کنگره سرداران شهید و هفتصد شهید شهرستان بیرجند؛ به کوشش محمد بهنام، مهدی رحمتی.
– مشهد: مشهد: کنگره بزرگداشت سرداران شهید و هفتصد شهید شهرستان بیرجند؛ رواق مهر، (چاپ اول): ۱۳۸۱.
۸۴۰ ص. مصور، عکس.
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.
طراح روی جلد: سعید بابایی.
این کتاب جلد دوم از مجموعه‌ی دو جلدی فرهنگنامه‌ی شهدای شهرستان بیرجند بوده، شامل زندگینامه، فرازهایی از وصیتنامه و دستنوشته‌های ۳۲۵ شهید شهرستان بیرجند است. زندگینامه‌ها به ترتیب الفبایی نام خانوادگی شهیدان مرتب شده‌اند. اطلاعات هر زندگینامه شامل: «نام، نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، تاریخ و محل شهادت، شرح مختصری درباره‌ی دوران کودکی، نوجوانی، تحصیلات، فعالیت‌ها در دوران قبل و بعد از انقلاب و فعالیت‌های شهید در جبهه، دستنوشته و فرازی از وصیتنامه شهید» است.

قاموس لاله‌ها: حکایت سبز و سرخ شهدای زنجان

تدوین علی اسدی (با همکاری مرکز پژوهشی آثار شهدا)، بنیاد شهید استان زنجان. – قم: پارسایان، بنیاد شهید انقلاب اسلامی، مرکز پژوهشی آثار شهدای بنیاد شهید استان زنجان، ۲۲۷.۱۳۷۷ ص. مصور: عکس.
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.
کتاب «قاموس لاله‌ها» ره‌آورد تلاش خالصانه‌ی جمعی از عزیزان طلبه و بسیجی است که با همکاری و مساعدت بنیاد شهید استان

زنجان گردآوری و تدوین شده است. در این کتاب شرح کوتاهی از زندگی و فعالیت‌های ۹۹ تن از شهیدان گلگون کفن شهرستان زنجان که طی دوران انقلاب و مبارزه علیه رژیم طاغوت، مبارزه با ضد انقلاب و در جبهه‌های جنگ حق علیه باطل به شهادت رسیده‌اند، همراه با عکس و مشخصات کامل، ویژگی‌های اخلاقی و فرازهایی از وصیتنامه‌ی آنها درج شده است. در بخش ضمیمه‌ی کتاب نیز مشخصات شناسنامه‌ای ۹۸ تن دیگر از این شهیدان، شامل: نام، نام خانوادگی، نام پدر، تاریخ تولد، محل تولد، محل شهادت، میزان تحصیلات، شغل، نام عملیات و محل دفن هر یک، (در حدی که قابل دسترس بوده) به چاپ رسیده است.

قدس ایران: معرفی زنان برگزیده ایران

گردآورندگان: سیمین احمدی و زهرا شجاعی. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دفتر پژوهشهای فرهنگی، ۱۳۷۶. ۶۶۰ ص.: مصور، عکس.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Quds-E Iran: introducing Celebrated Iranian Women

طراح جلد: وفا نواب.

در این مجموعه، زندگینامه‌ی مختصری از زنان برگزیده‌ی ایران که در امور فرهنگی و علمی، سیاسی، ورزشی، اجرایی، خدماتی، تولیدی، ایثارگری و خیریه، آثار علمی و ارزشمندی ارائه نموده و مفتخر به دریافت جایزه، نشان و لوح تقدیر از مقامات رده بالای کشور شده، یا مدیریتها و سمتهای اجرایی مهم و حساس داشته‌اند، گردآوری و عرضه شده است. روش گردآوری اطلاعات با استفاده از پرسشنامه، و مقطع تاریخی مورد نظر، دوره‌ی پس از انقلاب تا پایان سال ۱۳۷۴ بوده است. روش تنظیم کتاب، الفبایی و بر حسب نام خانوادگی افراد است و پس از نام، بارزترین ویژگی هر فرد ذکر شده است. در این مجموعه، اسامی و شرح زندگانی و فعالیت‌های بیش از هفتاد تن از مادران، همسران، خواهران یا دختران جانبازان و شهدا و بیش از ده زن جانباز آمده است که هر یک مفتخر به دریافت نشان ایثار شده‌اند و یا در زمینه‌های علمی، فرهنگی و اجتماعی فعالیت می‌کنند.

[صفحه ۱۰۷۲]

قطعه‌ای از بهشت: گفت و گو با خانواده‌ی پاسداران شهید علی و ایوب ذاکری

گفت و گو از حسین نجفی. - تبریز: بازنویس ش. فرمانبر جهادی. - تبریز: حسین نجفی، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۳۸ ص. - (قصه اسطوره‌ها؛ ۱).

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

این کتاب به مناسبت یادواره شهدای منطقه‌ی حکم‌آباد تبریز منتشر شده است.

شهید علی ذاکری در تاریخ ۶ / ۱۲ / ۱۳۴۴ و برادر وی - ایوب ذاکری - در تاریخ ۱۷ / ۳ / ۱۳۵۱ در تبریز متولد شدند. علی در تاریخ ۳ / ۵ / ۱۳۶۱ در عملیات رمضان و در منطقه‌ی شرق بصره به شهادت رسید و ایوب در ارتفاعات قوجار جاویدالاثر شد. کتاب حاضر، متن مصاحبه‌ای است که یازده سال بعد از شهادت علی، و پس از نبش قبرش صورت گرفته است. وی در وصیتنامه‌ی خویش خواسته بود در کنار دوستانش دفن شود. ولی آشنایان، پس از دفن او در قبرستان ستارخان، از وصیتش مطلع شدند. پس از گذشت یازده سال، با طرح شهرداری، قبرستان در مسیر احداث خیابان قرار گرفت و هنگام نبش قبر، پیکر پاکش، همچون یازده سال پیش، تازه و بدون پوسیدگی یافت شد. مصاحبه با پدر، مادر و برادر شهید درباره‌ی ماجرای نبش قبر انجام شده است.

خلاصه‌ای از زندگینامه‌ی دو برادر، از دوران کودکی تا شهادت، نیز ارائه شده است. تصاویری نیز در کتاب به چاپ رسیده‌اند، که فاقد زیرنویس هستند.

کاج‌های آسمانی: یادواره شهدای روستای کاج [شهرستان قم]

ویراستار و تدوین گر مهدی حسینی. - [قم]: لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب (ع)، (چاپ اول): ۸۹.۱۳۷۶ ص.: عکس.

طراح روی جلد: محمود محمودی.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل زندگینامه و خاطراتی از هفده شهید زن و مرد روستای کاج شهرستان قم بوده، به همراه تصاویری از شهدا (بدون زیرنویس) ارائه شده است. هر زندگینامه شامل «شرح زندگی در کودکی، تحصیلات، حضور در جبهه و عملیاتها، مجروحیت و شهادت شهید» است. خاطرات به نقل از پدر، مادر، خواهر، همسر، همرزمان و دیگر آشنایان شهید بیان شده‌اند. همچنین اشعاری درباره‌ی شهادت و با مضمون شهید مربوطه سروده و ارائه شده‌اند. در مقدمه‌ی کتاب نیز اطلاعات مختصری در اشاره به هفده شهید روستای کاج آمده است. اسامی شهیدان عبارت است از: «رحیم ایمانی، یعقوب کشوادیان، محمد تقوی، عباس نجفی فرزانه، رضا هوشنگی، ابراهیم بهمنی، علی جاوید، مرتضی مهدوی، اسماعیل کتابی، صادق کرملو، اکبر سعیدی، ابوالفضل حسن کاجی، صفدر مکلل، علی کرمی، کاظم ایمانی، فاطمه معمر، و ثریا شیری».

کبوتران بهشتی (جلد ۱): مجموعه زندگینامه‌های شهدای پاسدار و بسیجی

تهیه و تدوین عبدالحسین بینش، سلطانعلی میر. - [زاهدان]: کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، (چاپ اول): ۲۲۴.۱۳۷۷ ص.: عکس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

جلد اول این مجموعه شامل ۱۹۵ زندگینامه از شهدای پاسدار و بسیجی استان سیستان و بلوچستان است که به ترتیب حروف الفبای نام خانوادگی شهیدان از حرف «آ» تا «خ» را در بر می‌گیرد. برای هر شهید، زندگینامه‌ی کوتاهی - شامل خصوصیات و ویژگی‌های اخلاقی، فعالیت‌ها قبل و بعد از انقلاب، عملیاتی که در آن شرکت داشته است، زمان و محل شهادت و تاریخ شهادت شهید - آمده است. علاوه بر آن، خاطره‌ای به نقل از افراد خانواده یا همرزمان شهید و فرازی از نامه‌ها یا وصیتنامه‌ی وی آورده شده است. در ابتدای کتاب، فهرست اسامی شهدا به ترتیب الفبایی نام خانوادگی آمده است.

[صفحه ۱۰۷۳]

کبوتران بهشتی (جلد ۲): مجموعه زندگینامه‌های شهدای پاسدار و بسیجی

تهیه و تدوین عبدالحسین بینش، سلطانعلی‌میر. - [زاهدان]: کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، (چاپ اول): ۲۲۳.۱۳۷۷ ص.: عکس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

جلد دوم این مجموعه، شامل ۱۹۱ زندگینامه است که به دنبال جلد اول، از ادامه‌ی حرف «خ» تا حرف «ف» را در بر می‌گیرد و

مانند جلد اول، به زندگینامه‌ی شهدای پاسدار و بسیجی استان سیستان و بلوچستان اختصاص دارد. زندگینامه‌ی کوتاهی از هر شهید – شامل اطلاعات مربوط به سال و محل تولد، تحصیلات، خصوصیات و ویژگی‌های فردی و اخلاقی، فعالیت قبل و بعد از انقلاب، عملیاتی که در آن شرکت داشته است، محل شهادت و تاریخ آن – آمده است. علاوه بر آن، خاطره‌ای به نقل از افراد خانواده یا همرزمان شهید و فرازی از نامه‌ها یا وصیتنامه‌ی وی آورده شده است. این مختصر، در برخی موارد با عکس شهید مزین شده و یک بیت شعر یا یک قطعه دو بیتی نیز در ادامه‌ی زندگینامه ذکر شده است. فهرست اسامی شهدا به ترتیب نام خانوادگی، در ابتدای کتاب، پس از مقدمه، آمده است.

کبوتران بهشتی (جلد ۳): مجموعه زندگینامه‌های شهدای پاسدار و بسیجی

تهیه و تدوین عبدالحسین بینش، سلطانعلی‌میر. – [زاهدان]؛ کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، (چاپ اول): ۲۰۲.۱۳۷۷ ص.: عکس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

جلد سوم این مجموعه شامل ۱۶۵ زندگینامه است که به دنبال جلد دوم، از ادامه‌ی حرف «ف» تا حرف «ی» را در بر می‌گیرد. و مانند جلد قبل به زندگینامه شهدای پاسدار و بسیجی استان سیستان و بلوچستان اختصاص دارد. زندگینامه‌ی کوتاهی از هر شهید – شامل اطلاعات مربوط به سال و محل تولد، تحصیلات، خصوصیات و ویژگی‌های فردی و اخلاقی، فعالیت قبل و بعد از انقلاب، عملیاتی که در آن شرکت داشته است، محل شهادت و تاریخ آن – آمده است. علاوه بر آن، خاطره‌ای به نقل از افراد خانواده یا همرزمان شهید و فرازی از نامه‌ها یا وصیتنامه‌ی وی آورده شده است. این مختصر در برخی موارد با عکس شهید مزین شده و یک بیت شعر یا یک قطعه دو بیتی نیز در ادامه‌ی زندگینامه ذکر شده است. فهرست اسامی شهدا به ترتیب نام خانوادگی، در ابتدای کتاب، پس از مقدمه، آمده است.

کبوتران بهشتی (جلد ۴): مجموعه زندگینامه‌های شهدای ارتش

تهیه و تدوین عبدالحسین بینش، سلطانعلی‌میر. – [زاهدان]: کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۱۷۴ ص.: عکس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

جلد چهارم این مجموعه، شامل ۱۵۵ زندگینامه است که به صورت الفبایی نام خانوادگی از حرف «آ» تا حرف «س» را در بر گرفته است و به زندگینامه‌ی شهدای ارتشی و بسیجی استان سیستان و بلوچستان اختصاص دارد. زندگینامه‌ی کوتاهی از هر شهید – شامل اطلاعات مربوط به سال و محل تولد، تحصیلات، خصوصیات و ویژگی‌های فردی و اخلاقی، فعالیت قبل و بعد از انقلاب، عملیاتی که در آن شرکت داشته است، محل شهادت و تاریخ آن – آمده است. علاوه بر آن، خاطره‌ای به نقل از افراد خانواده یا همرزمان شهید و فرازی از نامه‌ها یا وصیتنامه وی آورده

[صفحه ۱۰۷۴]

شده است. این مختصر، در برخی موارد با عکس شهید مزین شده و یک بیت شعر یا یک قطعه دو بیتی نیز در ادامه‌ی زندگینامه

ذکر شده است. فهرست اسامی شهدا به ترتیب نام خانوادگی، در ابتدای کتاب، پس از مقدمه، آمده است.

کبوتران بهشتی (جلد ۵): مجموعه زندگینامه‌های شهدای ارتشی

تهیه و تدوین عبدالحسین بینش، سلطانعلی‌میر. - [زاهدان]: کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۱۶۳ ص.: عکس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

جلد پنجم این مجموعه شامل ۱۴۵ زندگینامه است، که در به دنبال چهارم از ادامه‌ی حرف «س» تا حرف «ی» را در بر می‌گیرد و مانند جلد قبل، به زندگینامه‌ی شهدای ارتشی استان سیستان و بلوچستان اختصاص دارد. زندگینامه‌ی کوتاهی از هر شهید - شامل اطلاعات مربوط به سال و محل تولد، تحصیلات، خصوصیات و ویژگی‌های فردی و اخلاقی، فعالیت قبل و بعد از انقلاب، عملیاتی که در آن شرکت داشته است، محل شهادت و تاریخ آن - آمده است. علاوه بر آن، خاطره‌ای به نقل از افراد خانواده یا همرزمان شهید و فرازی از نامه‌ها یا وصیتنامه‌ی وی آورده شده است. این مختصر، در برخی موارد با عکس شهید مزین شده و یک بیت شعر یا یک قطعه دو بیتی نیز در ادامه‌ی زندگینامه ذکر شده است. فهرست اسامی شهدا به ترتیب نام خانوادگی، در ابتدای کتاب، پس از مقدمه، آمده است.

کبوتران بهشتی (جلد ۶): مجموعه زندگینامه‌های شهدای نیروی انتظامی

تهیه و تدوین عبدالحسین بینش، سلطانعلی‌میر. - [زاهدان]: کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، (چاپ اول): ۱۱۷.۱۳۷۷ ص.: عکس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

جلد ششم این مجموعه، شامل ۹۹ زندگینامه است که با تنظیم الفبایی نام خانوادگی از حرف «آ» تا حرف «ی» را در بر می‌گیرد و به زندگینامه‌ی شهدای نیروی انتظامی استان سیستان و بلوچستان اختصاص دارد. زندگینامه‌ی کوتاهی از هر شهید - شامل اطلاعات مربوط به سال و محل تولد، تحصیلات، خصوصیات و ویژگی‌های فردی و اخلاقی، فعالیت قبل و بعد از انقلاب، عملیاتی که در آن شرکت داشته است، محل شهادت و تاریخ آن - آمده است. علاوه بر آن، خاطره‌ای به نقل از افراد خانواده یا همرزمان شهید و فرازی از نامه‌ها یا وصیتنامه‌ی وی آورده شده است. این مختصر، در برخی موارد با عکس شهید مزین شده و یک بیت شعر یا یک قطعه دو بیتی نیز در ادامه‌ی زندگینامه ذکر شده است. فهرست اسامی شهدا به ترتیب نام خانوادگی، در ابتدای کتاب، پس از مقدمه، آمده است.

کبوتران بهشتی (جلد ۷): مجموعه زندگینامه‌های شهدای نیروی انتظامی

تهیه و تدوین عبدالحسین بینش، سلطانعلی‌میر. - [زاهدان]: کنگره بزرگداشت سرداران و شهدای استان سیستان و بلوچستان، (چاپ اول): ۸۲.۱۳۷۷ ص.: عکس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

[صفحه ۱۰۷۵]

جلد هفتم این مجموعه، شامل ۹۸ زندگینامه است که به صورت الفبایی نام خانوادگی تنظیم شده و از حرف «آ» تا حرف «ی» را در بر می گیرد و به زندگینامه‌ی شهدای عشایر استان سیستان و بلوچستان اختصاص دارد. زندگینامه‌ی کوتاهی از هر شهید - شامل اطلاعات مربوط به سال و محل تولد، تحصیلات، خصوصیات و ویژگی‌های فردی و اخلاقی، فعالیت قبل و بعد از انقلاب، عملیاتی که در آن شرکت داشته محل شهادت و تاریخ آن - آمده است. علاوه بر آن، خاطره‌ای به نقل از افراد خانواده یا همرزمان شهید و فرازی از نامه‌ها یا وصیتنامه‌ی وی آورده شده است. این مختصر، در برخی موارد، با عکس شهید مزین شده و یک بیت شعر یا یک قطعه دو بیتی نیز در ادامه‌ی زندگینامه ذکر شده است. فهرست اسامی شهدا به ترتیب نام خانوادگی، در ابتدای کتاب، پس از مقدمه، آمده است.

کتاب سرخ شهادت

تهران: سپاه پاسداران انقلاب، اسلامی لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب، [۱۳۶۴؟].

[۸۲] ص.: عکس (رنگی).

این کتاب، در حقیقت آلبومی از عکسهای رنگی همراه با خلاصه‌ای از زندگینامه، شرح عملیاتها و نحوه‌ی شهادت ۳۳ تن از سرداران و فرماندهان شهید لشکر اسلام است؛ که بیشتر آنها از تیپ علی بن ابی‌طالب (ع) بودند. این آلبوم به دستور پاسدار شهید مهدی زین‌الدین [فرمانده‌ی لشکر علی بن ابی‌طالب (ع)] گردآوری شده ولی قبل از چاپ آن، این فرمانده نیز به شهادت رسیده است. مطالب کتاب با خطی خوش خطاطی شده و کتاب به مقدمه‌ای با خط حضرت امام (ره) و حضرت آیت‌الله خامنه‌ای آراسته شده است.

گلپونه‌های آتش: زندگینامه شهدای شهرستان بجنورد

نگارندگان حبیب صفرزاده... [و دیگران]؛ ویراستار: فریدون هراتیان؛ [به سفارش کنگره‌ی بزرگداشت سرداران شهید و ۱۴۰۰ شهید شهرستان بجنورد]. - مشهد: دانشوران توس، (چاپ اول): ۲۳۱.۱۳۸۰ ص: مصور، عکس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل سرگذشتنامه و خاطراتی از ۵۸ شهید شهرستان بجنورد است. مطالب ارائه شده در هر سرگذشتنامه شامل: «نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، دوران کودکی، نوجوانی و تحصیلات، فعالیت‌های قبل و بعد از انقلاب و جبهه، تاریخ و محل شهادت» است. ابیات و اشعاری نیز از شاعران معاصر در وصف شهید، شهادت و دفاع مقدس در پایان برخی از سرگذشتنامه‌ها ارائه شده است. افراد زیر از جمله شهیدانی هستند که زندگینامه آنها در این کتاب آمده است: «فرهاد ایمانی، فیروز اسدی، علی یا عصمت، علی جوینی، محمدحسین ریحانی، سید احمد سیدی، عزیز شاکری طراقی، حسن علیزاده، موسی کلابی، رمضان کلاته‌گی، گل‌محمد نعیمی، حسین واحدی، حسین اصفهانی، مجید امانی و...».

گلواژه‌های عشق: گذری بر زندگانی شهید حسین احسن زاده آرانی و...

خانواده‌ی شهید احسن‌زاده آرانی. - [بی‌جا: بی‌نا]، ۱۳۶۹.

۱۲۶ ص.: مصور (بخشی رنگی).

کتاب «گلواژه‌های عشق» زندگینامه‌ی شهید حسین احسن‌زاده آرانی و برادرش - علی‌محمد - و پسر عموهایش - علی‌اصغر

بهرامی‌نژاد و محمدحسن احسن آرانی - و نوه عموی او، شهید حسین سلطان محمدی آرانی، است. در زندگینامه‌ی شهید حسین احسن‌زاده، شرح حال او - از کودکی تا دوران دانشجویی و پیوستن او به رزمندگان

[صفحه ۱۰۷۶]

جبهه‌های جنگ و پایمردیها و ایثارگری‌هایش تا زمان شهادت - آمده است و پس از آن گزیده‌ای از مکتوبات شهید و وصیتنامه‌ی او آورده شده است.

گمشدگان مجنون، حدیث حماسه و پایداری علمداران لشکر ۳۱ عاشورا، سرداران شهید حمید باکری و مرتضی یاغچیان

بازنویس: مجید ناصردوست، محسن بابازاده. - [بی‌جا]: کنگره بزرگداشت سرداران شهید آذربایجان، ۱۳۷۴. ص.: مصور.
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.
شهید حمید باکری و شهید مرتضی یاغچیان از حماسه‌سازان جزایر مجنون در دوران دفاع مقدس بودند. به لحاظ اشتراکات شخصیتی و فرماندهی این دو شهید بزرگوار خاطرات و زندگینامه این شهیدان در این کتاب آمده است.
بخش اول کتاب با نام «سردار خیبر» زندگینامه‌ی شهید حمید باکری است. مطالب این بخش شامل است بر: «تولد، دوران کودکی، نوجوانی و جوانی، دوران قبل و بعد از انقلاب دوران جنگ تحمیلی و نحوه شهادت وی». این مطالب براساس خاطرات روایت شده از سوی همسر، همرزمان، و آشنایان او تنظیم شده است. در این بخش مطالبی نیز درباره‌ی غائله‌ی کردستان، عملیات فتح المبین، بیت المقدس، رمضان، مسلم بن عقیل، والفجر مقدماتی، والفجر یک و والفجر چهار درج شده و در پایان هم متن نامه‌ها، نوشته‌ها و وصیتنامه شهید به چاپ رسیده است.
عنوان بخش دوم کتاب «سردار مجنون»، زندگینامه و خاطراتی از «مرتضی یاغچیان» است. این بخش شامل است بر: «مجموعه خاطرات و مطالبی درباره‌ی زندگینامه‌ی شهید مرتضی یاغچیان از تولد، دوران کودکی، نوجوانی و جوانی، دوران جنگ تحمیلی و نحوه شهادت او» این مطالب نیز براساس خاطرات افراد خانواده، همرزمان و آشنایان او تنظیم شده است. در پایان کتاب نیز تصاویری، با زیرنویس، ارائه شده است.

لاله‌های بخش یامچی (خلاصه‌ای از زندگینامه، خاطرات و وصایای بخش یامچی)

تدوین علی‌اکبر نکونام یامچی. - تبریز: پریور، (چاپ اول): ۱۲۸.۱۳۷۸ ص.
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.
در این کتاب، خلاصه‌ای از زندگینامه، خاطرات و وصایای یکصد و دو تن از شهدای «یامچی»، (یکی از بخشهای تابعه‌ی شهرستان مرند در استان آذربایجان شرقی) و روستاهای اطراف آن آمده است. در زندگینامه‌ها، اطلاعاتی درباره‌ی «نام، نام خانوادگی، تاریخ تولد، فعالیت‌ها در قبل و بعد از انقلاب و در جبهه، نام محل و تاریخ شهادت، خاطراتی کوتاه و فرازی از وصیتنامه‌ی هر شهید» آمده است.

لاله‌های حوزه: یادواره شهدای روحانیت آذربایجان غربی

به کوشش اسفندیار مبتکر سرابی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۷۷. [۷]، ۲۰۴ ص.: عکس.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر که به مناسبت کنگره‌ی یادواره‌ی شهدای روحانیت استان آذربایجان غربی منتشر شده است، در برگیرنده‌ی شرح گوشه‌هایی از دوران کودکی، جوانی، تحصیلات، حضور در جبهه، مجروحیت و شهادت ۷۷ روحانی شهید استان آذربایجان غربی است که به منظور تجلیل از حماسه و ایثار شهادت بیش از دو هزار و پانصد طلبه‌ی

[صفحه ۱۰۷۷]

علوم دینی در سراسر ایران ارائه شده است. کتاب فاقد نظم الفبایی است و نام شهیدان در فهرست مندرجات آمده است. مطالبی نیز درباره‌ی نقش روحانیت در طول هشت سال دفاع مقدس و اهداف برگزاری یادواره‌ی مربوطه ارائه شده است. عکس شهیدان زینت‌بخش زندگینامه‌ی ایشان است.

لاله‌های خونین خرمشهر

واحد فرهنگی بنیاد شهید. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، واحد فرهنگی، ۱۰۶.۱۳۶۱ ص.: عکس. - (انتشارات واحد فرهنگی بنیاد شهید؛ ۴).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، نشان دهنده‌ی گوشه‌هایی از زندگی و احوال جوانانی است که در آغازین روزهای جنگ در کربلای گرم و سوزان خرمشهر، در پاسخ به ندای حضرت امام (ره) مبنی بر دفاع از اسلام، در برابر متجاوزان جنگیدند و برای حفظ کیان اسلام، از جان خود گذشتند. مطالب کتاب، عبارتند از: زندگینامه‌ی کوتاهی از هر شهید (که بیانگر وضع اقتصادی - اجتماعی خانواده‌ی شهیدان و روح معنوی حاکم بر قلب و وجود این عزیزان و فعالیت‌ها و فداکاری‌های آنان در جبهه و ایمان آن‌هاست) و خاطراتی از لحظات به یاد ماندنی وداع این شهیدان با خانواده‌ی مادران، پدران، خواهران و برادران این عزیزان، جملات شیوایی که در وصف عزیزانشان ذکر کرده‌اند و در این فراز از کتاب آمده است.

لاله‌های سبز: مطلعی از عاشق‌ترین غزل لاله‌های دشت جرقویه علیا شهدای دانش‌آموز

گردآورنده حسن احمدی دستجردی. - تهران: مرشد، (چاپ اول): ۱۳۶.۱۳۸۰ ص.: مصور، عکس.

عنوان روی جلد: لاله‌های سبز: یادمان شهدای دانش‌آموز منطقه‌ی جرقویه علیا.

کتابنامه: ص. [۱۳۶].

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل سرگذشتنامه و فرازهایی از وصیتنامه‌ی ۳۴ شهید دانش‌آموز منطقه‌ی جرقویه علیاست. اطلاعات ارائه شده برای هر شهید شامل است: «نام، نام خانوادگی، نام پدر، تاریخ و محل تولد، خلاصه‌ای از زندگینامه، تاریخ و محل شهادت به همراه سخنان و فرازهایی از وصیتنامه‌ی شهید» است. در برخی موارد عکس شهید نیز در کنار زندگینامه‌ی وی به چاپ رسیده است. اسامی تعدادی از شهیدان چنین است: حسین صادقی (علی)، مجید رستمی (حسینعلی)، علی فصیحی (محمد)، داود طیبی (رضا)، اسماعیل شفیعی (علی)، حسن فصیحی (ابراهیم)، محمد صادقی (حسین)، محمد فصیحی (رضا)، حسین فصیحی (محمد)، حسنعلی هاشم‌پور (رضا)، محمد کامران (صادق)، حسن عباسی (علی)، قدمعلی محمدی (داود)، مهدی فصیحی (حسین)، اصغر فصیحی

(عباسعلی)، حسن میربیگی (عباس)، و...

لاله‌های عاشورایی: یادی از ۲۰۰ شهید سرافراز از شهیدان قیروکارزین

[به کوشش ستاد یادواره سرداران و ۲۰۰ شهید شهرستان قیروکارزین]؛ [گردآوری غلامحسین مرادی با همکاری شورای نویسندگان]. - تهران: امید آزادگان، (چاپ اول):۱۳۸۰. ۲۲۲، [۱۷] ص.: عکس.

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه.

کتاب «لاله‌های عاشورایی» شرح زندگی ۲۰۰ شهید شهر قیروکارزین است. این شهر در جنوب غربی استان

[صفحه ۱۰۷۸]

فارس، در فاصله‌ی ۱۸۴ کیلومتری شهر شیراز واقع شده، دارای پنج دهستان است و حدود هشتاد هزار نفر جمعیت دارد. در دوران جنگ، بیش از ۹۰۰۰ نفر از این شهرستان به جبهه اعزام شدند، که تعداد دویست شهید، چهل و پنج آزاده و پانصد مجروح حاصل این اعزام بود. این کتاب شرح زندگی این دویست شهید است. اطلاعات داده شده برای هر شهید شامل تاریخ و محل تولد، میزان تحصیلات و چگونگی شرکت در جنگ و نحوه و محل شهادت است. عکسهایی از هر شهید نیز زینت‌بخش هر زندگینامه شده است.

لاله‌های کویر

نگارش از علی محمدپور... [و دیگران]؛ ویراستار حسین مروی مقدم. - مشهد: شاملو، (چاپ اول): ۱۱۹.۱۳۷۹ ص.: مصور، نمونه.

کتابنامه: ص. ۱۱۹.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

ویژه یادواره شهدای روحانی و دانشجوی شهرستان گناباد.

این کتاب، مجموعه‌ی سرگذشتنامه‌ی ۲۹ شهید و جاویدالاثر شهرستان گناباد است. شهرستان گناباد در جنوب استان خراسان قرار گرفته است. خلاصه‌ای از جغرافیای شهرستان گناباد نیز در کتاب ارائه شده است. بیشتر شهدای فوق، روحانی و دانشجو هستند. اطلاعات ارائه شده برای هر شهید عبارتند از اطلاعات شناسنامه‌ای (نام و نام خانوادگی، محل و تاریخ تولد)، تحصیلات، شغل، فعالیت‌ها، محل و نحوه‌ی شهادت؛ و فرازهایی از وصیتنامه شهید. برخی از شهیدان عبارتند از: «قنبر آقایی، جعفر آهنگری روشناوند، سید علی ابدی شهری، غلامرضا اسماعیلیان، محمد برومندراد، محمدحسین پیشاهنگ، مرتضی چوبداری، محمدعلی حدادیان، علی حیدری‌مندی و...». عکسهایی از شهیدان با زیرنویس نیز در مجموعه به چاپ رسیده است.

لاهوت ذوق، ملکوت شهادت: هنرمندان شهید استان فارس

گردآورنده کمیته تالیف و تدوین کنگره سرداران و ۱۴ هزار شهید استان فارس. - تهرن: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد؛ [شیراز] کنگره سرداران و ۱۴ هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

[۱۰]، ۱۰۴، [۴] ص. - مصور، عکس. - (کنگره سرداران و چهارده هزار شهد استان فارس، ۵۳).

شمارگان: ۴۰۰۰ نسخه.

کتاب «لاهوت ذوق» حاوی زندگینامه ۲۲ تن از شهدای هنرمند استان فارس است. این هنرمندان عبارتند از شاعران، خوشنویسان، نقاشان، فیلمنامه نویسان، عکاسان، فیلمبرداران، نویسندگان، مداحان، داستان نویسان و نمایشنامه نویسان. در معرفی هر شهید، اطلاعاتی از زندگی وی - شامل: تاریخ و محل تولد، چگونگی ادامه‌ی تحصیل و تاریخ و چگونگی شهادت - ارائه شده است. برای هر شهید، با توجه به نوع رشته‌ی هنری فعالیت وی، قطعه شعر یا نمونه‌ی هنری مناسبی نیز آورده شده است.

ماه من، ماه او

طاهره ایبد. - قم: یادواره سرداران، فرماندهان و ۵۲۰۰ شهید استان قم؛ بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس؛ لشکر پیاده ۱۷ علی بن ابی‌طالب، (چاپ اول): ۱۶۸.۱۳۷۹ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

مندرجات: آنها که بادگیر پوشیدند؛ مرزی برای عبور؛ آمده بود برود با مردی تا خورشید؛ از اهالی رفتن؛

[صفحه ۱۰۷۹]

آشنای غریب؛ تشنه؛ آبراهی تا خورشید؛ اینجوری بود.

کتاب «ماه من، ماه او» حاوی هشت داستان است که براساس زندگینامه هشت سردار شهید نوشته شده‌اند. سرداران شهید، به ترتیب، عبارتند از: «سردار شهید اکبر غلامپور، سردار شهید مصطفی یوسفی، سردار شهید محمدحسین شیخ حسن، سردار شهید مصطفی عسگری، سردار شهید حسین قاسمی، سردار شهید ابراهیم ابراهیمی ترک، سردار شهید محمدحسین ملک‌محمدی و سردار شهید محمدجواد فخاری». داستان‌ها، از: «خاطرات دوران کودکی، نوجوانی، تحصیل، برخورد با مفاسد اجتماعی در دوران قبل از انقلاب، دوران فرماندهی و حضور در جبهه‌های نبرد و در عملیاتها، نحوه‌ی شهادت و روزهای قبل از شهادت» الهام گرفته شده‌اند.

محو جمال دوست، دیداری دوباره با شهدای روحانی استان کرمان

به کوشش: گروهی از طلاب رزمنده کرمان. - تهران، سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، دفتر حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس، (چاپ اول): ۲۱۲.۱۳۷۴ ص. - مصور (بخشی رنگی).

کتابنامه به صورت زیرنویس.

این کتاب، مجموعه‌ای از زندگینامه‌ی شهدای روحانی شهرستان زرند کرمان است. کتاب با پیام حضرت امام خمینی (ره) آغاز شده و پس از آن مقدمه‌ی حجت‌الاسلام ابوترابی به چاپ رسیده است. سپس مطالب مربوط به شهیدان آمده و مطالب مربوط به هر شهید در سه بخش ذکر شده است: ۱ - زندگینامه ۲ - وصیتنامه و سفارشهای شهید به خانواده و دوستان و ۳ - ویژه یادهای شهید، مرکب از خاطره‌ها، نیایش نامه‌ها و امثال آن. اطلاعات زندگینامه شامل «سال و محل تولد، فعالیت‌ها قبل و بعد از انقلاب، فعالیت در جبهه‌های جنگ و عملیاتی که شهید در آنها شرکت داشته است و محل و نحوه شهادت» است. در پایان کتاب هم خاطره‌ای به یادماندنی از روحانی جانبازی از همین دیار آورده شده است.

مردانی از بهشت (دفتر ۲)

محمد خامه‌یار؛ [گردآوری توپخانه لشر ۱۷ علی بن ابی‌طالب (ع)]. - ساوه: لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب (ع)، ستاد یادواره سرداران

شهید، (چاپ اول): ۲۲۴.۱۳۷۶ ص.: مصور.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب، حاوی زندگینامه ۲۰۶ شهید جنگ تحمیلی از شهرستان ساوه است. این شهیدان از اهالی شهرستان ساوه یا روستاهای تابع آن بوده‌اند و در سنوات مختلف جنگ و در عملیاتهای گوناگون به شهادت رسیده‌اند. ابتدا مشخصات شناسنامه‌ای هر شهید (شامل نام و نام خانوادگی، نام پدر، تاریخ تولد) ذکر شده است. سپس میزان تحصیلات، شغل، محل شهادت، تاریخ شهادت و محل مزار شهید ارائه شده و در برخی موارد، قطعه عکس کوچکی از شهید زینت‌بخش زندگینامه‌ی وی شده است. زندگینامه‌ی هر شهید پس از مشخصات فوق به چاپ رسیده است. در بعضی موارد وصیتنامه‌ی شهید نیز درج شده است.

مردها و جاده‌ها

علی جمالی لرستانی. – قم: قیام؛ حق‌بین، ۱۱۲.۱۳۶۸ ص.: عکس.

نویسنده، این مجموعه را به رانندگان خرم‌آبادی اختصاص داده است، تا یاد شهدایی را گرامی بدارد که این قشر شریف تقدیم انقلاب کرده است، دو نوشته از سرپرست فرمانداری و ریاست راهنمایی و رانندگی خرم‌آباد آغازگر

[صفحه ۱۰۸۰]

کتاب است. سپس در اشاره‌ای کوتاه به رسالت جهادگران و سنگرسازان بی‌سنگر در زمان جنگ، اهمیت فداکاری و شجاعت این عزیزان و نقش آنها در این دوران بیان شده است. تصویر شهیدان نیز زینت‌بخش صفحات کتاب است. زندگینامه‌ی سه تن از رانندگان جانباز، زندگینامه، وصیتنامه و نحوه‌ی شهادت تعدادی از شهدا و گفتگو با دو تن از رانندگان پیشکسوت شهرستان خرم‌آباد، قسمتهای بعدی کتاب را تشکیل می‌دهند. پایان بخش کتاب، نقل آیاتی از قرآن کریم، سخنانی از حضرت امام علی (ع) و دانشمندان، مناجات خواجه عبدالله انصاری، پند و اندرزهای حکیمانه، اشعاری از شاعران، ضرب‌المثل‌هایی در مورد زن، اسماء مقدسه، نکات، جملات و اشعار آموزنده‌ای است که رانندگان عزیز بر خودروهای خود می‌نویسند.

مسافران آسمان: زندگینامه و وصیتنامه شهدای شهرستان کنگان

به اهتمام شورای اسلامی نشر و بنیاد شهید انقلاب اسلامی شهرستان کنگان؛ [گردآوری ستاد یادواره شهدای شهرستان کنگان]. – بوشهر: شروع (چاپ اول): ۱۳۸۰. ۱۴۷، [۵] ص. – عکس.

شمارگان: ذکر نشده است.

این کتاب مجموعه‌ی زندگینامه ۱۴۱ شهید از شهدای شهرستان کنگان است. اطلاعات ارائه شده در زندگینامه‌ی هر شهید عبارت است از: زندگینامه‌ی مختصری از شهید، شامل سال تولد و محل تولد، چگونگی تحصیلات و چگونگی شرکت در جبهه. در ادامه، فرازهای کوتاهی از وصیتنامه شهید آورده شده است. در کنار زندگینامه‌ی هر شهید، عکس شهید نیز آورده شده است.

مسافران عرش

گردآوری و تنظیم اداره امور فرهنگی و فوق برنامه دانشگاه فردوسی مشهد؛ ویراستار محمد تقوی. – مشهد: دانشگاه فردوسی (مشهد)، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۲۴۰ ص.: مصور، عکس، نمونه (انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد؛ ۲۸۷).

طراح روی جلد: نخعی عنایتی‌زاده.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

این کتاب، شامل: «زندگینامه، بخشهایی از وصیتنامه، اشعار منتخب (با قالبهای متعدد برای شهید و شهادت)، قسمتی از دستنوشته‌ها و نمونه‌ی مدرک فارغ‌التحصیلی جمعی از شهیدان، مفقودالاثرها و اسیران دانشگاه فردوسی مشهد» است که براساس دانشکده‌های تابعه (ادبیات و علوم انسانی دکتر علی شریعتی، الهیات شهید مطهری، دامپزشکی، علوم پایه و دانشکده علوم ریاضی، علوم تربیتی و روانشناسی، مهندسی و کشاورزی) تنظیم شده است. در بخش آخر نیز، اسامی شهدای کارمند دانشگاه ارائه شده است. اطلاعات هر زندگینامه شامل: «نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد، رشته‌ی تحصیلی، تاریخ و محل شهادت، دوران کودکی، جوانی، فعالیت‌های شهید در دوران قبل و بعد از انقلاب و شرح حضور در جبهه و نحوه‌ی شهادت» است.

ملکوتیان: یادواره سرداران شهید و ۲۰۰ شهید شهرستان طبس

[کنگره سرداران شهید و ۲۰۰ شهید شهرستان طبس] با همکاری بنیاد حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس. - طبس: کنگره سرداران شهید و ۲۰۰ شهید شهرستان طبس،[؟؟ ۱۳].

یک جلد (بدون شماره‌گذاری): مصور، عکس.

[صفحه ۱۰۸۱]

شمارگان: ذکر نشده است.

کتاب «ملکوتیان» شامل خلاصه‌ای از زندگینامه‌ی دویست شهید شهرستان طبس، فرازهایی از وصیتنامه و در مواردی، خلاصه‌ای از خاطرات مربوط به شهیدان است. اطلاعات ارائه شده، شامل «نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل شهادت، نام عملیات، خلاصه‌ای از زندگینامه (از دوران کودکی و جوانی)، سابقه و فعالیت‌های جبهه و فرازی از وصیتنامه‌ی شهید» است. خاطرات ذکر شده درباره‌ی ویژگی‌های خاص تعدادی از شهیدان است. در بین متن، سخنان مقام معظم رهبری و امام خمینی (ره) درباره‌ی شهید، شهادت، خانواده‌ی شهدا و رزمندگان آمده است.

منشور عشق

تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، [۱۳۶۶]. [۶۴] ص.: عکس.

شمارگان: ذکر نشده است.

این کتاب، زندگینامه‌ی مختصر «محمدعلی متقیان» و فرزند وی «محمدتقی متقیان» است. مطالب کتاب عبارتند از «زندگینامه‌ی شهید حاج محمدعلی متقیان» (شامل اطلاعاتی درباره تولد و فعالیت‌ها در دوران قبل و پس از انقلاب)؛ نگرشی کوتاه در جبهه (جبهه‌های رقابیه، چنگوله، جزایر مجنون، فاو و مهران، عملیاتهای والفجر مقدماتی، والفجر هشت و آزادسازی فاو) و نحوه‌ی شهادت در عملیات کربلای یک (آزادسازی مهران)؛ «وصیتنامه‌ی شهید حاج محمدعلی متقیان». زندگینامه‌ی شهید محمدتقی متقیان نیز شامل اطلاعاتی درباره‌ی تولد، فعالیت‌ها قبل و پس از انقلاب، حضور در جبهه‌ها و شهادت در عملیات کربلای هشت است. متن وصیتنامه‌ی شهید محمدعلی متقیان و متن دو مصاحبه‌ی او، مصاحبه با مادر شهید و نیز زیارتنامه‌ی حضرت امام حسین

(ع) در کتاب به چاپ رسیده است.

میثاق وفا: یادمان شهیدان علیرضا برهخت و مهدی حسین زاده

به کوشش: حسن جلالی عزیزیان. - قم: مدین، ۱۲۰.۱۳۷۰ ص.: مصور، عکس، نقشه، نمونه.

کتابنامه به صورت زیرنویس.

کتـاب «میثـاق وفـا» در دو بخش مجزا به زنـدگینامه، فعالیت، وصـیتنامه و ویژگی‌های اخلاقی دو شـهید گرانقـدر به نامهای علیرضـا برهخت و مهـدی حسـین‌زاده پرداخته است. در بخش اول، زنـدگینامه، ویژگی‌هـای اخلاقی، عشق به شـهادت و سـرانجام شـهادت علیرضا برهخت ارائه شـده است. نکات مذکور در این بخش، حاکی از خلوص نیت، صـفا و صـمیمیت و ایثار و عشق به شـهادت و لقـاءالله شـهید علیرضـا برهخـت اسـت و در پایـان ایـن بخش، دستنوشـته‌های شـهید بـه چاپ رسـیده اسـت. در بخش دوم کتـاب، زنـدگینامه‌ی مهـدی حسـین‌زاده، سـجایای اخلاقی، دوران حضور در جبهه و شـهادت وی آمـده است. این شـهید نیز ماننـد علیرضـا برهخت در نوجوانی به جبهه رفت. او جهادگری صـبور، متواضع، قانع، شـجاع و عاشق جبهه و شـهادت بود و درعملیات خط شکنی آبی - خاکی فاو شهید شد. در بخش سوم نیز تصاویر این شهیدان، نقشه عملیات خیبر، عملیات والفجر هشت و نامه‌های به جا مانده از شهیدان چاپ شده است.

میگون و حماسه‌ی هشت سال دفاع مقدس

تحقیق و تـالیف صادق ظاهر (عرفان)، سـعید فهنـدزی سـعدی. - تهران: خانواده‌ی شـهید باقر میراسـماعیلی؛ وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، سازمان عقیدتی سیاسی، انتشارات دفاع، (چاپ اول): ۱۹۰.۱۳۷۸ ص.: مصور (بخشی رنگی)، نمونه، عکس.

[صفحه ۱۰۸۲]

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Meygoon and the epic of Eight years Sacred Defence

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

منطقه‌ی میگون از توابع رودبار قصـران واقع در تهران است. کتاب در بر دارنده‌ی زندگینامه‌ی نوزده شهید و شش جانباز این منطقه است. در این کتـاب، «مطـالبی دربـاره‌ی موقعیت تـاریخی و جغرافیـایی منطقه‌ی مـذکور؛ دو مقـاله بـا عنـاوین «انقلاب در میگون از دیـدگاه برادر جانبـاز سید خلیـل میراسـماعیلی» و «وضـعیت همسویی اجتماعی، سیاسـی و فرهنگی میگون از دیـدگاه معلم بسـیجی غلامحسین کیارستمی»؛ مطالبی درباره نحوه‌ی شکل‌گیری نهادهای انقلابی در میگون، (از سید داود میرمحمد میگونی)؛ اشعاری در قالب مثنوی و غزل، سـروده حسـین شمس‌الدینی [درباره‌ی اهل‌بیت (ع)] و لیلا کیارستمی (در خصوص منطقه‌ی میگون)؛ تصاویری از شـهیدان میگـون، کمکهـای مردم به جبهه و حضـور مردم در فعالیت‌هـای مختلف سیاسـی، اجتمـاعی و اعزام رزمنـدگان به جبهه (همراه با زیرنویس)» ارائه شده است.

ناظران وجه الله

بازنویس محمدرضا یوسفی کوهپایی. - تهران: لشکر زرهی ۸ نجف اشرف، (چاپ اول (۱۸۸.۱۳۷۵ ص.: مصور (بخشی رنگی).

کتاب «ناظران وجه‌الله» یادنامه‌ی ۴۴ تن از سـرداران شـهید لشکر زرهی هشت نجف اشرف می‌باشد که طی هشت سال دفاع مقدس

دلاورانه جنگیدند و شجاعانه به شهادت رسیدند. اطلاعات ارائه شده درباره‌ی هر یک از این سرداران، عبارت است از: بیان ویژگی‌ها، صفات اخلاقی و روحیات این فرماندهان با استفاده از خاطرات اطرافیان و همرزمان آنها، فعالیت‌های آنها قبل و بعد از انقلاب، عملیاتی که این فرماندهان در آن شرکت داشته‌اند، حوادثی که برای آنان در جبهه روی داده است و نحوه‌ی شهادت هر یک از آنها در پایان نیز گزیده‌ای از سخنان و فرازهایی از وصیتنامه‌های آنها آورده شده است. زندگینامه‌ها مزین به تصاویری از این سرداران شهید است.

نغمه‌های سرخ: یادنامه شهدای دانشگاه امام صادق (ضمیمه مجله پیام صادق)

تهران: دانشگاه امام صادق (ع)، (چاپ اول): ۱۳۸۱. ۳۶۰ ص.: مصور، عکس.

عنوان روی جلد: یادنامه شهدای دانشگاه امام صادق علیه‌السلام.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل زندگینامه، وصیتنامه، دستنوشته‌ها، نامه‌ها و خاطراتی از ۳۶ شهید و مفقودالاثر دانشگاه امام صادق (ع) است که در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل به شهادت رسیده‌اند. هر زندگینامه با تصاویری از شهید در مناطق عملیاتی - و در مواردی، تصویری از پیکر شهید - همراه است. اسامی تعدادی از شهیدانی که زندگینامه آنها در این کتاب آمده، عبارت است از: «محمود کرمی، حمید محمودنژاد، جواد غفاری، مصطفی عبدالشاه، سید مهدی اسماعیلیان نجف‌آبادی، علی قربان‌زاده قمصری، حمیدرضا بهداد، محمدحسین شرف‌زاده، علی‌رضا صفایی نراقی، حمیدرضا غفوری شعرباف، جاوید مرحمتی، نادر (محسن) میشانی‌فرد، کاظم نوراللهیان، اسماعیل فضلی‌زاده، و...». پیام آیت‌الله مهدوی کنی و گزارش مصوری از تشییع و خاکسپاری شهدای گمنام در دانشگاه امام صادق (ع) نیز در کتاب ارائه شده است.

[صفحه ۱۰۸۳]

ننه علی

حمید مشتاقی‌نیا، محسن علیجانزاده. - تهران: مؤسسه فرهنگی سماء، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۴۷ ص. - (روایت عشق، ۱).

طراح جلد: میثم واثقی.

عنوان روی جلد: مادری که بیش از ۱۹ سال بر مزار فرزند شهیدش زندگی می‌کند. شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر دیدار و گفتگویی است که نگارندگان در بهشت زهرا با مادر «شهید قربانعلی رخشانی مهماندوست» فرزند علی، متولد ۱۳۳۲ و شهید در تاریخ ۱۰ / ۶ / ۵۸، انجام داده‌اند. مادر شهید مذکور مدت نوزده سال است که پس از شهادت فرزندش بر مزار او کلبه‌ای از حلبی ساخته است و با وی زندگی می‌کند. در ادامه، مطالبی درباره‌ی «شهید سید احمد پلارک»، فرزند سید عباس، متولد ۱۳۴۴، شهید در عملیات کربلای هشت، در منطقه‌ی شلمچه همراه با مطالبی درباره‌ی «شهید بهروز اکبری» به چاپ رسیده است که از خانواده‌ای ثروتمند بود. تصاویری از «شهید رخشانی مهماندوست»، مادر او، مزار شهید و شهید احمد پلارک نیز ارائه شده است.

وفس درگذر زمان: یادواره افلاکیان: گرامیداشت ۶۶ شهید والامقام وفس

تدوین علی باباخانی،... [و دیگران]. - [وفس]: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، ستاد یادواره شهدای وفس، (چاپ اول): ۲۴۲.۱۳۷۸ ص.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

در این کتاب، «وفس» - یکی از روستاهای تابعه‌ی اراک - معرفی شده است. فصل اول کتاب با عنوان «سیمای وفس»، این اطلاعات را در بر دارد: موقعیت جغرافیایی، تاریخچه، شرح واقعه‌ی کشتار وفس، گویش، منابع اقتصادی، تحولات جمعیتی، مکانهای سیاحتی، آثار باستانی، ادارات و مؤسسات و آداب و رسوم اسامی وفس. در فصل دوم، زندگینامه، وصایا و خاطرات ۶۶ شهید دفاع مقدس روستای «وفس» گرد آمده است. در فصل سوم، شش تن از شخصیتهای معروف «وفس» - از جمله «سید عبدالحمید سجادی وفسی» (اولین شهید انقلاب مشروطه) و «حاج شیخ عبدالنبی عراقی وفسی» - معرفی شده‌اند.کتاب با فهرست منابع و تصاویری از روستای «وفس» و شهدای آن به پایان می‌رسد.

همسفر شقایق: خاطرات همسران فرماندهان شهید استان کرمان

گردآوری مرتضی سرهنگی. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۲۹۴ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استانهای کرمان و سیستان و بلوچستان، خاطرات؛ ۳۴).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Cornpopy’s Travel-mate: Memoirs of the martyred commanders’ Wives of Kerman province

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب، خاطرات یازده تن از همسران فرماندهان و سرداران شهید استان کرمان است. آنها در این خاطرات، از لحظات زندگی، دوران ازدواج، رفتار شهیدان با همسر و فرزندان، دوران مجروحیت، برخورد آنها با افراد خانواده و فرزندان، اهمیت دادن به واجبات و ترک محرمات، راز و نیازها، خاطرات تلخ و شیرین و گفتار شهدا، حوادث جبهه و... گفته‌اند. اسامی همسران شهدا عبارت است از: «طاهره زنگی‌آبادی، همسر شهید یونس زنگی‌آبادی؛ فاطمه کیانی، همسر شهید علی شفیعی؛ خدیجه نوری، همسر شهید حمید قلنبر؛ سوسن شاهرخی، همسر شهید مهدی طیاری؛ زهرا عرب‌نژاد، همسر شهید حمید عرب‌نژاد؛ فاطمه آباد، همسر شهید علی‌بینا؛ فاطمه حسنی

[صفحه ۱۰۸۴]

سعدی، همسر شهید حمید ایرانمنش؛ طیبه حائری، همسر شهید حجت‌الاسلام شیخ عباس شیرازی؛ مهری افشاری، همسر شهید محمد آرمان؛ مهران ایازی، همسر شهید محمد گرامی؛ عذرا عدنانی، همسر شهید حسین تاجیک.»

یادگار خون سرو

تهیه و تنظیم خانواده‌ی شهدا. - [بی‌جا]: خانواده‌ی شهدا، (چاپ اول): ۱۳۶۸.

۴۷ ص.: مصور، عکس.

این کتاب به مناسبت سومین سالگرد شهادت شهید سید احمد حسینی و شهید حاج مصطفی مرادی منتشر شده است.

مندرجات: سخنی با خاک؛ زندگینامه شهید سید احمد حسینی؛ وصیتنامه شهید سید احمد حسینی؛ زندگینامه شهید حاج مصطفی مرادی؛ پیام فرماندهی نیروی زمینی؛ پیام فرماندهی لشکر ۴۲ قدر؛ پیام فرماندهی قرارگاه مهندسی رزمی خاتم‌الانبیاء؛ زندگینامه شهید سید محمد حسینی؛ پیام مبارک حضرت امام (ره).

این کتاب درباره‌ی شهیدان «سید احمد حسینی، حاج مصطفی مرادی و سید محمد حسینی» است. هر سه نفر این شهیدان متولد اراک هستند. شهید احمد حسینی پس از شروع جنگ به مدت شش سال، در عملیاتهای محرم، والفجرهای یک، دو، سه و چهار، خیبر، کربلاهای چهار و پنج و پلافند و جزیره‌ی مجنون شرکت داشت. وی قائم مقام لشکر ۴۲ قدر بود و در منطقه‌ی شلمچه همراه با شهیدان حاج مصطفی مرادی و احمد جوانبخش به دیدار معبود شتافت. شهید مرادی ابتدا به کردستان و مریوان رفت و سپس در عملیاتهای والفجر یک، دو، سه، چهار، خیبر و بدر شرکت کرد و سرانجام در منطقه‌ی شلمچه به شهادت رسید. شهید سید محمد حسینی در آموزش و پرورش استان مرکزی انجام وظیفه می‌کرد که بنا بر احساس ضرورت، به جبهه رفت. او در عملیاتهای رمضان، والفجر مقدماتی، والفجر یک و والفجر چهار شرکت کرد. در عملیات خیبر، مسؤول واحد مهندسی رزمی لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله (ص) بود که به شهامت رسید. در پایان زندگینامه‌ی هر یک از این شهدای گرانقدر، وصیتنامه‌ی آنان و همچنین پیامهای تبریک و تسلیت فرماندهان لشکرها آمده است.

یادگار سرداران

به کوشش: محمدعلی صمدی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۱۲.۱۳۷۵ ص.: مصور، عکس. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: زندگینامه؛ ۳).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Commanders’ Memorabilla

کتابنامه: ص. ۱۱۲.

شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه.

این کتاب، در بردارنده‌ی یک خاطره‌ی کوتاه، خلاصه‌ای از زندگینامه و همچنین متن کامل وصیتنامه‌ی ده سردار شهید است. این شجاعان ایثارگر عبارتند از: «شهید عباس بابایی (فرمانده‌ی عملیات نیروی هوایی ارتش)، شهید مهدی باکری (فرمانده‌ی لشکر ۳۱ عاشورا)، شهید محمد پدر دره گرگی [بروجردی] (فرمانده‌ی قرارگاه حمزه سیدالشهدا، فرمانده‌ی سپاه منطقه‌ی هفت کشوری و فرمانده‌ی تیپ مستقل ۱۵۵ ویژه‌ی شهدا)، شهید مجید بقایی (فرمانده‌ی قرارگاه کربلا)، شهید سید محمدعلی جهان‌آرا (فرمانده‌ی سپاه خرمشهر)، شهید حاج حسین خرازی [فرمانده‌ی لشکر چهارده امام حسین (ع)]، شهید مهدی زین‌الدین [فرمانده‌ی لشکر هفده علی بن ابیطالب (ع)]، شهید حاج عباس کریمی قهرودی [فرمانده‌ی لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله (ص)]، شهید ناصر کاظمی (فرمانده‌ی سپاه کردستان)، شهید حاج محمد ابراهیم همت [فرمانده‌ی لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله (ص)].».

[صفحه ۱۰۸۵]

یادمان آلاله‌ها

تبریز: ستاد برگزاری کنگره بزرگداشت سرداران شهید آذربایجان، (چاپ اول): ۱۳۷۴. ص.

کتاب حاضر حاوی هجده زندگینامه مختصر از سرداران و فرماندهان شهید مناطق بناب، عجب‌شیر و ملکان است. در پایان

زندگینامه این هجده شهید، سخنان، نوشته‌ها و وصیتنامه‌های آنان ذکر شده و پس از آن نیز، اسامی دیگر شهدای این مناطق آمده است. در پایان کتاب نیز دو قطعه شعر - با عناوین «مشت میدان نینوا» و «به رسم شهیدان» - به چاپ رسیده است. زندگینامه هر شهید حاوی اطلاعاتی درباره‌ی «محل تولد، ویژگی‌های اخلاقی، تحصیلات و فعالیت‌ها، سمت در جبهه و نحوه‌ی شهادت» او است. خاطراتی از همرزمان شهید نیز در کتاب ذکر شده است.

یادمان شهدای فرماندهی انتظامی استان همدان

تدوین و بازنویسی مهدی زینعلی. - تهران: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، سازمان عقیدتی سیاسی ناجا، معاونت روابط عمومی و تبلیغات، (چاپ اول): ۱۶۶.۱۳۸۰ ص.: مصور، عکس.

طراح روی جلد: رسول شوبیری.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل مجموعه‌ای از زندگینامه و فرازهایی از وصیتنامه، خاطرات و تصاویری از ۱۵۰ شهید فرماندهی انتظامی استان همدان است. زندگینامه شامل اطلاعات زیر هستند: «نام و نام خانوادگی، تاریخ تولد، محل و نحوه‌ی شهادت، درجه‌ی نظامی و مسؤولیت هر شهید». خاطرات مربوط به شهدا، توسط همرزمان، پدر، مادر، خواهر، برادر و سایر بستگان شهید نقل شده‌اند. از جمله شهدا، می‌توان از افراد زیر نام برد: «غلامرضا ابوالفتحی، بهرام اسدپور، احمد اشترانی، محمدولی برزگر، علی‌رضا بسطامی، محمدعلی بیگی، نبی‌الله ترک، رضا ترکاشوند، رحمت‌الله جلیلوند، علی‌نقی چم‌کلانی، عباس خزائی، حجت‌الله ساکی، یارحسین سلیمانی، اروجعلی شکرابی، حمید عبدلی، امیرعلی علیخانی، بهروز فراهانی و...».

یادمان نیلوفران، گذری بر فرازنای زندگی سرداران شهید منطقه‌ی میانه

تبریز: ستاد برگزاری کنگره بزرگداشت سرداران شهید آذربایجان، (چاپ اول): ۶۴.۱۳۷۴ ص.

این کتاب، حاوی بخشهای مختلفی است. در ابتدا، مطالبی جهت آشنایی اجمالی با منطقه‌ی میانه به چاپ رسیده است و سپس، گذری در فرازنای زندگی سرداران شهید منطقه‌ی میانه به چاپ رسیده است که در این بخش زندگی شش تن از فرماندهان شهید و سرافراز این منطقه و وصیتنامه‌های آنان ذکر شده است. در زندگینامه‌ی هر یک از این سرداران شهید، اطلاعات زیر درج شده است: «اطلاعات شناسنامه‌ای (شامل نام و نام خانوادگی، تاریخ و محل تولد)، میزان تحصیلات، فعالیت‌ها در زندگی عادی و در جبهه، ویژگی‌های اخلاقی و صفات ممیزه، مقام و سمت شهید در جبهه و نحوه‌ی شهادت شهید». در پایان هر یک از زندگینامه‌ها، اظهارات و خاطرات برخی از دوستان و همرزمان درباره‌ی شهید ذکر شده است. بعد از این بخش، اسامی ۳۸ شهید از فرماندهان شهید و حماسه‌سازان منطقه‌ی میانه ذکر شده است. در بخش بعدی، از روحانیون شهید منطقه‌ی میانه و همچنین جوانترین و پیرترین شهدای این منطقه نام برده شده و قطعه شعر «سلام بر شهیدان» پایان بخش کتاب است.

[صفحه ۱۰۸۶]

یادنامه‌ی شهدای بنیاد مستضعفان

تنظیم و ویرایش واحد انتشارات چاپ و نشر بنیاد؛ با همکاری معاونت فرهنگی و روابط عمومی بنیاد مستضعفان. - [تهران]: چاپ و

نشر بنیاد؛ با همکاری روابط عمومی بنیاد مستضعفان، ۱۳۶۴.

۱۰۸ ص.: مصور، عکس.

این کتاب، جلد اول از یادنامه‌ی شهدای بنیاد مستضعفان است و به معرفی تعدادی از شهدای بنیاد و مؤسسات و شرکتهای تولیدی و خدماتی و... تحت پوشش بنیاد می‌پردازد. اطلاعات داده شده، عبارتند از: زندگینامه‌ی مختصر و فرازهایی از وصیتنامه‌های پندآموز این عزیزان. زندگینامه‌ها و وصیتنامه‌ها طبق آنچه از طرف واحدهای مربوط تهیه و ارسال گردیده، تنظیم و ویرایش شده‌اند. در ابتدای کتاب، مطلبی کوتاه تحت عنوان «مقام شهید» و در پایان نیز عکسهایی از صحنه‌های مختلف جنگ و مزار شهدا دیده می‌شود.

یادنامه شهدای سال اول دفاع مقدس شهرستان قم

تدوین مرکز اسناد انقلاب اسلامی. - تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۷۸.

۲۷۰ ص. [۱۲] ص.: تصویر، عکس. - (مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ ۷۱. تاریخ انقلاب؛ ۱۶).

شمارگان: ۳۰۰۰.

این کتاب، که به یاد شهدای قم در اولین سال جنگ علیه رژیم متجاوز عراق تدوین یافته، شرح خلاصه‌ای از زندگی شهیدانی است که در سال اول جنگ از قم به جبهه اعزام شده بودند. در پیشگفتار کتاب، نخست به زمینه‌ها و علل آغاز جنگ اشاره شده و جنگ از بعد بین‌المللی مورد بررسی قرار گرفته است. یادنامه‌ی شهدا براساس الفبای نام خانوادگی شهدا آمده است. گردآورنده با ذکر تاریخچه‌ای از رزمندگان و تحصیلات این شهیدان و نیز سابقه‌ی مبارزاتی آنها علیه رژیم ستم شاهی، به بیان ویژگی‌های اخلاقی و خصایص معنوی و روحانی آنان پرداخته است. وصیتنامه‌ی برخی از این شهدا نیز در پایان زندگینامه‌ی آنها به چاپ رسیده است. در انتهای کتاب فهرست اعلام - شامل چهار بخش اشخاص، اماکن، افراد، سازمانها، گروهها و کتب و نشریات - آمده است. کتاب، مزین به عکس شهداست.

یادواره شهدای عملیات نصر ۱: نجوا

طراحی مهرداد رایانی مخصوص؛ تهیه، مصاحبه، ویرایش و تدوین مطالب شهاب حسین‌زاده. -تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، معاونت پژوهشی و تبلیغات، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۸۸ ص.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

عنوان دیگر: نجوا (یادواره شهدای عملیات نصر ۱).

این کتاب شامل سرگذشتنامه، وصیتنامه و خاطرات سه شهید عملیات نصر یک، به نقل از خانواده و دوستان آنها است. این شهیدان عبارتند از: «سید مصطفی باریکانی (متولد ۲۰ / ۳ / ۱۳۵۰ و شهید در منطقه‌ی سردشت در تاریخ ۲۸ / ۱ / ۶۶)». سعید مهتابخواه (متولد سال ۱۳۴۸ و شهید در منطقه‌ی سردشت در تاریخ ۲۸ / ۱ / ۶۶)، عبدالله حکمت شعار (متولد سال ۱۳۴۵ و شهید در منطقه‌ی سردشت در تاریخ ۲۸ / ۱ / ۶۶)، کارنامه‌های تحصیلی، دست‌نوشته‌ها و تصاویری از پیکر شهیدان و مجلس ختم آنان و حضورشان در جبهه با زیرنویس ارائه شده است.

[صفحه ۱۰۸۷]

یادنامه شهیدان

روابط عمومی صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران؛ با همکاری امور اجتماعی و رفاهی و انتشارات سروش. - تهران: صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، روابط عمومی،[؟؟ ۱۳].

۱۶۷ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر، شامل زندگینامه و قسمتی از وصیتنامه‌ی ۸۲ شهید از کارکنان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران از سراسر کشور و وابستگان آنها (اعم از زن و مرد) است. این شهیدان توسط منافقین، یا در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل و یا در اثر بمباران شهرها به شهادت رسیده‌اند. اطلاعات ارائه شده عبارتند از: سرگذشتنامه و مشخصات هر شهید، شامل تاریخ و محل تولد، دوران کودکی، تحصیلات، فعالیت‌های مختلف مذهبی و انقلابی، مسؤولیت‌های شهید در دوران جنگ و تاریخ و محل شهادت وی. در برخی موارد، عکس شهید نیز در کنار سرگذشتنامه آمده است. کتاب در دو بخش تنظیم شده است: شهیدان صدا و سیما و شهیدان وابستگان.

یادواره برادر شهید عباس فتح الله پور

[قم: چاپ مدرسه امیرالمومنین (ع)، بی‌تا]. ۵۸ ص.: مصور.

عنوان روی جلد: لاله پرپر شده.

کتاب، زندگینامه‌ی دو شهید از یک خانواده (یک پدر و یک پسر) است. پسر، در شهر مقدس کربلا متولد شده، با توجه به جو خفقان حاکم بر کشور عراق، به شهر مقدس قم می‌آید. پدر در ۶۲ سالگی به بسیج سپاه پاسداران می‌پیوندد و در عملیات رمضان (مرحله‌ی پنجم، در محور کوشک) شهید می‌شود. پسر در تاریخ ۲۴ / ۲ / ۶۴ در سن هفده سالگی برای آموزش نظامی به پادگان ۲۱ حمزه‌ی تهران می‌رود؛ در تاریخ ۱۲ / ۴ / ۶۴ به جبهه می‌رود و در نیمه‌ی شعبان (۵ / ۲ / ۶۵) شهید می‌شود. وصیتنامه‌ی شهید به همراه زیارت عاشورا، نماز شب، دعای توسل و دعای فرج ضمیمه‌ی کتاب هستند.

یادواره‌ی دو شهید بی مزار: شهید مصطفی علیزاده و شهید حسن حاج غفاری به ضمیمه دعاهای کمیل، توسل، ندبه و عاشورا

[تهران]: خانواده‌ی شهید. -[۱۳۶۴] ۸۴ ص.: مصور: عکس.

شمارگان: ذکر نشده است.

مندرجات: شهید کیست؟ زندگینامه شهید حسن حاج غفاری؛ چگونگی مجروح شدن از زبان پدر؛ یا شهادت یا زیارت؛ چگونگی عملیات ظفرمندانه خیبر و طرز به شهادت رسیدن شهید حسن غفاری از زبان برادر مصطفی کلهر؛ وصیتنامه شهید؛ یادنامه شهید مصطفی علیزاده؛ شعر؛ دعاهای: کمیل، ندبه، بعد از هر نماز، توسل، زیارت عاشورا.

این کتاب حاوی زندگینامه‌ی شهیدان مصطفی علیزاده و حسن حاج غفاری است. در ابتدای کتاب مقدمه‌ای با عنوان شهید کیست؟ مطالبی درباره شهید بیان شده است. شهید حسن حاج غفاری، متولد قم در سال ۱۳۴۵ بود. زندگینامه، اخلاق و اهداف شهید و خاطراتی از او در عملیات محرم در محور عملیاتی عین خوش - دهلران و مجروح شدنش، به نقل از پدر وی، و نحوه شهادت او در عملیات خیبر، در جزیره مجنون، در اثر ترکش خمپاره به نقل از برادر مصطفی کلهر و سپس وصیتنامه شهید در کتاب به چاپ

رسیده است. هم چنین یادنامه‌ای از شهید مصطفی علیزاده، که شرح زندگی و فعالیت‌های او طی دوره‌ی انقلاب و پس از آن و دوره‌ی جنگ است، بخش بعدی کتاب را تشکیل می‌دهد. مصطفی علیزاده در مرحله‌ی دوم عملیات خیبر، در سال ۱۳۶۱، در جزیره‌ی مجنون، به شهادت رسید. پیکر پاک این شهیدان در جزیره‌ی مجنون باقی مانده است. وصیتنامه‌ی این شهیدان، یک قطعه شعر، دعاهای کمیل و ندبه، دعای توسل و زیارت عاشورا نیز در کتاب آمده است.

[صفحه ۱۰۸۸]

یادواره دو مجاهد شهید در جنگ تحمیلی با کفار بعثی برادر شهید احمد سلیمانی و برادر شهید مجید سلیمانی

[قم]: سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی، ۱۳۵۹.

۴۰ ص.: مصور، نمونه.

کتاب شامل زندگینامه و وصیتنامه‌های دو برادر است. در زندگینامه‌ی احمد سلیمانی چند نامه از شهید به صورت گراور چاپ شده است که یکی از آنها خطاب به خواهران کمیته‌ی امداد می‌باشد. در این نامه‌ها از ضعف روحیه قوای عراقی صحبت می‌شود. وی عقیده دارد در صورتی که شیطنت‌های عوامل داخلی و ستون پنجم بگذارد ما در جنگ پیروز می‌شویم. وی مورد اصابت گلوله تک تیرانداز قرار می‌گیرد و در راه اعزام به پشت جبهه شهید می‌شود. در قسمت بعدی کتاب، پس از شرح زندگانی مجید سلیمانی و ذکر وصیتنامه‌اش نحوه شهادت او شرح داده می‌شود. وی در سر پل ذهاب مشغول به خدمت بود که به جبهه‌ی خرمشهر فراخوانده می‌شود و پس از تخریب و پاک کردن چندین میدان مین، بالاخره در یکی از همین میدان‌های مین در اثر انفجار تله انفجاری به شهادت می‌رسد.

یادواره دو مجاهد شهید در جنگ تحمیلی با کفار بعثی برادر شهید سید ضیاء گلدانساز و برادر شهید سید علی راشدی

[قم؟]: سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی، (چاپ اول): ۱۳۵۹.

۲۷ ص.: مصور: نمونه.

شمارگان: ذکر نشده است.

این کتاب، زندگینامه‌ی دو مجاهد شهید از سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی به نامهای «سید ضیاء گلدانساز و سید علی راشدی» است. سید ضیاء گلدانساز از یاران و همراهان مجاهد شهید «محمد منتظر قائم» بود و پس از شهادت وی مدت دو ماه در کردستان به مصاف با ضد انقلاب اشتغال داشت. وی یکی از اعضای مؤثر دفتر سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی در یزد بود. وی در جبهه‌ی ماهشهر، هنگام حمله‌ی تانکها به سنگر شهید مختاری، به کمک وی می‌رود و در آنجا مورد اصابت گلوله قرار می‌گیرد و شهید می‌شود. او فرمانده‌ی گروه هفده نفره‌ای بود که تمامی افراد آن شهید شدند. علی راشدی خصم آشتی‌ناپذیر رژیم طاغوت بود. وی در سال ۱۳۳۵ در تبریز به دنیا آمد. در تمام راهپیمایی‌ها شرکت داشت. او از آذربایجان به خراسان رفت و یکی از افراد فعال دفتر مجاهدان انقلاب اسلامی در خراسان گردید. در جبهه‌ی آبادان پس از اصابت گلوله و زخمی شدن به درجه‌ی رفیع شهادت نائل آمد.

یادواره دو مجاهد شهید در جنگ تحمیلی با کفار بعثی، برادر شهید فریدون پارسی و برادر شهید غلامرضا رضائی

[قم]: سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی، (چاپ اول): ۱۳۵۹.

۲۳ ص.: نمونه.

کتاب، شرح زندگینامه‌ی شهیدان «فریدون پارسی و غلامرضا رضایی» است. شهید فریدون پارسی طی دوران قبل از انقلاب فعالیت‌هایی در مبارزه با رژیم داشت و پس از شروع جنگ نیز در جبهه‌ی آبادان حضوری فعال داشت. هنگامی که برای شناسایی مواضع دشمن در آبادان روانه می‌شود و محل آنها را شناسایی می‌کند و به اطلاع نیروهای پاسدار انقلاب می‌رساند، بعثی‌ها وی را با خمپاره هدف قرار می‌دهند. او زخمی می‌شود و هنگام انتقال به تهران (در تاریخ ۲۸ / ۷ / ۵۹) شهید می‌شود. در بخش دوم از زندگی و مبارزات غلامرضا رضایی با رژیم پهلوی سخن گفته شده و نحوه‌ی شهادتش چنین بیان شده است که در یکی از تپه‌های نوسود به صورت چریکی با ضد انقلاب درگیر می‌شود و عده‌ای از آنها را به هلاکت می‌رساند و با تمام شدن مهمات، چون از طرف نیروهای خودی حمایت نمی‌شود، مورد اصابت آر پی جی هفت قرار می‌گیرد و در تاریخ ۴ / ۸ / ۵۹ در راه بیمارستان شهید می‌شود.

[صفحه ۱۰۸۹]

یادواره سرداران رشید مهندسی رزمی

فرماندهی قرارگاه مهندسی رزمی قرارگاه خاتم‌الانبیاء (ص)؛ نقاشی از برادران: طاهری و خداوردی؛ خط: از موزه شهدا. - تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، فرماندهی قرارگاه مهندسی - رزمی خاتم‌الانبیاء (ص)، (چاپ اول): ۱۳۶۷.

[۱۲۹] ص.: مصور، عکس (رنگی). - (قرارگاه مهندسی رزمی خاتم الانبیاء (ص)؛ ۱).

طرح روی جلد از جهاد دانشگاهی هنرهای زیبا.

طرح پشت جلد از موزه شهدا.

عنوان دیگر: سرداران رشید اسلام

این کتاب، مجموعه‌ای از زندگینامه و خاطرات مربوط به سیزده تن از سرداران شهید است. آنها اسوه‌های صبر و استقامت بودند و فداکاری خود را نه تنها در میدانهای نبرد، بلکه در عرصه زندگی نیز به نمایش گذاردند. در آغاز هر زندگینامه، یک تابلوی نقاشی شده از چهره‌ی سردار مورد نظر و در جای جای کتاب نیز نوشته‌هایی با خطوط خوش دیده می‌شود. گاهی نیز خاطرات و وصیتنامه‌ای نیز به آنها اضافه شده است. اسامی این سرداران شهید فرماندهی قرارگاه مهندسی - رزمی خاتم‌الانبیاء (ص)، عبارت است از: «تقی رضوی، حمید سلیمی، حاج محسن صفوی، حسین آقاسی‌زاده، هاشم ساجدی، سید علی محسنی، حمیدرضا شریف الحسینی، حسن ناجیان، محمد طرفچی، سید علی منتظرین، صادق شجاعی‌فر، سعید شجاعی‌فر، علی‌اکبر شیردم».

یادواره سرداران شهید استان کرمان

کرمان: مؤسسه‌ی جمع‌آوری و نشر آثار دفاع مقدس کرمان، (چاپ اول): ۱۳۷۳.

۱۰۷ ص.: مصور.

در ابتدای کتاب مطلبی (به جای مقدمه) از سردار سرتیپ پاسدار حاج قاسم سلیمانی نوشته شده است و پس از آن مطلبی با نام «نتایج دفاع مقدس از دیدگاه امام خمینی (ره)» به چاپ رسیده است. در ادامه، شعر «خون شاهدان» از دکتر رحیم‌نژاد سلیم آمده

است. سپس زندگینامه‌ی چند تن از سرداران شهید استان کرمان چاپ شده است که عبارتند از: سرداران شهید محمد طلایی، علی‌اکبر محمدحسینی، علی شفیعی، عبدالمهدی مغفوری، مهدی زندی و قاسم میرحسینی. در پایان هم شعری با نام «از زبان شهید» سروده‌ی سید احمد فخر مهدوی آمده است.

یادواره شهدای ارتش بیست میلیونی (جلد ۱): شهدای کارخانه ماشین سازی اراک

تالیف واحد بسیج مستضعفین سپاه پاسداران. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، واحد بسیج مستضعفین، منطقه یک کشوری، (چاپ اول): ۱۳۶۲.

[۱۷۴] ص.: عکس.

عنوان دیگر: شهدای ارتش بیست میلیونی، منطقه یک کشوری.

کتاب، مجموعه‌ی ۳۵ زندگینامه و وصیتنامه شهدای کارخانه ماشین سازی اراک است که همراه با عکس شهیدان چاپ شده است. به علاوه، اطلاعیه‌ی واحد بسیج کارگری کارخانه درباره‌ی کمکهای جنسی و نقدی کارکنان به جبهه‌ها و غیره و همچنین چند شعر در رابطه با شهید و مقام و عظمت شهیدان، در آن به چاپ رسیده است. چند پیام از پیامهای آیت‌الله منتظری در ارتباط با مقام شهید و عظمت شهید، در آن عنوان گردیده است و همچنین دیدگاه امام امت در مورد «کار و کارگر، جهاد و حفظ مکتب، بی‌نظیر بودن ملت ایران، این که ما در نهایت پیروزیم و وحدت رمز پیروزی ماست و دلیل این که چرا جنگ می‌کنیم و برکات آن از دیدگاه امام» توضیح داده شده است. اشعار موجود در کتاب از نصرالله مردانی، محمدرضا عبدالملکیان و چند شاعر دیگر است.

[صفحه ۱۰۹۰]

یادواره شهدای انقلاب اسلامی مسجد جامع فاطمیه تهران، پاسداران گمنام اسلام و سربازان سرافراز امام خمینی

تهران: مسجد جامع فاطمیه، ۱۳۷۴.

۱۱۰ ص.: مصور (بخشی رنگی)، عکس (بخشی رنگی).

شمارگان: ذکر نشده است.

این کتاب به مناسبت سالروز تشکیل بسیج ۲۰ میلیونی به فرمان امام خمینی منتشر شده است.

مجموعه‌ی حاضر شامل اطلاعات خلاصه‌ای از شهدای مسجد فاطمیه‌ی تهران همراه با فرازی از وصیتنامه‌های آنهاست. مطالب کتاب، عبارتند از: «بخشهایی از وصیتنامه رهبر کبیر انقلاب اسلامی [حضرت امام خمینی (ره)]، آماری از شهدای مسجد فاطمیه، متن وصیتنامه‌ها و شرحی از مشخصات شناسنامه‌ای هر شهید (نام و نام خانوادگی، تاریخ تولد، تاریخ و محل شهادت، نام گلزار یا گلستان محل دفن)، با دستنوشته‌هایی از شهدا، اطلاعات مختصری درباره شهدایی که دارای اطلاعات و وصیتنامه نیستند، زیارت عاشورا و دعای توسل». عکسهایی از شهدا به همراه عکسهایی از مراسم تشییع بعضی از شهدا، همراه با زیرنویس، نیز ارائه شده است.

یادواره‌ی شهدای کمیته‌ی انقلاب اسلامی، روضه‌ی رضوان (دفتر ۲)

کمیته‌ی انقلاب اسلامی، روابط عمومی، ۱۳۶۳.

۲۳۷، [۸] ص.: عکس.

شمارگان: ذکر نشده است.

این مجموعه، دفتر دوم یادواره‌ی شهدای کمیته‌ی انقلاب اسلامی (موسوم به روضه‌ی رضوان است) که در سالروز تشکیل کمیته‌ی انقلاب اسلامی به فرمان امام امت چاپ شده است. این کتاب، مشتمل بر ۵۷ یادواره و هجده قطعه شعر و تصویر است و سخنانی از حضرت امام (ره) در مورد شهید و شهادت از دیدگاه نهج‌البلاغه نیز چاپ شده است. اطلاعات ارائه شده درباره‌ی هر شهید عبارت است از: تاریخ تولد، تاریخ شهادت، مسؤولیت، پست و مقام، خصوصیات فردی و فرازهایی از وصیتنامه‌ی شهید. عکس شهیدان نیز زینت‌بخش زندگینامه‌ی آنهاست.

یادواره‌ی شهدای کمیته‌ی انقلاب اسلامی، روضه‌ی رضوان (دفتر ۳)

تهران: کمیته‌ی انقلاب اسلامی، روابط عمومی، ۱۳۶۴.

۱۵۹ ص.: عکس.

شمارگان: ذکر نشده است.

این کتاب، دفتر سوم روضه‌ی رضوان، یادواره‌ی شهدای کمیته‌ی انقلاب اسلامی است. در ابتدای این جلد فرمایشات حضرت امام خمینی (ره) در مورد «شهید و شهادت» به چاپ رسیده است. سپس اطلاعاتی درباره‌ی هشتاد تن از شهدای گرانقدر کمیته‌ی انقلاب اسلامی آمده است. این اطلاعات، شامل: تاریخ ولادت، تاریخ شهادت، خلاصه‌ی زندگینامه و عکس هر یک از شهدا، همراه با فرازهایی از وصیتنامه‌ی شهید است. قطعه شعرهایی نیز در بین زندگینامه‌ها به چاپ رسیده است.

یاد یاران

[بی‌جا]: مکتب قرآن و عترت، (چاپ اول):؟؟ ۶۸.۱۳ ص.: مصور.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

[صفحه ۱۰۹۱]

این کتاب، شرح حال و خاطرات سه شهید و فرازهایی از وصیتنامه و نامه‌های ایشان به خانواده‌های خود است. شهیدان، عبارتند از: «علی‌رضا سید خاموشی (متولد ۲۷ / ۸ / ۱۳۴۸ و شهید در منطقه‌ی عملیاتی کربلای پنج)، مجتبی ساسانی (متولد سال ۱۳۴۹ و شهید در منطقه‌ی عملیاتی کربلای هشت)، میثم سعید محمدی (متولد سال ۱۳۴۹ و شهید در سال ۱۳۶۵)». در پایان کتاب نیز تصاویری با زیرنویس از سه شهید به همراه دیگر شهیدان - از جمله، «محمد کربلایی مطلب، مجتبی داوودی، محمد باقری، مجتبی احمدی معصومی و محمدرضا لولاچیان» - ارائه شده است.

یاد یاران

تدوین طاهره بزم، شهناز صرامی. - تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

[۱۹۲] ص.: مصور. - (مرکز اسناد انقلاب اسلامی؛ ۱۸۴: خاطرات؛ ۲۰).

طراح روی جلد: فاطمه کرکه‌آبادی.

شمارگان: ۱۸۰۰ نسخه.

کتاب «یاد یاران» شامل زندگینامه مختصر ۸۲ شهید و مفقودالاثر دفاع مقدس است. هر زندگینامه، شامل اطلاعات زیر است: «نام، نام خانوادگی، تاریخ و محل شهادت، دوران کودکی، دوران جوانی، فعالیت‌ها در دوران قبل و بعد از انقلاب، دوران حضور شهید در جبهه، نحوه‌ی شهادت، خاطرات کوتاهی از شهید (در برخی از موارد) و وصیتنامه‌ی شهید». از جمله شهیدانی که زندگینامه‌ی آنها در این کتاب آمده است، افراد زیر هستند: «حجت‌الاسلام فضل‌الله مهدزاده محلاتی، حجت‌الاسلام حسین اسکندری، ولی‌الله محمدی، محسن عزیزیان، علی کمیلی‌فر، محمدحسین بدخشان ظهوری، محمد ذوالفقاریان، محسن بلندیان، بهرام شهپریان، جواد کارگر، علی‌رضا مشهدالکوبه فراهانی، غلامرضا مشهدالکوبه فراهانی و...».

یاد یاران

تدوین و گردآوری ستاد کنگره بزرگداشت شهید بهشتی و شهدای دانشگاه شهید بهشتی. - تهران: دانشگاه شهید بهشتی، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۲۷۴ ص.: مصور، جدول.

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل زندگینامه‌ی، وصیتنامه و تصاویر شهیدان (زن و مرد) دانشجوی دانشگاه شهید بهشتی است. زندگینامه‌ها به تفکیک دانشکده ارائه شده‌اند. در پایان کتاب نیز زندگینامه کارمندان شهید زن و مرد دانشگاه شهید بهشتی، به چاپ رسیده است. فرازهایی از سخنان حضرت امام و مقام معظم رهبری در خصوص جنگ و شهادت و تاریخچه‌ای از دانشگاه و زندگینامه شهید آیت‌الله دکتر بهشتی ارائه شده است. کتاب، شامل جداولی از مقایسه‌ی نسبت و درصد شهدای دانشجو و مقایسه‌ی آن با سایر مراکز آموزشی در سال ۱۳۶۵ است. اطلاعات هر زندگینامه شامل: «نام و نام خانوادگی، رشته‌ی تحصیلی، تاریخ و محل تولد، تاریخ ومحل شهادت، شرحی از دوران کودکی، نوجوانی، سوابق مبارزاتی دوران انقلاب و دوران جبهه و ویژگی‌های اخلاقی شهید» است.

یاد یاران: شهدای اداره کل آموزش و پرورش شهرستان‌های استان تهران

تهیه و تدوین ستاد امور ایثارگران اداره کل و مناطق تابعه. - تهران: نوین پژوهش، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۱۶،۲۳۰ ص.: مصور (بخشی رنگی)، عکس.

[صفحه ۱۰۹۲]

شمارگان: ۶۰۰۰ نسخه.

در این مجموعه، زندگینامه مختصر و فرازی از وصیتنامه‌های ۳۲۸ شهید فرهنگی شهرستانهای تابع استان تهران - به جز شهر تهران - گرد آمده است؛ شامل شهیدان شهرهای: اسلامشهر، اشتهارد، پاکدشت، دماوند، رباط کریم، ساوجبلاغ، شهر ری، شهر قدس، شهریار، طالقان، فیروز کوه، قرچک، کرج و ورامین. مطالب مربوط به شهیدان به ترتیب شهرستانهای نامبرده ارائه شده است. برای اکثر شهیدان اطلاعات شناسنامه‌ای (نام و نام خانوادگی، نام پدر، شهرستان محل تولد، محل و تاریخ شهادت)، همراه با عکسی از شهید، ارائه شده است. خلاصه‌ی زندگینامه‌ها شامل مطالبی درباره‌ی تحصیلات، ویژگی‌های اخلاقی، فعالیت‌های مذهبی و

فعالیت‌های دوران جنگ است. در پایان کتاب، عکسی از گلزار شهدای هر شهرستان، با زیرنویس، به چاپ رسیده است.

یک آسمان ستاره

نوشته مهدی فتحی. - تهران: اسپید، (چاپ اول): ۱۳۷۸.
۵۵ ص. - (کودکی بزرگان؛ ۱).
عنوان روی جلد: کودکی بزرگان: یک آسمان ستاره.
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.
در کتاب «یک آسمان ستاره»، ده داستان و حکایت کوتاه از دوران کودکی و نوجوانی ده شخصیت برجسته‌ی تاریخ وفرهنگ ایران و انقلاب اسلامی بازگو شده است. این اشخاص عبارتند از: «دکتر مصطفی چمران، محمدتقی جعفری، سید حسن مدرس، سید جمال‌الدین اسدآبادی، میرزا تقی‌خان امیرکبیر، جلال‌الدین مولوی، شیخ بهایی، امام محمد غزالی، شیخ مصلح‌الدین سعدی و ابوالحسن بهمنیار». از بین این افراد، شهید دکتر مصطفی چمران در ارتباط با دفاع مقدس نقش عمده‌ای داشته است، که در این کتاب نیز به آن اشاره شده است.

[صفحه ۱۰۹۴]

وصیتنامه‌ها

آخرین لحظه‌های سرخ (۱): وصیتنامه شهیدان، همراه با سخن امام و شهید مطهری درباره مقام شهید

تهران: پیام آزادی، [بی‌تا].
۱۳۴ ص.: عکس.
شمارگان: ذکر نشده است.
کتاب، حاوی وصیتنامه‌ی تعدادی از شهدای هشت سال دفاع مقدس و دو متن سخنرانی از حضرت امام خمینی (ره) و شهید مطهری است. سخنان امام در مدح شهیدان و سخنان شهید مطهری در رثای سالار شهیدان و مقام شهید است. کتاب، حاوی وصیتنامه کامل تعدادی از شهیدان هشت سال دفاع مقدس و یا بخشی از وصیتنامه‌های این عزیزان است. در کتاب، تنها نام شهیدان و وصیتنامه آنها آورده شده و اشاره‌ای به زندگینامه یا محل شهادت آنها نشده است.

آخرین لحظه‌های سرخ (۲)

تهران: پیام آزادی، [بی‌تا].
۱۶۲ ص. مصور. - (مجموعه وصیتنامه‌های شهیدان؛ دفتر دوم).
کتاب حاضر که به شهید گرانقدر حاج آقا مصطفی خمینی تقدیم شده است، حاوی مجموعه وصیتنامه‌های شهیدان است که عده‌ای از آنان شهدای انقلاب اسلامی و عده‌ای نیز از شهیدان جنگ تحمیلی عراق علیه ایران می‌باشند. موضوعهای اصلی که در این وصیتنامه‌ها مورد توجه قرار گرفته، عبارتند از: گوش به فرمان امام بودن، بر پاداشتن نماز اول وقت، اعتقاد به پیروزی حتمی اسلام

بر کفر، سفارش به والدین برای صبور بودن در برابر شهادت فرزندان و سفارش به حفظ حجاب.

آخرین لحظه‌های سرخ (۳)

تهران: پیام آزادی، [۱۳۶۱].

۱۷۴ ص. - (مجموعه وصیتنامه‌های شهیدان؛ دفتر سوم).

شمارگان: ذکر نشده است.

آنچه در این کتاب آمده قسمت‌هایی از وصیتنامه‌ی عده‌ای از شهدای انقلاب اسلامی و جنگ حق علیه باطل است. کتاب با بیان فرازهایی از وصیتنامه‌ی شهید حاج سید مصطفی خمینی آغاز شده است و پس از آن، وصیتنامه‌ی جمعی از شهدای جنگ تحمیلی آمده است. این وصیتنامه‌ها مبین اخلاص و ایمان و ایثار شهدا هستند. توصیه به اطاعت از فرامین ائمه‌ی اطهار (ع) و ولی امر، گذشت و فداکاری و پیروی از حق و بسیاری توصیه‌های دیگر از اهم مندرجات زینت‌بخش این وصیتنامه‌هاست. بعضا نیز اشعار و نامه‌هایی به عنوان وصیتنامه شهدا درج شده است.

امام در آیینه شهیدان

گردآورنده محمدحسین عباسی ولدی؛ با همکاری دفتر تحقیق و پژوهش؛ ویراستار غلامرضا نباتی مقدم. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۱۴۹ ص.

شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه.

متن این کتاب، در چهار فصل، بیانگر ارادت شهیدان نسبت به رهبر انقلاب، امام خمینی (ره) است. فصل اول (امام در آیینه‌ی شهیدان)، گفتار، نوشتار یا خاطراتی است که به صورت مستقیم یا غیر مستقیم از زبان یاران نزدیک امام (ره)، سرداران سپاه و ارتش و مسؤولان کشوری و لشکری که به شهادت رسیده‌اند، درباره‌ی شخصیت امام (ره)

[صفحه ۱۰۹۵]

بیان شده است. فصل دوم، «روایت عشق» است و در این قسمت، خاطرات و مطالبی حاکی از عشق و ارادت شهیدان نسبت به امام (ره) بیان شده است. این مطالب، از دستنوشته‌ها و وصیتنامه‌ها استخراج شده‌اند. فصل سوم (پروانه‌های شمع)، خاطرات خانواده و نزدیکان شهیدان و یا دستنوشته‌های شهدا است. عنوان فصل چهارم، «پیام خون» و شامل قسمتهایی از وصیتنامه شهیدان است که در آن توصیه به اطاعت محض از ولایت فقیه کرده‌اند. متن کتاب فاقد نظم الفبایی یا هرگونه فهرست از اسامی شهدایی است که از آنان نقل قول شده است.

امام در کلام شهدا

[بنیاد شهید انقلاب اسلامی]. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول)، ۱۳۷۹.

۱۳۰ ص.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

در این کتاب، گزیده‌ای از وصیتنامه‌ها و گفتارهای شهیدان انقلاب و هشت سال دفاع مقدس درباره‌ی حضرت امام خمینی (ره) گردآوری و در نه فصل موضوعی تنظیم شده است. این موضوعات عبارتند از: ۱. الگو پذیری از امام خمینی (ره)؛ ۲. اطاعت از امام (ره)؛ ۳. تداوم راه امام (ره)؛ ۴. حمایت از امام (ره)؛ ۵. خط امام (ره)؛ ۶. دعا برای امام (ره)؛ ۷. عشق و ارادت به حضرت امام (ره)؛ ۸. قدردانی و ادای دین نسبت به امام (ره)؛ ۹. نیابت حضرت امام زمان (عج).

پرتو نور: به قلم نور آفرینان دفاع مقدس، شهدای بزرگوار جهادگر جهاد سازندگی استان اصفهان

گردآوری پروین رجبی. - اصفهان: زاینده رود، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۹۹ ص. - (سنگرسازان بی‌سنگر؛ ۲۰).

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

کتاب «پرتو نور» متن کامل وصیتنامه‌ی ۴۸ شهید جهادگر جهاد سازندگی استان اصفهان بوده، به ترتیب نام خانوادگی شهیدان ارائه شده است. در پایان کتاب نیز بخشی جهت درج وصیتنامه و مشخصات شهید اختصاص داده شده است تا توسط آشنایان و خانواده‌ی او تکمیل و عودت داده شود. اسامی تعدادی از شهیدانی که وصیتنامه آنان در این مجموعه آمده، به قرار زیر است: «سید محمدرضا احمدی، حسنعلی اقبالی، حمیدرضا امیرپور، عبدالحمید امیر کاوه، اسماعیل امیریان، اکبر باقی، حسین براتی، حسین آبادی، حسینعلی بخشی، اسماعیل بهرامی، رسول تحویلیان، اسماعیل جلالی، محمدرضا جندقیان، علی حاج هاشمی، عبدالله داودوندی، علی‌اکبر ذوالفقاری، محمد سلطانی، رحمت‌الله سلطانی، سید یوسف سیدیان، مهدی شاهسون، محمد شریف‌زاده، محسن شریفی و...».

پرستوهای حسینی

[گردآورنده فاطمه قرآنی]. - مشهد: مکتب مقداد، فاطمه قرآنی، ۱۳۷۲.

۱۲۷ ص.

در این کتاب خانم «فاطمه قرآنی» فرازهایی از وصیتنامه‌های ۴۴ تن از شهیدان گرانقدر جنگ تحمیلی را برگزیده است و پس از هر یک، در برخی موارد، نکاتی از زندگی آنها را بازگو کرده و یا یک نکته‌ی قابل توجه از

[صفحه ۱۰۹۶]

وصیتنامه را بسط داده و تفسیری بر آن نوشته است. هدف از گردآوری این مجموعه، تشویق به کسب ایمان و اخلاق اسلامی است.

پیام خون: گزیده‌ای از وصیتنامه شهدای انقلاب اسلامی

[دفتر تحقیقات اجتماعی]، وزارت ارشاد اسلامی؛ با مقدمه امام خمینی (ره) و آیت‌الله منتظری. - [تهران]: وزارت ارشاد اسلامی، [۶۱۳؟]

۶۳ ص.: عکس.

عنوان از روی جلد.

کتاب حاضر حاوی گزیده‌ای از وصیتنامه‌ی شهدای انقلاب اسلامی و دفاع مقدس است. در ابتدای کتاب مقدمه‌ای از رهبر کبیر انقلاب درباره‌ی عظمت شهید و شهادت ذکر شده است و در ادامه، پیام آیت‌الله منتظری در مورد ارزش شهادت به چاپ رسیده است. موضوعها و مباحث عمده‌ای که شهدا در وصایای خود مورد توجه قرار داده‌اند عبارتند از: ارزش انقلاب اسلامی در نظر شهیدان، اعتقاد به پیروزی حتمی اسلام، اعتقاد به ارزش روحانیت و نقش آن، عشق به شهادت و نداشتن ترس و نگرانی از رفتن به جبهه.

پیام شهیدان تربیت

به کوشش محبوبه تورانی؛ تهیه شده در اداره کل تربیت معلم و آموزش نیروی انسانی. - تهران: وزارت آموزش و پرورش، مؤسسه فرهنگی منادی تربیت، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۵۷۸، [۴۶] ص.: مصور، جدول، عکس.

عنوان دیگر: پیام شاهدان تربیت (وصایای شهدای تربیت معلم کشور).

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل وصیتنامه‌ی کامل ۱۸۵ دانشجو، دانش‌آموز و معلم شهید و مفقودالاثر استانهای کشور است. تعدادی از وصیتنامه‌ها با عکس شهید همراه هستند. در کنار وصیتنامه‌ها، اطلاعاتی درباره‌ی هر شهید - شامل نام استان، رشته‌ی تحصیلی، تاریخ و محل شهادت و نام عملیات مربوطه - ارائه شده است. از جمله شهیدان می‌توان به افراد زیر اشاره کرد: «مجید حاجی محمدزاده اصل، داوود قدامی، حسین بیگلری، کریم اسلامی، اژدر بهمنی، حسن تقوی شاد، ابوالفتح حسنی، سید اصغر حسینی، عین الله علایی، عباس قدیری، محمد نصیری، محمد نظری، رجبعلی ولی‌پور، اسماعیل روا، ابراهیم زارعی، عباس میرزایی، مجید معظم و...».

پیامهای جاودانه و حیاتبخش به دانش‌آموزان، برگرفته از وصیتنامه‌های شهدای نوشهر

تدوین و جمع‌آوری منصور هرنجی. - نوشهر: بنیاد شهید انقلاب اسلامی شهرستان نوشهر، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۵۶ ص.

شمارگان: ذکر نشده است.

این کتاب شامل فرازهایی از وصیتنامه‌های شهدای شهرستان نوشهر است. از جمله موضوعهای مورد اشاره در این وصیتنامه‌ها، می‌توان موارد زیر را نام برد: «جوانان، آخرت، اسلام، جهاد، امام زمان (عج)، یاد خدا، راه شهیدان، تحصیل علم، نماز، امام حسین (ع)، دانشگاه، تهاجم فرهنگی و...». افراد زیر از جمله شهیدانی هستند که فرازهایی از وصیتنامه آنان در این کتاب آورده شده است: «عنایت الله افتداداودی، کاظم کریمی، احسان الله قمی، عبدالرحمن مهدی‌زاده، عبدالحسین چالکش محمدی، شهرام کیاحیرتی، حسینعلی پورجعفری، اردشیر کثیری، حشمت‌الله اسلامی، قدرت‌الله توکلی، بیژن شیخ‌پور، زعفر آهنگری علی‌آبادی، یحیی قمی‌تبار، حسینعلی نعیمایی و...».

[صفحه ۱۰۹۷]

جرعه‌های ناب: گزیده‌ای از وصیتنامه شهدای شهرستان هزار سنگر آمل

به اهتمام: کمیته تالیف و تدوین یادواره سرداران و هزار شهید شهرستان آمل؛ علی حسین‌زاده... [و دیگران]. - آمل: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ناحیه مقاومت سپاه آمل، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۱۲۸ ص.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

«جرعه‌های ناب» مجموعه‌ای از گزیده‌ی وصیتنامه‌های شهدای شهرستان آمل است که زیر بیست موضوع تنظیم شده است. موضوعهای مورد نظر گردآورندگان عبارتند از: «نیایش»، «امام حسین (ع)»، «امام مهدی (ع)»، «ولایت فقیه»، «نماز»، «بسیج»، «روحانیت»، «حجاب»، «دنیا»، «حالات و روحیات شهید»، «آرزوهای شهید»، «جبهه و جنگ»، «دشمن ستیزی»، «توصیه‌ی شهید به امت حزب‌الله» و «شهید و شهادت». مطالب کتاب مبین نیات و احساسات شهیدان هستند. نام و عنوان هر یک از شهیدان همراه وصیتنامه‌ها آمده است.

جلوه‌های نور

تهیه و تنظیم مجید زمان‌پور. - تهران: مرکز فرهنگی سپاه، معاونت انتشارات، مدیریت امور کتاب، (چاپ اول): ۱۳۷۳.

۱۴۵ ص.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

به مناسبت پنجمین سالگرد رحلت حضرت امام خمینی (س).

این کتاب در برگیرنده‌ی آن بخش از وصیتنامه‌های شهیدان است که پیرامون ابعاد وجودی حضرت امام خمینی (ره) نوشته شده‌اند. کتاب در دو فصل تنظیم شده است. فصل اول: وصیتنامه‌های شخصیتهای سرشناس کشور، چون: «آیت‌الله اشرفی اصفهانی، حجت‌الاسلام محمد جواد باهنر، آیت‌الله محمدحسین بهشتی، دکتر چمران، پاک‌نژاد، آیت‌الله دستغیب، محمدعلی رجایی، آیت‌الله سعیدی، آیت‌الله صدر، آیت‌الله صدوقی، استاد مطهری و آیت‌الله مدنی» است و فصل دوم شامل وصیتنامه‌های شهدای دوران انقلاب و جنگ است. در پانویس‌ها، منابع و مآخذ هر بخش از وصیتنامه‌ها ارائه شده است. در اول کتاب نیز دیدگاه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای درباره‌ی حضرت امام خمینی (ره) آمده است. تنظیم وصیتنامه‌ها فاقد نظم الفبایی است.

حدیث جاودانه‌ها: مجموعه وصایای شهدای گرانقدر استان کردستان در چند موضوع مختلف

گردآوری و تدوین معاونت فرهنگی و پژوهشی بنیاد شهید انقلاب اسلامی استان کردستان. - سنندج: عابد، ۱۳۸۰. ۱۳۷ ص.

طراح روی جلد: مازیار یعقوبی.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

کتاب «حدیث جاودانه‌ها»، شامل فرازهایی از وصایای ۱۸۱ شهید استان کردستان است. این وصیتنامه‌ها در هشت موضوع مختلف تنظیم شده‌اند که عبارتند از: «شهید و شهادت، امام حسین (ع) و عاشورا، امام (ره)، ولایت فقیه، معارف الهی، دفاع مقدس، حجاب اسلامی، نحوه‌ی تربیت فرزندان و وحدت اسلامی». اطلاعات هر مدخل از وصیتنامه‌ها شامل: «نام و نام خانوادگی، تاریخ تولد، تاریخ و محل شهادت و متن برگزیده» است که بدون نظم مشخص یا ترتیب الفبایی ارائه شده‌اند. در پایان کتاب نیز فهرست اسامی شهدای صاحب وصیت بدون نظم الفبایی آمده است. از جمله اسامی شهداء می‌توان از افراد زیر نام برد: «حمید انصاری، خدامراد

بزرگ احسان، غلامرضا ضیایی، اسدالله قائم‌پناه، علی حسین صادقی، و...».

[صفحه ۱۰۹۸]

حدیث حماسه آفرینان بهبهان

گردآورنده: شکرالله نیک‌پور. - بهبهان: توفیق، ۱۳۷۶.

۱۶۶ ص.: جدول.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل مجموعه‌ی گردآوری شده‌ای از برگزیده‌ی وصایای ۲۲۹ نفر از شهدای شهرستان بهبهان می‌باشد. برگزیده‌ها فاقد نظم خاص و یا تنظیم براساس الفبای نام خانوادگی شهداست. در پایان کتاب نیز فهرستی از شهدای آن شهر ارائه شده است که شامل: نام و نام و خانوادگی شهدا به همراه تاریخ تولد، تاریخ شهادت و نیز محل شهادت است. نویسنده، مجموعه‌ی حاضر را به منظور استفاده در مراسم صبحگاه مدارس، ادارات، نهادها و ارگانها جمع‌آوری کرده است. در پایان کتاب، جدولی از اسامی ۷۲ تن از شهدای نوجوان همراه با معلمان مدرسه‌ی راهنمایی شهید پیروز - که در حمله‌ی موشکی به شهر بهبهان در چهارم آبان ۱۳۶۲ شهید شده‌اند - و نیز اسامی عده‌ی دیگری که در همین حمله به لقاء الله شتافته‌اند، آمده است.

حدیث ماندگار (۱)، گزیده‌ای از وصایای شهدای شهرستان‌های استان تهران

محمدرضا رحیمی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد؛ کنگره بزرگداشت سرداران شهید و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، ۱۳۷۶.

۳۲۲ ص.

کتاب حاوی فرازهایی از وصیتنامه‌های شهیدان شهرستانهای تهران بزرگ است که به صورت موضوعی تنظیم شده است. عناوین و موضوعهای این وصایا عبارتند از: ولایت فقیه در کلام شهید، نماز در کلام شهید، مسجد در کلام شهید، امام حسین (ع) و عاشورا در کلام شهید، امام مهدی (عج) در کلام شهید، امام خمینی (ره) در کلام شهید، حجاب در کلام شهید، روحانیت در کلام شهید، جبهه و جنگ در کلام شهید، بسیج در کلام شهید، راه و هدف در کلام شهید، انقلاب اسلامی در کلام شهید، شهید و شهادت در کلام شهید، دنیا در کلام شهید، حالات و روحیات شهید، نیایش در کلام شهید، آرزوی شهید، و توصیه‌های شهید به امت و اقشار مختلف جامعه.

حدیث ماندگار (۲)، گزیده‌ای از وصایای شهدای تهران بزرگ

به کوشش محمدرضا رحیمی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد؛ کنگره بزرگداشت سرداران شهید و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، ۱۳۷۶.

۱۹۱ ص.

کتاب، حاوی فرازهایی از وصایای شهدای تهران بزرگ است که به صورت موضوعی تنظیم شده است. عناوین و موضوعهای این وصایا عبارتند از: قرآن در کلام شهید، ولایت فقیه در کلام شهید، نماز در کلام شهید، مسجد در کلام شهید، امام خمینی (ره) در

کلام شهید، امام حسین و عاشورا در کلام شهید، حجاب در کلام شهید، روحانیت در کلام شهید، امر به معروف و نهی از منکر در کلام شـهید، جبهه و جنگ در کلام شهید، بسیج در کلام شهید، راه و هدف در کلام شهید، انقلاب اسلامی در کلام شهید، نیایش در کلام شهید، حالات و روحیات شهید، شهادت در کلام شهید، آرزوی شهید، توصیه‌های شهید و امت و اقشار مختلف جامعه.

[صفحه ۱۰۹۹]

حدیث یاران، فرازهایی از وصایا و پیام‌های شهیدان

به اهتمام محمدحسین قاسمی. - قم: مشرقین، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۱۸۴ ص.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

در این مجموعه، فرازهـایی از وصـیتنامه و پیامهـای شـهیدان گرانقـدر دفـاع مقـدس دربـاره‌ی مقوله‌هایی در ارتباط با دین و انقلاب اسـلامی گردآوری شـده است. کتاب، در شـش بخش موضوعی تنظیم شـده است که عبارتند از: ۱. مناجات و نجوای شـهیدان؛ ۲. نماز؛ ۳. ولاـیت فقیه؛ ۴. شـهدا و راه شـهدا؛ ۵. حجـاب؛ ۶. پیامهـا و سفارشـهای شـهیدان. نـام هر شـهید و مشـخصات وی همراه با فرازهای انتخاب شده، نیز آورده شده است.

حماسه غدیر: گلچینی از وصیتنامه و خاطرات شهداء گرانقدر پادگان غدیر

دانشـکده افسـری «علوم پایه نظامی» اصـفهان. - اصفهان: دانشگاه امام حسین (ع)، دانشکده افسری (علوم پایه نظامی)، (چاپ اول): ۵۲.۱۳۸۰ ص.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

به مناسبت یادواره شهداء پادگان غدیر.

این کتاب گلچینی از وصـیتنامه‌ها، خاطرات، آخرین مکالمات تلفنی و نامه‌های مکتوب ۳۴ شهید پادگان الغدیر دانشگاه امام حسین (ع) اصفهان است که به همراه فرمایشات، روایات و سخنان پیامبر (ص)، ائمه (ع) و امام خمینی (ره) و سایر بزرگان ارائه شده است. سه قطعه شـعر در قالب مثنوی از عباس تمیزی «قـدیر اصـفهانی» - که در یادواره‌ی شـهدای غـدیر قرائت شـده - نیز ارائه شده است. اسـامی برخی از شـهیدان عبـارت است از: «اسـماعیل حیـدری، آقـا علی ملـک محمـد، مجیـد پـاکزاد، زال یوسف‌پور، جلال افشار، مصـطفی نصراصفهانی، غلامرضا پورعبائیان، ابراهیم تلان، علی میرمجربیان، مظفر ماست‌بندزاده، عباس کردآبادی، محمد علیجانی، محسن موهبت، عباس افیونی‌زاده و...».

دلدار مستان

به کوشش مصطفی ایزدی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول)؛ ۱۹۰.۱۳۶۹ ص.

تصویر روی جلد از موزه شهدا.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب به مناسبت یکمین سالگرد ارتحال امام خمینی سلام‌الله علیه منتشر شده است.

کتـاب «دلـدار مسـتان» فرازهـایی از وصـیتنامه‌های شـهیدان و مفقودالاثرهـا، در وصف رهبر کبیر انقلاب، حضـرت امام خمینی (ره) است. وصـیتنامه‌ها براسـاس موضوعات به عناوین مختلفی تقسـیم شده‌انـد که از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: «سـلام بر امـام خمینی (ره)؛ امـام خمینی (ره) نعمت خـدا برای مـا؛ امـام خمینی (ره) خلیفه‌ی خـدا در زمین؛ امام خمینی (ره)؛ سـلاله‌ی پیامبر اسـلام (ص)؛ امـام خمینی (ره)، امـام خمینی (ره)، امـام حسـین (ع) زمـان مـا؛ امـام خمینی (ره)، نائب امام زمان (عـج)؛ رهبری امام خمینی (ره)، رهبری جهان مسـلمین و مجروحین؛ لبیک به امام خمینی (ره)؛ فرمانده‌ی کل قوا، و...». در پایان نیز اسامی شـهدا بدون نظم الفبایی ارائه شده است. نمونه‌ی دستخط سید احمد خمینی یادگار امام درباره‌ی کتاب حاضر نیز ارائه شده است.

[صفحه ۱۱۰۰]

راهیان کربلا: وصیت نامه شهدای خوئین

خوئین: خانواده‌ی شهدای خوئین، (چاپ اول): ۱۳۶۶.

۸۴ ص.: عکس.

این کتاب، مجموعه‌ی وصـیتنامه‌ی جمعی از شهدای بخش «خوئین» (از شهرستان زنجان) است که از آغاز جنگ تا عملیات کربلای ده به شـهادت رسـیده‌اند. وصـیتنامه‌ها به ترتیب تاریخ شهادت، همراه با عکس و مشخصات شناسنامه‌ای، مسؤولیت شهید در جبهه و تاریـخ و محـل شـهادت هر شـهید، ارائه شده‌انـد. بخش پایانی کتاب به نوحه‌هایی درباره‌ی شـهیدان و حضـرت حسـین بن علی (ع) اختصاص یافته است.

زمزمه خوبیها

تدوین: مجید زمان‌پور. - تهران: سنا، [۱۳۷۶].

هفت، ۱۴۷ ص.

عنوان روی جلد: زمزمه خوبیها، تعبیرها، تشبیه‌ها و مضمونها در وصیتنامه شهیدان شاهد.

کتابنامه: ص. ۱۳۹ - ۱۳۸.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این مجموعه‌ای گزیـده‌ای است از وصایای شاهـدان شـهید در سـتایش، تمجید و تمدیح ارزشـهای والای اسـلامی. مطالب کتاب در بخشهای «جهاد، جبهه، مناجات، شـهادت، بقای حق، شـهدا و نفخات ربانی» تنظیم شده است. انگیزه‌ی تدوین این دفتر، گردآوردن مجموعه‌ای از عبـارات و جملاـت کوتـاه و ژرف و عمیق و دارای بلاـغت و سـلاست نثر و برخوردار از محتوای عـاطفی و احساس برانگیز است تا خواننده از حظ روحی و معنوی برخوردار گردد. این مجموعه با بررسـی قریب پنج هزار وصیتنامه فراهم آمده است. در زیر هر عبارت، نام وصیت کننده، تاریخ شهادت و محل شهادت شهید شاهد آورده شده است.

سبک باران ساحل‌ها

تالیف علی‌رضا امیر حاجلو. - تهران: دانشگاه خواجه نصیرالدین طوسی؛ بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۱۰۹ ص.: عکس.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

کتاب «سبکباران ساحلها» مجموعه فرازهایی از وصیتنامه‌های ۷۷ شهید دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی است که به تفکیک دانشجویان دانشکده‌های برق، عمران و مکانیک تنظیم و ارائه شده است. اطلاعات داده شده برای هر شهید، شامل: «نام و نام خانوادگی شهید، رشته‌ی تحصیلی، سال ورود به دانشگاه، تاریخ و محل تولد، تاریخ و محل شهادت و برگزیده‌ی وصیتنامه شهید» است. در پایان نیز فهرست اسامی شهدا همراه با نمودار مقایسه‌ای تعداد شهدای دانشگاهها به چاپ رسیده است.

سخن آشنا

تنظیم مطالب و نگارش: محسن شاهرضایی، رفیع افتخار؛ به کوشش: محمدقاسم فروغی. - تهران: سپاه پاسداران نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۱.

۱۱۳ ص. - (مجموعه آثار و ارزشهای هشت سال دفاع مقدس؛ مجموعه وصیتنامه: ۱).

این کتاب به مناسبت هفته دفاع مقدس در سال ۱۳۷۱ منتشر شده است.

کتاب حاضر، گلچینی از مجموعه‌ی دفاتری است که توسط خانواده‌های شهدا و مفقودان، به آرشیو مرکز آثار و

[صفحه ۱۱۰۱]

ارشها و دفاع مقدس ارسال شده است. کتاب شامل هفت بخش به شرح زیر است: بخش اول (سخن شهید با امام): این بخش، شامل سخنان، نظرات، عقاید و احساسات شهیدان در رابطه با امام و مقتدای آنان است. بخش دوم، «شهید و شهادت از دیدگاه شهید»؛ بخش سوم، «آرمانها و اهداف شهید»؛ بخش چهارم، «سفارشهای شهید»؛ بخش پنجم: «هشدارهای شهید»؛ بخش ششم، «نیایشهای شهید» و بخش هفتم، «پیامها و مطالبی که شهدا به خانواده‌های خود فرستاده» است. در انتهای کتاب نیز جدولی ارائه شده است که در آن، اسامی شهدایی که در این کتاب از آثار آنان استفاده شده، مشخصات فردی شهید، محل شهادت، وضعیت تأهل، شغل و دیگر اطلاعات مفید در مورد شهید ارائه شده است.

سخن عشق، گزیده‌ای از وصیتنامه‌های شهدای استان آذربایجان شرقی

جعفر سلیمانی کیا. - [بی‌جا]: ستاد برگزاری کنگره بزرگداشت سرداران شهید آذربایجان، ۱۳۷۴.

۱۹۶ ص.: مصور.

کتاب، حاوی هشت بخش و گزیده‌ای از وصیتنامه‌های شهدای استان آذربایجان شرقی درباره‌ی موضوعهای مختلف است. این هشت بخش عبارتند از: بخش «اول: منطق شهید؛ بخش دوم: در وصف شهادت؛ بخش سوم: عشق به امام؛ بخش چهارم: جبهه و جهاد؛ بخش پنجم: راز و نیازها؛ بخش ششم: سفارش‌ها؛ بخش هفتم: هشدارها؛ بخش هشتم: پیام شهید به خانواده». در زیر هر جمله‌ی برگزیده شده، نام شهید آورده شده است. در بخش اول بیشتر شهیدان خواسته‌اند تا گمنام باشند؛ در بخش دوم، شهادت را مرگی شیرین دانسته‌اند؛ در بخش سوم، تبعیت از امام امت را خواسته‌اند؛ در بخش چهارم، واجب بودن دفاع را متذکر شده‌اند؛ در بخش پنجم، با خدا راز و نیاز کرده‌اند؛ در بخش ششم، به انجام کارها برای خدا سفارش کرده‌اند؛ در بخش هفتم، هشدار برحذر بودن از اختلافات داخلی و در بخش آخر سفارش به الگو قرار دادن ائمه‌ی اطهار (ع) در زندگانی مورد تأکید قرار گرفته است.

سفیران نور، درسهایی از حماسه آفرینان عشق و ایثار (جلد ۱)

تحقیق و تنظیم مرکز پژوهش‌های فرهنگی بنیاد شهید انقلاب اسلامی، سرپرست گروه تحقیق، محمدعلی الهی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ دوم): ۱۳۶۹.

۵۷۱ ص.: عکس (بخشی رنگی)، جدول.

آغازگر مطالب کتاب یکصد و پنجاه پیام از کلام امام است و سپس مقاله‌ی «فلسفه و ارزش جهاد و شهادت در اسلام» در باب جهاد و فضیلت آن آورده شده است. پس از آن در ارتباط با خانواده‌ی شهید مطالبی با عناوین «خانواده‌ی شهید، پژواک گران نفیر خون، خانواده‌ی شهید، پژواک‌گر صدای ایثار و خانواده‌ی شهیدان، عاشقان کوی حق» در رابطه با ارزشهای مرتبط با شهید و شهادت درج شده است. مطالب بعدی در خصوص مدنیت و خون شهید، تمدن در گرو شهادتها، درس‌آموزی از انقلابهای دنیا و تاریخ تلخ و دیدگاه‌های شیرین تا صفحه‌ی ۲۳۰ کتاب را به خود اختصاص داده است. صفحات بعدی، تا صفحه‌ی ۵۵۹، پایان کتاب، فهرست‌ها و جداول است. مشخصات شهیدان در زیر عناوین جهان‌بینی شهید، حالات و روحیات شهید، راه و هدف شهید، شهید و انقلاب اسلامی، امام و روحانیت از دیدگاه شهید همراه با تحلیلها و فرازهایی از وصیتنامه‌های شهیدان آورده شده است. اطلاعات ارائه شده در جداول شامل نام و نام خانوادگی، حرفه، تحصیلات، محل و سال تولد، محل و سال شهادت می‌باشد.

[صفحه ۱۱۰۲]

سفیران نور، درسهایی از حماسه آفرینان عشق و ایثار (جلد ۲)

تحقیق و تنظیم مرکز پژوهش‌های فرهنگی بنیاد شهید انقلاب اسلامی. - بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ دوم): ۱۳۶۹.

۴۸۰ ص.: عکس (بخشی رنگی)، جدول.

این کتاب مجموعه‌ای از فرازهای وصیتنامه‌های شهیدان یا پیامهای آنها به پدر و مادر و اقوام خود و مردم می‌باشد که در موضوعهای زیر گردآوری شده است: ۱ - جبهه و جنگ از دیدگاه شهید؛ ۲ - رویارویی شهید با منافقین، ضد انقلاب و کفر جهانی؛ ۳ - پیام شهید به رزمندگان؛ ۴ - پیام شهید به امت؛ ۵ - پیام شهید به پدر و مادر؛ ۶ - پیام شهید به همسر و فرزند؛ ۷ - نیایش شهید. پس از هر مجموعه، فهرست اسامی شهیدانی که از وصیتنامه یا پیامهای آنان استفاده شده است، با ذکر مشخصات (نام، نام خانوادگی، حرفه، تحصیلات، محل و سال تولد، محل و تاریخ شهادت) آورده شده است.

سهمی از آفتاب: گزیده وصایای جمعی از شهدای دفاع مقدس «استان فارس»

تهیه کننده کمیته تألیف و تدوین [کنگره سرداران ۱۴ هزار شهید استان فارس]؛ با مشارکت بنیاد شهید انقلاب اسلامی استان فارس. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۱۶۲ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل گلچین و گزیده‌ای از وصایای شهدای دفاع مقدس استان فارس است و در شش فصل، به ترتیب شهرستان، از هم تفکیک شده‌اند. فصل ۱: گزیده‌ی وصایای جمعی از شهدای دفاع مقدس شهرستان شیراز؛ فصل ۲: شهرستان فسا؛ فصل ۳:

شهرستان جهرم؛ فصل ۴: شهرستان کازرون؛ فصل ۵: شهرستان استهبان؛ فصل ۶: شهرستان ممسنی. اسامی شهدا در هر فصل براساس نام خانوادگی، تنظیم الفبایی شده است. در پایان کتاب نیز فهرست کامل اسامی شهدا براساس نام خانوادگی ارائه شده است.

شمیم دل

گردآوری محمد خامه‌یار. - تهران: نشر سامیر، ۱۳۷۷.

۴۶ ص.

طراح روی جلد: حسن موسی‌زاده.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب با همکاری ستاد یادواره سرداران و یکهزار شهید خمین، تیپ سوم پیاده مالك اشتر لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب (ع) منتشر شده است.

این کتاب، فرازهایی از وصیتنامه‌ی ۱۰۸ تن از شهدای شهرستان خمین است که با نگاهی نو به وصیتنامه‌های یک هزار شهید شهرستان خمین گردآوری و تدوین شده است. در این فرازها، نظرگاه عرفانی شهیدان مد نظر بوده است و طلب شادت و سر و جان فدا کردن در راه دوست. اگر چه در این راه هم شهادت هدف این شهیدان نبوده و آرزوی خدمت به دین و کسب رضایت خداوند باری تعالی و انجام وظیفه‌ی دینی همیشه در صدر آمال آنها قرار داشته است.

[صفحه ۱۱۰۳]

صحیفه انقلاب، وصیتنامه سیاسی - الهی رهبر کبیر انقلاب اسلامی و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران حضرت آیت الله العظمی امام خمینی

تهران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، (چاپ یازدهم): ۱۳۷۴.

۳۸ ص.

حضرت امام خمینی (ره) در وصیتنامه سیاسی - الهی خود درباره‌ی جنگ تحمیلی عراق علیه ایران مطالب متعددی فرموده‌اند؛ از جمله در بند «ل» این وصیتنامه خود سفارشهایی درباره‌ی توجه دولت و ملت و مجلس به قوای مسلح، از ارتش و سپاه و ژاندرمری و شهربانی تا کمیته‌ها و بسیج عشایر، می‌نمایند و از آنان به عنوان «بازوان قوی و قدرتمند جمهوری اسلامی و نگهبان سرحدات و راهها و شهرها و روستاها و بالاخره نگه‌داران امنیت و آرامش بخشان به ملت و در هم کوبندگان توطئه‌ها» یاد می‌کنند و برای حماسه‌هایی که آنها در جنگ آفریدند، از آنها تشکر کرده، برای آنها دعای خیر طلب می‌کنند و در ادامه، از این نیروها می‌خواهند که خودکفا شوند و از وابستگی به اجانب بپرهیزند و دست شرق و غرب را از سر خود کوتاه کنند و در ضمن، وارد بازی‌های سیاسی نشوند.

صدای سخن عشق: فرهنگنامه موضوعی شهدای فرهنگی و دانش آموزان استان کهگیلویه و بویراحمد

تالیف و تدوین فریدون داوری، رضا یوسف‌زاده؛ [برای] سازمان آموزش و پرورش استان کهگیلویه و بویراحمد. - یاسوج: چویل،

(چاپ اول): ۱۳۸۱.

۱۱۸ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل گزیده‌هایی از وصیتنامه‌ها و دستنوشته‌های شهدای فرهنگی و دانش‌آموز استان کهگیلویه و بویراحمد بوده، براساس پیام، محتوا و ماهیت نوشته‌ی مربوطه به نه مبحث یا موضوع تقسیم شده است. موضوعات عبارتند از: «آموزش و پرورش، آیات و احادیث، انقلاب و اسلام، مال و ثروت، امام حسین (ع)، امام (ره)، ارگانها و ادارات، اشعار (منظور اشعار سروده شده توسط شهدا) و احکام». ترتیب ارائه‌ی وصیتنامه‌ها در موضوعات مربوطه فاقد نظم خاص است. کتاب فاقد فهرست مجزای اسامی شهدا است.

گلواژه‌های شهادت: جملات برگزیده‌ای از وصیتنامه‌های شهدای ارتش جمهوری اسلامی ایران

به کوشش امیر معصومی؛ فرهاد صادق امینی، تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، سازمان عقیدتی سیاسی، (چاپ اول): ۱۳۷۳.

۷۴ ص.

جملات برگزیده‌ای از وصیتنامه‌های شهدای ارتش جمهوری اسلامی ایران گردآوری و در این کتاب ذکر شده است. موضوع اصلی این جملات، «شهید، شهادت، اطاعت از فرمان حضرت امام برای حضور در جبهه‌ها، دفاع از دین اسلام و میهن اسلامی، مرگ با عزت و نه زندگی با ذلت، اطاعت از ولایت فقیه، و... است نمونه‌هایی از این جملات عبارتند از: «شهید گلواژه‌ی خونرنگ درخشان انقلاب ماست؛ شهید نماینده‌ی عالم غیب است؛ در عالم خاک، شهید، کبوتر خونین بالی است که از خانه‌ی فاطمه زهرا (س) به پرواز درآمده است و در طول تاریخ در همه‌ی عصرها و برای همه نسلها خط سرخی را که همان خط محمدی و آل محمدی است، ترسیم نموده است؛ اکنون که عازم جبهه هستم، هیچ گونه وحشت و نگرانی در خود احساس نمی‌کنم و از آنچه می‌گویم آگاهم، چرا که باید فرمان امام بلا درنگ اجرا شود».

[صفحه ۱۱۰۴]

لاله از آفتاب می‌گوید (جلد ۱)

مولف محمدهادی رنگرزیان؛ با سعی و اهتمام اداره کل بنیاد شهید انقلاب اسلامی استان گیلان. - تهران: بنیاد شهید، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۱۴۸ ص.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

جلد اول کتاب «لاله از آفتاب می‌گوید» شامل گفته‌ها و نوشته‌هایی از شهدای شهرستانها و روستاهای استان گیلان درباره‌ی حضرت امام خمینی (ره) است. بسیاری از این گفته‌ها از وصایای شهیدان است. مطالب ارائه شده به ترتیب حروف الفبای نام خانوادگی شهیدان، با ذکر شهرستان و روستای مربوطه ذکر شده‌اند. در ابتدای هر نقل قول، پیام و محتوای کلی آن طی یک جمله بازگو و آنگاه عین عبارات وصیتنامه‌ی ذکر می‌شود. در بین مطالب ارائه شده، مطالبی نیز از سخنان و بیانات حضرت امام (ره) درج شده است. شهدا، شامل شهدای انقلاب و جنگ ایران و عراق هستند.

معراج یار: بررسی موضوعی وصایای شهدای دانشگاه صنعتی اصفهان به مناسبت سومین یادواره شهدای دانشجوی کشور

علی‌محمد میرمحمدی میبدی، کتایون صهبا؛ ویراستار: محمدباقر عطایی. - اصفهان: دانشگاه صنعتی اصفهان، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۸۶ ص.

طراح روی جلد: بهزاد کریمی.

شمارگان: ذکر نشده است.

کتاب حاضر شامل گزیده‌ای از وصیتنامه‌ها و پیامهای ۳۲ شهید دانشگاه صنعتی اصفهان، شهید مطهری، شهید رجایی و حضرت امام خمینی (ره) بوده، به صورت موضوعی ارائه شده است. موضوعهای انتخاب شده عبارتند از: «مناجات، شهید و فلسفه‌ی شهادت، به حق پیوستگی شهید، خون شهید، جاودانگی شهید، شفاعت شهید، گریه بر شهید، فلسفه‌ی شهادت، شهید از دیدگاه شهیدان، روحانیت، ولایت فقیه، اندرز، درد دل بازماندگان شهدا با عزیزانشان، فرزند شهید، مادر شهید و همسر شهید». اسامی برخی از شهیدان عبارت است از: «مسعود آخوندی، محسن آصف‌نژاد، مسعود ادهمی، حسین بدیهیان، رضا بیات، سید محسن توفیقی، سبزعلی جعفری، عبدالرحمن جلالپور، محمد خردمندی، علیرضا خسرویان، اسدالله دائمی و...».

میثاق عشق

گردآوری محمد خامه‌یار. - تهران: نشر سامیر، ۱۳۷۷.

۴۸ ص.

طراح روی جلد: حسن موسی‌زاده.

ناظر فنی: محمدرضا رزاقی.

این کتاب با همکاری ستاد یادواره سرداران و یکهزار شهید خمین، تیپ سوم پیاده مالک اشتر لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب (ع) منتشر شده است.

میثاق عشق مجموعه‌ی فرازهایی از وصیتنامه‌های شهدای گرانقدر شهرستان خمین درباره امام خمینی (ره) است که با نگاهی نو به وصیتنامه‌ی یک هزار شهید شهرستان خمین گردآوری شده است و با همکاری تیپ سوم پیاده‌ی مالک اشتر از لشکر هفده علی بن ابی‌طالب (ع) - ستاد یادواره‌ی سرداران و یکهزار شهید خمین - به چاپ رسیده است. در این فرازها، راز سر به مهر و معمای دلدادگی عیان می‌شود: راز عشق متقابل امام و شهدا، راز میثاق عشق شمع و پروانه.

[صفحه ۱۱۰۵]

نماز عشق، «نماز در کلام شهیدان»: گزیده وصایا و خاطرات شهیدان

ویرایشگر: محبوب شهبازی. - تهران: ستاد برگزاری همایش نماز و دانشجو با مشارکت دفتر تحقیق و پژوهش بنیاد شهید، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۶۱ ص.

طراح روی جلد: فرهاد مقامی.

به مناسبت برگزاری همایش نماز و دانشجو

این کتاب جملات برگزیده‌ای از وصایای بسیاری از شهیدان در مورد مکتب انسان ساز نماز، و دارای دو بخش است. بخش اول حاوی دو فصل و بخش دوم دارای پنج فصل است. هر فصل عنوان خاص خود را دارد. در بخش اول: فصل اول، «نماز در وصیتنامه شهیدان» و فصل دوم، «نماز جمعه و جماعت در وصیتنامه شهیدان» نام دارد. در بخش دوم: فصل اول، «خاطرات مربوط به وضوی شهیدان»؛ فصل دوم، «خاطرات مربوط به نماز شهیدان»؛ فصل سوم، «خاطرات مربوط به نماز اول وقت شهیدان»؛ فصل چهارم، «خاطرات مربوط به نماز شب شهیدان» و فصل پنجم، «خاطرات مربوط به نماز جمعه و جماعت شهیدان» است. در هر فصل، عنوان اصلی خاطره (که در واقع موضوع اصلی وصیت و سفارش شهید را تشکیل می‌دهد) و همچنین نام شهیدی که این عبارت از او نقل شده، ذکر گردیده است.

وصایا: اثر شهدای جهادگر جهاد سازندگی اصفهان

گردآوری و تنظیم پروین رجبی. - اصفهان: زاینده رود، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۲۲۳ ص. - (سنگرسازان بی‌سنگر؛ ۴).

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه.

این کتاب شامل فرازهایی از وصیتنامه‌های ۵۸ شهید جهادگر استان اصفهان است. مطالبی نیز درباره‌ی معنی لغت وصیت، مشتقات آن در قرآن و نهج‌البلاغه و احکام فقهی وصیت از دیدگاه امام خمینی (ره) بیان شده است. وصیتنامه‌ها براساس الفبای نام خانوادگی شهدا تنظیم شده‌اند. شهیدان در وصیتنامه‌های خود بر نماز و عبادات، اطاعت از ولایت فقیه، ادامه‌ی راه شهیدان و... تأکید کرده‌اند. اسامی برخی از شهدای جهادگر عبارت است از: «عباس آقاداوود مارنانی، رضا ابراهیمی، مسعود ادهمی، عباسعلی اصلانی، عزت‌الله اصلانی، اکبر السادات، محسن الشریف، عبدالحمید امیرکاوه، علی ایمانیان، اکبر بدیعی، براتعلی بهرامیان، اصغر احمدی‌فر و...».

وصایای ائمه معصومین و برخی از شهیدان و بزرگان انقلاب اسلامی ایران

حسین محبی. - تهران: رویان، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۱۹۸ ص.: نمونه، عکس.

کتابنامه ص. ۱۹۸؛ همچنین به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

این کتاب در همین سال توسط نشر محیا و انتشارات علی بن ابی‌طالب نیز منتشر شده است.

این کتاب، شامل وصیتنامه‌ی پیامبر اسلام (ص)، ائمه‌ی معصومین (ع) و برخی از شهیدان و بزرگان انقلاب اسلامی ایران است. کتاب دو فصل دارد. در فصل اول، پس از صحبت در مورد مرگ و ترس از آن، جذابیت دنیا و شهادت، به وصیتنامه و سفارشهای پیامبر گرامی اسلام (ص)، امیرالمؤمنین (ع)، امامان (ع) و حضرت زینب (س)

[صفحه ۱۱۰۶]

می‌پردازد. نگارنده سعی کرده است وصایا و سفارشات امام اول تا امام هفتم را جمع‌آوری کند ولی از امام هشتم تا حضرت مهدی (عج) تنها به اشاراتی از اصول کافی بسنده کرده است. فصل دوم به زندگینامه، وصایا و سفارشات برخی از شهیدان و بزرگان انقلاب اسلامی اشاره می‌کند؛ که از آن جمله می‌توان به «مصطفی خمینی، امام خمینی (ره)، شهید مطهری، شهید رجایی، شهید باهنر، شهاب‌الدین مرعشی نجفی، ایوب حسن‌زاده، شهید همت و جمعی از شهدای جنگ تحمیلی» اشاره کرد.

وصیتنامه و یادنامه شهید حسن مهدوی آراء (شانه چی)

[تهران: مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی]، (چاپ اول): ۱۳۶۶.

۸۶ ص.: عکس.

عنوان روی جلد: او که بود، چه گفت، چه خواست.

مندرجات: زندگینامه، مناجات نامه، پیام به امت حزب‌الله و قهرمان، پیام به دانشجویان.

در این کتاب، زندگینامه‌ی «شهید حسین مهدوی آراء (شانه‌چی)» آمده است و هدف بررسی زندگی و فعالیت‌های او، آشنایی بیشتر هم دانشگاهیان و هم میهنان با او شمرده شده است. دوستان شهید او را سرباز فداکار اسلام و قهرمان عرصه‌ی پیکار حق علیه باطل و جهادگر مخلص می‌دانند. پس از زندگینامه، مناجاتنامه‌ای از قول شهید، نوشته‌هایی به مناسبت سالروز شهادت چند تن از یاران همرزم او، پیامی به ملت ایران مبنی بر استقامت تا پیروزی و حراست از انقلاب و یاری مسؤولان و پیامی به دانشجویان چاپ شده است.

هزار پیام از هزار شهید: مجموعه‌ای از پیامها و وصیتنامه شهدای انقلاب اسلامی

گردآورنده: حمید حفظی. - تهران: حمید، ۱۳۶۲.

۱۴۱ ص.

لبیک به پیام امام حسین (ع)، پیام هر شهید این انقلاب است. کتاب به مقدمه‌ای از حضرت امام خمینی (ره) مزین شده است و قبل از شروع متن اصلی، مواردی در باب «جهاد از دیدگاه قرآن» با ارائه‌ی آیات قرآن در باب جهاد، «شهیدان از دیدگاه قرآن» به همراه آیاتی در مورد شهیدان و مقام والای آنان، «شهید از دیدگاه روایت شیعه» با آوردن نظر امامان در مقام و منزلت شهید، «شهید و شهادت از دیدگاه امام خمینی (ره)» و سخنان حکیمانه ایشان در مورد عظمت شهید و ارزش والای شهادت و وصیتنامه‌ی سید و سالار شهیدان، حضرت امام حسین (ع) آورده شده است. در قسمت بعدی، گزیده‌ای از وصیتنامه‌ی شهیدان جنگ تحمیلی آورده شده است. اساس ترتیب و نظم این قسمت، حروف الفبایی اسم کوچک هر شهید است. در جای جای کتاب روح والای شهدا، مقام بلند آنان و تجلی تزکیه‌ی نفس این عزیزان موج می‌زند.

هزار حنجره آواز (جلد ۱): گزیده وصایای شهدای لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب: قم

به کوشش محمد خامه‌یار. - [بی‌جا]: عاشورا، ۱۳۷۳.

۲۷۲ ص.

کتاب «هزار حنجره آواز» مجموعه‌ی فرازهایی از وصیتنامه‌های شهدای لشکر هفده علی بن ابی‌طالب (ع) (به فرماندهی سرلشکر پاسدار شهید مهدی زین‌الدین) است. جلد اول به ۶۸۰ تن از شهدای شهر قم اختصاص یافته

[صفحه ۱۱۰۷]

و به هشت فصل تقسیم شده است. هر فصل، یک محور موضوعی را در بر گرفته، فرازها و کلمات در رابطه با آن موضوع انتخاب شده‌اند. موضوع فصلها عبارتند از: «مناجات شهیدان، جبهه و جهاد، میثاق با امام، روحانیت، سفارش به رعایت حجاب، ولایت فقیه و شهد شهادت». هر وصیتنامه نیز نشانی است از خلوص نیت و پاکی و ایثار شهید.

هزار حنجره آواز (جلد ۲): گزیده وصایای شهدای لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب: استان مرکزی

به کوشش محمد خامه‌یار؛ [مقدمه به قلم جواد محدثی]. - عاشورا، (چاپ اول): ۱۳۷۳.

۲۴۸ ص.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب بمناسبت برگزاری کنگره بزرگداشت سرلشکر پاسدار شهید مهدی زین‌الدین نوشته شده است. مقدمه‌ی کتاب توسط «جواد محدثی» در رثای شهیدان نگاشته شده است. در این مقدمه، ضمن اشاره به اهمیت تدوین وصایا و سخنان شهید و عرضه‌ی آن به جامعه، از این آثار به عنوان ترسیم‌گر خط عاشورا نام برده‌اند. در ادامه‌ی کتاب، نویسنده - محمد خامه‌یار - گزیده‌هایی از آثار و وصایای ۵۰۰ تن از شهیدان لشکر هفده علی ابن ابی‌طالب (ع) در شش فصل، با عناوین: «مناجات شهیدان، جبهه، جهاد، شهد شهادت، میثاق با امام، ولایت فقیه و توصیه‌ها» تنظیم نموده است. زادگاه شهیدان وصیت کننده، شهرهای ساوه، تفرش، اراک، فراهان و آشتیان است و نام موطن هر شهید، زیر وصیتنامه او ذکر شده است.

هزار حنجره آواز (جلد ۳): گزیده وصایای شهدای استان قم

گردآورنده محمد خامه‌یار؛ با همکاری لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب (ع). - تهران: بیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۹۴.۱۳۷۸ ص.

طراح روی جلد: مهدوی.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

به مناسبت یکصدمین سال میلاد حضرت امام خمینی (س).

این مجلد از مجموعه‌ی «هزار حنجره آواز»، شامل فرازهایی از وصیتنامه‌های شهدای استان قم بوده، در شش قسمت مجزا - با موضوعات «مناجات»، «امام و روحانیت»، «امام و ولایت فقیه»، «جبهه و جهاد»، «شهادت» و «توصیه» - فصل‌بندی شده است. در پایان کتاب نیز فهرستی از اسامی نویسندگان شهید وصیتنامه‌های هر فصل، بدون نظم الفبایی، ارائه شده است. از جمله اسامی شهیدانی که فرازهایی از وصیتنامه آنان در دفتر سوم آمده است، می‌توان از افراد زیر را نام برد: «عباس سنجانی، احمد اصغری، مصطفی عباسی، محمد فتحی، محمد دارایی، مجتبی فهیمی، خلیل موسوی، مسلم بیطرفان، احمد ریاحی، محسن ناصح، علی سعیدی ملکی، ابراهیم شاکری‌نیا، طه قاسمی، علی سعیدی، اصغر سعیدی، علی رجبی، حمزه جعفری، حسین‌علی قمی و...».

هزار حنجره آواز (جلد ۴): گزیده وصایای شهدای استان قم

گردآورنده محمد خامه‌یار؛ با همکاری لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب (ع). - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۹۴.۱۳۷۸ ص.

طراح روی جلد: مهدوی.

[صفحه ۱۱۰۸]

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

به مناسبت یکصدمین سال میلاد حضرت امام خمینی (س).

دفتر چهارم از مجموعه‌ی «هزار حنجره آواز»، حاضر شامل فرازهایی از وصیتنامه‌های شهدای استان قم است. وصیتنامه‌های در شش فصل مجزا - با موضوعات «مناجات»، «امام و روحانیت»، امام و ولایت فقیه»، «جبهه و جهاد»، «شهادت»، و «توصیه» - ارائه شده‌اند. در پایان کتاب، فهرستی از اسامی نویسندگان شهید این وصیتنامه‌ها، بدون نظم الفبایی، ارائه شده است. از جمله شهیدانی که فرازهایی از وصیتنامه آنان در دفتر چهارم آمده است. افراد زیر هستند: «حسین جلیلی، علی ارم، عباس شریفی، حسین ساعدی، محمدباقر نادم، محمد صفری، حسن شادپور، علی سعادتمند، حسن جعفری، علی قاسمی، اکبر غلامی، محسن غلامی، مهدی شیخی، مهدی رحمتی و...».

یادنامه شهدای وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان‌های وابسته

تهیه و تنظیم از دفتر روابط عمومی و ارشاد وزارت امور اقتصادی و دارایی. - تهران: وزارت امور اقتصادی و دارایی، دفتر روابط عمومی و ارشاد، ۱۳۶۳.

۶۷ ص. - عکس.

کتاب، با دستخط امام خمینی (ره) در تجلیل از مقام شهیدان آغاز شده، سپس، سخنان وزیر امور اقتصادی و دارایی در تجلیل از شهدای وزارتخانه آمده است. بعد از آن، مشخصات، میزان تحصیلات، سمت اداری، وضعیت تأهل، محل و تاریخ شهادت و شمه‌ای از زندگینامه‌ی گروهی از شهیدان و مفقودالاثرهای آن وزارتخانه بیان و فرازهایی از وصیتنامه‌ی تعدادی از آنها آورده شده است. در نهایت گزیده‌ای از سخنرانی استاد مرتضی مطهری - تحت عنوان «قداست شهید» - به چاپ رسیده است.

[صفحه ۱۱۱۰]

کودکان و نوجوانان

اطلاعات عمومی

آیا می‌دانید؟

به کوشش حمید داوودآبادی. - تهران: مؤسسه فرهنگی هنری جناب فکه، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۶۰ ص. - (مجموعه کتابهای سنگر، آیا می‌دانید؟؛ ۱).

کتابنامه.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتـاب «آیا می‌دانیـد؟» شامل اخبار و اطلاعات معتبر و مسـتندی از وقایع و حوادث رخ داده در دوران انقلاب اسـلامی و هشت سال دفـاع مقـدس و سرگذشـتنامه‌هایی از شـهیدان و مبـارزان است. از جمله مطـالب مربوط به دفـاع مقـدس، موارد زیر است: «تاریـخ و منطقه‌ی عملیـاتی و تلفـات و غنـایم به دست آمـده در عملیاتهـای بیت المقـدس، کربلاـی پنـج، رمضـان، والفجر یک، محرم، ظفر، عـاشورای سه، مرصـاد، بـدر و فتـح المـبین، گزارش کریسـتین دوال از اردوگـاه اسـرای ایرانی در عراق، بمبـاران و موشـکباران‌های شهرها، برخورد، منافقین و گروهکها در جنگ، بمباران شیمیایی حلبچه، کسب اطلاعات جاسوسی از ماهواره‌ها، شرکت رزمندگان در انتخابات، احتمال موشکباران شیمیایی تهران، برخورد صدام با مجروحان اسیر و...».

کوتاه و خواندنی از جنگ

گردآوری و تالیف: اردلان حمیدزاده. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۴.
۴۸ ص. - (علم و جنگ؛ ۱)
شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

این کتاب که برای جوانان و نوجوانان نوشته شده، مجموعه‌ای از اطلاعات خواندنی درباره‌ی جنگ و مسایل مربوط به آن است. در هر یک از مباحث آن سـعی شده است تا ضـمن ارائه‌ی اطلاعات مختصر و مفید، جنبه‌های علمی موضوع هم مورد توجه قرار گیرد. کتاب، حاوی اطلاعاتی درباره ورزشـهای رزمی، (انواع و کاربرد آنها)، سـلاحهای جنگی، (همراه با توضـیح مختصری درباره‌ی هر یک از آنها)، تعلیمات نظامی ضروری برای شرکت در مبارزات، راز و نیاز در جبهه و... است.

[صفحه ۱۱۱۱]

فرهنگها

هر کسی کار خودش (فرهنگ مشاغل جبهه)

نوشته رحیم مخدومی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، سوره مهر، (چاپ اول): ۱۳۸۱.
۱۴۲ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ ۴۶۴: واحد کودک و نوجوان، دانستنی‌های جنگ؛ ۲).
شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

این کتاب، فرهنگ اصـطلاحاتی است که همراه با خاطرات،ماننـد یک دایرةالمعارف ساده به تعریف و توضـیح مشاغلی می‌پردازد. که در دوران دفاع مقدس جزو سازمان سپاه و بسیج بوده است. کتاب شامل دو بخش کلی است: «بخش اول (یگان رزمی): یگان و انواع آن (یگانهـای مـانوری، یگانهـای پشتیبانی رزم، یگانهای خـدمات پشتیبانی رزم) و بخش دوم (خاطرات یگانهای رزمی)». نظم کتـاب براسـاس واحـدها و یگانهـای تـابعه و زیر مجموعه‌ی بخشـهای بالاتر است. برای مثال، یگانهای خـدمات پشتیبانی رزم شامل: «پرسـنلی (پرسـنلی، کارگزینی، تعاون معراج شـهدا و...)، بهداری (بهداری، بیمارسـتان صحرایی، پزشکی، بهیاری، امدادگری و...)، تبلیغات (تبلیغات، عقیدتی و...)، لجستیک (لجستیک، تدارکات، ترابری سنگین، ترابری سبک، تسلیحات و...)» است.

[صفحه ۱۱۱۲]

روز شمارها

آسمان پر ستاره

به اهتمام مهدی غفارزاده؛ زیر نظر شورای نویسندگان و شورای تولید. - تهران: نشر تاریخ و فرهنگ، ۱۳۷۸.
[۸۰] ص.: مصور (بخشی رنگی). - (تاریخ انقلاب برای کودکان و نوجوانان؛ کتاب ۱۳۶۰ - ۶) (... سری کتابهای تاریخ و فرهنگ).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Starry Sky
شمارگان: ۱۱۰۰۰ نسخه.
مندرجات: چمران، تندیسی از عمل؛ جنگ در سال ۶۰؛ جنگ‌های نامنظم؛ عملیات طریق القدس.
کتاب «آسمان پر ستاره» با هدف آشنا کردن کودکان و نوجوانان با تاریخ انقلاب اسلامی نوشته شده است و در آن، مهمترین رویدادهای سال ۱۳۶۰، همراه با تصاویر و عکسهای متعدد رنگی آورده شده است. در بخشهایی که در ارتباط با دفاع مقدس است، توضیحاتی درباره‌ی آوارگان و جنگزدگان خوزستانی و برجسته‌ترین اخبار مربوط به جنگ تحمیلی، از جمله وقایع جبهه‌ی دهلاویه، آورده شده است. در عملیات جبهه‌ی دهلاویه، مصطفی چمران، سروان رستمی، مقدم و حداد به شهادت رسیدند. در این کتاب، خاطرات کوتاهی از کودکان و نوجوانان جنگزده نیز آمده است. در مطلبی با عنوان «جنگ در سال ۶۰» به عملیات نسبتا محدود در طول نه ماه اول سال ۱۳۶۰ اشاره شده است. همچنین از عملیات ثامن‌الأئمه (که در پنجم مهر ماه آغاز شد و ۱۵۰ کیلومتر از خاک خوزستان را از دشمن باز پس گرفت) و عملیات طریق القدس (که در آذر ماه سال ۶۰ به آزادسازی شهر بستان و ۸۰۰ کیلومتر مربع از خاک کشور انجامید) اشاره شده است.

ایرباس - ۳۰۰

زیر نظر: شورای نویسندگان و شورای تولید؛ به اهتمام: مناف یحیی‌پور. - تهران: نشر تاریخ و فرهنگ، (چاپ اول): ۱۳۷۹.
[۹۶] ص.: مصور (بخشی رنگی). - (تاریخ انقلاب برای کودکان و نوجوانان؛ کتاب ۱۳۶۷ - ۱۳) (... سری کتابهای تاریخ و فرهنگ).
عنوان به انگلیسی: Airbas ۳۰۰.
شمارگان: ۱۰۵۰۰ نسخه.
مروری بر مهمترین اتفاقات سال ۱۳۶۷ محتوای سیزدهمین کتاب از مجموعه‌ی «تاریخ انقلاب برای کودکان و نوجوانان» را تشکیل می‌دهد که با داستان کوتاه، شعر، خاطره و همچنین تصاویر رنگی از رویدادها تدوین شده است. حمله‌ی موشکی آمریکا به هواپیمای مسافربری ایران در فضای هوایی خلیج فارس یکی از حوادث دلخراش و مهم سال ۱۳۶۷ است که عنوان کتاب - ایرباس ۳۰۰ - براساس آن انتخاب شده است. از جمله حوادث دیگر سال ۱۳۶۷ که در این کتاب، به آنها اشاره شده است، می‌توان به این موارد اشاره کرد: پیام نوروزی امام خمینی (ره)، پیروزی‌های رزمندگان اسلام در جنگ تحمیلی، ادامه‌ی موشکباران شهرها، راه‌اندازی اولین هلی‌کوپتر ساخت کشور با نام «شباویز»، انتخابات مجلس سوم، قبول قطعنامه‌ی ۵۹۸ و پایان جنگ، عملیات مرصاد، المپیادهای علمی، تدوین آثار امام (ره)، بازسازی مناطق جنگ زده، و....

[صفحه ۱۱۱۳]

بازگشت پرستوها

به اهتمام: قاسم کریمی زیر نظر: شورای نویسندگان و شورای تولید. - تهران: نشر تاریخ و فرهنگ، (چاپ اول): ۱۳۷۹.
۸۰ ص. - (تاریخ انقلاب برای کودکان و نوجوانان؛ کتاب ۱۳۶۹ - ۱۵) (... سری کتابهای تاریخ و فرهنگ).
عنوان به انگلیسی: The Returm of Swallows.
شمارگان: ۱۰۵۰۰ نسخه.

«بازگشت پرستوها» که اشارتی است به بازگشت آزادگان، عنوان پانزدهمین کتاب از مجموعه‌ی «تاریخ انقلاب برای کودکان و نوجوانان» است که در آن، خلاصه‌ای از مهم‌ترین رویدادهای سال ۱۳۶۹ بازگو شده است. بازگشت آزادگان به وطن - رویدادی که خانواده‌های اسیران و مفقودالاثرها، مدت دو سال بیصبرانه منتظر آن بودند - با تصاویری چند در این کتاب گزارش داده شده است. علاوه بر آن، «پیام نوروزی حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، مراسم نخستین سالگرد ارتحال امام خمینی (ره)، زلزله‌ی رودبار و منجیل، المپیادهای علمی، رویدادهای ورزشی، دومین انتخابات مجلس خبرگان، سینمای ایران در سال ۱۳۶۹ و فیلمهای برگزیده، کتاب سال ۱۳۶۹ و کتابهای برگزیده‌ی این سال، تمبرهای تاریخی منتشر شده در سال ۱۳۶۹، روز شمار انقلاب»، سر فصلها و مطالب این کتاب را تشکیل می‌دهد که با تصاویری، اشعار، داستان‌های کوتاه و خاطراتی چند همراه هستند.

به سوی پیروزی

به اهتمام: مصطفی خرامان. - تهران: نشر تاریخ و فرهنگ، ۱۳۷۹.
[۶۳] ص.: مصور (رنگی)، نقشه (رنگی)، جدول، نمونه، عکس، نمودار. - (تاریخ انقلاب برای کودکان و نوجوانان؛ کتاب ۸ - ۱۳۶۲) (... سری کتابهای تاریخ و فرهنگ).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: Towards Victory.
شمارگان: ۱۱۰۰۰ نسخه.

در هشتمین کتاب از مجموعه‌ی مصور «تاریخ انقلاب برای کودکان و نوجوانان»، مهمترین رویدادهای ایران در سال ۱۳۶۲ - به زبانی ساده همراه با داستان و شعر - برای مخاطبان کودک و نوجوان بازگو شده است. مهمترین حوادث روی داده در سال ۱۳۶۲، (که در این کتاب به آنها اشاره شده است) عبارتند از: سخنان امام خمینی (ره) در نوروز ۱۳۶۲، سلسله عملیات و پیروزی‌های رزمندگان اسلام در جنگ تحمیلی (عملیاتهای آفندی والفجر یک، والفجر دو، والفجر چهار و خیبر در مناطق فکه، حاج عمران، مریوان - بانه و هورالهویزه)، وضعیت آماری ایران در سال ۱۳۶۲، شروع به کار مجلس خبرگان رهبری، پیروزی‌های ورزشکاران ایرانی در سطح بین‌اللملی، سینمای سال ۱۳۶۲، کتابهای برگزیده‌ی سال ۱۳۶۲، تمبرهای تاریخی منتشر شده در این سال، و روز شمار حوادث سال ۱۳۶۲.

تجدید رابطه آمریکا و عراق: ۳۱ شهریور تا ۵ آذر ۱۳۶۳

نویسنده هادی نخعی؛ ویرایش ادبی محمدباقر مدنی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ،

(چاپ اول): ۱۳۷۹.

۱۱۶ ص. - (روز شمار جنگ ایران و عراق؛ کتاب سی و سوم).

منابع و ماخذ در انتهای هر بخش.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر، شامل روز شمار مقطع زمانی ۳۱ شهریور تا آذر ۱۳۶۳ است. متن کتاب به روزها تقسیم‌بندی شده و هر روز به مثابه یک فصل است که خود شامل مجموعه‌ای از گزارشها است. هر گزارش حاوی یک یا چند خبر و تحلیل مربوط به رخدادهای همان روز است که با شماره‌ای از گزارشهای قبل و بعد تفکیک شده است. این

[صفحه ۱۱۱۴]

کتاب در مجموع شامل ۶۶ روز شمار و ۹۸۳ گزارش است. به این ترتیب، مجموعه‌ی مستندی از مهمترین حوادث و مسائل سیاسی، نظامی و اقتصادی جنگ در مقطع مذکور پیش روی خواننده قرار دارد که از آن جمله می‌توان به «پیامدها و بازتاب‌های انفجار سفارت آمریکا در بیروت، اقدامات وسیع تبلیغاتی و سیاسی ایران در آستانه‌ی ورود به پنجمین سال تجاوز عراق، (تحت عنوان هفته‌ی جنگ) و تجدید رابطه‌ی سیاسی بین آمریکا و عراق پس از هفده سال قطع رابطه» اشاره کرد. در بخش پایانی کتاب، گزارش روز شمار فشرده و اهم مطالب و فهرست راهنمایی نیز برای مراجعه سریع و پیدا کردن مطلب مورد نظر آورده شده است.

جنگ شهرها

به اهتمام: محمدرضا شمس؛ زیر نظر شورای نویسندگان شورای تولید. - تهران: نشر تاریخ و فرهنگ، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۷۲ ص.: مصور (رنگی)، جدول. - (تاریخ انقلاب برای کودکان و نوجوانان؛ کتاب ۱۳۶۳ - ۹) (... سری کتابهای تاریخ و فرهنگ).

عنوان به انگلیسی: War of Towns.

شمارگان: ۱۰۵۰۰ نسخه.

مجموعه‌ی «تاریخ انقلاب برای کودکان و نوجوانان» به منظور آشنایی نوجوانان با تاریخ و رویدادهای انقلاب اسلامی تهیه شده است. نهمین کتاب این مجموعه با عنوان «جنگ شهرها» به حوادث سال ۱۳۶۳ اختصاص دارد که طی آن، افزون بر حوادث جنگ تحمیلی، رویدادهای مهم کشور نیز با استفاده از تصاویر رنگی بازگو شده‌اند. برخی مطالب کتاب عبارتند از: «پیام نوروزی امام خمینی (ره)، مهمترین عملیاتهای جنگی در سال ۱۳۶۲، نامه‌ی منظوم پدری از جبهه به فرزندش، اخبار مربوط به جنگ، بمباران و حمله‌ی موشکی عراق به شهرهای ایران، عملیات بدر، عملیات عاشورا، استفاده عراق از سلاحهای شیمیایی، انتخابات دومین دوره مجلس شورای اسلامی و شروع به کار آن، دولت مهندس سید حسین موسوی و وزرای کابینه، بمب گذاری و ترورها توسط ضد انقلاب در سال ۱۳۶۳، مهمترین رویدادهای ورزشی، سینمای ایران در سال ۱۳۶۳، تمبرهای تاریخی منتشر شده در این سال. مطالب، با شعر، خاطره، داستان کوتاه و نوشته‌های ادبی همراه است و با گاهشماری رویدادهای این سال به پایان می‌رسد.

حلبچه خانه سوری

به اهتمام: مژگان شیخی؛ زیر نظر شورای نویسندگان شورای تولید. - تهران: نشر تاریخ و فرهنگ، (چاپ دوم): ۱۳۷۹.

۷۹ ص.: مصور (رنگی). - (تاریخ انقلاب برای کودکان و نوجوانان؛ کتاب ۱۰ - ۱۳۶۴) (... سری کتابهای تاریخ و فرهنگ).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: Halabjeh: Soori's House
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.
چاپ اول: ۱۳۷۹. شمارگان: ۱۰۵۰۰ نسخه.
دهمین کتـاب از مجموعه‌ی «تاریخ انقلاب برای کودکان و نوجوانان»، به بازگویی و توصـیف مهمترین رویـدادهای کشور در سال ۱۳۶۴ اختصاص دارد. این شـماره نیز - همچون سایر مجلدات این مجموعه - با تصاویر رنگی و شعر و خاطره و داستان کوتاه همراه شده و با عنوان مسـتقل «حلبچه، خانه‌ی سوری» به چاپ رسـیده و در آن، به ناگوارترین حادثه‌ی سال ۱۳۶۴، یعنی بمباران شیمیایی حلبچه اشاره شده است. برجسته‌ترین حوادث سال ۱۳۶۴ که در این جلد آمده، عبارتند از: بخشـی از پیام نوروزی امام خمینی (ره)، مهار چاه نفتی نوروز که در جنگ آسیب دیده بود،

[صفحه ۱۱۱۵]

بمبـاران و پرتـاب موشـک به مناطق مسـکونی ایران از سوی دولت عراق، عملیاتهای قـدس یک تا پنـج، عملیات والفجر هشت (فتح فـاو)، جنایـات جنگی عراق در حلبچه، برپـایی مراسم حـج و شـرکت گسترده‌ی حجاج ایرانی، رویـدادهای مهم ورزشـی، چهارمین انتخابات ریاست جمهوری، سینمای ایران در سال ۱۳۶۴، تمبرهای تاریخی منتشر شده در سال ۱۳۶۴، اسکناسهای چاپ شده در این سال. کتاب با گاهشمار حوادث سال ۱۳۶۴ به پایان می‌رسد.

روزهای سپید، سالهای سبز

به کوشـش فرشته طائرپور، مینو کریم‌زاده، نورا حق‌پرست؛ پژوهش زهرا احمدی، نورا حق‌پرست، فاطمه بدر طالعی، فاطمه مددپور؛ طراحی و اجرا: حمید ترابلی. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۱۳۶۹.
بدون صفحه شمار.: مصور (بخشی رنگی).
گروه سنی «د».
ارزش روزهـا به اتفاقـاتی است که در آن رخ می‌دهـد و گرنه شـنبه با پنج‌شـنبه فرقی نـدارد و هفتمین روز ماه با هفـدهمین روز آن فرقی نـدارد! این کتاب، تقویم سال ۱۳۶۹ هجری شمسـی است ولی ویژگی خـاص آن، درج رخ‌دادهای هر روز از سال با تورق در تاریـخ جمهوری اسـلامی ایران است. وقـایع مهم نه تنها به صورت ساده و مختصـر در زیر هر یک از روزها نوشـته شـده، بلکه یک تـاریخچه کوتـاه، قطعه‌ای ادبی و گاهی نیز چکامه‌ای به همراه آن آمـده است. بـدین سان روزهای سپیـد سالهای سبز را یکی یکی، چون دانه‌های تسبیح، برشـمرده است. از جمله رویدادهای مهمی که در این روز شمار به همت گزینشگران بیان شده است، می‌توان به این موارد اشاره کرد: روز جمهوری اسلامی، روز حمله‌ی عراق به ایران و روز فتح خرمشهر.

عبور از کارون

شورای نویسندگان و شورای تولید؛ به اهتمام: مصطفی خرامان. - تهران: نشر تاریخ و فرهنگ، (چاپ دوم): ۱۳۷۹.
۷۹ ص.: مصور (رنگی)، نقشه، جـدول، نمونه، عکس. - (تاریـخ انقلاـب برای کودکـان و نوجوانـان؛ کتـاب ۷) (... سـری کتابهای تاریخ و فرهنگ).

عنوان به انگلیسی: Crossing Karun

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

مجموعه‌ی «تاریخ انقلاب برای کودکان و نوجوانان» با هدف معرفی اهداف و شرح وقایع مهم و تشریح چگونگی شکل‌گیری و پیروزی انقلاب و استقرار نظام جمهوری اسلامی تدوین شده است. در کتاب حاضر (هفتمین شماره از مجموعه‌ی یاد شده) وقایع سال ۱۳۶۱ بازگو شده است. در این کتاب، افزون بر بیان وقایع سیاسی و دست آوردهای انقلاب، به ویژه پیروزی‌های رزمندگان اسلام، به رویدادهای مهم این سال نیز اشاره شده که از آن جمله است: شهادت آیت‌الله صدوقی، چهارمین شهید محراب و آیت‌الله اشرفی اصفهانی، پنجمین شهید محراب؛ انتخابات مجلس خبرگان؛ اولین کنکور دانشگاه آزاد؛ عملیات بیت المقدس؛ عملیات والفجر؛ فیلمها و کتابهای برگزیده‌ی این سال و پیروزی‌های ورزشی ایران در سطح بین‌المللی. مطالب کتاب به صورت مصور و رنگی با طراحی‌هایی از موضوعات مطرح شده به طبع رسیده است.

[صفحه ۱۱۱۶]

فهمیده، رزمنده کوچک

زیر نظر شورای نویسندگان و شورای تولید به اهتمام قاسم کریمی. - تهران: نشر تاریخ و فرهنگ، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

[۱۰۹] ص: مصور (رنگی)، جدول، عکس. - (تاریخ انقلاب برای نوجوانان؛ کتاب ۱۳۵۹، ۵) (... سری کتابهای تاریخ و فرهنگ).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Fahmideh the Little Combatant

شمارگان: ۱۱۰۰۰ نسخه.

پنجمین جلد از مجموعه‌ی «تاریخ انقلاب برای نوجوانان»، حوادث تاریخ انقلاب اسلامی، در سال ۱۳۵۹، را در بر می‌گیرد. مطالب کتاب به صورت مصور و رنگی همراه با تصاویر و عکسهایی از رویدادهای فوق، به چاپ رسیده است. عناوین برخی از مطالب عبارتند از: انقلاب فرهنگی و تعطیلی دانشگاهها از پنجم مرداد ۱۳۵۹؛ عملیات سری آمریکا برای نجات گروگانهای آمریکایی و ناکامی آن در واقعه‌ی صحرای طبس؛ چگونگی انتخاب اولین نخست‌وزیر - شهید رجایی - در تابستان ۱۳۵۹؛ آغاز جنگ تحمیلی؛ زمینه‌ها و عوامل وقوع جنگ تحمیلی؛ سیر حوادث جنگ و مهمترین وقایع ماههای نخست شروع جنگ؛ حماسه‌ی شهادت شهید حسین فهمیده. در پایان کتاب، رویدادهای ورزشی، سینمای کودک و نوجوان در سال ۱۳۵۹، تصویر و مشخصات تمبرهای چاپ شده و سکه‌ها و اسکناسهای ضرب و توزیع شده، و سرانجام، روز شمار وقایع سال ۱۳۵۹ به چاپ رسیده است.

کرم ابریشم

به اهتمام: فرهاد حسن‌زاده؛ زیر نظر: شورای نویسندگان و شورای تولید. - تهران: نشر تاریخ و فرهنگ، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۸۰ ص: مصور. - (تاریخ انقلاب برای کودکان و نوجوانان؛ کتاب ۱۲ - ۱۳۶۶) (... سری کتابهای تاریخ و فرهنگ).

عنوان به انگلیسی: Silkworm Missile.

شمارگان: ۱۰۵۰۰ نسخه.

در دوازدهمین کتاب از مجموعه‌ی «تاریخ انقلاب برای کودکان و نوجوانان»، مهمترین رویدادهای سال ۱۳۶۶، به طور خلاصه و گذرا، برای مخاطبان بازگو شده و در آن، از شعر، داستان و خاطره، همراه با تصاویر رنگی متعدد نیز استفاده شده است. حوادث

مهم سال ۱۳۶۶، که در این کتاب آمده است، عبارتند از: پیام نوروزی امام خمینی (ره)، عملیاتهای مختلف در جبهه‌های جنگ، تعطیلی حزب جمهوری، المپیادهای علمی، حمله‌ی نیروهای پلیس عربستان به زائرینی که برای برائت از مشرکان در مکه تظاهرات می‌کردند، تصویب قطعنامه‌ی ۵۹۸ در سازمان ملل، شهادت تیمسار خلبان بابایی، رویدادهای ورزشی و موفقیتهای ورزشکاران ایرانی، حمله‌ی ایران با نوعی موشک (موسوم به «کرم ابریشم») به ناو آمریکایی در خلیج فارس، تأسیس مدارس غیرانتفاعی، تشکیل مجمع تشخیص مصلحت نظام، حمله‌ی رژیم عراق به شهرهای ایران، سینمای ایران در سال ۱۳۶۶، کتاب سال در ۱۳۶۶، تمبرهای تاریخی منتشر شده در سال ۱۳۶۶، و روز شمار وقایع این سال.

موج اف. ام.

به اهتمام: قاسم کریمی؛ زیر نظر شورای نویسندگان و شورای تولید. - تهران: نشر تاریخ و فرهنگ، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

[۸۷] ص.: مصور (رنگی) - (تاریخ انقلاب برای کودکان و نوجوانان؛ کتاب ۱۱ - ۱۳۶۵) (... سری کتابهای تاریخ و فرهنگ).

عنوان به انگلیسی: F.M. Frequency

شمارگان: ۱۰۵۰۰ نسخه.

[صفحه ۱۱۱۷]

یازدهمین کتاب مجموعه‌ی «تاریخ انقلاب برای کودکان و نوجوانان» مروری گذرا به حوادث سال ۱۳۶۵ است که در قالب گزارش، روایت، خاطره، داستان و شعر همراه با تصاویر رنگی تهیه شده است. مطالب این جلد، عبارتند از: پیام نوروزی امام، تداوم جنگ تحمیلی و حملات رژیم عراق به شهرها، موفقیتهای ورزشی، عملیات کربلای یک در جبهه، احتکار و گرانفروشی، مشکلات اقتصادی، انفجار بمب در میدان فردوسی تهران، رویدادهای ورزشی، سرشماری عمومی، سید مهدی هاشمی و اقدامات و سرنوشت او، ماجرای مک فارلین، دیدگاههای متقابل ایران و آمریکا نسبت به هم، خاطرات و داستان‌هایی از دفاع مقدس، عملیات کربلای پنج، بمباران مدرسه‌ی دخترانه در میانه، پناهگاههای عمومی، افتتاح موزه‌ی ایران باستان، سینمای ایران در سال ۱۳۶۵، کتاب سال ۱۳۶۵، تمبرهای تاریخی منتشر شده‌ی سال ۱۳۶۵، ضرب سکه و اسکناس و روز شمار وقایع.

[صفحه ۱۱۱۸]

عقیدتی

شهادت

تنظیم متن از گروه تحقیقات اسلامی کانون. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان؛ بنیاد شهید انقلاب اسلامی، (چاپ اول): ۱۳۶۴.

۳۲ ص. - (مجموعه بیاض؛ دفتر اول).

شمارگان: ۲۰۰۰۰ نسخه.

مطالب کتاب «شهادت» - که برای نوجوانان نوشته شده است - در باب جهاد و شهادت بوده، عبارتند از: «جهاد و شهادت در قرآن، گفتاری از معصومین (ع) درباره‌ی شهادت، وصایایی از شهدای انقلاب اسلامی درباره‌ی اسلام، انقلاب و امام خمینی (ره)، گزیده‌ای از سخنان امام زمان (عج)، انتظار مهدی (عج)، شیعه‌ی منتظر کیست؟ و بخشهایی از وصایا و سخنان شهدای انقلاب و جنگ تحمیلی». برخی از شهدایی که مطالبی از آنان در این مجموعه موجود است، عبارتند از: «جمشید رئیسی، عرفان (حسین) مرتضوی، کریم کوهی، مجید دین پرست، جواد فروتن، مجید سلیمانی، مرتضی زندیه، علی پورقاسمیان، محمد رحیم زارع، حسنعلی مهدیه نجف‌آبادی و...».

[صفحه ۱۱۱۹]

گزارش فعالیت نهادها

مهاجر در میهمانی خدا

تهران: بنیاد امور مهاجرین جنگ تحمیلی (واحد فرهنگی)، ۱۳۶۲.

۱۶ ص.: مصور.

گروه سنی: «د».

این مجموعه، گوشه‌ای از فعالیت‌های بنیاد امور مهاجرین جنگ تحمیلی در استانهای مختلف را در ماه مبارک رمضان، در ارتباط با مهاجران جنگ تحمیلی نشان می‌دهد. بنیاد، در هر استان - در حد توان خود - خدماتی (از قبیل: تشکیل کلاسهای قرآن و احکام، دعوت از روحانیون برای تعلیم وظایف دینی و مذهبی، برگزاری مراسم نماز جمعه و نمایش فیلم) برای مهاجران جنگ تحمیلی انجام داده است.

[صفحه ۱۱۲۰]

سفرنامه‌ها

دیداری از جبهه‌ی عشق و خون

ناصر ایرانی. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ دوم): ۱۳۶۳.

۱۲۶ ص.: مصور، عکس، نقشه.

گروه‌های سنی: «د» و «ه».

این کتاب شرح سفر نویسنده (ناصر ایرانی) به اهواز و جبهه‌های غرب و جنوب است؛ سفر به مناطق جنگ‌زده، دمی با رزمندگان بودن، شنیدن سخنان و درک حالات آنان. نویسنده می‌گوید: «ابتدا حس تکلیف مرا به این سفر واداشت، ولی بعد بعد عظمت عشق و ژرفای دریای خونی که رزمندگان به پای این عشق می‌ریزند، مرا چنان تکان داد که دیدم نمی‌توانم نوشتن این کتاب را آغاز نکنم». در این کتاب به عملیات رمضان، در مرداد ۱۳۶۱ (در منطقه‌ی غرب جاده اهواز - خرمشهر)، عملیات فتح المبین، در

فروردین ۱۳۶۱ (در غرب شوش و دزفول)، مرحله‌های اول، دوم و سوم عملیات بیت المقدس، در اردیبهشت ۱۳۶۱ (در غرب رود کارون)، عملیات طریق القدس، در آذر ۱۳۶۰، (در بستان و غرب سوسنگرد) و عملیات والفجر در بهمن ۱۳۶۱ اشاره شده است. تعداد سی قطعه عکس از جبهه‌های حق علیه باطل نیز در کتاب به چاپ رسیده است.

[صفحه ۱۱۲۱]

هنر، عکس

با من نگاه کن

به کوشش زهره اشرفی [برای] واحد کودک و نوجوان دفتر ادبیات و هنر مقاومت سازمان تبلیغات اسلامی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان، ۴۷.۱۳۷۴ ص.: مصور، عکس. - (واحد کودک و نوجوان).

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

مجموعه‌ی «با من نگاه کن» حاصل همفکری دوربین و قلم است. یک نقش برابر است با هزار کلمه و هر نقش برابر هزار خاطره. مجموعه‌ی عکسها، گزیده‌ای از عکسهای هشت سال مقاومت و پایداری است. هنرمندان اهل قلم نیز اولین احساسی را که از دیدن تصاویر پیدا کرده‌اند، در قالب کلمات بر آنها نگاشته‌اند. عکسها گویا هستند و برخی خاطره‌ی خاصی نیز همراه دارند. بر بعضی عکسها تفسیری نوشته شده است و برای بعضی دیگر هم، نوشتن فقط یک کلمه یا جمله را کافی دانسته‌اند.

غنچه‌ها در طوفان، کودکان و نوجوانان در ستیز

عکس: کاوه و هنگامه گلستان. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ اول): ۱۳۶۲.

۱۳۴ ص.

گروه‌های سنی «ج» و «د».

این مجموعه به مناسبت روز و هفته‌ی جهانی کودک، به سه زبان فارسی، عربی و انگلیسی منتشر شده است.

این آلبوم در چهار بخش - «پیش از انقلاب»، «در جریان انقلاب»، «بسیج» و «جنگ» - تنظیم شده است. بخش اول، عکسهای مربوط به دوران قبل از انقلاب اسلامی است و نشان دهنده‌ی فقر و محرومیت کودکان در آن زمان است. بخش دوم، تصاویر کودکان و نوجوانان در تظاهرات و راهپیمایی‌ها، همدوش بزرگترها، است. بخش سوم عکسهایی از تسخیر لانه‌ی جاسوسی آمریکا، آموزش نظامی همگانی و تشکیل بسیج بیست میلیونی (به ویژه آموزش نوجوانان عضو بسیج مستضعفین توسط برادران پاسدار) را نشان می‌دهد و بخش چهارم به جنگ تحمیلی عراق علیه ایران اختصاص دارد. در این بخش، ویرانه‌های خانه‌های کودکان و نوجوانان در شهر دزفول، تشکیل شوراهای حفاظت محلی توسط نوجوانان آبادان و شهادت کودکان کپرنشین آبادان به تصویر کشیده شده است.

مجموعه عکس دومین جشنواره سراسری عکس کودک و نوجوان سوره (۲ تا ۱۰ آبان ۱۳۷۰)

تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، واحد عکس هنرهای تصویری، (چاپ اول): ۱۳۷۱.

[۱۲۷] ص.: عکس (سیاه و سفید).

عنوان روی جلد: دومین جشنواره سراسری عکس کودک و نوجوان سوره، ۲ تا ۱۰ آبان ۱۳۷۰.

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه.

[صفحه ۱۱۲۲]

این کتاب، مجموعه‌ای از عکسهای ارائه شده در دومین جشنواره‌ی سراسری عکس کودک و نوجوان سوره است که از تاریخ دوم تا دهم آبان ماه ۱۳۷۰ برگزار گردید. مطالب کتاب به قرار زیر است: «بیانیه‌ی شورای برگزاری، گفتگو با هیأت داوران، بیانیه‌ی هیأت داوران، بخش عکاسان کودک و نوجوان، بخش عکاسی از کودکان و نوجوانان (کودک و تعلیم و تربیت، کودک و خانواده، کودک و فرهنگ، کودک و کار، کودک در روند انقلاب اسلامی، کودک و بازی و چهره‌ی کودک)، مجموعه‌ی عکس، بخش ویژه (کودک و آوارگی) و فهرست اسامی شرکت کنندگان در جشنواره». تصاویر، دارای زیرنویس هستند. در مجموعه‌ی عکسها، تصاویری نیز درباره‌ی دفاع مقدس، حضور نوجوانان در جبهه و آوارگان جنگی ارائه شده است.

نخل‌های این آبادی دیگر خرما نخواهند داد

نوشته و نقاشی مهدی رسولی. - تهران: اوج، (چاپ اول): ۱۳۶۰.

۲۴ ص.: مصور، عکس.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب شامل مجموعه‌ای از عکسها و تصاویر یک آبادی در منطقه‌ی جنوب است که همراه با نوشته و شرحی داستان‌واره درباره‌ی تجاوز عراق به آن منطقه، تنظیم شده است. عکسها از روزهای شاد و سرسبز آبادی و سپس هجوم دشمن، ویرانی خانه‌ها، شهادت مردم، بمباران منازل و مدرسه‌ها می‌گویند. از معلمی به نام کریمی می‌گوید که در ساعت نقاشی به دانش‌آموزان می‌گوید تصویر نخلی را بکشند و آنها نخلها را به رنگ قرمز نقاشی می‌کنند. سپس قالیهای پاره و دارهای قالی شکسته شده و ویران شده را نشان می‌دهد و در پایان نیز ضمن نمایش امید به ساختن و زندگی را از نو آغاز کردن، عکسهایی از بالگرد هلال احمر جمهوری اسلامی ایران در حال کمک رسانی به چاپ رسیده است.

[صفحه ۱۱۲۳]

هنر، نقاشی

تصویر فریادها

تهیه و تنظیم شعارها از انتشارات کانون؛ نقاشی کودکان و نوجوانان. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ دوم): ۱۳۷۲.

[۹۲] ص.: مصور (رنگی).

گروه سنی «ج» و «د».

کتا حاضر مجموعه‌ای از نقاشیهای کودکان و نوجوانان پیرامون انقلاب اسلامی ایران است. موضوع نقاشیها، «راهپیمایی‌ها، جنایات ساواک، فاجعه‌ی آبادان، میدان شهدا، مسجد کرمان، ماه محرم، ارتش، فرار شاه، پیروزی انقلاب در بهمن ۱۳۵۷، بازگشت امام خمینی (ره) به کشور ایران، کودتای رژیم پهلوی، پاسداران جهاد سازندگی، جمهوری اسلامی، تسخیر لانه‌ی جاسوسی و تهاجم نظامی در طبس» است. فهرستی از نقاشان با ذکر سنین آنها ارائه شده است. هر نقاشی دارای زیرنویس و عنوان مربوط به آن است. عناوین، بیشتر، شامل شعارهای انقلابی و سرودها هستند.

[صفحه ۱۱۲۴]

هنر، نمایشنامه

بذار این جا بمونم

محمدرضا پشنگیان. - تهران: تیرگان، (چاپ اول)؛ ۱۳۸۰.

۴۷ ص.

بالای عنوان: نمایشنامه.

ویژه گروه سنی «د» و «ه».

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

مندرجات: بذار اینجا بمونم؛ یه تاریخ نه چندان دور.

کتاب، شامل دو نمایشنامه است. نمایشنامه‌ی «بذار این جا بمونم»، مربوط به بعد از جنگ و بازدید دانش‌آموزان از منطقه‌ی شلمچه است. علیرضا فرزند شهیدی است که پدرش در شلمچه به شهادت رسیده است. او در عالم خیال با پدرش روبه‌رو شده، با او راز و نیاز می‌کند. معلم وی، آقای نظری، او را می‌یابد و از او می‌خواهد که هر چه زودتر به اتوبوس برگردد. ولی او با چشمان اشک‌آلود، همچنان اصرار به ماندن در منطقه‌ی شلمچه دارد. «یه تاریخ نه چندان دور» مربوط به دانش‌آموزی بسیار شرور - به نام جواد - و معلم تاریخ او است که یک جانباز شیمیایی است. معلم با صبر و حوصله و با این که اذیت و آزار جواد نسبت به او، هر روز بیشتر می‌شود، وی را به پسری سر به راه تبدیل می‌کند. در پایان نمایشنامه، معلم به شهادت می‌رسد، ولی حتی در لحظات پایانی نیز به فکر جواد است.

سوره جوان، مجموعه نمایشنامه (دفتر ۱۰)

نوشته مهدی دوگوهرانی، حسین فدای حسین، علی کیوان نخعی، علی غلامی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۱۲۶ ص. - (واحد نمایش).

طراح روی جلد: حبیب صادقی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Young Sureh, A Collection of plays

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

مندرجات: شوکا / مهدی دو گوهرانی؛ یادگار / سید حسین فدای حسین؛ مترسک / علی کیوان نخعی؛ اسب سفید بالدار / علی غلامی.

از بین نمایشنامه‌های این کتاب، نمایشنامه‌ی «اسب سفید بالدار» در ارتباط با دفاع مقدس است. در این نمایشنامه، محمود و محسن در فراغ پدران مفقودشان می‌سوزند و برای به دست آوردن هرگونه خبری از آنان روز شماری می‌کنند. روزی محمود با خبر خوش اسارت پدرش به کلاس درس می‌آید. محسن از محمود می‌خواهد تا از پدرش جویای احوال پدر او بشود. پدر محمود در جواب، یک نقاشی می‌فرستد که در آن، پدر محسن سوار بر اسب سفید بالدار در میان ابرها پرواز می‌کند. چندی بعد، پدر محمود با آزادگان برمی‌گردد و به محسن می‌گوید که پدر وی مهمان خدا است و از او خواسته تا مواظب محسن باشد.

[صفحه ۱۱۲۵]

فاطمه، و باز هم فاطمه...

حسین جعفری، سرپرست طرح محمود فرهنگ. - تهران: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، مدرسه، (چاپ اول): ۸۸.۱۳۷۹ ص.

طراح روی جلد: پژمان رحیمی‌زاده.

ویژه دانش‌آموزان دبیرستان.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر متن نمایشنامه‌ای است که در دو قسمت اجرا می‌شود. شخصیتهای اصلی نمایشنامه، سه زن اسیر به نامهای سمیرا، فاطمه و عاطفه هستند که در روزهای اول جنگ اسیر عراقی‌ها شده‌اند. آنها در زندان بعثی‌ها، به یکدیگر زبان انگلیسی، شیمی و عربی آموزش می‌دهند. پس از مدتی به خاطر وضعیت بد زندان اقدام به اعتصاب غذا می‌کنند، اما با وعده‌های پوچ نمایندگان صلیب سرخ مواجه می‌شوند. دشمن برای نفوذ در بین آنها و شکستن اعتصاب غذایشان دختری به نام فرشته را (که از منافقین (مجاهدین) است) به درون زندان می‌فرستد. ولی او نیز نمی‌تواند وحدت آنها را بشکند. در پایان داستان، آنها همچنان با اعتصاب غذا به مقاومت خود ادامه می‌دهند.

گردنبند یادگاری

نوشته اعظم بروجردی، بازنویسی و ویراستاری مژگان بنی‌هاشمی؛ تهیه و تنظیم کارشناسی هنرهای نمایشی اداره کل امور فرهنگی هنری معاونت پرورشی وزارت آموزش و پرورش. - تهران: مرکز فرهنگی و انتشاراتی ایتا، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۲۰ ص. - (مجموعه نمایشنامه‌های دانش‌آموزی؛ ۲۱: راهنمای تربیت؛ ۲۳).

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

به مناسبت یکصدمین سال میلاد حضرت امام خمینی (ره).

داستان نمایشنامه برگرفته از خاطره‌ای است که در کتاب برداشتهایی از سیره‌ی امام (ره) آمده است. یک زن خارجی و مادر و

دختری (که همسر و فرزند شهید هستند) برای ملاقات با امام (ره) به جماران می‌روند. ولی ساعت ملاقات تمام شده و آنها همچنان اصرار بر ملاقات امام دارند. پس از گفتگوهایی بین زن خارجی و نگهبان مشخص می‌شود او فرزند بیماری داشته که تمام پزشکان جوابش کرده بودند، ولی یک شب امام (ره) را در خواب می‌بیند و فرزندش شفا می‌یابد. برای همین، گردن‌بند ازدواجش را برای هدیه نزد امام می‌آورد. بالاخره، هر سه‌ی آنها به ملاقات امام می‌روند و ایشان ضمن قبول هدیه‌ی زن خارجی، گردن‌بند را به گردن فرزند شهید آویزان می‌کنند. زن خارجی مسلمان می‌شود و فرزند شهید پس از مدتها دوباره لبخند می‌زند.

محاصره سوسنگرد

صلح میرزائی؛ ویراستار: ع. اسلامی. - تهران: پیام کودک، (چاپ اول): ۱۳۶۰.

۴۰ ص.

این کتاب، نمایشنامه‌ای است از ماجرای محاصره سوسنگرد در دو پرده. در پرده‌ی اول، امیر و شیرمحمد، در سوسنگرد هستند و از حمله به شهر ناراحتند. امیر نمی‌خواهد بماند و بجنگد و شیرمحمد او را به ماندن تشویق می‌کند. اسد و رجب خبر می‌دهند که دسته‌ای از سمت چپ در حال ورود به شهر هستند. همه سلاحهای خود را برداشته، با توکل به خدا به جنگ می‌پردازد. امیر باز هم می‌خواهد برود، ولی شیرمحمد و دیگران او را به ماندن تشویق می‌کنند و او هم می‌جنگد. دراین میان، علی تیر می‌خورد و شهید می‌شود. فشنگهای آنان نیز رو به اتمام است ولی موفق می‌شوند چند عراقی را اسیر کنند. آنها با اسیران با مهربانی رفتار می‌کنند. در پرده‌ی دوم شیرمحمد اسیر می‌شود و مورد شکنجه قرار می‌گیرد، امام مقاومت می‌کند. دو عراقی - عبدالطاهر و عبدالصمد - بر سر شیرمحمد و ایمان او درگیر می‌شوند و در نهایت عبدالصمد، عبدالطاهر را می‌کشد و شیرمحمد را فراری می‌دهد. در نمایشنامه به سقوط هویزه و عدم هماهنگی بین نیروها نیز اشاره شده است.

[صفحه ۱۱۲۶]

نمایشنامه‌های دانش‌آموزی

تهیه و تنظیم کارشناسی هنرهای نمایشی اداره کل امور فرهنگی و هنری معاونت پرورشی وزارت آموزش و پرورش؛ ویراستار علی علوی طالقانی. - تهران: وزارت آموزش و پرورش، معاونت پرورشی، انتشارات تربیت، (چاپ سوم): ۱۳۷۶.

۱۹۰ ص.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مندرجات: آرزو / مهناز شریفی؛ اسب چوبی / حسین جعفری؛ اولیا / گروه تئاتر دبستان شهید رجائی؛ ای کاش فرصت دیگری می‌یافتم / بهروز شاهرخی، عباس یحیوی؛ حارس / حسن عنایت‌پور؛ خنده / حسین جعفری؛ درس معلم / شهرام جزیریان؛؛ روایتی از این ولایت / علیرضا سلیمی.

این کتاب شامل هشت نمایشنامه است. نمایشنامه‌های زیر در ارتباط با دفاع مقدس هستند. «آرزو» داستان دختری است که ظاهرا پدرش شهید شده است و او آرزو می‌کند که چادری داشته باشد. هر بار مادر به او وعده‌ی آینده را می‌دهد. او همیشه در کنار ساعتی که پدرش به مادر هدیه داده بوده است، می‌ایستد و با عکس پدرش صحبت می‌کند. روزی مادر، چادری برای او تهیه می‌کند، ولی وقتی دختر، چادر را کنار عکس پدر می‌گذارد، متوجه می‌شود که ساعت یادگاری مادر، در جای خود نیست. «اسب

چوبی» داستان تعدادی از نوجوانان است که آرزوی رفتن به جبهه را دارند. آنها بارها خود را در مقابل مادر آماده و قوی نشان می‌دهند و خود را در صحنه‌ی نبرد و جبهه می‌بینند و در پایان با اجرای نمایش در مدرسه، جلوه‌های حضور در جبهه و ایثار رزمندگان را به تصویر می‌کشند.

و غربتت را هیچ شعری نسرود

فارس باقری؛ تهیه و تنظیم اداره کل امور فرهنگی و هنری معاونت پرورشی وزارت آموزش و پرورش؛ بازنویسی: محمدرضا رضایی، منوچهر اکبرلو، مژگان بنی‌هاشمی. - تهران: وزارت آموزش و پرورش، معاونت پرورشی، انتشارات تربیت، (چاپ اول): ۱۳۷۷.

۲۴ ص. - (... مجموعه نمایشنامه‌های دانش‌آموزی؛ [ج] ۱۵).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

در پانزدهمین شماره از مجموعه‌ی نمایشنامه‌های دانش‌آموزی، نمایشنامه‌ای با عنوان «و غربتت را هیچ شعری نسرود» برای اجرا توسط پسران دانش‌آموز در مقطع دبیرستان نوشته شده است. محتوای نمایش، گفت و گویی است میان دانش‌آموز و معلمش. در این گفت و گو - که در عالم رؤیا انجام می‌گیرد - دانش‌آموز از رفتن معلمش به جبهه دلسرد است، زیرا با رفتن او آموزش تئاتر ناتمام می‌ماند و دیگر نمی‌توانند تئاتر آرش کمانگیر را اجرا کنند. این نمایشنامه برای گروه سنی «ه» (سالهای دبیرستان) نوشته شده است.

[صفحه ۱۱۲۷]

ادبیات، مجموعه‌ها

آلاله‌های دشت ارغوانی: یادمان شهید محمدحسین فهمیده

ستاد یادواره سرداران و چهار هزار شهید شهرستان کرج با همکاری حسن بی‌غم و حسین وحیدنیا. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان تهران، ستاد یادواره سرداران و چهار هزار شهید شهرستان کرج؛ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، سپاه پاسداران ناحیه کرج، ۱۳۷۶.

۴۸ ص.: مصور.

مندرجات: میثاق دشت شقایق؛ بخند خونین شهر؛ شهاب یاد حسین؛ شعر فهمیده بود؛ برای تو می‌نویسم ای روح حماسه؛ شعر فهمیده؛ امیر بلا منازع قلب‌ها؛ ما را هم بپسند؛ سردار عشق؛ روان منظر عشق.

این کتاب برای کودکان و نوجوانان نوشته شده، و درصدد ستایش از شهید محمدحسین فهمیده است و به شرح زندگانی او از دوره‌ی قبل از انقلاب و بازگشت حضرت امام خمینی (ره) به ایران و پیروزی انقلاب تا هنگام شهادتش می‌پردازد؛ او که در سیزده سالگی با نارنجکی که به کمر بسته بود خود را به زیر تانکهای عراقی انداخت تا آنها را منفجر سازد و مانع پیشروی دشمن شود. کتاب، حاوی قطعات ادبی است و سه قطعه شعر در وصف شهید فهمیده و زندگینامه‌ای به قلم یکی از دوستان او (به نام مسعود آقاجانی) و خاطراتی از برادر علی طحان و پدر و پدربزرگ شهید فهمیده نیز در آن آمده است که همگی بر شجاعت و دلاوری و

عشق شهید فهمیده او به امام و احساس وظیفه برای حفظ میهن دلالت می‌کنند.

جنگ پیروزی، دفتری ویژه سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی ایران

واحد سوره امور تربیتی آموزش و پرورش فارس. - [بی‌جا]: آموزش و پرورش فارس، امور تربیتی، واحد سوژه، ۱۳۶۲.

۱۳۱ ص.

شمارگان: ۵۰۰ نسخه (زیراکس شده).

مندرجات: دست‌های کوچک؛ وحدت؛ کت بابا؛ لیال عشر؛ پنج سال خروش؛ مقدمه‌ای بر گلچینی از؛ در مقام شهید؛ سپهر لاله‌ها؛ جنگ جنگ؛ دعا؛ گل کاغذی؛ بچه‌های محله‌ی ما؛ دو بیتی؛ شمع وفا؛ سوءظن؛ شوق دیدار؛ هجوم مقدس؛ به یاد یک شاعر؛ نظری بر شعر وابسته

کتاب حاضر جنگی است که به مناسبت ششمین سالگرد «دهه‌ی فجر» منتشر شده است. در حاشیه‌ی صفحات، سخنان و اشعاری درباره‌ی جهاد، دهه‌ی فجر و جنگ تحمیلی از قرآن، ائمه، بزرگان دین، حضرت امام خمینی (ره)، رهبر انقلاب و دیگران نوشته شده است. مطالب کتاب چنین است:

«دست‌های کوچک»، داستان خواهری است که با همه‌ی کوچکی در برابر برادرش (که عضو حزب دموکرات است) می‌ایستد و معلم خود را از مرگ نجات می‌دهد.

«وحدت» قطعه شعری درباره وحدت است.

«کت بابا» داستانی در ارتباط با انقلاب است.

«لیال عشر» قطعه شعری درباره‌ی دهه‌ی فجر است.

«پنج سال خروش» از گذشت پنج سال از انقلاب و همت مردم در کمک رسانی به جبهه‌ها را تشریح می‌کند.

[صفحه ۱۱۲۸]

«در مقام شهید» از منزلت شهیدان می‌گوید.

«سپهر لاله‌ها» به یاد شهیدان سروده شده است.

«جنگ جنگ» درباره‌ی اجرای دستور آمریکا به وسیله‌ی صدام است.

«بچه‌های محله‌ی ما» داستانی در مورد بسیج بیست میلیونی و ایثار مردم است. مقاله‌ی پایانی، «نظری به شعر وابسته» است که ادبیات مدح سرایان را مورد نقد قرار می‌دهد.

جنگ، مجموعه‌ای از آثار کودکان و نوجوانان (جنگ ۱)

کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ دوم): ۱۳۶۱.

۳۰ ص.: مصور: نقاشی (رنگی).

شمارگان: ۲۰۰۰۰ نسخه.

برای گروه‌های سنی «د» و «ج».

این مجموعه - که مرکب از چهار قطعه شعر و سه قصه است - نتیجه‌ی بررسی تعداد زیادی از آثار کودکان و نوجوانانی است که

بـا علاقه و پشتکار، ادبیـات زمان خود را (که پشـتوانه ادبیات انقلاب اسـلامی است) می‌سازنـد. نقاشـیهای این مجموعه نیز از میان نقاشـیهای کودکـان و نوجوانـانی برگزیـده شده‌انـد که از اعضـای کتابخانه‌های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان بوده‌انـد. موضوعهای مطالب مجموعه، عبارتند از: سـرافرازی مسلمانان و برتری دین اسـلام، شـهادت، بمباران و موشـکباران شهرها، پیروزی رزمندگان و مقاومت مردم در برابر هجوم دشمنان.

چکاوک

مولف جواد نعیمی. - تهران: نشر بلیغ، (چاپ اول): ۱۳۷۱.

۹۳ ص.

گروه سنی: «ب»، «ج» و «د».

کتـاب «چکاوک»، مجموعه‌ای از اشـعار گوناگون و داسـتان‌های متنوع است که به زبانی ساده برای نوجوانان نوشـته شده‌انـد. «بوی خوش خاطره»، خاطرات سـفر به سـرزمینهای عشق و حماسه و ایثار - اهواز، سوسنگرد، هویزه، آبادان، سر پل ذهاب، فاو، شهر خون (خرمشـهر)، هورالعظیم و دزفول... - پس از پایـان جنـگ و آغـاز بازسـازی است؛ سـفر به شـهرهایی که در تمـامی نقـاط آنها آثار جنایات رژیم بعثی وجود دارد و جای جای آنها یادآور دلاوری‌ها و حماسه آفرینی‌های دلیر مردان و شـیر زنان ایران اسـلامی است. شعر «وقتی تو رفتی» نیز در خصوص رحلت ملکوتی حضرت امام خمینی (ره) است.

حال اطلسی‌ها چطور بود؟: مجموعه آثار کودکان پیرامون جنگ

نقاشی روی جلد از مرضیه علیزاده. - تهران: امیرکبیر، کتابهای شکوفه، (چاپ اول): ۱۳۶۷.

۳۴، مصور (رنگی).

شمارگان: ۱۱۰۰۰ نسخه.

این کتاب، گزیده‌ای است از نوشته‌های کودکان میهن اسلامی درباره‌ی جنگ تحمیلی عراق بر ایران. کودکانی که خودشان جنگ را لمس کرده‌انـد، احسـاس واقعی خـود را بیـان داشـته‌اند. نوشـته‌ها، خـاطرات، نامه‌هـا و شـعرهایی هسـتند که به بیـان احساسـات و آرزوهای کودکان می‌پردازند. مهدی ناصر (اهل جزیره‌ی مینو)، در قطعه‌ی «ما صلح

[صفحه ۱۱۲۹]

می‌خواهیم»، از دوستی با بچه‌های عراقی قبل از شـروع جنگ و آواره بودن در حال حاضـر سـخن می‌گوید؛ آسیه نظری (از اهواز)، در «حال اطلسـیها چطور بود؟» از مرگ قناری‌ها در بمباران ناراحت است؛ سـمیه یکتایی، در «بسـتنی»، از کمک به جبهه می‌گویـد؛ «روزهایی که...» (از امین مقدس) شـرح ترس مردم و بچه‌های کوچک از حملات هوایی عراق است؛ علیرضا باباعلیان، (از اصفهان، در «انفجار شب») و فرانک شمسی (از اراک) اوضاع شهرهای اصفهان و اراک را در زمان بمباران بیان کرده‌اند؛ و....

دوباره بهار، مجموعه آثار نوجوانان پیرامون جنگ

تهران: امیر کبیر، کتابهای شکوفه، ۱۳۶۷.

۳۶ ص.: مصور: رنگی. - (ادبیات مقاومت).

نقاش روی جلد: الهه زواشکیانی.

گروه سنی «د».

منـدرجات: چون ماه، دوباره بهار، قول انتقام، امیـد، بابا هم نان و هم خون داد، ما محرومیم ما را محرومتر نکنیـد، بمب آن روز، غم دل ما.

این کتاب، گزیـده‌ای از نوشـته‌های نوجوانان است. مقاومت و انتظار در نوشـته‌های آنها موج می‌زنـد و هر خواننده‌ای را به این باور می‌رساند که صبح نزدیک است. نوشته‌های این کتاب از میان آثاری برگزیده شده‌اند که کودکان و نوجوانان برای مجلات رشد و کیهان بچه‌ها و برنامه‌ی کودک و نوجوان شبکه‌ی اول سیما فرسـتاده‌اند. کتاب از دو بخش شـعر و نثر تشـکیل شـده است و تنظیم مطالب آن ترتیب خاصـی ندارد. داستان «امید» نمونه‌ای از این آثار است. در این داستان، هواپیماهای دشمن شهری را بمباران کرده و ساختمان‌هـا ویران شده‌انـد. کودکی زیر آوار مانـده است. تشـنگی و کمبود هوا به او فشـار می‌آورد. او به یـاد سـخنان معلم دینی می‌افتـد که: «نیکوکاران در آخرت به بهشت خواهند رفت و سـتمکاران و بدکاران به جهنم.» هر چند لحظه یک بار، کمی خاک به پایین می‌ریزد و ترس او بیشتر می‌شود. همه جا تاریک است. ولی صـدای هیاهو به گوش می‌رسـد. احساس می کند هوای تازه وارد شـده و می‌تواند نفس بکشد. صدای مادر خود را می‌شـنود. با پای مجروح بلند می‌شود و مادرش او را در آغوش می گیرد و او را به بیمارستان می‌برند.

دیدار با فردا

نوشته حمید گروگان. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ دوم): ۴۶. ۱۳۶۳ ص.: مصور، عکس.

گروه سنی «ج» و «د».

مطالب این کتاب، بیانگر زنـدگی کودکان سـتم دیده، مستضـعف و رنج کشـیده‌ی جهان - از اقوام و ملل مختلف - است و در آن، وضع مردم کشورهای جهان سوم تحت سـلطه‌ی امپریالیسم و اسـتعمارگران (از جمله ایران در زمان گذشـته) مطرح می‌شود. قسـمت بیست و یـک کتـاب مربوط به کودکی جنگ زده است که خانه و کاشانه‌اش ویران شـده است. خانه‌ی او در خرمشـهر بود که حالا خونین شـهر شده است. قسـمت بیست و دو درباره‌ی نماینده‌ی بچه‌های شهید مسلمان دوستدار امام است؛ بچه‌هایی که جان خود را در راه اسلام از دست داده‌اند.او مستکبرین شرق و غرب را به مبارزه می‌خواند. فریاد او، فریادی است از گلوی شهید «فهمیده»؛ او به آمریکا و صدام می‌فهماند که محکوم به شکست هستند.

[صفحه ۱۱۳۰]

راز فهمیده: گزیده‌ای از آثار دانش‌آموزان سراسر کشور در پاسخ به سوال «شهید فهمیده چه چیزی را فهمیده بود؟»

به اهتمام صادق دژم خوی. - تبریز: بسیج مستضعفان و جانبازان، نیروی مقاومت، بسیج دانش‌آموزی، (چاپ اول): ۱۳۷۷. ۱۸۳ ص.

صفحه عنوان به انگلیسی: Secret of Fahmideh

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

سومین یادواره شهید فهمیده و شهدای دانش‌آموز کشور.

مجموعه‌ی حاضر شامل ۱۲۱ متن کوتاه و نثر ادبی در بزرگداشت شجاعت و حماسه‌ی شهید حسین فهمیده است. این متنها از ۱۲۱ دانش‌آموز دختر و پسر از سراسر کشور است که با احساسات ناب و اصیل و با تعبیرات لطیف و در عین حال حماسی از شهید فهمیده یاد می‌کنند. از جمله محتوای متون ارائه شده، عبارتند از: «عشق به خدا، دفاع از میهن و اسلام، ایثار و از خودگذشتگی، حماسه‌ی عاشورا، بسیجی بودن، مسیر بندگی و لقاء الله، رهبران کوچک، آزادگی، قاسم بن حسن (ع) دوران، مقربون فی جنت النعیم، سنگر علم و دانش و سنگر جبهه، سرباز امام زمان (عج)، فهمی فراتر از سیزده سال، مرد کوچک از پیران معرفت سبقت گرفت و بسیاری موارد دیگر». در بین جملات و متون، از ابیات و اشعار متعددی با مضامین شهادت، شجاعت، ایثار، دفاع و جنگ و مضامینی در تجلی بزرگداشت شهید فهمیده از نویسندگان و شاعران دیگر ارائه شده است.

روزهای سبز

به کوشش احمد مولوی و پروین چهارده ولی، واحد توسعه اردوگاه‌ها و کانون‌های فرهنگی و تربیتی امور تربیتی شهر تهران. - تهران: انوار، ۱۳۷۶.

۱۰۳ ص.: مصور.

آثار این مجموعه در سه سطح است. ۱ - آثار نویسندگان و شاعران با تجربه ۲ - نوشته‌های دانش‌آموزان در اردو ۳ - آثار بزرگسالان برای نوجوانان.

در این کتاب، سعی بر به تصویر کشیدن لحظات مختلف زندگی و نگارش حرف‌هایی بوده است که در متن این لحظات آرمیده‌اند؛ روزهایی که دانش‌آموزان علمداران انقلاب بودند و «حسین فهمیده» های سیزده ساله، رهبرمان. در این کتاب، از نقاشیها و دستنوشته‌های دانش‌آموزان نیز استفاده شده است. متن کتاب تا صفحه‌ی ۳۶ مربوط به انقلاب و از آن به بعد، مربوط به جنگ است. از جمله، نامه‌ای از طرف حبیب احمدزاده به خانواده‌ی سرباز وظیفه‌ی فراری شانزده ساله، سعد عبدالجبار، جمعی گارد ریاست جمهوری عراق، از یگان‌های تحت امر سپاه سوم بصره است که در آن، نحوه‌ی آشنایی و دیدار خود را با او شرح داده است. این سرباز توسط ارتش بعث اعدام شده است. خاطرات برخی از شهیدان از زبان دوستان یا خانواده آن‌ها و خاطره‌ای از آزاده، خانم معصومه آبادی، امدادگر، قسمت دوم کتاب را شامل می‌شود. در بخش سوم شعرهایی درباره‌ی شهید و شهادت به چاپ رسیده است.

سوره، بچه‌های مسجد (۰۳)

تهران: حوزه اندیشه و هنر اسلامی، واحد انتشارات، ۱۳۶۰.

[۱۳۷] ص.: مصور. - (ادبیات نوجوانان؛ ۳).

این مجموعه، شامل داستان، شعر، مقاله، نقد و نامه است. از شعرها، قطعه شعرهای «نامه‌ای از سنگر، پیام شهیدان و سرباز اسلام» در مورد جنگ تحمیلی است. در بخش نامه‌ها (که شامل هفت نامه است)، کلیه‌ی نامه‌ها را دانش‌آموزان دوره‌ی راهنمایی برای رزمندگان رشید اسلام نوشته‌اند و در آن سعی کرده‌اند به آنها روحیه داده، از ایثارشان تشکر کنند. در بخش مقاله‌ها، نیز اولین مقاله، از عباس صادقی است. او - تحت عنوان «دشمنان خود را

[صفحه ۱۱۳۱]

بهتر بشناسیم» - علل آغاز جنگ تحمیلی ایران و عراق را مورد بررسی قرار داده و انقلاب اسلامی ایران، ویران شدن کاخهای مستکبرین و شکست آمریکا در واقعه‌ی طبس را از دلایل مهم شروع جنگ تحمیلی معرفی کرده است.

سوره، بچه‌های مسجد (۰۴)

تهران: حوزه اندیشه و هنر اسلامی، واحد انتشارات، ۱۳۶۰.

[۱۰۹] ص.: مصور. - (ادبیات نوجوانان؛ ۴).

این کتاب مجموعه‌ای از داستان، شعر و انشاءهای دانش‌آموزان خوزستانی و نقد و بررسی یک داستان است. از میان داستان‌ها فقط اولین داستان در رابطه با جنگ تحمیلی است. دو برادر رزمنده، رای رفتن به جبهه عضو بسیج می‌شوند. برادر بزرگتر شهید شده است و اکنون برادر دوم می‌خواهد به جبهه برود. حالات روحی مادر در این داستان به رشته تحریر درآمده است. از میان شعرها نیز، دو قطعه شعر «شهید» و «خوزستان بپا خیز» درباره شهید و شهادت و دفاع از سرزمین اسلامی است. تعداد انشاءها شش عدد بوده، همه‌ی آنها حاوی خاطرات دانش‌آموزان از شروع جنگ و استفاده از جنگ جهت رشد و تکامل و سازندگی انقلاب است.

سوره، بچه‌های مسجد (۰۵)

ابوالفضل عالی، تهران: حوزه اندیشه و هنر اسلامی، واحد انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۶۰، [۱۵۰] ص.

این کتاب، مجموعه‌ای از قصه، شعر، نامه و نقد کتاب است. در بخش قصه‌ها، «دشمن» (نوشته‌ی علی صابریان، از همدان) داستان یاری سربازی ایرانی به سرباز مجروح عراقی و شهادت او به دست یک افسر عراقی است که در حال فرار است. عبدالغفار اونق، از بندر ترکمن، در داستان «بچه‌های انقلاب»، تلاش بچه‌هایی را به تصویر کشیده است. که یک ماه کار کرده‌اند تا پولی به دست آورند و برای کمک به جبهه بفرستند. داستان «به جبهه خواهم رفت» از عبدالرحمان دیه‌جی، از بندر ترکمن، حاکی از انتظار پسر کوچکی است که پدرش به جبهه رفته و شهید شده و پسر، چون فرزند شهید است، مورد لطف و عنایت همه قرار می‌گیرد. قطعه شعر «کاکایی‌ها» از عظیم ابوالقاسمیان، درباره‌ی رزمندگان شهید و «ای خونین شهر» از مژگان صدری درباره‌ی خرمشهر پس از جنگ است. در بخش نامه‌ها، نامه‌هایی که خواهر شهید، فریبا کاظمی، از بچه‌های جنگ زده گردآوری کرده که وضع زندگی، تغذیه و تحصیل آنها را نشان می‌دهد، به چاپ رسیده است. در بخش نقد و بررسی، داستان «اسم من علی‌اصغر است» نوشته مصطفی رحماندوست نقد و بررسی شده است.

سوره، بچه‌های مسجد (۰۶)

تهران: حوزه اندیشه و هنر اسلامی، وحد انتشارات، ۱۳۶۰.

[۱۱۶] ص. - (ادبیات نوجوانان).

این کتاب، مجموعه‌ای از داستان و شعر است. چهارمین داستان به نام «مجاهد»، از «محمد هدایت» درباره چگونگی شهادت رزمنده‌ای به نام علی است. ششمین داستان به نام «کوچ»، بیانگر مهاجرت عده‌ای از مردم از شهر اهواز، پس از شروع جنگ است. نویسنده‌ی این داستان «مرضیه صفاریان» است. هفتمین داستان، از «حسین عابدی» شهادت رزمنده‌ای به نام علی‌اکبر را تصویر می‌کند که از روستا عازم جبهه آبادان شده بود. دوازدهمین داستان، «عیدی شب مبعوث» است که تصویرگر احساسات پسر و همسر در برابر عکس پدر خانواده است؛ پدری که که در جنگ شهید شده است. این داستان از «ناصر نادری» است. از بخش اشعار، قطعه شعرهای «راه شهادت» و «آنجا را

[صفحه ۱۱۳۲]

بنگر» توسط دانش‌آموزان در مورد جنگ و شهادت سروده شده است. از بخش «در روستاها»، اولین نوشته، علاقه جوانان روستایی را برای شرکت در بسیج و رفتن به جبهه جنگ نشان می‌دهد. این نوشته‌ها از «مصطفی امینی» است.

سوره، بچه‌های مسجد، ادبیات نوجوانان (۱۰)

گردآوری و تنظیم نقی سلیمانی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۲۸.۱۳۶۴ ص.: مصور، طرح، عکس.

در جلد دهم از «سوره، بچه‌های مسجد»، برای سه گروه از مخاطبان مطالبی درج شده است: برای نوجوانان عادی؛ برای نوجوانان قصه‌نویس، شاعر و... و برای معلمان امور تربیتی و دست‌اندرکاران ادبیات کودکان و نوجوانان. از بین مطالب، سه داستان و یک شعر مربوط به دفاع مقدس است. داستان «راز یک نامه» (از کیوانه سبزه‌پور)، نامه‌ی یک پسر رزمنده از جبهه برای پدرش است. در داستان «تشنه لب» (از امینی)، راوی که به زیارت مزار کی شهید رفته، به سختی می‌گرید و به یاد می‌آورد که او با لبی تشنه شهید شده است. داستان «غروب ماه» (از رضا نورانی)، نیز داستان یکی از عملیاتهای رزمندگان اسلام علیه سپاه کفر است و در عملیات، پس از این که دسته‌ای از برادران رزمنده مجروح می‌شوند عده‌ای را برای کمک بر می‌گردانند و خودشان آنها را پوشش می‌دهند و می‌جنگند تا آنان بتوانند نیروی کمکی بیاورند.

سوره، بچه‌های مسجد، ادبیات نوجوانان (۱۱)

زیر نظر شورای مسجد. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۵.۱۳۶۵ ص.: مصور، طرح.

از این شماره «سوره، بچه‌های مسجد» دچار تحولی می‌شود، به این معنی که آثار بزرگترها برای نوجوانان را هم در این مجموعه چاپ می‌کنند و این خود به دو دسته تقسیم می‌شود، الف: جوانان و بزرگترهایی که تصمیم دارند نوشتن برای نوجوانان را تجربه کنند و جدی بگیرند. ب: نویسندگان بزرگسالی که در قلم زدن برای جوانان و نوجوانان دارای تجربه‌ای چند ساله هستند.

از میان داستان‌های این مجموعه دو داستان و یک شعر مربوط به دفاع مقدس است. در داستان «شبی که بی‌بی مهمان ما بود» (نوشته‌ی فریدون عموزاده خلیلی)، مادربزرگی، به اصرار نوه‌اش، به مهمانی نزد بچه‌ها و نوه‌هایش می‌رود و سپس شهر بمباران می‌شود و وقتی پس از شام بر می‌گردند، خانه‌ی بی‌بی در اثر اصابت بمب از بین رفته است. داستان «فرشته مهربان» (نوشته‌ی مجید درخشانی)، داستان دختری است که شب هنگام خانه‌اش در اثر اصابت موشک ویران می‌شود و پدر و مادرش شهید می‌شوند. او در بیمارستان به هوش می‌آید و در رویا می‌بیند که فرشته‌ای نزد او آمده تا با هم پیش خداوند بروند و از آمریکا و جنایاتش شکایت کنند. قطعه شعر «نامه‌ای از سنگر»، سروده‌ی سید حسن محمودی (سهیل)، وصیت یک رزمنده‌ی مسلمان است که به صورت نامه‌ای برای مادرش فرستاده شده است. بقیه‌ی شعرها و داستان‌ها و مطالب، مربوط به جنگ نیست.

سوره، بچه‌های مسجد (۲۱)

تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۶۶.

۱۰۸ ص. - (ادبیات نوجوانان: ۳۰).

همکاران این شماره: محمد آوینی، حسن احمدی، وحید امیری، طاهره ایبد، نورا حق‌پرست، فاطمه خرامان، مصطفی خرامان، مهرداد غفارزاده، بیوک ملکی؛ مسؤول: ف. عموزاده خلیلی.

[صفحه ۱۱۳۳]

برای دانش‌آموزان دوره راهنمایی و سال‌های اول و دوم دبیرستان.
آثار گرد آمده در این کتاب به سه گروه آثار نوجوانان و نوقلم‌ها، آثار جوانان و بزرگسالان برای نوجوانان و آثار نویسندگان و شاعران با تجربه، تقسیم شده است که شامل: «قصه‌ها، از میان کتابها، شعر، گلگشت، میزگرد و نقد و مقاله» است. از میان شعرها، «شعر سرخ» درباره خون شهید و شهادت است و توسط «حسین عبدی» از گرگان سروده شده است. از میان قطعه‌های ادبی، «زنگ مدرسه‌ی عشق» از «نورا حق‌پرست» درباره رفتن به جبهه و شرکت در جنگ و به دست آوردن فتح و پیروزی است.

سوره، بچه‌های مسجد (۲۴)

رضا رهگذر؛ زیر نظر «شورای بچه‌های مسجد». - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۶۷.
۱۳۵ ص. - (ادبیات نوجوانان: ۳۶).
همکاران این شماره: سمیرا اصلانپور، مهناز بهمن، مریم جمشیدی، زهرا زواریان، افسانه شعبان‌نژاد، محمدحسین کیانپور، محمد میرکیانی، بهزاد بهزادپور.
این شماره سوره بچه‌های مسجد، مانند شماره‌های دیگر، مجموعه‌ای است از آثار نوجوانان، نوقلم‌ها، بزرگسالان برای نوجوانان و نویسندگان و شاعران با تجربه. کتاب، شامل قصه، آموزش ادبی، شعر و خاطره است که از میان آنها، داستان «آقا معلم» نوشته‌ی «مهناز بهمن»، اشاراتی در مورد پایمردی و استواری شهیدان دارد. شعر «واژه‌ی خون و شهید و عشق را معنا کنم» که سروده‌ی «جمشید اکبرپور جفرودی» است در وصف شهید و قطعه‌ی «فریاد» نوشته‌ی «مظفر ایوری» در مورد شهیدانی است که در جنگ با عراق به دیدار دوست شتافته‌اند و بمبارانهای هوایی که مردم را به خاک و خون کشیده‌اند.

سوره، بچه‌های مسجد (۲۵)

زیر نظر واحد ادبیات حوزه هنری. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۴۴.۱۳۶۷ ص.
شمارگان: ۲۲۰۰۰ نسخه.
کتاب حاضر شامل چهار داستان کوتاه، سه قطعه شعر در قالب شعر آزاد و غزل، معرفی و چکیده‌ی چهار کتاب، نه قطعه طنز، خاطره، حکایت و متن کهن، دو مقاله و یک مصاحبه است. از بین مطالب، موارد زیر در ارتباط با جنگ هستند: داستان «حبیب» از سمیرا اصلانپور، داستان «دمپایی قرمز» از داوود غفارزادگان، قطعه شعر «شهر ستاره» از حسین عبدی، خاطره‌ای «پاسنجش» از منصور رحیمی و «دمی با یاران» از جبار مخدومی، نقد و بررسی کتاب «اسم من علی‌اصغر است» (نوشته‌ی مصطفی رحماندوست) از رضا رهگذر. در داستان «دمپایی قرمز»، دختری با یاد برادر اسیرش دمپایی‌های قرمزی را که او خریده به پا می‌کند و منتظر بازگشت اوست؛ «پاسنجش» خاطره‌ی اسیر عراقی و انتقال او به پشت جبهه و قصد فرار وی است. «دمی با یاران» نیز یادی است از شهدای جنگ و عروج خونین آنان.

سوره، بچه‌های مسجد (۲۶)

تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۶۸.

۱۳۶ ص.: مصور، نقاشی. - (ادبیات نوجوانان؛ ۳۹).

طراح روی جلد: احمد قلی‌زاده.

[صفحه ۱۱۳۴]

بیست و ششمین کتاب از مجموعه کتابهای «سوره، بچه‌های مسجد» مجموعه‌ای است از آثار نوجوانان و نوقلم‌ها و آثار بزرگسالان برای نوجوانان و نویسندگان و شاعران با تجربه؛ در موضوعهایی به شرح زیر: «روح خدا به خدا پیوست، قصه، شعر، آموزش ادبی، از میان کتابها، گلگشت، مصاحبه و آشنایی با هنر». در بخش شعر، یک دو بیتی از «محمد خنجری» در مورد بسیجی‌ها آمده است که در آن شاعر دیدگاه خود و یک بسیجی را در رابطه با حضرت مهدی (عج) و اهداف بسیجیان بیان کرده است. در قسمت گلگشت نیز خاطره‌ای با عنوان «سرلشکر عراقی» از «اسماعیل رمضانیان» نویسنده‌ی نوجوان، به چاپ رسیده است. وی شاهد حضور روباهی در سنگر رزمندگان است، که مدال شجاعت به گردن دارد. روباه کاملاـ دست آموز است و از دست رزمندگان غذا می‌خورد. وقتی درباره‌ی حضور روباه سؤال می‌کند، متوجه می‌شود که این روباه باعث شده است تا نیروهای عراقی چند کیلومتر عقب‌نشینی کنند و لذا یک مدال شجاعت نیروهای عراقی را از دست نیروهای اسلام دریافت کرده است.

سوره، بچه‌های مسجد (۲۷)

زیر نظر شورای بچه‌های مسجد. - تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۰۳.۱۳۶۸ ص.: مصور. - (ادبیات نوجوانان؛ ۴۰).

واژه‌نامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۲۲۰۰۰ نسخه.

مندرجات: قصه؛ شعر؛ از میان کتابها؛ گلگشت؛ آشنایی با هنر؛ آموزش ادبی.

این شماره از کتاب «سوره، بچه‌های مسجد» نیز مانند جلدهای دیگر دارای بخشهای متعددی است که هر بخش، خود، چند قسمت دارد. مطالب مربوط به دفاع مقدس عبارتند از:

در بخش شعر: «در محفل شقایق» (قطعه‌ای از شکوفه صالح)، وصف کار شهدا برای حفظ هدف و «مردم لاله» (شعر نو از اکبر بهداروند)، در وصف شهید. در بخش کتابها، داستان کتابهای «خاتون چشم به راه» و «آتش در خرمن» مورد بررسی قرار گرفته‌اند؛ داستان اول در مورد بچه‌های جنگ زده‌ای است که پیش پدربزرگ خود می‌روند، ولی پدربزرگ به جبهه رفته است؛ و شرح ماجرای حضور آنها در روستا داستان دوم به چگونگی شروع جنگ در منطقه‌ی خوزستان پرداخته، زندگی عده‌ای از مردم را نشان می‌دهد؛ بخش گلگشت، به بررسی دو خاطره‌ی جنگ به نامهای «شدت آتش» (از مسعودی) و «روی یال کوه» (از عبدالله‌زاده) می‌پردازد و قطعه‌ی «در کوچه‌های خیس»؛ که قطعه‌ای ادبی برای کودکان زیر آوار مانده در بمبارانها است.

سوره، بچه‌های مسجد (۲۸)

زیر نظر شورای بچه‌های مسجد. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۲۳.۱۳۶۸ ص.: مصور. - (ادبیات نوجوانان؛ ۴۱).

شمارگان: ۲۲۰۰۰ نسخه.

مندرجات: قصه؛ شعر؛ از میان کتابها؛ گلگشت؛ آموزش ادبی؛ آشنایی با هنر؛ مصاحبه.

این شماره از کتاب «سوره، بچه‌های مسجد» دارای بخشهای متعددی است که هر بخش، خود، چند قسمت دارد. مطالب مربوط به دفاع مقدس عبارتند از: در بخش قصه‌ها، داستان «غاز طوق سفید من» از فاطمه شعبانی. در این داستان، پسری که در آرزوی خوردن گوشت بود، غازی را به طریقی زخمی می‌کند. ولی آرزوی او با آمدن پسر همسایه از جبهه برآورده می‌شود (چون همسایه برای آنها گوشت قربانی می‌آورد)، و غاز را رها می‌کند. در بخش شعر، قطعه شعر «به تو می‌نازم من» (از اکبر بهداروند) در قالب شعر نو، در وصف باران به عنوان امدادی الهی در دفاع مقدس سروده شده است. در بخش «از میان کتابها»، بررسی کتاب «مادرم آسمان من است» (نوشته‌ی شهید علیرضا شاهی)، توسط «سمیرا اصلان‌پور» انجام گرفته است.

[صفحه ۱۱۳۵]

سوره، بچه‌های مسجد (۳۰)

واحد ادبیات هنری؛ تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۰۶.۱۳۶۹ ص.

در این شماره‌ی «سوره»، سمیرا اصلان‌پور، محمدرضا بایرامی، جواد جزینی، رضا شیرازی، داوود غفارزادگان، حسین کیانپور و محسن مؤمنی همکاری داشتند.

آثار گرد آمده در این مجموعه، در سه سطح قرار دارند: ۱ - آثار نوجوانان و نوقلمها ۲ - آثار جوانان و بزرگسالان برای نوجوانان و ۳ - آثار نویسندگان و شاعران با تجربه. بخشهای مختلف کتاب عبارتند از:

قصه: حاوص چهار قصه در مورد رحلت امام؛ شعر: آفتابی از آسمان گم شد، چشم خیس کبوتر، باغبان رفته است و چند دو بیتی در مورد امام (ره)؛ گزارش: حاوی دو گزارش به نامهای «با گمشدگان» و «یک روز در خمین»، درباره‌ی وضعیت و احوال مردم بعد از رحلت امام؛ مقاله: یک مقاله با نام «عمر هزار ساله» از رضا شیرازی در مورد امام؛ سه قطعه هم در همین بخش - با نامهای «عاشورایی دوباره»، «غنچه‌ای را آب خواهم داد» و «مهمان یک روز و یک شب» - به چشم می‌خورد. خاطره و مصاحبه از بخشهای دیگر کتاب هستند. با توجه به اهمیت فراوانی که امام (ره) برای جنگ قائل بودند، در هر بخش اشارات ضمنی به مقوله‌ی دفاع مقدس شده است.

سوره، بچه‌های مسجد (۳۱)

زیر نظر شورای بچه‌های مسجد. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۶۹. ص.: مصور. - (ادبیات نوجوانان؛ ۴۴).

واژه نامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ۲۲۰۰۰ نسخه.

مندرجات: قصه؛ شعر؛ از میان کتابها؛ گلگشت؛ آموزش ادبی؛ آشنایی با هنر؛ مصاحبه.

در ابتـدای این مجلـد از «سوره، بچه‌هـای مسـجد» - در قسـمتی به نـام «یـک شب سـتاره‌ای...» - به زنـدگینامه شـهید علیرضا شاهی پرداخته شـده است. در بخش قصه‌ی «عقابهـای تپه‌ی شـصت»: خلاصه‌ای از داسـتان «عقابهای تپه ۶۰» نقل شـده است. در بخش «از میـان کتابهـا»، کتـاب «جـای شـما خالی» مورد بررسـی و نقـد قرار گرفته است (سه داسـتان این کتاب در ارتباط با جنگ است). در قسـمت «گلگشت» خـاطره‌ای از رضـا بهرامی. - بـا نـام «دوست کوچک من» - نقل شـده است که خلاصه آن چنین است: راوی در تاریخ ۲۳ / ۱۰ / ۶۶، با پسری عرب به نام سعید در روستای جیلیزی از توابع دهلران آشنا می‌شود که چوپانی جنگ زده است. سعید با او از خانواده‌اش می‌گوید. بعد از این آشنایی در ۲۱ تیر ۶۷ دوباره پسر را می‌بینند به دنبال آن، خانه‌ی آنها هدف حمله‌ی عراقی‌ها قرار می‌گیرد و این آخرین دیدار آن دو است.

سوره، بچه‌های مسجد (۳۴)

زیر نظر ابراهیم حسن بیگی؛ با همکاری جواد جزینی. - تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۱۲.۱۳۷۰ ص.: مصور.

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

مندرجات: قصه؛ شعر؛ از میان کتابها؛ گلگشت؛ قطعه ادبی؛ نکته‌ها؛ آموزش ادبی؛ مصاحبه با داوود غفارزادگان.

در این مجموعه، مواردی در ارتباط با دفاع مقدس هستند. در بخش شعر: «آزادگان» از امیر ترکتازان غزلی است در رثای آزادگان؛ در بخش «از میان کتابها «کتاب «شبهای بمباران»: مورد بررسی قرار گرفته است. موضوع این کتاب، سخنان دانش‌آموزان مدرسه‌ی هفـده شـهریور قم در مورد بمبـاران است. در بخش گلگشت، یـک خـاطره‌ی جنگی به نام «سایه‌ها و آدمها» آورده شـده است: فرد تـازه واردی به نـام نجیب به سـنگری می‌آیـد. بچه‌هـای سـنگر تصـمیم می‌گیرنـد او را در میان خود قبول نکننـد و دائم با او شوخی می‌کنند. بعد از مدتی نجیب به فرماندهی گردان

[صفحه ۱۱۳۶]

منصوب و بچه‌ها، شـرمنده می‌شوند. قطعه‌ای درباره مردم وطن ما، ایران و درباره‌ی شهدا در بخش «قطعه‌ی ادبی» آورده شده است. در بخش نهایی، با داوود غفارزادگان (که از نویسـندگان داسـتان‌های جنگ است) گفت و گو شده است. او در این گفت و گو از تأثیر جنگ در آثارش صحبت کرده است.

سوره، بچه‌های مسجد (۴۲)

به کوشش محمدجواد جزینی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۸۶.۱۳۷۷ ص. - (دفتر قصه‌ی کودک و نوجوان).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Sureh of the Young of Mosque, No.۲۴

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه.

جلد چهل و دوم از «سوره، بچه‌های مسـجد» حاوی سه قصه‌ی کوتاه، چهار قطعه شعر، معرفی سه کتاب، چهار مطلب پراکنده و یک گزارش است. از بین این مطـالب، داسـتان کوتاه «صـفر» - نوشـته‌ی «محمـد رمضانی» - در ارتباط با رزمنـده‌ها است. قـدرت، برادر صفر، پاسـدار است و برای مرخصـی از جبهه به خانه آمـده است. او اکنون می‌خواهـد به جبهه برگردد. پـدر و مادر پولی ندارنـد تا برای خرج راه به او بدهند و بتواند دفعه‌ی بعد نیز از مرخصـی استفاده کرده، نزد آنها بیاید. پدر تصمیم می‌گیرد حقوق ماه بعد خود

را گرفته، بـه پسـرش قـدرت بدهـد. صـفر از رفتن برادرش نـاراحت است، چـون در نبـود او، کسـی نیست تـا در مقابـل زورگـویی صاحبخانه یا کارهای خلاف نفت فروش محل ایستادگی کند. روز حرکت قدرت، پدر و مادر با اصرار زیاد پول را به او می‌دهند و او را بـدرقه می‌کننـد. قـدرت می‌رود و مـادر با تمثال حضـرت علی (ع) نجوا می‌کنـد. صـفر چنـد قـدمی به دنبال اتوبوس می‌دود و می‌خواهد فریاد بزند که می‌تواند به جای او در مقابل زورگویی‌ها ایستادگی کند. اما به یادش می‌آید که توانایی سخن گفتن ندارد چون او لال است.

سیمای جنگ در آثار کودکان و نوجوانان

وزارت ارشاد اسـلامی، دفتر پژوهشـها و برنامه‌ریزی فرهنگی. - تهران: وزارت ارشاد اسـلامی، دفتر پژوهشها و برنامه‌ریزی فرهنگی، ۱۵۶.۱۳۶۵ ص.: مصور (بخشی رنگی).

کتابنامه به صورت زیرنویس.

شمارگان: ذکر نشده است.

در این کتـاب آثـار کودکـان و نوجوانـان یـا بزرگسالی که برای این گروه سـنی مطالب نوشـته‌اند و طی سالهای ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۱ در تعدادی از مجلات و کتابها منتشر شده است، گردآوری و در سه بخش شـعر، داستان و نقاشی ارائه شده است. برای مثال قطعه شعر «ما بزودی باز می‌گردیم» در وصف سوسـنگرد و خرمشـهر و دلاوری‌های مردم خرمشـهر سروده شده است و یادآور حماسه‌ی شهید فهمیده و یاران به خون خفته او، و آرزوی ساکنان این شـهرها برای بازگشت به موطن خویش است و داستان کوتاه «کرخه خون» از خودگذشتگی یک ماهیگیر را در مصاف با دشمن بیان می‌کند.

شهادت (جنگ ۲): مجموعه‌ای از نوشته‌ها و نقاشیهای کودکان و نوجوانان

تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ اول): ۱۳۶۲.

[۲۴] ص.: مصور (رنگی). - (مجموعه نوشته‌ها و نقاشیهای کودکان و نوجوانان «جنگ دوم»).

گروه سنی «ج» و «د».

[صفحه ۱۱۳۷]

کتاب، شامل دو داستان، چهار شعر و شـش نقاشـی است که مرکز بررسی آفرینشهای ادبی کودکان و نوجوانان آنها را گردآوری کرده است. در «کبوتری که آزاد شد» (داسـتانی از سـید سـجاد سیادتی، هفده ساله)، علی، برادر سعید به جبهه می‌رود و در نامه‌اش می‌نویسـد کـه به دزفـول و از آنجـا به سوسـنگرد و تنگه‌ی چزابه رفته است. طی اتفاقـاتی، سـعید بـا یکی از بچه‌هـای جنـگ زده‌ی خرمشـهری آشـنا می‌شود و داسـتان تسخیر خرمشهر را می‌شنود. در پایان، نامه‌ای خبر شهادت علی را می‌دهد. فخری دشتی (شانزده ساله)، در «لحظه‌ای به بیکرانی آسـمان»، داستان مادری را می‌گوید که در تشییع جنازه‌ی فرزند شهیدش، سراسر زندگی او را به یاد می‌آورد. رؤیا السادات صوری (هفده ساله)، در قطعه شـعر «شهادت» و طاهره ثقفی (شانزده ساله)، در «ای شهید»، درباره‌ی شهادت و ایثار؛ صـفورا آنه محمد، (شانزده ساله)، در «شـهید زنده می‌ماند»، از تبدیل کشتزارها به میدان جنگ و لاله‌زار شهدا و زنده بودن شهیـد می‌گویند. و هلن دهقان‌زاده، (هفده ساله)، در «جبهه‌ی زندگی»، می‌گوید که زندگی جبهه‌ای است که در آن باید جنگید و بذر شهادت کاشت.

صد هزار آینه: قطعه ادبی (دفتر ۱)

به کوشش حسین حداد. – تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۷۵.۱۳۷۵ ص. – (منتخب آثار جنگ کودکان و نوجوانان؛ ۹. قطعه ادبی: دفتر اول)

عنوان پشت جلد به انگلیسی: One Hundred Thousands Mirrors

در این کتاب – که مجموعه‌ای از آثار کودکان درباره جنگ است – کودکان و نوجوانان درباره‌ی رزمندگان و عزیزان خود و ایثار، فداکاری، شهادت و اسارت آنها، نوشته‌اند. آنها می گویند که چگونه رزمندگان با از خودگذشتگی و ایمان و ایثار خود در برابر بمبارانها و موشکبارانها ایستادگی کرده، جان خود را فدا کردند و باعث شدند که شهرها آزاد شوند و آزاد بمانند و از لوث وجود دشمنان پاک شوند و مردم آزاده‌ی ایران عزیز نیز با استقامت و پایداری، آرمان آنها را پاس می‌دارند و تا آخر عمر سپاسگزار آنها خواهند بود.

غنچه (جلد ۱): بچه‌های شاهد، قصه و خاطره

به کوشش احسان. – [تهران]: شاهد، ۱۳۶۸.

۷۹ ص.: مصور (بخشی رنگی).

برای دانش‌آموزان چهارم و پنجم ابتدائی و دوره راهنمائی.

شمارگان: ۱۱۰۰۰ نسخه.

مندرجات: انتظار؛ روز پانزدهم؛ دو نقش؛ یک روز بهار؛ گل باغ؛ راه؛ گرگها؛ هراس؛ مظلوم خاموش؛ قصه‌های محسن و مینا.

خاطرات و داستان‌های این مجموعه از بین صدها خاطره‌ی کودکان و نوجوانان شاهد انتخاب شده و به مناسبت دهمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی – به درخواست واحد فرهنگی بنیاد شهید – انتشار یافته است. «انتظار» داستان دختری است به نام مرضیه، که پدرش شهید شده است. «روز پانزدهم» ماجرای دختری است که پدرش به جبهه می‌رود و در بازگشت، عروسکی برای او و تفنگی برای برادر دوساله‌اش هدیه می‌آورد؛ ولی دختر آرزو می‌کند که او هم تفنگ داشته باشد تا دشمنان را بکشد. «راه» ماجرای دختری است که پدرش به جبهه رفته و قرار بوده پس از برگشتن، او و مادرش را به نماز جمعه ببرد ولی خبردار می‌شوند که در راه بازگشت به دست منافقین شهید شده است. «مظلوم خاموش» ماجرای پسری است که در مدرسه – در اثر بمباران – مجروح شده است و در بیمارستان نمی‌تواند سخن بگوید. پس از مدتی معلوم می‌شود که کر و لال است و صدام مدرسه‌ی کر و لال‌ها را بمباران کرده است. بقیه‌ی مطالب نیز مربوط به شهدای انقلاب هستند.

[صفحه ۱۱۳۸]

فرزندان ایرانیم

داوود امیریان. – تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودکان و نوجوانان، (چاپ اول): ۲۷۸.۱۳۷۸ ص.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: We're the Children of Iran

طراح روی جلد: داود صفری.
شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه.
این کتاب شامل ۶۰ فصل (بخش) و قسمتی به نام «نامه‌ها» است. مطالب کتاب مجموعه خاطرات نویسنده از دوران آموزش نظامی در پادگان ۲۱ حمزه و حضورش در مناطق جنگی و عملیاتهای مختلف است. از جمله: حاج عمران، شلمچه، اسلام‌آباد غرب و عملیاتهای کربلای یک، کربلای دو، کربلای پنج، کربلای هشت، بیت المقدس چهار، مرصاد و.... وی در این خاطرات، از دوستان و همرزمان و نبردهای قهرمانانه آنان در جبهه‌ها سخن می‌گوید. از جمله: رزمندگان شهید: اصغر حیدری، رضا دادگر، جعفری‌پناه، مرتضی حیدری دولت‌آبادی، علی اکبری، سید منصور حسینی، داوود بنی‌جمالی، فرهاد نوری‌زاده و.... در پایان متن هفت نامه‌ی مبادله شده بین نگارنده و رزمندگان و خانواده‌ی آنها که درباره‌ی خبر شهادت یا مجروح شدن دوستان و کسب خبر از احوالات خانواده آنها است به چاپ رسیده است. لازم به ذکر است که این خاطرات در قالب داستان بازگو و برای نوجوانان نوشته شده‌اند.

کاش من هم بهشت را می‌دیدم

مجید ملامحمدی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارات، ۱۳۷۴.
۶۹ ص. - (مجموعه آثار و ارزشهای دفاع مقدس، دل نوشته؛ ۱).
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.
مندرجات: حرف دل؛ سرآغاز؛ بن بست شماره نه؛ کاش من هم بهشت را می‌دیدم!؛ مادر؛ به خانه خوش آمدی!؛ بوی سیب سرخ؛ پای راست بابا؛ دست مهربان آقا؛ مثل دو تا پرنده سبکبال؛ ما پاهای تو هستیم؛ این‌ها بوی شهید می‌دهند؛ گر عشق نباشد به چه کار آید دل؟؛ لبخند بزن مراد!؛ آسمان پر از فرشته شد؛ عزیز دلم خداحافظ؛ ترا می‌گویم ای نازنین.
این کتاب، مجموعه مقاله‌ها و نوشته‌هایی است در وصف ایثار، جوانمردی و شجاعت اسرا، شهدا و مفقودان جنگ؛ با موضوعهای زیر: «تمثیلی از پادگان دو کوهه اندیمشک و بسیجی‌هایی که از آنجا به عملیاتهای مختلف اعزام می‌شوند؛ وصف حال مادر شهید؛ نوشته‌ای برای آزاده؛ نوشته‌ای برای یک جانباز؛ نوشته‌ای برای شهیدان؛ مطلبی در وقت شهادت (فلق) و اشاره به شهید سید مرتضی آوینی؛ درد دل دختری با پدر شهیدش؛ به یاد دوستان شهید؛ مطالبی تقدیم به شهیدان و به یاد فداکاری‌ها و رشادت‌های شهیدانی چون: همت، باکری، زین‌الدین، بابایی، غواصان گمنام، محمدعلی جهان‌آرا، موسوی، علم‌الهدی و...». این نوشته‌ها قبلا در مجله‌ی «سلام بچه‌ها» به چاپ رسیده بوده‌اند.

ما با هم یکی هستیم

مقدمه از فریدون تنکابنی. - [بی‌جا]: کانون دانش‌آموزان ایران، (چاپ اول): ۶۴.۱۳۶۰ ص.: مصور. - (کتاب نوجوانان؛ ۲).
شمارگان: ذکر نشده است.
کتاب مجموعه‌ای است از ده قطعه شعر (در قالب شعر آزاد و غزل)، ده داستان کوتاه، یک خاطره و یک مقاله (در گرامی داشت روز جهانی کودک). اشعار زیر مربوط به دفاع مقدس هستند: «جنگ، شهید، ولی با این همه

[صفحه ۱۱۳۹]

پیروز مائیم، سرود وحدت و یگانگی، برای شهیدان، شفق سرخ ظفر، ایران من، عید جنوب، دانش‌آموز در جبهه و پشت جبهه».

داستان‌های «خالد» (نوشته آرمان موسوی)، «کبوتر» (نوشته زیبا تراس)، «عیدی مادربزرگ» (از بهار الف.) و «ما با هم هستیم» (نوشته محمود احیایی) نیز درباره‌ی دفاع مقدس هستند. تصاویر و کاریکاتورهایی درباره‌ی صدام و دفاع مقدس در بین نوشته‌ها ارائه شده‌اند. موضوع داستان‌ها جنگ زدگان، اعدام اسیر ایرانی در اسارت، ترس سربازان عراقی از ایرانی‌ها و پشیمانی از هجوم به ایران است.

و آنگاه شقایق می‌خندد: با آثاری از کودکان و نوجوانان

تهران: کانون دانش‌آموزان ایران، (چاپ اول): ۱۳۶۰. ص.

شمارگان؛ ذکر نشده است.

بالای عنوان روی جلد: ویژه سومین سالگرد انقلاب.

این کتاب مجموعه‌ای است از اشعار، داستان‌ها و مطالب متفرقه‌ی دیگر. از بین مطالب آن، موارد زیر در ارتباط با جنگ است: «با تو می‌آیم» عزیمت به جبهه؛ «درخت سیب» خاطره‌ی یک نوجوان از برادرش که در جبهه است؛ «نامه‌ای از جبهه» نامه‌ای از یک رزمنده که فردای شهادت وی به دست مادرش رسید؛ «ستاره‌ی خونین» خاطره‌ی یک کودک شهید خرمشهری از بمباران خرمشهر؛ «درس بگو معلم!» نوشته‌ای برای دانش‌آموز شهید در بمباران خرمشهر؛ «و آنگاه شقایق می‌خندد» نامه‌های رزمنده‌ای از جبهه به مادرش با امید پیروزی؛ قطعه شعرهای «یک سال جنگ» و «مانند مریم»، وصف رضایت مادر یک رزمنده از فرستادن فرزندش به جبهه.

هجرت پرستوها

به کوشش حسین حداد. – تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان، ۱۳۷۵.

۷۰ ص. – (منتخب آثار جنگ کودکان و نوجوانان: قطعه ادبی؛ دفتر دوم).

طراح یونیفورم و پشت جلد: کاظم طلایی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Emigration of Swallows.

این کتاب شامل هفده قطعه ادبی از نوشته‌های نوجوانان چهارده تا نوزده ساله است که از میان آنها «حریم چشمهای تو، هجرت پرستوها، شهسوار آسمانی و سرود فتح» در مورد ایثار و از خودگذشتگی و شهادت و تجلیل از شهیدان است. «شهیدان زنده»، در مورد جانبازان جنگ تحمیلی؛ «رزمنده‌ی دلاور» در تجلیل از رزمندگان اسلام؛ «تار و پود رنج، پنجره را باز کن و شهر من» در مورد آغاز جنگ و حمله‌ی دشمن و شهادت عده‌ی زیادی از هموطنان ما در شهرهای مختلف است. «در کوچه‌های خیس» صحبت از آزادسازی خرمشهر دارد و «مرا هم با خودت ببر و بسیجی تو کیستی» در مورد رزمندگان بسیجی و اشتیاق آنها به جنگیدن و ایثار هستند. قطعات «ای شهید و شهید» هم در مقام شهید نوشته شده‌اند.

[صفحه ۱۱۴۰]

نامه‌ها

اگر به جبهه می‌رفتم: آثار کودکان و نوجوانان (جلد ۱)

بازنویس محمدرضا بایرامی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۱.
۳۲ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ کودکان و نوجوانان: ۲).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: If I had gone to front
شمارگان: ۱۱۰۰۰ نسخه.

این کتاب، برگزیده‌ای از نامه‌های کودکان و نوجوانان این آب و خاک است در پاسخ به پرسش «اگر به جبهه رفته بودی، چه می‌کردی؟». در این جلد از مجموعه‌ی هفده نامه از زیباترین نامه‌های ارسالی از کودکان سراسر کشور و حتی از کودکان ایرانی مقیم خارج به چاپ رسیده‌اند. در این نامه‌ها، کودکان و نوجوانان همگی از «آرزوی خود برای بودن در جبهه، از بین بردن دشمنان، یاری رساندن به رزمندگان و دیده‌بان بودن، تخریبچی بودن، برای شناسایی رفتن، خواندن قرآن قبل از عملیات و متوسل شدن به ذات باری تعالی و جلوگیری از شایعه پراکنی» سخن گفته‌اند.

اگر به جبهه می‌رفتم: آثار کودکان و نوجوانان (جلد ۲)

بازنویسی داوود غفارزادگان. - سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۱.
۲۸ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ کودکان و نوجوانان: ۲)
عنوان پشت جلد به انگلیسی: If I Had Gone to Front
شمارگان: ۱۱۰۰۰ نسخه.

این کتاب نیز مانند جلد اول، برگزیده‌ی نامه‌های کودکان و نوجوانان ایرانی است در پاسخ به پرسش «اگر به جبهه رفته بودی، چه می‌کردی؟».

در این جلد نیز تعدادی از نامه‌های کودکان، که از جمله زیباترین نامه‌ها بوده‌اند، به چاپ رسیده‌اند. در این نامه‌ها نیز کودکان و نوجوانان همگی از آرزوی خود برای بودن در جبهه، از بین بردن دشمنان، پزشک بودن در جبهه و امداد رسانیدن به رزمندگان، متوسل شدن به خداوند برای کمک به نابودی دشمنان، اطاعت از مافوق، آر پی جی زن بودن، فدا کردن جان برای حفظ وطن، حفظ حجاب و شکست دشمن با آن، و... سخن گفته‌اند.

اگر به جبهه می‌رفتم: آثار کودکان و نوجوانان (جلد ۳)

بازنویسی محمدرضا بایرامی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۲۳.۱۳۷۲ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: کودکان و نوجوانان؛ ۲).
پشت جلد به انگلیسی: If I Had Gone to Front
شمارگان: ۱۱۰۰۰ نسخه.

این کتاب که جلد سوم از مجموعه آثار کودکان و نوجوانان در پاسخ به سؤال «اگر تو به جبهه می‌رفتی چه می‌کردی؟» می‌باشد، نامه‌های ده کودک و نوجوان از مدارس راهنمایی و دبیرستان به چاپ رسیده است: موضوع نوشته‌ها عبارتند از: پوشیدن لباس عراقی‌ها و کشتن صدام، جستجوی یافتن اسلحه‌ای برای نابودی دشمنان،

[صفحه ۱۱۴۱]

پاسخ فرزندی که پدرش در جبهه بود و دوست داشت به جای پدر خود در جنگ شرکت می‌کرد، مقایسه جبهه‌ی جنگ با کربلا و قیام امام حسین (ع)، آرزوی سقا شدن در جبهه، مجروح شدن و دیدن امام زمان (عج)، آرزوی سهیم شدن در ثواب رزمندگان و انجام هر کاری برای رضای خدا، آرزوی پستچی جبهه شدن، به وجود آوردن گروه چریکی همچون گروه شهید چمران، ادامه راه شهدا و ادامه جنگ با آمریکا.

دعای مرغ آمین: دو نامه از اهواز به تهران و از تهران به اهواز

سیروس طاهباز. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۹۶.۱۳۶۰ ص. - (پا به پای جنگ؛ ۳).
گروه سنی «ه» (دوره دبیرستان).
این کتاب دو نامه است از دو پسر عمو که یکی در اهواز ساکن است و دیگری در تهران. پسر عموی اهوازی از اوضاع و احوال جنوب کشور صحبت می‌کند و خبر می‌دهد که پدرش به خرمشهر و برادرش، حسین، به قصر شیرین اعزام شده بوده‌اند و خودش هم در اهواز عضو بسیج مسجد شده است و کمی هم نصیحت می‌کند که باید دست معلم واقعی را بوسید و این که دانش و دانستن خوب است. او در پایان این نامه خبر شهادت برادرش حسین و پدرش را به پسر عمویش می‌دهد.
نامه‌ی دوم از پسر عموی تهرانی است که اول از چگونگی تأثیر دریافت خبر شهادت عمویش می‌نویسد و سپس به شرح مشکلات خانواده‌اش در تهران می‌پردازد. پس از آن کمی هم راجع به روشنفکری و روشنفکران آوانگارد و ادبیات می‌نویسد و متأسف است از این که در محافل روشنفکری، داستان نو یعنی «هدایت» و شعر نو یعنی «نیما».
کتاب با ذکر قطعه‌ای از شعر «مرغ آمین» نیما پایان می‌پذیرد.

گلبرگ شکوفه‌ها: نامه‌های کودکان به حضرت امام خمینی (جلد ۱)

نقاشی محمدعلی بنی‌اسدی. - تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، (چاپ دوم): ۲۷.۱۳۷۲ ص.: مصور (رنگی)، نمونه.
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.
مجموعه‌ی حاضر، شامل نامه‌هایی است که کودکان در زمان حیات امام (ره) برای ایشان نوشته‌اند. نمونه‌ی دستخط جوابیه‌ی حضرت امام در پاسخ به یکی از نامه‌ها نیز ارائه شده است. در نامه‌های کودکان، ضمن آرزوی پیروزی و دعا برای رزمندگان اسلام و آرزوی نابودی دشمنان اسلام - به خصوص صدام و ریگان - به مطالب زیر اشاره شده است: «بمباران شهرها و موشکهای دوربرد، درخواست دعا از حضرت امام برای شهادت و رفتن به جبهه، آرزوی پوشیدن لباس بسیجی و جنگ با اسرائیل و صدام». در نامه‌ها از اشعار و سروده‌های انقلابی استفاده شده است و کنار هر نامه، اطلاعات زیر نیز ارائه شده است: «نام نویسنده‌ی نامه، سن او، تاریخ ارسال، متن نامه، آدرس ارسالی و امضاء».

گلبرگ شکوفه‌ها: نامه‌های کودکان به حضرت امام خمینی (جلد ۲)

نقاشی اکبر نیکان‌پور. - تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، (چاپ دوم): ۲۷.۱۳۷۲ ص.: مصور (رنگی).
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مجموعه‌ی حاضـر، شامل نامه‌هایی است که کودکان در زمان حیات امام (ره) برای ایشان نوشته و ارسال کرده‌اند. از جمله نامه‌های این جلد، می‌توان به این موارد اشاره کرد: «نامه‌ی کودکی از اهواز که برادرش (شهید بزاز) در جبهه‌ی

[صفحه ۱۱۴۲]

شـوش شـهید شـده و برادر دیگر وی نیز در حمله‌ی بیت المقدس مجروح شـده است؛ آرزوی پیروزی برای رزمنـدگان در جنـگ؛ نـامه‌ی کودکی از گنـاوه که پـدر و برادرانش در جبهه هسـتند و تبریک سال نو به امام و رزمنـدگان در جبهه (شـهید ذاکر و شـهید محمدعلی شـریفی)». در نامه‌ها از اشعار و سرودهای انقلابی استفاده شده است و برای هر نامه اطلاعات زیر نیز داده شده است: «نام نویسنده‌ی نامه، سن او، تاریخ ارسال، متن نامه، آدرس ارسالی و امضاء».

گلبرگ شکوفه‌ها: نامه‌های کودکان به حضرت امام خمینی (جلد ۳)

نقاشـی بهداد امین سلماسـی. - تهران: مؤسـسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، واحد ادبیات (چاپ دوم): ۳۵.۱۳۷۲ ص.: مصور (رنگی).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مجموعه‌ی حاضـر شامـل نامه‌هـایی است که کودکـان در زمان حیات امام (ره) برای ایشان نوشـته‌اند. نامه‌های زیر از جمله نامه‌ها و موضوعهای مطرح شده در این جلد هسـتند: «آرزوی بزرگ شدن، خلبان شدن و چون رزمندگان در جبهه‌ها جنگیدن، شهادت و یا زخمی شـدن در راه خـدا، تکیه بر این که مـدرسه را به عنوان سـنگر حفظ می‌کند و چون کوچک است نمی‌تواند با صدام بجنگد، نـامه‌ای از کودکی در سـنندج و تشـکر از رزمنـدگان در امنیت بخشـیدن به منطقه‌ی سـنندج و کردسـتان، قسم خوردن در راه حفظ وطن از گزنـد دشـمنان (بخصوص صدام و کارتر)، این که خرمشـهر با جنایات صدام به خونین شـهر تبدیل شد، نامه‌ی دختر شـهید جمشـید پایخـان (از نورآبـاد ممسـنی) به امام و آرزوی دیـدن پـدر خویش که مفقودالاثر شـده است و نامه‌ی دختری به امام و بیان جنگ شهرها و جنگ آمریکا در خلیج فارس». در نامه‌ها از اشعار و سرودهای انقلابی استفاده شده است. درباره‌ی هر نامه اطلاعات زیر داده شده است: «نام نویسنده‌ی نامه، سن او، تاریخ ارسال، متن نامه، آدرس ارسالی و امضاء».

گلبرگ شکوفه‌ها: نامه‌های کودکان به حضرت امام خمینی (جلد ۴)

نقاش حمید آغالر. - تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)؛ مدرسه، (چاپ اول): ۳۶.۱۳۷۳ ص.: مصور (رنگی)، نمونه.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

مجموعه‌ی حاضر شامل نامه‌هایی است که کودکان در زمان حیات امام برای ایشان نوشته‌اند. نمونه‌ی دستخط جوابیه‌ی حضرت امام در پاسـخ به یکی نامه‌ها نیز ارائه شـده است. نامه‌های زیر از جمله نامه‌ها و موضوعهای مطرح شده در این جلد هسـتند: «درخواسـت سلامتی و پیروزی برای رزمندگان اسـلام، اشاره به نوکر حلقه به گوش بودن صدام با عنوان سردار قادسیه و شکستهای مفتضحانه و عقب‌نشـینی صدامیان، نامه‌ی کودکی که عمویش شـهید شده است (شـهید مهرور از تهران)، دختری که دوست دارد پرستار شود تا به مجروحان جنگی خـدمت کنـد، کودکی که دو برادرش در جبهه شـهید شده‌اند و سه برادر دیگرش در جبهه هسـتند (از ایلام) و دختری که دوست دارد به جبهه برود ولی دیگران او را مسـخره می‌کنند چون سن او کم است و دختر است». در نامه‌ها، از اشـعار و سرودهای انقلابی استفاده شده است و در خصوص هر نامه، اطلاعات زیر داده شده است: «نام نویسنده‌ی نامه، سن او، تاریخ ارسال،

متن نامه، آدرس ارسالی و امضاء».

گیرنده، منطقه‌ی جنگی

قاسم ناظمی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۲۵.۱۳۷۵ ص.: (دفتر ادبیات و هنر مقاومت: نامه‌ها؛ ۶).

طراح روی جلد: حمید عجمی.

[صفحه ۱۱۴۳]

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Recipient War Zone.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب حاضر، مجموعه‌ای از نامه‌های کودکان و نوجوانان کشور ما به رزمندگان دلیر و سلحشور است. دریافت این نامه‌ها، باعث شادی و ارتقاء روحیه‌ی رزمندگان می‌شده است. عده‌ی کثیری از نویسندگان کم سن و سال این نامه‌ها، آرزوی رفتن به جبهه را داشتند. عده‌ای، سالهای بعد به جمع رزمندگان پیوستند. این آینده‌سازان انقلاب، در نامه‌های خود، رزمندگان را به شجاعت، دلیری، مقاومت، استقامت، جنگیدن با تمام قدرت تا آخرین قطره‌ی خون، دست کشیدن از دلبستگیهای مادی، ایمان به قدرت خداوند و دفاع از ناموس و شرف و دین تشویق کرده‌اند. «تقدیر و سپاسگزاری از آفریدن حماسه‌های پرشور، اعتقاد به برتری سلاح ایمان بر روشهای شیاطین، تحسین رفتار جوانمردانه در جنگ حق علیه باطل، ستایش از صبر و شکیبایی و تحمل خانواده‌های شهدا و معلولان و مجروحان» در جای جای این نامه‌ها به چشم می‌خورد.

نامه‌ای به امام: مجموعه‌ای از آثار کودکان و نوجوانان

[کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان]. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ اول): ۴۴.۱۳۶۳ ص.

گروه سنی: «ج»، «د».

کتاب، مجموعه‌ی ۲۹ نامه‌ی برگزیده از میان ۲۷۰۰ نامه‌ای است که برای شرکت در مسابقه «نامه‌ای به امام» (از اول فروردین ۱۳۶۲ تا پایان شهریور همان سال) نوشته و به کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان فرستاده شده بودند. ۲۹ نامه‌ی فوق، (که از میان نامه‌های سه گروه سنی دانش‌آموزان دبستان، دوره‌ی راهنمایی و دبیرستان انتخاب شده‌اند) برندگان این مسابقه بوده‌اند و در تعداد زیادی از آنها، آرزوی دیدار با امام و آرزوی شهادت مطرح شده است. نامه‌های کودکانی از خانواده‌های جنگ زده و نامه‌های خواهران و برادران شهیدان دفاع مقدس در میان نامه‌ها دیده می‌شود.

نامه‌ای به عروسکم

نویسنده، طراح و نقاش جمال محرر؛ ویراستار عبدالمجید رحمانیان. - تهران: امید آزادگان، (اول): ۱۱.۱۳۷۸ ص: مصور (رنگی).

گروه سنی «ب».

شمارگان: ۴۰۰۰ نسخه.

در این کتاب، که برای کودکان (سنین قبل از دبستان و کلاسهای اول و دوم و سوم دبستان) تنظیم شده، نامه‌ای از یک پدر اسیر به

دختر کوچکش چاپ شده است. پدر در این نامه از علت رفتن به جبهه و اسارت خود سخن می گوید و از دخترش، که او را عروسک خود خطاب می کند، می‌خواهد به حرفهای مادرش گوش دهد و درسهایش را خوب بخواند و نماز را در اول وقت به جای آورد و....

[صفحه ۱۱۴۴]

داستان، مجموعه‌ها

آب، باد، آتش

محمدجواد جزینی.- [کرج]: دلوار، ۵۳.۱۳۷۹ ص.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Water, Wind, Fire

بالای عنوان: مجموعه داستان.

۳۳۰۰ نسخه.

مندرجات: آب، باد، آتش؛ روز دهم؛ اسماعیل، اسماعیل؛ نجیب؛ فصل گلابی - الف؛

پنج داستان کوتاه با درون مایه‌هایی از جنگ تحمیلی و دفاع مقدس محتوای مجموعه‌ی حاضر را تشکیل می‌دهند. در نخستین داستان کتاب (آب، باد، آتش)، آخرین لحظات رزمنده‌ی شجاعی توصیف می‌شود که محاصره و اسیر نیروهای بعثی می‌شود؛ در حالی که یک پایش به شدت زخمی شده است. فرمانده‌ی عراقی سعی می کند تا او را با زور و شکنجه به سخن وادارد ولی موفق نمی‌شد. او مکرر از بعثی‌ها تقاضای آب می کند که به او نمی‌دهند. سرانجام به صورت فرمانده‌ی بعثی تف می کند و در پی آن، فرمانده با حرکتی وحشیانه سرباز شجاع ایرانی را به شهادت می‌رساند.

آبی تر از آبی، قصه‌های زندگی امام خمینی برای کودکان و نوجوانان

باز نوشته فرهاد حسن‌زاده؛ تصویرگر: لیلی درخشانی؛ تحقیق: امیررضا ستوده. - تهران: نشر پنجره، ۱۳۷۶.

۹۶ ص.: مصور. - (قصه‌های آفتاب؛ ۹).

شمارگان: ۱۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی ۲۵ خاطره درباره‌ی حضرت امام خمینی (س) است که به زبانی ساده برای کودکان و نوجوانان بازنویسی شده‌اند. از بین این خاطرات، دو خاطره در ارتباط با حضرت امام و جنگ تحمیلی هستند: «خاک و آهنگ فتح». خاطره‌ی اول مربوط به دیداری از شلمچه است و یادآوری مقدس بودن خاک آن، به سبب آغشته شدن به خون شهیدان و یادآوری خاک «نوفل لوشاتو» که پس از اقامت حضرت امام در آن، برای بسیاری از افراد، خاک مقدس به شمار می‌آید. خاطره‌ی دوم (آهنگ فتح)، به نقل از یکی از فرماندهان جبهه‌ها است که قبل از شروع حمله برای کسب اجازه نزد حضرت امام رفته بود. توصیه‌ی حضرت امام - مبنی بر توسل به خداوند متعال، در صورت وجود ابهام کلی از نظر انجام عملیات - در این خاطره ذکر شده است، که با عمل کردن به این توصیه، در آن عملیات، پیروزی نصیب رزمندگان گردید.

آژیر قرمز: مجموعه داستان

ابراهیم حسن بیگی. - تهران: پیام آزادی، (چاپ دوم): ۱۳۷۲.
۶۳ ص.: مصور.
مندرجات: استوار ایوبی، روزه، یخ در بهشت، آژیر قرمز.
از داستان‌های مندرج در این کتاب، داستان «آژیر قرمز» در ارتباط با جنگ شهرهاست. داستان‌های کتاب برای دانش‌آموزان سالهای آخر دبستان و دوره‌ی راهنمایی نوشته شده‌اند. مجید (قهرمان داستان) در ساختن پناهگاه، در

[صفحه ۱۱۴۵]

منزل به پدرش کمک نکرده است. وقتی به مدرسه می‌رود، متوجه می‌شود که در آنجا نیز مسؤولان مشغول ساختن پناهگاه هستند و همکلاسی‌هایش هم به آنها کمک می‌کنند. مجید به هر ترتیب شده از کمک به آنها طفره می‌رود. هنگامی که آژیر قرمز به صورت آزمایشی به صدا در می‌آید، می‌ترسد و فرار می‌کند و به زمین می‌خورد، ولی به هر ترتیب که شده خود را به پناهگاه می‌رساند. همین مسأله باعث می‌شود تصمیم بگیرد که در ساختن پناهگاه در منزل به پدرش کمک کند.

آشنای غنچه‌ها: قصه‌های زندگی امام خمینی برای کودکان و نوجوانان

باز نوشته افسانه شعبان‌نژاد؛ تحقیق: امیررضا ستوده؛ تصویرگر فریبا افلاطون؛ ویراستار: شهرام رجب‌اده. - تهران: نشر پنجره، ۳۹.۱۳۷۵ ص.: مصور.
کتاب حاضر حاوی ۲۱ داستان است که بر مبنای زندگانی حضرت امام خمینی (ره) به زبانی ساده - برای کودکان - نوشته شده‌اند. از میان این خاطره‌ها و داستان‌ها، داستان «بوی بهار» در ارتباط با دفاع مقدس است. در این خاطره، خانواده‌ی یک شهید برای دیدن حضرت امام (ره) می‌روند، ولی ایشان در خانه حضور ندارند. خانواده‌ی شهید اصرار می‌ورزند و به جایی که امام در آنجاست، می‌روند. امام با کمال فروتنی آنان را می‌پذیرد و خواسته‌ی آنها را جویا می‌شود. آنها پاسخ می‌دهند که فقط خواستار سلامتی امام هستند. حضرت امام از فردی که آنها را همراهی می‌کند، می‌خواهد تا ایشان را به مقصدشان برساند. این خانواده هنگام بازگشت از نزد امام، احساس شادی و آرامش می‌کنند.

آن روز در کنار تو: بر اساس خاطراتی از سرلشکر پاسدار، شهید حاج محمد ابراهیم همت

محسن پرویز. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ دوم): ۱۳۷۶.
۸۰ ص.: مصور. - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان؛ مجموعه داستان نوجوانان؛ ۷).
مندرجات: لبخندی در سحر؛ تاریک و روشن؛ وقتی ابرها دور می‌شوند؛ آن روز در کنار تو؛ خاطره صبحگاه؛ گلی در آغوش نسیم؛ سردار سرلشکر شهید حاج محمد ابراهیم همت.
در این مجموعه که برای نوجوانان تنظیم شده است، نویسنده ویژگی‌های اخلاقی و شخصیتی شهید حاج محمدابراهیم همت را - که عقیده داشت: «تبلیغ برای اسلام باید با رفتار و کردار باشد» - به تصویر کشیده است. «لبخندی در سحر» خاطره مواجههی زیرکانه‌ی شهید همت، در دوران سربازی خود (در دوران طاغوت) با تیمسار ناجی بر سر غذا دادن در هنگام سحر به سربازان است. در «تاریک و روشن» از دیدگاه منفی رزمنده‌ی اعزامی به جبهه و شرمندگی وی از قضاوت نادرستش درباره‌ی شهید همت، که هر روز در تاریک روشن صبح به صورت ناشناس حیاط را جارو می‌کرد، سخن گفته شده است. «وقتی ابرها دور می‌شوند» از

کار کردن شهید همت، (معاون تیپ)، به صورت ناشناخته همراه با رزمندگان؛ «آن روز در کنار تو» از قناعت همت و محبوبیت وی در بین رزمندگان؛ «خاطره‌ی صبحگاه» از ورزش صبحگاهی فرمانده‌ی لشکر در بین رزمندگان؛ و «گلی در آغوش نسیم» شرح حضور دائمی همت در خط مقدم جبهه و احاطه‌ی او توسط رزمندگان است. آخرین بخش کتاب نیز زندگینامه‌ی کوتاهی است از شهید همت.

[صفحه ۱۱۴۶]

آن شب که بی‌بی مهمان ما بود: مجموعه دو داستان برای نوجوانان

فریدون عموزاده خلیلی؛ تصویرگر احمد وکیلی. - تهران: ذکر، کتابهای قاصدک، (چاپ دوم): ۷۲.۱۳۷۲ ص. - مصور.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مندرجات: آن شب که بی‌بی مهمان ما بود؛ بی‌شناسنامه‌ها.

«آن شب که بی‌بی مهمان ما بود» داستان پیرزنی است که مصطفی او را با دوچرخه به همراه خود به منزل می‌برد. وی ابتدا از آمدن سرباز می‌زند ولی با اصرار مصطفی و یادآوری سفارش پدرش در مورد شبهای بمباران، هر طوری شده، او را به منزل می‌برد. حین صرف سحری، ناگاه هواپیماهای عراق بر شهر ظاهر شد و مناطقی را بمباران می‌کنند. پس از بازگشت بی‌بی به منزل متوجه می‌شود که خانه‌ی او در اثر بمباران از بین رفته و او از خطر نجات یافته است.

داستان دیگر در رابطه با جنگ نیست.

آنها از آتش نمی‌ترسند

شهرام شفیعی. - تهران: قدیانی، کتابهای بنفشه، واحد کودکان و نوجوانان، (چاپ دوم): ۶۴.۱۳۷۳ ص.

طراح روی جلد: ابراهیم حقیقی.

شمارگان: ۱۱۰۰۰ نسخه.

مندرجات: کلاغو؛ آنها از آتش نمی‌ترسند؛ پیرمرد و مرغابی.

از بین سه داستان این کتاب، داستان «پیرمرد و مرغابی» در ارتباط با خانواده‌ی رزمندگان جاویدالاثر نوشته شده است. این داستان، ماجرای پیرمردی است که فرزند او به جبهه رفته و مفقودالاثر شده است و او به تصور این که پسرش زنده است، به خانه‌ی همسایه می‌رود و با پسری روبه‌رو می‌شود که مشغول بازی با بچه مرغابی در حوض آب است، صحبتهایی بین آنها رد و بدل می‌شود که در نهایت به آشنایی پسر با پیرمرد منجر می‌گردد.

آوای پرستوها

نویسنده علی‌اکبر والایی؛ ویراستار مینو کریم‌زاده. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۴۸.۱۳۸۰ ص.

عنوان دیگر: آوای پرستوها (مجموعه داستان جنگ).

گروه سنی «ه».

شمارگان: ۱۵۰۰۰ نسخه.

مندرجات: آوای پرستوها؛ کمپ شماره ده؛ دست غیب؛ گفتند بنویس.

در «آوای پرستوها»، داستانی از رفتار خوب ایرانی‌ها با اسیران و رفتار خشونت‌بار بعثی‌ها با اسیران ایرانی، شورش نیروهای عراقی، درگیری آنها و پناهنده شدن نیروهای بازمانده با دو بسیجی به جبهه‌ی ایران است. «کمپ شماره ده» داستان یک اسیر ایرانی است که یک اسلحه‌ی کمری پیدا کرده، مخفی می‌کند. گم شدن سلاح عراقی منجر به تجسس و آزار اسیران ایرانی می‌شود. سرانجام آن اسیر خود را معرفی می‌کند و به زندان مرکزی بغداد فرستاده می‌شود و دیگران رهایی می‌یابند. «دست غیب» حکایت رهایی از مرگ رزمنده‌ی مجروحی است که تیر خلاص می‌خورد ولی زنده می‌ماند و «گفتید بنویس»، نامه‌ی شاگردی به معلم شهیدش است که بدون شناساندن خود، از نظر معیشتی، به دانش‌آموز کمک می‌کرده است.

[صفحه ۱۱۴۷]

از زینب برایم بنویسید، مجموعه داستان برای نوجوانان

رضا شیرازی. - تهران: پیام آزادی، ۱۳۶۲. [۴۸] ص.

گروه سنی: «د».

این کتاب، مجموعه‌ی سه قصه از «رضا شیرازی» است. قصه‌ی اول، شرح زندگی کودکی است که پدرش در اثر بمب‌گذاری ضد انقلابیون به شهادت رسیده است و خواهرش با یک پاسدار جانباز که دو پایش را در جبهه از دست داده است، ازدواج می‌کند. او می‌خواهد مانند شوهر خواهرش یک پاسدار شود. قصه‌ی دوم، در مورد شخصی است که برای کسب پول، هر کاری انجام می‌دهد. پس از شنیدن مصاحبه‌ی یک گزارشگر با آوارگان جنگی، جرقه‌ای در ذهن او زده می‌شود و تغییری در وی رخ می‌دهد. سومین قصه، زندگی خانواده‌ای از آوارگان آبادان را بیان می‌کند. دو برادر در جنگ مفقودالاثر شده، هیچ خبری از آنها در دست نیست. پدر و مادر در بمباران شهید شده‌اند. زینب، دختر یازده ساله‌ی تیز هوشی است که نابینا شده است و برادر سیزده ساله‌اش (که از دو پا آسیب دیده است) از او مراقبت می‌کند. روزهای عاشورا بر این دختر تأثیر می‌گذارد؛ چگونگی این تأثیر در داستان بیان شده است. در صفحات آخر کتاب، کلمات قصار از حضرت امام صادق علیه‌السلام، با خطی خوش نوشته شده است.

از میان آتش

احمد عربلو. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات هنر و مقاومت، (چاپ اول): ۴۷.۱۳۷۳ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ واحد کودک و نوجوان: حکایت‌های جنگ؛ ۱).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Through the Fire

مندرجات: حکایتهای: لحظه‌های فریاد، از میان آتش، رعدی به جان دشمن؛ که براساس خاطرات رزمندگان دلاور: غلامعلی افضلی آرام، عیسی‌وند و حمیدرضا نریمانی بازآفرینی شده‌اند.

کتاب، مجموعه‌ی سه داستان است.

«لحظه‌های فریاد»: چهار سرباز ایرانی یک تانک عراقی را به غنیمت گرفته ولی بین نیروهای عراقی به دام افتاده‌اند. در جریان درگیری، یکی از رزمنده‌ها، شهید و رزمنده‌ی دیگری مجروح می‌شود. با رسیدن نیروهای ایرانی، آنها نجات پیدا می‌کنند.

«از میان آتش»: ده رزمنده برای عملیات شناسایی به اطراف کارخانه‌ی شیر پاستوریزه‌ی آبادان می‌روند و متوجه می‌شوند که

عراقی‌ها در حال تبـدیل آنجا به انبار مهمات هسـتند. طی عملیاتی که از داخل کارخانه انجام می گیرد، مهمات و چند تانک دشـمن نابود می‌شوند و عراقی‌ها فرار می کنند.

«رعـدی به جـان دشـمن»: در هوایی طوفـانی دسـته‌ای رزمنـده برای شـناسایی به سـنگرهای عراقی نزدیک می‌شونـد. یک تیربارچی عراقی آنهـا را می‌بینـد ولی قبـل از این که شـلیک کنـد، صـاعقه او را از بین می‌برد. بیسـیم دسـته از کـار افتـاده است و لـذا هنگـام برگشت، نیروهـای خودی آنها را زیر آتش می گیرنـد. گرازی روی مین می‌رود و نیروهای عراقی مشـخص می‌شونـد و از دو طرف زیر آتش نیروهای ایرانی قرار می گیرند و نابود می‌شوند.

اسب و شمشیر (برای نوجوانان)

مهدی رضا بدلی. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات؛ نشر جوان، (چاپ اول)؛ ۶۳.۱۳۶۹ ص.

عنوان روی جلد: اسب و شمشیر، مجموعه داستان برای نوجوانان.

شمارگان: ۱۱۰۰۰ نسخه.

مندرجات: اسب و شمشیر؛ امانت؛ «... فول».

کتاب حاضر شامل سه داستان کوتاه است که از بین آنها فقط داستان «اسب و شمشیر» در ارتباط با دفاع

[صفحه ۱۱۴۸]

مقدس است. این داستان شامل شش نامه است که نامه‌ی آخر ناتمام باقی مانده است. این نامه‌ها را شاگردان یک مدرسه برای معلم خود، که در جبهه است، نوشـته‌اند. آنهـا ضـمن درخواست نامه از معلم خویش و درخواست بیان رویـدادهای جبهه، به یاد روزهای خوش در کلاس و مسجد محل و تابستان پر ماجرایی که با هم داشته‌اند، با او گفتگو می کنند. نامه‌ی نیمه تمام آخر، خبر از شهادت معلم می‌دهد.

اسلحه‌ی زهرا و چند داستان دیگر

علی آقاغفار، محسن پرویز. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۷۸.۱۳۶۸ ص.: مصور: نقاشی.

این کتـاب حـاوی شـش داسـتان است که هر یک به نوعی بیانگر حماسه دلاوری‌های رزمنـدگان اسـلام در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل هستند. در اولین داستان، «اسلحه‌ی زهرا»، رزمنده‌ای به مدرسه‌ی دخترانه‌ای دعوت می‌شود. وی خاطراتی از جبهه بیان می کند. یکی از خاطرات وی این است که دوست او با یک قوطی که دختری همراه چنـد گردو برای رزمندگان فرسـتاده بود، برای حمله به سمت دشـمن می‌رود و قوطی را به داخل سـنگر عراقی‌ها می‌انـدازد و شـعار «الله اکبر، خمینی رهبر» سـر می‌دهد. سه افسـر عراقی از سنگر بیرون آمـده، روی زمین دراز می‌کشـند، آنها منتظر انفجار هسـتند. رزمنده بعد از اسـیر کردن عراقی‌ها، قوطی را بر می‌دارد و عراقی‌هـا از این موضوع خیلی نـاراحت می‌شونـد. داسـتان رزمنـده در اینجـا پایـان می‌یابـد. زهرا در گوشه‌ای از صف دانش‌آموزان لبخند می‌زند. چون خود او فرستنده‌ی این قوطی و گردوها بوده است.

اگر ستاره‌ها بروند: سه داستان

رضا شیرازی. - تهران: پیام آزادی، (چاپ ششم): ۱۳۶۷.

۴۶ ص. - (همگام با جنگ، ۳).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مندرجات: اگر ستاره‌ها بروند؛ معجزه؛ جاده خاکی.

این کتاب مجموعه سه داستان برای نوجوانان است. در داستان «اگر ستاره‌ها بروند»، معلم تعلیمات دینی مدرسه در جنگ شهید می‌شود و یکی از معلمها، آخرین وصیتهای او را برای بچه‌ها تعریف می‌کند و آنها بغض‌آلود، گریه‌کنان و تکبیر گویان به کلاس می‌روند. معلم کلاس می‌گوید: بچه‌ها من باید بروم و وقتی از او می‌پرسند کجا؟ می‌گوید جبهه! در داستان «معجزه» در عملیاتی سی نفره، فرمانده گروهان و یازده نفر در همان لحظات اولیه شهید می‌شوند. همه تشنه هستند. افرادی به جستجوی آب می‌روند، و فقط یک نفر بر می‌گردد. بعثی‌ها حمله می‌کنند و با مقاومت رزمندگان، چرخبال‌های بعثی جرأت نمی‌کنند نزدیک شوند. یکی از چرخبال‌ها به که می‌خورد و... چشمه‌ای می‌جوشد و همه نجات پیدا می‌کنند. در «جاده‌ی خاکی» طلبه‌ای روحانی برای مأموریت تبلیغاتی به جبهه غرب اعزام می‌شود. در راه مهاجمان حمله می‌کنند و طلبه را مورد ضرب و شتم قرار می‌دهند و به او شلیکک کرده، فرار می‌کنند. بعد از این واقعه، یکی از مسافرین با کارد گلوی او را می‌برد و او در حال احتضار، عکس امام را از جیبش در می‌آورد.

اگر همه شیشه‌ای بودیم: مجموعه داستان نوجوانان

به اهتمام مجید کوهکن، نقاش مژگان کامرانزاده. - شیراز: کنگره سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس، ۷۲.۱۳۷۹ ص.: مصور.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

[صفحه ۱۱۴۹]

در این مجموعه، خاطرات پنج تن از شهدای استان فارس، در قالب داستان کوتاه برای نوجوانان به تصویر کشیده شده است. «اگر همه شیشه‌ای بودیم» (نخستین داستان) سرگذشت خانواده‌ای جنگزده است که پس از بمباران روستا و شهید شدن دختر کوچک خانواده، آواره‌ی شهر دیگری می‌شوند. آنان پس از چند روز سرگردانی و تحمل مشقت و گرسنگی، با مرد نیکوکاری روبه‌رو می‌شوند که آنها را به خانه‌ی کوچک و محقر خود می‌برد و از آنها می‌خواهد بدون پرداخت کرایه در آنجا بمانند.

ایرج خسته است

داوود امیریان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، واحد کودک و نوجوان، (چاپ دوم): ۹۶.۱۳۷۳ ص.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Iraj is Tired

مندرجات: ایرج خسته است؛ اژدها؛ سگ‌های لاشه‌خوار؛ می‌مانم؛ پیشی و قیس بن اکبر سیاه؛ پرواز. قهرمان داستان‌های این کتاب «ایرج» است. او نوجوانی است که به جبهه رفته و با کارهایش باعث سرگرمی یا ناراحتی و گاهی، رهایی همرزمان از موقعیت‌های ناراحت کننده‌ای می‌شود که در آن قرار گرفته‌اند. «ایرج خسته است» حکایت خسته شدن ایرج طی عملیات و ارسال پیامی است که باعث آگاهی همرزمان وی از وجود میدان مین می‌شود. «اژدها» داستان دیدن آفتاب‌پرستی است که از دریچه‌ی دوربین اسلحه‌ی سیمونوف آن را اژدها می‌پندارد. «سگهای لاشه‌خوار» حکایت کشته شدن یک منافق به دست ایرج و کشته شدن دوست منافق در

میدان مین و پاره پاره شدن جسد وی توسط سگ‌هاست. دیگر داستان‌ها نیز در ضمن بازگو کردن حال و هوای جبهه، وقایعی سرگرم کننده و در عین حال، جدی را بازگو می‌کنند.

ای کاش همه مثل پدرم بودند

محمدحسین عباسپور تمیجانی. – تهران: آشنایی، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۸۴ ص.: مصور (رنگی).

طراح روی جلد: ملیکا سعید.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

مندرجات: خانه خود را دوباره می‌سازیم؛ روزهای سخت جنگ؛ زندگی با بمب‌ها و موشک‌ها؛ ای کاش همه مثل پدرم بودند.

«خانه‌ی خود را دوباره می‌سازیم» پدر و پسر جنگ‌زده‌ای از آبادان، پس از ورود به شهر و مشاهده‌ی ویرانی‌ها و رؤیت خانه‌ی ویران شده‌ی خود، تصمیم می‌گیرند که در اولین فرصت، دوباره آن را بسازند. «روزهای سخت جنگ» داستان خانواده‌ی یک کارمند است و بمباران شهرها. روزی، هنگامی که همه‌ی خانواده‌ی در منزل هستند، هواپیمای دشمن منزل دایی را بمباران می‌کند و در اثر جراحت زن دایی و ویرانی منزل، خانواده‌ی دایی مجبور به اقامت موقت در منزل آنها می‌شوند. «زندگی با بمبها و موشکها» داستانی است از موشکباران شهرها و شرح حال عده‌ای که تلاش می‌کردند به شهرهای دیگر بروند تا در امان باشند و وصف بسیاری از مردم که جنگ را تحمل می‌کنند و همچنان به شعارهای خویش پای‌بند هستند. «ای کاش همه مثل پدرم بودند» داستان پسری است که همیشه در پی یافتن جوابی برای پرسشهای خود است و پدرش که معلمی درستکار است، به سؤالات او پاسخ می‌دهد. او به بسیاری از جنگهای دنیا، از جمله جنگ ایران و عراق و دوران موشکباران فکر می‌کند و علت آن را جویا می‌شود و به وجود پدر صادق خود افتخار می‌کند.

[صفحه ۱۱۵۰]

بوی عطر نماز: قصه‌های زندگی امام خمینی، برای کودکان و نوجوانان

باز نوشته محمد ناصری. – تهران: کتابهای قاصدک،۱۳۷۶. ۵۲، [۲]: عکس.

واژه‌نامه: ص. ۵۴ – ۵۳.

شمارگان: ۲۰۰۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه دوازده داستان است که از بین آنها سه داستان در ارتباط با جنگ است که عبارتند از: «بوی بهار»، داستانی در مورد رزمنده‌ای به نام علی‌رضا آقاخانی است که برادرش شهید شده است. وی در هنگام عملیات فاو برای امام نامه می‌نویسد و در خواست عبای امام را می‌کند. امام نیز سجاده‌ای به او می‌دهد و برای او و رزمندگان اسلام دعا می‌کند. «آرامش عجیب»، در مورد نوه‌ی امام است که باردار بود و با وجود آگاهی از این که دشمن تهران را تهدید به بمباران کرده است، به نماز جمعه می‌رود. آقای خامنه‌ای در خطبه‌های نماز مسائل مهم جنگ را مطرح می‌کنند. ناگهان بمبی در صف‌های نمازگزاران منفجر شده، عده‌ای از مردم قطعه قطعه می‌شوند. امام از این کار نوه‌ی خود بسیار راضی و خشنود بوده‌اند. «انتظار تلخ»، داستانی در مورد دویست نفر از طلبه‌های رزمنده است که به دیدار امام می‌روند، ولی دیرتر از موعد و زمانی به جماران می‌رسند امام در حال ادای نماز است. در

این بین که همه از دیـدار امام ناامیـد شده‌اند، ناگهان با امام مواجه می‌شوند. طلبه‌ها بسـیار خوشـحال می‌شوند. امام برای تکمیل این خوشحالی، برای آنها سخنرانی می‌کنند.

پرنده‌ها دوباره اوج می‌گیرند

یوسف قوجق. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۳.

۵۵ ص. - (واحد کودک و نوجوان، دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ حکایتهای جنگ: ۴).

طراح روی جلد: صابر عباسپور.

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

مندرجات: پرنده‌ها دوباره اوج می‌گیرند؛ هدیه‌ی خدا؛ بچه‌ها هم سربازند؛ من هم می‌مانم؛ پیک.

در «پرنـده‌ها دوبـاره اوج می‌گیرنـد» جوان ترکمنی در راه عزیمت به جبهه تماشـاگر منـاظر زیبـایی است که او را به یاد موطن خود می‌انـدازد. دسته‌ای قو در آسـمان دیـده می‌شوند و لحظه‌ای بعد ضد هوایی‌های عراقی قوها را تلف می‌کنند. «هدیه‌ی خدا» داسـتان رزمندگانی است که طی عملیاتی، منطقه‌ای را آزاد کرده‌اند. عراقی‌ها اقدام به ضد حمله می‌کنند. مهمات رو به اتمام است. کریم با ترفند خاصـی کامیون مهمات عراقی‌ها را می‌رباید و به نیروهای خودی می‌رساند. در «بچه‌ها هم سـربازند» دو نوجوان خرمشهری، با برداشـتن یک قبضه آر پی جی - که کار با آن را نمی‌داننـد - به مقابله با تانک‌ها می‌روند. ولی سـرانجام با پرتاب کوکتل مولوتف چنـد تانک عراقی را منهـدم می‌کننـد. در «من هم می‌مانم» یک پیرمرد خرمشـهری برای مقاومت در خرمشـهر می‌ماند و در داسـتان «پیک» گروهی رزمنده در یک عملیات عراقی‌ها را غافلگیر می‌کنند ولی تنها افراد یک سنگر مقاومت می‌کند. منصور، پیک جبهه، با استفاده از کوچکی جثه‌اش به سراغ آن‌ها رفته، عراقی‌ها را اسیر می‌کند و می‌آورد.

پشت چراغ قرمز

مهرداد غفارزاده؛ نقاشی از: اکبر نیکان‌پور. - تهران: نشر رویش، ۱۳۶۸.

۶۴ ص.: مصور. - (ادبیات نوجوانان، داستان).

گروه سنی: ج، د.

مندرجات: خانه‌ی گلی؛ پشت چراغ قرمز؛ شبی پر ستاره؛ شیری.

[صفحه ۱۱۵۱]

از میان چهار داسـتان کوتاه این کتاب داستان اول با نام «خانه‌ی گلی» در ارتباط با جنگ و بخصوص جنگ شهرها است. دخترکی، از آوارگـان جنـگ تحمیلی، سـرگرم سـاختن خانه‌ای گلی با گل‌های کوچه است، و همسایه آن‌ها، که نگران حمله موشـکی عراق است، بـا او به خشونت رفتار می‌کنـد. همسایه شدیـدا تحت تأثیر بمباران‌ها قرار گرفته است و می‌ترسـد. کودک با بی‌اعتنایی خاص خود، در حـالی که هر لحظه انتظـار حمله‌ی دشـمن را دارد، در محلی که فکر می‌کنـد امن است، به سـاختن خانه‌ی گلی خود ادامه می‌دهـد، با تمام شـدن ساخت خانه، او که اطمینان دارد خانه‌ی گلی‌اش از بمباران صـدمه‌ای نمی‌بینـد، شاهـد خراب شـدن خانه‌اش توسط همسایه‌ی ترسو می‌شود.

سایر داستان‌های این مجموعه با جنگ نیستند.

پنجشنبه، مجموعه داستان

محمد نوری‌زاد. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، نشر قرن، ۵۳.۱۳۶۹ ص.
مندرجات: داداش کوچولوی من، پنجشنبه، نخلستان تشنه.
داستان پنج‌شنبه در ارتباط با جنگ تحمیلی نیست.
«داداش کوچولوی من» داستان قدیر و مرتضی - دو کودک آبادانی - است که پدر و دو خواهر خود را از دست داده و به بندرعباس آمده‌اند و در برقراری ارتباط با کودکان دیگر مشکل دارند. قدیر دلبسته‌ی سه چرخه‌ی جا مانده‌اش در آبادان است. بچه‌ها آن‌ها را به بازی دعوت می‌کنند. قدیر مایل نیست اما مرتضی او را با وعده‌ی سه چرخه‌ی خودش به بازی ترغیب می‌کند.
«نخلستان تشنه» داستان قدیر و قاسم است که بر اثر حملات عراقی‌ها همه‌ی اقوام خود را - به جز بابا بزرگ - از دست داده‌اند. قدیر کوچک‌تر و ترسوتر است. آن‌ها در زیر گلوله باران مانده‌اند و مقاومت می‌کنند. در نخلستان بابا بزرگ و آن‌ها از هم جدا می‌شوند و بابابزرگ به دام عراقی‌ها می‌افتد. قاسم که طاقت دیدن کتک خوردن بابابزرگ را ندارد، با تبرش به عراقی‌ها حمله می‌کند و یکی از آن‌ها را می‌کشد و خود نیز به شهادت می‌رسد. عراقی‌ها بابابزرگ را اسیر می‌کنند. چهار سال بعد، وقتی بابابزرگ بر می‌گردد قدیر بی‌سیم‌چی شده است.

پوتین‌های گشاد (مجموعه داستان - نوجوانان)

مهدی حجوانی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۵۵.۱۳۶۶ ص. - (قاسم و قصه‌هایش، ادبیات نوجوانان؛ ۲۰).
طراح روی جلد: مصطفی گودرزی.
مندرجات: دشمن آن بالا در انتظار است؛ پوتین‌های گشاد؛ یادگاری.
راوی داستان‌های این کتاب قاسم است. در داستان اول، «دشمن آن در انتظار است»، بچه‌های دو محله در جنوب مهرآباد مسابقه‌ی فوتبال داده‌اند و بر اثر اختلاف در نتیجه‌ی بازی، با هم دشمن شده‌اند. آنها در فکر گرفتن انتقام هستند که هواپیماهای عراقی محله و فرودگاه را بمباران می‌کنند. در اثر این اتفاق، کدورتها از بین رفته، محبت جای آن را می‌گیرد. داستان دوم «پوتین‌های گشاد» شرح ماجرای اشتیاق قاسم و دوستانش برای رفتن به جبهه است و تجربه‌ای که با نگهبانی شبانه در مسجد به دست می‌آورند. داستان سوم «یادگاری» شرح گردآوری هدایا برای جبهه است؛ هدیه‌ی خلیل از همه‌ی هدایا گرانبهاتر و عزیزتر و نشان دهنده‌ی ایثار و فداکاری اوست. مادر و خواهر خلیل در بمباران آبادان شهید شده‌اند.

[صفحه ۱۱۵۲]

پوتین‌های واکس خورده

نویسنده علی‌اصغر جعفریان؛ نقاش حبیب‌الله علیان. - نشر کوثر، (چاپ اول): ۶۹.۱۳۷۸ ص. - (مجموعه آثار و ارزشهای دفاع مقدس، ادبیات کودک و نوجوان).
مندرجات: پاکسازی؛ پل؛ قله شیخ چوپان؛ فرشته‌های زمینی؛ آینه‌ای میان شن؛ پسرک تنها؛ اصغر تدارکاتی؛ تیربار؛ اسیر ناخوانده؛؛ پوتین‌های واکس خورده.

کتـاب، حـاوی ده داسـتان کوتـاه برای کودکـان و نوجوانـان است. نـام و ماجرای داسـتان‌ها، به ترتیب، عبارت است از: «پاکسازی»: رزمنده‌ای که یک عضو گروهک کومله را غافلگیر کرده، بدون اسـلحه او را تسـلیم می‌کند؛ «پل»: طرح انهدام پلی در درون خاک عراق، که منفجر نمی‌شود و...؛ «قله‌ی شـیخ چوپـان» غافـل شـدن رزمنـده چهارده ساله‌ای از یاد خـدا بر اثر سـرما و وفادار مانن او به عهـدی که بسـته بود؛ «فرشـته‌های زمینی»: نفوذ دو بسـیجی با نارنجک به عمق خطوط دشـمن و نابود کردن ادوات و تانکهای آنها؛ «آیینه‌ای میان شن»: تراشـیدن موی سـر یک رزمنده به صورتی که باعث دلخوری او می‌شود و...؛ «پسرک تنها»: ناراحتی پسری که به سـبب کوچکی جثه و کم سن بودن به جبهه اعزام نشـد؛ «تیربار»: رزمنـده‌ای که او را به عملیات نمی‌بردند، ولی هنگام عملیات با رشادت سـنگر تیربار دشـمن را نابود کرد؛ «پوتینهای واکس خورده» رزمنـده‌ای ناشـناس که پوتینهای رزمنـدگان را واکس می‌زد و پس از شهادت شناسایی شد.

تا ماه کامل شود، بر اساس خاطراتی از سردار سرلشکر پاسدار شهید حسن باقری (غلامحسین افشردی)

سمیرا اصلانپور. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، ۱۳۷۷.

۹۰ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان تهران: ۱؛ داستان نوجوانان: ۵).

کتـاب حاضـر در دو بخش تنظیـم شـده اسـت: بخش اول، داسـتان‌هایی براسـاس خـاطراتی اسـت کـه بـه دوران کـودکی و دوران ستم‌شـاهی بـاز می‌گردد و بخش دیگر مربوط به دوران حضور شـهید در جبهه است. این مجموعه حاوی هفت داسـتان است که «تا ماه کامل شود» و «خیابانهای تاریک» مربوط به دوران کودکی شهید و بقیه در ارتباط با دفاع مقدس می‌باشند. در «سفری به مشهد» چنین نوشـته شـده است: غلامحسـین افشـردی در سـفری به مشـهد از امام رضا (ع) می‌خواهـد تا به فیض شـهادت نایل شود. پس از بازگشت ازسـفر مادرش از او می‌خواهـد تا چنـد روزی پیش او بمانـد، ولی غلامحسین قبول نمی‌کنـد و با دیـدن مناظری از دزفول منقلب می‌شـود و بـه جبهه می‌رود. در منطقه‌ی فکه حسـین در سـنگر سـرگرم بررسـی نقشه‌هـاست که یکی از دوسـتانش به سـنگر می‌آید. حسـین او را برای گرفتن مختصات بیرون می‌فرستد. هنوز چند قدمی از سنگر دور نشده است که صدای انفجار بلند می‌شود و حسین به آرزویش - یعنی شهادت - می‌رسد.

تفنگ چوبی

به کوشش حسین حداد. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت (چاپ اول): ۱۳۷۵.

[۱۰۴] ص. - (واحـد کودک و نوجوان دفتر ادبیـات و هنر مقـاومت) (مجموعه آثار جنگ کودکان و نوجوانان؛ مجموعه قصه: دفتر سوم).

طراح روی جلد: امیر نساجی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Wooden Rifle

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی سیزده قصه در مورد دفاع مقدس است که توسط خود کودکان و نوجوانان برای کودکان و

[صفحه ۱۱۵۳]

نوجوانـان نوشـته شـده است. موضوع داسـتان‌ها به قرار زیر است: «بمبـاران شـهرها و روسـتاها، انتظـار بازگشت رزمنـده‌ای از جبهه،

موشکباران شهرها، مجروحان جنگ، مبارزه و انتظار برای پیروزی و نجات، امدادهای حضرت امام زمان (عج) به رزمندگان در جبهه، امدادهای غیبی در جبهه، شهادت افراد بی‌گناه در اثر تجاوز دشمن در روزهای اولیه‌ی جنگ، کمک به جبهه‌های جنگ، تلاش زنان برای تأمین زندگی در نبود همسران رزمنده‌شان، کمک جهادگران به مردم جهت یاری رساندن به خانواده‌ی رزمندگان، آموزش استفاده از سلاحهای سنگین به بسیجی‌ها برای شرکت در رزم، اسیر کردن یک آمریکایی در خلیج فارس پس از سقوط بالگرد وی».

جای شما خالی

نوشته محمدرضا کاتب؛ نقاشی از مهدی کریمخانی. - تهران: امیرکبیر، کتابهای شکوفه، (چاپ اول): ۴۳.۱۳۶۸ ص.: مصور (رنگی).

گروه سنی «د».

شمارگان: ۱۱۰۰۰ نسخه.

کتاب «جای شما خالی» مجموعه سه داستان است. در داستان «جای شما خالی»، قاسم در جبهه مجروح می‌شود، ولی از ترس ناراحت شدن خانواده، با آنها تماس نمی‌گیرد. سرانجام با ترفندهایی به پدر می‌گوید. پدر نیز به نحوی جریان را به مادر می‌گوید و مادر از این که پسرش زنده است، خدا را شکر می‌کند. «مرخصی»، ماجرای رزمنده‌ای است که برای یک مرخصی پانزده روزه می‌آید. ولی خانواده با بازگشت او به جبهه مخالف هستند. به این سبب، وی برای بازگشت به جبهه، به طرز خنده‌داری، از خانه فرار می‌کند و به پادگان و سپس به راه آهن می‌رود و خوشحال است که خانواده‌اش برای بازگرداندن وی نیامده‌اند. ولی در ایستگاه می‌بیند که همه‌ی خانواده برای بدرقه‌ی او آمده‌اند. «عبدالله آهنگر» داستان رزمنده‌ای به همین نام است که در جبهه مفقودالاثر شده است. وی بسیار شوخ بود و دوستانش از دست او آرامش نداشتند. سرانجام شبی دوستانش تصمیم به تلافی می‌گیرند. وی را در میان تپه‌ها دستگیر کرده، طناب پیچ می‌کنند. ولی صبح آن شب متوجه می‌شوند که فرد دستگیر شده عبدالله آهنگر نیست بلکه یکی از فرماندهان عراقی است.

جشن گندم، مجموعه داستان

ابراهیم حسن بیگی، ویراستار: داوود غفارزادگان. - تهران: برگ، ۷۱.۱۳۶۸ ص.

طراح روی جلد: مجید قادری.

بالای عنوان: مجموعه چهار قصه پیوسته برای نوجوانان.

مندرجات: جشن گندم؛ قلاب‌گیر؛ اسب سفید خالدار؛ سوارکار.

این داستان، در حقیقت مجموعه‌ی چهار قصه‌ی پیوسته است که در ترکمن صحرا می‌گذرد. این داستان‌ها درباره‌ی «قلیچ» و دوستش «عراز» و آن کسی است که بیشتر، به او حسودی می‌کند؛ یعنی «آنه قلی». آنه قلی برادر بزرگتر قلیچ است و در موارد مختلف در کارهای او دخالت می‌کند تا این که آنه قلی داوطلب رفتن به جبهه می‌شود و قرار می‌شود قلیچ به جای او سوار بر اسب سفید خالدار در مسابقه شرکت کند. پدر عراز بیمار می‌شود و در نتیجه، قلیچ نمی‌تواند در جشن گندم شرکت کند و نزد عراز می‌ماند و برای مسابقه آماده می‌شود. خبر می‌رسد که امان گلدی شهید شده است. آنه قلی عازم جبهه می‌شود و قلیچ و بچه‌های سپاه او را بدرقه می‌کنند. قلیچ در حال نگاه به برادر، خود را مجسم می‌کند که سربندی با جمله‌ی «الله اکبر» بر سر بسته و نوجوانی رزمنده است که سوار بر اسب سفید خالدارش در مسابقه برنده شده است.

[صفحه ۱۱۵۴]

چشمه مهتاب، قصه‌های زندگی امام خمینی

باز نوشته علی‌اصغر جعفریان؛ تصویرگر: فریده شهبازی؛ تحقیق: امیررضا ستوده. - تهران: نشر پنجره، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۴۸ ص.: مصور. - (قصه‌های آفتاب؛ ۶).

این کتاب مجموعه‌ی بیست خاطره از زندگی حضرت امام است که از بین آنها، «فرشته‌های آسمانی» مربوط به ملاقات فرمانده‌ی جوان لشکر محمد رسول الله با حضرت امام (ره) است که در پایان خاطره‌اش می‌گوید که امام فرمودند: «این بسیجی‌ها همان ملائک خداوند هستند». در خاطره‌ی دیگری (قاب روی دیوار)، مادر شهیدی که آرزوی دیدار امام را دارد، در نامه‌ای برای امام از شهادت پسرش می‌نویسد و قاب عکس او را برای امام می‌فرستد و امام در پاسخ نامه‌ی او، خود مرقومه‌ای برایش ارسال می‌دارند. خاطره‌ای به نام «کنار ایوان» نشان دهنده‌ی ارزش و منزلتی است که حضرت امام راحل (ره) برای فرزندان شهدا قائل بودند. خاطرات دیگر در ارتباط با دفاع مقدس نیستند.

خاکسترهای سوزان

رنجبر گل‌محمدی. - مؤسسه نشر فرهنگی و تحقیقاتی پیام نینوا، (چاپ اول): ۱۳۷۰.

۷۹ ص. - (حماسه مقاومت؛ ۲).

بالای عنوان: ادبیات جوانان.

این کتاب، مجموعه‌ی نه داستان است. «نبرد اورامانات»، داستان دو نوجوان بسیجی روستایی است که با اطلاع از مین‌گذاری جاده توسط ضد انقلاب اقدام به پاکسازی جاده می‌کنند. «نبرد راخون»: حکایت بحث نوجوانی است با نویسنده. «نبرد قوش سلطان»: ضد انقلاب به بلندیهای قوش سلطان حمله می‌کند و عراقی‌ها نیز از آنها حمایت می‌کنند؛ در آخرین لحظات بالگردهای هوانیروز می‌رسند و آنها نجات پیدا می‌کنند. «نبرد یاصوق»: گردان مسلم از تکاب حرکت می‌کند ولی گروهکها جاده را مین‌گذاری کرده‌اند؛ تخریبچی‌ها، میدان مین را پاکسازی می‌کنند و گردان، بالاخره به یاصوق می‌رسد. داستان‌های دیگر عبارتند از: «نبرد شیخ دو، چهل دخترون، خاکسترهای سوزان، همراه با زینب و گل سرخ در غربت».

خبر، مجموعه هشت داستان برای نوجوانان

نوشته همایون فلاح. - تهران: نشر نی، (چاپ چهارم): ۸۴.۱۳۷۲ ص.: مصور. - (ادبیات کودکان و نوجوانان).

طرح‌های متن و روی جلد: منوچهر منصور دهقان.

گروه سنی د.

مندرجات: مسافر؛ از کار افتاده؛ خبر؛ نذر؛ خنده بچه‌ها؛ کیف؛ امامزاده؛ تصادف.

کتاب، شامل هشت داستان برای کودکان و نوجوانان است که از میان آنها، دو داستان در مورد دفاع مقدس است: «خبر و نذر». در داستان «نذر»، پیرزنی با صورت پرچین و چروک و چشمان کم فروغ، دو پسر دارد که هر دو در جبهه هستند. شوهرش سالها پیش فوت کرده است. او هر روز می‌آید و بیست تومان به صندوق کمک به جبهه می‌اندازد و می‌رود. یکی از مسؤولان صندوق متوجه

وضع رقت بـار کفشـهای پیرزن می‌شود. روزی یـک جفت گـالش می‌خرد و به خـانه‌ی پیرزن می‌رود. کوبه را به صـدا در می‌آورد ولی جوابی نمی‌شنود. در نیمه باز است. وارد می‌شود. خانه‌ی کوچک و محقری است که در وسط حیاط آن حوض کوچکی دیده می‌شود. می‌رود تا به اتاق پیرزن می‌رسـد. در می‌زند و داخل می‌شود. اتاق تاریک است. چراغ را روشن می کند و با جنازه‌ی پیرزن روبرو می‌شود که در دسـتش یک بیست تومانی کهنه و مچاله شده است. بیست تومانی را بر می‌دارد و به طرف مسجد براه می‌افتد. آخر پیرزن نذر دارد.

[صفحه ۱۱۵۵]

خداحافظ، پدر

ناصر نادری، نقاشی از پرویز اقبالی، علی خدایی. - تهران: کیهان، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۱۶ ص.: مصور. - (ادبیات کودک و نوجوان: قصه‌ی سال‌های جنگ؛ ۱).

مندرجات: صدای ترسناک: پادگان؛ خداحافظی با پدر؛ جاسم؛ عروسک خیس؛ نامه پدر؛ صدای پای پیروزی.

«خـداحافظ پـدر»، مجموعه داسـتان به هم پیوسـته‌ای است که در هفت قسـمت کوتاه نوشـته شـده است. قسـمت اول، با نام «صـدای ترسـناک»، اولین روز شـروع جنـگ را تشـریح می کنـد که چگونه پس از بمبـاران فرودگـاه، با اعلام گوینـده، اخبار آغاز جنگ به اطلاع مردم می‌رسد. قسمت دوم (پادگان) تصمیم پدر علی برای رفتن به پادگان و پیوستن به بسیجی‌ها را نشان می‌دهد. بخش سوم (خـداحافظی بـا پـدر) شـرح اعزام او به جبهه و چگونگی خـداحافظی علی، خواهر کوچکش زهرا، مـادر، مادربزرگ و پـدربزرگ است. بخش چهارم (جاسم) ماجرای آمدن همکلاسی جدیدی به نام جاسم (از مهاجران جنگی) به کلاس علی و دوستی آنها با هم می‌باشـد. «عروسک خیس» دعوای کودکانه‌ی علی و زهرا است که پـدربزرگ، بچه‌ها را متوجه‌ی بدیهای آن می کند. «نامه‌ی پدر» آمـدن نامه‌ای از پدر را می گوید که در آن خبر از پیروزی‌های رزمندگان اسـلام داده است و بالاخره «صدای پای پیروزی» رسـیدن خبر آزاد شدن خرمشهر به گوش بچه‌های مدرسه را بیان می‌کند که آن روز با پخش شکلات و شیرینی و بوق ماشینها به یادماندنی می‌شود.

داستان‌های کوتاه امروز «برای کودکان»

به کوشش میترا بیات. - تهران: موسسه انتشارات بین‌المللی الهدی، (چاپ اول): ۱۳۷۳.

ز، ۲۲۴ ص.: مصور، عکس.

این کتاب شامل شانزده داستان به قلم نویسـندگان داسـتان‌های کودکان است. از بین داستان‌های کتاب، دو داستان زیر در ارتباط با جنـگ تحمیلی هسـتند. «قلـب کـوچکم را به چه کسـی هـدیه کنم» نوشـته نـادر ابراهیمی از زبـان کـودکی است که از روی محبت می‌خواهد قلب کوچکش را به انسانهای خوب هدیه کند و در نهایت تصـمیم می‌گیرد نیمی از آن را به رزمندگان و نیم دیگر را به اشـخاص بد هدیه کند تا شاید آنها هم تغییر کنند و از افراد خوب شوند. «خلبان کوچولو» نوشـته‌ی داوود غفارزادگان است. در این داستان، بهروز پسر کوچکی است که پدر خلبانش شهید شده و اکنون او با هواپیمای کوچک خود در عالم خیال به عراق می‌رود و با افراد مختلفی رو به رو می‌شود و در می‌یابد که هیچ یک از آنها، خود نمی‌خواسته‌اند در جنگ علیه ایران شرکت کنند، ولی آنها را مجبور کرده‌اند. هواپیما با او صحبت می‌کند و همه چیز را شرح می‌دهد. گردآورنده، شرح حال کوتاهی برای هر نویسنده فراهم

آورده و آثار برگزیده‌ی وی را نیز نام برده است.

در سوگ قاصدک، مجموعه قصه

لطیف راشدی. - قم: قدس، ۸۸.۱۳۶۰ ص.

این کتاب برای گروه سنی دوره راهنمایی نوشته شده است.

مندرجات: پویایی در افق‌ها؛ کاروان قدس؛ در سوگ قاصدک؛ بسیجی؛ سه یاور.

کتاب «در سوگ قاصدک» مجموعه‌ی پنج داستان کوتاه است. در «پویایی در افق‌ها»، رزمنده‌ای در اثر اصابت یک خمپاره‌ی عمل نکرده مجروح می‌شود. در بیمارستان، تیم جراحی به سرپرستی دکتر جمشیدی انجام این عمل خطرناک را بر عهده می‌گیرد و پس از ساعتها تلاش، خمپاره را از پای او خارج کرده، سجده‌ی شکر به جا می‌آورد. در «کاروان قدس» نوجوانی می‌خواهد به جبهه برود. مادر مخالف است، اما با استدلال پسر قانع می‌شود. او به جبهه می‌رود و رشادت‌های زیادی به خرج می‌دهد، تا در محاصره‌ی دشمن به شهادت می‌رسد. این خبر مادر را از ایثار

[صفحه ۱۱۵۶]

خود راضی می‌سازد. در «بسیجی»، نوجوانی - که دو برادر خود را در جنگ از دست داده - با خانواده‌اش به اهواز می‌آید. مدتی بعد پدر و مادر و سه خواهر و دو برادر دیگر خود را نیز در بمباران از دست می‌دهد. مدتی بعد تصمیم به انتقام می‌گیرد. لذا به جبهه رفته، با دشمن می‌جنگد و در نهایت خود نیز شهید می‌شود. داستان‌های «در سوگ قاصدک و سه یاور» در ارتباط با جنگ تحمیلی نیستند.

دو کبوتر، دو پنجره، یک پرواز، مجموعه داستان

مهدی شجاعی. - تهران: محراب قلم، (چاپ هشتم): ۹۶.۱۳۷۷ ص.

طراح جلد: محمدرضا سبکرو.

مشاور فنی و هنری: کاظم طلایی.

برای گروه سنی ج، د.

مندرجات: دو کبوتر، دو پنجره، یک پرواز؛ آبی اما به رنگ غروب؛ راز دو آینه؛ آن شب عزیز؛ آرامش قهوه‌ای؛ بغض آینه؛ امضاء.

کتاب حاضر حاوی هفت داستان کوتاه است. در این مجموعه، نویسنده از رزمندگانی سخن می‌گوید که در طول هشت سال دفاع مقدس از خود شهامت، رشادت و استقامت نشان دادند و با عشق به شهادت برای مقابله با دشمن از یکدیگر سبقت گرفتند. به عنوان مثال، در داستان «بغض آینه» مردی که مردم او را سید می‌نامند، یک سال است که به خوزستان آمده است. او در حمله‌های موشکی مردم را دلداری می‌دهد ولی در آخرین موشکباران، همه خانواده‌ی او به شهادت می‌رسند و همه‌ی مردم برای تسلی خاطر سید و تدفین خانواده‌ی او حاضر می‌شوند. سید توضیح می‌دهد که چرا تا آن زمان فقط از مردان می‌خواسته است تا مقاومت کنند. او می‌گوید: تا به حال خانواده‌ی من در امان بودند و مردانگی نبود که زن و بچه‌هایم در امان باشند و زن و بچه‌های مردم را به استقامت دعوت کنم، ولی حالا- می‌گویم مردها، زن‌ها و بچه‌ها مقاومت کنید، نشکنید، خانه‌ی آخرت را استوار کنید که ماندنی ست.

دیدار با دریا: قصه‌های زندگی امام خمینی برای کودکان و نوجوانان

باز نوشته عبدالمجید نجفی؛ تصویرگر فیروزه گل‌محمدی؛ ویراستار شهرام رجب‌زاده. - تهران: نشر پنجره، (چاپ اول)، ۱۳۷۵.
۵۶ ص: مصور. - (قصه‌های آفتاب؛ ۳).
شمارگان: ۱۲۰۰۰ نسخه.

این کتاب حاوی ۲۶ خاطره از حضرت امام خمینی (ره) است که به زبانی ساده و به صورت داستان برای کودکان و نوجوانان بازنویسی شده‌اند. از بین این خاطرات، سه خاطره در ارتباط با جنگ است. «پناهگاه» خاطره‌ای است به نقل از پسر حضرت امام، در این خاطره می‌خوانیم که هنگام بمباران و موشکباران تهران، با این که بارها به امام پیشنهاد می‌کردند به پناهگاه بروند، ایشان می‌فرمودند که تا وقتی همه‌ی مردم در خطر هستند، بگذار موشک به اینجا بخورد (و به پیشانی خود اشاره می‌کردند). «پیروزی‌های بزرگ» مربوط به زمانی است که فرماندهان برای انجام عملیات دچار دو دلی شده بودند و از حضرت امام پاسخ خواستند. آنها پس از راهنمایی و استخاره‌ی حضرت امام (ره)، عملیات فتح المبین را تا پیروزی ادامه دادند. «اشک سپاس» خاطره‌ی مادر شهیدی است که خود را برای زیارت امام به جماران می‌رساند اما موفق به دیدار نمی‌شود. لذا یادداشتی می‌نویسد و برای امام می‌فرستد. امام پس از دیدن یادداشت، می‌گویند که تا وقتی ایشان را نبینند، هیچ کس دیگر را نخواهند پذیرفت.

[صفحه ۱۱۵۷]

دیگر از پرستوها خبری نیست، مجموعه داستان برای نوجوانان

نویسنده: محسن پرویز؛ ویراستار: علی همراه. - تهران: نشر زلال، ۷۶.۱۳۷۱ ص.
مندرجات: تا صبح در باران؛ یاوران حر؛ انتظار؛ در راه بازگشت؛ راهی برای فرار؛ با پرستوهای مهاجر.

در داستان «تا صبح در باران» رزمنده‌ای که یک پایش مصنوعی است، می‌خواهد در عملیات شرکت کند. فرمانده مخالفت می‌کند و او تا صبح زیر باران می‌نشیند و به مجرد شنیدن خبر شهادت فرمانده، عازم خط می‌شود. «یاوران حر» حکایت دانشجویانی است که عمل را بر حرف زدن ترجیح می‌دهند و برای مبارزه با دشمن به جبهه می‌روند. «انتظار» در مورد مادر پیری است که در انتظار بازگشت پسر رزمنده‌اش، هر روز به ایستگاه قطار می‌آید. «در راه بازگشت» داستان رزمنده‌هایی است که برای بازگرداندن مجروحان می‌روند ولی راه را گم می‌کنند و به خمپاره اندازهای دشمن می‌رسند؛ تعدادی از دشمنان را اسیر می‌کنند و مجروحان را بر پشت آنها گذاشته، با استفاده از نقشه‌ی آنها باز می‌گردند. «راهی برای فرار» داستان رزمندگان مجروحی است که در نزدیکی دشمن بر جای مانده‌اند و با توسل به خدا راه را پیدا کرده، باز می‌گردند. داستان «با پرستوهای مهاجر» یک داستان با جنبه‌های نمادین است که به رحلت حضرت امام (ره) و استقبال شهیدان از او اشاره می‌کند.

راهنما

محسن پرویز. - تهران: اهل قلم، (چاپ اول): ۷۶.۱۳۷۷ ص.
مندرجات: در نیمه‌های راه؛ عبدالله؛ راهنما؛ ستاره.

در این مجموعه، چهار داستان کوتاه با مضامین جنگ ایران و عراق و دفاع مقدس برای نوجوانان و جوانان گرد آمده است.

«راهنما» نام یکی از داستان‌های کتاب است. در این داستان، حامد، راننده‌ی آمبولانسی است که برای اولین بار به جبهه آمده است و هنگامی که برای امداد به خط مقدم می‌رود، شخصی به نام محمود راهنمای وی می‌شود. پس از عملیات، حامد تعدادی مجروح را همراه با محمود، به اورژانس جبهه بر می‌گرداند و در آنجا در می‌یابد که خود محمود هم مجروح بوده است. سایر داستان‌های کتاب عبارتند از: «در نیمه‌های راه، عبدالله و ستاره».

روزنی به امید

به کوشش حسین حداد. - سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان، ۷۶.۱۳۷۵ ص. - (منتخب آثار کودکان و نوجوانان: دفتر چهارم؛ مجموعه قصه).

طراح یونیفورم: کاظم طلایی.

طراح جلد: محمدحسین صلواتیان.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: A Small Hole to Hope

کتابنامه: ص. [۷۶ - ۷۱].

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

مندرجات: آینه؛ سقا؛ تا بینهایت؛ شب هجران؛ روزنی به امید؛ سر سفره‌ی دیگران.

در این مجموعه، «آینه»، داستان پیرمرد آینه فروشی است که به روستاهای اطراف کرمانشاه می‌رود و در بمباران شهید می‌شود. «سقا» حکایت پیرمردی است که ناراحتی قلبی دارد و به جبهه‌های نبرد حق علیه باطل می‌رود و با رزمندگان و اوضاع جبهه آشنا می‌شود. داستان «تا بی‌نهایت» از زبان معلمی بیان شده که در پاسخ سئوال یک دانش‌آموز درباره‌ی مفهوم بینهایت، ساکت می‌ماند. روز بعد جای دانش‌آموز را در مدرسه خالی می‌بینند؛ او شهید شده است. داستان «شب هجران»، جریان آشنایی یک دانش‌آموز با معلمش است؛ بدون آن که بداند معلم او همان فردی است که تلفنی با او صحبت می‌کند. «روزنی به امید» داستان پدر پیری است که به امید دیدار فرزند

[صفحه ۱۱۵۸]

رزمنده‌اش لحظه شماری می‌کند. اما تنها یک کاغذ ساده، لباس سیاه بر تن پیرمرد می‌پوشاند. آخرین داستان با نام «سر سفره‌ی دیگران»، شرح حال یک دانش‌آموز بسیجی است که نگران سیاه پوستان گرسنه‌ی کشورهای افریقایی است.

روزهای امتحان: دو داستان کوتاه

فریدون عموزاده خلیلی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۶۱.۱۳۶۳ ص.

طراح روی جلد: ابوالفضل عالی.

گروه سنی: «ج» و «د».

کتاب، مجموعه‌ی دو داستان است. در داستان «روزهای امتحان»، صادق در درسها ضعیف است و چون آخر سال است، می‌داند که تلاش او ثمری ندارد. از طرفی پدر به او گفته است که اگر در امتحانات قبول شود، اجازه خواهد داد به جبهه برود. اما او در امتحانات مردود می‌شود. خواهر صادق بیمار می‌شود و او را به بیمارستان می‌برند و پدر نذر می‌کند اگر دخترش خوب بشود،

پسرش را به جبهه بفرستد و چنین هم می‌شود. در داستان «سنگی بر سر راه»، مصطفی برای گذراندن یک دوره‌ی آموزشی به پادگان رفته و قرار شده است پس از تمرینات، برای گروه آنها یک ارشد انتخاب شود. گروه قصد دارد از تپه‌ی شنی بالا رود و فرمانده هر قدر به مصطفی می گوید حرکت کند، او نمی‌رود. در نهایت معلوم می‌شود که او سنگی را با پایش نگه داشته، منتظر است افراد گروه عبور کنند تا سنگ حرکت نکند و به کسی صدمه نرساند. فرمانده که متوجه کار مصطفی می‌شود، او را به عنوان ارشد گروه انتخاب می کند.

روزی که تو آمدی

امیرحسین فردی؛ تصویرگر: مرتضی امین، بررسی و بازخوانی: شورای بازرسی. - تهران: پیام آزادی، (چاپ اول): ۹۰.۱۳۷۵ ص.: مصور.

شمارگان: ۱۱۰۰۰ نسخه.

مندرجات: روزی که تو آمدی؛ تقصیر خودم بود؛ پسری که نصف شب به پدرش نامه نوشت؛ ماتان؛ نامه‌ها؛ شاخه درخت سیب؛ گوساله قربان؛ تیم فوتبال ستاره برای مسابقه آمده است.

کتاب، شامل هشت داستان کوتاه است که دو عنوان آن درباره‌ی جنگ می‌باشند. «پسری که نصف شب به پدرش نامه نوشت»، داستان پسری است که پدرش در جبهه است. وی یک شب خواب پریشانی درباره‌ی پدرش در جبهه می‌بیند و توسط مادرش بیدار می‌شود خواب را برای مادرش تعریف می کند و در پایان، پس از خوابیدن مادرش، همان شب نامه‌ای برای پدر نوشته، از او می خواهد تا در جبهه، دشمن را نابود کند و قول می‌دهد که او نیز سنگر مدرسه را حفظ کند. «نامه‌ها» داستان خواهر و برادری است که ارتباطشان، از زمان عزیمت برادر به جبهه، فقط از طریق نامه انجام می‌شود و برادر، در این نامه‌ها، خواهر خود را از اوضاع جبهه با خبر می کند. در نهایت، برادر مجروح شده، به خانه باز می گردد.

روی پل رنگین کمان

نویسنده مهری ماهوتی؛ تصویرگر فریبا بندی؛ بررسی و بازخوانی شورای بررسی. - تهران: پیام آزادی، کتابهای پرنده، (چاپ اول): ۱۳۷۵. [۱۶] ص.: مصور (رنگی).

عنوان روی جلد: مجموعه داستان: روی پل رنگین کمان.

شمارگان: ۱۱۰۰۰ نسخه.

مندرجات: روی پل رنگین کمان؛ دندان پر دردسر؛ بوی گل محمدی؛ چند رکعت؟؛ یک، دو، سه،...؛ مهمان غریب.

[صفحه ۱۱۵۹]

کتاب حاضر شامل پنج داستان برای کودکان است. در این مجموعه، نویسنده با شیوه‌ی داستانی، احکام دینی را به کودکان می‌آموزد. از بین داستان‌ها فقط یک داستان در ارتباط با جنگ است. «بوی گل محمدی» داستان کودکانی است که در بیمارستان به عیادت یک جانباز می‌رفتند و او را خیلی دوست داشتند. او پاهای خود را در جبهه از دست داده بود و بر روی ویلچر می‌نشست. هنگام نماز وقتی آن جانباز بر روی ویلچر نماز می‌خواند، کودکان از کارش تعجب می کنند و پس از فهمیدن علت آن، اشک بر گونه‌هایشان جاری می‌شود.

زنگ آخر، مجموعه داستان

داریوش عابدی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۲۱.۱۳۶۸ ص.: مصور.
طراح روی جلد: حمید شریفی.
«زنگ آخر» مجموعه‌ای داستان‌های کوتاه به هم پیوسته برای نوجوانان است که با رفتن پدر خانواده به جبهه شروع و با بازگشت وی از جبهه پایان می‌یابد. در این میان جریان زندگی و اتفاقات از زبان فرزند این رزمنده پیگیری می‌شود. نوجوان، قصه‌ی زندگی، مشکلات و سختیهای دوری از پدر، برخورد افراد مختلف با آنها، وضعیت محیط درس، وضع اجتماع و دیگر مسائل و مرارتهای این دوران را بازگو می‌کند. نویسنده سعی کرده است احساس نوجوان از دوری پدر را هنگام مواجهه با مشکلات به تصویر بکشد و علاقه و محبت او را نسبت به پدر ترسیم کند. هیجانات فرزند به خاطر بی‌خبری از پدر، مراجعه برای شناسایی پدر در بین اسرا، دل نگرانی‌های او و مادر از احتمال شهادت پدر، در این داستان‌ها بیان شده‌اند. همچنین کار، تلاش، فعالیت، درس خواندن، بازی و حوادث مختلف این دوران، توسط پسر رزمنده بیان شده است.

زیر باران، مجموعه داستان نوجوانان، بر اساس خاطره‌هایی از زندگی شهید مهدی تهامی

فرمانده سپاه سیرجان / ناصر نادری. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، (چاپ اول): ۷۱.۱۳۷۶ ص.
عنوان پشت جلد به انگلیسی: Under The Rain
کتاب «زیر باران»، زندگینامه «شهید مهدی تهامی»، فرمانده‌ی سپاه سیرجان است که در قالب هفده داستان کوتاه، به زبانی ساده برای نوجوانان نوشته شده است. این داستان‌ها بیانگر برخی ابعاد شخصیتی شهید تهامی، شامل «نماز اول وقت، شجاعت، شهامت، ایثار، ادب و خلوص نیت او» هستند. در خاطره‌ی سالهای رؤیایی نقل شده است که «مهدی، تابستانها برای کار به شرکت ذوب آهن یا کارخانه‌ی قالب‌سازی و یا به دکان نانوایی دامادشان می‌رفت و شب هنگام، خسته باز می‌گشت. آن شب مهدی دیر بازگشته بود و صبح، پس از بیدار شدن، به مادرش سلام داد و بعد با کف دست بر پیشانیش زد و گفت: مادر دعا کن من بمیرم! وقتی مادر علت را سؤال کرد، او گفت: آخر خدا کسی را که نماز صبحش قضا شود دوست ندارد».

ساحل خاکستری، مجموعه داستان

نوشته مهری ماهوتی. - نقاشی آراسته رزاقی. - تهران: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه، (چاپ دوم): ۴۸.۱۳۷۶ ص.: مصور.
شمارگان: ۷۰۰۰ نسخه.
مندرجات: بوی بهار؛ چشم به راه؛ ساحل خاکستری.
کتاب، شامل سه داستان کوتاه درباره‌ی خانواده‌ی آزادگان است. در «بوی بهار»، پدر پسر کوچکی از اسارت باز می‌گردد و او در تلاش برای چیدن سیبی که از مدتها پیش آن را بر بالای درخت، برای پدر نشان کرده، حادثه می‌بیند و بیهوش می‌شود. وقتی به هوش می‌آید، پدر را با سیبی در دست، بر بالین خود می‌بیند. «چشم به راه»

قصه‌ی دو دوست است، که پدر یکی شهید شده است و پدر دیگری، مفقود. حسن – پسر رزمنده‌ی مفقودالاثر – به سبب مشکلات مالی و بیخبری از پدر، قصد رفتن از آن محل را دارد و مصطفی نگران است. اما، روزی پدر حسن باز می‌گردد و همه با هم به بهشت زهرا، بر سر مزار پدر مصطفی می‌روند. در «ساحل خاکستری»، پدر پسری همراه یک دوست به جبهه می‌روند. دوست پدر اسیر می‌شود و پدر مفقود. پسر پس از بازگشت دوست پدر از اسارت، مادرش را گریان می‌بیند. در دست او پلاک پدرش است و خبر از شهادت پدر می‌دهد.

ساعت ضد آب

نویسنده محمدرضا اصلانی. – تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۷۵.۱۳۷۵ ص.

طراح روی جلد: بهزاد امین سلماسی.

برای گروه سنی «ه».

پنجمین داستان این کتاب در ارتباط با جنگ تحمیلی است. داستان بیانگر علاقه‌ی بیش از حد یک دانش‌آموز به درس و بی‌توجهی وی به مسائلی است که در اطرافش روی می‌دهد. روزی مادری از او خواهش می‌کند تا برای پسر رزمنده‌اش – که مدتی است به جبهه رفته و از او خبری نیست – چند خطی بنویسد. او قبول نمی‌کند و می‌گوید درس دارم. ساعتی بعد، همان زن را می‌بیند که دو تن از دانش‌آموزان ضعیف‌تر همکلاسی‌اش برای او نامه می‌نویسند. پسر از کرده‌ی خود پشیمان و متوجه می‌شود که درس خواندن و نمره خوب گرفتن، همه چیز نیست. در حالی که دیگران از بمباران شب گذشته و از جنگ صحبت می‌کنند، او غرق درس خواندن بوده است.

سحر: مجموعه ده داستان برای نوجوانان

با آثاری از احمد غلامی... [و دیگران]؛ نقاشی از فریبا افلاطون؛ ویراستار فهیمه حسین‌زاده. – تهران: کتابهای قاصدک، (چاپ چهارم)، ۱۱۲.۱۳۷۶ ص.

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

مندرجات: گزارها / احمد غلامی؛ مرخصی / محمدرضا کاتب؛ گل محبت / محمد ناصری؛ بابا بستنی / ناصر نادری؛ لب کلفت / شهید حبیب غنی‌پور؛ شاخه درخت سیب / امیرحسین فردی؛ در برابر دشمن / علیرضا متولی؛ نوشته روی شیشه / مهرداد غفاری‌زاده؛ آخرین اخطار / علی جعفریان؛ جریمه / بیژن قفقازی‌زاده. از مجموعه‌ی ده داستان این کتاب، دو داستان آن در مورد جنگ است. «مرخصی» (از محمدرضا کاتب)، داستان فردی است که پانزده روز به مرخصی آمده و قصد دارد بعد از پایان مرخصی به جبهه باز گردد ولی مادرش می‌خواهد او در خانه بماند. او پس از پایان مرخصی با سر سختی از خانه فرار می‌کند و به جبهه باز می‌گردد.

«در برابر دشمن» (از علیرضا متولی)، داستان شخصی به نام حسین است که مسؤولیتش در جبهه، حفاظت از کانالی است مورد حمله‌ی دشمن قرار گرفته است. او و سایر رزمندگان با ندای «الله اکبر» کانال را نجات می‌دهند.

سرها، مجموعه داستان

مجید درخشانی. – تهران: پیام آزادی، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۹۶ ص. – (مجموعه داستان نوجوانان).

طراح روی جلد: محمدحسین صلواتیان.

گروه سنی «ج» و «د».

مندرجات: سرها؛ گمشده؛ شغل جدید.

از میان داستان‌های این کتاب، داستان «سرها» در ارتباط با دفاع مقدس است. در این داستان یک بسیجی که

[صفحه ۱۱۶۱]

راوی این داستان است، در پشت جبهه به همراه عده‌ی دیگری، مأمور حفاظت از مخازن سوختی است که برای وسایل حمل و نقل در خط مقدم جبهه مورد استفاده قرار می‌گیرند. او از این که نمی‌تواند به خط مقدم برود ناراضی است و قصد دارد به هر نحوی که شده، به خط مقدم برود. یک شب دو نفر از نیروهای دشمن به مخازن سوخت نزدیک می‌شوند و فتیله‌ها را قطع می‌کنند. پس از شهادت حسین، راوی به اهمیت کار خود پی می‌برد و به فرمانده قول می‌دهد که در همان جا بماند و از مخازن سوخت محافظت نماید.

سلام گل سرخ، قصه‌های زندگانی امام خمینی برای کودکان و نوجوانان

ناصر نادری؛ تصویرگر: نفیسه شهدادی؛ تحقیق: امیررضا ستوده. - تهران: نشر پنجره، ۱۳۷۶.

۷۷ ص.: مصور. - (قصه‌های آفتاب؛ ۸).

کتاب حاضر که حاوی قصه‌های زندگی امام خمینی (س) می‌باشد، به زبان ساده‌ای برای کودکان و نوجوانان نوشته شده و حاوی شصت خاطره و داستان است. از میان آنها، تنها «زنگ تلفن» به دفاع مقدس مربوط می‌شود. راوی این داستان نقل می‌کند که زنگ تلفن منزل امام به صدا درآمد. مهندس غرضی استاندار خوزستان، با صدایی که از ناراحتی می‌لرزید، از پشت تلفن گفت: خرمشهر سقوط کرد و آبادان هم در خطر سقوط است. حجت‌الاسلام رسولی محلاتی این خبر را با ناراحتی نزد امام برد. امام آماده‌ی خواندن نماز ظهر بود و زیر لب اقامه‌ی نماز را می‌خواند. خبر را که شنیدند، گفتند: «به آقای غرضی بگویید جنگ است، آقا؛ جنگ است.» بعد، آرام دست‌های خود را کنار گوشها برد و به آرامی گفت: الله اکبر.

سنگر: مجموعه داستان

رضا شیرازی. - تهران: پیام آزادی، ۱۳۶۳. ۶۰ ص. - (همگام با جنگ؛ دفتر سوم).

شمارگان:

مندرجات: ۱ - سنگر؛ ۲ - ایثار؛ ۳ - لیلة القدر.

این کتاب، مجموعه‌ی سه داستان برای نوجوانان است. در «سنگر»، راوی داستان با علی، که تازه از جبهه برگشته، روبرو می‌شود. در نماز جمعه با تعجب می‌بیند که علی برای اعزام مجدد ثبت نام می‌کند. راوی هم ثبت نام می‌کند و با علی عازم شده، آموزش می‌بیند و در عملیات شرکت می‌کند. علی شهید و او مجروح می‌شود. در «ایثار»، یک نوجوان روزنامه فروش - که مادرش بیمار است - می‌کوشد با فروش روزنامه‌های خود، پول معالجه را فراهم آورد. اخبار روزنامه خبر از خرابی خانه‌ها در جنوب می‌دهد. پسرک، مصمم، پولهای خود را بر می‌دارد، به مدرسه می‌رود و آنها را به جبهه اهدا می‌کند. عصر که بر می‌گردد، حال مادرش خوب شده است. در «لیلة القدر»، دختری به نام «منصوره» به یک خواستگار پاسدار که آرزوی شهادت دارد، جواب مثبت می‌دهد. داماد پس از دو ماه شهید می‌شود و منصوره برای ادامه دادن راه او، در جهاد ثبت نام می‌کند او می‌خواهد در ملکوت اعلی به

شوهرش بپیوندد.

سنگر محمود

منصوره شریف‌زاده. - تهران: پیام آزادی، (چاپ اول): ۱۳۶۱. ۴۰ ص.

مندرجات: سنگر محمود؛ پاره ابرهای خونین؛ کلاس انشاء؛ کلید.

«پاره ابرهای خونین» خاطرات مجید است که با وجود سن کم، هنگام هجوم دشمن شهر را ترک نمی‌کند و همراه ناصر به سنگری پناه می‌برد. ناصر با تنها نارنجک خود، تانکی را منهدم می‌کند و شهید می‌شود و مجید که

[صفحه ۱۱۶۲]

زخمی شده است توسط امدادگران نجات می‌یابد.

در داستان «کلاس انشاء»، دختری از خطه‌ی جنوب، با انشاء خود و بیان موقعیت حاد و وخیم جنگی مناطق جنوب کشور، دانش‌آموزان دیگر را متحول می‌کند.

«سنگر محمود» بازگو کننده‌ی خاطرات پسر بچه‌ی چهارده ساله‌ای است که به دلیل صغر سن ناچار است در شهر و کنار خانواده بماند. ولی سرانجام موفق به ثبت نام و گذراندن دوره‌ی نظامی بسیج شده، عازم جبهه و جنگ می‌شود.

«کلید» داستان ترک خانه و کاشانه‌ی خانواده‌ای در اثر جنگ، و بازگشت آنها پس از پیروزی رزمندگان است. در حالی که از خانه، ویرانه‌ای بیش باقی نمانده و کلیدی که در دست مادر است.

شاگرد اول کربلای ۵، بر اساس خاطراتی از شهید حجت‌الاسلام حاج شیخ عبدالله میثمی

نویسنده حسین فتاحی؛ ویراستار محمدباقر شمسی‌پور؛ تصویرگر محمدحسین کارگر شریف. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ دوم): ۱۳۷۶.

[۸۴] ص.: مصور. - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان تهران؛ ۸. داستان نوجوانان؛ ۲).

گروه سنی «د» (دوره راهنمائی)

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

چاپ اول: ۱۳۷۶، شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مندرجات: تولد؛ بچه‌های مسجد حکیم؛ قالی؛ زندان؛ مهمان حضرت؛ جاده؛ شب احیاء؛ حج اکبر؛ با زبان بی‌زبانی؛ شاگرد اول کربلای ۵؛ زیارت عاشورا؛ زندگینامه.

این کتاب، شامل چند داستان کوتاه درباره‌ی شهید حجت‌الاسلام «عبدالله میثمی» است که از خاطرات واقعی الهام گرفته شده‌اند. شهید میثمی در سال ۱۳۳۴ در اصفهان به دنیا آمد و در عملیات کربلا ۵ در اثر اصابت ترکشی به سرش مجروح و سپس شهید شد. مطالب داستان‌ها به ترتیب درباره موارد زیر است: تولد، دوران مبارزات در جوانی، سخاوت در کمک به اشخاص، دوران زندان در رژیم پهلوی، کمک به خانواده‌ای که خودروی آن‌ها در جاده خراب شده بود، نرفتن به حج برای رسیدگی به امور جبهه، امانت دادن خودرو به فردی که می‌خواست برای بازدید از جبهه برود و پیاده رفتن وی، روزهای قبل از شهادت و رفتار مادرش در زمان تدفین پیکر شهید. زندگینامه‌ی وی نیز در پایان کتاب ارائه شده است.

شبی که ستاره‌ها گم شد

داوود غفارزادگان؛ نقاش: عباسی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ دوم): ۱۳۷۳. [۲۷] ص: مصور (رنگی).

مندرجات: شبی که ستاره گم شد؛ لاله‌های زینبیه؛ نامه‌ای برای تو.

کتاب «شبی که ستاره‌ها گم شد»، حاوی سه داستان با نثری ساده است. در داستان «شبی که ستاره‌ها گم شد»، کودکی روی پشت‌بام منزل خودشان مشغول شمردن ستاره‌ها است. در همین حال، منورهای دشمن، آسمان را روشن می کنند. بمبهایی روی شهر ریخته می‌شود و همه چیز در آتش خشم دشمن می‌سوزد و ستاره‌ها از نظر ناپدید می‌شوند. در «لاله‌های زینبیه» کودکی که سگ پایش را گاز گرفته است، برای مداوا به شهر می‌رود. در هنگام برگشتن، هواپیماهای دشمن شهر را بمباران می کنند. پس از بمباران، عده‌ای فریاد می‌زنند: «زینبیه». کودک نمی‌داند زینبیه کجاست. او همراه پدرش به طرفی که مردم در آنجا تجمع کرده‌اند، می‌دود. مردم لباسهای خون‌آلود بچه‌ها را بالای سر گرفته‌اند و فریاد می‌زنند: «مرگ بر آمریکا، مرگ بر صدام». زمین پر از کیف و کتاب است. زینبیه یک مدرسه بوده است.

[صفحه ۱۱۶۳]

شکوفه‌های گیلاس

محمد بکایی. - تهران: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه، (چاپ دوم): ۱۰۳.۱۳۷۴ ص.

بالای عنوان: مجموعه قصه.

کتاب، مجموعه‌ی ده داستان است. «کاسه‌ی سبز، کاسه‌ی سرخ»، داستان بمباران شهرها است و شهادت دخترکی به نام سمیرا؛ «اشارت عکس»، شرح رفتن پسری به جبهه، بر خلاف میل خانواده‌اش است. «سید» داستانی است از کردستان و ضد انقلاب و عراقی‌ها و عملیات کانی سوه؛ «نفوذ»، داستان دیده‌بان نفوذی عراقی و شهادت رزمنده‌ای است حین مأموریت پیدا کردن این مأمور؛ «راز تصویر» شرح هذیانها و رؤیاهای یک زخمی است از پدربزرگش و به واقعیت پیوستن این تصورات؛ «اذان»، داستانی از اوایل جنگ است و آمدن عراقی‌ها و حصر آبادان؛ «مرثیه‌ی دست»، داستان فرمانده‌ای است که در مواجهه با تانکهای دشمن شهید می‌شود؛ «معادله‌ی کوه»، داستان دو دست است؛ «شکوفه‌های گیلاس» داستان مادر پیری با پسر سربازش است و «تا مرز توانستن» قصه‌ی یک آر پی جی زن است که تانک عراقی را زده است.

صدای او...: مجموعه داستان

علیرضا متولی؛ نقاشی احمد وکیلی. - تهران: نشر رویش، (چاپ اول): ۱۳۶۸.

۵۹ ص.: مصور.

گروه سنی «ج».

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

مندرجات: صدای او...؛ معلم قرآن من؛ زمزمه محبت.

کتاب حاضر شامل سه داستان کوتاه است که برای نوجوانان نوشته شده‌اند. از بین این سه داستان، «زمزمه‌ی محبت» در ارتباط با

دفاع مقدس است. «زمزمه‌ی محبت» داستان محبت یک پسر روستایی است به معلمی که مدتها قبل در روستای آنها به تدریس مشغول بوده است. معلم به جبهه رفته، مجروح می‌شود و خبر آن به پسر روستایی می‌رسد. او برای ملاقات معلم، راهی تهران می‌شود، و هنگامی که به محل منزل معلم می‌رسد، پرچم سیاهی را برافراشته می‌بیند. او به شدت ناراحت می‌شود، ولی بعد از چند لحظه می‌فهمد که در خانه معلم جلسه‌ی عزاداری برقرار است و با دیدن معلم خویش او را در بغل می گیرد.

صدای پای بهار، قصه‌های زندگی امام خمینی برای کودکان و نوجوانان

تحقیق: امیررضا ستوده؛ باز نوشته محمد ناصری؛ تصویرگر: محمدرضا لواسانی؛ ویراستار: شهرام رجب‌زاده. - تهران: نشر پنجره، ۶۱.۱۳۷۵ ص.

عنوان دیگر: قصه‌های زندگی امام خمینی (س) برای کودکان و نوجوانان.

کتاب، مجموعه‌ی ۲۱ خاطره در مورد زندگی حضرت امام خمینی (ره) است که از میان آنها سه خاطره مربوط به دفاع مقدس است. «هفتمین موشک» در ارتباط با موشکباران تهران و پناهگاهی است که در جماران برای حضرت امام (ره) می‌ساختند تا هنگام موشکباران، به پناهگاه بروند. وقتی که موشک هفتم نزدیک جماران به زمین خورد، اطرافیان از امام تقاضا کردند که به پناهگاه بروند. ولی حضرت امام که قلبا با ساختن پناهگاه موافق نبودند، نپذیرفتند. «دو روز بعد از ملاقات»، خاطره‌ای است مربوط به دختر جوانی که در اثر بمباران زبانش بند آمده بود و پزشکان از معالجه‌ی او ناامید شده بودند. یک شب امام را در خواب می‌بیند که می‌فرمایند: «او را نزد من بیاورید، شفای او نزد من است». خانواده‌ی دختر وقت ملاقات خصوصی می گیرند و به ملاقات امام می‌روند. بعد از دو روز دختر قدرت سخن گفتن خود را باز می‌یابد. «ماجرای روز دوم»، داستان سه جانباز است که می‌خواهند به ملاقات امام بروند، اما اجازه نمی‌دهند و آنها دل شکسته و مغموم منتظر می‌مانند، تا این که آقای هادی غفاری می‌آید و آنان را به دیدار امام می‌برد.

[صفحه ۱۱۶۴]

صدای پنجره: مجموعه قصه‌های جنگ

نوشته‌ی مصطفی رحماندوست؛ نقاشی از محمدعلی اجلالی؛ ویراستار محمود سالک. - تهران: امیرکبیر، کتابهای شکوفه، (چاپ اول): ۴۷.۱۳۶۳ ص.: مصور.

برای گروه سنی «ج»، «د».

شمارگان: ۲۲۰۰۰ نسخه.

مندرجات: صدای پنجره، پیش به سوی حرم حسینی، پرندگان مهاجر، همه با هم، لبخند برادرم، روزی که مهدی به مدرسه نیامد.

کتاب مجموعه‌ی شش داستان است. «صدای پنجره» داستان کودکی جنگ زده از اهالی شوش است که به تهران مهاجرت کرده است. روزی او به یاد دوستانش است که هر صبح با زدن ضربه به پنجره او را برای رفتن به مدرسه صدا می کردند. ناگهان کبوتری با پنجره برخورد می کند. او سرگرم تیمار کبوتر زخمی است که پدرش مژده‌ی آزادی شوش را می‌دهد. در «پیش به سوی حرم حسینی» کودکی همیشه از پنجره اطاقش شاهد تشییع پیکر پاک شهیدان و اعزام نیرو به جبهه است. «پرندگان مهاجر» داستان گفتگوی کودکی با پرندگان مهاجری است که حامل سلام و دعای مردم و کودکان برای رزمندگان و شهدا هستند. در «همه با

هم» نوجوانی که پدرش به جبهه رفته، به جای پدر به امور منزل رسیدگی می‌کند. در «لبخند برادرم» بردار کوچک کودکی به دلیل بیماری در بیمارستان بستری است. ولی با بمباران هوایی، بیمارستان تخریب شده، برادر کوچک کودکی به شهادت می‌رسد. «روزی که مهدی به مدرسه نیامد» داستان مهدی و دوستش است. روزی مهدی به مدرسه نمی‌آید و دوستش که برای احوال‌پرسی به منزل وی می‌رود، متوجه می‌شود که برادر او در جبهه شهید شده است.

عبدالله

محسن پرویز. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، واحد تبلیغات و انتشارات، ۱۳۶۸.

۵۶ ص.: مصور، نقاشی.

این مجموعه داستان برای گروه‌های سنی «ج» و «د» به مناسبت سالگرد تأسیس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، روز پاسدار، منتشر شده است.

مندرجات: در نیمه‌های راه، عبدالله، آماده باش.

در داستان «در نیمه‌های راه»، سه نوجوان با عشق رفتن به جبهه، بدون اجازه والدین خود با تریلری به جبهه می‌روند. در این داستان تلاش و سخت‌کوشی و تحمل سرما و مشکلات و همچنین برخورد بزرگترها با این مسأله و درک تلاش و عقیده‌ی نوجوانان شرح داده می‌شود. «عبدالله» نام نوجوانی است که در بیمارستان از مجروحین جنگ پرستاری می‌کند. مجروحی را که قادر به دیدن نیست به بیمارستان می‌آورند. عبدالله با گشاده‌رویی به پرستاری از وی می‌پردازد. در داستان ارتباط عاطفی میان مجروح و عبدالله به تصویر کشیده شده است. هنگامی که چشم مجروح را باز می‌کنند و او می‌تواند ببیند، عبدالله رفته است و فقط نامه‌ای بر جای گذاشته است. «آماده باش» ترس و هراس نیروهای بعثی را به تصویر می‌کشد. یکی از رزمندگان جوان بادبادکی را همراه با قوطیهای خالی کنسرو، شب هنگام به هوا می‌فرستد. سر و صدای قوطیها در دل نیروهای بعثی ترس و هراس به وجود می‌آورد.

عبور از پیراهن

محمدرضا کاتب؛ زیر نظر دفتر قصه کودک و نوجوان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۵۵.۱۳۷۲ ص.

طراح روی جلد: احمد قلی‌زاده.

بالای عنوان: مجموعه داستان.

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

[صفحه ۱۱۶۵]

مندرجات: شکوفه‌های انار؛ زمین آبی؛ عبور از پیراهن.

کتاب، مجموعه سه داستان کوتاه است که از میان آنها فقط داستان «عبور از پیراهن» در ارتباط با دفاع مقدس است. «جمال» پسری است که پدر، مادر و خواهر خود را در جنگ از دست داده است. پدر جمال به او قول داده که وقتی به سن نه سالگی برسد، او را با خود پیش بقیه‌ی اعضای خانواده ببرد. جمال، که با مادربزرگ پیر خود زندگی می‌کند، در آرزوی دیدار پدر و زمان موعود، لحظه شماری می‌کند. سرانجام در تصورات کودکانه‌ی خویش (علی‌رغم باور نکردن مادربزرگ)، روزی پدر را در کوچه، سوار بر یک موتور می‌بیند و تنها آلبومی از عکسهای یادگاری خانواده را برای مادربزرگ بر جای می‌گذارد.

عصری با پروانه‌ها: مجموعه داستان نوجوانان

به کوشش کمیته تالیف و تدین [کنگره‌ی سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس]؛ تصویرگر مژگان کامران‌زاده؛ ویراستار کریم سرشاس. - [شیراز]: کنگره‌ی سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

[۶۷] ص.: مصور - (کنگره‌ی سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس؛ ۴۹).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

مندرجات: بر فراز بام / بهمن پگاه‌راد؛ آچار فرانسه / محمد جهان تیغ؛ شب حنایی / رضا عبیدی؛ اسم شب / کامران کمالی سروستانی؛ قرار ملاقات / محمد جهان تیغ.

این کتاب، پنج داستان کوتاه درباره‌ی پنج سردار شهید است. موضوع داستان‌ها به ترتیب عبارت است از: «برفراز بام» شهید منصور خادم‌صادق و سیم‌کشی کردن خانه‌ی یک پیرمرد در دوران جوانی؛ «آچار فرانسه» شهید علی‌رضا نجف‌پور (مسؤول امور فرهنگی تیپ امام حسن (ع) و مسؤول لجستیک تیپ در عملیات کربلای پنج) و ماجرای نقص لاستیکهای اتومبیل در هنگام سفر و رسیدن کمک از اطراف و روستاها؛ «شب حنایی» شهید محمد صالح (فرمانده‌ی گردان در عملیاتهای بیت المقدس، والفجر هشت، نصر چهار، و...) و ماجرای حنابندان در شب عملیات؛ «اسم شب» شهید کامران کمالی سروستانی و خاطره‌ای به نوشته‌ی خود وی از شهید باصری در منطقه‌ی کوت شیخ؛ «قرار ملاقات» شهید قنبر اسدپور (محافظ بیت امام «ره» و عمل به وظیفه‌ی خود و نشناختن اعضای خانواده‌ی امام (ره).

عقاب تیز پرواز

اسدالله عفت‌پیشه (اکبر درویش)؛ نقاش: امیر فخرائی. - قم: نشر فاتحه: (مرکز پخش: نشر حر)، [بی‌تا].

۳۲ ص.: مصور. - (قصه‌هائی از جبهه‌های جنگ).

در پایان استان، تاریخ نوشتن، آذر ماه سال ۱۳۵۹ ذکر شده است.

کتاب، شامل دو داستان است. در داستان اول گروهی از نیروهای ایرانی در جبهه‌ی غرب با نیروهای عراقی درگیر هستند. چرخبال‌های عراقی قصد دارند آنها را هدف قرار دهند که دو چرخبال ایرانی می‌آیند و یکی از آنها را ساقط می‌کنند و دیگری را به زمین می‌نشانند و خلبانش را دستگیر کرده، چرخبال را نیز به داخل خاک ایران می‌آورند. در حمله‌ی مجدد به نیروهای عراقی، یکی از رزمندگان شهید می‌شود ولی تعداد زیادی عراقی نیز کشته می‌شوند. یک شبیخون دیگر، چون عراقی‌ها را در حال اقامه‌ی نماز می‌بینند، آنها را نمی‌کشند ولی همه را اسیر می‌کنند. در داستان دوم، خلبانی با فریب دادن عراقی‌ها (و وانمود کردن این که قصد پناهندگی دارد)، فرودگاهی را بمباران می‌کند و دو هواپیمای عراقی را نیز سرنگون می‌سازد و با هواپیمای آسیب دیده‌ی خود به ایران باز می‌گردد. در مأموریتی دیگر، پس از ورود به آسمان عراق و بمباران تأسیسات آنها، با دو هواپیمای عراقی درگیر شده، یکی را سرنگون می‌کند، ولی خودش هم مورد اصابت راکت قرار می‌گیرد. هواپیما منفجر و خلبان دلیرش شهید می‌شود.

[صفحه ۱۱۶۶]

عمو سبدی

حبیب غنی‌پور؛ نقاشی از اکبر نیکان‌پور. - تهران: نشر رویش، ۵۹.۱۳۶۸ ص.

این کتاب، مجموعه‌ی چهار داستان از نوشته‌های شهید غنی‌پور است که برای نوجوانان تدوین شده است. سه داستان اول کتاب ارتباطی با جنگ تحمیلی ندارند. داستان آخر - به نام «یک آشیانه، دو پرستو» - داستان نوجوان رزمنده‌ای است که زخمی شده است. وی که زخم بدی در سینه دارد، سعی می‌کند از داخل نیروهای دشمن به سمت رزمندگان اسلام برگردد. در این میان، یک سرباز عراقی را نیز اسیر می‌کند. اسیر عراقی رزمنده را به دوش می‌گیرد و در حالی که خود نیز زخمی است به سمت نیروهای ایرانی پیش می‌آید. این نوجوان که کلاس دوم راهنمایی است، در بین راه بیهوش می‌شود. این در حالی است که سرباز عراقی به هر زحمتی شده، رزمنده‌ی ایرانی را به سنگرهای رزمندگان می‌رساند و هر دو از مرگ نجات پیدا می‌کند.

غریبه و اقاقیا، مجموعه داستان

علی‌اصغر شیرزادی. - تهران: نشر نی، ۱۳۶۶.

۱۴۰ ص.

مجموعه ۱۰ داستان است که از میان آن‌ها داستان «دلاور» مربوط به دفاع مقدس می‌باشد. این داستان، حکایت پسری است به نام قدیر، که در هنرستان مشغول تحصیل است و دانش‌آموزان به او لقب «دلاور» داده‌اند. معلم ادبیات به سبب شرور بودن قدیر با وی به سردی رفتار می‌کند. روزی معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد درباره جنگ انشاء بنویسند و قدیر را به خاطر ننوشتن انشاء ملامت می‌کند. قدیر معتقد است که برای نوشتن موضوعی درباره جنگ باید در جنگ باشد تا شرایط آنرا از نزدیک لمس کند. پس از مدتی قدیر به جبهه می‌رود. معلم که از اوضاع زندگی قدیر بی‌خبر است، همراه دوستش به منزل قدیر می‌رود و آنها را بسیار فقیر و مادر قدیر را بیمار می‌یابد. لذا او را برای معالجه نزد پزشک می‌برد. پس از بازگشت قدیر، که پای خود را در جبهه از دست داده است، معلم و دانش‌آموزان که او را واقعا دلاور می‌دانند، به ملاقات او می‌روند.

فرشته مهربان

به کوشش حسین حداد. - تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت واحد کودک و نوجوان، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

[۷۴] ص. - (منتخب آثار جنگ کودکان و نوجوانان: مجموعه قصه؛ دفتر دوم). طرح یونیفرم و جلد کاظم طلائی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Kind Angel

کتابنامه: ص. [۷۴ - ۷۳].

مندرجات: دیدار؛ پدر تنها نیست؛ بهشت زهرا؛ سلام ای انسان‌ها؛ سرباز کوچک؛ فرشته مهربان؛ اسب چوبی؛ تانک‌ها هر لحظه جلوتر می‌آیند؛ وقتی که بابا بیاید؛ جنگ جنگ تا پیروزی؛ لحظه شیرین؛ یک شب بی‌خوابی؛ قربت در غربت؛ شکار قایق.

این کتاب مجموعه‌ای از داستان‌هایی است که کودکان و نوجوانان در ارتباط با دفاع مقدس نوشته‌اند. داستان‌ها نشان دهنده‌ی احساسات کودکان در برابر شهادت، یاری به رزمندگان، جانبازی، ایثار و دلاوری‌های رزمندگان است. به عنوان نمونه، «بهشت زهرا» داستان دختری است که برادرش شهید می‌شود. «سرباز کوچک»، ماجرای کمک یک پسر بچه به راننده‌ی کامیون ارتشی در جبهه برای رسیدن او به مقر خود است. در «فرشته‌ی مهربان»، دختری مجروح در عالم بیهوشی خود، با فرشته‌ای مهربان به پیش خدا سفر می‌کند. «تانکها هر لحظه جلوتر می‌آمدند»، در وصف رشادت و شهادت محمدحسین (فهمیده) است. «وقتی که بابا بیاید» ماجرای جانبازی است که با داستان قطع شده نمی‌تواند دسته گلی را که دختر کوچکش در هنگام عیادت به او می‌دهد، از او بگیرد

و....

[صفحه ۱۱۶۷]

فرشته‌ها می‌آیند، مجموعه‌ی سه داستان

رضا شیرازی. - تهران: پیام آزادی، (چاپ پنجم): ۱۳۶۴.

۶۲ ص. - (همگام با جنگ، دفتر چهارم).

برای نوجوانان

مندرجات: فرشته‌ها می‌آیند؛ خاک خوب آبادی؛ کلاس درس.

در «فرشته‌ها می‌آیند»، مدرسه در اثر حمله دشمن ویران شده است. دو دانش‌آموز (از جمله، صالح) به جبهه رفته‌اند و معلم و دیگران مشغول کمک رسانی هستند. روزی به معلم خبر می‌دهند که صالح در بیمارستان است و جویای دیدار او است. معلم به دیدار وی می‌شتابد. صالح با وجود جراحات شدید، از این که شهید نشده، ناراحت است. معلم، به خواست او، بر بالین وی آیه‌هایی از قرآن می‌خواند. صالح می‌گوید که فرشتگان اطراف تختش هستند. نیمه‌های شب صالح فریاد می‌کشد: السلام علیک یا مولا... السلام علیک یا اباعبدالله و... شهید می‌شود. در داستان «کلاس درس»، معلم ده تازه به آن جا آمده است. مادر اسماعیل با کار کردن برای دیگران، زندگی خود و اسماعیل را تأمین می‌کرده، ولی اکنون مریض شده است. برادرانی از طرف جهاد سازندگی برای کمک به مردم مستضعف می‌آیند. مادر اسماعیل، با همه احتیاجش، کمک‌ها را به جبهه اهداء می‌کند.

داستان «خاک خوب آبادی» درباره‌ی جنگ نیست.

فرمانده جدید، بر اساس زندگی شهید احمد متوسلیان

حسین نیری. - تهران: سوره مهر (حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی)؛ بنیاد شهید انقلاب اسلامی، معاونت پژوهش و تبلیغات، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۶۷ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان، قصه فرماندهان؛ ۹).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مندرجات: فرمانده بسیجی‌ها؛ فرمانده جدید؛ بسته مشکوک؛ مأموریت ویژه؛ بهترین دوست او؛ فرمانده‌ی من حاج احمد است؛ مجروح جنگی؛ همه با هم؛ ما گم شده‌ایم؛ فرمانده درمانده؛ پیام پیروزی؛ به آن جا نگاه کن.

این کتاب، مجموعه‌ی دوازده داستان کوتاه از زندگی «حاج احمد متوسلیان» - فرمانده‌ی تیپ ۲۷ محمد رسول‌الله (ص) - است که در لبنان اسیر نیروهای رژیم اشغالگر قدس شد و تا کنون خبری از او در دست نیست. موضوع برخی از داستان‌ها، عبارت است از: «تواضع در دیدار با بسیجیان، دستگیری ضد انقلاب در کردستان و ناسزاگویی به او بدون شناختنش، توطئه‌ی بد نام کردن او، گرفتن اسلحه‌ی مأمور سفارت آمریکایی‌ها در تهران، برخورد با نیروی امدادگر به دلیل رسیدگی ناصحیح به وضع بسیجی مجروح، سینه خیز رفتن دسته جمعی به فرمان وی با حاج همت برای یادگیری و تجربه در نبرد، عملیات نفوذی برای از کار انداختن ۹۷ قبضه توپ دشمن قبل از عملیات، نفوذ در خطوط بیسیم دشمن و ردیابی آنها، سخنرانی پس از عملیات پیروزمند آزادی خرمشهر، آزادی شهر و گفتگو با بسیجی در حال نگهبانی و...».

فوتبال و جنگ، بر اساس زندگی سردار شهید ناصر کاظمی

نوشته محمود جوانبخت. - تهران: سوره مهر (حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی)؛ بنیاد شهید انقلاب اسلامی، معاونت پژوهش و تبلیغات، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۶۰ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان، قصه فرماندهان؛ ۸).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

[صفحه ۱۱۶۸]

مندرجات: پاهای خونی؛ حسادت؛ غریبه‌ها؛ فرماندار مو فرفری!؛ توکل بر خدا؛ عینک آقای رئیس جمهور؛ فوتبال و جنگ؛ او هنوز زنده است؛ ملاقات با خدا.

این کتاب، مجموعه‌ی نه داستان کوتاه از زندگی «شهید ناصر کاظمی»، (فرمانده‌ی سپاه پاوه و نیز، فرمانده‌ی سپاه کردستان) است که در عملیات پاکسازی محور پیرانشهر - سردشت به دست ضد انقلاب به شهادت رسید. موضوعهای برخی از داستان‌ها عبارتند از: «بخشیدن کفشهای کتانی خود به دوستش با وجود مهارت خود وی در بازی فوتبال؛ هدیه دادن پیراهن ورزشی خود به دوستش؛ آتش زدن پرچم آمریکا در محوطه‌ی استادیوم و کتک‌کاری با آمریکایی‌ها و دستگیر شدن توسط ساواک؛ مشکوک بودن به ناصر و گزارش دادن به حاج احمد متوسلیان و در پایان، شرمندگی از مشکوک شدن به کاظمی؛ مذاکره با افراد مسلح در نوسود و...؛ برگزاری بازی فوتبال بین تیم سقز و رزمندگان؛ ماجرای مجروح شدن ناصر کاظمی و در نهایت، ماجرای شهادت وی در عملیات پاکسازی محور پیرانشهر - سردشت».

قصه‌ی پر غصه‌ی ما

رضا رهگذر. - تهران: مؤسسه‌ی انجام کتاب، (چاپ اول): ۱۳۶۶.

۶۸ ص.

مجموعه‌ی داستان برای کلاسهای چهارم و پنجم دبستان و دوره‌ی راهنمایی.

مندرجات: قصه‌ی پر غصه‌ی ما، نان خامه‌ای، مش قاسم، پرواز، بچه‌ها شما هم دعا کنید، آدم بزرگها هم بله کتاب حاضر، مجموعه‌ی شش داستان از آثار رضا رهگذر است که از میان آنها، داستان «بچه‌ها شما هم دعا کنید»، مربوط به دفاع مقدس است. آقا رضا - قهرمان داستان - هفته‌ی پیش همراه با دو هزار نفر داوطلب عازم جبهه می‌شود. وی خواربار فروش محله است و مردی با اعتقاد و ایمان است که از احتکار بدش می‌آید و حتی گاهی برای خانه‌ی خودش از اهل محل روغن می‌گیرد. قبل از انقلاب، به علت پیروی از «راه امام» دستگیر شده و به زندان افتاده است. بعد از آن، ورشکست شده، مغازه‌اش را فروخته و بعد از چندی در یک خواربار فروشی دیگر به عنوان شاگرد مشغول به کار شده است. حالا او به جبهه رفته است و خانمش (که پا به ماه بود) بعد از رفتن او، وضع حمل کرده است. «بچه‌ها همه شما هم دعا کنید که آقا رضا که همه چیز خود را در راه انقلاب داده حتی از گذاردن جان خود نیز دریغ نکرده بازگردد و فرزندش را ببیند»، چند جمله از فراز پایانی داستان است.

قصه خانه ما: مجموعه داستان، برای دانش‌آموزان سال‌های چهارم و پنجم ابتدایی و دوره راهنمایی

نوشته محمد میرکیانی. - تهران: کیهان، (چاپ چهارم): ۴۸.۱۳۷۳ ص. - (ادبیات کودک و نوجوان؛ ۱).
شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.
کتاب، مجموعه‌ی سه داستان است. «ساعت دیواری» حکایت مردی است که ساعت دیواری پدرش را خیلی دوست دارد. او همیشه آن را به دوستانش نشان می‌دهد. روزی متوجه می‌شوند که ساعت نیست و فکر می‌کنند دزدیده شده است، ولی به زودی می‌فهمند که او ساعت را فروخته و پولش را به جبهه داده است. در «قصه‌ی خانه‌ی ما»، پسری در خواب صدام را می‌بیند. روز بعد، شکل او را بر دیوار می‌کشد. همبازی‌هایش آن را «صدام مغول» می‌نامند و سنگ و گوجه‌فرنگی و... بر نقاشی می‌زنند. در «دوستی» خانواده‌ای از مجروح شدن پسرشان خبردار می‌شوند. پدر به عیادت فرزند می‌رود. دکتر می‌گوید باید به مجروح جگر بدهند. پاسی از شب گذشته است و پدر، جگر گیر نمی‌آورد. ناصر، دوست فقیر پسر کوچک خانواده، جگری را که مدتها خانواده‌اش، آرزوی خوردن آن را داشتند، می‌دهد تا او برای برادرش ببرد.

[صفحه ۱۱۶۹]

قصه‌ی شجاعان (جلد ۱): از زبان رزمندگان در صحنه‌های نبرد

تهران: بنیاد پانزده خرداد، روابط عمومی، ۱۷۹.۱۳۶۴ ص.
گروه سنی: «د».
نویسندگان گمنام این مجموعه، خود، قهرمان قصه‌ی خویش بوده‌اند و برای این که این حماسه‌ها چهارچوب طبیعی خود را از دست ندهند، سعی شده است در نوشته‌ی آنان دست برده نشود. کتاب حاوی ۲۱ خاطره از خاطرات رزمندگان اسلام در دوران دفاع مقدس است. همه‌ی این خاطرات، حاکی از دلاوری‌ها و مقاومت این مردان بزرگ در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل و شهادت بعضی از دوستان آنان است. عناوین عمده‌ی این خاطرات چنین است: گرایش نیروهای رزمی به روحانیون، اعتقاد به حقانیت جنگ، شهدای جنگ، آزادی شهر بستان و پیروزی‌های مکرر رزمندگان اسلام.

قصه‌ی شجاعان (جلد ۲): به قلم رزمندگان در صحنه‌های نبرد

تهران: بنیاد پانزده خرداد، روابط عمومی، (چاپ اول): ۱۸۴.۱۳۶۴ ص.
گروه سنی: «د».
نویسندگان این مجموعه، خود قهرمان قصه‌ی خویش بوده‌اند و برای آن که حماسه‌ها چارچوب طبیعی خود را از دست ندهند، سعی شده است تا در نوشته‌ی آنان دست برده نشود. نکات عمده و اصلی خاطرات این عزیزان را می‌توان در مورد زیر خلاصه کرد: «اعتقاد به پشتیبانی خداوند از نیروهای ایرانی، عشق به شهادت، اعتقاد به روزی خوردن شهیدان نزد خداوند، پیروزی در راه خدا حتمی است، توکل بر خداوند در هنگام عملیات، اسارت رزمندگان ایرانی و مقاومت آنان در این دوران». برادر عبدالرحمان شاهین از بسیج خمینی‌شهر اصفهان مستقر در جبهه میمک (ایلام) می‌گوید: «ساعت یک بعدازظهر و هوا به شدت گرم بود. در حالی که چپیه را دور سر و صورتم پیچیده بودم تا از آفتاب و مگسهای سمج در امان باشم، به شستن یخ مشغول شدم. در حدود پانزده متری‌ام، برادر مالکی در حال خواندن نماز بود. ناگهان خمپاره‌ای در کنارمان افتاد و منفجر شد. یکی از ترکشها از پشت کمر من رد شد و به یاری خدا به هیچ یک از ما آسیبی نرسید. خدا را سپاس گفتیم و چند دقیقه بعد دوباره به کارمان مشغول

شدیم.»

قصه‌ها و بچه‌ها: مجموعه داستان نوجوانان (جلد ۱)

تهران: کیهان، (چاپ دوم): ۱۳۷۵.

۱۱۱ ص.

مجموعه‌ی حاضر، گزیده‌ای از قصه‌ها و داستان‌های منتشر شده در مجله‌ی کیهان بچه‌ها طی سالهای بعد از انقلاب است. کتاب، حاوی پانزده داستان است که از میان آنها، داستان‌های «در خانواده‌ی جدید و پرندگان مهاجر» مربوط به جنگ تحمیلی هستند. در داستان «در خانواده‌ی جدید»، زنی روستایی به نام سارا سرپرستی دختر خردسال جنگ زده و یتیمی، به نام لیلاء را بر عهده می‌گیرد. سارا این موضوع را برای شوهرش، که در جبهه است، می‌نویسد. سارا و فرزندانش مدتهاست منتظر شنیدن خبری از پدر هستند. بالاخره یک روزنامه‌ی پدر می‌رسد. پدر در نامه از احوال همسر و بچه‌هایش پرسیده است. در مورد لیلا هم نوشته است: «همسر عزیزم باید بگویم که تو بهترین مادر دنیا هستی. من جز این از تو انتظار نداشتم. تو با این عمل، مرا پیش همرزمانم سربلند کردی. لیلا باید خانه ما را مثل خانه‌ی خود بداند. به بچه‌ها یادآوری بکن که او را اذیت نکنند». خیال زن راحت می‌شود و چشمان لیلا از خوشحالی برق می‌زند.

[صفحه ۱۱۷۰]

قصه‌ها و بچه‌ها: مجموعه داستان‌های کودکان و نوجوانان (جلد ۲)

تهران: کیهان، (چاپ دوم): ۱۳۷۵.

۱۱۱ ص.

کتاب، حاوی سیزده داستان است. که از میان آن‌ها سه داستان، یعنی «لبخند برادرم، کبوتر و لاله‌ی خانه‌ی ما» با دفاع مقدس ارتباط دارند. «کبوتر» (از مجید راستی) داستان وحید رزمنده، است که شب گذشته با همرزمان خود در عملیاتی شرکت کرده است، ولی آنها را گم کرده و اکنون تنها در سنگر نشسته است تا وقتی هوا تاریک شد، به قرارگاه باز گردد. در همین حال که در سنگر نشسته، مشغول مرور خاطرات گذشته‌ی خود است. در همین افکار است که ناگهان کبوتری به سنگر او می‌آید. وحید سعی دارد تا به کبوتر بفهماند که اینجا منطقه‌ی جنگی است و باید دور شود، ولی کبوتر نمی‌رود. وحید از سنگر بیرون می‌آید تا شاید کبوتر پرواز کند. چند قدمی که از سنگر دور می‌شود، ناگهان صدای انفجار می‌شنود. به پشت سر خود نگاه می‌کند و می‌بیند که سنگر از بین رفته است و از کبوتر هم اثری نیست. وحید تک و تنها، آرام گریه می‌کند و تصمیم می‌گیرد این معجزه را برای دیگران هم بازگو کند.

قصه‌ها و بچه‌ها: مجموعه داستان‌های کودکان و نوجوانان (جلد ۳)

تهران: کیهان، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۱۱۱ ص. - (کیهان؛ ادبیات کودکان و نوجوانان).

این مجموعه، که حاوی پانزده داستان است، گزیده‌ای از قصه‌ها و داستان‌هایی است که طی سالهای پس از انقلاب، در مجله‌ی

کیهان بچه‌ها به چاپ رسیده‌اند. برخی از این داستان‌ها یادآور حماسه‌ی تاریخی انقلاب اسلامی ایران و برخی دیگر در ارتباط با جنگ تحمیلی عراق علیه ایران هستند. از بین داستان‌های این مجموعه، داستان «روز اول مدرسه» مربوط به دفاع مقدس است. حسین که دوست حمید بود، در جبهه به شهادت رسیده است. حمید گهگاه به یاد حسین می‌افتد و خاطرات شیرینی را که با او داشته، مرور می‌کند. روزی به این فکر می‌افتد که یاد حسین را برای همیشه زنده نگاه دارد. قاب عکسی پیدا می‌کند و یک عکس حسین را از مسجد می‌گیرد و داخل آن می‌گذارد. حالا دسته گلی لازم است تا عکس قاب کرده‌ی حسین را زیباتر کند، ولی پولی برای خرید گل ندارد. با کمک دوستان دیگر خود موفق می‌شوند دسته گل را بخرند و قاب عکس حسین را زینت بخشند.

قصه‌ها و بچه‌ها: مجموعه داستان‌های کودکان و نوجوانان (جلد ۴)

تهران: کیهان، (چاپ دوم): ۱۳۷۵.

۱۱۲ ص.

این مجموعه حاوی چهارده داستان است که از بین آنها، سه داستان «شغل پدر، مسابقه و پدربزرگ من» مربوط به دفاع مقدس هستند. در داستان «مسابقه»، علی و محسن و حسن سه دوست همکلاس هستند. یک روز هواپیماهای عراقی به شهر آنها حمله می‌کند. عده‌ی زیادی از مردم بیگناه شهید و زخمی می‌شوند. محسن و حسن با هم هستند و به دنبال علی می‌گردند و اطلاع پیدا می‌کنند که علی در اثر حمله هواپیماها زخمی شده و به بیمارستان اعزام شده است. به بیمارستان می‌روند و علی را ملاقات می‌کنند. حسن و محسن از علی، (که امید تیم فوتبال آنها هم می‌باشد) می‌خواهند تا زودتر خوب شود و تا دوباره فوتبال بازی کنند. ولی اشک در چشمان علی جمع می‌شود؛ چون او یک پای خود را از دست داده است و دیگر نمی‌تواند بازی کند. محسن چشمانش را می‌بندد و در خیال می‌بیند که دوباره با علی و دیگر بچه‌ها جمع شده‌اند. اما این بار فوتبال بازی نمی‌کنند. آنها اسلحه بر دوش دارند و علی فرمانده‌شان است.

[صفحه ۱۱۷۱]

قصه‌ها و بچه‌ها: مجموعه داستان‌های کودکان و نوجوانان (جلد ۵)

تهران: کیهان، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۱۱۴ ص. - (کیهان ادبیات کودکان و نوجوانان).

جلد پنجم این مجموعه، حاوی دوازده داستان برگزیده از قصه‌ها و داستان‌هایی است که در مجله‌ی کیهان بچه‌ها، طی سالهای پس از انقلاب، به چاپ رسیده‌اند. برخی از این داستان‌ها در ارتباط با انقلاب با انقلاب اسلامی ایران و برخی دیگر در ارتباط با جنگ تحمیلی عراق علیه ایران هستند. در این جلد، داستان «بابا گل داد» از جعفر ابراهیمی (شاهد) مربوط به جنگ تحمیلی است: دانش‌آموز مدرسه‌ای که پدرش به جبهه رفته است، منتظر است تا خبری از پدرش بشنود یا نامه‌ای از او دریافت کند، بعد از دو هفته هنوز خبری از پدر او نیامده است. یک روز در مدرسه همراه با دیگر همشاگردی‌های خود برای دیدار از مجروحان جنگی به بیمارستان می‌روند. دانش‌آموز در بیمارستان مادرش را می‌بیند. به دنبال مادر می‌رود. او به داخل یک اتاق می‌رود که چند مجروح جنگی بستری هستند و ناگهان پدر خود را می‌بیند که روی تخت دراز کشیده است. خوشحال می‌شود و خود را در آغوش پدر می‌اندازد.

قصه‌های جنگ (جلد ۱)

گردآوری و انتخاب: حسین فتاحی. - تهران: مؤسسه انجام کتاب، ۱۳۶۳.

۱۷۰ ص.: مصور. - (برای نوجوانان؛ ۱).

گروه سنی «د».

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

مندرجات: دشمن آن بالا منتظر است؛ نخل پیر خانه ما؛ دفاع مقدس؛ داوطلب؛ علی و ستاره‌اش؛ مرد کوچولو؛ بچه‌ها، شما هم دعا کنید؛ بسیجی نمونه؛ تو بگو کی بهار می‌آید؟؛ نامه‌ها؛ برف پارو می‌کنیم و قصه‌ی خانه‌ی ما.

کتاب «قصه‌های جنگ»، منتخبی از آثار چاپ شده در زمینه‌ی جنگ برای گروه سنی نوجوان است. قهرمان بیشتر داستان‌ها، یک نوجوان است و داستان‌ها با زبانی ساده و روان برای نوجوانان نوشته شده‌اند. از طرف دیگر سعی شده است ترتیب قرار گرفتن داستان‌ها به طریقی باشد که سیر تحول جنگ را نشان دهد. داستان‌های ابتدای کتاب به روزهای اول جنگ و بمبارانهای ناگهانی مردم بیدفاع پرداخته‌اند و کودکان و نوجوانانی که شاهد مرگ دوستان و همبازی‌های خود بوده‌اند، داستان‌های دیگر در ارتباط با نقش جوانان و نوجوانان در جنگ و تلاش آنها در جهت مبارزه با دشمن هستند. همچنین عشق و علاقه و شخصیت رزمندگان و تلاش و مجاهدت آنان در صحنه‌های نبرد، در این داستان‌ها به تصویر کشیده شده است.

قصه‌های کامران

کامران کمالی سروستانی (شهید). - [شیراز]: کامرانیه، ۱۳۶۵.

۲۲ ص.: مصور (رنگی).

گروه سنی: «ج»، «د».

در صفحه آخر، شرح حال نویسنده و عکس او چاپ شده است.

سه دوست به نامهای صالح، احمد و جمشید برای دفاع از میهن اسلامی به جبهه می‌روند. احمد زودتر از دیگران شهید می‌شود. هنگام فتح خرمشهر است؛ جمشید آرزو می‌کند در این حمله شهید شود؛ لحظاتی بعد جمشید به آرزوی خود می‌رسد. ایثارگری‌های آنها و دیگر رزمندگان باعث فتح خرمشهر می‌شود.

[صفحه ۱۱۷۲]

قصه‌هایی از جبهه‌های جنگ: سیزده ساله‌ی مبارز (محمدحسین فهمیده)

اسدالله عفت‌پیشه (اکبر درویش)؛ نقاش: میرفخرایی. - قم: فاخته، [بی‌تا]. (تاریخ نوشته شدن داستان در پایان کتاب ۱۳۵۹ ذکر شده است.). ۳۲ ص.: مصور.

کتاب، مجموعه‌ی سه داستان از ایثارگری‌های رزمندگان در جنگ است. در داستان اول، پسر سیزده ساله‌ای می‌خواهد به جبهه برود و در خط مقدم بجنگد. از قبول او خودداری می‌کنند و پس از یک رشته اتفاقات، وی دو تفنگ کلاشینکوف و یک جفت پوتین از سربازان عراقی به دست می‌آورد و به عضویت گروهی در جنوب در می‌آید. طی عملیات مجروح می‌شود ولی در

عقب‌نشینی شرکت نمی‌کند و با بستن دو عدد نارنجک به خود، سر راه تانکهای دشمن می‌خوابد. او خود شهید می‌شود ولی یک تانک و خدمه‌ی آن را از بین می‌برد. در داستان دوم، هشت سرباز مزدور عراقی در هنگام عقب‌نشینی به خانه‌ی مادر و دختری پناه می‌برند و از آنها غذا و مکان می‌خواهند. مادر و دختر به سربازان غذا می‌دهند و براساس نقشه‌ای که کشیده‌اند، دختر، همه‌ی آنها را در زیرزمین خانه (همراه با مادر خود) محبوس می‌کند و راه آب را به زیرزمین باز می‌کند و همه‌ی آنها می‌میرند. سومین داستان مربوط به شهر خرمشهر است که مورد تهاجم نیروهای عراقی قرار می‌گیرد. راوی تعریف می‌کند که دو برادر ارتشی در سنگر کناری وی شهید می‌شوند و شهر زیر باران گلوله مقاومت می‌کند.

قهرمانان جنگ؛ اسیران

نوشته خلیل محمدزاده. - تهران: پیام آزادی، (چاپ سوم): ۱۳۶۶.

۶۳ ص.: مصور.

بالای عنوان: دو داستان.

«قهرمانان جنگ»، حکایت محمود و ناصر، (دانش آموزان دوره‌ی راهنمایی) است که می‌خواهند به جبهه بروند و پس از تلاش زیاد موفق به این کار می‌شوند. در جبهه، با اجرای یک نقشه، بدون اسلحه، تعدادی اسیر می‌گیرند. روز بعد در قرارگاه، رضا (یکی از پاسداران) چگونگی انجام یک عملیات را که منجر به از بین بردن تعدادی از چادرهای مهمات ارتش عراقی شده بود، برای دیگران شرح می‌دهد. در ادامه‌ی این داستان، شرحی از چند فقره عملیات دیگر نیز آمده است. «اسیران»، داستان تعدادی از رزمندگان است که در محاصره‌ی دشمن قرار می‌گیرند و تعدادی شهید و چند نفر از آنها هم اسیر می‌شوند. سپس با اجرای نقشه‌ای خبرنگاران را از سفاکی و رفتار نامناسب عراقی‌ها آگاه می‌کنند. البته به دلیل این کار، باز هم شکنجه می‌شوند. در مرحله‌ی دیگری، این اسیران با اجرای یک نقشه، با کمک یکی از نگهبانان، اسیران را فراری می‌دهند و به خاک وطن باز می‌گردانند.

کاش تو هم بودی: قصه‌های زندگی امام خمینی

نوشته احمد عربلو؛ ویراستار: مهدی کاموس. - تهران: ذکر، کتابهای قاصدک، (چاپ اول): ۵۶.۱۳۷۹ ص.: مصور.

شمارگان: ۱۲۰۰۰ نسخه.

در این مجموعه، بیست داستان کوتاه برای نوجوانان، براساس خاطراتی از زندگانی امام خمینی (ره)، به چاپ رسیده است. نخستین داستان کتاب - با نام «کاش تو هم بودی» - نامه‌ی دختر بچه‌ای است که پدرش شهید شده است. او در این نامه خاطره‌ی دلنشین دیدار امام خمینی (ره) در حسینیه‌ی جماران را باز می‌گوید. دخترک از سوی بنیاد شهید به همراه مادر و مادربزرگش از شهرستان عازم تهران می‌شوند. او در تمام طول سفر، به ویژه هنگام دیدار امام، همواره به یاد پدرش است و آرزو می‌کند ای کاش پدرش نیز موفق شده بود امام (ره) را، که عاشقش بود، از نزدیک ببیند.

[صفحه ۱۱۷۳]

کبوترها و خنجرها: مجموعه داستان

داوود غفارزادگان. - تهران: برگ، (چاپ اول): ۶۴.۱۳۶۸ ص.

طرح روی جلد و طرح‌های متن: ناصر سیفی.

شمارگان: ۱۱۰۰۰ نسخه.

مندرجات: کبوترها و خنجرها، دمپائی قرمز، روزهای دیگر، کوچ.

در این مجموعه داستان، فقط داستان «دمپایی قرمز» در ارتباط با دفاع مقدس است و بقیه‌ی داستان‌ها در ارتباط با جنگ نیستند. «دمپایی قرمز» شرح فرازی از زندگی رقیه است؛ دختری که برادرش به جبهه رفته و مدت‌هاست که از او خبری ندارد. رقیه از برادرش دمپایی قرمزی هدیه گرفته است و همیشه آن را می‌پوشد. روزی دمپایی در چاه آب می‌افتد و رقیه برای گرفتن آن خود را به خطر می‌اندازد، تا جایی که به داخل چاه خم می‌شود.

عموی او می‌رسد و در حالی که نامه‌ی برادر رقیه را که از اردوگاه اسرا برای او فرستاده، نشان می‌دهد، داستان پایان می‌پذیرد.

گزیده ادبیات معاصر: مجموعه داستان، ۱۸ (نوجوانان)

سمیرا اصلانپور. – تهران: کتاب نیستان، (چاپ اول): ۹۹.۱۳۷۸ ص. – (مجموعه داستان؛ ۱۸).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: (Contemporary Iranian Literature: selected (stories

طرح روی جلد: حمید عجمی.

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

مندرجات: تا ماه کامل می‌شود؛ خیابان‌های تاریک؛ سفری به مشهد تا «مشهد»؛ تطهیر زمین؛ طلوع شامگاهی؛ دو مرغ دریایی؛ حبیب؛ نوستالژی؛ ابر ما کوه‌های آسمانند؛ اتوبوس؛ حادثه‌ای در بزرگراه؛ رود مرغزار گذر.

این کتاب، مجموعه دوازده داستان است. «تا ماه کامل شود و خیابانهای تاریک» براساس خاطرات دوران قبل از انقلاب فرمانده‌ی شهید «غلامحسین افشردی» (حسن باقری) نوشته شده‌اند. «سفری به مشهد تا مشهد»، نیز شرح چگونگی به شهادت رسیدن او است. داستان اخیر اشاره‌ای نیز به شهید «مجید بقایی» (معاون شهید غلامحسین افشردی) می‌کند. «تطهیر زمین»، مجازات یکی از مفسدانی است که طی جنگ ظلم بسیار به مردم کرده بود. «حبیب»، داستان دختر پنج ساله‌ای است که نمی‌خواهد پدر بزرگش به جبهه برود. «ابرها کوههای آسمانند»، داستان دختری است که برادرش به شهادت می‌رسد. در «اتوبوس» دختری با اتوبوس عازم گلزار شهدا می‌شود، ولی بر اثر جریاناتی، تصمیم می‌گیرد چهار ایستگاه آخر را پیاده برود.

گزیده ادبیات معاصر: مجموعه داستان، ۱۹ (نوجوانان)

محسن پرویز. – تهران: کتاب نیستان، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۹۸ ص. – (مجموعه داستان؛ ۱۹).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: (Contemporary Iranian Literature: selected (stories

طراح روی جلد: حمید عجمی.

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

مندرجات: ماجرای من و شریکم؛ روزی که مسیح را دیدم؛ بوی گل، بوی او؛ در نیمه‌های راه؛ تا صبح در باران؛ سپیده صبح؛ آن روز در کنار تو.

این کتاب، مجموعه‌ی هفت داستان کوتاه است، که چهار داستان آن در ارتباط با دفاع مقدس هستند. «در

[صفحه ۱۱۷۴]

نیمه‌های راه»، داستان سه نوجوان است که برای رفته. به جبهه، در تانکرهای اهدایی به رزمندگان پنهان می‌شوند. در نیمه‌ی راه، یکی از آنها پشیمان می‌شود و دو نفر دیگر هم لو می‌روند. «تا صبح در باران» داستان جانبازی است که یک پایش را از دست داده و اصرار دارد که به خط مقدم برود و مسؤول او نمی‌پذیرد. زمانی که آن مسؤول، شهید می‌شود، او به خط مقدم می‌رود. در «سپیده صبح»، دو رزمنده برای حمل مجروحان، با قایق، به سوی سنگرهای کمین عراقی‌ها می‌روند. در راه، با یک قایق عراقی روبه‌رو می‌شوند و سرنشینان آن را به هلاکت می‌رسانند. «آن روز در کنار تو» نیز داستانی درباره‌ی شهید همت، و ایثارگری او و عشق و علاقه‌ی بسیجیان به این فرمانده‌ی لشکر است.

گزیده ادبیات معاصر: مجموعه داستان، ۲۶ (نوجوانان)

مهدی حجوانی؛ تهران: کتاب نیستان، (چاپ اول): ۹۲.۱۳۷۹ ص. - (مجموعه داسنان؛ ۲۶).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Contemporay Iranian Literature: selected stories

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

پنج داستان کوتاه طنز گونه با مضامینی از انقلاب و جنگ نوشته «مهدی حجوانی»، در این شماره از مجموعه‌ی گزیده‌ی ادبیات معاصر برای نوجوانان به چاپ رسیده است. داستان‌ها عبارتند از: «دشمن، آن بالاـ در انتظار است، اخبار نظامی فخری خانم، پوتینهای گشاد، اصغرخان و یک آسمان خبر». داستان «اصغرخان» درباره‌ی فردی جاهل است که در یکی از محله‌های تهران سکونت دارد. او ظاهرا تحت تأثیر جنگ و شهادت رزمندگان اسلام قرار گرفته است و تظاهر می‌کند که باید به وظیفه‌اش عمل نماید و به جبهه برود؛ به همین منظور از همسایه‌ها و مغازه‌دارها حلالیت می‌طلبد. این ماجرا مدتها ادامه پیدا می‌کند و اهالی محل با ناباوری فکر می‌کنند که روحیه‌ی «اصغرخان» دگرگون شده و واقعا بر آن است که به خیل رزمندگان بپیوندد. اما هفته‌ها و ماه‌ها می‌گذرد و از جبهه رفتن اصغرخان خبری نمی‌شود. جنازه‌ی یکی از شهیدان محله را می‌آورند و اصغرخان با سوز و گداز در مراسم او شرکت می‌کند، اما هنوز هم از جبهه رفتن او خبری نیست.

گزیده ادبیات معاصر: مجموعه داستان، ۳۴ (نوجوانان)

داریوش عابدی. - تهران: کتاب نیستان، (چاپ اول): ۱۰۱.۱۳۷۹ ص. - (مجموعه داستان؛ ۳۴).

طراح روی جلد: حمید عجمی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Contemporary Iranian Literature: selected stories

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

مندرجات: تا بیداری؛ شهود؛ بابا بزرگ خوب من؛ آقا بزرگ؛ آنچه خود داشت؛ خانه پر صدا.

کتاب شامل شش داستان کوتاه بوده، از بین آنها، فقط داستان «بابا بزرگ خوب من» در ارتباط با دفاع مقدس است. در این داستان، پدر یک دختر بچه معتاد و مادر او نیز مریض است. پدر، به علت اعتیاد، به هر کاری دست می‌زند و تمام وسایل منزل را می‌فروشد. رضا (عموی دختر)، در جبهه است و هنگامی که از جبهه باز می‌گردد، آنان را آشفته می‌بینند. آنها همگی به منزل بابابزرگ می‌روند و پس از گفتگوهای خانوادگی و کمک به پدر دختر، او برای همیشه از نزد آنها می‌رود و در پایان، مادر برای مداوا در بیمارستان بستری می‌شود.

[صفحه ۱۱۷۵]

گلبرگ (دفتر ۱): مجموعه قصه‌های برگزیده دانش‌آموزان

به کوشش اداره کل فرهنگی و هنری معاونت پرورشی وزارت آموزش و پرورش، کارشناسی کتاب و ادبیات؛ ویراستاران: سید رضا میرموسوی، عبدالرضا لطف‌الهی، خسرو آقایاری. - تهران: وزارت آموزش و پرورش، معاونت پرورشی، انتشارات تربیت، (چاپ اول): ۵۹.۱۳۶۹ ص.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

کتاب، حاوی نه داستان کوتاه برگزیده از میان داستان‌هایی است که دانش‌آموزان استانهای مختلف کشور نوشته‌اند. عناوین زیر مربوط به جنگ هستند: «بغض ابری»، از نفیسه مرشدزاده، که محبت دانش‌آموزان را نسبت به معلمی بیان می‌کند که در جبهه دچار موج گرفتگی شده است و دیگر نمی‌تواند سخن بگوید. محسن منوچهریان، در «زندگی، من، چه»، از بمباران شهر و شهادت افراد خانواده‌ی یک نوجوان و هدیه کردن قرآن مادرش به رزمندگان می‌گوید. لیلا پناه، دانش‌آموز دوره‌ی متوسطه از کهگیلویه و بویراحمد، در «معجزه‌ای از جنگ»، داستان رزمنده‌ای را به تصویر می‌کشد که با صدا زدن همسر و دخترانش از راه دور، و فراخواندن آنها به بیرون از اطاق، جانشانی را نجات می‌دهد. (به دنبال بیرون آمدن آنها از اطاق، سقف اطاق فرو می‌ریزد). «قاصدک»، از پروین شوقیان وصال، داستان بمباران و شهادت افراد خانواده‌ی رزمنده‌ای، در زمان حضور او در جبهه است. فاطمه اصلانی، دانش‌آموز دوره‌ی راهنمایی، در «الفبای عشق» از شهادت رزمنده و بیتابی همسر و فرزند او نوشته است.

مسافر سرزمین خاکستر، بر اساس خاطراتی از سردار سرلشکر پاسدار جاویدالاثر حاج احمد متوسلیان

مهری ماهوتی؛ ویراستار حسن یونسی؛ تصویرگر محمدحسین کارگر شریف. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۷۰ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران: داستان نوجوانان؛ ۶).

گروه سنی «د» (دوره راهنمایی).

مندرجات: اولین درگیری؛ دیدار؛ کمین تازه؛ شب حادثه؛ نیمان؛ سایه آشنا.

نویسنده، در این کتاب، با استفاده از خاطرات موجود پیرامون سردار سرلشکر پاسدار جاویدالاثر «حاج احمد متوسلیان» داستان‌های کوتاهی آفریده است تا خوانندگان نوجوان را با خصوصیات اخلاقی و رفتاری این شهید گرانقدر آشنا سازد. دو داستان کوتاه اول مربوط به دوران قبل از انقلاب اسلامی است و داستان‌های بعدی به مسایل جنگ و دلاوری‌های شهید حاج احمد متوسلیان در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل، سلوک وی با دوستان و همرزمان، نحوه‌ی فرماندهی و مسؤولیت‌پذیری وی در قبال افراد تحت فرماندهی و سرپرستی‌اش و همچنین، نمازها و عبادات خالصانه‌ی این سردار جاویدالاثر پرداخته‌اند. در پایان کتاب نیز شرح کوتاهی از زندگی این سردار رشید اسلام به چاپ رسیده است.

مهتاب آن شب

به کوشش: حسین حداد. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودکان و نوجوانان،

(چاپ اول): ۱۳۷۵.

[۶۶] ص. - (منتخب آثار کودکان و نوجوانان؛ مجموعه قصه، دفتر اول).

طرح یونیفرم و جلد: کاظم طلایی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Moonlight of That Night

کتابنامه: ص. ۶۵ - ۶۶.

این کتاب حاوی پانزده داستان برگزیده از آثار کودکان است که از شهریور ۱۳۵۹ تا پایان اسفند ۱۳۷۱ نوشته شده‌اند. بنا به نوشته‌ی گرد آورنده، نویسندگان داستان‌ها، کودکان و نوجوانانی هستند که سختیهای جنگ را

[صفحه ۱۱۷۶]

احساس کرده‌اند و زمانی این داستان‌ها را نوشته‌اند که جنگ با شدت تمام در اطراف آنها جریان داشته است. محتوای داستان‌ها درباره‌ی شهید و شهادت، رزمندگان و خانواده‌ی آنها است. برای مثال داستان «بوی گل سرخ»، داستان کودکی است که پس از دو ماه حضور پدرش در جبهه از او خبری نیست. کودک، برای پدر بیتابی می‌کند. شبی در خواب می‌بیند که در باغ بزرگ و سرسبزی وارد شده است. در آن باغ، گل سرخ بسیار زیبا و خوش رنگی را می‌بیند و آن را می‌چیند و بو می‌کند. کودک از خواب بیدار می‌شود از اتاق پهلویی صدایی آشنا می‌شنود. پدرش از جبهه برگشته است. و او در آغوش پدر بوی همان گل سرخ را استشمام می‌نماید. در پایان کتاب، فهرست منابع ذکر شده است.

نقطه اوج، مجموعه داستان

کاری از دفتر هنر و ادبیات ایثار؛ طراح محمدحسین صلواتیان. - تهران: بنیاد مستضعفان و جانبازان، معاونت فرهنگی اجتماعی و هنری، واحد رمان، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۷۴ ص.: مصور. - (دفتر هنر و ادبیات ایثار؛ ۲).

مندرجات: مچ / نادر ابراهیمی؛ نقطه اوج / حمید ملاطایفه؛ معلم جدید / محمدرضا کهخا؛ جای خالی ماه / محمد ابراهیم معیری؛ یک قطره شبنم / مژگان ملکی؛ مین‌های قالی / مرضیه عباسی.

کتاب «نقطه‌ی اوج» مجموعه داستان‌هایی درباره‌ی جانبازان است. از جمله این داستان‌ها، داستان «یک قطره شبنم» حکایت فرزندی است که از نابینایی پدر و چهره‌ی سوخته‌ی او و ترحم مردم ناآگاه نسبت به او ناراحت است. در جشن ایثار متوجه می‌شود که در پس این چهره، فرشته‌ای است که بسیار جنگیده و همرزمی را، به قیمت نابینایی و سوختن چهره‌ی خود، از شیمیایی شدن و مرگ حتمی نجات داده است. اکراه او به افتخار تبدیل و محبتی زلال جایگزین شرم می‌شود. داستان «مینهای قالی» حکایت یک دختر معلول است که با همتی بلند و ایمانی راسخ قالی می‌بافد و در هر رج خاطره‌ای را با گره‌ها پیوند می‌زند: جبهه‌ی پر از آتش و دود، تانکها و سنگرها، پیکرهای در خون غلطیده، بوسه‌ی مینها بر پاها و... در پایان بافت قالی با دیدن نقش و نگار قالی، جبهه را احساس می‌کند، و ایمان به پایانی خوش در چشمانش موج می‌زند.

گهواره چوبی، مجموعه داستان

مریم جمشیدی؛ روی جلد و طرح‌های متن: حمید شریفی. - تهران: برگ، (چاپ دوم): ۵۱.۱۳۶۹ ص.: مصور.

بالای عنوان: مجموعه داستان.

گروه سنی «ج»، «د».

مندرجات: گهواره چوبی؛ همه گفتند مرگ بر شاه؛ اشک‌های زهره؛ مثل یک آدم سرشناس؛ من؛ مرغی هراسناک.

در این مجموعه، داستان «گهواره‌ی چوبی» در ارتباط با جنگ تحمیلی است. مادربزرگ، پانزده نوه دارد و از بین آنها، «یوسف» را، از همان ابتدای تولد او، بیشتر از همه دوست می‌دارد. مادربزرگ در گوش وی اذان گفته و به او درس محبت و ایثار آموخته است و با مرثیه‌های سوزناکش گریه برای امام حسین (ع) و عشق به فداکاری را در نهاد یوسف جای داده است. حال، یوسف ۲۱ ساله به جبهه رفته ولی هنگام رفتن با مادربزرگ وداع نکرده است. اعضای خانواده نگران حال مادربزرگ هستند. نامه‌ی یوسف می‌رسد و رازها بر ملا می‌شود: مادربزرگ خود او را به جبهه فرستاده است؛ با حماسه‌ی ایثار، «در راه خدا، باید بهترین چیز را هدیه داد».

[صفحه ۱۱۷۷]

لحظه‌های اضطراب

نوشته احمد دهقان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ دوم): ۱۳۷۳.

۷۲ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان: قصه فرماندهان؛ ۲)

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Moments of Anexiety

این کتاب، شامل هشت قصه از فرماندهان جنگ است که برای کودکان و نوجوانان نوشته شده‌اند. عناوین و موضوع این داستان‌ها عبارتند از: ۱ - «با صدای مؤذن»، شرح نماز اول وقت شهید علی‌اکبر شیرودی؛ ۲ - «لحظه‌های اضطراب»، درباره‌ی فروتنی شهید عباس بابایی؛ ۳ - «رؤیای مسیح»، شرح رویای صادق شهید محمد بروجردی درباره‌ی نقشه‌ی عملیاتی؛ ۴ - «من فرمانده هستم»، وصف سختگیری و عذرخواهی شهید مرتضی شکوری، معروف به میثم، از بسیجیان ۵ - «دو دوست»، شرح دلتنگی امام برای دکتر چمران؛ ۶ - «شکاف»، توضیح ایثار شهید علی عاصمی فرمانده‌ی قرارگاه کربلا؛ ۷ - «آشناترین»، سوار شدن بسیجی کم سن و سالی به خودرو مجید بقایی، شکایت از وضع بد و غذای نامناسب و صدور دستور اقدام فوری از طرف وی و ۸ - «همراه»: به تصویر کشیدن تواضع حاج عباس کریمی، فرمانده‌ی لشکر حضرت رسول (ص).

ماجرای استادیوم

نویسنده فرهاد بخشنده. - تهران: نشر قادر، (چاپ اول): ۴۷.۱۳۷۷ ص.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مندرجات: ماجرای استادیوم، بالاتر از همه، گود.

کتاب مجموعه سه داستان کوتاه است که دو داستان آن در ارتباط با دفاع مقدس است. «ماجرای استادیوم» داستان دانش‌آموزی است که از ورزش فراری بود، ولی در اثر آشنایی با جانبازی که دو پای خود را در میدان مین از دست داده بود، با کوشش و جدیت و تمرین، در مسابقه‌ی «دو» ی مدرسه، نفر اول می‌شود. «بالاتر از همه» داستان فرزند شهیدی است که در مدرسه مورد اذیت و آزار فراوان قرار می‌گیرد، ولی در نهایت، در مسابقات بین مدرسه‌ای، با شرکت در آخرین مرحله‌ی مسابقه‌ی تلاوت قرآن، باعث بالا رفتن امتیاز مدرسه شده، بچه‌های مدرسه را به مقام اول می‌رساند.

مأموریت تمام

نوشته احمد دهقان. - تهران: سازمانن تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودکان و نوجوانان، (چاپ اول: ۱۳۷۳.

۷۳ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ واحد کودک و نوجوان، قصه فرماندهان؛ ۱).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Mission Finished

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

کتاب، مجموعه‌ی ده داستان است. «مأموریت تمام»: کشته شدن تعدادی از نیروهای دشمن و فرمانده آنها با بالگرد شهید شیرودی؛ «تنبیه»: برخورد تأدیبی جاویدالاثر حاج احمد متوسلیان با مسؤول بهداری؛ «شغالها»: اسارت شهید تندگویان در آبان ۱۳۵۹؛ «تانکها و گلوله‌ها»: مواجه شدن شهید خرازی و یارانش با حمله‌ی تانکهای ۷۲ ضد آر. پی. جی و انهدام دو تانک دشمن با تانک غنیمتی؛ «همسفر»: ادامه‌ی شکار تانکها توسط مهدی باکری علی رغم امکان نجات از محاصره‌ی دشمن؛ «آشیانه‌ی کلاغها»: ساده‌پوشی شهید حمید باکری، و تعجب سرتیپ اسیر عراقی؛ «پروانه‌ای دیگر»: مقاومت شجاعانه‌ی شهید حسین علم‌الهدی و شهادت وی؛ «در میان تاریکی»: گم شدن شهید مجید بقایی به مدت سه شبانه‌روزی و پیدا کردن وی در بیهوشی؛ «شب حادثه»: (قبل از انقلاب)، از کار انداختن تانکها توسط شهید یوسف کلاهدوز؛ «آخرین ساعت محاصره»، محاصره شدن شهید چمران و پاسدارها در پاوه را به تصویر می‌کشد.

[صفحه ۱۱۷۸]

منهم به جبهه می‌روم

رضا شیرازی. - تهران: پیام آزادی، (چاپ دوم): ۵۵.۱۳۶۱ ص.

شمارگان: ۱۰۰۰۰۰ نسخه.

این کتاب به «نوجوان سیزده ساله‌ای که قلب مقدسش را در چنگ گرفت و خود را زیر تانک جنگی دشمن افکند» تقدیم شده است.

مندرجات: منهم به جبهه می‌روم؛ هزار تومانی؛ معلم ریاضی؛ آمریکایی کثیف.

این کتاب، مجموعه‌ی چهارده داستان است که از میان آنها، داستان «من هم به جبهه می‌روم» در ارتباط با دفاع مقدس است. این داستان حکایت نوجوانی است که با مادر پیرش زندگی می‌کند. او خود را برای عزیمت به جبهه آماده کرده، با مادرش خداحافظی می‌کند و با آرزوی پیروزی رزمندگان و تحقق آرزوی زیارت کربلای مادرش، عازم جبهه می‌شود. پس از رسیدن به اهواز با شنیدن خبر پیشروی دشمن به سوی اهواز، با فرمان فرمانده، برای پیوستن به رزمندگان دیگر عازم خط شده و پس از ماجراهایی، طی یک درگیری شدیدا زخمی می‌شود. ولی در همان زمان نیز به یاد مادر و زیارت کربلا است.

نقاشی‌ها حرف می‌زنند

نوشته ظریفه روئین؛ تصویرگر: فاطمه عزیز محمدی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۲۴.۱۳۷۵ ص.:

مصور (رنگی).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Paintings Talk

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

مندرجات: یک کاسه باران؛ دوستی برای چاله؛ نقاشی‌ها حرف می‌زنند؛ بادبادک‌های رنگی.

کتاب حاوی چهار داستان کوتاه است که برای کودکان و نوجوانان نوشته شده‌اند. از بین این داستان‌ها، داستان «نقاشیها حرف می‌زنند» در ارتباط با دفاع مقدس است. در این داستان، مینا و دوستانش خود را برای مسابقه نقاشی آماده می‌کنند. موضوع نقاشی از طرف خانم سپیدی به آنها اعلام می‌شود: «۱. جبهه و جنگ و ۲. موضوع آزاد». مینا مدادش را در دست گرفت و پدرش و خانه و ایوان و باغچه‌ی منزل خود را به تصویر کشید و درباره‌ی موضوع دیگر فکر کرد و صورت رزمنده‌ای را کشید، همانند پدرش. معلم وقتی نقاشی را دید، تعجب کرد. چون مینا پیشانی‌بندی را بر روی چشمان رزمنده بسته بود. چند روز بعد، نمایشگاهی از نقاشی بچه‌ها در مدرسه تشکیل شده بود و خانم سپیدی متوجه چشمان نابینای پدر مینا می‌شود.

نه، من نمی‌ترسم

نوشته الف. شعبان‌نژاد با همکاری وزارت ارشاد اسلامی. - تهران: پیام آزادی، (چاپ هفتم): ۲۱.۱۳۷۲ ص.

بالای عنوان: مجموعه داستان نوجوانان.

مندرجات: تقدیم به تو که بهترین نعمت‌های خدا را داری؛ نه، من نمی‌ترسم؛ هفت سین خانه ما هفت شین شد؛ معلم ما.

از این مجموعه، سه داستان در ارتباط با دفاع مقدس است. داستان «هفت سین خانه‌ی ما هفت شین شد» حکایت خانواده‌ای است که شب سال تحویل در خرمشهر سفره هفت سین چیده‌اند و مادر می‌گوید: عید ما وقتی است که متجاوزان را از کشور خود بیرون کنیم. صبح روز عید، بستگان به دیدن آنها می‌آیند. ولی ناگهان صدای مهیبی می‌آید و راوی داستان هنگامی که به هوش می‌آید و سراغ پدر و مادرش را می‌گیرد، به او می‌گویند که آنها به سوی خدا رفته‌اند. صدای پدر در گوش وی طنین‌انداز است که: «چون در راه خدا می‌جنگیم، باید کوشش بیشتری کنیم». هفت نفر از خانواده‌ی راوی شهید شده‌اند.

[صفحه ۱۱۷۹]

هدیه‌ام آشیانه کبوتر است

یوسف قوجق. - تهران: نشر پیدایش، (چاپ دوم): ۱۳۷۵.

۱۱۹ ص.: مصور. - (ادبیات جنگ).

بالای عنوان: مجموعه داستان برای نوجوانان.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مندرجات: هدیه‌ام آشیانه کبوتر است؛ تشنه مثل رمل؛ شبی قبل از عملیات؛ انگار کسی آن جا نبود؛ من هم می‌مانم؛ افسری که هیچ ستاره‌ای نداشت.

رزمنده‌ای در حال نگهبانی است. در سنگر روبه‌رو، نگهبان عراقی نیز مواظب اوست. نگهبان عراقی افسر فرمانده‌اش را به قتل می‌رساند و هنگامی که برای نگهبان ایرانی آذوقه می‌آورد، هدف تیرها و ترکش خمپاره‌ی نیروهای عراقی قرار می‌گیرد. «تشنه مثل

رمل» حکایت محاصره شـدن گروهی از رزمندگان و تلاش برای آب رساندن به آنها است. ولی وقتی موفق می‌شوند آب به منطقه برسانند، کسی را پیدا نمی‌کنند. ظرفهای آب را در میان رملها رها کرده، دعا می‌کنند که رزمنده‌ها آنها را پیدا کنند. در «شبی قبل از عملیات»، افراد، رزمنده‌ای را جاسوس می‌دانند. ولی او در زیر نور ماه مشغول خواندن دعای کمیل است. در «انگار کسی آنجا نبود»، کودکی با رزمنده‌ای دوست می‌شود و در پایان عملیات که هیچ کس باقی نمانده است، کودک، غذایش را با او تقسیم می‌کند. «من هم می‌مانم»، حکایت پیرمردی است که می‌خواهد در خط بماند و عقب نرود، ولی رزمندگان او را می‌برند. «افسری که هیچ ستاره نداشت» در مورد اسرای عراقی است.

یک آسمان منور

نوشته داوود امیریان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان، ۱۳۷۶.

۴۶ ص. - (حکایتهای جنگ؛ ۳: حکایتهای جنگ؛ ۴).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: A Sky Filled with Illuminnating Rockets

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

نویسنده داود امیریان کتاب را به فرماندهان شهید لشکرهای اسلام و غواص اقیانوس شهادت شهید عبدالله شکوفه تقدیم کرده است.

مندرجات: یک آسمان منور؛ مهمان ناشناس؛ بعد از غبار؛ جشن پتو.

کتاب حاوی چهار داستان درباره رزمندگان و جبهه‌های نبرد حق علیه باطل است. «یک آسمان منور»، درباره‌ی حضور نوجوانان در جبهه‌ها و برپایی مراسم باشکوهی در جبهه از سوی آنان است. داستان دوم - با عنوان «مهمان ناشناس» - از ورود نیروهای اعزامی جدید به جبهه و داخل سنگرها و برخورد مهرآمیز بسیجیان با یکدیگر سخن گفته است. در داستان سوم، «بعد از غبار»، از عشق بسیجی‌ها برای شرکت در عملیات، گذشت و اخلاص نیروهای امداد و بهداری در کمک رساندن به مجروحان سخن گفته شده است. در داستان «جشن پتو» به نمونه‌ای از شوخیهای رزمندگان در جبهه و روحیه‌ی بالای رزمندگان دسته‌ی شهید بهشتی بیان شده است.

یک تکه نان، هشت داستان کوتاه

غلامرضا آبروی. - قم: حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشارات، (چاپ سوم): ۱۳۷۵.

۹۶ ص. - (دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، مرکز انتشارات، ۴۰۷).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Yek Tekke Nan: A piece of Bread

برای گروه‌های سنی «ج» و «د».

[صفحه ۱۱۸۰]

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مندرجات: عکس؛ اعلامیه؛ نامه؛ مثل یک مرد؛ کجا بودی؟؛ یک تکه نان؛ انبردست؛ گریز.

این کتاب حاوی هشت داستان کوتاه است که از بین آنها فقط داستان «نامه» در ارتباط با دفاع مقدس است. «نامه»، ماجرای صادق، پسر بچه‌ای است که ظاهرا پدر او شهید شده و عکس او در طاقچه‌ی اتاق معرف این مسأله است. صادق در اثر آشنایی با دوست

دیگری به نـام هـادی، قرار می گذارنـد تـا نـامه‌ای را برای امـام خمینی (ره) بنویسـند و پس از ارسـال نـامه، صـادق همیشه در انتظار رسیدن جواب نامه خود از طرف امام (ره) است. وی بارها در اثر شنیدن صدای موتور به در منزل می‌آید ولی هر بار به جای دیدن موتور نامه‌رسـان، با افراد دیگری روبه‌رو می‌شود. تا این که به طور اتفاقی متوجه می‌شود نامه‌ای خیس شـده در باغچه‌ی منزل افتاده است و پس از دقت متوجه می‌شود نامه‌رسـان، نـامه‌ی امـام را هنگـامی که کسـی در منزل نبوده، از بالاـی در به داخل خانه انـداخته است.

یک شهید، سرمشق ما

نویسنده رفیع افتخار. - قم: حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشارات، (چاپ اول): ۳۱.۱۳۷۸ ص.: مصور.
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه (رقعی).
«یـک شـهید سـرمشق ما» و «ناز بالش» عناوین دو داسـتانی است که برای نوجوانان به رشـته تحریر درآمـده و در این کتاب به چاپ رسیده‌اند. داستان اول ماجرای نوشتن انشایی با موضوع معرفی یک شهید است. آقای عباسی، معلم انشاء، هر دو نفر از دانش‌آموزان را به عنوان یک گروه برای نگارش انشاء به همکاری وامی‌دارد. در این میان، علی (راوی داسـتان) با بهروز همگروه می‌شود. بهروز چنـدان اهل درس نیست و از سویی با علی نیز رابطه‌ی خوبی نـدارد؛ از این رو، بهروز از همکاری سـر باز می‌زند و علی، ناگزیر، به تنهایی نوشـتن انشاء را بر عهده می گیرد. او زندگی، رشادت و نحوه‌ی شـهادت شـهید محمد طره‌چی طوسی را در قالب انشاء شرح می‌دهد و آن را کار مشترک خود و بهروز اعلام می کند. با این امید که....

[صفحه ۱۱۸۱]

داستان

آبی مثل آسمان: بر اساس خاطره‌ای از دوران نوجوانی سردار سرلشکر شهید یوسف کلاهدوز

نویسنده: علی آقاغفار؛ تصویرگر: محمدحسین کارگر شریف؛ ویراستار: محمدباقر شمسی‌پور. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، ۱۳۷۶.
۳۰ ص. - (مجموعه قصه‌های سرداران شهید، ۳).
این کتاب برای کودکان ۹ تا ۱۲ سال نوشته شده است.
داسـتان از زبان یکی از همکلاسـی‌های یوسف نقل شده است. پدر راوی داسـتان با سـعی و تلاش زیاد، به سـختی می‌تواند مخارج زنـدگی آنها را تأمین کنـد. راوی به علت نداشـتن لباس گرم، چند بار از سوی ناظم مدرسه مورد مؤاخذه قرار گرفته است. آن روز صبح نیز، نوجوان بـا فکری آشـفته و بـا ترس از نـاظم - در حالی که از سـرما می‌لرزد - عازم مـدرسه است که یوسف با او روبه‌رو می‌شود. یوسف بـا دیـدن نوجوان لرزان و بـا یادآوری تهدیـد ناظم، لباس گرم تازه‌ی خود را که مادرش بافته و او برای اولین بار به تن کرده است، در می‌آورد و بـا اصـرار به دوسـتش می‌پوشانـد و خود به خـانه بازگشـته، لباس گرم کهنه‌اش را می‌پوشـد. در پایان کتاب، شرحی کوتاه از زندگی، سجایای اخلاقی و مبارزات سردار شهید یوسف کلاهدوز، راه‌اندازی سپاه پاسداران، تلاش او برای شکستن حصر آبادان و سرانجام، شهادت او در سانحه‌ی هوایی به چاپ رسیده است.

آتش در خرمن

نوشته حسین فتاحی؛ نقاشی از مهدی کریم خانی. - امیرکبیر، کتابهای شکوفه، ۱۳۶۷.

۱۴۰ ص.: مصور (بخشی رنگی)، نقشه. - (جوانه؛ ۱۱۱).

طراح روی جلد: مهدی کریم‌خانی.

گروه سنی «د».

شمارگان: ۶۵۰۰ نسخه.

این کتاب، داستانی از روزهای آغازین جنگ تحمیلی ایران و عراق در مالکیه، یکی از روستاهای مرزی کشور عزیزمان، ایران است. راوی داستان، رحمان، چوپان گوسفندهای کدخدای ده است و خاله طوبا، تنها فرد باقی مانده از خانواده‌اش است. کدخدا، از خبر آمدن عراقی‌ها خوشحال است، ولی بقیه مردم ده همه ناراحت هستند و قصد مقابله با متجاوزان را دارند. خاله طوبا برای بردن رحمان به آنجا آمده، ولی کدخدا او را نگهداشته است. عراقی‌ها می‌آیند و همه‌ی مردم، ده را ترک می‌کنند. متجاوزان از ترس، ده را با خاک یکسان می‌کنند. حملات ایذایی مردم و بسیجی‌ها شروع می‌شود. خاله طوبا به اسارت برده می‌شود و رحمان که مریض شده است، به کمک دوستش، پس از زحمات زیاد موفق به فرار می‌شود. او پس از بهبود، به بسیج می‌پیوندد و برای دفاع از میهن به سوسنگرد می‌رود.

آخرین سیب

نویسنده مریم جمشیدی؛ تصویرگر محمد فدوی. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ اول): ۱۵.۱۳۷۶ ص.: مصور (رنگی).

گروه سنی «ب».

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

[صفحه ۱۱۸۲]

داستان این کتاب درباره‌ی پسری است که پدرش هنگام رفتن به جبهه برای او تصویر درختی را می‌کشد که روی آن ۶۱ سیب وجود دارد. او به پسرش می‌گوید اگر هر روز یک سیب از درخت بکنی، من تا کندن آخرین سیب پیش شما خواهم بود. اما پس از مدتی خبر شهادت پدر می‌رسد و او که همچنان منتظر بازگشت پدر است آخرین سیب درخت نقاشی شده را نمی‌کند. شبی پدرش در حالی که آخرین سیب را در دست دارد به خواب پسرش آمده و به قولی که داده بود، عمل می‌کند و از پسرش می‌خواهد تا فردا آخرین سیب را از روی درخت نقاشی بردارد و منتظرش نباشد. صبح روز بعد هنگامی که پسر از خواب بیدار می‌شود، سیبی را در دستان خود می‌بیند.

آخرین منجوق

نوشته مهدی مجتهد؛ تصاویر از محمدحسین تهرانی. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ دوم): ۳۱.۱۳۷۶ ص.: مصور (رنگی).

گروه سنی «ب» و «ج».

بالای عنوان: تقدیم به بچه‌های بهبهان

شمارگان ۲۰۰۰۰ نسخه.

قصه‌ی حاضر درباره‌ی کودکی به نام لیلا و چلچله‌هایی است که در منزل آنها لانه می‌سازند و پس از بزرگ شدن جوجه‌ها، کوچ می‌کنند. هنگامی که لیلا معنی کلمه‌ی کوچ را از بی‌بی سؤال می‌کند، وی می‌گوید یعنی «رفتن به شهر دیگر و سپس بازگشتن به شهر خویش». پس از مدتی لیلا متوجه می‌شود پدر و مادر و بی‌بی مضطرب هستند و کلماتی چون «دشمن»، «جنگ» و «مقاومت» را می‌شوند که برای او تازه است. روزی وقتی از خواب بیدار می‌شود متوجه اثاث‌کشی و شلوغی خیابانهای شهر می‌شود. به ناگاه صدای وحشتناکی می‌شنود. آنها مدتی در اردوگاه و چادر زندگی می‌کنند. عید همان سال دوباره از بی‌بی معنی کوچ را می‌پرسد و به او می‌گوید: «ما که دیگر شهر نداریم، پس چگونه کوچ کنیم؟» ولی بی‌بی به او می‌گوید که دوباره شهر را آباد خواهند کرد و همراه با چلچله‌ها به شهر بر خواهند گشت.

آرامش

نوشته رضا زارع؛ نقاشی از م. فضلی. - [بی‌جا: بی‌نا]، (چاپخانه طوفان)، ۱۳۷۱.

۳۱ ص. مصور.

برای گروه سنی «د».

راوی داستان، مازیار و محمد سه نیروی بسیجی هستند که آماده شرکت در عملیاتی می‌شوند در آخرین لحظات نیروی جدیدی به نام احمد به آن‌ها می‌پیوندد که می‌گوید از نیروهای ارتشی است و به میل خود به خط مقدم آمده است. به دلیل مخالفت با تصمیم فرمانده گروهان، راوی و محمد و مازیار قصد شرکت در عملیات را ندارند، ولی بالاخره در عملیات شرکت می‌کنند و پس از یک سلسله اتفاقات، راوی و مازیار و محمد اسیر عراقی‌ها می‌شوند. در ادامه وقایع نیروهای خودی می‌رسند و به نجات آن‌ها می‌آیند. ولی محمد تیر می‌خورد و شهید می‌شود و کمر مازیار نیز در اثر شکنجه‌های عراقی‌ها می‌شکند.

آرزوی شهادت

نوشته‌ی پرویز محمدی (مهیار). - (تهران: [بی‌نا]، ۱۵.۱۳۶۲ ص.

برای گروه سنی «د».

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

[صفحه ۱۱۸۳]

نویسنده کتاب خاطراتی از دوست شهیدش به نام حمید را بازگو می‌کند. حمید دانش‌آموزی است که پس از شنیدن سخنان رزمندگان، شور و عشق شهادت در دلش زنده می‌شود. پس از راضی کردن پدر و مادر خود برای حفظ اسلام و مملکت خویش به جبهه می‌رود. او پس از گذراندن چهار ماه و اندی در منطقه‌ی مریوان و دزفول، به خانه برمی‌گردد. ولی مجددا به جبهه می‌رود و به آرزوی خود رسیده، شهید می‌شود.

آزاده

نویسنده مازیار تهرانی؛ نقاش پریما شاهین‌مقدم. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ اول): ۱۶.۱۳۷۱ ص.: مصور (رنگی).

این کتاب برای گروه سنی ب نوشته شده است.

آزاده دختر کوچکی است که سرگرم ورق زدن دفتر نقاشی خود می‌باشد. در یکی از صفحات، آهویی کشیده شده که در دام افتاده است. آزاده با پاک کن خود بند دام را پاک می‌کند و آهو با خوشحالی می‌رود. در صفحه‌ی بعد، آزاده، ماهی قرمزی را در تنگ بلور می‌بیند؛ گوشه‌ی تنگ را پاک می‌کند؛ آب روی دفتر پخش می‌شود و ماهی بیرون می‌افتد. در صفحه‌ی دیگری، مرغ عشقی در قفس گرفتار است. آزاده در قفس را پاک می‌کند و مرغ پرواز کرده، بر شانه‌ی او می‌نشیند. دفتر ورق می‌خورد و آزاده پدر خود را می‌بیند که اسیر و در زندان است. میله‌ها را پاک می‌کند، اکنون پدر آزاد است. رادیو بازگشت آزادگان سرافراز را به میهن اسلامی اعلام می‌کند. چند روز بعد، پدر، آزاده را در آغوش می‌کشد. چند روز بعد، آزاده دفتر خود را ورق می‌زند، همه‌ی ورق‌های آن سفید است. آزاده دریایی پر از ماهیهای رنگارنگ و در کنار آن یک جنگل سبز می‌کشد.

آن روز خواهد آمد

نویسنده هدی عربشاهی. - تهران: موسسه فرهنگی انتشاراتی الهگان، (چاپ اول): ۱۵۰.۱۳۷۸ ص.

صفحه عنوان به انگلیسی: That Day Will Come

گروه سنی «د» دوره راهنمایی.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

داستان بلند «آن روز خواهد آمد»، سرگذشت زوج خبرنگاری است که برای تهیه‌ی خبر به کشور جنگ زده‌ی بوسنی و هرزگوین مسافرت می‌کنند. سایه، دختری آبادانی است که خانواده‌اش را در نوجوانی در اثر بمباران از دست داده است و همراه خانواده‌ی همسایه‌شان به تهران آمده، عاقبت با علیرضا (پسر همسایه) ازدواج می‌کند. اما با گذشت پنج سال از ازدواج آنها، سایه (به دلیل تأثیر موج انفجارهای آبادان) هنوز نتوانسته است صاحب فرزندی شود. سرانجام سایه و علیرضا از طریق کار خبرنگاری در بوسنی و به وسیله‌ی هواپیمای هلال احمر وارد سارایوو می‌شوند. در خلال این مسافرت پر مخاطره با جنایات صرب‌ها و اتفاقات بسیار دیگری روبه‌رو می‌شوند.

آنها چه گناهی داشتند؟

نوشته و نقاشی مهدی رسولی. - تهران: اوج، ۱۳۶۲.

۲۴ ص.: مصور (بخشی رنگی).

گروه سنی «ب».

این کتاب، به زبان ساده برای کودکان گروه سنی «ب»، (کودکان سالهای اول و دوم و سوم دبستان) نوشته شده است. داستان کتاب، حکایت اهالی دهکده‌ای در جنوب کشور است که یک روز صبح، مانند همیشه، از خواب بر می‌خیزند و کارهای روزانه خود را شروع می‌کنند ولی ناگهان هواپیماهای عراقی می‌آیند و دهکده را بمباران می‌کنند. همه چیز خراب می‌شود و از بین می‌رود و همه‌ی مردم بر اثر بمباران، شهید می‌شوند.

[صفحه ۱۱۸۴]

آوارگان جنگی در اردوگاه

نوشته قدرت‌الله صلح میرزایی؛ نقاشی از بهمن زارعیان. - تهران: دادجو، [۱۳۶۳]. ۱۶ ص. مصور.
عنوان از روی جلد.
گروه سنی ب و ج (سال‌های دبستان).
سلمان بر خلاف میل عموی خود به خرمشهر می‌رود و در آن جا دوستش ابوذر را می‌بیند که خانه‌شان خراب شده است. بچه‌ها دور مدرسه جمع شده‌اند. سلمان به خانه‌شان می‌رود؛ همان جایی که پدر و مادرش کشته شده‌اند. وقتی به اردوگاه باز می‌گردد، عمویش او را بازخواست می‌کند که چرا تنهایی به شهر رفته است اما زن عمو از او طرفداری می‌کند. سپس گروه تئاتری که از تهران اعزام شده‌اند، با اجرای نمایشنامه‌ای روحیه‌ی مردم را بالا می‌برند، به طوری که عموی سلمان (اسکندر) نیز همراه سلمان و همسرش از اردوگاه جنگ زدگان راهی دزفول می‌شود. کتاب نشان دهنده‌ی روحیه‌ی مردم در آغاز جنگ و اثر تبلیغات جنگی بر روی مردم است.

آواز نیمه شب

داود غفارزادگان؛ به اهتمام شورای ادبیات مقاومت. - تهران: نشر صریر، ۱۳۷۶.
۱۸۱ ص. - (ادبیات دفاع مقدس؛ رمان: نوجوان و جوان؛ ۶).
گروه سنی جوانان و نوجوانان.
کتاب، داستان زندگی مردم در زمان بمباران شهرهاست. دختر نوجوانی که شاهد حملات وحشیانه‌ی عراقی‌ها به ایران بوده است، به قصد قصه‌نویسی، به نوشتن خاطرات خود می‌پردازد و زندگی خود، پدر و مادر و مادربزرگ و برادرهایش را، که یکی به جبهه رفته و دیگری در آرزوی رفتن به جبهه است، شرح می‌دهد. با وجود خطر بمباران، آن‌ها در خانه‌ی کوچکی در جنوب تهران، به زندگی خود ادامه می‌دهند و با شرایط جدید سازگار می‌شوند. آنها خروسی دارند که قبل از هر حمله‌ی هوایی سه مرتبه می‌خواند. دختر سعی می‌کند داستان خروس را بگوید. مادربزرگ قصه‌های قدیمی را تعریف می‌کند. برادر رزمنده از جبهه به مرخصی می‌آید و شادی و خوشحالی در خانه موج می‌زند. کتاب با مرگ مادربزرگ، تولد کودکی در خانواده و ازدواج برادر رزمنده به پایان می‌رسد. نویسنده زندگی و شرایط یک خانواده‌ی کوچک و روابط آن‌ها با همسایگان در زمان بمباران شهر و تلاش آنها را برای ادامه‌ی زندگی بیان می‌کند و برداشت دختر نوجوان را از بمبارانها و پی آمد آنها و مجروح، کشته و بی‌خانمان شدن افراد را نشان می‌دهد.

آی ابراهیم

نوشته غلامرضا امامی؛ نقاشی از بهرام خائف. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ دوم): ۱۶.۱۳۶۳ ص. مصور: رنگی.
برای گروه سنی ج، د.

کتاب «آی ابراهیم» داستانی خاطره گونه است و احساسات کودکان یک محله از اهواز را نسبت به پیرمرد کفاشی بیان می‌کند که محبت خاصی نسبت به رزمندگان دارد و کارهای آنها را به رایگان انجام می‌دهد، بعد از شروع جنگ، چون پیرمرد توان رفتن به جبهه‌ها را ندارد، برای افرادی که عازم جبهه هستند و یا خانواده‌های آنان، به رایگان و بدون منت کارهای کفاشی انجام می‌دهد. در این استان عشق او برای کمک به رزمندگان به تصویر کشیده شده و تأثیری که این عشق بر بچه‌ها می‌گذارد، نیز بیان شده است. شهادت پیرمرد در موشک‌باران اهواز، در داخل مغازه‌اش و در حالی که به تعمیر پوتین یک رزمنده مشغول بود، نشانگر روح ابراهیم‌وار اوست.

[صفحه ۱۱۸۵]

از این جا تا بهار

ظریفه روئین. - سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، کارگاه قصه و رمان، ۱۳۷۶.

۸۸ ص. - (کارگاه قصه و رمان).

طراح روی جلد: احمد آقا قلی‌زاده.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: From Here to Spring: A Novle

«از این جا تا بهار» داستان کودکی است که پدرش در جبهه گرفتار موج انفجار شده است. او شاهد فریادها و کتکهای پدرش است و نمی‌تواند دلیل محبت مادر خود را نسبت به پدر درک کند. در این بین دفترچه‌ی خاطرات پدرش به دست او می‌افتد. کودک که خود خاطراتش را هر روز یادداشت می‌کند، پس از خواندن دفترچه خاطرات پدر، با شجاعت، مهربانی، رشادت و روحیات پدر آشنا می‌شود و در انتهای خاطرات، زمانی که از موج گرفتگی پدر آگاه می‌شود، عشق به پدر را در نهاد خود می‌یابد. در این کتاب، تأثیر خاطرات یک رزمنده در خصوص شهادت دوستان، لحظات به یاد ماندنی و سختیها و خوشیهای زندگی در جبهه، بر یک کودک بیان شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

از حسین فهمیده تا جواد فروغی

م. ص. علمی. - مشهد: دانشگاه فردوسی، مؤسسه چاپ و انتشارات، ۱۳۷۲. ص.: مصور، عکس.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

یادداشت‌ها: این کتاب برای نوجوانان نوشته شده است.

علی که دانش‌آموز است، با شنیدن وصف رشادت‌های شهید حسین فهمیده از معلم پرورشی، سعی می‌کند ادامه دهنده‌ی راه آن شهید باشد. او از معلم خود درباره‌ی جواد فروغی نیز مطالبی می‌شنود و پس از تلاش فراوان، علی رغم دوری راه و موانع دیگر، در جلسات قرآن جواد فروغی شرکت می‌کند و سخت تحت تأثیر قرار می‌گیرد. از آن پس، او «تلاوت قرآن، به جای آوردن فریضه‌ی نماز در اول وقت و اخلاق نیکو» را روش ادامه دهنده‌ی راه شهید فهمیده و جواد فروغی می‌داند و با انجام این کارها دل مادر خود را - که به تنهایی بار مسؤولیت او را به دوش می‌کشد - شاد می‌کند.

اسماعیل، اسماعیل

محمود گلابدره‌ای. – تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۱۳۶۰.

۵۴ ص. – (پا به پای جنگ؛ ۴).

برای گروه سنی «د» و «ه»

داستان «اسماعیل، اسماعیل» حکایت نوجوانی است که می‌کوشد در مبارزه با ضد انقلاب و جنگیدن با دشمن نقشی داشته باشد. پدر اسماعیل کفاش است و علی رغم تهدید بمباران، مغازه خود را باز می‌کند تا به دشمن بفهماند که نمی‌ترسد. روزی اسماعیل برای ادای فریضه نماز به مسجد می‌رود و پدر در مغازه تنها می‌ماند و در اثر گلوله خمپاره شهید می‌شود. اسماعیل راه پدر را ادامه می‌دهد. اما خیلی دلش می‌خواهد اسلحه‌ای داشته باشد تا بتواند در جنگ شرکت کند. مردی که خود را انقلابی نشان می‌دهد ولی قبلا ساواکی بوده است به مغازه او می‌آید و به او نصیحت می‌کند مغازه را ببندد تا مثل پدرش کشته نشود. اسماعیل او را تعقیب می‌کند و متوجه می‌شود جاسوس دشمن است و اطلاعاتی درباره‌ی نیروهای جدیدی که از راه رسیده‌اند به دشمن می‌دهد. ولی چون فکر می‌کند دیگران به سخنان او اهمیت نخواهند داد، خود دست به کار شده، او را می‌کشد، و با خبر کردن نیروهای جدید آن‌ها را از شهادت نجات می‌دهد. فردای آن روز پاسدارها او را رسما در بین خود می‌پذیرند.

[صفحه ۱۱۸۶]

اسم من پلاک است

نویسنده مرتضی سرهنگی، تصویرگر محمدحسین صلواتیان. – تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری؛ بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۱۶ ص.، مصور (رنگی).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: My Name is Pelak

برای گروه سنی «ب» و «ج».

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر داستانی از «پلاک» است که به عنوان وسیله‌ی شناسایی و هویت رزمندگان و سایر نیروهای نظامی در جبهه‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. این داستان برای دانش‌آموزان دبستانی نوشته شده است و کاربردهای مختلف پلاک را در هنگام زخمی یا کشته شدن (به خصوص در مواقعی که اجساد یافت شده در اثر گذر زمان قابل شناسایی نیستند)، بیان می‌کند و از سوی دیگر، مراقبت از آن و لزوم تعویض نکردن آن با دیگر افراد را متذکر می‌شود.

اسم من چفیه است

نوشته مرتضی سرهنگی؛ تصویرگر: خشایار قاضی‌زاده. – تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان، ۱۳۷۲.

۲۲ ص.: مصور (رنگی).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: My Name is Chafieh

شمارگان: ۲۲۰۰۰ نسخه.

این کتـاب در سال ۱۳۸۰ در ۱۶ صـفحه توسط سازمان تبلیغات اسـلامی، حوزه هنری و بنیاد شـهید انقلاب اسـلامی، نشـر شاهد نیز منتشر شده است.

«اسم من چفیه است» داسـتانی از زبان چفیه است. در این کتاب، چفیه خود را به مخاطبین کودک و نوجوانش معرفی کرده، کاربرد خود را در جبهه‌ها بیان می‌کند. چفیه از دوستی و الفت خود با رزمندگان می‌گوید و مواردی را که آنها از او استفاده می‌کنند، بیان می‌کنـد. از جمله این موارد، اسـتفاده به عنوان سـفره‌ی غـذا، سایه‌بـان، حوله دست، ماسـک ضـد گـاز (در مواقع بمباران شـیمیایی) سجاده، شال کمر، باند (در مواقع ضـروری)، تور ماهیگیری (در مناطق کنار آب)، یادگاری شـهدا به دوستان و خانواده‌هایشان و در نهایت، پارچه‌ای برای پوشاندن صورت رزمنده‌ای شهید و یادگاری به جای مانده از شهید در خانه‌ی شهید است.

اسم من خاکریز است

نویسـنده مرتضـی سـرهنگی؛ تصویرگر محمدحسـین صـلواتیان. - تهران، سازمان تبلیغات اسـلامی، حوزه هنری؛ بنیاد شـهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۲۴ ص.: مصور (رنگی).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: My Name is Khakriz

برای گروه سنی «ب» و «ج»

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

ایـن کتـاب، کـه برای کودکـان نوشـته شـده اسـت، بـه شـکلی داسـتان گـونه، خـاکریز را معرفی می‌کنـد. در ایـن داسـتان، نحـوه‌ی شکـل‌گیری خـاکریز بـا لودرهـا بیان می‌شود و اولین آنها در منطقه‌ی «دارخوئین» (که به «خط شـیر» مشـهور شـد) معرفی می‌گردد. موارد اسـتفاده از آن «محفوظ نگه داشتن افراد و ادوات از تیررس دشمن و جایی برای قرار گرفتن وسایل شخصی و خوراکی (برای تازه ماندن)» شمرده شده است. سایر مطالب کتاب عبارتند از: معنی اصطلاح «تیر

[صفحه ۱۱۸۷]

تراش» برای گلوله‌هـایی که درست از بالاـی خـاکریز می‌گذرنـد، شـهادت و تمثیـل خون شـهید روی خـاکریز (که ماننـد اشک آن است)، جـا دادن و یـا جـا مانـدن عطر، تسبیـح، اجسـاد، قرآن و... در میـان خاکهـای خـاکریز و در پایـان، دلتنگی خـاکریز از نبودن رزمندگان پس از جنگ.

اسم من علی‌اصغر است

نوشـته مصـطفی رحمانـدوست؛ تصویرگر: اسـدالله اعلاـئی. - تهران: کـانون پرورش فکری کودکـان و نوجوانان، خانه ادبیات و هنر کودکان و نوجوانان، (چاپ ششم): ۱۳۶۹.

۲۰ ص.: مصور (بخشی رنگی).

گروه سنی: «د».

شخصیت اصلی این داستان، نوجوانی به نام علی‌اصغر است. او از ماه محرمی سخن می‌گوید که پدرش تعزیه‌خوانی می‌کرده است. پـدر در نقش امـام حسـین (ع)، و او هـم در نقش علی‌اصـغر ظـاهر می‌شـده است. بعـدها که بزرگـتر شـده، یـک بـار همراه یکی از

دوستانش در نقش طفلان مسلم در تعزیه شرکت داشته است. پس از آغاز انقلاب مردم به تظاهرات می‌روند، انقلاب پیروز می‌شود. آنها می‌خواهند برای محرم سال بعد تعزیه‌خوانی راه بیندازند، ولی جنگ ایران و عراق شروع می‌شود و مردم خود را برای جنگ آماده می کنند. پدرش به مسجد می‌رود تا فنون نظامی بیاموزد. معلم ورزش هم در مدرسه، در زنگهای ورزش، به آنها کار با اسلحه را می‌آموزد. روزی پدرش با چند تن دیگر - از جمله حاج ملاهادی واعظ شیرازی - عازم جبهه می‌شود. آن سال علی‌اصغر تعزیه‌خوانی می کند و در نقش علی‌اکبر ظاهر می‌شود. چند ماه بعد، خبر شهادت پدرش و واعظ را می‌آورند. علی‌اصغر هم همراه مردم با یاد شهادت حضرت امام حسین (ع) پیکر شهدا را تشییع می کند.

اشکی که ستاره شد

نویسنده فاطمه شیبانی. - کرمان: عظیمی، (چاپ اول): ۵۸.۱۳۷۸ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

«اشکی که ستاره شد»، داستانی است از دوران جنگ ایران و عراق. داستان زنی که همسرش شهید شده است و اکنون او، پس از مدتها، با یاد همسر شهیدش در خاطرات خود در محل زندگیشان گشت و گذار می کند. داستان این گونه آغاز می‌شود: «درب کلبه‌ی احزان و غم گرفته، که گرد و غبار جدایی آن را در بر گرفته بود، به علت وزش تند نسیم باز شده بود. همان طور با گامهای آرام و بی‌صدا به طرف کلبه روان شدم. اشک، مجال دیدن به من نمی‌داد. به آرامی به دیوار تکیه دادم و همین طور که به این دشت زیبا خیره شده بودم، به یاد آخرین باری که همراه با او در این دشت قدم می‌زدم، افتادم و اکنون...».

افول یک ستاره

نویسنده میترا افضل. - نقاش ابراهیم جاهدی میلانی. - تبریز: [بی نا؛ چاپ نیکنام تبریز]، ۵۷.۱۳۶۹ ص.: مصور.

نویسنده، نوجوانی ۱۶ ساله است.

راوی داستان دختری است که همراه خانواده‌ی جنگ زده خود برای اقامت به زنجان مهاجرت می کند. از بدو ورود، دختری به نام معصومه با خواهر کوچک او رابطه‌ی دوستی برقرار می کند. آنها هر دو به یک مدرسه می‌روند. چند ماه پس از بازگشایی مدارس، روزی که راوی بیمار است و با مادر و زن همسایه به دکتر رفته‌اند، شهر مورد اصابت موشکهای عراقی قرار می گیرد. در ابتدا همه نگران علی برادر کوچک راوی می‌شوند که مدرسه‌اش مورد اصابت قرار گرفته است. دختر، مادر و زن همسایه به آنجا می‌روند، ولی علی را نمی‌یابند. جستجو در بیمارستانها و

[صفحه ۱۱۸۸]

سپس در بین اجساد شهدا ادامه می‌یابد، ولی در نهایت خبر سالم بودن علی به آنها می‌رسد. اما با آمدن مادر معصومه و بیتابی او از گم شدن معصومه، خوشحالی پیدا شدن علی به فراموشی سپرده شده، جستجو بار دیگر آغاز می‌شود و... در نهایت جسد بی‌سر معصومه پیدا می‌شود.

اینجا خانه‌ی من است

نوشته مجید راستی؛ نقاشی: فوزی تهرانی. - تهران: سروش (انتشارات صدا و سیما)، ۱۶.۱۳۶۸ ص.: مصور (رنگی).

گروه سنی «ج».

یکی از کودکان که بر اثر بمباران هواپیماهای دشمن شهید شده است، از آسمان، روشنایی و زیبایی آن صحبت می‌کند و آنجا را خانه‌ی خود می‌داند. کتاب، بیشتر حاوی تصاویر است و تصاویر، به صورت نمادین، داستان را تعریف می‌کنند. استعارات نقاشی شده در نقاشیها، بیشتر از متن داستان است. کتاب برای کودکان زیر سنین دبستان و سالهای اول، دوم و سوم دبستان تنظیم شده است.

این نخلها دوباره خرما خواهند داد

نوشته و نقاشی مهدی رسولی؛ خط: خلیل رسولی؛ نقاشی: مهدی رسولی. - تهران: اوج، ۱۳۶۲.

[۲۵] ص.: مصور (رنگی).

گروه‌های سنی: «ج»، «د».

کودکی پس از بمباران یکی از آبادی‌ها، آن را به کربلا و وضع موجود را به روز عاشورا تشبیه می‌کند. او باورش نمی‌شود که این همان آبادی چند ساعت پیش باشد. همه جا ویران است و در و دیوار آبادی را خون پوشانیده است. مدرسه ویران شده است. او به یاد معلم خود می‌افتد که روزی در همین مدرسه به آنها گفت یک نخل را نقاشی کنند و کودک نخل سرخی را نقاشی کرد. او به یاد می‌آورد که خواهرش هر شب با دست‌های کوچکش قالی می‌بافت و اکنون قالی در زیر سنگ و کلوخ مدفون شده است. در این میان کبوتری می‌آید و کودک با او صحبت می‌کند و می‌گوید که باید از این دهکده‌ی ویرانه برود و به همه‌ی مردم خوب سرزمینهای دیگر پیام او را برساند و بگوید که نخل‌ها دوباره خرما خواهند داد. او می‌گوید اینها پیام یک بازمانده از روستایی خوب و سرسبز و مقاوم است و کبوتر را پرواز می‌دهد. در این حال بال گردی می‌آید که روی آن نقش هلال احمر جمهوری اسلامی ایران دیده می‌شود.

بابای آهوی من باش، رمان نوجوان

حسن بنی‌عامری. - تهران: پالیزان، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۱۱۶ ص.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، رمانی برای نوجوانان است. ماجرای داستان در یکی از شهرهای جنوب کشور اتفاق افتاده است. در یکی از روزها دایی عبود، آهویی را به عنوان سوغاتی می‌آورد. عبود از ناحیه‌ی پا مجروح است. به همین علت همه برای او هدیه می‌آورند. مدتی می‌گذرد، تمام بچه‌ها به آهو علاقه‌مند می‌شوند. صدام به ایران حمله می‌کند. عبود در همان روزهای اول جنگ به شهادت می‌رسد. بعد از عبود، حمود بابای آهو می‌شود. زمانی می‌گذرد. روزی پیرمردی، به علت گرسنگی، قصد کشتن آهو را می‌کند و حمود پیرمرد را به سختی کتک می‌زند. بعد مشخص

[صفحه ۱۱۸۹]

می‌شود پیرمرد گوشت را برای عروسش می‌خواسته است. بعد از مدتی حمود تصمیم می‌گیرد آهو را قربانی کند گوشت آهو را به آنها بدهد.

باغ فرشته‌ها

نویسنده افسانه شعبان‌نژاد؛ تصویرگر غلامعلی مکتبی؛ ویراستار حمید گروگان. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ اول): ۱۹.۱۳۷۶ ص. مصور (رنگی).

گروه‌های سنی «ب» و «ج».

شمارگان: ۳۰۰۰۰ نسخه.

داستان در مورد دختر کوچکی به نام عاطفه است. پدر او رزمنده‌ای است که در جبهه پاهای خود را از دست می‌دهد. عاطفه از این امر ناراحت می‌شود. چون زمانی که پدر او پا داشت، به دنبالش می‌دوید و با او بازی می‌کرد. یک روز دوست پدرش به دیدار پدر می‌آید و با دیدن صندلی چرخدار به او می‌گوید تو هم پاهایت را به فرشته‌ها داده‌ای. این حرف باعث می‌شود که عاطفه به دنبال فرشته‌ها بگردد. به آنها نامه‌ای می‌نویسد و خواهش می‌کند که پاهای پدر را به او برگردانند. صبح آن روز جواب نامه‌ی او از طرف فرشته‌ها به دست او می‌رسد که در آن نوشته شده است: پدرت خودش پاهایش را به ما داده است و در آسمان یک باغ فرشته دارد. این نامه باعث خوشحالی عاطفه می‌شود.

بالهای آبی من

نویسنده راضیه دهقان سلماسی؛ تصویرگر: کبری ابراهیم؛ ویراستار: شراره وظیفه‌شناس. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ اول): ۲۴.۱۳۷۳ ص.: مصور (رنگی).

گروه سنی «ب».

داستان درباره‌ی دختر کوچکی که پدرش در جبهه مفقودالاثر شده است. او برای پیدا کردن اثری از پدر، همراه با مادر به همه جا می‌رود. دلش می‌خواهد بالهایی به رنگ آبی داشته باشد و با آنها به جستجوی پدر برود. شبی در خواب می‌بیند که دو بال آبی بر شانه‌هایش روییده است و با آنها پرواز می‌کند، ولی طوفان سختی شروع می‌شود و بالهایش درد می‌گیرند. فردای آن شب یک آمبولانس به در خانه‌شان می‌آید؛ همه سیاه می‌پوشند و گریه می‌کنند. او در داخل آمبولانس جعبه‌ای بزرگ می‌بیند که مادرش بر روی آن افتاده و گریه می‌کند و مادربزرگ هر چه می‌کند، نمی‌تواند مادر را آرام کند. او آرام جلو می‌رود و داخل جعبه را نگاه می‌کند. داخل جعبه میان پارچه سفید مشتی پر خون آلود می‌بیند که رنگ بعضی از آنها آبی است. مادر با دیدن او بلند می‌شود و هر دو به عکس بزرگ پدرش که پیشاپیش جمعیت است، نگاه می‌کنند. مادر می‌گوید: «از خواب که بیدار شدم، حیاط پر از پرهای آبی و نیلی بود. حیفم آمد و همه را جمع کردم برای تو». صدای مادر گرفته بود و نگاهش به عکس پدر، معلوم نبود با دختر سخن می‌گوید یا با پدر.

بچه‌ها و کبوترها

نویسنده: سیروس طاهباز؛ تصویرگر سیمین شهروان. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۱۳۷۳. [۲۸] ص.: مصور (رنگی).

گروههای سنی: «ب»، «ج».

«بچه‌ها و کبوترها» داستان خواهر و برادر کوچکی است که شبی با پدر تنها مانده‌اند. آن شب مادرشان در بیمارستان کشیک است و احتمال حمله‌ی هوایی دشمن وجود دارد. پسرک، که از خواهرش بزرگتر است، نیمه شب از خواب بر می‌خیزد و می‌بیند که

پدرش هنوز بیدار است و گریه می کند. او و خواهرش از پدر می‌خواهند که

[صفحه ۱۱۹۰]

برایشان قصه‌ای از جنگ بگوید. او می‌پذیرد و قصه‌ی شهری را می گوید که دشمن به آن حمله کرده، مردمش را آواره نموده و جوانهایش را کشته است. هنگامی هم که کبوترهای مهاجر به شهر می‌آیند و اوضاع را می‌بینند، دلشکسته از آنجا می‌روند. در این میان همه چیز حتی شیرها و چاههای آب، کلاغها، مورچه‌ها و زنبورها هم از شهر دفاع می کنند. پس از شکست دشمن و مرگ همه‌ی سربازان او، مردم شهرباز می گردند و با کمک مردم شهرهای دیگر، آن را از نو می‌سازند.

برادران خورشید «رمان نوجوان»

محمدرضا محمدی پاشاک. - تهران: پالیزان، ۱۳۸۰.

۱۵۰ ص.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مندرجات: فصل اول: دنیای جاسم؛ فصل دوم؛ کوسه آبی؛ فصل سوم؛ برادران خورشید؛ فصل چهارم: غروب روز دهم؛ فصل پنجم: فرخ اروند کنار.

داستان مربوط به آغاز جنگ است و محل وقوع آن در نزدیکی فاو، در خرمشهر و آبادان است. جاسم نوجوانی است که در دنیای آرام خود با خانواده‌اش زندگی می کند. ولی به ناگاه این آرامش به هم می‌خورد؛ پای پدرش در اثر افتادن تیر آهن بر روی آن می‌شکند، قایقش را می‌دزدند و... جاسم ظرف چند شب، (نه، بلکه در یک شب) بزرگ می‌شود. او همراه با رزمندگان، (با شهید جهان‌آرا و دیگر شهیدان سرافراز مدافع خرمشهر)، «برادران خورشید» می‌شوند و این کتاب داستان او است و پیوستن او به خیل شهیدان گرانقدر.

بزرگ مردان کوچک (رمان نوجوان)

نویسنده حسن احمدی. - تهران: پالیزان، (چاپ اول): ۱۷۳.۱۳۸۰ ص.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

ماجرای داستان درباره‌ی عده‌ای از رزمندگان نوجوان کم سن و سال است که اکثر آنها با دست کاری در شناسنامه، یا ترفندهای دیگر، خود را به جبهه رسانده‌اند و ضمن جنگ در جبهه و در خط مقدم، به تحصیل در سنگر مدرسه نیز می‌پردازند. در این بین، عمو جلیل، معلم و رزمنده‌ی مسؤول نیروهای مذکور، هادی را برای شناسایی و تعمیر خطوط بیسیم کمین می‌فرستد و پس از مدتی، با پیگیری دلیل بازنگشتن وی متوجه می‌شود که او را به اسارت گرفته‌اند. سعید، معروف به سرهنگ کوچولو به کمک هادی می‌شتابد و پس از نفوذ در خاک دشمن و رهایی هادی، متوجه تحرکات مشکوک دشمن در جهت آماده شدن برای عملیاتی قریب الوقوع می گردد و با کمک هادی و عمو جلیل و نیروهای خودی، با همراهی نیروی هوایی، مواضع دشمن را نابود کرده، همگی به سلامت به کلاسهای درس باز می گردند.

بوی تن مادر

صدیقه احمدی. - تهران: فرهنگ و هنر، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۱۲۸ ص. مصور.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

در داستان «بوی تن مادر»، نویسنده، ماجرای زندگی یک خانواده‌ی مرزنشین را شرح داده است. پس از آغاز جنگ تحمیلی، پدر خانواده برای دفاع از میهن، عازم جبهه می‌شود و در پی آن، با شدت گرفتن جنگ و ورود قوای

[صفحه ۱۱۹۱]

عراق به خاک ایران، همسر و دختر وی ناچار به ترک خانه و کاشانه می‌شوند. از این مرحله به بعد، مادر و دختر مشکلات زیادی را پشت سر می‌گذارند. دختر هفت ساله و باید به مدرسه برود، اما او که لکنت زبان دارد، در مدرسه با مشکلات فراوانی روبه‌رو می‌شود. بنا به تصور دکتر، لکنت زبان دختر با عمل جراحی لوزه‌های او بر طرف می‌شود، اما عمل نیز مؤثر واقع نمی‌شود و سرانجام....

بهار در جنگ

ه عرب‌زاده. - تهران: بنیاد شهید، واحد فرهنگی، ۳۲.۱۳۶۲ ص.

«بهار» دختر کوچکی است که پس از شروع جنگ، پدر و مادرش او را نزد عمویش می‌برند. او نمی‌خواهد خاطرات خانه و عکسها و وسایل خود را که در خرمشهر جا گذاشته است، فراموش کند. پدرش به خرمشهر باز می‌گردد و مفقودالاثر می‌شود. بهار نیز در بمباران کرمانشاه از دو پا فلج می‌شود. با دیدن تشییع جنازه شهدای کرمانشاه غم از دست دادن پدر با شدت بیشتری به سراغش می‌آید. مادر از او می‌خواهد برای پیروزی رزمندگان دعا کند. خرمشهر آزاد می‌شود. شادی مردم، او را به خیابان می‌کشاند. مردم صندلی او را گلباران می‌کنند و ندای وحدت سر می‌دهند. بهار ویرانی‌های محله‌ی خودشان را در تلویزیون می‌بیند. نقاشی می‌کند و چهره‌ی دختری را می‌کشد که بر صندلی چرخدار نشسته است و از شادی اشک می‌ریزد و تابلویی در دست دارد که به زبان کودکی، با دانش خود، روی آن نوشته است: «به خرمشهر خوش آمدید».

بیست و سه به اضافه یک

نویسنده داود غفارزادگان؛ نقاش مریم خدابنده‌لو. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، نمایندگی ولی فقیه، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت نشر، ۱۳۷۶.

ص.: مصور (رنگی). - (مجموعه آثار و ارزش‌های دفاع مقدس، ادبیات کودک و نوجوان: داستان؛ ۲).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این داستان در مورد یک کودک خرمشهری به نام ناصر، است که پدر و دایی‌اش در جبهه هستند. با اشغال خرمشهر، از آن شهر به خانه‌ی خاله‌اش در شهر دیگری رفته است. در هنگام بازی، همیشه، ناصر فرمانده‌ی نیروهای ایرانی است. هر کدام از بچه‌ها که فردی از اقوام آنها در جبهه است، جزو دسته‌ی نیروهای ایرانی می‌شوند و بقیه‌ی بچه‌ها، عراقی. روزی همه‌ی بچه‌ها، غیر از جاسم، در دسته‌ی نیروهای ایرانی قرار می‌گیرند. بچه‌ها تصمیم می‌گیرند دخترها را در دسته نیروهای عراقی قرار می‌دهند، که باعث اعتراض و گریه‌ی دخترها می‌شود. در پایان داستان، مادرها تصمیم می‌گیرند برای نیروهای خودی کلوچه‌هایی به شکل نقشه ایران

بپزنـد. به جای ۲۳ شـهر آزاد ایران کشـمش و به جـای شـهر خرمشـهر، به علت اشـغال بودن آن، فلفـل می گذارنـد. بچه‌هـا نیز برای نیروهای خودی نامه می‌نویسند. آنها تصمیم می گیرند بعد از آزادسازی خرمشهر، با عسل برای رزمندگان کلوچه بپزند.

پادو: بر اساس خاطره‌ای از دوران نوجوانی سردار سرلشکر شهید محمد بروجردی

نویسـنده: علی‌اصـغر نصـرتی؛ ویراسـتار محمدباقر شمسـی‌پور؛ تصویرگر: محمدحسـین کارگر شـریف. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، ۱۳۷۶.

۲۰ ص.: مصور. - (مجموعه قصه‌های سرداران شهید، ۴).

گروه سنی: «ج» (۹ تا ۱۲ سال).

«داوود» پسر دوازده ساله‌ای است که برای کمک به خانواده‌اش، در تشک‌دوزی یک نفر یهودی - به نام «پیکر» -

[صفحه ۱۱۹۲]

کـار می کنـد. رفتـار پیکر بـا او بسـیار تنـد و خشن است. این رفتـار باعث می‌شود «میرزا» (محمـد بروجردی) - که او هم در کارگاه تشک‌دوزی کارگری می کنـد - تصـمیم بگیرد به داود آموزش خیاطی دهـد تا در آینـده بتواند برای خود کار کند و مسـتقل باشد. «پیکر» میرزا را اخراج می کنـد ولی چون به تنهایی نمی‌توانـد کارگاه را اداره کنـد، مجددا او را دعوت به کار می کند و میرزا هم با شرط آموزش کار به داود می‌پذیرد. در پایان کتاب، شـرح مختصـری از زندگینامه‌ی شهید محمد بروجردی - مبارزات وی با رژیم شاه، جنگیدن با ضد انقلاب در کردستان و شهادت هنگام حرکت در جاده‌ی مهاباد به نقده - آورده شده است.

پدر بزرگ، برکه و درخت گردو

جهانگیر خسروشاهی؛ نقاش شهرام عظیمی. - تهران: منادی تربیت، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۶۲ ص.: مصور (رنگی).

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

داسـتان این کتـاب (که برای نوجوانـان نوشـته شـده است) دربـاره‌ی دو پسـر عمو به نامهـای «هـادی» و «عبـدی» است که به درخت گردوی کهنسال شهرشان علاقه‌ی فراوانی دارند. این درخت را پدربزرگ، به دنبال حوادث بسیار و به نشانه‌ی مبارزه و استقامت در برابر ارباب کاشـته بود و اینک پس از گـذشت زمان به درختی تناور تبدیل شده است. هادی و عبدی هر روز در زیر شاخه‌های این درخت با یکدیگر به صـحبت می‌نشینند. این دو بر آن هستند که از درخت، درس استقامت و مبارزه بیاموزند. تا این که جنگ آغاز می‌شود و شبی در بمباران هوایی شاخه‌ای از درخت گردو می‌شـکند. آن شب هادی راه مقاومت و مبارزه را پیدا می کند و روز بعد با کاروان بسیجیان راهی جبهه می‌شود. عبدی نیز چند روز بعد به هادی می‌پیوندد.

پرستو بالهایش درد می‌کند

نوشته فریبا کاظمی. - تهران: پیام آزادی،۱۳۶۱. [۲۴] ص.: مصور (رنگی). گروه سنی: ب، ج.

در ایـن داسـتان کـه برای کودکـان گروههـای سـنی «ب و ج» نوشـته شـده اسـت، پرسـتو پرواز می کنـد و بـه جبهه‌هـای جنگ و اردوگاههـای آوارگـان جنگی می‌رود. طی این پرواز، زنـدگی فقیرانه و دشوار، امـا توأم بـا عشق آنهـا به اسـلام را می‌بینـد و شـرح

می‌دهد و از قول بچه‌های شـهرهای جنگ زده برای بچه‌های شهرهای دیگر پیغام می‌آورد که جنگ را هم فراموش نکنند. در پایان کتاب، سرود رود کارون، ره‌آورد پرستو برای همه بچه‌هاست.

پرنده آمد و رفت

صابر امامی. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، نشر باران، ۵۱.۱۳۷۰ ص.

«عوض»، که روسـتایشان در معرض حملهی دشـمن قرار گرفته، از همه‌ی اعضـای خـانواده‌اش فقـط برادر بزرگـترش مانـده است، از روسـتا نزد تنها خویشاونـد خود در شـهر آمـده است و به مـدرسه‌ی جدیدی می‌رود. در مدرسه از سوی دانش‌آموزان مورد اذیت و آزار قرار می‌گیرد. عوض، دلتنگ روسـتا و دوسـتان خود است و اقامت در شهر را دوست ندارد. او به مرور با سایرین ارتباط برقرار می‌کنـد، ولی در نهایت با مخفی شدن در اتومبیل برادرش به جبهه می‌رود و همانجا پیش برادرش می‌ماند و برای دوسـتانش نامه‌ای می‌نویسد و از دوست داشـتن می‌گوید. همکلاسـی‌ها که اکنون دلتنگ او هسـتند، تصمیم می‌گیرند برای او هدیه‌ای خریده، برایش بفرستند.

[صفحه ۱۱۹۳]

پرنده‌ای که آتش گرفت

فهیمه خدادوست. - تهران: موسوی، ۱۶.۱۳۶۱ ص.: مصور (رنگی).

«پرنده‌ای که آتش گرفت» یک داستان مصور است.

گروه سنی: الف، ب.

خـانه‌ای که فریبا در آن زنـدگی می‌کنـد، در نتیجه‌ی بمباران، ویران می‌شود. فریبا برای نجات گنجشک خود می‌رود اما گنجشـک کشـته شده است و فریبا نیز شهید می‌شود. او فقط نه سال داشته است و مردم آبادان جنازه او را تشیع می‌کنند. بیان مطالب کتاب به وسیله‌ی تصویر است و برای گروههای سنی «الف و ب» (سالهای پیش از دبستان و سالهای اول دبستان) مناسب است.

پرواز ششصد و پنجاه و پنج

مؤلف غلامرضا سلطانی. - تهران: جهان پویش، (چاپ اول): ۲۴.۱۳۷۹ ص.: مصور (رنگی).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، داستان کوتاهی درباره‌ی هواپیمای مسافربری ایران است که بر اثر حمله‌ی ناو آمریکایی بر فراز خلیج فارس منفجر شد و همه‌ی سرنشـینان آن به شـهادت رسیدند. داستان از زبان دختر بچه‌ای به نام «زهره» بازگو می‌شود که دفتر خاطراتش را در هتلی در بنـدرعباس بر جای گـذارده، همراه پدر و مادرش برای شـرکت در مراسم عروسـی دایی‌اش در دبی، سوار هواپیما می‌شود. زهره در دفتر خـاطراتش تـدارک مسـافرت به دبی و شور و شوق خود را برای شـرکت در عروسـی بیـان کرده است. همچنین ماجرای خواب وحشـتناکی را در دفتر خود ثبت نموده است که چنـد روز قبـل از مسافرت دیـده بود و او و مادرش را نگران کرده بود او در خواب دیده بود که هنگام قایق سواری با دایی خود، قایق دچار سانحه شده و آنها در دریا غرق شده‌اند.

پرواز موج

سرور پوریا؛ نقاش: عصمت شیرین‌زاده؛ ویراستار: جواد رسولی. - مشهد: به نشر، (چاپ اول): ۲۰.۱۳۷۹ ص.: مصور (رنگی). - (شرکت به نشر (انتشارات آستان قدس رضوی)؛ ۲۰۲).

گروه‌های سنی «ب» و «ج».

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

«پرواز موج» داستانی از مردم سواحل جنوبی کشور است که با صید ماهی روزگار می‌گذرانند، تا این که آتش جنگ تحمیلی شعله‌ور می‌شود و انفجار پایگاهها و چاههای نفتی آرامش دریا را بر هم می‌زند و محیط زیست را آلوده می‌کند. روزی مرد ماهیگیری به همراه پسر خود در دریای متلاطم پرنده‌ای زخمی را نجات می‌دهند و نام او را «موج» می‌گذارند. آنها از پرنده مراقبت می‌کنند تا سرانجام پرنده سلامت خود را باز می‌یابد و به پرواز درمی‌آید. اما آلودگی ناشی از آتش‌سوزی و نفت موجب مرگ «موج» می‌شود.

پسران جزیره

حسین فتاحی. - تهران: نشر صریر، ۱۳۷۶.

۱۶۴ ص. نقشه. - (ادبیات دفاع مقدس؛ رمان: ۴، نوجوان و جوان، ۴).

رحمان، رزمنده‌ای جنوبی است که عراقی‌ها تنها خویشاوند وی، خاله طوبا، را به اسارت برده‌اند. او با گروهی برای شناسایی منطقه‌ای در عمق خاک دشمن می‌رود. در بازگشت خبر می‌دهند که خاله طوبا را در شهری مرزی دیده‌اند. عملیات شناسایی بعدی در نزدیکی شهر عماره است. جاسب، مسؤول گروه، امیدوار است خاله طوبا را

[صفحه ۱۱۹۴]

همراه بیاورد، ولی رحمان و قاسم را همراه نمی‌برد. رحمان خود برای آوردن خاله طوبا اقدام می‌کند. قاسم نیز در پی او می‌رود. باران سیل‌آسا آن‌ها را به خرابه‌ای می‌کشاند و در آن جا با رئوف، که مجروح است، آشنا می‌شوند. با مراقبت چند روزه رئوف بهبود می‌یابد. رئوف، قاسم و رحمان را با خود می‌برد تا شاید دایی، که به عراق تردد دارد، به آن‌ها کمک کند. اما، دایی جاسوس است و عملیات را لو داده است. رحمان و قاسم فرار می‌کنند و در هور گم می‌شوند. تا این که رئوف، که به نیروهای اسلام پیوسته، آن‌ها را پیدا می‌کند. بعد از حوادثی جاسب را می‌بینند در حالی که جاسب خبر آوردن خاله طوبا را به همراه دارد و رحمان، خبر لو رفتن عملیات را.

پسران گل

فریبا کلهر. - تهران: نشر زلال، ۲۹۴.۱۳۷۳ ص.

پدر یوسف و حسام رزمنده‌ای است که در جبهه اسیر شده و خانواده‌اش چشم به راه آزادی او هستند. مرد ناشناسی به زندگی بچه‌ها، که هر روز فوتبال بازی می‌کنند، وارد می‌شود. کم‌کم مهارت مربیگری او باعث می‌شود که همه‌ی بچه‌ها از او صحبت کنند. پدر با آزادگان به وطن باز می‌گردد. ولی او یک پای خود را در اسارت از دست داده است و این امر باعث ایجاد شکاف بین

او و یوسف می‌شود. پدر که متوجه می‌شود پسران محله‌ی همسایه، مربی فوتبال ندارند، آموزش آنها را بر عهده می گیرد. پس از مدتی، یک مسابقه بین بچه‌های دو محله برگزار می‌شود و نتیجه بازی یک بر یک مساوی اعلام می گردد. یوسف متوجه می‌شود که اگر چه پدرش یک پای خود را از دست داده است ولی هنوز مهارت مربیگری خود را از دست نداده است و کمتر از آن مرد غریبه نیست. این امر باعث می‌شود که شکاف ایجاد شده میان پدر و پسر از بین برود.

پشت جبهه هم سنگر است

زهرا رهنورد؛ زیر نظر: کمیته فرهنگی دفتر مرکزی جهاد سازندگی. - [مشهد]: هجرت، ۱۶.۱۳۶۲ ص.
محمد خیلی دوست دارد به جبهه برود تا به کشورش خدمت کند. با شهادت علی آقا، همسایه‌ی آن‌ها، اشتیاق محمد برای رفتن به جبهه بیشتر می‌شود. او نزد مدیر مدرسه می‌رود و از وی می‌خواهد که او را به جبهه بفرستد، ولی مدیر، به علت کمی سن او، قبول نمی کند. روز بعد مردم در مسجد لوازم مورد نیاز رزمندگان را برای ارسال به جبهه آماده می کنند. محمد هم به کمک می‌رود. سپس از امام جماعت می‌خواهد تا او را به جبهه بفرستد، ولی او می گوید: «پشت جبهه هم سنگر است، تو می‌توانی همین جا کمک کنی». روز بعد، محمد از صبح تا شب برف پارو می کند. روز جمعه، در دانشگاه تهران، دستمزد خود را همراه با نامه‌ای به امام جمعه می‌دهد. او در نامه که توسط امام جمعه از پشت تریبون نماز خوانده می‌شود، چنین نوشته است: «خیلی آرزو داشتم به جبهه بروم و با دشمنان بجنگم، اما چون سن من کم بود، کسی مرا به جبهه نفرستاد. یک روز از صبح تا غروب کار کردم و پانصد تومان مزد گرفتم. از شما خواهش می کنم این هدیه‌ی ناقابل را از طرف من به رزمندگان بدهید». نامه که تمام می‌شود همه فریاد «الله اکبر، خمینی رهبر» سر می‌دهند.

پهلوان سعید

نقاشی و داستان نرگس رستمی معز. - تهران: مؤسسه فرهنگی هنری جنات فکه، (چاپ اول): ۲۴.۱۳۸۰ ص.: مصور (رنگی).
گروه سنی: «ب» و «ج».
شمارگان: ۱۲۵۰۰ نسخه.

[صفحه ۱۱۹۵]

نویسنده‌ی کتاب با بیانی شعر گونه ماجرای زندگی و شهادت «شهید سعید طوقانی» را برای کودکان و نوجوانان شرح داده است. شهید طوقانی در سال ۱۳۴۸ در تهران به دنیا آمد. از کودکی به ورزش باستانی علاقه‌ی شدیدی داشت. او در ۲۲ / ۱۲ / ۱۳۶۳، در عملیات بدر (شرق رود دجله) بر اثر اصابت گلوله‌ی دشمن به شهادت رسید. بعد از او، «عباس دائم الحضور» (دوست او) هم در همان جا به شهادت رسید. پیکر پاک هر دو شهید پس از ده سال به ایران اسلامی باز گردانده شد. کتاب شامل عکسهایی از او و دیگر همرزمان شهیدش، با زیرنویس، است. تصویر دستنوشته‌ی مقام معظم رهبری بر عکس شهید طوقانی نیز ارائه شده است.

تابستان و غاز سفید

نویسنده مژگان شیخی، نقاش حسین صلواتیان، ویراستار حسین فتاحی. - تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، (چاپ اول): ۱۶۵.۱۳۷۶ ص.: مصور.

برای گروه سنی «ج» و «د».

کتـاب درباره‌ی دختری به نام «شوکا» و برادرش «سـهند» است. پـدر این دو ارتشـی است. به سـبب مأموریت پـدر، این دو نیز همراه مادرشـان از نوشـهر به اهواز می‌آینـد. سـهند و شوکـا (در اوایل جنگ) بر اثر بمباران عراقی‌ها، مجروح می‌شونـد و مادر آنها شـهید می‌شود. پـدر، آنها را به نوشـهر باز گردانـده، نزد مادربزرگ و پدربزرگشان می گذارد. سـهند، در نتیجه‌ی آن واقعه، دچار مشـکل روحی شـده است و قـادر به سـخن گفتن نیست. مردم او را روانی و جنـگ زده می‌داننـد. این مسـأله مـوجب برخوردهـایی از سوی خواهرش نسبت به او و مردم می گردد. سـهند در آبگیر به غاز سفید مجروحی بر می‌خورد و به آن علاقه‌مند می‌شود. شبی سهند از رختخواب خویش خـارج شـده، بیرون می‌رود. شوکا و دوسـتان و همسایه‌ها به جست و جو می‌پردازنـد. سـرانجام شوکا و دوسـتش مریم، او را در میان تخته سنگها و درختها می‌یابند و هنگام بازگشت، دسته‌ای از غازها، و در میان آنها همان غاز زخمی، را در حال پرواز می‌بینند. سهند بهبهود می‌یابد و دوباره می‌تواند صحبت کند.

تپه‌های پوشیده از بلوط

مجیـد کوهکن. - تصویرگر: فریبا بروفر؛ ویراسـتار: احـد اکبرپور. - [بی جا]: کنگره سـرداران و ۱۴ هزار شـهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

یک جلد بدون شماره گذاری: مصور (رنگی).

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

این کتاب، داستان ماجرایی است که در کودکی باری «هاشم اعتمادی» رخ داده و برای کودکان و نوجوانان نوشته شده است. هاشم در کودکی اسبی به نام «بلندو» داشته است. روزی او و پدر و برادرش برای شکار به جنگل می‌روند. پدر از او می‌خواهد برای ناهار قدری انگور بچیند. در راه رسـیدن به تاکسـتان، هاشم بر روی اسب خوابش می‌برد و در خواب با خرسـی می‌جنگد. وقتی از خواب بیـدار می‌شود، خود را در میـان جنگـل تنها می‌بینـد. با دیـدن آهویی به سویش شـلیک می کنـد اما تیر به پای آهو اصابت می کنـد. هـاشم، آهو را به منزل می‌برد و از او مراقب می کنـد. وقتی پـدر و برادرش بـا دست خـالی به خـانه بر می گردنـد، هاشم را با شـکار آهوی زنده می‌بینند. شهید «هاشم اعتمادی» در اسفند ماه ۱۳۴۱ به دنیا آمد. وی فرمانده‌ی تیپ امام حسن (ع) بود.

تخریبچی

نوشـته امیر مراد حاصـل؛ نقاشـی حمیـد صـمدیان. - تهران: مرکز نشـر فرهنگی رجـا، ۲۲.۱۳۶۵ ص.: مصـور، رنگی. - (ادبیـات شکوفه‌های انقلاب اسلامی).

[صفحه ۱۱۹۶]

گروه سنی: «ج» و «د».

این کتاب در سال‌های ۱۳۶۳،۱۳۶۲ و ۱۳۶۴ توسط امور تربیتی آموزش و پرورش منطقه‌ی ۱۰ چاپ شده است.

این کتـاب داسـتان طـالب (رزمنـده‌ای چهـارده سـاله) است که تمـام اعضای خانواده خود، به جز خواهر کوچکش را، در بمباران از دست داده است. او اکنون به جبهه آمـده است تا به وظیفه‌ی خود عمل کنـد. خواهرش نیز در آبادان نزد عمویش زنـدگی می کنـد. طـالب در جبهه یـک تخریبچی است. او بـا رشادت و دلاوری به وظایف خود عمل می کنـد و در یکی از عملیاتها، ضـمن باز کردن

معبر در میدان مین زخمی و سپس شهید می‌شود. اما پیش از شهادت، نامه‌ای را همراه با وصیتنامه‌اش به دوستش می‌دهد تا برای خواهرش بفرستد. در پایان داستان، نامه‌ی پر احساس و زیبای خواهر کوچک، که در آن طالب را به مقاومت تا پیروزی تشویق کرده است، به جبهه می‌رسد. این کتاب برای دانش‌آموزان دوره‌ی ابتدایی نوشته شده است.

تفنگ‌ها بالا تا رهایی

اسلامی. - یزد: قصه، ۲۸.۱۳۵۹ ص.: مصور.

برای گروه‌های سنی: «ج» و «د».

«تفنگها بالا تارهایی» یک داستان است که برای نوجوانان نوشته شده است.

عبدالله در کلاس چهارم دبستان درس می‌خواند و خانه‌اش در حصیر آباد است. در اولین روز کلاس پنجم او جنگ شروع می‌شود. پدر در جنگ شرکت می‌کند. شهر، مدارس و مغازه‌ها تعطیل می‌شود. مردم فرار می‌کنند، اما عبدالله و پدر و دوستش (جاسم) می‌مانند و از خانه‌ی خود در مقابل «دزدهای غریبه» دفاع می‌کنند. پدر کشته می‌شود. ولی عبدالله و دوستش می‌مانند و دفاع می‌کنند. آنها تفنگ و فشنگ به دست می‌آورند و عراقی‌ها را می‌کشند. بر اثر بمباران شهر، جاسم شهید و عبدالله زخمی می‌شود، اما باز هم می‌ماند و می‌جنگد. کتاب برای گروههای سنی «ج» و «د» (سالهای آخر دبستان و راهنمایی) نوشته شده است.

جاسم عرب

بهمن بیدار؛ تصویرگر: علی مظاهری. - تهران: انجام کتاب، [بی‌تا]. ۲۴ ص.

برای گروه‌های سنی: «ج» و «د».

روزهای اول حمله‌ی عراقی‌ها به ایران است و آغاز جنگ. پدر جاسم برای کار به کویت رفته است و مردم در حال ترک خرمشهر هستند. مادر جاسم علی رغم اصرار جاسم در شهر می‌ماند. سربازان عراقی وارد شهر می‌شوند و جاسم و مادرش را بازداشت می‌کنند. در اردوگاه چند پاسدار را جلوی جاسم تیر باران می‌کنند و به مادر جاسم پیشنهاد می‌کنند به آبادان برود و برای آنها جاسوسی کند. مادر قبول نمی‌کند؛ وی را از جاسم جدا می‌کنند و دستور می‌دهند که جاسم و چند نفر دیگر را به به اردوگاه دیگری ببرند ولی در بین راه به میدان مین برخورد می‌کنند و جاسم از موقعیت استفاده کرده، فرار می‌کند و به سوی نیروهای ایرانی در نخلستان می‌رود و به آنها می‌پیوندد. کتاب برای گروههای سنی «ب» و «ج» (دوره‌ی دبستان) مناسب است.

جای پای خون

نوشته مهدی شجاعی؛ نقاشی از شهره امامی. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۱۳۶۲. [۲۳] ص.: مصور (رنگی)، طرح.

برای گروههای سنی: «ج»، «د».

[صفحه ۱۱۹۷]

کتاب، به توضیح رد پای خونی می‌پردازد که قبل از انقلاب در گوشه‌ی سلولهای تاریک زندانها و شکنجه‌گاهها پاشیده می‌شد و سپس بر در و دیوار شهر پاشید و از آن، نهال انقلاب ریشه دواند. این خون، کوچه و خیابانها را رنگین کرد. در جای جای بهشت

زهرا، گلزار شهیدان خونین کفن، جای پای خون به چشم می‌خورد و امروز در میدانهای جنگ و نبرد و دفاع مقدس است. در کربلای ایران - است که جای پای خون دیده می‌شود. این خون در مرزها و در سنگرها برای حفظ اسلام و جمهوری اسلامی از قلب جوانان، پیران، پاسداران و سربازان فواره می‌زند.

جنگ یا صلح

نوشته حسن آلفونه؛ تصویرگر: پرویز اقبالی. - تهران: دادجو، ۱۳۶۲.

۱۶ ص.: مصور (رنگی).

گروه سنی: «ج»، «د».

این کتاب داستانی است که برای نوجوانان نوشته شده است. بچه‌ها در حال بازی هستند و در نقش سربازان ایرانی و عراقی با هم نبرد می‌کنند. مردی سر از پنجره بیرون می‌آورد و می‌گوید من برای آجرها و سیمان‌هایی که شما به سوی هم پرتاب می‌کنید پول داده‌ام؛ چرا مرا آزار می‌دهید؟ بچه‌ها در گوشه‌ای می‌نشینند و فکر می‌کنند که فردا جنگ کنند یا صلح. شروع داستان، با تصویرهای ارائه شده، نشان دهنده‌ی جنگ واقعی است، ولی در آخر داستان است که متوجه می‌شویم بچه‌ها بازی می‌کرده‌اند. این کتاب مناسب گروه سنی «ج» و «د» (سالهای آخر دبستان و دوره‌ی راهنمایی) است.

چشم، چشم

نوشته‌ی محمد حمزه‌زاده؛ تصویرگر محمدحسین صلواتیان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۲۴.۱۳۷۳ ص.: مصور (رنگی).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Eye, Eye, Two fishes

عنوان روی جلد: چشم، چشم، دو ماهی.

گروه سنی «ب».

داستان این کتاب از زبان دختر کوچکی بیان شده است که پدر جانبازش از دو چشم نابیناست. دختر برای شرکت در یک نمایشگاه نقاشی که از طرف معلمش بر پا شده به کمک پدرش شروع به نقاشی می‌کند. نقاشی برای آن دو به بازی تبدیل می‌شود و در نهایت، نقاشی زیبایی از آب در می‌آید. در روز نمایشگاه، پدر به اصرار دختر کوچک همراه او می‌رود. در آنجا نابینایی پدر، باعث تعجب و پرسش سؤالات پی در پی همکلاسیهای دخترک و ناراحتی و گریه‌ی او می‌شود. آنها به خانه باز می‌گردند و مادر، برای ساکت کردن دخترک، چشمها را به دو حوض با دو ماهی قرمز تشبیه می‌کند و علت نابینایی پدر را تمام شدن آب حوض بیان می‌کند. پدر پیشنهاد می‌کند نمایشگاهی را در خانه ترتیب دهند. دختر، با شنیدن این خبر، آرام می‌شود و علت خالی شدن دو حوض را می‌پرسد. پدر، مادر و دختر هر سه سرگرم نقاشی می‌شوند. پدر، صحنه‌ی جنگ و نابینا شدنش را برای دخترش تعریف می‌کند و دختر با قرار گرفتن در آن فضا، صحنه‌ی مذکور را در دفترش نقاشی می‌کند.

حماسه‌ی حاج یونس، داستان مصور از زندگی سردار شهید حاج یونس زنگی آبادی

احمد عربلو؛ تصویرگر: پرویز اقبالی. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۲.۱۳۷۶ ص.: مصور (رنگی).

شهید یونس زنگی‌آبادی فرمانده یکی از گردانهای لشکر ۴۱ ثارالله بود. کتاب حاضر که برای کودکان و نوجوانان

[صفحه ۱۱۹۸]

نوشته شده است، داستان مصوری است از شرکت گردان وی در مرحله دوم عملیات کربلای چهار که در منطقه‌ی ام‌الربابی صورت گرفت. پس از هماهنگی در قرارگاه فرماندهی ابتدا نیروی غواصی مسیر عملیات را برای عبور دشمن پاکسازی می‌کنند و پس از خنثی‌سازی مینها و تله‌های دشمن حاج یونس همراه گردانش سنگرهای دشمن را فتح می‌کنند و دشمن را وادار به فرار یا تسلیم می‌کنند.

حمله هوایی

حسین داریان. - تهران: قلم، ۳۱.۱۳۵۹ ص.: مصور. برای گروه‌های سنی: «ج» و «د».
راوی داستان، یک پسر نوجوان است. داستان، بخشی از جنگ ایران و عراق و حمله‌ی هوایی به تهران را به تصویر کشیده است. خانواده‌ای با همسایه‌های محل و یک جوان غریبه در زیرزمین خانه جمع شده‌اند و برای تسلای خاطر یکدیگر، حرفهایی می‌زنند و در آن شرایط سخت، با هم صحبت می‌کنند تا شاید آرامشی برای یکدیگر باشند. راوی داستان نیز از قول معلم خود حکایاتی را تعریف می‌کند.

خاتون چشم براه

نوشته داریوش نوروزی. - تهران: امیرکبیر، کتابهای شکوفه، (چاپ اول): ۷۱.۱۳۶۷ ص.
گروه سنی: «د».
«خاتون چشم به راه» داستان چشم انتظاری «مریم» (دختر کوچکی) است که پدرش ارتشی است و مادرش در بمباران شهر مهران شهید شده است. پدر، او را همراه برادرش (علی) که دانش‌آموز کلاس اول راهنمایی است، با یک مینی‌بوس راهی روستای پدربزرگشان می‌کند. پل بمباران شده است؛ بنابراین نیمی از راه را پیاده می‌روند. وقتی به مقصد می‌رسند، متوجه می‌شوند پدربزرگ هم به جبهه رفته است. زن همسایه بچه‌ها را به خانه می‌برد و علی رغم تنگدستی و نبودن مرد خانه - که او هم به جبهه رفته است - از آنها نگهداری می‌کند و با صبر و بردباری و یاری اهالی و مدد خداوند، زندگی آنها و سه فرزند خود را تأمین می‌کند. مهران آزاد می‌شود و پدر که یک پایش را از دست داده است، باز می‌گردد. شادی بازگشت و پایان چشم انتظاری همه غم‌ها را از یاد می‌برد. داستان مملو از نکاتی پیرامون شرارت دشمن، ایثار و مقاومت و ایمان مردم است.

خانه‌ای روی شیشه

شهرام شفیعی؛ نقاش الهام کاظمی. - مشهد: به نشر، (چاپ اول): ۱۳۷۹.
[۲۴] ص.: مصور (رنگی). - (شرکت به نشر (انتشارات آستان قدس رضوی)؛ ۲۰۹).
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.
«خانه‌ای روی شیشه» داستان کوتاهی است که برای دانش‌آموزان دبستانی نوشته شده و به صورت مصور و رنگی به چاپ رسیده است. داستان درباره علامت سفیدی است که به صورت ضربدر بر روی شیشه‌ی ساختمان تازه سازی در یکی از شهرهای جنوبی کشور کشیده شده است. این علامت با شروع جنگ راهی سفر می‌شود و تبدیل به باند سفیدی برای پانسمان دست مجروح یک رزمنده می‌گردد؛ سپس ضربدری قرمز از خون رزمنده برای پوشاندن نوشته‌های دشمن بر روی دیوار می‌شود و سرانجام ضربدری

می‌شود بر روی شیشه برای جلوگیری از خرد شدن و ریختن شیشه بر سر دیگران.

[صفحه ۱۱۹۹]

خانه چوب کبریتی

نوشته فروزنده خداجو؛ نقاشی از هوشنگ محمدیان. – تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ اول): ۱۳۶۲.
۲۰ ص.: مصور (رنگی).
گروه سنی: «ج».
«رضـا» – دانش‌آموز کلاس اول راهنمـایی – در شـروع فصل مـدرسه به یاد خاطرات دوران مـدرسه‌ی خود در شـهر اهواز و جنگ می‌افتـد. غم وجودش را فرا می‌گیرد. او در بمبـاران اهواز دوست خود و یک دسـتش را از دست داده است. در تهران او با غم خود تنهاست. تا یکی از همکلاسی‌ها باب دوستی را با وی می‌گشاید، به او نیرو و امید می‌دهد که پس از پایان جنگ به اهواز بر خواهد گشت. رضـا برای نمایشـگاهی که قرار است در مـدرسه تشـکیل شود، با چوب کبریت مـدل یک خانه را درست می‌کنـد و به معلم می‌گویـد: «می‌خواهم وقتی به اهواز بازگشـتم بـا کمک داداش عباسم خانه‌ای شبیه به این درست کنم. خانه‌ای که هیـچ بمبی نتواند آن را خراب کند و نخلهای باغچه‌اش هیچ وقت بر زمین نیافتد». این خانه سـمبل اشتیاق و آرزوی مهاجرین جنگ برای بازگشت به موطن خویش و بازسازی آنجاست.

ختم ارباب والا: مجموعه سه داستان برای نوجوانان

محمدرضا کاتب. – تهران: مؤسسه نشر و تحقیقات ذکر، کتابهای قاصدک، (چاپ اول): ۵۳.۱۳۶۹ ص.
شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.
مندرجات: ختم ارباب والا؛ مصیبت؛ نادرولی.
کتاب «ختم ارباب والا» مجموعه‌ی سه داسـتان است که از بین آنها، تنها داسـتان «نادر ولی» در ارتباط با جنگ است. این داستان در مورد فردی به نام «اسـماعیل غلام‌پور» است که هیکل خیلی بزرگی دارد و کارهای جالبی در جنگ انجام دهـد. همه رزمنـدگان از مصاحبت با او لـذت می‌برنـد تا این که مشـخص می‌شود نام اصـلی او «نادر ولی» بوده است. او در زمان رژیم پهلوی از افرادی بوده که نوچه‌های بسیاری داشـته است. او برادری به نام اسـماعیل داشـته که در جنگ به شـهادت رسیده و همین باعث هدایت وی شده است. او نام خود را به اسماعیل تغییر داده و به جبهه آمده است.

خروس سبز و درخت گلابی

نویسـنده شـهرام شـفیعی؛ تصویرگر محمدحسـین صلواتیان. – تهران: نشر صریر، کتابهای شهید فهمیده، (چاپ اول): ۲۰.۱۳۷۹ ص.: مصور (رنگی).
شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.
داسـتان، دربـاره‌ی دختر کوچکی است که به سـفارش معلم خود نامه‌ای برای جبهه می‌نویسـد: او در این نامه هـدایایی را که از دید خود فکر می‌کند رزمندگان اسـلام در جبهه‌ها می‌توانند از آنها استفاده کنند، پیشکش می‌کند. ابتدا می‌خواهد جواد، کودک نوزاد

همسایه را که بسیار شیرین و با نمک است بفرستد، ولی بعد فکر می‌کند اگر جواد جای خود را خیس کند، باعث مزاحمت رزمندگان می‌شود. سپس مقداری آجیل و در نوبتی دیگر استکان و نعلبکی برای آنان هدیه می‌کند، زیرا برادرش امین، تعریف کرده بوده است که وقتی در جبهه بود، درون شیشه‌ی مربا چای می‌خورد. پس از مدتی، امین به شهادت می‌رسد و دختر، در حالی که بر روی پتوی امین (که عکس خروسی در زیر درخت گلابی بر روی آن وجود دارد) دراز کشیده است، همراه با جواد کوچولو، این موضوع را در نامه‌ای به جبهه می‌نویسد.

[صفحه ۱۲۰۰]

خلبان کوچولو

داوود غفارزادگان؛ نقاشی محمدعلی کشاورز. - تهران: قدیانی کتابهای بنفشه، (چاپ سوم): ۱۳۷۴. [۳۲] ص.: مصور (رنگی).
برای دانش‌آموزان کلاس‌های چهارم و پنجم ابتدایی و دوره‌ی راهنمایی گروه سنی «ج».
پدر بهروز کوچولو خلبان بوده و برای جنگ با دشمن، به جبهه رفته و شهید شده است. بهروز هواپیمای جت کوچکی دارد که آن را خیلی به آن علاقه‌مند است. بهروز در عالم خیال با جت صحبت می‌کند، سوار جت می‌شود و پرواز می‌کند. بهروز تشییع پیکر پاک پدر را به یاد می‌آورد. جت به یکی از شهرهای عراق می‌رسد و در خانه‌ای فرود می‌آید. دختر کوچکی به نام مریم در آن خانه مشغول عروسک بازی است. بهروز و مریم سوار هواپیما می‌شوند و به جبهه‌ی جنگ می‌رسند. آنها یک سرباز عراقی را می‌بینند که در حال فرار است. او نمی‌خواهد با ایرانی‌ها بجنگد. سرباز عراقی پدر مریم را می‌شناسد و می‌گوید که او به خاطر مخالفت با فرماندهان کشته شده است. هواپیما آنها را به چند جای دیگر هم می‌برد و سرانجام نزدیک یک سنگر ایرانی، که پیرمردی در آن است، فرود می‌آید. پیرمرد به آنها می‌گوید: «ما باید با دشمن بجنگیم.»
جت بچه‌ها را سوار کرده برمی‌گردد.

خندانه

نویسنده محمدرضا یوسفی؛ تصویرگر نفیسه شهدادی. - تهران: خانه آفتاب، (چاپ دوم): ۱۳۷۴.
۲۴ ص.: مصور (رنگی).
گروههای سنی: «ج» و «د».
«خندانه» دختری بود که همیشه می‌خندید و همه از خنده‌ی او شاد می‌شدند. یک روز خندانه غمگین شد. آن روز هواپیماهای عراقی شهر را بمباران کردند. دیگر کسی خندانه را ندید. ولی بچه‌های دیگر جای او را گرفتند و مانند خندانه خندیدند. جنگ تمام شد. هفت دختر همانند خندانه فریاد زدند؛ کلاغها رفتند؛ کبوترها آمدند. بیان داستان بیشتر به وسیله تصاویر است و تصاویر هم حالت استعاره‌ای دارند.

خوابهایم پر از کبوتر و بادبادک است

نوشته فریدون رحیمی. - تصویرگر: نیره تقوی؛ ویراستار: جوینی. - تهران: امیرکبیر، کتابهای شکوفه، ۴۵.۱۳۶۵ ص.: مصور.
گروه سنی «د» (دوره راهنمایی و دبیرستان)

این کتاب، داستانی ساده از جنگ است که از زبان پسر کوچکی روایت می‌شود. پسری به نام الوان که دوست دارد با بادبادک‌ها و کبوترهایش بازی کند، او با مادر، خواهر و مادربزرگش در خرمشهر زندگی می‌کند. روزی پسر عمویش خبر می‌آورد که عراقی‌ها پشت شلمچه سنگر گرفته‌اند و ممکن است حمله کنند. خواهر الوان او را دلداری می‌دهد. الوان به دنبال بازی‌های خود است که عراقی‌ها حمله می‌کنند و تعدادی از همسایگان شهید می‌شوند. خالو قربان، مادر الوان را راضی می‌کند که به دشت کوت برود، ولی الوان نزد او باقی می‌ماند. شبی در رؤیا می‌بیند که کبوترها و بادبادک‌هایش فضای شهر را پر کرده‌اند و دوستانش که شهید شده بودند، بر بالای بادبادک‌هایش سوار هستند. او بیدار می‌شود و دنباله‌ی رؤیایش را پس از ذکر خاطراتی از باز پس گیری و مقاومت خرمشهر بیان می‌کند و در سر کلاس انشاء می‌خواند. خاطره‌ی او با این جمله آغاز می‌شود: خواب‌هایم پر از کبوتر و بادکنک‌های رنگین است.

[صفحه ۱۲۰۱]

خواب‌هایی که مثل روز روشن می‌شوند

نویسنده حمید اکبرپور؛ تصویرگر فریبا بروفر؛ ویراستار مجید کوه‌کن. - شیراز: کنگره سرداران و چهارده هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۲۴ ص.: مصور (رنگی).

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

این کتاب، داستانی است درباره شهید رضا پورخسروانی که در سال ۱۳۴۳ در شیراز متولد شد. او مسؤول مخابرات لشکر پانزده فجر بود و در سال ۱۳۶۴ در عملیات والفجر هشت به شهادت رسید. داستان در مورد نحوه‌ی آشنایی و زندگی وی با همسری مهربان است که برای کودکان نوشته شده است. شیوا دختر جوانی است که طبق سفارش مدیر مدرسه، با مریم (دختر جنگ زده‌ای که با خانواده‌ی خود به شیراز آمده بودند)، آشنا می‌شود. دوستی آن دو باعث می‌شود تا شیوا با برادر مریم، دوست جنگ زده‌اش، آشنا شود و مهر رضا بر دل او بنشیند. در پی این آشنایی، رضا از شیوا خواستگاری کرده، با او ازدواج می‌کند. آنگاه رضا به شیوا پیشنهاد می‌کند که اسم خود را تغییر داده، نام «راضیه» را [که از القاب فاطمه زهرا (س) است]، برگزینند. شیوا ناگاه به یاد خوابی می‌افتد که قبل از آشنایی با مریم دیده بود، در آن خواب، مردی از آسمان، شیوا را با نام «راضیه» خطاب کرده بود.

خورشید خانه‌ی ما، برای کودکان ۹ تا ۱۲ سال

محسن پرویز؛ تصویرگر: احمد نادعلیان؛ ویراستار: محمدباقر شمسی‌پور. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۶. ۲۰ ص. مصور (رنگی).

پدر مصطفی، (راوی داستان) شهید شده است و او با مادر و برادرش زندگی می‌کند. یکی روز مصطفی سرما خورده است. مادر از خانه بیرون می‌رود و می‌سپارد که در آن روز برفی، مصطفی و مهدی (برادرش) بیرون نروند. ولی بچه‌ها بیرون می‌روند. مادر باز می‌گردد. حال مصطفی بدتر می‌شود. مصطفی در همان حال تب و هذیان پدر را می‌بیند که از او می‌پرسد: کجایت درد می‌کند؟ و دستی به سر او می‌کشد و مصطفی بهبود می‌یابد. مادر، مصطفی را به دکتر می‌برد، ولی دکتر می‌گوید حال او کاملا خوب است و دارویی نیاز ندارد. مصطفی پی می‌برد که شهیدان و از جمله پدرش همیشه زنده هستند. در پایان کتاب، زندگینامه‌ی مختصر شهید

محمـدابراهیم همت ذکر شـده است. محمـدابراهیم همت بـا شـروع جنـگ به جبهه‌هـا رفت. در این هنگـام او ۲۵ سـال داشت. او به جبهه‌هـای جنـوب رفت و تیپ محمـد رسـول‌الله (ص) را تشـکیل داد. حـاج همت فرمانـده‌ی لشـکر ۲۷ محمـد رسول‌الله (ص) شـد. آخرین عملیاتی که وی در آن شرکت داشت، عملیات خیبر بود. حاج همت در اسفند ماه ۱۳۶۲ به شهادت رسید.

دختری تنها از خرمشهر با کوله باری سنگین

منیژه انتخابی. - (بی‌جا: جاوید، ۱۳۶۳؟).

۱۰۰ ص.

این کتاب، شـرح خاطرات یک ختر نوجوان خرمشـهری از یک خانواده‌ی مستضـعف است. او در جریان حمله به خرمشـهر و خرابی کاشانه‌اش، مادر و خواهر خود را از دست می‌دهـد و از پـدر و برادرانش جدا می‌افتد. خواهران پاسدار به او هم - مانند بقیه‌ی مردم مهاجر - کمک می‌کنند و او را در اردوگاه مهاجرین جنگ تحمیلی سـکنی می‌دهند. او مدت یک سال و نیم در شیراز در اردوگاه زنـدگی می‌کنـد. در این مـدت، خیاطی را فرا گرفته، دیپلم متوسـطه‌ی خود را نیز می‌گیرد. بالاخره برادرش پیـدا می‌شود و دختر از شهادت پدر و برادر دیگرش آگاه می‌شود. با هم به اصـفهان می‌روند. برادر به بسیج می‌پیوندد و دختر خیاطی می‌کند و همزمان، به تـدریس در نهضت سواد آموزی می‌پردازد و از این که توانسـته است با اتکا به ایمان و صبر و اسـتقامت، زنـدگی خود را بگذارند، خوشحال است.

[صفحه ۱۲۰۲]

در آغوش امواج: قصه بلند برای نوجوانان

علی آقا غفار؛ نقاشـی از عباسـپور. - تهران: سپاه پاسـداران انقلاب اسـلامی، سـتاد مرکزی، واحد تبلیغات و انتشارات، (چاپ اول): ۵۵.۱۳۶۸ ص.: مصور، (رنگی). - (قصه‌های نهال).

برای نوجوانان دوره راهنمایی.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

این کتاب، داستان پسری به نام عبدالکریم است که دوست دارد یک ساعت زنجیردار داشته باشد. پدر او لنج دارد و روزی که با او بـه دریـا می‌رود، لنـج خراب می‌شـود. عبـدالکریم برای آوردن کمـک، بـا قـایقی بـه سـمت ساحـل حرکـت می‌کنـد. در راه به یـاد هواپیماهای عراقی می‌افتـد که مـدرسه‌اش را بمباران کرده‌انـد. در نزدیکی ساحل، جاسوسان دشـمن را می‌بیند و سـعی می‌کند مانع کـار آنها بشود. به همین سـبب، قایق خود را آتش می‌زنـد و تا ساحل شـنا می‌کنـد. این کار باعث جلب توجه پاسـداران مستقر در ساحل می‌شود و جاسوسان به دام می‌افتند. پاسداری به نام حسین، به پاس این فداکاری، یک ساعت زنجیردار به او هدیه می‌دهد.

در آغوش ستارگان

رفیع افتخار. - تهران: وزارت جهادسازندگی، مرکز حفظ و نشر آثار دفاع مقدس، ۱۶.۱۳۷۴ ص.: مصور (رنگی).

گروه سنی: «ب» و «ج».

داستـان کتـاب دربـاره‌ی پسـر کوچکی به نـام عبـدالله است که در روسـتای سـفیدان زنـدگی می‌کنـد. پـدر عبـدالله به جبهه رفت و

مفقودالاثر شـده است و همه فکر می‌کننـد شـهید شـده است. عبـدالله بهانه‌ی پـدرش را می‌گیرد و مادرش به او می‌گویـد پدرش به آسـمان و نزد سـتاره‌ها رفته است. شبی او با یاد پدر و آسـمان به رختخواب می‌رود و در خواب می‌بیند که فرشـته‌ای او را بر بالهای خود سوار کرده، به آسـمان می‌برد و او در میان سـتارگان پـدر را می‌یابد و با او صـحبت می‌کند. از آن شب به بعد، او هر شب این خواب را می‌بینـد. اما با شـنیدن خبر بازگشت اسـرا خوابها هم قطع می‌شوند و عبدالله مریض می‌شود. روزی مادرش او را که بدحال است، در آغوش می‌گیرد و کنار جاده می‌ایستد. در همین زمان، پدر عبدالله از اتوبوسی که آزادگان را آورده است، پیاده می‌شود.

در انتظار شهادت

مهدی مشایخی؛ نقاشی: صادق صندوقی. - تهران: موسوی، (چاپ سوم): ۱۳۶۳.

۸۰ ص.: مصور.

به گفته‌ی نویسنده، این کتاب برای آن دسته از شهیدان گمنامی نوشته شده که در جنگ با صدامیان کافر شهید شده‌اند ولی مزاری ندارند و کسی برای آنها فاتحه‌ای نخوانده است. داسـتان درباره‌ی خانواده یک کارگر است. با شروع جنگ، پدر خانواده از طرف کارخانه به جبهه اعزام می‌شود. از آنجا نامه‌ای برای خانواده‌اش می‌نویسد و در یک مصاحبه‌ی تلویزیونی (در سر پل ذهاب) شرکت کرده، پسـرش را نیز برای پیوسـتن به نیروهای اسـلامی تشویق می‌کند. مسعود، پسر خانوده، در بسیج مسجد محله ثبت نام می‌کند و عـده‌ای از منافقین را در گشت شـبانه در تهران دسـتگیر می‌کنـد. پس از مـدتی برادر پاسداری خبر شـهادت پدر را به آنها می‌دهد. پس از پایان مراسم ختم پدر شـهید خانواده، مسـعود به سنگر پاسداری خویش بر می‌گردد و در جریان صحبت با یکی از دوستانش می‌گوید که او نیز در صف منتظران شهادت، منتظر است تا به خیل عظیم شهدا بپیوندد.

در بازگشت از جبهه

آگاه؛ تصویرگر: رضا ریحانیان. - تهران: بعثت، [بی‌تا]. ۲۴ ص.: مصور.

طراح روی جلد: ع. مظاهری.

گروه سنی «ج» و «د». (پایان دبستان و دوره راهنمایی).

[صفحه ۱۲۰۳]

علی و حسن دو نوجوان بسیجی هسـتند که در کلاس آموزش بسیج در شـرق تهران ثبت نام کرده‌اند. حسن به فکر عقب ماندن از درسـهای مدرسه است. علی او را توجیه می‌کند که در اسلام، هدف خداوند است و همه‌ی اعمال دیگر وسیله‌ای برای تقرب به خدا هسـتند؛ کارهایی مثل درس خواندن و مدرسه رفتن، حضور در جبهه و جنگ، و حتی شـهادت. حسن دچار سردرگمی می‌شود. هر دو به جبهه اعزام می‌شوند. اما حسن در لحظات آخر پشیمان می‌شود و نمی‌رود. او در اثر یک تصادف ساده در تهران می‌میرد. علی پس از بازگشت از جبهه و فهمیدن این موضوع، و بسیار غمگین می‌شود.

در سوگ سهراب

نوشته جعفر ابراهیمی (شاهد). - تهران: نشر پیدایش، ۲۳۹.۱۳۷۵ ص.: مصور.

طراح روی جلد: مهدی کریم‌خانی.

گروه سنی: «د».

پسرکی کنار دیواری ضعف می‌کند و پیرمردی، پس از مداوا، او را به آلونک حلبی خود می‌برد و بعد از خوردن غذا، از او می‌خواهد داستان زندگی‌اش را تعریف کند. پسر، که نامش عباس است، از اهالی «کرند» کرمانشاه است و کارش چوپانی. پدرش، مش عطاءالله، پس از عملیات ناپدید شده است. شاید اسیر شده باشد. عباس در جستجوی پدر به راه افتاده، برای خبر گرفتن از او، ابتدا به پادگان ابوذر (در نزدیکی شهر «سر پل ذهاب») و از آنجا به کرمانشاه می‌رود و سپس به تهران می‌آید تا از مراکز مربوطه سؤال کند. پدرش را پیدا نمی‌کند، اما با پیرمرد آشنا می‌شود. پیرمرد اهل خرمشهر است و پسری به نام سهراب داشته که واقعا پهلوان بوده است. در حمله‌ی صدامیان به خرمشهر، همه‌ی اهالی - به جز چند خانواده - شهر را ترک می‌کنند. پیرمرد و خانواده‌اش نیز در خرمشهر می‌مانند. پسرش سهراب و همسرش در جنگ کشته می‌شوند. او هم از خرمشهر، که سقوط کرده، خارج می‌شود و بالاخره به تهران می‌آید. در تهران، به عباس بر می‌خورد و به او کمک می‌کند.

دست‌ها پشت گردن

محمدرضا کاتب؛ نقاشی صابر عباسپور؛ زیر نظر محمدقاسم فروغی جهرمی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، ۱۳۷۳.

۴۷ ص.: مصور. - (مجموعه‌ی آثار و ارزشهای دفاع مقدس: ادبیات کودک و نوجوانان: داستان؛ ۱۰).

این کتاب به مناسبت سالگرد عملیات بیت المقدس و روز آزادی خرمشهر قهرمان (۳ خردادماه ۱۳۶۱) منتشر شده است.

رضا و حمید دو رزمنده‌ی نوجوان همراه آقای جعفری، تنها بازماندگان گروهی هستند که در سنگری پناه گرفته‌اند و تنگ‌تر شدن لحظه به لحظه‌ی محاصره‌ی دشمن را زیر نظر دارند. آقای جعفری - فرمانده‌ی گروه - که پایش زخمی شده، نگران است. حمید و رضا هم مجروح هستند و حال روحی وخیم‌تری دارند، ولی بدون توجه به نزدیک شدن تانک‌ها و حتی پاکسازی سنگرها توسط سربازان عراقی، در کمال خونسردی به گفتگو در مورد امور سطحی زندگی پرداخته‌اند و آقای جعفری از این که می‌بیند آن‌ها کوچکترین توجهی به عراقی‌ها ندارند، خشمگین است. از طرفی آقای جعفری که مدت‌ها پیش در محاصره مهران، با وجود داشتن سمت فرماندهی، آخرین نفری نبوده است که از مهلکه بیرون جسته، می‌ترسد که مبادا آن جریان دوباره تکرار شود و وجدانش یک بار دیگر طعم عذاب را بچشد. ولی در نهایت، او بعد از دو نوجوان به اسارت دشمن در می‌آید و وجدانش آسوده می‌گردد.

[صفحه ۱۲۰۴]

دست‌های سبز لاله

سرور پوریا؛ نقاش الهام کاظمی. - مشهد: به نشر، (چاپ اول: ۱۳۷۹.

[۱۲] ص.: مصور (رنگی). - شرکت به نشر (انتشارات آستان قدس رضوی)؛ ۲۰۷).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

«دست‌های سبز لاله» داستان کوتاهی است با درون مایه‌ای از جنگ و شهادت. در این داستان، «مجید» به همراه دوستش «قاسم» (که جنگ زده است) به جبهه می‌رود، اما چند روز قبل از آن، پیاز گل لاله‌ای را در گلدان می‌کارد و به خواهرش مریم سفارش می‌کند تا آب دادن و مراقبت از آن را فراموش نکند. چند ماه پس از رفتن مجید، روزی خبر شهادت و سپس جنازه‌ی مجید را

می‌آورند. مریم سراغ گل می‌رود و می‌بیند گل لاله هم سر از خاک در آورده است. داستان به صورت مصور و رنگی چاپ شده است. مخاطبان اثر، دانش‌آموزان کلاسهای چهارم و پنجم ابتدایی و دوره‌ی راهنمایی هستند.

دسته‌ی پرستوها، بر اساس خاطره‌ای از دوران نوجوانی شهید حجت‌الاسلام عبدالله میثمی

نویسنده علی آقاغفار؛ تصویرگر: احمد نادعلیان؛ ویراستار: حسن یونسی. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، ۱۳۷۶.

۲۸ ص.: مصور. - (مجموعه قصه‌های سرداران شهید، ۲).

گروه سنی: «ج».

داستان، ماجرای پسری به نام عبدالله است که برای راه‌اندازی هیأتی از نوجوانان محل - جهت عزاداری ماه محرم - تلاش می‌کند و همراه دوستش کمال برای پیدا کردن مکان مناسبت هیأت به هر دری می‌زند. آقای قربانی (مرد متمولی که از اعضای ساواک است) با این گونه مراسم مخالف است و تقاضای آنها را برای استفاده از زمین بزرگ کنار منزلش رد می‌کند. ولی در نهایت حاج آقا موسوی - روحانی محل - مسجد را در اختیار آنها قرار داده، خو شخصا از هیأت نوجوانان (که نام حضرت رقیه را دارد) حمایت می‌کند. در پایان کتاب، شرح کوتاهی از زندگی، مبارزات شهید میثمی با رژیم شاه، فعالیت‌های وی پس از پیروزی انقلاب در کردستان و طی جنگ تحمیلی و سرانجام شهادت او در عملیات کربلای پنج آمده است.

دوچرخه حمید

نویسنده زینب صادقی؛ [نقاشی سیاوش ذوالفقاریان]. - تهران: پیام آزادی، (چاپ اول):۱۳۷۳. [۲۴] ص.: مصور، (رنگی). - (برای کودکان؛ ۲۷).

گروه سنی: «ب» و «ج».

این داستان براساس یک ماجرای واقعی که حجت‌الاسلام خامنه‌ای در نماز جمعه نقل کرده‌اند نوشته شده است.

آرزوی حمید، داشتن یک دوچرخه است. پدر هم می‌خواهد این آرزو را برآورده سازد. پس‌انداز پدر برای خرید دوچرخه را در اتوبوس می‌دزدند. حمید با یک تاکسی تصادف می‌کند و در بیمارستان بستری می‌شود. راننده‌ی تاکسی پس از بهبود حمید برای او یک دوچرخه هدیه می‌آورد و دل او را شاد می‌کند. چندی بعد حمید صحنه‌هایی از کمکهای مردمی به جبهه‌ها را در تلویزیون می‌بیند و به شدت تحت تأثیر قرار می‌گیرد؛ لذا دوچرخه‌اش را می‌فروشد و پول آن را برای کمک به رزمندگان به امام جمعه می‌دهد. این کتاب برای کودکان گروه سنی «ب» و «ج» (سالهای دبستانی) نوشته شده است.

[صفحه ۱۲۰۵]

دود پشت تپه

محمدرضا بایرامی؛ ویراستار حسین فتاحی. - تهران: قدیانی، کتابهای بنفشه، ۱۳۷۵.

۲۲۴ ص. - (رمان نوجوانان).

گروه سنی: دوره راهنمایی و دبیرستان.

راوی داستان، نوجوانی است که به علت بمباران ده، همراه خانواده به «سرخ تپه» مهاجرت کرده است. روزی که به اتفاق پسر خاله‌اش به روی تپه‌ها رفته است، هواپیماهای دشمن چادرهای آنان را بمباران شیمیایی می‌کنند. آنها دود را از پشت تپه‌ها می‌بینند و به طرف چادرها می‌دوند. اکثر مهاجران به شهادت رسیده‌اند. نیروی امداد می‌رسد و مجروحان را به بیمارستان می‌برد. نوجوان داستان چشمانش را از دست داده است و در ناامیدی و آرزوی مرگ به سر می‌برد. جوان دیگری، که خود جانباز است، سعی می‌کند به او روحیه بدهد. تلاش بی‌نتیجه است، تا هنگامی که بیمارستان هم بمباران می‌شود و نوجوان تصمیم به مبارزه با معلولیت خود می‌گیرد و موفق هم می‌شود.

راز بزرگ

اثری از عبدالصمد زراعتی جویباری. - قم: عبدالصمد زراعتی جویباری، ۱۳۷۲.

۱۹۰ ص.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

یک نوجوان چهارده ساله یک روز که زودتر از معمول از دبیرستان به خانه می‌آید، با شنیدن سخنان پدر و مادر متوجه می‌شود که آنها پدر و مادر واقعی او نیستند و پدر واقعی‌اش به سبب اعتیاد، هنگام کودکی او را ترک کرده و پس از آن نیز، درگذشته است. و مادرش نیز معلم است و در چالوس زندگی می‌کند. او مدتها زندگی را در ناراحتی می‌گذراند تا تصمیم می‌گیرد به جبهه برود. مدارک را جعل می‌کند و همراه با سایر داوطلبها به پادگان آموزشی چالوس فرستاده می‌شود. فرمانده به راز ناراحتی او پی می‌برد و به او قول می‌دهد که در پیدا کردن مادر واقعی‌اش به او کمک کند. پس از طی دوره آموزشی، در پادگان با «محمد» آشنا می‌شود. این آشنایی به دوستی عمیقی تبدیل می‌شود. علی به مهران اعزام می‌شود و سپس برای ادامه‌ی تحصیل به ساری برمی‌گردد. پس از جبران عقب افتادگی درسی مجددا به جبهه‌ی مهران می‌رود و با محمد روبه‌رو می‌شود. در عملیاتی هر دو زخمی می‌شوند و در نهایت، محمد شهید می‌شود. بعد از مدتی علی مادرش را هم پیدا می‌کند و در تماشای آلبوم خانوادگی متوجه می‌شود محمد برادر واقعی او بوده است.

راز جنگل سبز

نویسنده: ناصر ایرانی، نقاشی: ایرج خانباباپور. - تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۱۴.۱۳۷۰ ص.: مصور (بخشی رنگی).

برای گروه سنی د. ه دوره راهنمایی و دبیرستان.

مهدی، خانواده‌اش (پدر، مادر، خواهر و برادر) را در موشکباران از دست می‌دهد و خودش به طرز معجزه‌آسایی زنده می‌ماند و پس از مدتی زندگی نزد خواهران دیگرش (که ازدواج کرده‌اند)، عمویش (که در گیلان جنگلبان است) او را به شمال می‌برد. مهدی به علت شوک روحی ناشی از حادثه، از همه چیز می‌ترسد. عمویش او را به جنگل برده، گوزنها را نشانش می‌دهد. زندگی در جنگل و محیط طبیعی، روحیه‌ی مهدی را کمی تغییر می‌دهد. تا این که مهدی مسؤلیت نگهداری یک بچه گوزن را بر عهده می‌گیرد ولی بازی با آن، او را از درس باز می‌دارد. با نصایح معلم و عمو درس خواندن را جدیدتر می‌گیرد و با پسری به نام احمد نیز بسیار دوست می‌شود. یک روز که از مدرسه برمی‌گردد، بچه گوزن را در خانه پیدا نمی‌کند. عمویش او را دلداری می‌دهند و می‌گوید: «گوزن نباید در خانه‌ی آدم زندگی کند» و باید به جنگل باز گردد. در این داستان، تلاشهای عموی مهدی که سعی دارد برادرزاده‌ی

[صفحه ۱۲۰۶]

داغدیده و ضربه خورده‌اش را با جنگل و زیبایی‌های آن آشنا کند، شرح داده می‌شود و این که چگونه طبیعت، روح زخم خورده‌ی پسر جوان را التیام می‌دهد و زندگی با تمام زیر و بم آن ادامه پیدا می‌کند.

راست قامتان

سید احمد زرهانی. - [بی‌جا]: نشر شفا، ۱۳۷۶.۱۲۶ ص.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

«راست قامتان»، داستان شجاعت و از جان‌گذشتگی رزمندگان با ایمان اسلام است. حکایت دو جوان است به نامهای «رضا قربانی» و «علیرضا عطایی» که از کودکی در همسایگی هم بزرگ شده‌اند، ولی هر یک در خانواده‌ای با طرز فکر و روشی خاص خود، که با هم متفاوت است. با وجود این، هر دو عاشق اسلام هستند. مدت کوتاهی پس از شروع جنگ، هر دو قصد رفتن به جبهه می‌کنند. رضا می‌رود و علیرضا به سبب مخالفت شدید خانواده می‌ماند ولی تصادف می‌کند و در بیمارستان بستری می‌شود. پس از بهبود، رضایت مشروط پدر را می‌گیرد و به جبهه می‌رود. پس از مدتی، رضا و علیرضا در یک شب ازدواج می‌کنند. همسران هر دو بسیجی هستند. باز هم به جبهه می‌روند و در عملیاتهای مختلف شرکت می‌کنند. علیرضا ۲۴ ساعت پس از تولد اولین فرزندش شهید می‌شود و پدرش (که در طول زمان تا حدودی متحول شده) در اثر خوابی که دیده است و خواندن وصیتنامه‌ی فرزند خود، کاملا در راه اسلام قدم می‌گذارد و به جرگه‌ی بسیجیان می‌پیوندد.

راه بی کناره

ناصر ایرانی. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ چهارم): ۱۳۷۴.

۱۱۲ ص.

برای گروه سنی «ه» و سنین بالاتر.

این کتاب به مناسبت هفته جنگ منتشر شده است.

کتاب «راه بی‌کناره»، شرح گوشه‌ای از زندگی خانواده‌ی یک رزمنده است. رزمنده، شرکت در جنگ را وظیفه‌ی شرعی خود می‌داند و بیشتر اوقات سال در جبهه است. از طرفی به دختری علاقه‌مند است، ولی می‌داند که نمی‌تواند زندگی بی‌دغدغه‌ای را برای او فراهم کند. به ناچار از او دست می‌کشد و به وظیفه‌ی شرعی خود عمل می‌کند و همراه برادر کوچکش به جبهه می‌رود. در یک عملیات، برادر کوچک، ترکش می‌خورد و همرزمانش فکر می‌کنند شهید شده است. خبر به خانواده می‌رسد. همه اهل خانواده - جز مادر - شهادت او را باور می‌کنند. بعد از مدتی، برادر کوچک تماس می‌گیرد و می‌گوید که مجروح شده و در بیمارستانی بستری است. مادر از پسر و مجروحان دیگر در بیمارستان پرستاری می‌کند. بعد از مرخص شدن پسر از بیمارستان، مادر پی می‌برد که پسرش مشتاق رفتن مجدد به جبهه است؛ بنابراین دوباره او را راهی جبهه می‌کند.

روز اول مدرسه

محمد ناصری؛ نقاشی: اکبر نیکان‌پور. - تهران: نشر رویش، ۱۳۶۸.۶۴ ص. مصور. گروه سنی کودکان و نوجوانان.

کتاب حاوی چهار داستان است که از این چهار داستان، یک داستان به دفاع مقدس مربوط می‌شود. در داستان «مسابقه» بمبی

می‌افتـد و صدای انفجار و شکسـتن شـیشه‌ها بلند می‌شود. هواپیماهای دشـمن بعثی به مناطق مسـکونی حمله کرده‌اند. مدرسه‌ای هم ویران شـده است. دو کـودک به دنبـال دوست خـود، که منزلشـان ویران شـده است، می گردنـد، ولی متوجه می‌شونـد که او در اثر بمباران زخمی شده است. چند روز بعد برای عیادت دوست

[صفحه ۱۲۰۷]

مجروح خـود به بیمارسـتان می‌رونـد و به او می گوینـد که دوبـاره بـا هم فوتبـال بـازی خواهنـد کرد. ولی کودک مجروح نـاراحت می‌شود و گریه می کنـد زیرا در اثر حمله‌ی دشـمن یک پای او از زانو به پایین قطع شده است. کودکان چشـمان خود را می‌بندند و در عالم خیال، خود را رزمنده می‌بینند.

روزهای خرمشهر

نوشـته مرتضـی سـرهنگی، تصویرگر پرویز اقبالی. - تهران: سازمان تبلیغات اسـلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۲۴ ص.: مصور (رنگی) - (داستان؛ ۳۲).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Days of Khorramshahr

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

کتاب حاضر، داستان کوتاهی است از خرمشهر، که به زبانی مناسب برای کودکان، با متن و تصویر، خیلی خلاصه، تصرف خرمشهر توسط ارتش متجاوز بعثی عراق را شـرح داده است. در این داستان نحوه‌ی باز پس گیری شهر توسط نیروهای اسلام نیز توضیح داده شده است. در این کتاب، به نام عملیات و جزئیات آن اشاره‌ای نشده است.

زمانی برای بزرگ شدن

محسن مؤمنی؛ به اهتمام شورای ادبیات و مقاومت. - تهران: صریر، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۲۱۳ ص. - (ادبیات دفاع مقدس، رمان؛ ۵ - نوجوان و جوان).

کتاب «زمانی برای بزرگ شدن» زندگی رزمنده‌ی نوجوانی را به تصویر می کشد که مخفیانه و دور از چشم پدر و مادر برای جبران خطـای برادر بزرگـتر بـه جبهه می‌رود. برادر او به منـافقین پیوسـته و علیه نظـام جمهـوری اسـلامی مبـارزه می کنـد. نویسـنده در این داسـتان، همراهی چنـد نفر از بچه‌های یک محل و شور و اشتیاق آنان و وضـعیت دوران آموزش نظامی، عشق و علاقه‌ی ایجاد شده بین افراد در این دوران و شخصـیت هر یـک از آنهـا را نشـان می‌دهـد. نحوه‌ی اعزام، شـرایط خاص جبهه، تلاش و مبارزه‌ی افراد و همچنین، سـیر تحولاـت مختلف و رو حیـات افراد مختلف نیز شـرح داده شـده است. در این میـان، قهرمـان جوان داسـتان با حوادث مختلف روبه‌رو شده، از وضـعیت جبهه بیشتر آگاه می‌شود. قرار گرفتن گردان در شرایط سخت محاصره و تلاش آنها برای مقاومت و حفظ مواضع، یادآوری خاطرات دوران کودکی و بیان اتفاقات و حوادث با برادر منافق، داستان را به پیش می‌برد.

زنده زیر خاک

سوسن طاقدیس. - تهران: سازمان تبلیغات اسـلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان، (چاپ اول):

.۱۳۷۶

۵۶ ص.: مصور. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودکان و نوجوانان؛ داستان بلند: ۶).

هنگام بمباران شهر اهواز، در دوران جنگ، خانواده‌ای تصمیم می گیرد جهت ایمن ماندن به زیرزمین خانه‌ی خود نقل مکان کنند. افراد خانواده - مرکب از پدر، مادر، مادربزرگ، دو پسر و حلیمه (دختر بزرگ خانواده) همراه شوهر و دو فرزندش و طاهره (دختر کوچک خانواده) و راوی داستان - در آنجا ساکن می‌شوند. روزی پدر برای خرید و مادر و حلیمه برای انجام کاری بیرون می‌روند. در این بین، خانه بمباران می‌شود و اعضای خانواده در زیرزمین و زیر آوار ساختمان فرو ریخته می‌مانند. طاهره که سالم است، پای شکسته‌ی برادرش را با چوب می‌بندد و زیر

[صفحه ۱۲۰۸]

سقف نیز یک چوبی حایل می کند. تشنگی به همه فشار می‌آورد؛ طاهره دیوار را می‌شکافد، و لوله آب را سوراخ می کند تا آب به دست آورد. با وجود آن همه سختی و مرارت، ناامید نمی‌شوند. بالاخره مردم آوار را کنار می‌زنند و افراد خانواده را زنده از زیر خاک بیرون می آورند.

سایه ملخ: رمان برای نوجوانان

محمدرضا بایرامی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، کارگاه قصه و رمان، ۲۴۰.۱۳۷۶ ص.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Shadows of the Locust

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

صابر، چوپان نوجوان، در روستایی مرزی زندگی می کند. ملخ‌ها به روستا حمله کرده، اهالی وحشت کرده‌اند. فردای آن روز، صابر، گوسفندهایی را که قرار است برای تهیه‌ی پول عمل چشم پدر فروخته شوند، به صحرا می‌برد. سه نفر سارق مسلح تمام گوسفندها را می‌دزدند. صابر آنها را پنهانی تعقیب می کند و از نزدیک مرز برمی گردد تا کمک بیاورد. از ترس پدر، جریان را فقط به حاتم می گوید. آن دو شبانه به محل می‌روند و با یک ستون نظامی عراقی نفوذی به خاک ایران، روبه‌رو می‌شوند. هنگام بازگشت، عراقی‌ها آنها را می‌بینند و تیراندازی می کنند. صابر و حاتم، که مجروح شده است، با مشقت به روستا می‌رسند و اهالی را آگاه می کنند. مردم، روستا را ترک می کنند. صابر ماجرا را به پاسگاه خبر می‌دهد. عراقی‌ها روستا را با خاک یکسان می کنند. مردم، که زندگی خود را به صابر و حاتم مدیون هستند، تعدادی گوسفند به خانواده‌ی صابر می‌دهند تا زندگی آنها تامین شود.

سقوط خرمشهر، چهارم آبان ۱۳۵۹

محمود جوانبخت؛ ویراستار مینو کریم‌زاده. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ اول): ۳۶.۱۳۸۰ ص.: مصور.

مدیر هنری و طراح گرافیک: کوروش پارسانژاد.

برای گروه سنی «د».

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر داستانی مستند از روزهای مقاومت در شهر خرمشهر است. مطالب داستان از نخستین روز تجاوز عراق (۳۱ شهریور) تا چهارم آبان ماه ۱۳۵۹ (مدت ۳۴ روز مقاومت مردم خرمشهر تا سقوط شهر) را شامل می‌شود. از جمله مطالب کتاب این موارد

است: «بی‌اعتبار خواندن قرارداد الجزایر، حمله‌ی هواپیماهای عراق، سقوط پاسگاه شلمچه، پیشروی دشمن تا پشت نهر عرایض، مقاومت و تجهیز مردم در مساجد و حسینیه‌ها به دستور جهان‌آرا، توقف دشمن در پنج کیلومتری شهر، انهدام پل نو توسط سپاه خرمشهر (برای جلوگیری از پیشروی عراق) صدور قطعنامه‌ی ۴۹۷ شورای امنیت، درگیری و ورود دشمن به شهر، درگیری‌های پراکنده، سقوط پادگان دژ، به کارگیری پنج گردان از نیروهای مخصوص و پیاده و یک گروهان تانک برای تصرف خرمشهر، عقب‌نشینی نیروها که (به بهانه‌ی بمباران شهر از سوی بنی‌صدر مطرح شد) و به سقوط شهر منجر گردید و...).

سید خندان

نویسنده: احمد زرهانی [برای] شورای آموزش و پرورش، مناطق مرزی. - تهران: وزارت آموزش و پروش، شورای آموزش و پرورش مناطق مرزی؛ سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه، ۱۱۲.۱۳۷۶ ص.

[صفحه ۱۲۰۹]

طراح روی جلد: علی دانشور.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب، داستان نوجوانی از روستای «کرم‌آباد» - به اسم «حسن» است که علی رغم مخالفتهای خانواده، گاو و گوسفندانش را می‌فروشد و به امید واهی کسب و کار، به تهران مهاجرت می‌کند و زیر پل سید خندان بیتوته می‌کند. حسن با دیدن اعزام بسیجیان، همراه آنها به جبهه می‌رود و در آنجا زخمی می‌شود و به کرم‌آباد بر می‌گردد. یک نفر کلاهبردار، در تهران، پولهای پدر را از چنگش به در می‌آورد. حسن جهت کمک به پدر به تهران می‌آید و در ساختمانی شروع به کار می‌کند. شخصی به نام «امیر هوشنگ» که سرهنگ بازنشسته است، او را به قیمت صد هزار تومان پول نقد و ماهی سه هزار تومان از پدر می‌خرد و اتفاقاتی می‌افتد که در جریان آنها، حسن متوجه می‌شود چند تن از دوستان امیر هوشنگ قصد انفجار پل راه آهن لرستان را دارند. با کمک او، خانه‌ی تیمی آنها تسخیر می‌شود. حسن مجددا به جبهه می‌رود، در عملیات مجروح می‌شود و پای راستش را از دست می‌دهد و...

شانه‌های خاک (رمان زندگی شهید حسین فهمیده)

محمد عزیزی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، ۲۴۲.۱۳۷۸ ص.

این کتاب قبلا با عنوان «شانه‌های خاک (رمان نوجوانان) توسط همین ناشر در سل ۱۳۷۶ منتشر شده است.

رمان «شانه‌های خاک» الهام گرفته از واقعیت‌های تلخ و شیرین دوران دفاع مقدس و بازسازی سرگذشت و حماسه‌ی شورانگیز شهید حسین فهمیده در روزهای اول جنگ، در خرمشهر است که با استفاده از خاطرات پدر و مادر و همرزمان شهید و کتابهایی تحریر شده است که درباره وی نوشته شده‌اند. نویسنده طی داستان احساس وظیفه‌ی حسین و افکار وی را شرح داده، چگونگی رفتن او به جبهه را شرح می‌دهد. پس از آن نیز اوضاعی را که او در خرمشهر با آن روبه‌رو شده است، به تصویر می‌کشد و دفاع دلیرانه‌ی حسین و دیگر همرزمان وی را بیان می‌کند. پایان کتاب، شرح شهادت‌طلبی حسین است؛ او در حالی که نارنجکها را به خود بسته است، کف خیابان دراز می‌کشد و تانکی را که قصد پیشروی دارد، منفجر می‌سازد و خود نیز به شهادت می‌رسد.

شانه‌های خاک، رمان نوجوانان

نویسنده: محمد عزیزی. - تهران: نشر شاه، ۱۳۷۶.

۲۴۲ ص.

طرح روی جلد: بهلولی.

رمان «شانه‌های خاک» الهام گرفته از واقعیت‌های تلخ و شیرین دوران دفاع مقدس و بازسازی سرگذشت زندگی و بیان حماسه‌ی شورانگیز شهید حسین فهمیده در روزهای اول جنگ، در خرمشهر است که با استفاده از خاطرات پدر و مادر و همرزمان شهید و کتابهایی تحریر شده است که درباره‌ی وی نوشته شده‌اند، تحریر شده است. نویسنده طی داستان احساس وظیفه‌ی حسین و افکار وی را شرح داده، چگونگی رفتن وی به جبهه را شرح می‌دهد. پس از آن نیز اوضاعی را که او در خرمشهر با آن روبه‌رو شده است، به تصویر می‌کشد و دفاع دلیرانه‌ی حسین و دیگر همرزمان وی را بیان می‌کند. پایان کتاب شرح شهادت‌طلبی حسین است؛ او در حالی که نارنجک‌ها را به خود بسته است، کف خیابان دراز می‌کشد و تانکی را که قصد پیشروی داشت، منفجر می‌سازد و خود نیز به شهادت می‌رسد.

[صفحه ۱۲۱۰]

شوق دیدار

نوشته خسرو آقایاری. - تهران: پیام نور، (چاپ اول): ۱۳۶۹.

۲۴ ص.: مصور (رنگی).

دایی محمود، یکی از اسیران جنگ است که با یک روز تأخیر به ایران می‌آید و موجب خوشحالی اطرافیان خود می‌شود. آقای رمضانی مسؤول امور تربیتی مدرسه هم - که همه تصور می‌کردند شهید شده - جزو اسیران است و همه از دیدن او بسیار خوشحال می‌شوند. کتاب به صورت مصور است و برای کودکان نوشته شده است.

شهر بی خاطره

نویسنده: ناصر یوسفی؛ تصویرگر: اکبر نیکان‌پور. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۱۴.۱۳۷۳ ص.: مصور (رنگی).

گروههای سنی: «ب» و «ج».

نوید، پسر خانواده‌ای است که ده سال پیش، پس از آغاز جنگ شهرستان را ترک کرده بوده و اکنون به زادگاه خویش بازگشته‌اند. پدر و مادر و خواهر، همگی، از شهر خود خاطراتی داشته، آن را دوست می‌دارند. ولی نوید در شهر دیگری به دنیا آمده و در ابتدا همه جا و همه کس و همه چیز برایش غریب است. دل تنگ شهر قبلی و دوستانی است که در آنجا داشته است. او اینک در اینجا تنهاست. نوید در میان ویرانه‌ها کلاهی آهنی را می‌یابد و آن را بر سر می‌گذارد و با برداشتن یک تکه چوب احساس می‌کند سرباز است و در میدان جنگ می‌جنگد. او کودک دیگری را می‌بیند که روی دیواری نشسته و به هوا نگاه می‌کند. نوید از او می‌پرسد که آیا کلاه مال اوست و چون پسر می‌گوید نه، نوید آن را به کناری پرت می‌کند. پسرک دوان دوان

به طرف کلاه می‌رود و... کلاه رابطی می‌شود تا آنها دوست شوند و خانه‌ای نو بسازند.

شهید سیزده ساله

علی کاظمی؛ نقاشی متن: م. گولیوند. - قم: نشر جبهه، ۱۳۶۰.
۲۴ ص. - (داستان‌هایی از جبهه: ۱).
نقاش روی جلد: صندوقی.
عنوان دیگر: شهید ۱۳ ساله که امام او را رهبر خواند.
کتاب، داستان زندگی حسین فهمیده است که به زبانی ساده نوشته و صورت مصور به چاپ رسیده است. بنابر این داستان، حسین سیزده ساله که اهل قم و ساکن کرج بود و دوره‌های آموزش سلاحهای مختلف را در بسیج گذرانده بود، می‌خواست به جبهه اعزام شود. ولی او را نپذیرفته بودند. تا بالاخره مسؤول بسیج در مقابل رفتار منطقی حسین به او می گوید: «فردا برای اعزام آماده باش.» حسین در نامه‌ای به پدر و مادرش می‌نویسد که به جبهه رفته است. وقتی به اهواز می‌رسد، به او اسلحه نمی‌دهند. اتفاقا دشمن همان روز به آنها حمله می کند. حسین نیز در عملیات شرکت می کند و با کوکتل مولوتف به استقبال تانکها می‌رود و چند نارنجک نیز به دست می‌آورد. با دو نارنجک تعدادی سرباز عراقی را می کشد. ولی خودش نیز زخمی می‌شود. برادران او را به بهداری منتقل می کنند. عراقی‌ها با تانک به بهداری حمله می کنند. حسین به خود نارنجک می‌بندد و خود را به زیر یک تانک پیشرو می‌اندازد و با این ابتکار، دو تانک را از کار می‌اندازد و خود شهید می‌شود. او به این ترتیب راه تانکها را می‌بندد. نیروهای اسلام نیز از راه می‌رسند و کار عراقی‌ها را می‌سازند.

شهید شیرودی در جنگ تحمیلی با عراق

علی کاظمی؛ نقاشی صندوقی. - قم: نشر جبهه، (چاپ اول)؛ ۱۳۶۱.
۲۴ ص.: مصور. - (داستان‌هایی از جبهه؛ ۴).
عنوان روی جلد: شهید شیرودی عقاب جبهه‌های غرب در جنگ تحمیلی با عراق.

[صفحه ۱۲۱۱]

تقدیم به جعفر طیار (علیه‌السلام) و تمام تیز پروازان نبرد حق علیه باطل.
در آغاز جنگ، عراق قصد گذر از دشت ذهاب و تصرف پادگان گیلان غرب را داشت. شهید شیرودی و یارانش ضمن مبارزه، آنها را عقب می‌رانند. او افراد خود را تشویق می کند و خود او نیز نشان لیاقت دریافت می‌دارد. شهید شیرودی در نبردهای متعدد با هواپیماها و بالگردهای عراق می‌جنگد. در یکی از نبردها با تانکها درگیر می‌شود و پس از شهادت خلبان هوانیروز، اسماعیلی، در نبردی دیگر خود او نیز شهید می‌شود. پس از شهادت شیرودی همه خلبانان هم قسم می‌شوند، که انتقام او را بگیرند.

صالح

نوشته محبوبه سحر. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، کارگاه داستان نویسی، (چاپ اول): ۱۳۶۶. [۴۸] ص.: مصور.

گروه سنی «د».

این داستان روایتی است از وقایعی که در جنگ تحمیلی ایران و عراق اتفاق افتاده است. پدر و دایی صالح که خلبان هستند، به یک مأموریت جنگی برای در هم کوبیدن تجهیزات دشمن اعزام می‌شوند. آن دو برای خودداری از تخریب یک روستا، پس از انجام بخشی از مأموریت خود، مجبور می‌شوند از مسیر اصلی خود منحرف شوند. آنها تلاش می‌کنند تا هواپیما را به ایران بازگردانند، ولی در نهایت هواپیمای آنها سقوط می‌کند. در این واقعه پدر صالح شهید و دایی وی مجروح می‌شود.

صبح روز بعد

طرح قصه محمدعلی فرمانبر؛ بازنویسی گروه ادبیات نشر شاهد؛ نقاشی محمد خزائی. - تهران: نشر شاهد،؟؟ ۱۳.

۲۳ ص.: مصور (رنگی).

برای گروه‌های سنی «ب» و «ج».

شمارگان: ۹۰۰۰ نسخه.

داستان مربوط به دختری به نام زینب است که در تخیل کودکانه‌اش با خورشید دوست شده و با او صحبت می‌کند. اما وقتی شب او را نمی‌یابد. سراغش را از ماه می‌گیرد. ماه برای تسلی او، قصه‌ای می‌گوید و او را به یاد بابای شهیدش می‌اندازد. دختر، با یاد بابا به خواب رفته و صبح هنگام، سراغ پدرش را از خورشید می‌گیرد، زیرا مادرش به او گفته که بابایت در آسمانهاست. شب فرامی‌رسد و او درد دل خود را با ماه می‌گوید و با یاد پدر به خواب می‌رود. مادر او را برای نماز صبح بیدار می‌کند. زینب که به نماز می‌ایستد، با یاد خدا غم را از دل می‌برد و دلتنگی را کنار می‌گذارد.

صدای بال فرشته

عبدالحمید نجفی؛ ویراستار: محمدرضا بایرامی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۲.

۴۳ ص. - (دفتر قصه کودک و نوجوان).

طرح جلد: مرتضی گودرزی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Angel Wing Sound

این کتاب، یک مجموعه داستان کودکان است داستان اول آن (کوچه‌های شب) مربوط به گریز مردم استان

[صفحه ۱۲۱۲]

باختران (کرمانشاه) از مقابل نیروهای عراقی است. خانواده‌ای که در قصر شیرین زندگی می‌کنند از جلوی سربازان عراقی فرار می‌کنند و به کرمانشاه می‌آیند. سه داستان دیگر مجموعه ربطی به دفاع مقدس ندارند.

صدای پای پیروزی

نوشته ناصر نادری، نقاشی: پرویز اقبالی. - تهران: کیهان، ۱۳۷۵.

۱۸ ص.: مصور (رنگی). - (ادبیات کودک و نوجوان: قصه سال‌های جنگ؛ ۲).

گروه سنی «ج».

کتاب «صدای پای پیروزی» داستان کودکی را که پدرش در جبهه است، زنجیروار بیان می‌کند. قسمت اول با نام «خواب ستاره‌ها»، شرح بازگشت پدر است از جبهه؛ قسمت دوم - بوی گل - رفتن علی با پدر به مسجد و سخنان پدر بین دو نماز درباره‌ی جبهه را بیان می‌کند. بخش سوم - خدا قبول کند - جمع‌آوری کمکهای مردمی است برای رزمندگان اسلام؛ به پیشنهاد پدربزرگ و شرکت علی و خواهرش زهرا در آن. «اشک پدربزرگ» حمله منافقین به مسجد شهر و شهادت یک بسیجی با نارنجک، «کبوتر سفید» مراسم به خاک سپاری آن بسیجی در بهشت زهرا، «از ستاره‌های درخشان» حمله هوایی دشمن به شهر، «رزمنده‌ی کوچولو»، بسته‌بندی نخودچی و کشمش برای رزمندگان در مسجد، «قفس» دلتنگی علی برای پدرش (او می‌ترسد مبادا پدرش مثل شوهر اقدس خانم اسیر دشمن شود)، «بیمارستان» خبر مجروح شدن پدر و «خدایا شکر» دیدار از پدر در بیمارستان و تشکر از خدا را شرح می‌دهد.

صدای جنگ

محمدرضا بایرامی؛ زیر نظر محمدقاسم فروغی جهرمی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارات، ۱۳۷۳.

۴۵ ص. - (مجموعه آثار و ارشهای دفاع مقدس، ادبیات کودک و نوجوان؛ داستان: ۲).

حسام، یک نوجوان روستایی است که به علت دور بودن مسیر مدرسه، از رفتن به مدرسه منصرف می‌شود. پدر تصمیم می‌گیرد که گوساله‌ی «زردو» را (بعد از به دنیا آمدن) بفروشد و برای او دوچرخه بخرد. یکی از روزها سر جالیز هندوانه، صدایی مثل رعد می‌شنود و روزهای بعد برخورد اشیایی آتشین را با زمین می‌بیند؛ اشیایی که سوت می‌کشند و می‌ترکند و دود به پا می‌کنند. او درمی‌یابد که دشمن حمله کرده است. در این میان، گلوله‌ای به «زردو» می‌خورد و او را می‌کشد. سرانجام حسام برای گرفتن انتقام «زردو» از عراقی‌ها، به گشتیهایی که می‌خواهند برای شناسایی وارد خاک عراق می‌شوند، کمک می‌کند و راه را به آنان نشان می‌دهد.

صدای گمشده، رمان نوجوان

نویسنده مهرداد غفارزاده. - تهران: پالیزان، ۱۳۸۰.

۱۰۴ ص.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

داستان، درباره‌ی پسری است که پدرش در جبهه مفقودالاثر شده است. او همیشه با امید زنده بودن پدر، آلبومهای عکس او را تماشا می‌کند و مادرش از این کار او رنج می‌برد. پسر بارها به همرزمان بسیجی و سپاهی پدرش مراجعه می‌کند و آدرس منطقه‌ی عملیاتی را می‌پرسد تا این که آدرس را می‌یابد. و بدون اجازه‌ی مادر، در ایام امتحانات، مدرسه را ترک کرده، خود را با قطار به اهواز می‌رساند و با کوشش فراوان و کمک سربازان و بسیجیان منطقه‌ی، به شلمچه و - با گروه تفحص - به میدان مین می‌رود. او زیر خاک با پیکر شهیدی مواجه می‌شود، که رزمنده‌ی

[صفحه ۱۲۱۳]

دیگری است. به سبب تشنگی فراوان، از قمقمه‌ی آن شهید آب می‌نوشد و در همین زمان، بوی معطری به مشامش می‌رسد و

داستان به پایان می‌رسد.

عبدی، پهلوان بود

نوشته محسن شیخ الاسلامی، نقاشی تهرانی. - تهران: مطهری، (چاپ اول): ۱۶.۱۳۶۳ ص.: مصور.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

این کتاب به مش طوبی مادر شهید عبدالرضا پهلوان تقدیم شده است.

شهید عبدالرضا پهلوان در سال ۱۳۴۱ در شهر لار متولد شد و در آذر ماه ۱۳۶۰ در جبهه‌ی بستان به شهادت رسید. کتاب حاضر داستانی از زندگی او بوده، برای کودکان نوشته شده است. کتاب حاضر به شرح و توضیح داستانی زندگی شهید پهلوان (که به عبدی مشهور بود)، از لحظه‌ی تولد تا جوانی و رشد و تا زمان انقلاب و پیروزی آن و سپس فعالیت‌های او در اوایل انقلاب، در مسجد سپاه و پس از آن، شروع جنگ و داوطلب شدن برای اعزام به جبهه، تا لحظه‌ی شهادت و مواجه شدن مادر با پیکر فرزندش می‌پردازد. عکس شهید نیز در کتاب ارائه شده است.

عروج

نوشته ناصر ایرانی. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ اول): ۱۳۶۳.

[۲۴۱] ص.

(شمارگان: ۳۰۰۰۰ نسخه.

گروه سنی «د».

مندرجات: کتاب اول: بیداری: بازی برگشت، آخرین دیدار، نامه، پرتو شمع، تصمیم؛ کتاب دوم: دگردیسی: در راه، نخستین آزمایش، شهید زنده، نیروی طوفان، شب خونین، پرواز.

کتاب «عروج» داستان بلندی است که در دو بخش مجزا به همراه عناوین جداگانه تنظیم شده است. شخصیت اصلی داستان، مهدی، فوتبالیستی ماهر است. حسین - دوست صمیمی مهدی - نیز از بازیکنان خوب تیم فوتبال محله‌ی خودشان است. حسین به جبهه می‌رود و پس از مدتی خبر شهادت او را می‌آورند. شهادت حسین و یادآوری خاطرات او، همراه با نقل قول‌های اطرافیان و همرزمان حسین بر مهدی تأثیر به سزایی می‌گذارد و او با وجود مخالفت والدین به جبهه می‌رود. آشنایی با رزمندگان و روحیات افراد - از پیرمرد تا نوجوان - و شنیدن وصف رشادت‌های حسین در نبرد با دشمن، مهدی را به فردی عاشق خدا و میهن تبدیل می‌کند؛ به طوری که هنگام عملیات و روزهای بعد از عملیات در حملات تلافی‌جویانه‌ی دشمن، به عنوان آر پی جی زن و تیربارچی دشمنان را وادار به تسلیم یا فرار می‌کند.

علی داد خله (۱)

حسین چتر نور؛ تصویرگر: هادی ابراهیم‌زاده. - تهران: جوانه (ایران رکورد)، ۱۶.۱۳۶۲ ص.: مصور.

علی داد خله از دست راست و پای چپ معلول بود و زبان او نیز می‌گرفت. همه او را خل می‌پنداشتند و مسخره می‌کردند. پس از شروع جنگ، روستای آنها، که در نزدیکی مرز ایران و عراق بود، به اشغال عراقی‌ها درآمد. عراقی‌ها که فکر می‌کردند علی داد خل است، رفت و آمد او را به پادگان آزاد گذاشته بودند. یک روز انبار مهمات عراقی‌ها منفجر شد و پادگان به دست نیروهای ایران افتاد. چند روز بعد مردم عکس علی را دیدند که در جلوی

[صفحه ۱۲۱۴]

صف سربازان روی دست آنها حمل می‌شد. اهالی روستا فهمیدند که علی به نیروهای خودی اطلاعات می‌داده است و آنها را شبانه به انبار مهمات راهنمایی کرده است.

فاطمه فاطمه، یک داستان

رحمت حقی‌پور. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، کارشناسی گروه قصه، (چاپ اول): ۵۸.۱۳۷۶ ص.

طراح روی جلد: احمد آقا قلی‌زاده.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Fatima Fatima.

طعم تلخ اسارت را یک اسیر کشیده است. اما غم و اندوه یک اسیر را خانواده‌اش با تمام وجود درک کرده‌اند. کتاب حاضر یادآور درد، غم و بی‌یاور ماندن یک خانواده‌ی روستایی و در نهایت کرامات معصومین (ع) و امداد الهی به خانوده‌ی آنها است. پدر خانواده به دست ساواک در دریا غرق شده و یگانه پسر خانواده نیز اسیر است. مادر با صبر و فداکاری به سختی چرخ زندگی را می‌چرخاند. داستان «فاطمه فاطمه» داستان غم و اندوه مادر و سختی‌هایی است که این خانواده با آن دست به گریبان هستند. فاطمه، دختر نوجوان آنها، گرفتار یک بیماری علاج ناپذیر است. همه، این خانواده را به فراموشی سپرده‌اند. مادر در نهایت استیصال نذر می‌کند و به حضرت زهرا (س) متوسل می‌شود. حضرت به درخواست او پاسخ می‌گوید. فاطمه به طرزی معجزه‌آسا شفا می‌یابد و داستان با بازگشت ظفرمندانه آزاده به کشور و به خانه‌ی خود، هم‌زمان با این رویداد، به پایان می‌رسد، در حالی که ورود او نوید بخش آغاز دوران خوشبختی و پایان رنج و مرارت است.

فردای روشن

امیر مراد حاصل؛ تصویرگر: پرویز اقبالی. - تهران: پیام نور، (چاپ دوم): ۱۳۶۹.

۱۶ ص.: مصور.

پسری با پولهای عیدی خود یک دسته گل برای معلمش که تازه از جبهه برگشته، می‌خرد. او وقتی دست‌های قطع شده‌ی معلمش را می‌بیند فکر می‌کند که او دیگر تدریس نخواهد کرد؛ اما معلم به او می‌گوید که فقط دست‌هایش را از دست داده نه فکرش را و نه دست‌های بچه‌ها را.

فرزندان خورشید

محمدرضا یوسفی؛ تصویرگر: علی خورشیدپور. - تهران: خانه آفتاب، ۱۳۶۹.

۷۱ ص.: مصور.

پسرکی که در زمان بمباران، خانواده‌اش را از دست داده است، با عموی خود به خارج از شهر می‌رود. عموی پسر برای او قصه‌ی خانه‌ی خورشید را می‌گوید و او به خواب می‌رود. در خواب، پسرهای سیاهپوست، سرخپوست و زرد پوستی را می‌بیند که آنها هم به دنبال خانه‌ی خورشید هستند تا مشکلات قوم خود را حل کنند. در جریان این نزدیکی متوجه می‌شوند که می‌توانند با کمک هم دنیا را آباد و آزاد کنند. پس از بیداری، می‌بیند درخت خشک شده‌ی انار گل داده و قناری هم جوجه آورده است.

قاصدک

امیر مراد حاصل. - تهران: مؤسسه‌ی انجام کتاب، (چاپ سوم): ۱۳۶۸.

۱۶ ص.: مصور (رنگی).

بچه‌ها در کوچه قاصدکی را بینند و می‌خواهند پیامهای خود را به قاصدک بدهند. هر یک آرزوی خود را می‌گوید. یکی می‌خواهد در امتحان قبول شود. و دیگری دوچرخه می‌خواهد. بچه‌ها به حسین می‌گویند: «تو هم آرزویت را بگو». حسین به بچه‌ها می‌گوید: «از این قاصدک هیچ کاری ساخته نیست. شما باید با کمک خداوند به

[صفحه ۱۲۱۵]

آرزوهای خود برسید. در حال حاضر عده‌ی زیادی، از نوجوان تا پیرمرد هشتاد ساله، همه، در جبهه هستند. ما باید هرچه از دستمان برمی‌آید، برای انقلاب انجام دهیم.» هیچ یک از بچه‌ها سخنی نمی‌گویند ولی همه به حرفهای حسین فکر می‌کنند. روزها می‌گذرد. مدرسه‌ها باز می‌شود و بچه‌ها به درس و فعالیت می‌پردازند پس از ماهها، روزی قاصدکی از بالای کوچه‌ای - به نام «حسین رمضانی» - می‌گذرد. عکس حسین در مجله افتاده است. چشم احمد به قاصدک می‌افتاد. بچه‌ها به دنبال قاصدک می‌دوند و همگی با هم فریاد می‌زنند: «ای قاصدک زیبا، سلام ما را به همه‌ی برادران پاسدار و ارتشی و بسیجی و حسین شهیدمان برسان.»

قاصدک

علی مؤذنی. - سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۲.

۳۱ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ داستان: ۱۷).

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

امید، پسر کوچکی است که پدرش به جبهه رفته است تا در عملیات شکستن حصر آبادان شرکت کند. امید شدیدا برای پدرش دلتنگ است. مادی سعی می‌کند او را آرام کند، ولی نمی‌تواند. با دیدن قاصدکی که در اطاق پرواز می‌کند، به فکر کمک گرفتن از او می‌افتد و به امید می‌گوید که پدرش برای او پیغام فرستاده است. امید آرام می‌شود و خود او نیز با قاصدک برای پدرش پیغام می‌فرستد و از او می‌خواهد جوابش را با قاصدک ارسال کند. مادر و پسر می‌خوابند. پدر پیچیده در هاله‌ای نورانی به خواب مادر می‌آید و در حالی که قاصدکهای فراوانی در اطرافش می‌گردند از او و پسرش خداحافظی می‌کند. او شهید شده است.

قلعه طلسم شده

نوشته محمدرضا یوسفی؛ ویراستار: ابراهیم حسن بیگی. - تهران: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه، (چاپ اول): ۸۸.۱۳۷۴ ص.

«عبدو» پسر نوجوانی است که همراه مادر و عمویش در جزیره‌ی هرمز زندگی می‌کند. پدر عبدو در جنگ به اسارت نیروهای عراقی در آمده و بمبارانهای هوایی دشمن، افکار او را پریشان ساخته است. در جزیره‌ی قلعه‌ای مخروبه (از زمان تجاوز پرتغالی‌ها) وجود دارد که به قول اهالی طلسم شده است. عبدو از طریق کتابی که تاریخ جزیره، خصوصا حمله و تسلط پرتغالی‌ها را بیان کرده است، خود را غرق در حوادث و اتفاقات آن دوران می‌کند. او، خود و خانواده و اطرافیانش را در قالب شخصیتهای کتاب

می گـذارد و چنـان غرق در مسایـل آن می‌شود که دیگران فکر می کننـد به بیمـاری روانی دچار شـده است. عبـدو پـدرش را اسـیر پرتغالی‌ها می‌بیند و مردم جزیره را در حال نبرد با آنها. تا بالاخره با پایان کتاب و شکست پرتغالی‌ها از سردار شاه عباس، حال او نیز رو به بهبود می‌رود. در پایان، خبر ورود آزادگان و دریافت نامه‌ای از پدرش، او را به حال عادی برمی گرداند.

قمقمه آب

نویسـنده ابراهیم حسن بیگی؛ تصویرگر مهدی نوری. - تهران: محراب قلم، (چاپ اول): ۲۴.۱۳۷۸ ص.: مصور (رنگی). - (فاطمه و نقاشی‌هایش، جلد ۱).

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

فاطمه دختر کوچکی است که با ورود به دنیا نقاشـیهایش می‌توانـد زمانهای گوناگونی را طی کنـد و از جایی به جای دیگر برود و حوادث نادیـده‌ی زیادی را از نزدیک ببینـد. در کتاب «قمقمه»، که جلد اول از این مجموعه‌ی است، فاطمه تصـمیم می گیرد عکس پـدرش را نقاشـی کند که در لباس بسـیجی در کنار مسـجد جامع خرمشـهر گرفته است. او در گوشه‌ی عکس پدر، یک قمقمه آب می‌بیند. فاطمه قمقمه را بر می‌دارد و پر از آب می کند، سپس به دنبال صاحبش می گردد و....

[صفحه ۱۲۱۶]

قول مردانه، بر اساس خاطره‌ای از دوران نوجوانی شهید یدالله کلهر

علی‌اصـغر نصـرتی؛ تصویرگر: م. مهاجر؛ ویراستار: محمدباقر شمسی‌پور. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

[۲۰] ص.: مصور (رنگی). - (مجموعه قصه‌های سرداران شهید، ۹).

گروه سنی ۹ تا ۱۲ سال.

«یـدالله»، پسـر نوجوانی است که به خـاطر وفاداری به عهـد خویش، در یک روز برفی و بسـیار سـرد، همراه دوسـتش از منزل خارج می‌شـود تـا به مـدرسه - که در ده، دوازده کیلومـتری روسـتایشان قرار دارد - برود، زیرا به معلم دینی قـول داده که به مناسبت روز مبعث برای مـدرسه شـعار بنویسـد. یـدالله و محمـدرضا بعد از انجام کار، در راه بازگشت متوجه می‌شوند که تنها اتوبوس ده، مدتی قبـل حرکت کرده است و آنهـا مجبورنـد این فاصـله را پیـاده طی کننـد. آنهـا برای کوتاه کردن راه، میان بر می‌زننـد ولی در راه، با تعـدادی سگ بزرگ سـیاه روبرو می‌شونـد که قصـد آزار آن دو را دارند. یدالله بدون ترس و واهمه سـگها را با پرتاب چند سـنگ فراری می‌دهـد و در آخر، هر دو با سـختی و رنـج بسـیار خودشان را به روسـتایشان می‌رسانند. در پایان کتاب (تحت عنوان «شـهید یـدالله کلهر چه کسـی بود») شـرح کوتاهی از زنـدگینامه و فعالیت‌های او در جریان مبارزات انقلاب اسـلامی، شـرکت او در جنگ تحمیلی و سرانجام شهادت او نوشته شده است.

قهرمانان (جلد ۱)

محمد تهرانی؛ تصویرگر: شیرمحمدی. - تهران: سبحان، (چاپ اول): ۱۳۶۰.

۳۵ ص.: مصور (رنگی).

این کتاب، سرگذشت احمد - نوجوان انقلابی و بسیجی - است که از زبان دوست او بیان شده است. دوستش درباره‌ی ارادت او به حضرت امام (ره) صحبت می‌کند. احمد در عملیاتی در ارتفاعات بازی دراز به شهادت می‌رسد و در قطعه‌ی ۲۴ شهدای بهشت زهرا به خاک سپرده می‌شود و هنگامی که راوی داستان در مراسم تشییع و تدفین او شرکت می‌کند، با دو نفر از دوستان شهید، به نامهای مصیب و علی، آشنا می‌شود. راوی از مصیبت داستان فتح ارتفاعات بازی دراز را می‌پرسد و او نیز ماجرا را تعریف می‌کند و از ناصر، فرمانده‌ی گروه، هم صحبت می‌کند. در همان موقع شهیدان دیگری را برای تشییع به بهشت زهرا می‌آورند.

قهرمانان (جلد ۲)

محمد تهرانی؛ تصویرگر: شیر محمدی. - تهران: سبحان، (چاپ اول): ۱۳۶۰.

۳۵ ص.: مصور (رنگی)

این کتاب جلد دوم از کتاب «قهرمانان» و ادامه‌ی داستان فتح ارتفاعات «بازی دراز» از زبان «مصیب» (دوست احمد) است که ضمن تعریف چگونگی فتح ارتفاعات «بازی دراز» و عملیات انجام شده، نحوه‌ی شهادت چند بسیجی دیگر را نیز شرح می‌دهد و ذکر می‌کند که در این عملیات، نوزده نفر از بهترین و فداکارترین افراد بسیجی تقدیم امام و امت و مردم شهید پرور شده‌اند. پس از آن، به پاتک عراقی‌ها و دفع آن اشاره می‌کند و شرح می‌دهد که در جریان دفع این ضد حمله، چگونه چهل تانکک عراقی توسط رزمندگان اسلام منهدم شدند. او همچنین توضیح می‌دهد که چگونه در جریان انهدام یک خودروی نفربر، احمد نیز به شهادت رسیده است.

قهرمانان کوچک

عباسعلی مسعودی؛ تصویرگر: محمد مهدی روحانی. - تهران: وزارت جهاد سازندگی، دفتر مرکزی، واحد تبلیغات، ۱۳۶۷. [۲۸] ص.: مصور (رنگی).

گروه سنی: «ج».

اسد از بالای تپه، منظره‌ای را دید و به یاد پدر و برادرانش افتاد که شهید شده بودند. او ناگهان چند مرد را دید

[صفحه ۱۲۱۷]

که به طرز مشکوکی وارد غاری شدند. آنها را تعقیب کرده، فهمیده جاسوس عراق هستند. خواست به مأموران جهاد خبر دهد اما گرفتار شد و کتک زیادی خورد. سرانجام آن چند تن به دست مأموران جهاد گرفتار شدند. مأموران جهاد خواستند جایزه‌ای به پسرک بدهند، اما او از آنها یک مدرسه‌ی راهنمایی خواست.

کاری باید کرد

مهدی شجاعی؛ نقاشی: محمد کارگر شریف. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۶۹.

۲۳ ص.: مصور (رنگی).

«کاری باید کرد» داستانی است از ابتدای جنگ تحمیلی عراق علیه ایران. در یک شهر مرزی، مردم زندگی آرامی دارند. روزی

صدای انفجار گلوله‌های توپ می‌آید و شهر خراب می‌شود. تانگهای دشمن به سمت شهر پیش می‌آیند و همه چیز را ویران می‌کنند. هر کس می‌خواهد کاری انجام دهد. نوجوانی به نام حسین می‌خواهد کاری انجام دهد تا از نفوذ دشمن به شهر جلوگیری کند. تفنگ و نارنجک برادر حسین کنار حیاط است. حسین نارنجک را بر می‌دارد و به سمت عراقی‌ها می‌رود. او نارنجک را به کمر می‌بندد و به سمت تانکهای دشمن می‌رود. لحظه‌ای بعد صدای انفجار می‌آید و خنده‌ای بر لبهای خواهر، مادر و دوستان حسین می‌نشیند و دشمن عقب می‌رود. حسین یاران امام حسین (ع) را می‌بیند که به استقبال او آمده‌اند. داستان، در حقیقت، از ماجرای «حسین فهمیده» الهام گرفته شده است.

کبوتر

جعفر ابراهیمی (شاهد)؛ نقاشی از مصطفی گودرزی. - تهران: امیرکبیر، کتابهای شکوفه، (چاپ دوم): ۲۰.۱۳۶۵ ص.: مصور (رنگی).

گروه سنی «ج».

در یکی از روستاهای مناطق جنگی، خانواده‌ای (بر خلاف بقیه‌ی اهالی ده که محل زندگی خود را ترک کرده بودند) در ده باقی مانده، به کشاورزی مشغول بودند و زندگی می‌کردند. روزی، پسر بزرگ خانواده برای برادر کوچکتر خود داستان کبوتری را تعریف کرد که باعث نجات سربازی از مرگ شده بود. برادر کوچکتر در راه خانه کبوتری را دید که بر اثر شلیک توپ زخمی شده بود. او تصمیم گرفت که برای مبارزه با دشمن آماده شود و به کبوتر هم آموزش دهد.

کلاغ آبی

نویسنده داود غفارزادگان؛ نقاشی: محمدحسین صلواتیان. - تهران: صریر، کتابهای شهید فهمیده، (چاپ اول): ۱۹.۱۳۷۹ ص.: مصور (رنگی).

گروه سنی: «ب».

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

«کلاغ آبی» یک داستان کوتاه و مصور است که برای کودکان نوشته شده است. در این داستان، پدر جانبازی - به رغم آن که بینایی خود را از دست داده - احساس لطیف خود را از نقاشی دختر کوچکش بازگو می‌کند. دخترک در دفتر خود کلاغی را با رنگ آبی نقاشی کرده است. پدر با توصیف دل‌انگیز و شاعرانه‌ی خود از نقاشی، او را متعجب می‌کند.

[صفحه ۱۲۱۸]

گل باغ آشنایی

نوشته جعفر ابراهیمی «شاهد»؛ نقاشی مصطفی گودرزی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، واحد انتشارات، (چاپ دوم): ۲۳.۱۳۶۳ ص.: مصور.

گروه‌های سنی: «ب»، «ج».

شمارگان: ۲۰۰۰۰ نسخه.

کتـاب «گل باغ آشـنایی» داسـتان پسـری است که هر روز هنگام رفتن به مـدرسه پیرمردی را در ایسـتگاه اتوبوس می‌بینـد. آن دو با نگاههـایی که به یـک دیگر داشـتند، رابطه‌ای برقرار کرده بودنـد. سـرانجام روزی پیرمرد در مـدرسه حاضـر می‌شـود. نصـیر متـوجه می‌شود که او فراش جدیـد مـدرسه‌ی آنهاست و ضـمنا، لال است. وقتی او با پیرمرد صـحبت می کنـد، پیرمرد عکس پسـری را به او نشان می‌دهد که شـباهت زیادی به نصـیر دارد. آن عکس متعلق به پسـر بسـیجی شهید پیرمرد است که در جبهه به شهادت رسیده و علت نگاههای پیرمرد به نصـیر، به سـبب همین شباهت است. پس از آن، بین نصیر و پیرمرد ارتباطی عاطفی، مانند ارتباط پدر و پسر برقرار می‌شود.

گل سرخ پیروزی

نوشته امیر مراد حاصل. - تهران: پیام نور، (چاپ اول): ۲۴.۱۳۶۶ ص.: مصور (رنگی). گروه سنی: «ج»، «د».
عـده‌ای از طرف بسـیج برای سه ماه به جبهه رفته‌اند. در راه، یکی از اتومبیلها خراب می‌شود و همه مجبورند پیاده بروند. سـید جلال می‌خواهـد مینها را خنثی کنـد که یکی از آنها منفجر می‌شود و پایش را قطع می کنـد. پس از مـدتی سـید جلال شـهید می‌شود. آن شب، گروه، همان منطقه‌ای را که سید جلال در آنجا مجروح شـد، مین روبی می کنند و مراسم تجلیل از سـید جلال و دعای کمیل به جا می‌آورند.

گلهای سرخ کاغذی

علی آقاغفار؛ نقاشـی: صابر عباس‌پور. - تهران: سـپاه پاسداران انقلاب اسـلامی، واحد تبلیغات و انتشارات، ۱۰۸.۱۳۷۰ ص.: مصور، نقاشی.
طراح روی جلد: صابر عباس‌پور.
یک کودک خرمشـهری که قرار است به کلاس اول دبسـتان برود، با آغاز جنگ مجبور می‌شود به تهران مهاجرت کنـد. پدر او در همان ابتـدای جنگ اسیر می‌شود. در طول هشت سال دوری از شـهر خود، او به مـدرسه می‌رود، درس می‌خواند و دوسـتان زیادی پیدا می کند. با پایان جنگ آنها به خرمشـهر باز می گردند. ارتباط بین این نوجوان خرمشـهری با دوسـتان تهرانی‌اش به وسیله‌ی نامه ادامه می‌یابـد. این نامه‌هـا خواننـده را با حال و هوای زمان جنگ، نحوه‌ی بازسازی خرمشـهر، مشـکلات اهالی در دوران بازسازی و احساسات این نوجوان خرمشـهری آشـنا می کننـد. دوسـتان نوجوان برای کمک به بازسازی شـهر جنگ زده، به خرمشـهر می‌رونـد. دیـدار دوبـاره بـاعث تـداعی خاطرات گذشـته می‌شود. خبرهای خوش در راهنـد: ساخت خانه‌ها تمام می‌شود و پـدر نوجوان همراه کاروان اسرا به میهن اسلامی باز می گردد.

گل‌هایی برای دایی احمد

نویسـنده آذر صـدیقی، نقاشـی گلریز اسـلامیان. - تهران: سـروش (انتشـارات صـدا و سـیما)، (چاپ اول): ۱۳۷۷. [۱۱] ص. مصـور (رنگی).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: Flowers for Uncle Ahmad
برای گروه‌های سنی: «ب» و «ج».

[صفحه ۱۲۱۹]

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

سارا با پدر خود به گل فروشی می‌رود تا برای سالگرد شهادت دایی احمد گل بخرد. او پس از انتخاب گلهای سرخ و سفید، همراه دایی سعید، مادربزرگ، مادر و پدر به سوی بهشت زهرا روانه می‌شود. دایی احمد راننده‌ی تانک بوده و در همان تانکی به شهادت می‌رسد که عکس آن نزد ساراست. هنگامی که به بهشت زهرا می‌رسند، سارا پیشانی‌بند دایی احمد را از مادر بزرگ گرفته، به پیشانی خود می‌بندد و بر مزار او حاضر می‌شود. سارا دستی به پیشانی‌بند کشیده و دستش را بو می‌کند. پیشانی‌بند دایی احمد هنوز هم بوی او را می‌دهد. سارا گلها را بر روی قبر می‌گذارد و با اشاره‌ی انگشت به قبر دایی، فاتحه می‌خواند.

مثل رود پر خروش

نوشته بهمن یگانه‌راد. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، سوره مهر، (چاپ اول): ۱۱۴.۱۳۸۰ ص.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: As an Intense River

شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه.

حسن، دانش‌آموز پایه‌ی دوم راهنمایی، یک روزنامه‌ی دیواری درست می‌کند و آن را به یکی از معلمهای پایه‌ی سوم نشان می‌دهد. معلم، آن را می‌پسندد و به دیوار می‌زنند. دانش‌آموزان پایه‌ی سوم نمی‌گذارند روزنامه آنجا بماند و روزنامه‌ی دیواری خود را نصب می‌کنند. کار پدر محسن، در اهواز، در اداره‌ی روزنامه است و محسن هم در تابستان به او کمک می‌کند. روزی محسن و پدرش را سریعا به روزنامه فرا می‌خوانند. آنها در آنجا متوجه می‌شوند که عراق، در ساعت ۱۴:۱۵ به شهرهای خرمشهر و آبادان حمله کرده است. محسن خبر را پیاده کرده، به تهران انتقال می‌دهد. مدتی بعد، مسؤول روزنامه از محسن می‌خواهد عده‌ای را برای تهیه‌ی گزارش به آبادان ببرد! او قبول می‌کند، ولی قبل از رفتن به آبادان، تصمیم می‌گیرد به دزفول، به دیدن دوست خود، (جواد) برود. زمانی که به آنجا می‌رسد، متوجه می‌شود که جواد صبحها به بسیج می‌رود و بعداز ظهرها به مدرسه، تا بتواند در جنگ شرکت کند.

محمد مین یاب

تنظیم از م. خوشدل (عباس بروغنی). - تهران: موسسه انجام کتاب، ۱۳۶۳.

۲۴ ص.: مصور.

گروه سنی: «د» (سالهای آخر دبستان).

این کتاب، سرگذشت نوجوانان شانزده ساله‌ای به نام «محمدباقر حبیب‌اللهی» است. وی در بین همرزمان خود به نام «محمد حقیقت‌یاب» یا «محمد مین یاب» معروف شده بود. او پس از آغاز جنگ به آبادان رفت و به عنوان خمپاره‌انداز به صف رزمندگان اسلام پیوست. پس از عملیات شکستن حصر آبادان، به عنوان نیروی شناسایی به منطقه اعزام شده، در شناسایی میدانهای مین و خنثی‌سازی آنها به فعالیت پرداخت و در یک عملیات، ۲۴ مین را خنثی کرد. سپس در عملیات حمله به قوای بعثی شرکت کرد و در این عملیات به شهادت رسید. پیکر پاک وی پس از سه روز که در سردخانه ماند، توسط مادرش شناسایی شد. از این داستان چنین برمی‌آید که کار برای خدا حد و مرزی نمی‌شناسد و هیچ نیرویی نمی‌تواند مانع انجام آن شود. در آخرین لحظاتی که این کتاب به زیر چاپ می‌رفت، خبر شهادت نویسنده‌ی آن «عباس بروغنی (م. خوشدل)» دریافت شده است.

مسافر

نویسنده: مجتبی رحماندوست؛ نقاش: ایرج خانباباپور. - تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، (چاپ اول): ۷۵.۱۳۷۴ ص.: مصور (رنگی).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

[صفحه ۱۲۲۰]

«مسافر» سرگذشت رزمنده‌ای است که در جبهه‌ی «دارخوین» از ناحیه‌ی پای راست و دست چپ دچار سانحه می‌شود. به ناچار پای راست و دست چپ او را قطع می‌کنند. او برای ادامه‌ی معالجات، راهی آلمان می‌شود. در آنجا برایش دست و پای مصنوعی تهیه می‌کنند. او که می‌خواهد به خود متکی باشد و برای انجام کارهایش کمتر از دیگران کمک بگیرد، با مشکلات زیادی روبه‌رو می‌شود. در نهایت تصمیم می‌گیرد برای زیارت حرم حضرت معصومه (س) عازم قم شود و خود به تنهایی حرکت می‌کند. پس از ماجراهایی، با تحمل رنج زیادی خود را به قم می‌رساند و از آنجا به برادرش تلفن می‌کند تا بگوید که این سفر را به تنهایی انجام داده است.

من، بابا و یک کماندو: رمان نوجوان

داریوش عابدی. - تهران: پالیزان، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۱۴۹ ص.

طراح روی جلد: محسن تقی‌پور.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

ماجرای داستان در «محمودآباد» اتفاق می‌افتد. یک اسیر عراقی از ترس کشته شدن توسط نیروهای بعثی اسیر در اردوگاه محمودآباد، از اردوگاه فرار می‌کند. پسری که خود، فرزند یک کارگر ساده‌ی راه‌آهن است که در جبهه مفقود شده است، همراه دوستانش، پس از شنیدن این خبر به جستجوی اسیر فراری برمی‌آیند. در این بین، ماجراهای پلیسی رخ می‌نماید و بچه‌ها با مأموران راه‌آهن برخورد پیدا می‌کنند. سرانجام پسر مذکور اسیر را به طور اتفاقی می‌یابد و پس از شنیدن ماجرای وی، او را که زخمی بوده مداوا می‌کند و در پایان، با بلیط و هزینه‌ی سفری که برایش تدارک می‌بیند، او را یاری می‌دهد. از سوی دیگر مادرش اختلافات دیرینه با مادربزرگش دارد. در پایان، عموی پسر، از اسیر شدن پدرش و آزادی قریب‌الوقوع وی خبر می‌دهد.

مو فرفری

نوشته شهلا بار فروش؛ نقاشی از نیره تقوی، ویراسته ا. ج. - تهران: امیر کبیر، کتابهای شکوفه، (چاپ اول): ۲۲.۱۳۶۴ ص.: مصور (رنگی).

گروه سنی «ج».

شمارگان: ۲۲۰۰۰ نسخه.

این داستان برای کودکان نوشته شده است. «مو فرفری» عروسک لیلا است. روزی، هنگام بازی از رادیو صدای آژیر قرمز به گوش

می‌رسـد و هواپیماهای دشـمن شـهر را بمباران می‌کننـد. پـدر لیلا با عجله به منزل می‌آیـد و می‌گوید که باید هر چه زودتر شـهر را ترک کننـد، زیرا عراقی‌ها به شـهر حمله کرده‌اند. پس از جمع‌آوری اسـباب و وسایل لازم و خروج از شـهر لیلا به یادش می‌آید که مو فرفری را همراه نیاورده است. ولی نمی‌تواننـد به شـهر باز گردند. عراقی‌ها به منزل لیلا حمله کرده، پس از غارت منزل، موفرفری را پاره می‌کنند. پس از مدتی که مردم و رزمندگان شهر را باز پس می‌گیرند، پدر لیلا، مو فرفری را در زیر آوار پیدا کرده، پس از دوختن پارگی‌های عروسک، او را به لیلا باز می‌گرداند.

مهاجر تنها

جهانشاه رحیمی. - تهران: نشر قدر، ۱۳۶۴.

۹۶ ص. - (همراه با کودکان و نوجوانان در اندیشه دین؛ ۲: عدل).

گروه سنی: «د».

این داستان که برای نوجوانان نوشته شده، شرح حال نوجوانی است که خانواده‌ی خود را در بمباران از دست

[صفحه ۱۲۲۱]

داده است و نزد خاله‌اش در شـهر تهران می‌رود. رفتار خاله و شوهر خاله با او چنـدان رضایتبخش نیست و او در اثر معاشـرت با افرد ناباب به کارهای ناجور دست می‌زند ولی پس از آشنایی با یک مهندس، تحت تأثیر راهنمایی‌های او هدایت می‌شود و به راهنمایی دوستانش نیز می‌پردازد و روابط خود را با افراد خانواده‌ی خود بهبود می‌بخشد.

مهاجر کوچک

رضا رهگـذر. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان (خانه ادبیات و هنر کودکان و نوجوانان)، (چاپ سوم): ۵۶.۱۳۶۹ ص.

طراح روی جلد: پرویز محلاتی.

گروه سنی: «د».

عبـاس، پسـر ده ساله‌ی خرمشـهری، در اولین روزهای جنگ ابتـدا پـدر و بعـد، همه‌ی اعضای خانواده‌اش را از دست می‌دهـد. او به دنبال تنها برادرش، قاسم (که مجروح شده است) به تهران می‌آید. اما درمی‌یابد که برادرش دو هفته قبل از رسیدن او، از بیمارستان مرخص شـده و رفته است. پرسـتار بیمارسـتان و یک خانواده‌ی دیگر نگهـداری از عباس را بر عهـده می‌گیرنـد. پـدر خانواده همراه عباس برای پیـدا کردن قاسم به خوزسـتان می‌رود. این ماجرا را آقای سـرشار (که نویسـنده است و از اولین روزی که عباس را برای ثبت‌نام به مـدرسه آورده‌انـد، با او آشـنا شـده است)، به عنوان خاطره‌ای از او تعریف می‌کنـد و ضـمن بازگویی، خاطرات عباس در ارتباط با جنگ و تسخیر خرمشهر به وسیله نیروهای عراقی و چگونگی شهادت پدر و مادر عباس را نیز به تصویر می‌کشد.

مهتاب شب سوم بر اساس خاطره‌ای از دوران نوجوانی شهید فضل‌الله محلاتی

نویسـنده علی آقاغفار؛ تصویرگر: محمدحسین کارگر شریف، ویراستار: محمدباقر شمسی‌پور. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، ۱۳۷۶.

[۲۷] ص.: مصور (رنگی). - (مجموعه قصه‌های سرداران شهید، ۱).

گروه سنی: «ج» (۹ تا ۱۲ سال).

فضل‌الله - نوجوان ده ساله‌ی روستایی - علاقه‌ی شدیدی برای رفتن به شهر قم و تحصیل علوم مذهبی دارد ولی پدرش می‌خواهد او در کارهای کشاورزی به خانواده کمک کند. فضل‌الله قبلاً شنیده است که هر کس در ماه رجب سه روز روزه بگیرد، دعایش مستجاب می‌شود. او که ده ساله است، پنهان از مادرش و دیگران سه روز از ماه رجب را روزه می‌گیرد و در غروب روز سوم بسیار دعا می‌کند. هنگامی که بر سر سفره‌ی افطار نشسته است، عمویش که پس از صحبتهای بسیار با پدر فضل‌الله، رضایت او را برای ادامه‌ی تحصیل فضل‌الله گرفته است، این خبر را به او می‌دهد. در پایان کتاب، خلاصه‌ای از شرح زندگانی، مبارزات او بر علیه رژیم منفور شاه، فعالیت‌های او پس از پیروزی انقلاب و سرانجام، شهادت او در سانحه‌ی هوایی (ناشی از حمله‌ی هواپیماهای عراقی) آمده است.

میرزا، بر اساس خاطراتی از سردار سرلشکر پاسدار، شهید محمد بروجردی

ابراهیم حسن بیگی؛ ویراستار حسن یونسی؛ تصویرگر: م. مهاجر. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۱۰۰ ص.: مصور، نقاشی. - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه استان تهران؛ داستان نوجوانان: ۴).

گروه سنی «د» (دوره راهنمایی).

[صفحه ۱۲۲۲]

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب «میرزا» بر اساس خطاراتی از سردار سرلشکر پاسدار، «شهید محمد بروجردی» نوشته شده است. کتاب در یازده قسمت تنظیم شده است و به صورت داستانی است که یک جانباز دوست دران کودکی و همرزم شهید از زندگی خود و میرزا برای فرزند خود نقل می‌کند تا نوجوان با روحیات و شخصیت او آشنا شود. نه قسمت داستان مربوط به دوران نوجوانی و جوانی شهید محمد بروجردی است و در آنها از خصوصیات اخلاقی و نیز از مشکلات وی در آن زمان (قبل از انقلاب) سخن می‌گوید. قسمتهای دهم یازدهم که به دوران بعد از انقلاب مربوط است به اقدامهای انقلابی شهید بروجردی در مبارزه علیه گروهکها، غائله‌ی کردستان و مسؤولیتهای وی در براندازی ضد انقلاب به ویژه در جریان اوایل جنگ و پاکسازی مهاباد پرداخته است و نحوه شهادت او را بیان می‌کند. در پایان کتاب خلاصه زندگینامه شهید در یک بخش مجزا آمده است.

می‌روم جبهه تا جنگ را تمام کنم

سید حسین میرکاظمی. - [بی‌جا]: نشر یاشوحی، ۱۳۶۱.

۴۰ ص.

رویدادهای این داستان (که برای نوجوانان نوشته شده است) به اوایل شروع جنگ تحمیلی برمی‌گردد. «سالار»، یکی از جوانان روستا، به جبهه می‌رود. او هنگام رفتن، به مردم سفارش می‌کند تا ساختن پل را ادامه دهند. پس از مدتی، سالار که در خط مقدم خدمت می‌کرد، به روستا برمی‌گردد. مردم روستا تصمیم به ارسال کمکهای خود به جبهه می‌گیرند و پس از گردآوری کمکها،

آنها را به سوی جبهه ارسال می‌دارند. پل ساخته می‌شود و سالار به جبهه برمی‌گردد. پس از مدتی یکی از اهالی روستا برای تحقیق درباره کلاسهای آموزش رزمی و آشنایی با اسلحه به شهر می‌رود و خبر شهادت سالار را می‌شنود. سالار شهید را به روستا آورده، در پای پل دفن می‌کنند. صبح روز بعد «سیف» (برادر «سالار») که نیروی تازه‌ای پیدا کرده است، عازم جبهه می‌شود.

نارنجک‌های خونین

خلیل محمدزاده؛ تصویرگر: محمد مهدی رسولی. - تهران: مفید، (چاپ اول): ۲۷.۱۳۵۹ ص.
در آغاز حمله‌ی عراق به ایران، اکبر، دانش‌آموز کلاس دوم راهنمایی بود. روزی که هواپیماهای عراقی حمله کردند؛ او بسیار ناراحت شد. روز اول مهر که به مدرسه رفت، با چند تن از دوستان خود - که به آنها گفته بود جنگ کوچک و بزرگ ندارد - گروهی به نام گروه ضربت جنوب تشکیل داد. این گروه در شهر خود به زخمی‌ها و کسانی که در اثر بمبارانها به خون احتیاج پیدا می‌کردند، کمک می‌کرد تا این که بالاخره به سوی ایستگاه ۱۰ آبادان حرکت کردند و در آنجا اکبر با نقشه‌ای که کشید، نارنجکی به خود بست و به زیر تانک عراقی پرید و آن را منهدم کرد. دوستانش نیز که مسلح به کلاشینکوف و نارنجک بودند، به تانک و دیگر نفربرها حمله کردند و عراقی‌ها را از بین بردند (این کتاب روایتی از زندگی شهید محمدحسین فهمیده است).

نازنین

محسن دوازده امامی؛ تصویرگر محمدرضا قربانی. - اصفهان، لشکر ۱۴ امام حسین (ع)، (چاپ اول): ۳۶.۱۳۷۶ ص.: مصور (رنگی). - (کنگره بزرگداشت سرداران و بیست و سه هزار شهید استان اصفهان: مجموعه آثار؛ ۵۷).
شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

[صفحه ۱۲۲۳]

گروه سنی «ب» و «ج».
زهرا بیرون از خانه یک کبوتر زخمی پیدا می‌کند و به کمک مادرش او را پانسمان می‌کند. زهرا کبوتر را به اتاق خود می‌برد و در حالی که به او خیره شده، به خواب می‌رود. در عالم خواب، کبوتر (که نازنین نام دارد)، زهرا را به جبهه و میدان نبرد دشمن با پاسداران برده، با معنای توپ و گلوله (که باعث ویرانی می‌شوند) آشنا می‌کند و سپس او را با چهره‌ی دشمن و تفاوتش با چهره‌ی پاسداران و رزمندگان آشنا می‌کند و در حال نگاه به چهره‌ی رزمنده‌ای، که او را به آسمان می‌برند، معنای شهید و شهادت را می‌فهمد. زهرا و نازنین در جبهه در حال گشت و گذار، با گلوله‌های دشمن مواجه می‌شوند و نازنین مجروح می‌شود و در حالی که زهرا در حال گریه و زاری است مادرش او را از خواب بیدار می‌کند. زهرا پس از بیداری نازنین را در کنار خود، سالم و آماده‌ی پرواز می‌بیند.

نخل و باران

نوشته مرضیه دانش‌زاده؛ تصاویر از پرویز حیدرزاده. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ اول): ۸۰.۱۳۶۷ ص.: مصور، نقاشی.
ناظر هنری: محمدرضا دادگر.

گروه‌های سنی «د» و «ه».

نام نویسنده روی جلد: مرضیه ترابی.

کتاب «نخل و باران» داستان نوجوانی است که علاقه‌ی زیادی برای حضور در جبهه دارد ولی خانواده‌ی وی شدیدا با این امر مخالف هستند. در نتیجه، به طور پنهانی، با همکاری برادر کوچکترش، عازم جبهه می‌شود. مجروح شدن برادر رزمنده و انتقال وی به بیمارستان، خانواده را در وضعیت جدیدی قرار می‌دهد. پدر، به علت اعتیاد، شدیدا مورد انتقاد دیگران قرار می گیرد. از طرف فرزند مجروح نیاز به خون دارد و تنها خون مناسب برای تزریق، خون پدر است که آن هم به سبب اعتیاد قابل استفاده نیست. سرزنش‌های افراد خانواده و ندای وجدان، او را وادار به ترک اعتیاد می کند. عزم و اراده‌ی بازیافته‌ی پدر و شجاعت پسر و محبت پدر و فرزندی امکان تزریق خون پدر را در عمل جراحی دوم مجروح بسیجی فراهم می‌سازد.

وقتی پرنده‌ها پرواز کردند

محمدرضا یوسفی؛ تصویرگر: امیر نساجی زواره. - تهران، احیاء کتاب، ۲۱.۱۳۷۱ ص.: مصور (رنگی).

گروه سنی «ج».

روزی، معلم موضوع انشاء را آزاد اعلام کرد. سعید درباره زنی نوشت که همیشه او را پشت پنجره‌ی خانه‌ی روبه‌روی مدرسه، منتظر دیده بود. چهره‌ی زن برای سعید آشنا بود. معلم گفت موضوع انشاء هفته‌ی بعد، علت انتظار آن زن است. اما سعید که علت انتظار او را نمی‌دانست، هفته‌ی بعد چیزی ننوشت. هفته‌ی بعد همه‌ی بچه‌ها به در خانه‌ی آن زن رفتند تا علت انتظارش را بفهمند. سعید هم به خانه‌ی زن رفت و زن، سعید را شناخت، ا معلم کلاس پنجم سعید بود و همان سال، بچه‌های کلاس جلوی چشمانش زیر بمباران کشته شده بودند و فقط سعید - که برای آوردن دفتر انشاء خود به خانه رفته بود - زنده مانده بود. سعید در راه خانه‌ی آن زن موضوع را برای بچه‌ها تعریف کرد. بچه‌ها همگی به خانه‌هایشان رفتند و با دفترهای انشاء خود نزد خانم معلم برگشتند.

وقتی که دود جنگ در آسمان دهکده دیده شد

قاضی ربیحاوی. - [بی‌جا]: یاشار، ۴۰.۱۳۵۹ ص.

با شروع جنگ، حسون تصمیم می‌گیرد به جبهه برود. همه با او مخالفت می کنند، اما او به جبهه می‌رود. بعد از مدتی مادربزرگش - که مرگش نزدیک است - می‌خواهد حسون را ببیند. برادر کوچکتر به دنبال او به جبهه می‌رود

[صفحه ۱۲۲۴]

اما موفق نمی‌شود او را ببیند، چون در محل خطرناکی است. پیغامی برای او می گذارد و به ده باز می گردد. اما می‌بینند تمام خانه‌های ده - از جمله خانه آنها - در بمباران شب گذشته از بین رفته و همه مرده‌اند. او غمگین و سرگردان نمی‌داند به کجا برود.

هدیه‌ای برای بچه‌های کنار شط

نویسنده سیروس طاهباز؛ تصویرگر مهدی فدوی. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ اول): ۱۹.۱۳۷۸ ص.: مصور (رنگی).

گروه سنی «ج».

شمارگان: ۳۰۰۰۰ نسخه.

این داستان، برای دانش‌آموزان سالهای آخر دبستان نوشته شده است. داستان درباره‌ی یک پسر بچه‌ی آبادانی به نام عبدو است که در بمباران این شهر پایش را از دست داده است. او با خانواده‌اش در تهران زندگی می‌کند و به تازگی در محله‌ی جدیدی ساکن شده است. عبدو در این محل نیز با بچه‌های همسایه دوستی و الفتی برقرار کرده، و اگر چه نمی‌تواند فوتبال بازی کند، اما در کلاس درس، دانش‌آموزی نمونه است و با علاقه‌ای که به مطالعه دارد، دوستان هم محلی‌اش، را نیز با کتاب و مطالعه آشنا می‌کند. عبدو با آن که در تهران دوستان مهربان و زیادی دارد، اما همیشه دلش برای دوستان آبادانی‌اش تنگ می‌شود. روزی علی، یکی از دوستانش، به عبدو پیشنهاد می‌کند به کمک همه‌ی بچه‌های محل، برای بچه‌های کنار شط بادبادکهایی بسازند و برایشان بفرستند و...

هدیه کوچک من

نوشته قدرت‌الله صلح میرزایی، نقاشی محمدحسن معماری. - تهران: قدیانی، کتابهای بنفشه، ۱۶.۱۳۶۷ ص.: مصور (رنگی).

بالای عنوان: من هم می‌خواهم سهمی در جنگ داشته باشم.

گروه‌های سنی: «ب» و «ج».

زینب دختر کوچکی است که پدر ندارد و با مادر و برادر خود زندگی می‌کند. او بعدازظهرها همراه مادرش قالیبافی می‌کند و دستمزد خود را در قلك می‌ریزد تا برای عید لباس بخرد. روزی معلم امور تربیتی از بچه‌ها می‌خواهد به رزمندگان کمک کنند. زینب با پول پس‌انداز قلك خود نخ می‌خرد و با آن برای رزمندگان قالیچه‌ای می‌بافد. کتاب مصور است و بیشتر داستان به کمک تصویر بیان شده است.

یک دنیا پروانه

نوشته امیرحسین فردی؛ نقاشی فهیم مدنی. - تهران: نشر نی، ادبیات کودکان و نوجوانان، (چاپ اول)؛ ۱۶.۱۳۷۰ ص.: مصور (رنگی). - (ادبیات کودکان و نوجوانان).

شمارگان: ۱۱۰۰۰ نسخه.

گروه سنی: «ب»، «ج».

دختر کوچکی به نام ستاره، در حال بازی با عروسك خود است. پروانه‌ای سر رسیده، با ستاره و عروسکش بازی می‌کند و در همین حین، آژیر قرمز خبر از بمباران هواپیماهای دشمن می‌دهد. ستاره با مادرش به زیرزمین می‌روند و پس از پایان بمباران و به صدا درآمدن آژیر سفید به حیاط و کنار باغچه برمی‌گردند و ناگهان پروانه‌ی مرده را با بالهای جدا از بدن می‌بینند. او از مردن پروانه بسیار غمگین است که به ناگاه پرواز تعداد زیادی از پروانه‌ها او را شادمان می‌کند و در پایان داستان، ستاره می‌رود تا خبر را به مادرش برساند.

[صفحه ۱۲۲۵]

شعر

آب و مهتاب

جعفر ابراهیمی (شاهد)، اسدالله شعبانی، شکوه قاسم‌نیا، بیوک ملکی. - تصاویر از فیروزه گل محمدی. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ دوم): ۵۵.۱۳۶۹ ص.: مصور (رنگی).

نظارت هنری: محمدرضا دادگر.

برای گروههای سنی «ج» و «د»

مندرجات: در چشم و قلبم، قصه‌ای از مهر، خرمشهر، دریا و ساحل، آسمان دفترم، مادر باران / جعفر ابراهیمی (شاهد)؛ نغمه‌ی زندگی، سفر، کوهپایه، سال نو، آب و مهتاب، آینه‌ی پاک آب / اسدالله شعبانی؛ بند مروارید، خبر داغ کلاغ، امام، مثل یک گل کوچک، گنبد رضا، بوی گل نارنج / شکوه قاسم‌نیا؛ پیش بسوی جبهه‌ها، هنگام بازی، همبازی، بهاران / بیوک قاسمی.

این کتاب مجموعه‌ای از اشعار سروده شده برای کودکان و نوجوانان است. از میان اشعار، جعفر ابراهیمی در قطعه شعر «خرمشهر»، از عشق و علاقه به شهر خرمشهر و دلتنگیها در دورانی سخن می‌گوید که این شهر در تصرف ارتش رژیم بعث عراق بود. بیوک ملکی شعرهای «پیش به سوی جبهه‌ها» و «هنگام بازی» را در رابطه با آمادگی برای جنگ و حمله به دشمن و شعر «همبازی» را نیز در ارتباط با بازسازی و آباد کردن شهرهای باز پس گرفته شده سروده است.

آیینه‌های آسمانی برای دوره راهنمایی: مجموعه شعر، ویژه نوجوانان

به کوشش علی‌اصغر نصرتی؛ تصویرگر: م. مهاجر؛ ویراستار: محمدباقر شمسی‌پور. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، ۵۲.۱۳۷۶ ص.: مصور.

این کتاب، مجموعه‌ای از ۲۲ قطعه شعر است که شعرای کودک و نوجوانان کشور برای سرداران شهید سروده شده‌اند؛ سردارانی که در سختترین شرایط جنگی با شهامت ایستادگی کردند و با شجاعت جنگیدند، از دشمن و از مرگ نترسیدند و خود را نباختند و برای رسیدن به اهداف مقدس خود تلاش کردند، تا درسی باشد برای سایر یاران و همسنگران. در این اشعار، سجایای اخلاقی، صفات ممیزه و ویژگی‌های شخصیتی آنها بیان شده است. اشعار در وصف شهید حجت‌الاسلام محلاتی، شهید حجت‌الاسلام میثمی، سردار شهید یوسف کلاهدوز، سردار شهید محمد بروجردی، سردار شهید حسن باقری (غلامحسین افشردی)، جاویدالاثر سردار احمد متوسلیان، سردار شهید حاج محمد ابراهیم همت، سردار شهید ناصر کاظمی، شهید یدالله کلهر و شهید محمدتقی رضوی سروده شده‌اند. این کتاب برای نوجوانان سنین دوره‌ی راهنمایی مناسب است.

از خاک تا خورشید، مجموعه شعر دفاع مقدس

علی‌اصغر نصرتی. - تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نیروی زمینی، معاونت تبلیغات و انتشارات، مدیریت انتشارت، ۱۳۷۲.

۱۵۸ ص. - (مجموعه آثار و ارزش‌های دفاع مقدس؛ مجموعه شعر: ۴).

گروه سنی «ه».

[صفحه ۱۲۲۶]

به مناسبت سیزدهمین سالگرد هفته دفاع مقدس (۳۱ شهریور - ۶ مهرماه ۱۳۷۲)

کتاب «از خاك تا خورشید»، مجموعه اشعار بلند و کوتاهی است که برای گروه سنی نوجوانان سروه شده‌اند. اشعار این مجموعه عبارتند از: «فردای سپید» از شهلا آهنج؛ «پرستو» از جعفر ابراهیمی (شاهد)؛ «آوای رحیل» از رحیله احمدی؛ «آیه‌ی فتح» و «بهار سرخ» از سعیده اسکندری؛ «پیروزی از آن ماست» و «مهر وطن» از رضا اسماعیلی؛ «هدیه، خنده، غنچه؛ ای گلها چرا نمی‌خندید» از قیصر امین‌پور؛ «به تو می‌نازم من» از اکبر بهداروند؛ «وصیت‌نامه» از محمد جعفری؛ «آرزوی تو» از فائزه جمالی؛ «حربه‌ی خون» از علی حسن‌زاده؛ «بسیجی» از محمد خنجری؛ «جلوه گاه آفتاب» از ضیاءالدین خالقی؛ «خاطره» از رضا خوشدل؛ «عمر گل کوتاه است» از مصطفی رحماندوست و....

ای ایران: مجموعه شعر جنگ برای کودکان و نوجوانان

سروده جعفر ابراهیمی (شاهد). - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۴۰.۱۳۷۵ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودك و نوجوان).

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

این کتاب مجموعه‌ای از اشعار جنگ است که برای کودکان و نوجوانان، از تاریخ ۶ / ۷ / ۵۹ تا ۱۷ / ۶ / ۷۱) عمدتا در روزهای دفاع مقدس، در جبهه، وزیر باران گلوله‌های توپ و تفنگ و مسلسل در داخل سنگرها) سروده شده‌اند و هر یك، نشانی از واقعه‌ای در مقطع خاصی از زمان دارند. این مجموعه در بردارنده‌ی ۲۷ قطعه شعر کوتاه، ساده و روان است و مطالب آنها در باب موضوعهایی چون «وطن، عزیمت رزمندگان برای جنگ، مقام شهید و راه او، ایثار و فداکاری رزمندگان، ایمان و استقامت، فتح و پیروزی، انتظار فرزند برای بازگشت پدر و...» است.

باغ سبز شعرها

جعفر ابراهیمی (شاهد)؛ تصاویر حسن حاتمی آذر. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ سوم): ۳۶.۱۳۷۰ ص.

برای گروه‌های سنی «ج» و «د».

باغ سبز شعرها حاوی نوزده قطعه شعر با مضامین مختلف است. این اشعار برای گروه‌های سنی «ج» و» «د» سروده شده‌اند. اشعار مرتبط با دفاع مقدس عبارتند از: «بهار پیروزی» در مورد پیروزی رزمندگان در جبهه‌های حق علیه باطل و شادی مردم از جمله کودکان به خاطر این پیروزی و «در سنگر عشق» که نشان دهنده‌ی عزم و اراده‌ی کودکانه‌ای است برای بیرون راندن دشمن از خاك میهن اسلامی و بیعتی دیگر با رهبر انقلاب. سایر اشعار کتاب موضوعاتی مثل شکست رژیم طاغوت، شهادت شهید بهشتی و دیگر یارانش، همت مادر و علاقه به پدر را دنبال می‌کنند و ارتباطی به دفاع مقدس ندارد.

باغ مهربانی‌ها

شعرهایی از مصطفی رحماندوست. - تهران: وزارت آموزش و پرورش، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر کمك آموزشی و کتابخانه‌ها، انتشارات مدرسه (چاپ پنجم): ۱۳۷۳.

۴۸ ص.: مصور (رنگی). - (وزارت آموزش و پرورش، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر کمك آموزشی و کتابخانه‌ها؛ ۵۸).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب «باغ مهربانی‌ها» مجموعه ۲۱ قطعه شعر است که برای دانش‌آموزان نه تا دوازده ساله سروده شده‌اند. از بین این اشعار قطعه شعر «مثل لاله زیبا بود» در ارتباط با دفاع مقدس است. این قطعه شعر در وصف شهدا و

[صفحه ۱۲۲۷]

فرزندان شهدا می‌باشد. در قطعه شعر «یاد بابا»، یاد پدر به لاله‌ای که کبوتر در دهان دارد تشبیه شده است.

لاله در دهان دارد++
آن کبوتر زیبا

لاله در دهان او++
هست یادی از بابا

بچه‌های سیمرغ و اشک منورها در فرات ایثار

سروده محمدحسین صادقی. - شیراز: هدهد، ۱۳۷۶.
۴۶ ص.: مصور (رنگی).
تقدیم به پیشگاه مقدس ۳۶ هزار دانش‌آموز شهید و بسیج دانش‌آموزی.
کتاب حاضر شامل ۴۶ قطعه شعر آزاد است که برای نوجوانان سروده شده‌اند. اکثر اشعار در ارتباط با جنگ ایران و عراق و دفاع مقدس و رزمندگان هستند. عناوین برخی از این اشعار عبارت است از: «بچه‌های سیمرغ؛ رنگین‌کمان درد؛ پهلوان پنبه‌ها؛ سینه خیزی تا خدا؛ مشق شب ما؛ قهر با خدا؛لاله یعنی آفتاب؛ کربلا تکرار شد؛ باز باید شد شهید و...». قطعه شعرهای «انقلاب سنگ و دیو در تل آویو» درباره‌ی انتفاضه‌ی مردم فلسطین سروده شده‌اند. تعدادی از اشعار سروده شده از دیگر مجموعه‌های اشعار شاعر (مانند: «تو شبیهی به شهید ستاره‌ها و اشاره‌ها»، «شبهای آفتابی» و «جانباز کوچک») انتخاب شده‌اند.

بر بال رنگین کمان، مجموعه شعر برای نوجوانان ۱۳۶۱ تا ۱۳۶۸

بیوک ملکی؛ نقاش مهنوش مشیری. - تهران: سروش (انتشارات صدا و سیما)، (چاپ اول): ۳۶.۱۳۷۰ ص.: مصور (رنگی).
عنوان پشت جلد به انگلیسی: On the Wings of Rainbow, Collected poems
شمارگان: ۱۵۰۰۰ نسخه.
کتاب «بر بال رنگین‌کمان» حاوی هجده قطعه شعر از سروده‌های شاعر در سالهای ۱۳۶۱ تا ۱۳۶۸ است که درباره‌ی موضوعهای متنوعی برای نوجوانان سروده شده است. قطعه شعر «در دل آتش و دود» درباره‌ی جنگ و قطعه شعر «باغ سبز» درباره‌ی شهادت و شهیدان است. قطعه شعر «بر بال رنگین کمان» به شهیدان روستای کوچک سراینده تقدیم شده و قطعه شعر «مسافر آفتاب»، به یاد سلمان هراتی سروده شده است.

برف گل یاس

شاعر حمید هنرجو؛ تصویرگر حمیدرضا بیدقی. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۲۷.۱۳۷۷ ص. - مصور (رنگی).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب، حاوی سیزده قطعه شعر برای کودکان است. عناوین و موضوع اشعار عبارتند از: «فرشتگان شهر»، درباره‌ی مقام شهیدان؛ «برف گل یاس»، شهیدان و یاد کودکان شهید بمباران مناطق مسکونی؛ «آمنه»، درد دل دختر یک شهید به نام آمنه با ماهیها؛ «کی می‌آیی؟»، به یاد حاج احمد متوسلیان و تمام مفقودالاثرها؛ «حرفهای پرستو»، که از حال و هوای جبهه و مناجات رزمندگان خبر می‌دهد؛ «بابای شهید»، حرفهای فرزند یک شهید در فراق پدر؛ «نقاشی جنگ»، نقاشی کودکی که دو برادرش شهید شده‌اند؛ «دوستان شهیدم کجایید»، وصف یک شهید توسط دوست وی؛ «بابای خوبم»، سخنان فرزند یک شهید؛ «پروانه شدی!...»، درباره‌ی شهید فهمیده و همه‌ی فهمیده‌ها؛ «باز با مایی....»، در وصف شهدا؛ «خواب بهشت»، وصف خواهر شهیدی که در خواب برادر شهیدش را در بهشت می‌بیند و قطعه شعر «یادت به خیر مبصر»، یادنامه‌ی یک کودک شهید.

[صفحه ۱۲۲۸]

بر گونه‌های ماه: مجموعه شعر نوجوان

سروده سید ضیاءالدین شفیعی؛ تصویرگر محمدعلی سپهرافغان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۶. ۳۸، ۲ ص.: مصور (رنگی).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: On the Cheeks of the Moon

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب مجموعه‌ی نوزده شعر است که به زبانی مناسب برای کودکان و نوجوانان سروده شده‌اند. از بین این اشعار، چند قطعه شعر در ارتباط با دفاع مقدس هستند. برای مثال در بالای قطعه شعر «قاصد تنهایی» این عبارت آمده است: «برای همکلاسیهای جنوبی و جنگ زده‌ام» و موضوع شعر وصف حال مردمی است که شهرشان از بین می‌رود و جنگ زده می‌شوند. قطعه شعر «آخرین شعر» برای شهید آوینی و در وصف وی سروده شده است.

بوی بهشت

شاعر پوران علیپور؛ تصویرگر وحید صباغیان. - تهران: معارف، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۲۶، [۱]: مصور (رنگی).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب «بوی بهشت» مجموعه‌ی سیزده قطعه شعر است که در قالب شعر نو برای کودکان سروده شده‌اند. در این مجموعه شعر، تنها یک قطعه شعر - به نام «یک مرد» - در ارتباط با دفاع مقدس است. موضوع این قطعه شعر، گفتگوی فرزند شهید با پدرش است.

دلم تمام روز

بهانه می گیرد

ولی ترا هر شب

به خواب می‌بیند

....

بوی نان تازه

سروده جعفر ابراهیمی (شاهـد)؛ نقاشـی پرویز حیـدرزاده؛ زیر نظر دفتر شـعر کودک و نوجوان. - تهران: سازمـان تبلیغـات اسـلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۳۹.۱۳۷۴ ص.: مصور.

بالای عنوان: مجموعه شعر.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Smell of Fresh Bread

برای گروه‌های سنی «ج» و «د».

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل هفده قطعه شعر است که درباره‌ی موضوعهای مختلفی سروده شده‌اند؛ از جمله: «مادر، نماز و عبادت پروردگار، کوچ گنجشـکها، آغـاز فصـل بهـار، ریزش شـبنم بر برگ گـل، صـدای لالایی مادر، زنـدگی در کویر، خواب کودک در گهواره، رسـیدن فصل بهار، ریزش باران، تصور کودک از ماه، غرش رعد و برق، مشـکلات شـهر و دختر چوپان». قطعه شـعر «پیرمرد و گل یاس» نیز درباره‌ی سفر و کوچ شهید سروده شده است.

پاتک به لحظه‌ها: مجموعه شعر جنگ برای نوجوانان

سروده ناصـر کشـاورز؛ نقاشـی از علی خـدایی. - تهران: نشـر صـریر، کتابهـای شـهید فهمیـده، (چـاپ اول): ۲۴.۱۳۷۹ ص.: مصـور (رنگی).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل ده قطعه شعر درباره‌ی جنگ و دفاع مقدس است که برای نوجوانان سروده شده‌اند. اشعار،

[صفحه ۱۲۲۹]

درباره‌ی موضوعهای زیر هسـتند: «میدان مین، رفتار بسـیجی با اسـیر عراقی، سلاح آر.پی.جی. و شکار تانک دشمن، ترکش طلایی (که به مفهوم ترکشـهای ریز می‌باشـد)، حکایت دیـده‌بانی که برای شـناسایی منطقه مشـغول دیـده‌بانی است و زنبورهای سـربی (به معنی گلوله‌های سـربی) از کنار گوش او زوزه‌کشان می‌گذرند، مادر سـنگر (مسؤول نظافت و رسـیدگی به امور سنگر)، چتر زیبای منور (که از گلوله‌هـای منور شـلیک شـده بـاقی می‌مانـد)، شـهادت، نامه‌هـای رزمنـدگان، آب و سـقایی در جبهه و مقایسه‌ی آن با تشنگی اباعبدالله (ع) و حضرت ابوالفضل (ع)».

پیشواز روشنی (مجموعه شعر)

سراینده بابک نیک‌طلب. - [تهران]: نشر زلال، (چاپ دوم): ۳۶.۱۳۷۵ ص.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب در سال ۱۳۷۱ توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات: کتاب جوانه و در سال ۱۳۸۰ توسط نورالثقلین در ۳۲ صفحه نیز به چاپ رسیده است.

برنده‌ی لوح زرین چهارمین جشنواره‌ی کتاب کودک و نوجوان کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

در این کتاب، مجموعه‌ای از پانزده قطعه شعر، سروده شده برای نوجوانان به چاپ رسیده است. اشعار درباره‌ی مضامین مختلفی مانند: «ارزشهای انسانی، خوبی و نیکی، طبیعت و حیوانات» سروده شده‌اند. یک قطعه شعر به نام «سال سبز» نیز درباره‌ی شهیدان و جنگ در مجموعه آمده است. اشعار در صفحات رنگی تذهیب شده ارائه شده‌اند.

تو شبیهی به شهید، برای کودکان و نوجوانان

سروده محمدحسین صادقی؛ تصویرگر: محمد سعید تابنده. - شیراز: بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی استان فارس؛ هدهد، ۱۳۷۴.

۳۱ ص.: مصور. - (بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی، استان فارس).

عنوان روی جلد: مجموعه شعر تو شبیهی به شهید، برای کودکان و نوجوانان.

مجموعه شعر «تو شبیهی به شهید»، شامل چهارده قطعه شعر است که با یک زبان ساده و مناسب برای کودکان و نوجوانان سروده شده است. اسامی این اشعار، عبارتند از: «قصه پرداز، در بهشت زهرا، تو شبیهی به کدام؟، همکلاسی‌هایم، خاطرات آهوها، آسمانی شهاب و ستاره، عروسی زهرا، مشکلی به آسانی آه، اثر پنجه‌ی گرگ، مرگ را کشتم من، دو نامه، ترس جهانی، غمی زیبا و آماده باش». موضوع اشعار، «ستایش از جانبازان، مقام والای شهید، ایثار رزمندگان در جبهه‌ها و صبر و تحمل جانبازان» است.

جانباز کوچک: مجموعه شعر کودکان

محمد حسین صادقی؛ تصویرگر: قربان محمدی. - تهران: بنیاد مستضعفان و جانبازان، معاونت امور فرهنگی، مؤسسه‌ی نشر هنر اسلامی، ۱۳۷۱. ۳۰ ص.

این کتاب برای گروههای سنی «ب» و «ج» نوشته شده است.

این کتاب مجموعه‌ای است مشتمل بر پانزده قطعه شعر که در قالبهای مختلف، که با زبانی کودکانه و با استفاده از الفاظ صریح و ساده سروده شده‌اند. محتوای بیشتر اشعار - که وصف حال کودکان خانواده‌های جانباز هستند - حول محورهایی چون ایثار، جانبازی، جنگ با دشمن، اخلاق اسلامی، صبر و شکیبایی و ارادت خالصانه برای خدا و یاد شهیدان دور می‌زنند.

[صفحه ۱۲۳۰]

جشن گنجشک‌ها

سروده افسانه شعبان‌نژاد؛ تصویرگر عبدالله حاجی‌وند. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ اول): ۱۳۷۴. [۲۴] ص.: مصور (رنگی).

گروه‌های سنی «ج» و «د».

شمارگان: ۳۰۰۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر، شامل چهارده قطعه شعر، سروده شده برای کودکان و نوجوانان است. اشعار دارای مضامین مختلفی - از جمله: «تهیه‌ی گلاب از گلها، باران، کوچ پرندگان، جشن گنجشکها در مزرعه، دخترکی فقیر، آسمان آبی و درختان سبز، عاطفه و گذشت، و...» - هستند. قطعه شعر «آواز شکستن» و «صدای سبز نخلها» نیز با مضمون شهید و دفاع مقدس سروده شده‌اند.

جوانه‌های امید، مجموعه اشعار کودکان و نوجوانان

به کوشش مصطفی رحماندوست؛ نقاشی: محمدرضا دادگر. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ اول): ۵۵.۱۳۶۲ ص.

این کتاب مجموعه ۳۵ قطعه شعر و شعر گونه، سروده‌ی کودکان و نوجوانان در اولین سالهای انقلاب تا مهرماه ۱۳۶۰ است. از میان این اشعار، بیست قطعه شعر در ارتباط با دفاع مقدس هستند که در آنها از توان رزمی، رشادت، شجاعت و در نهایت شهادت رزمندگان دلیر کشورمان صحبت می‌شود. عناوین اشعار و نام سرایندگان آنها عبارت است از: «پروانه»، بیتا منصوری، هشت ساله؛ «چهره‌های آشنا»، باهره باقری، پانزده ساله؛ «پیام»، حمیده خلیل‌نژاد، سیزده ساله؛ «هی بچه‌ها» شاد رخ آذین، هفت ساله؛ «آخرین وصیت»، هوشنگ عطار اصل، چهارده ساله؛ «سنگر»، معصومه حاج‌آقا بیگی، شانزده ساله؛ «من نمی‌ترسم»، سکینه مهر خوب چهر؛ «اینک من و جهاد»، مرضیه ذکاوت، پانزده ساله؛ «کاش می‌توانستیم»، ناهید ترکش؛ «شهر من، تو زنده‌ای»، محمدرضا دزفولی؛ «با دست‌های کوچکم»، امیر تیمور ندیمی، سیزده ساله؛ «آبیاری با خون»، زری مهرابی، دوازده ساله؛ «یاد اولین روز مدرسه» سارا سعدی سلطانی، ده ساله؛ «پرنده آزادی»، زهرا مصیبی یازده ساله؛ «باد می‌وزد»، تهمینه شهبازی، چهارده ساله؛ «خونین شهر»، سوسن حاجی، شانزده ساله؛ «فریاد من خوزستانی»، رضوان برزن، شانزده ساله و «من هم می‌آیم»، فریبا نظمی، هفده ساله.

چشمه نور ۱۳۵۵ – ۱۳۶۱

شعرهای مصطفی رحماندوست؛ نقاشی: محمدعلی کشاورز؛ خط: محمد احصائی. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۶۲.۱۳۶۲ ص.: مصور (رنگی).

گروه سنی: ب، ج، د.

«چشمه‌ی نور» مجموعه‌ی سی قطعه شعر از شعرهای شاعر در فاصله‌ی سالهای ۱۳۵۵ تا ۱۳۶۱ است. از میان آنها شعرهای «رزمنده‌ی مسلمان و کاش من هم بزرگتر بودم» مربوط به دفاع مقدس است. در «رزمنده‌ی مسلمان» از حماسه‌های پیروزی رزمندگان و از شهامت، ایستادگی، مقاومت، ایثار و آمادگی آنها برای شهادت سخن می‌گوید. در قطعه شعر «کاش من هم بزرگتر بودم» آرزوی کودکی را بر زبان می‌آورد که شاهد بمباران شهر است و می‌خواهد بزرگتر باشد تا بتواند با دشمن بجنگد.

چکه، چکه، اشک: یادواره هجرت امام خمینی

با شعرهایی از جعفر ابراهیمی (شاهد)... [و دیگران]؛ نقاشی از محمدعلی بنی‌اسدی. - تهران: کتابهای قاصدک، (چاپ دوم)؛ ۱۳۷۲.

۲۰ ص.: مصور (رنگی).

برای دانش‌آموزان چهارم و پنجم دبستان، دوره راهنمائی.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر، شامل ده قطعه شعر از شاعران معاصر، «جعفر ابراهیمی (شاهد)، مصطفی رحماندوست، افسانه شعبان‌نژاد، افشین علا و ناصر کشاورز» است که برای دانش‌آموزان سالهای چهارم و پنجم دبستان و دوره‌ی راهنمایی سروده شده‌اند. مضون اشعار درباره‌ی رحلت امام (ره) می‌باشد. شعر «بابا نمی‌دانی!» (از مصطفی رحماندوست) با موضوع نامه‌ی پدر از جبهه، در سوگ رحلت امام سروده شده است.

حرف‌های ناتمام

سروده‌های محمد پوروهاب، غلامرضا آبروی، مجید ملامحمدی، سعید هاشمی؛ تصویرگر نیلوفر میرمحمدی. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۳۴ ص.: مصور، نقاشی (رنگی).

بالای عنوان: مجموعه شعر.

گروه سنی: «ج» و «د».

این کتاب، حاوی پانزده قطعه شعر از چهار شاعر معاصر برای گروه سنی کودکان و نوجوانان است. از بین این اشعار، قطعه شعر «کاش غمهایش» سروده‌ی محمود پوروهاب، مربوط به دفاع مقدس است. شاعر در این شعر درباره غمهای کودکانه‌ی فرزندان شهدا صحبت می‌کند. موضوع اشعار دیگر، مواردی مانند «رحلت حضرت امام (ره)، خوابهای کودکانه و زمستان» است.

دارا انار دارد

به کوشش حسین حداد؛ انتخاب و مقدمه: مصطفی رحماندوست. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۶۴.۱۳۷۵ ص. - (واحد کودک و نوجوان).

طراح روی جلد: امیر نساجی.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب مجموعه ۲۹ شعر از شاعران جوان ۱۲ تا ۱۷ ساله است. از میان این اشعار قطعه شعرهای «برای شهید، بهار روستا، زیبایی میلاد تو، عروس شب، ستاره‌ها، ظهر عاشورا، سلام ای رهبرم، سرود عاشقی، شعر سحر، راه سعادت، روز اول کلاس، شهید زنده عشق، چشمه خون، ای دوست، ای دوست، زنده یاد و گلستان شهیدان» در مورد شهادت و تجلیل از شهیدان زنده تاریخ است. قطعه شعر «گلهای ستاره» از زبان فرزند شهید در دلتنگی فراق از پدر شهیدش؛ شعرهای «فریاد سرخ، دارا انار دارد، پنجره و تا فردا» در مورد شجاعت و شهامت رزمندگان در جنگ و پیروزی آنان؛ «ای خونین شهر» برای خرمشهر؛ «ستیز بی‌امان» برای جنگیدن با دشمن؛ «در محفل شقایق و فریاد سرخ» در مدح شجاعت رزمندگان و تلاش برای پیروزی و قطعه شعر «امروز روز فتح است» درباره آزاد سازی مناطق مختلف میهن اسلامی ما، کشور ایران سروده شده‌اند.

دفترهای ادبی جوانان (۱)

تهیه و تنظیم مرکز آفرینشهای ادبی؛ به کوشش: اسدالله شعبانی؛ ویراستار: شهناز سلطان‌زاده؛ زیر نظر ابراهیمی نصر (شاهد). -

تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، [بی‌تا].

۳۳ ص.: مصور: طرح. - (مجموعه کتابهای آیش؛ دفتر ادبی جوانان؛ ۱).

[صفحه ۱۲۳۲]

نظارت هنری: محمدرضا دادگر.

در این مجموعه تعداد ۱۷ شعر، از اشعار جوانان به چاپ رسیده است که از میان آنها قطعه شعرهای «شهر من و دختر طوفان» مربوط به دفاع مقدس است و پانزده قطعه شعر دیگر، (سروده پنج شاعر جوان) در ارتباط مستقیم با دفاع مقدس نیستند. در «شهر من»، شاعر از هجوم دشمن و موشکباران و حملات هوایی به شهری صحبت می‌کند که تا دیروز آرام بوده و با شروع جنگ، دشمن وحشیانه به آن حمله کرده است و درخواست می‌کند تا از تکرار فاجعه جلوگیری شود.

دفترهای ادبی جوانان (۲)

تهیه و تنظیم مرکز آفرینشهای ادبی؛ زیر نظر جعفر ابراهیمی نصر، به کوشش اسدالله شعبانی؛ ویرایش شهناز سلطان‌زاده. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، [بی‌تا].

۳۴ ص.: مصور، طرح. - (مجموعه‌ی کتابهای آیش؛ دفتر ادبی جوانان: ۲).

طراح روی جلد و ناظر هنری: محمدرضا دادگر.

این کتاب، مجموعه اشعار جوانان است که از میان آنها «پرنده‌ی شادی و چکامه‌های عشق» مربوط به دفاع مقدس هستند و ده شعر دیگر به طور استعاری به دفاع مقدس مربوط می‌شوند. در «پرنده شادی»، از حمله‌ی هوایی به شهر شاعر صحبت می‌شود و دفاعی که از آنجا به عمل می‌آید. در «چکامه‌های عشق»، از بیرحمی و جنگ طلبی جنگ افروزان سخن گفته می‌شود و این که فریادهای «سینا» شاید بتواند دل بیرحم آنان را به رحم آورد.

دفترهای ادبی جوانان (۴)

زیر نظر جنگ ادبی آیش؛ تصاویر: از پرویز حیدرزاده. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۴۳.۱۳۷۰ ص.: مصور، عکس. - (مجموعه کتابهای آیش؛ دفتر ادبی جوانان: ۴).

این کتاب برای گروههای سنی «دو» «ه» نوشته شده است.

کتاب، مجموعه داستانی است که اولین آن‌ها، «سیل غم» از «فائزه جمالی عالم»، مربوط به بمباران شهرهاست، دومین آنها «خاک» نوشته‌ی «صدیقه دوست محمدی»، به یاد مادر یک شهید و احساسات اوست. سومین آنها «میوه فروش» نوشته‌ی «سیاوش فتحی» از بمباران شهر صحبت می‌کند و سه داستان دیگر ربطی به دفاع مقدس ندارند. در «سیل غم»، خانه‌ی پدربزرگ در اثر بمباران از دست می‌رود و به تلی از خاک تبدیل می‌شود و فقط خطی از او که شعری از حافظ بر آن نوشته شده از زیر خاک بیرون می‌آید. در «خاک»، مادر شهید به یاد فرزند شهیدش غصه می‌خورد و هنگام نماز دعا می‌کند و می‌گرید. در «میوه فروش» هنگامی که پدر (که میوه فروش است) می‌خواهد برای فرزندش کیفی را بخرد که فرزند از او خواسته است، موشکی به مغازه اصابت می‌کند و همه چیز، از جمله خود او، از بین می‌رود.

دفترهای ادبی جوانان (۵)

زیرنظر جنگ ادبی آیش. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۴۸.۱۳۷۲ ص.: مصور، طرح. - (مجموعه‌ی کتابهای آیش؛ دفتر ادبی جوانان، ۵).

گروه‌های سنی «د» و «ه».

این کتاب، مجموعه شعر جوانان است که در جنگ ادبی آیش به چاپ رسیده است و شامل نوزده قطعه شعر است. شعر «آرزوی تو» به یاد پدر شاعر سروده شده است که به خاطر حمایت از لاله‌ها رفته است و اکنون دیگر نیست. این شعر، به صورت استعاری، حضور پدر شاعر در جبهه و دفاع از وطن را می‌رساند. در شعر «سکوت

[صفحه ۱۲۳۳]

فریاد»، یادی از برادری شهید می‌شود که در بهار رفته است تا در شهریور بیاید ولی هیچ‌گاه بازنگشته است. شعر «پنجره» مرثیه‌ای است از زبان مادری برای یک نوجوان که با بالهای شهامت و صداقت به آسمان رسیده است. در سه رباعی «کمیل و هجرت و گل خون» نیز به صورت استعاری به دفاع مقدس، دعای کمیل رزمندگان، خشم و شجاعت آنان، جنگیدن، و در نهایت زخمی شدن و شهادتشان اشاره شده است.

زمین کوچک من

سروده اسدالله شعبانی؛ نقاشی از فرزانه فصیحی. - تهران: امیرکبیر، کتابهای شکوفه، (چاپ دوم): ۱۳۷۶. [۲۴] ص.: مصور (رنگی).

برای گروه‌های سنی «ب» و «ج».

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب شامل دوازده قطعه شعر درباره‌ی موضوعات متنوع و مختلف است که برای نوجوانان گروه سنی «ج» (سالهای چهارم و پنجم دبستان) سروده شده‌اند. اشعار عبارتند از: «از قطره تا دریا»، «بنفشه شده برنده» (درباره‌ی رویش گلها در باغ)، «شاپرک»، «چیستان»، «گلهای بهمن» (با مضمون پیروزی انقلاب و شهدای بهمن ماه ۱۳۵۷)، «زمین کوچک من»، «گلهای حلبچه» (به خاطر بمباران شیمیایی شهر حلبچه به دست ارتش عراق)، «کتاب»، «یک آسمان گل»، «عینک بابا»، «جوجه» و «یک آسمان ستاره».

زندگی در بهار

علی‌اصغر نصرتی؛ نقاشی صابر عباسپور. - تهران: نیروی مقاومت بسیج، معاونت تبلیغات و انتشارات مدیریت انتشارات، (چاپ اول): ۳۲.۱۳۷۳ ص.

بالای عنوان: مجموعه شعر برای جوانان.

شمارگان: ذکر نشده است.

کتاب «زندگی در بهار» حاوی پانزده قطعه شعر است که برای کودکان و نوجوانان سروده شده‌اند. «بارش نور» در مورد مبعث حضرت رسول اکرم (ص)؛ «وقتی که گل پژمرد» در مورد رحلت رسول اکرم (ص)؛ «همراز تو» در مورد کتاب؛ «عاشورا» در مورد حادثه‌ی کربلا؛ «می‌رسد آن روز زیبا» در مورد حضرت مهدی (عج)؛ «بوی رضا» برای امام هشتم، امام رضا (ع)؛ «زندگی در بهار»

در مورد فصل بهار؛ «در قطره‌ای اشک» درباره‌ی بسیجی‌ها و دلاوری‌های آنان (در مورد دفاع مقدس)؛ «یار خوب خدا» در مورد رزمندگان دفاع مقدس؛ «طلوع بی‌غروب» در مورد ماه بهمن و ارزش آن (که پیروزی انقلاب اسلامی در این ماه بود)؛ «پیک آبادی» و «موج نور». آخرین شعر کتاب در مورد آزادگان عزیز میهن اسلامی سروده شده است.

سرباز کوچولو: مجموعه شعر کودک

سروده‌ی منیژه درتومیان؛ تصویرگر طاووس صدیقی. - مشهد: کنگره‌ی بزرگداشت سرداران شهید و ۲۳۰۰۰ شهید استان خراسان؛ سنبله، (چاپ اول): [۱۳۸۱].
یک جلد بدون صفحه شمار: مصور (رنگی).
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.
این کتاب مجموعه‌ی پنج قطعه شعر برای کودکان و نوجوانان است. کتاب با تصاویر رنگی ارائه شده است. عناوین اشعار به قرار زیر است: «سرباز کوچولو»، «همکلاسیها»، «آلبوم»، «جانباز» و «هفت‌سین». موضوعهای اشعار به ترتیب، عبارتند از: «مبارزه‌ی کودکان در برابر دشمن؛ دوستی و صمیمیت با فرزندان و خانواده‌ی شهیدان و مفقودالاثرها؛

[صفحه ۱۲۳۴]

یادبود خواهری از برادر اسیر و مفقودالاثرش؛ فرزند جانبازی که از پدر خود کمک می‌طلبد تا کبوتری را درمان کند و دیدار از مزار شهدا و مقبره‌ی برادر شهید».

شب‌های آفتابی

محمدحسین صادقی؛ زرقان (فارس): هدهد، (چاپ اول): ۳۲.۱۳۷۳ ص.
کتاب، حاوی بیست و چهار قطعه شعر است که برای کودکان و نوجوانان سروده شده‌اند. تعدادی از این اشعار درباره‌ی ائمه‌ی اطهار (ع) و تعدادی هم در ارتباط با دفاع مقدس سروده شده‌اند. در ابتدای کتاب، مطلبی با عنوان «به جای مقدمه» آمده، که درباره‌ی مسجد و مسجدی بودن و ارزش آن صحبت کرده است. بعضی از اشعار، مربوط به دفاع مقدس عبارتند از: «نخلها ایستاده می‌سوزند»، در مورد میهن اسلامی و شهدای دفاع مقدس، که همچون نخلهایی با قامت افراشته در آتش دشمن سوختند؛ «قصه‌ی از آغاز» در مورد میهن عزیزمان ایران و شهدای دفاع مقدس و «دشمنان بیدارند»، که هشداری است به نوجوانان و حمله‌ی فرهنگی دشمن.

شکوفه‌های شعر

جعفر ابراهیمی (شاهد)؛ نقاشی از مهرنوش معصومیان. - تهران: امیرکبیر، کتابهای شکوفه، ۱۳۶۵. [۳۹] ص.: مصور (بخشی رنگی).
گروه سنی «د».
مندرجات: شعری بخوان؛ سرود وحدت؛ باد نوبهاری؛ سرباز؛ فصل پاییز؛ باغ زیبای عبادت؛ تو بهترین رفیقی؛ ماه در حوض؛ شهر شادمانی؛ صبح؛ باغ شعر و قصه‌ها؛ سوار بر باد؛ بهار؛ قصه‌های مادربزرگ.
کتاب، حاوی پانزده قطعه شعر برای کودکان است. اشعار مربوط به دفاع مقدس در این کتاب، عبارتند از: «شهید»، که تأکید

کودکـان بر ادامه‌ی راه شـهدای دفاع مقـدس و همچنین اعتقاد آنان بر زنـده بودن شـهید را نشان می‌دهـد. «سـرباز»، تأثیر حمله‌های دشـمن به خاک ایران و سـخن کودکان با رزمنـدگان اسـلام و هم چنین تأکیـد کودکان بر کار و کوشـش را نشان می‌دهـد. بقیه‌ی اشعار این کتاب در ارتباط با افکار کودکان و بازتاب این افکار بر رفتار کودکان است.

عکس یادگاری: مجموعه شعر کودک

سروده‌ی منیژه در تومیان؛ تصویرگر طاووس صدیقی. - مشهد: کنگره‌ی بزرگداشت سرداران شهید و ۲۳۰۰۰ شهید استان خراسان؛ سنبله، (چاپ اول): [۱۳۸۱].

۱ ج. بدون صفحه شمار: مصور (رنگی).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، یک مجموعه شعر مصور و رنگی برای کودکان و نوجوانان است. اشعار «عکس یادگاری (تقدیم به محمد مهدی کرمی و به یاد شـهیدان حمزه و جعفر چناری)، نامه، قاصـدک، همسایه، معلم جدید ما و مرد قصه‌ی من» به ترتیب، در موضوعها و مفاهیم زیر هسـتند: «یادبود دایی‌های شـهید، رسـیدن نامه‌ای از پدری که در اردوگاه موصل اسیر است، خانواده‌ی رزمنده‌ای که پدر و پسر در جبهه هسـتند، همسایه‌ی جانباز شـیمیایی بودن، معلم جانبازی که با ویلچر برای تدریس به کلاس می‌رود و پدری که دچار موج انفجار شده است».

[صفحه ۱۲۳۵]

کبوتر پر

مهدی معینی، طرح و تشعیر از محمدرضا دادگر. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۱۶.۱۳۶۵ ص.

گروه سنی «ب».

کتاب «کبوتر پر»، یک شـعر کوتاه برای گروه سـنی کودکان است که به مناسـبت هفته‌ی جنگ به چاپ رسـیده و به شاهـدان پرواز تقـدیم شـده است. کتـاب، به روایت داسـتان کودکان می‌پردازد که درحال بازی «کلاغ پر» است. شـخص دوم، کلاغ، گنجشک و عقـاب را نـام می‌برد و کـودک پاسخ می‌دهـد: «پر». شـخص دوم، طشـت را نـام می‌برد و می گویـد کـه طشـت پر نمی‌زنـد و پرواز نمی‌کنـد. بعـد، دیگ را نام می‌برد و بعـد هم، آدم را سـپس از کودک سؤال می‌کند که چرا دسـتت را بلند نکردی؟ مگر نمی‌دانی آدمهـا هم پرواز می‌کننـد؟ مگر ندیـدی احمـد و... پرواز کردنـد؟ آنهـا به همـان جـایی پرواز کردنـد. که خـانه‌ی آدمهـای خوب و فرشـته‌های پاک خداست. و بازی را دوباره شـروع می‌کنند: کبوتر، پر؛ آدم، پر؛ احمد، پر؛ مجتبی، پر؛ حسن، پر؛ شـهید، پر؛ شـهید، پر.

کوچه باران

عبدالرضا رضایی‌نیا؛ تصویرگر حمیدرضا بیدقی. - تهران: نشر قو، (چاپ اول): ۱۴.۱۳۸۱ ص.: مصور (رنگی).

کتـاب، مجموعه‌ای از اشـعار است که برای گروه کودک سـروده شده‌انـد. کتـاب مجموعه‌ی چهارده شـعر است که ده شـعر آن در مورد جنـگ است؛ به این قرار: «جنـگ (یادی از جنگ)؛ لانه‌ی سـرخ (یادی از روزهای بمباران)؛ دشـمن (نکوهش دشـمن)؛ راهی

(خاطره‌ی اعزام به جبهه)؛ خط مقدم (وصف خط مقدم جبهه)؛ سنگر لاله‌ها (توصیف سنگر)؛ شب رنگین کمان (شب عملیات)؛ گل زخم (وصف لحظات جنگ)؛ شب جمعه، (یادی از شهدا) و یاد، (یاد رزمندگان و شهدای دوران جنگ)».

کوچه‌ی فرشته‌ها، دفتر شعر نوجوانان

حمید هنرجو. - تهران: کیهان، ۲۱.۱۳۷۵ ص.

کتاب «کوچه فرشته‌ها» مجموعه پانزده قطعه شعر است که در وصف جانبازان انقلاب و فرزندان آنها و برای کودکان و نوجوانان سروده شده است. عناوین و موضوعهای این اشعار، عبارتند از: «روی کالسکه‌ی گل برگشتی»، برای پدرهای جانباز؛ «لیلا»، در وصف دختر یک جانباز؛ «بهار آمد به کوچه»، بازگشت جانباز؛ «بال در بال»، وصف یک جانباز نابینا؛ «شبی پرواز کن »، رشادت جانباز؛ «گلدان شکسته»، جانباز، گلدانی را شکسته است که هنوز بو و یاد بهار دارد؛ «روبه‌روی خدا»، تشبیه شهدا به گلهای معطر مریم؛ «دست‌هایت بال شد»، نامه‌ی جانبازی دست از دست داده؛ «قصه‌ی چلچله‌ها»، حکایت جانبازی که هر شب برای بچه‌هایشان قصه می‌گویند؛ «لحظه‌ای برخیز»، نشسته نماز خواندن جانباز از دید فرزندی که می‌خواهد عصای دست پدر شود؛ «کوچه‌ی فرشته‌ها»، معطر شدن کشور ایران در نتیجه‌ی وجود جانبازان؛ «بابا»، وصف نماز پر سوز و گداز جانباز؛ «فهمیده‌ام چرا»، درباره‌ی جانبازان معلم؛ و بالاخره، «دعا که می‌کنی»، در وصف حضرت آیةالله خامنه‌ای که پدر مهربان بچه‌های جانبازان انقلاب است.

گل، آینه، قرآن، مجموعه شعر

جعفر ابراهیمی... [و دیگران]؛ نقاشی از سیاوش ذوالفقاریان. - تهران: امیرکبیر، کتابهای بنفشه، (چاپ دوم): ۳۱.۱۳۷۳ ص.: مصور (رنگی).

گروه‌های سنی: «ج»، «د».

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

[صفحه ۱۲۳۶]

مندرجات: «خبر پیروزی»، «نامه پدر از جبهه» / جعفر ابراهیمی؛ «تمام قصه‌ها پر»، «مرغ و گل و ماهی» / مصطفی رحماندوست؛ «گل، آیینه، قرآن»، «دارا تفنگ دارد» / افشین علاء؛ «سیاه و قرمز و زرد»، «شبنم و عسل» / محمد کاظم مزینانی؛ «نهضت ادامه دارد»، «وداع» / وحید نیکخواه؛ «آزاد»، «پرواز»، «لبخند بابا» / افسانه شعبان‌نژاد.

کتاب حاضر شامل دوازده قطعه شعر از شاعران معاصر است که در خصوص جنگ ایران و عراق و برای کودکان سروده شده است. شعر «شبنم و عسل» (از محمد کاظم مزینانی) به فرزندان شهدا - مخصوصا مسیح و مهدی شاهچراغی - تقدیم شده است و قطعه شعر «پرواز» (از افسانه شعبان‌نژاد) نیز به کودکانی تقدیم شده است که در حملات موشکی دشمن به شهادت رسیده‌اند.

گلچینی از: سرودهای انقلاب اسلامی ایران

[گردآورنده اسماعیل پزشکیان‌نژاد]. - تهران: پزشکیان‌نژاد و پسران، (چاپ دوم): ۶۴.۱۳۶۹ ص.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

این کتاب، شامل ۷۲ قطعه شعر و سروده‌ی انقلابی مربوط به دوران پیروزی انقلاب اسلامی ایران بوده، برای استفاده‌ی دانش‌آموزان

دبستانها، مدارس راهنمایی، دبیرستانها و نهادهای انقلابی و عموم مردم گردآوری شده است. اشعاری نیز از گردآورنده ارائه شده است. مفهوم و مضمون اشعار و سروده‌ها شامل: «امام خمینی (ره)، آزادی، قرآن، پاسداران، ۱۲ فروردین (روز جمهوری اسلامی ایران)، قیام حضرت مهدی (عج)، نماز، شهیدان و...» است. «شهیدان خوزستان»، «پاسدار»، «ابابیل»، «فتح بوستان»، «خاک آزاده‌ی ایران»، «شهیدم من، شهیدم من»، «دلیران جانباز ایران زمین» و «ارتش بیست میلیونی» درباره‌ی دفاع مقدس سروده شده‌اند.

گلواژه هفت: اشعار برگزیده دانش‌آموزان

اداره کل امور فرهنگی و هنری. - تهران: وزارت آموزش و پرورش، معاونت پژوهشی، انتشارات تربیت، (چاپ اول): ۹۴.۱۳۷۶ ص.: مصور.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

این مجموعه، شامل گزیده‌ی اشعار دانش‌آموزان از سراسر کشور است. این اشعار در قالبهای غزل، دو بیتی، رباعی، و آزاد سروده شده‌اند. اشعار «سوگنامه» (از سید رضا محمدی) «یادگار پرستو» (از جواد حقیقت)، «آتش و بال» (از عباس ثابتی‌راد) و «غزل سرخ» (از سید حکیم بینش) با مضمون جنگ وبرای شهادت و شهیدان سروده شده‌اند.

گلواژه هشت: اشعار برگزیده دانش‌آموزان

تهیه و تنظیم اداره کل امور فرهنگی و هنری. - تهران: وزارت آموزش و پرورش، معاونت پژوهشی، انتشارات تربیت، (چاپ اول): ۱۰۷.۱۳۷۶ ص.: مصور.

عنوان روی جلد: گلواژه ۸: مجموعه اشعار برگزیده دانش‌آموزان کشور.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

«گلواژه هشت»، مجموعه‌ای از اشعار برگزیده‌ی شاعران جوان دانش‌آموز سرتاسر میهن اسلامی است که در اردوگاه میرزا کوچک خان رامسر گرد هم آمده بودند. اشعار در قالب غزل، دو بیتی و آزاد سروده شده‌اند. قطعه شعرهای «کلامی از عشق» (سروده‌ی زهرا حقجویی) و «مردان دریا» (از مرضیه موفق شورچه) در ارتباط با جنگ

[صفحه ۱۲۳۷]

سروده شده‌اند. دو شعر اول کتاب نیز که توسط ملیحه بحر گرد نیکو سروده شده‌اند، درباره‌ی شهادت حضرت امام حسین (ع) هستند.

گلواژه نه: اشعار برگزیده دانش‌آموزان

تهیه و تنظیم اداره کل امور فرهنگی و هنری، کارشناسی فعالیت‌های ادبی [وزارت آموزش و پرورش]. - تهران: وزارت آموزش و پرورش، معاونت پژوهشی، انتشارات تربیت، (چاپ اول): ۱۷۰.۱۳۷۷ ص.: مصور.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

این مجموعه، سروده‌های دانش‌آموزان دوره‌ی دبیرستان شرکت کننده در مسابقات کشوری در تابستان ۱۳۷۵ است. اشعار، در قالبهای مختلف و موضوعهای متفاوتی سروده شده‌اند. برخی از اشعاری که در ارتباط با دفاع مقدس هستند، عبارتند از: «لحظه‌های

دعا....» از عادل سالم، برای شـهیدان؛ «به شـهیدان جبهه ایثار» از حیـدر منصوری، در وصف شـهیدان؛ «یک شب که باد.... سـلام بر شهیدان» از مهدی وفایی، در وصف شـهیدانی که در راه آرمان اسـلامی خود به لقاءالله پیوستند؛ «آیینه‌ی غربت» برای شهید مرتضی آوینی؛ «نمـاز عاشـقان» در وصـف رزمنـدگانی که در جبهه خـداجوی هسـتند؛ «جنـوب» از محسن آزرم، در وصف رزمنـدگان در جبهه؛ «بوی پرواز» از محمد جعفر سلیمی، در وصف خانواده‌ی شهید؛ «صنوبرها» از علی‌اصغر مقنی، در وصف رزمندگان و....

گل و ستاره

به کوشش حسین حداد؛ انتخاب و مقدمه مصطفی رحماندوست. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۶.

۷۹ ص. - (منتخب آثار جنگ کودکان و نوجوانان: مجموعه شعر؛ دفتر اول).

طراح یونیفرم و جلد: کاظم طلایی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Flower and the Star

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

این کتاب مجموعه ۴۴ قطعه شعر است که توسط کودکان و نوجوانان در ارتباط با جنگ سروده شده‌اند. این اشعار گزیده‌ای هستند از اشـعار کودکانی که جنگ را دیدند و به هر صورتی که می‌توانسـتند به یاری رزمندگان جنگ شتافتند. این شعرها قسمت اندکی از سـخنان کودکانی است که در مقابل دشـمن ایسـتادند و مقاومت کردند. اشـعار از میان صفحات شعر کودکانه‌ی مجلات دوره‌ی دفاع مقدس گردآوری شده و در این مجموعه به چاپ رسـیده‌اند. موضوعهای اشـعار عبارتند از: خرمشـهر؛ انتظار بازگشت؛ شـهید؛ ادامه‌ی راه شهدا؛ زنده بودن شهید؛ نبرد با استکبار؛ آزادی؛ شهادت؛ جنگ حق و باطل؛ پاسداری از میهن؛ پیروزی؛ آزادگان؛ و....

لبخند شبنم‌ها، مجموعه شعر

سروده جعفر ابراهیمی (شاهـد)؛ نقاشـی از غلامعلی مکتبی. - تهران: سازمـان پژوهش و برنـامه‌ریزی آموزشـی، انتشـارات مـدرسه، ۴۰.۱۳۷۲ ص.: مصور.

برای گروه سنی «ج» و «د».

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضـر شامل پانزده قطعه شـعر است که برای کودکان و نوجوانان سـروده شده‌انـد. اشـعار دارای مضامینی چون باران، دوران کودکی، پدر، تب و بیماری، هوای پاییز، مادر، چوپان و... هسـتند. شـعر «گل» برای ورود امام (ره) به میهن اسلامی و شعر «شیشه و ماه» با مضمون دفاع مقدس سروده شده است.

[صفحه ۱۲۳۸]

لحظه‌های سبز و سرخ، مجموعه شعر برای نوجوانان

حسین احمدی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۲۲.۱۳۷۶ ص. مصور، نقاشی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Red and Green Moments

کتاب «لحظه‌های سبز و سرخ» - مجموعه شعر حسین احمدی - برای نوجوانان سروده شده است. این کتاب حاوی ده قطعه شعر است که برخی از آنها در ارتباط با دفاع مقدس هستند؛ از جمله: «لحظه‌های انتظار» که قطعه شعری است در مورد رفتن پدران به جنگ، شهادت آنها و یاد آنها که همیشه برای فرزندانشان باقی می‌ماند؛ «لحظه‌های سبز و سرخ» که باقی ماندن یاد و خاطره‌ی شهدای دفاع مقدس را در ذهن کودکان و نوجوانان نشان می‌دهد؛ «سفر» که در مورد شوق رزمندگان هنگام رفتن به جبهه‌های نبرد حق علیه باطل است و «صدای سبز» که اعتقاد نوجوانان به زنده بودن شهیدان و به خدا رسیدن آنها را نشان می‌دهد.

ما با هم

اسدالله شعبانی؛ نقاشی: کامران افشار مهاجر. - تهران: پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ دوم): ۱۳۶۶.

۱۸ ص.: مصور (رنگی).

گروه‌های سنی «ب» و «ج».

کتاب «ما با هم» حاوی هشت قطعه شعر برای گروه‌های سنی «ب» و «ج» است. از میان این اشعار، تنها یک مورد آن - با نام «انتظار» - مربوط به دفاع مقدس است. «انتظار»، داستان کودکی است که پدرش به جبهه‌های نبرد حق علیه باطل رفته است و او چشم به راه بازگشت پدر است. کودک آرزو دارد که مثل پروانه بال داشته باشد تا پیش پدر برود و او را خوشحال کند. شب می‌شود و کودک در خواب پدر را می‌بیند که مانند عقابی تیز پرواز آمده است و کودک از این رؤیا خوشحال است.

مثل چشمه، مثل رود

قیصر امین‌پور. - تهران: سروش (انتشارات صدا و سیما)، (چاپ دوم): ۳۵.۱۳۷۰ ص.: مصور.

بالای عنوان: مجموعه شعر برای نوجوانان.

کتاب «مثل چشمه، مثل رود» سروده‌ی قیصر امین‌پور، شاعر معاصر، یک مجموعه شعر برای نوجوانان است. از میان شعرهای این دفتر، شعر «آی گلها، چرا نمی‌خندید؟» نگاه می‌کند به احساسات کودکی که منتظر رسیدن بهار است زیرا مادرش به او گفته پدرش با رسیدن بهار باز می‌گردد؛ پدری که به جبهه رفته است. قطعه شعر «مدرسه منهای چهار» نیز به بیان شهادت چهار دانش‌آموز شهید می‌پردازد و این که جای آنها در آغاز سال خالی است. دیگر آثار گردآوری شده در این مجموعه، مربوط به جنگ تحمیلی نیست.

مثل ظهر عاشورا: مجموعه شعر برای نوجوانان

سروده حمید هنرجو؛ تصویرگر نیلوفر میرمحمدی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوانان، ۲۴.۱۳۷۶ ص.: مصور (رنگی). - (مجموعه شعر برای نوجوانان).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Like the Moon of Ashoura

مندرجات: به خانه‌ات خوش آمدی؛ عکس امام خندید؛ یک نگاه مهربان؛ نامه بابا؛ نجمه؛ شبی پرواز

[صفحه ۱۲۳۹]

کن؛ ماهی سرخم مرد؛ قاب پر ستاره؛ کوچه‌های بی‌بازی؛ مشق‌هایش را مرتب می‌نوشت؛ پر ستاره بود آن شب.

این کتـاب، مجموعه‌ی ده قطعه شـعر برای کودکـان و نوجوانـان است. شاعر، این قطعات را به کودکانی تقـدیم کرده است که پـدر خود را در جنگ از دست داده‌اند. موضوع اشعار از این قرار است: «به خانه‌ات خوش آمدی (در مورد ارزش بسیجی بودن)؛ عکس امـام خندیـد [شـادی حضـرت امـام (ره) از پیروزی رزمنـدگان اسـلام که در عکس مشاهـده می‌شود]؛ یـک نگاه مهربان (درباره‌ی معلمی که شـهید شده است)؛ نامه‌ی بابا (نامه‌ی پدری از جبهه است)؛ نجمه (امام، پدر تمام فرزندان شـهیدان است)؛ شبی پرواز کن (جانبازان)؛ ماهی سـرخم مرد (بمباران شـهرها توسط دشـمن)؛ قاب پر ستاره (شهدای جنگ تحمیلی)؛ کوچه‌های بی‌بازی (در مورد بچه‌هـای خرمشـهر)؛ مشـقهایش را مرتب می‌نوشت (برای کودکانی که در بمباران شـهید شدنـد) و پر سـتاره بود آن شب (در مورد جنگ و شهادت)».

مثل من به انتظار: مجموعه شعر برای نوجوانان

جواد محقق. - تهران: سازمـان تبلیغـات اسـلامی حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحـد مقاومت، واحد کودک و نوجوان، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۳۲ ص.: مصور. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Awaiting, Like me

این مجموعه حاوی سـیزده قطعه شـعر در مورد دفاع مقدس است. عناوین و موضوع اشعار عبارتند از: «ای کاش او می‌ماند»، خلوص بسـیجی؛ «جبهه‌های فردا»، رزمندگان جبهه‌های حق علیه باطل؛ «میهن مرا هنوز»، شهر خرمشهر؛ «حمله‌ی بیخبر»، حمله‌ی دشمن بعثی به نقـاط بیـدفاع و شـهرهای میهن اسـلامی؛ «پـدرم پاسـدار قرآن است»، عشق کودکـان و نوجوانـان برای رفتن به جبهه؛ «جبهه‌هـای خورشـیدی»، رفتن جوانان و نوجوانان ایرانی به جبهه‌های نبرد و شـهادت آنها؛ «آشـنای همسـنگر»، جانبازی‌های بسیجیان در جبهه؛ «همسـفر با سپاه بیداری»، با یاد دانش‌آموزان شـهید حسن یوسـفی، صـمد بهرامی‌سار و سهیل زمان‌پور؛ «عاشق کربلا»، کودکی که پـدرش برای نبرد به جبهه رفته است؛ «مـایه‌ی سـرافرازی»، جانبـازانی که دست‌های خود را از دست داده‌انـد؛ «مثل من به انتظار»، در مورد جاویدالاثرهای جنگ تحمیلی؛ «باغی از بهار»، کودکانی که پدران آنها شـهید شده‌اند و غم آنها بر دلهاشان سنگینی می‌کند؛ «من تو را می‌شناسم، ای سردار»، در مورد آزادگان میهن اسلامی.

مثل مینا و ریحانه، مجموعه شعر نوجوانان

علی‌اصغر نصرتی. - تهران: مدیا، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۸۶ ص.: مصور (رنگی).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Such as Mina and Reyhaneh

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتـاب «مثـل مینا و ریحانه» شامل ۳۷ قطعه شـعر است که در ارتباط با دفاع مقـدس، برای نوجوانان سـروده شده‌انـد. شاعر بعضـی از اشـعار را نیز برای مناسبتها و شـهیدان خـاص سـروده است؛ از جمله، قطعه شـعرهای: «مـوج نـور»، تقـدیم به آزادگـان؛ «مثـل مینـا و ریحانه»، تقدیم به شـهدای دانش‌آموز میانه (که در مدرسه‌ی خود، در اثر بمباران دشمن بعثی به شهادت رسیدند)؛ «لبخند همیشه‌ی تو» و «ابر مهربان آسـمان»، تقدیم به شهید یدالله کلهر؛ «یادگاری»، «سنگ صبور» و «مثل رعد توفنده»، برای سردار شهید بروجردی؛ «پرستوی مهاجر» تقدیم به شهید میثمی و «باغی از گلهای پرپر»، تقدیم به سردار شهید ناصر کاظمی.

[صفحه ۱۲۴۰]

مجموعه اشعار دانش‌آموزان بنمار در پاسخ به روشن اندیشی رئیس جمهور

تهیه و تنظیم اداره کل امور فرهنگی و هنری؛ ویرایش: جعفر سید. - [تهران]: سبز آرنگ. ۱۹۷.۱۳۷۶ ص.

عنوان روی جلد: بنمار: مجموعه آثار دانش‌آموزان: شعر.

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

همزمان با شروع سال تحصیلی ۱۳۷۶ - ۱۳۷۷، در مراسم بازگشایی مدارس، حجت‌الاسلام و المسلمین سید محمد خاتمی، ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران، در یکی از مدارس استان اردبیل، در روستای بنمار، با بیان نکات مهمی خطاب به آینده سازان ایران از آن‌ها خواستند که به دو سؤال ایشان در باب قانون و امنیت پاسخ بدهند. در این رابطه وزارت آموزش و پرورش اقدام به برگزاری مسابقه‌ی بزرگ فرهنگی «طرح بنمار» در سطح کلیه مدارس کشور در رشته‌های مقاله نویسی، نشریه دیواری، شعر، داستان و نقاشی نمود که کتاب حاضر حاوی اشعار دانش‌آموزان کشور در این رابطه است.

این کتاب، مجموعه‌ی ۸۳ قطعه شعر است که سرایندگان آنها دانش‌آموزان دوره‌ی راهنمایی و متوسطه، از اقصی نقاط کشور ایران هستند. در بین این اشعار، قطعه شعرهای متعددی به موضوع قانون و تعدادی نیز به خلیج فارس و موضوعهای مربوط به امنیت، شهید و شهیدان و جبهه‌های جنگ پرداخته‌اند. که از بین این سروده‌ها می‌توان به عناوین زیر اشاره کرد: «طرد بیگانگان، دام شیطان، نخلهای غریب، حصر آبادان، پیشتازان استقرار امنیت، مثنوی درد و درمان، امتحان، مرگ بر آمریکا، منظومه‌ی قانون، یاغی‌تر از وحشی و....»

موسیقی باد

مصطفی رحماندوست؛ تصویرگر: امیر نساجی. - تهران: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه، (چاپ دوم): ۴۸.۱۳۷۷ ص.: مصور.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

کتاب «موسیقی باد» شامل چهارده قطعه شعر در قالب شعر آزاد است، که درباره‌ی موضوعهای مختلف و متعددی سروده شده‌اند؛ چون: «خواب و رؤیا، نیایش پروردگار، همسفر، اخلاق بد، مادر، اذان، نماز، عاشورا، قهر و آشتی». قطعه شعرهای «در آرزوی خواب» و «جای خالی بابا» با مضمون دفاع مقدس سروده شده‌اند. همچنین شعر «با زبان بی‌زبانی» برای بچه‌های کر و لال سروده شده است.

مهمان گلها: مجموعه شعر دفاع مقدس (۲)

جمع‌آوری و تدوین: علی‌اصغر نصرتی. - قم: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، معاونت تبلیغات و انتشارات نیروی زمینی، مدیریت انتشارات، ۱۳۷۱.

۹۲ ص. - (مجموعه آثار و ارزش‌های هشت سال دفاع مقدس: مجموعه شعر؛ ۲).

گروههای سنی: «الف»، «ب».

مجموعه‌ی چهل شعر است که توسط چهارده شاعر و شاعره‌ی معاصر برای کودکان سالهای پیش از دبستان و اول دبستان سروده و

به مناسبت هفته بسیج، در آذر ماه سال ۱۳۷۱ منتشر شده است. این اشعار از میان هزاران بیت شعر سروده شده برای گروههای سنی «الف» و «ب» انتخاب شده و گردآورنده می‌گوید که مجموعه‌های دیگری از این اشعار نیز در آینده به چاپ خواهد رسید. اسامی سرایندگان اشعار عبارت است از: «جعفر ابراهیمی، رضا اسماعیلی، پروانه، مصطفی رحماندوست، افسانه شعبان‌نژاد، اسدالله شعبانی، افشین علاء، شکوه قاسم‌نیا، حبیب‌الله لزگی، محمدکاظم مزینانی، بیوک ملکی، علی‌اصغر نصرتی، وحید نیکخواه، شراره وظیفه‌شناس و سلمان هراتی».

[صفحه ۱۲۴۱]

مهمانی پروانه، شعر برای کودکان

علی‌اصغر نصرتی؛ نقاشی از سیاوش ذوالفقاریان. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات؛ نشر همراه، ۱۳۷۰. [۲۷] ص.: مصور (رنگی).

گروه سنی: «ب».

مندرجات: صیاد؛ تو چه خوبی مادر؛ نازکتر از برگ؛ یک یار خوب یک دوست؛ ابر؛ باغ چشمان تو؛ مهتاب می‌خندد؛ وقتی که رفت؛ درخت و چشمه؛ مهمانی پروانه؛ بر بام ما نشست؛ صدای کیست؟

کتاب حاضر حاوی دوازده قطعه شعر با موضوعهای مختلف - از جمله دفاع مقدس - می‌باشد که برای کودکان و نوجوانان سروده شده است. در این میان، اشعاری که مربوط به دفاع مقدس و مسائل مربوط به آن هستند، عبارتند از: «وقتی که رفت» که حکایت به جبهه رفتن پدری به جبهه است که فرزند او منتظر برگشتنش می‌باشد. یک روز پدر برمی‌گردد و فرزند خوشحال می‌شود. دیگر اشعار، موضوعاتی مثل احساسات پاک فرزندان نسبت به مادر، صید ماهی توسط صیاد، تحسین فرزندان این آب و خاک، کتاب یک دوست خوب، انتظار باران، طبیعت، پرندگان و پروانه‌ها را دنبال می‌کند.

نان و شبنم

شعرهای محمد کاظم مزینانی؛ نقاشی از کریم نصر؛ زیر نظر شورای بررسی. - تهران: مؤسسه انتشارات قدیانی، کتابهای بنفشه، واحد کودکان و نوجوانان، (چاپ دوم): ۳۲.۱۳۷۴ ص.: مصور (رنگی).

شمارگان: ۱۱۰۰۰ نسخه.

گروه سنی «د» و «ه».

کتاب حاضر شامل ده قطعه شعر برای کودکان و نوجوانان است. اشعار درباره‌ی موضوعات و مفاهیمی چون: «گریه، تاکستان، گندمزار، جاده و...» سروده شده‌اند. قطعه شعر «راستی قلبت کو؟» درباره‌ی دفاع مقدس سروده شده است. قطعه شعر «نان و پروانه» به یاد فریادهای حضرت علی (ع) و گفتار وی درباره‌ی ثروتمندان و کاخ‌نشینان و قطعه شعر «داس ماه» به تضمین از یک غزل از حافظ سروده شده است.

نخل خانه ما

شعرهایی از علی‌اصغر نصرتی با نقاشیهای ابوالفضل عالی. - تهران: امیرکبیر، کتابهای شکوفه، ۳۲.۱۳۷۶ ص.: مصور (رنگی).

گروه سنی: «ج» و «د».

کتاب «نخل خانه‌ی ما» حاوی بیست قطعه شعر در مضامین مختلف برای کودکان و نوجوانان است. تعدادی از این اشعار در ارتباط با دفاع مقدس و مسائل مربوط به آن هستند؛ بدین قرار:

«هدیه»: داستان کودکی است که قلك او پر شده است و تصمیم دارد که با پول قلك برای خودش چیزی بخرد ولی پس از قدری فکر کردن، به این نتیجه می‌رسد که بهتر است پولهای قلك خود را به رزمندگان جبهه‌های نبرد حق علیه باطل هدیه کند. «مدرسه سنگر من»: داستان نامه‌ی کودکی به پدرش است که در جبهه به سر می‌برد و مدرسه را در نامه‌اش سنگر معرفی می‌کند. «قهرمان قصه ساز»: حکایت کودکی است که از مادر بزرگش می‌خواهد قصه‌ی بسیجی‌ها را برایش بگوید. «نخل خانه‌ی ما»: درباره‌ی حمله‌ی دشمن به مناطق مسکونی ایران است. «امروز و فردا»: درباره‌ی ارزش بسیجی و بسیجی بودن است. «من کربلا را دوست دارم»: مژده به رزمندگان اسلام، درباره‌ی رسیدن به کربلاست. «نوك مدادم تیر شد»: شرح تخیلات کودکانی است که با نوك قلم خود به دشمن حمله می‌برند.

[صفحه ۱۲۴۲]

نخلهای سبز

به کوشش حسین حداد؛ انتخاب و مقدمه مصطفی رحماندوست. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودك و نوجوان، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

[۷۲] ص. - (منتخب آثار جنگ کودکان و نوجوانان: مجموعه شعر؛ دفتر سوم)

طرح یونیفرم و جلد: کاظم طلایی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Green Palms.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ی سی قطعه شعر سروده‌ی کودکان و نوجوانان است. این اشعار، از میان انبوهی از سروده‌های نوجوانان و کودکان در دوران دفاع مقدس، (از لابه‌لای صفحات شعر نشریات کودکان در آن دوره) انتخاب شده است. کودکان و نوجوانان تجربه‌ی جنگ و مقابله با دشمن را نداشتند، اما به خوبی در برابر دشمن ایستادگی کردند و این اشعار بیانگر مقاومت و ایثار آنها در برابر حملات دد منشانه‌ی متجاوزان بعثی است. علاوه بر آن، این اشعار به قدرت مقاومت رزمندگان ما می‌افزود و روحیه‌ی دشمن را خراب می‌کرد. موضوع اشعار گردآمده در این مجموعه، عبارت است از: جنگ، کربلا، شهادت، جانبازان و ایثارگری آنها، پیروزی، رزمندگان دلیر اسلام، فریادها و ناله‌های کودکان از ظلم و جور دشمن و بمباران شهرها.

یک عالم پروانه، مجموعه شعر

افشین علاء؛ نقاشی: فریبا افلاطون. - تهران: نشر رویش، ۱۳۷۳.

[۲۰] ص.: مصور (رنگی).

نقاشی‌های جلد: غلامعلی مکتبی.

کتاب، شامل هشت عنوان شعر با مضامین مختلف است. از این میان، تنها شعر «گل، آینه، قرآن» در ارتباط با دفاع مقدس است

وخلاصه‌ای از این شعر نقل می‌شود: کودکی مشغول صحبت کردن درباره‌ی مادربزرگ خود (بی‌بی) است. بی‌بی در گوشه‌ی اتاق و پشت به بالشی نشسته است و عینک کهنه‌ای به چشم دارد و مقنعه‌ای هم بر سر اوست. اتاق بی‌بی زیباست و در گوشه‌ی آن تاقچه‌ای هست که روی آن، گل، آینه و قرآن قرار دارد. گوشه‌ی دیگر اتاق یک ساعت کودکی به چشم می‌خورد و در جای دیگر قاب عکسی وجود دارد که عکس پسر پیرزن درون آن است. پسر پیر زن به جبهه رفته است.

یک نگاه، یک لبخند

سروده علی‌اصغر نصرتی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، ۱۳۷۲.

۵۶ ص.: نقاشی.

«برای نوجوانان».

مندرجات: نماز؛ یک نگاه؛ یک لبخند؛ لبخند صبح؛ روز طلایی؛ بوی برگ شالی؛ بلبل کوچک جنگل سبز؛ نشانه‌های پاکی؛ روز خدا؛ برای آموزگارم؛ او اگر چه نبود...؛ تو آمدی؛ تنهای کوچک؛ تبسم ماه؛ فروردین دیگر؛ فصل رویش، فصل گل.

این کتاب حاوی پانزده قطعه شعر، از گزیده‌ی اشعار علی‌اصغر نصرتی است. اشعار، به زبانی ساده برای نوجوانان سروده شده‌اند و موضوع آنها متفاوت است. از بین این اشعار، قطعه شعر «روز خدا» درباره‌ی باز پس گرفتن خرمشهر از دشمن و شادی مردم کشورمان از پیروزی رزمندگان است و قطعه شعر «فصل رویش، فصل گل» حکایت هجوم دشمن بعثی به خرمشهر و شهید شدن بسیاری از مردم و مهاجرت گروهی دیگر با امید بازگشت مجدد به آنجاست. پس از نیز از رنجهایی صحبت می‌شود که کشیده شده تا بار دیگر خونین شهر، خرمشهر شود و ساکنان به آن بازگردند تا دوباره آن را بسازند.

[صفحه ۱۲۴۳]

خاطرات

از خرمشهر بگو، خاطرات کودکان و نوجوانان

بازنویس رضا بنده‌خدا. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت واحد کودک و نوجوان، ۱۳۷۴.

۴۰ ص.: مصور (رنگی). - (منتخب آثار جنگ کودکان و نوجوانان؛ ۱۵).

طراح و صفحه آرا شاهرخ خره غانی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Tell about Khorramshahr

گروه سنی «ج».

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

این کتاب، مجموعه‌ای از خاطرات کودکان و نوجوانان خرمشهری. غیر خرمشهری، درباره‌ی حمله‌ی دشمن به خرمشهر و تبدیل آن به خونین شهر، و پس از آن، تبدیل شدن مجدد آن به خرمشهر است که در نتیجه‌ی ایثارگری و همت رزمندگان اسلام و یاری خداوند قادر متعال حاصل شد. کودکان مهاجر با زبان کودکانه‌ی خود از قساوت صدام و صدامیان، و آرزوی خود و بزرگترهای خود برای بازگشت به موطن سخن گفته‌اند. تصاویری کودکانه ولی گویاتر از سخن نیز زیور نوشته شده‌اند. شادی آزادی خرمشهر

و بازگشت اهالی به آنجا و شروع مجدد زندگی و کار و کوشش از لابه‌لای خطوط با خواننده سخن می گویند.

امام و بچه‌ها

به کوشش حمید گروگان؛ نقاشی ایرج اسکندری. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ سوم): ۱۳۷۵. [۲۰] ص. - مصور (رنگی).

گروه‌های سنی: «الف»، «ب».

شمارگان: ۶۶۰۰ نسخه.

کتاب «امام و بچه‌ها» به زبانی ساده برای کودکان نوشته شده است و تصاویر رنگی دارد. این کتاب، شامل خاطراتی درباره‌ی طرز رفتار و گفتار حضرت امام خمینی «ره» هنگام برخورد با کودکان است. خاطرات، از یاران و نزدیکان امام نقل شده و برخی از آنها به گونه‌ای با دفاع مقدس مرتبط هستند. در خاطره‌ای نقل شده است که حضرت امام هنگام ملاقات با همسر و دختر یک شهید، گردنبندی را که یک مسلمان از کشور ایتالیا به امام هدیه کرده بود، به آن دختر اهدا می‌کنند. در دیگر خاطرات از نحوه برخورد ایشان در راستگویی کودکان، نماز خواندن سر وقت و بازی با کودکان مطالبی ارائه شده است.

پنجه‌ی ببر

گردآوری و تدوین و [بازنویسی] احمد عربلو. - تهران: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه، ۱۱۱.۱۳۷۵ ص.

طراح جلد: امیر نساجی.

کتابنامه: ص ۱۱۱.

«پنجه ببر»، مجموعه‌ای از خاطرات دلیر مردان رزمنده‌ی اسلام است، شامل ۲۷ خاطره، که از میان آن‌ها پنج

[صفحه ۱۲۴۴]

خاطره متعلق به اسرای عراقی است و به وسیله‌ی گرد آورنده تنظیم و برای استفاده از جوانان بازنویسی شده است. در این خاطرات به عملیات زمینی مختلف و همچنین رزمهای نیروی هوایی و عقابان بلند پرواز آسمان‌ها و عملیات آبی - خاکی اشاره شده، که در نقاط مختلف جبهه از قبیل ارتفاعات گرده‌بند، سیاه کوه، کانی مانگا و شاخ شمیران و در فاو، شلمچه، بستان و سایر مناطق جنگی صورت گرفته است. در این خاطرات دلاوری‌های رزمندگان اسلام و روحیه بالای آنها و ترس و روحیه‌ی ضعیف نیروهای بعثی شرح داده شده است.

تا اوج آسمان، خاطراتی از شهید فضل‌الله محلاتی

احمد عربلو. - [تهران]: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، ۱۰۱.۱۳۷۶ ص. - (مجموعه خاطرات سرداران؛ ویژه نوجوانان: ۱).

طراح روی جلد: م. مهاجر.

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

گروه سنی «د» (دوره راهنمایی).

فصل اول به مبارزات سیاسی شهید محلاتی اختصاص دارد. در این بخش مباحث زیر آمده است: آشنایی شهید با نواب صفوی، همکاری با فدائیان اسلام، آشنایی با آیت‌الله کاشانی، مأموریت حضرت آیت‌الله بروجردی به ایشان، سخنرانی‌های روشنگرانه علیه قرارداد کنسرسیوم نفت که باعث تبعید وی به مشهد شد، تقلید از امام پس از فوت آیت‌الله بروجردی، دستگیری در قضیه‌ی ۶ بهمن ۱۳۴۱ و برخی مطالب دیگر. در فصل دوم (که «در جبهه» نام دارد)، خاطرات شهید - با عناوین «مسؤولیت در جنگ (شهید تمام مدت در جبهه خدمت می‌کرد)، سرباز ساده (شهید در جبهه مانند یک سرباز ساده رفتار می‌کرد)، و نماز در جبهه (شهید از مروجین نماز اول وقت و نماز جماعت در جبهه بود)» - به چاپ رسیده است که نمایانگر روحیات و دیدگاه‌های شهید می‌باشد. فصل سوم، «عشق به امام» نام دارد با عناوینی چون: علاقه‌ی امام به شهید محلاتی، ترک سیگار، بدون امام هرگز، تأثیر امام از شهادت وی و....

چون کوه با شکوه، خاطراتی از سردار سرلشکر پاسدار شهید محمد بروجردی

علی‌اصغر نصرتی. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، ۱۳۷۷.
۲۳۲ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان تهران؛ ۱: مجموعه خاطرات سرداران؛ ویژه نوجوانان: ۴) کتاب حاوی ۱۳۷ خاطره درباره‌ی سرلشکر پاسدار شهید محمد بروجردی است. در تدوین این کتاب از بیانات و خاطرات بزرگوارانی چون رهبر معظم انقلاب، مادر، همسر و برادر شهید، سردار سرلشکر پاسدار رحیم صفوی، سرلشکر پاسدار شهید حاج ابراهیم همت و تعدادی دیگر از دوستان و همرزمان وی بهره گرفته شده است. تمامی خاطرات این کتاب بدون ذکر نام راوی نقل شده‌اند. در یکی از این خاطرات آمده است که شهید، عاشق خدمت در کردستان بود. بارها از او خواستند به تهران بازگردد و مسؤولیتی بپذیرند، ولی می‌گفت من حاضرم به عنوان یک نیروی عادی در کردستان خدمت کنم ولی به عنوان مقام مسؤول به تهران نیایم. بنابر این خاطرات، ویژگی‌های بارز او، عبارت بودند از: عشق به امام خمینی، ساده زیستی، خونگرمی، علاقه‌مندی به بسیجی‌ها، شجاعت، شهامت، تواضع و قدرت فرماندهی بالا.

[صفحه ۱۲۴۵]

چهارده یاد از ۲۷۵۵ روز انتظار

تالیف کوروش اسکندری. - تهران: امید آزادگان، (چاپ اول): ۷۲.۱۳۷۸ ص.: مصور.
چاپ اول: ۲۰۰۰ نسخه.
معلم آزاده، کوروش اسکندری، بسیجی رزمنده، مدت ۲۷۵۵ روز در اسارت رژیم بعث عراق بود و سختیهای زیادی را متحمل شد. در مجموعه‌ی حاضر چهارده خاطره از نود ماه اسارت این معلم آزاده برای نوجوانان و جوانان به چاپ رسیده است. عناوین خاطرات عبارتند از: «چگونه آغاز شد؟»، «اولین فریاد»، «کانال مرگ»، «عاشورا در عاشورا»، «شست و شوی مغزها»، «تأثیر ذکر»، «نمایش در بند»، «تحصیل راستین»، «بسیجی پیر»، «واژه‌های ماندگار»، «المؤمن کیس»، «روز وصل»، «فراق یار» و «آخرین یاد». این خاطرات روایتی است از چگونگی به اسارت در آمدن، رفتار بعثی‌ها با اسیران ایرانی، اجرای مراسم عزاداری، تلاش بعثی‌ها برای ایجاد تغییر فکری در اسیران ایرانی، فعالیت‌های فرهنگی اسیران، و در نهایت، بازگشت به وطن.

حکایت‌های تلخ و شیرین (جلد ۱) خاطرات و حکایت‌هایی از زبان حضرت امام خمینی

گردآوری، تنظیم و تالیف: مساجد امام عصر (عج)، سیدالشهدا (ع)، امام حسن مجتبی (ع) (نازی‌آباد) چهارده معصوم (صالح‌آباد)، امام (ره) منطقه‌ی ابوذر، امام رضا (سیزده آبان). - تهران: مرکز فرهنگی قدر، ۱۳۷۱.

ده، ۱۳۲ ص.: مصور، عکس.

عنوان روی جلد: حکایتهای تلخ و شیرین، ۱۲۸ خاطره و حکایت از زبان امام خمینی (ره).

کتاب، برگزیده‌ای از مجموعه فرمایشات امام است که در صحیفه‌ی نور به تفصیل آمده و در این کتاب به صورت خلاصه برای کودکان تنظیم شده است. از میان این خاطرات، موارد زیر در ارتباط با دفاع مقدس هستند:

«عدم اعتراف به شکست، نشانه‌ی عجز صدام»: امام فرموده‌اند: «صدام می‌گوید ما پیروزمندانه عقب‌نشینی کردیم...؛ اینها اگر قدرت جبران داشتند، به شکست خود اعتراف می‌کردند ولی شکست آنها همیشگی و تا ابد است».

«دعا کنید من شهید بشوم»: امام در بیانات خود می‌فرمایند: «دیروز یک کسی که پایش قطع شده بود و عصا زیر بغلش گذاشته بود، آمد اینجا، من باهاش مصافحه کردم. گفت: دعا کنید من شهید بشوم. این روحیه در اثر اسلام است کوشش کنید که در این پادگانها هر جا هستید، اسلام را تقویت کنید».

«من شهید می‌شوم»: امام فرمودند: «جوانی آمده بود که زنی را عقد کند و بعد از صحبت مهر، می‌گفت: که من شهید می‌شوم، گفتم ان‌شاءالله شما هستید و خدمت می‌کنید.»

خاطرات جنگ (۱) (جنگ ۳): مجموعه‌ای از نوشته‌های کودکان و نوجوانان

گردآورنده مرکز آفرینش‌های ادبی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۱۳۶۳. [۵۳] ص.: عکس.

گروه‌های سنی: «ج» و «د».

شمارگان: ۴۵۰۰۰ نسخه.

با شروع جنگ و بمباران‌های مناطق مسکونی و به شهادت رسیدن بسیاری از مردم، مرکز آفرینش‌های ادبی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان با تهیه و توزیع کارتهایی بین کودکان و نوجوانان جنگ‌زده از آن‌ها خواست تا خاطره‌هایی را که از جنگ دارند بنویسند و به مرکز بفرستند. حاصل کار، نزدیک به دو هزار خاطره بود که از میان آن‌ها صد خاطره انتخاب شد تا در مجموعه‌هایی به چاپ برسد.

این جلد از مجموعه، در برگیرنده‌ی ۲۱ خاطره از خاطرات نوجوانان ساکن در مناطقی چون قصر شیرین،

[صفحه ۱۲۴۶]

خرمشهر، اهواز، هویزه، شلمچه و... است که خود را برای رفتن به مدرسه و آغاز سال تحصیلی جدید آماده می‌کردند ولی با حمله‌ی بعثی‌ها به شهرها و روستاها، منازل و مدارسشان، ویران شد و آن‌ها به جای رفتن به کلاس درس، آواره‌ی شهر و دیار دیگری شدند. آنها هر روز شاهد شهادت همسایه، دوست، خواهر، برادر، پدر و مادر و سایر اقوام خود بودند. خاطرات آنها تلخ است، ولی همه‌شان در پایان خاطره‌ی خود، از خداوند بزرگ، پیروزی رزمندگان اسلام و بازگشت مجدد به شهر و دیار خود را آرزو کرده‌اند.

خاطرات جنگ (۲) (جنگ ۴): مجموعه‌ای از نوشته‌های کودکان و نوجوانان

گردآورنده مرکز آفرینش‌های ادبی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۵۴.۱۳۶۳ ص.: عکس.

گروه‌های سنی: «ج» و «د».

شمارگان: ۴۵۰۰۰ نسخه.

این جلد از مجموعه، در برگیرنده‌ی نوزده خاطره‌ی دیگر از خاطرات نوجوانان از شهرهای خرمشهر، قصر شیرین، دزفول، آبادان و اهواز است. هر یک از آنها از جنگ خاطره‌ای دارند: یکی مادر خود را در هنگام حمله‌ی دشمن گم کرده است، دیگری بهترین دوستش را از دست داده است و سومی با خانواده‌اش مدتی اسیر صدامیان بوده است؛ نوجوانی، خاطره‌ی خود را از ترک کردن زادگاهش بیان می‌کند و نوجوان دیگری از خاطرات خود در ارتباط با درس خواندن زیر چادر می‌نویسد (که حتی آن هم به سبب حمله، دوام نداشته است) و خاطره‌ای از بسیجی‌هایی نوشته شده است که با دسته گل بر سر مزار یک بسیجی شهید با او پیمان استقامت و ادامه‌ی راهش را می‌بستند که بر اثر بمباران صدامیان همگی به شهادت رسیدند.

خاطرات جنگ (۳) (جنگ ۵): مجموعه‌ای از نوشته‌های کودکان و نوجوانان

گردآورنده مرکز آفرینش‌های ادبی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۱۳۶۳. [۵۴] ص.: عکس.

گروه‌های سنی: «ج» و «د».

شمارگان: ۴۵۰۰۰ نسخه.

این جلد از مجموعه، بیست خاطره از خاطرات برگزیده‌ی نوجوانان جنگ زده است. اولین خاطره از نوجوان ایرانی الاصلی است که همراه خانواده‌اش و سایر کسانی که شناسنامه‌ی ایرانی داشتند، از عراق رانده شدند. او از آوارگی و سختیهایی می‌نویسد که در راه مهاجرت کشیده‌اند و همچنین از استقبال گرم و مهربانی و همدلی مردم ایران با آنها؛ و آرزو می‌کند که در تمام جهان پرچم اسلام برافراشته شود. خاطرات نوجوانان دیگری که در شهرهای قصر شیرین، سرپل ذهاب، خرمشهر، اهواز، شوش، دزفول، آبادان، دهلران، نفت شهر زندگی می‌کردند، در این جلد آمده است که چگونگی حمله‌ی عراقی‌ها و از دست دادن خانه و کاشانه و شهادت عزیزانشان را به تصویر کشیده‌اند و نیز از شرایط سخت و روحیه‌ی بالا و مقاوم مردم شهرهای خود نوشته‌اند.

خاطرات جنگ (۴) (جنگ ۶): مجموعه‌ای از نوشته‌های کودکان و نوجوانان

گردآورنده: مرکز آفرینش‌های ادبی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان،

[صفحه ۱۲۴۷]

۵۴.۱۳۶۳ ص.: عکس.

گروه‌های سنی: «ج» و «د».

شمارگان: ۴۵۰۰۰ نسخه.

این جلد از مجموعه، دربرگیرنده‌ی بیست خاطره‌ی دیگر از خاطرات برگزیده‌ی نوجوانان جنگ زده است؛ کودکان و نوجوانانی از آبادان، اسلام آباد غرب، اهواز، خرمشهر، دزفول، سرپل ذهاب، سومار، قصر شیرین و گیلان غرب. در این خاطرات، از حمله‌ی ناگهانی عراقی‌ها در روزهایی که بچه‌ها برای رفتن به مدرسه حاضر می‌شدند و از بهت و نگرانی مردم صحبت شده است و این که چگونه باید زنان و کودکان و سالخوردگان را از معرکه دور می‌کردند. در بعضی از این خاطرات نیز از جانفشانی‌ها و پایمردیهای رزمندگان دلیر اسلام در روز اول نبرد (بدون داشتن سلاح و مهمات کافی) و چگونگی دفاع مقدس و شهادت پیروان راستین اسلام و نیروی ایمان مردم شهرستانها نوشته شده است.

خاطرات جنگ (۵) (جنگ ۷): مجموعه‌ای از نوشته‌های کودکان و نوجوانان

گردآورنده مرکز آفرینش‌های ادبی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۱۳۶۳، [۵۴] ص.: عکس.

گروه‌های سنی «ج» و «د».

شمارگان: ۴۵۰۰۰ نسخه.

در بیست خاطره‌ی دیگری که در این جلد از مجموعه فراهم شده است، حالات و روحیات نوجوانان و مردم شهرهایی بازگو شود که مورد حمله و تجاوز دشمن قرار گرفته‌اند. آنها در این خاطرات از «دشواری ترک خانه و شهر خود و عزیزانشان، از خودگذشتگی برادران و جوانان، رفتن پدران و برادران به جبهه‌های نبرد حق علیه باطل، فداکاری برادران پاسدار (که پیرزنها، پیرمردها، کودکان و زنان را از محاصره نجات می‌دادند)، فوت سالخوردگان و کودکان در اثر قحطی و کمبود نان، دایر شدن مدارس و رفتن نوجوانان به کلاس درس در نتیجه‌ی فداکاری مسؤولان آموزش و پرورش و شهامت و شجاعت جوانان شهرهای آبادان، خرمشهر، دزفول و قصر شیرین» نوشته‌اند.

خاطرات رزمندگان

نوشته قاسمعلی فراست؛ تصاویر از پرویز حیدرزاده. - تهران؛ کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ اول): ۵۸.۱۳۷۱ ص: مصور.

گروه‌های سنی «د» و «ه».

این کتاب مجموعه‌ی هشت خاطره از روزهای جنگ است. خاطره‌ی اول به نقل از بهروز قیصری به تشریح روزهای اول جنگ و مقاومت رزمندگان خرمشهر می‌پردازد و نشان می‌دهد که چگونه آنها با دستان خالی در برابر تانکها ایستادند و آنها را عقب راندند. خاطره‌ی دوم از تیمسار سرتیپ سیروس باهری است و بمباران شهر بغداد و پالایشگاه الدوره و نیروگاه اتمی یا برق عراق و بازگشت به ایران (به سلامت) را شرح می‌دهد. خاطره‌ی سوم از نصرت‌الله محمودزاده و در ارتباط با گروه مهندسی جهاد اصفهان و ایثارگری رانندگان بلدوزر در منطقه‌ی بوارین است. خاطره‌ی بعد، از دلاوری گمنام است که یاری رسانی آقا امام زمان به رزمندگان را شرح می‌دهد. خواهر آزاده‌ای نیز نحوه‌ی اسارت خود و مادرش و خاطرات دوران اسارت خود را بیان کرده است. آخرین خاطره از عبدالله نورانی و حکایت سه رزمنده‌ای است که پس از سقوط خرمشهر برای شناسایی مواضع دشمن به شهر می‌روند و در آنجا با عراقی‌ها درگیر می‌شوند ولی به فضل الهی سالم برمی‌گردند.

[صفحه ۱۲۴۸]

خاطرات سال‌های نبرد: خاطرات شهید علی صیاد شیرازی

انتخاب و ساده نویسی محسن مؤمنی؛ [به کوشش] واحد کودک و نوجوانان دفتر ادبیات و هنر مقاومت. - تهران: شرکت انتشارات سوره مهر: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۶۶.۱۳۷۹ ص.

عنوان روی جلد: خاطرات سالهای نبرد: خاطرات ساده‌نویسی شده شهید علی صیاد شیرازی.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Battle Years Memoirs of Martyr Ali Sayyaad Shirazi

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

این کتاب ساده نویسی شده‌ی خاطرات «علی صیاد شیرازی» است که طی ۲۲ ساعت مصاحبه با ایشان تهیه شده است. خاطرات، دوران پیروزی انقلاب تا آزادی خرمشهر را در بر می‌گیرند. خاطرات با روایت اول شخص بیان می‌شود و طی آن، مبارزات در دوره‌ی طاغوت و خدمات و مسؤولیت‌های شهید در دوره‌ی جنگ تحمیلی در مناطق کردستان و شلمچه و بسیاری از مناطق جنگی دیگر و سرانجام نقش وی در فتح خرمشهر توصیف می‌شود. وی در خاطرات خود از کارشکنیهای بنی‌صدر و خیانت وی نیز سخن می‌گوید.

خلبان کوچک: خلبان سیدعلی زعفرانی

بازنویسی حجت شاه محمدی؛ به کوشش واحد کودک و نوجوان دفتر ادبیات و هنر مقاومت. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری؛ بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۷۹، [۸۶] ص.: مصور.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Little Pilot

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مندرجات: شمشر، مسافران، پرواز در شب، چریک.

«شمشر» خاطره‌ای است از عملیات آذوقه و مهمات رسانی به قله‌ی آلواتان به وسیله‌ی بالگرد. در این خاطره، خلبان با پسر بچه‌ای به نام شمشر (شمشیر، که فرزند یک سردار شهید کرد است، آشنا می‌شود و او را با خود به قله‌ی کوه می‌برد. «مسافران»، خاطره‌ی نفوذ ضد انقلاب به داخل پادگان سنندج است و شرح رفتن راوی به منطقه - با بالگرد ۲۱۴ - جهت کمک رسانی و انتقال خانواده‌ی نیروهای مستقر در پادگان که در نهایت نیز موفق به نجات ۳۱ نفر می‌شود. در «پرواز در شب»، خاطره‌ی امداد و کمک رسانی شبانگاهی برای حمل مجروحان در قله‌ی آلواتان توسط بالگرد است که پسر خلبان، هنگام بازدید از نمایشگاه شهدا در کنگره‌ی سرداران شهید اصفهان (هنگامی که پدرش آن را برای مسؤول نمایشگاه نقل می‌کرده) شنیده است و بازگو می‌کند. «چریک» خاطره‌ی امداد و حمل مجروح چریک عراقی است که در اطراف کوههای آلواتان اتفاق افتاده است.

ده روز محاصره در قله ویزان، (خاطرات یک افسر اسیر عراقی)

به کوشش مرتضی سرهنگی؛ مترجم: مطلبی. - تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، نشر جوان، (چاپ اول): ۶۱.۱۳۶۹ ص.

گروه سنی «د» و «ه» (دوره راهنمایی و دبیرستان).

شمارگان: ۵۵۰۰ نسخه.

این کتاب نتیجه مصاحبه‌ی گردآورنـده (در سال ۱۳۶۵) با یک افسـر اسـیر عراقی در مدت اسارت اوست. برادر مطلبی نیز به عنوان مترجم، کمـک بزرگی به گرد آورنـده نموده است. این افسـر عراقی در پادگان «جلولاء» آموزش دیـده و با نیروهای تحت امر خود در ناحیه‌ی «زرباطیه» (در نزدیکی ارتفاعات «الصـرور» که ما آن را ارتفاعات «کله قندی» می‌نامیم) مستقر بوده است. نیروهای ایرانی به آنها حمله می‌کنند و آنها ده روز در محاصره قرار می‌گیرند و

[صفحه ۱۲۴۹]

در نهـایت، مجبور به تسـلیم می‌شونـد. وی از رفتار انسانی نیروهای ایرانی با خود و نفرات تحت امرش صـحبت می‌کنـد و این که به سختی تحت تـأثیر عقیـده و ایمان نیروهای ایرانی قرار گرفته است. سـپس به جنایات صـدام و این که تعـداد زیادی از مردم بیگناه و غیر نظـامی شـهرهای ایران در این جنایـات و حملاـت از بین رفته‌انـد، اشاره می‌کنـد و می‌گویـد که رفتار و انسانیت ایرانیان موجب افزایش نفرت و کینه وی نسبت به صدام شده است.

راهیان شط: مجموعه‌ی خاطره

بازنوشته عبدالمجید نجفی. - تبریز: ستاد برگزاری کنگره بزرگداشت سرداران شهید آذربایجان، ۱۰۴.۱۳۷۴ ص.: مصور، نقاشی. - (ادبیات کودک و نوجوان؛ دفتر اول).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

گروه‌های سنی «د» و «ه».

این کتاب به مناسبت برگزاری کنگره بزرگداشت سـرداران شـهید آذربایجان در مرداد ماه ۱۳۷۴ در تبریز - ارومیه، نوشـته و منتشر شده است.

کتاب «راهیان شط» شـرح زنـدگی سـردار سرلشـکر پاسـدار شـهید مهندس مهدی باکری (فرمانده‌ی لشـکر ۳۱ عـاشورا) و برادر او، سردار شـهید حمید باکری، (قائم مقام لشـکر ۳۱ عاشورا) است. در ابتـدا، زنـدگینامه‌ی این شـهیدان آورده شده است. «تولد شـهید مهـدی بـاکری، تحصـیلات دانشـگاهی و فعالیت‌های او در دوران انقلاب، مسؤولیت‌های وی در مقام شـهردار ارومیه، مسؤول جهاد سازندگی اسـتان، معاون تیپ نجف اشـرف و حضورش درعملیات فتح‌المبین، فرماندهی لشکر ۳۱ و شـهادت او در عملیات بدر» در بخش زندگینامه‌ی او مورد بررسـی قرار گرفته است. زندگینامه سردار حمید باکری نیز نشان دهنده فعالیت‌های سیاسی و نظامی وی طی دوره‌های مختلف است. در ادامه‌ی کتاب، خاطرات مختلفی درباره‌ی این شـهدا آورده شـده است. در این خاطرات، خواننـده با خصوصـیات اخلاقی و تعبـد آنان، روشـهای فرماندهی و رهبری نیروها توسط این دو شـهید بزرگوار و شـهامت، شـجاعت، عقاید و افکار آنان آشنا می‌شود.

زنده باد ایران

احمد دهقان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان، ۱۳۷۵.

۳۷ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان، قصه فرماندهان؛ ۳).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Viva Iran

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

مندرجات: زنده باد ایران؛ یار آسمانی؛ استراحت اجباری؛ کمین؛ یک قطره سلام؛ شبی با دشمن؛ گلستان آتش؛ میهمان ناخوانده.

این کتاب، خاطرات رزمندگان دلیر ما از فرماندهان است. آنها درباره‌ی وقایع جبهه‌ها و خاطراتی که از صحنه‌های جنگ دارند، صحبت کرده‌اند. آنها شاهد شهادت دوستان خود بودند و با تشنگی و نداشتن مهمات، در برابر عراقی‌های متجاوز و ظالم، با شجاعت و ایثار مقاومت کرده، پیروزمندانه به شهادت رسیدند. «زنده باد ایران» خاطره‌ای است درباره‌ی خلبان شهید، غلامرضا چاغروند؛ «یار آسمانی» درباره‌ی عباس بابایی و «استراحت اجباری» حکایتی است از دوران سربازی حاج محمدابراهیم همت؛ «کمین» خاطره‌ای درباره مرتضی ساده میری [فرمانده‌ی لشکر یازده امیرالمومنین (ع)] است؛ «یک قطره سلام» ایثار حاج حسین خرازی را بیان می‌کند و «شبی با دشمن» از ایثار شهید مهدی باکری سخن می‌گوید «گلستان آتش» خاطره‌ی دیگری از حاج محمدابراهیم همت است. «میهمان ناخوانده» نیز خاطره‌ای درباره‌ی شجاعت مهدی زین‌الدین [فرمانده‌ی شهید لشکر هفده علی بن ابی‌طالب (ع)] است.

[صفحه ۱۲۵۰]

سایت پنج آزاد شد

به کوشش حسین حداد. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان، ۱۳۷۵.

[۱۱۰] ص. - (منتخب آثار کودکان و نوجوانان: ۱۴: گزارش و مصاحبه).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Site No. ۵ Became Free, Reportage and Interviews

کتابنامه: ص. ۱۱۰ - ۱۰۹.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب مجموعه‌ای از آثار کودکان و نوجوانان و برای آنها است که از منابعی چون سروش نوجوان، سوره نوجوان، آیش، کیهان بچه‌ها و... برگزیده شده است و چهاردهمین جلد از سرای منتخب آثار جنگ کودکان و نوجوانان می‌باشد.

این کتاب در سه قسمت تنظیم شده است: قسمت اول به گزارشهایی از خرمشهر و هویزه اختصاص دارد و علاوه بر گزارشها، دو خاطره - با نام «قلب کوچک حسین» و «دوست کوچک من» - از رضا بهرامی به چاپ رسیده است که در ارتباط با شهید حسین فهمیده هستند. قسمت دوم، گفتگو و دیدار با نوجوانان رزمنده‌ای است که از روزهای آغاز جنگ و امدادهای غیبی در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل سخن گفته‌اند. قسمت سوم با نام «نوجوان شهید»، خاطراتی است از شهیدانی که در آزاد سازی سایت پنج به شهادت رسیده‌اند؛ شهیدانی چون اکبر کرمی، علی تقی‌نیا و ابراهیم روحانی. این خاطرات به نقل از پدران و همرزمان این عزیزان بیان شده است.

ستاره‌ای در زمین: خاطراتی از سردار سرلشکر پاسدار شهید حاج محمدابراهیم همت

محسن پرویز؛ ویراستار حسن یونسی. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ سوم): ۱۳۷۷.

۲۳۹. ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان تهران؛ ۱۸: خاطرات نوجوانان؛ ۷).

طراح روی جلد: م. مهاجر.

گروه سنی د (دوره راهنمایی).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

این کتاب، که برای نوجوانان نوشته شده است، خاطراتی است که از زبان پدر، مادر، خواهر، همسر و سایر اعضای خانواده و نیز جمعی از همرزمان و مسؤولان کشوری از زندگی پر بار شهید همت نقل شده است. کتاب در چهار فصل تنظیم شده است. «خاطراتی از دوران کودکی و جوانی، دوران سربازی، دوران انقلاب و دیدار وی با امام، خصوصیات اخلاقی، نماز، برخورد با بسیجیان، فرماندهی در جبهه و در عملیاتهای فتح‌المبین، آزاد سازی خرمشهر، مسلم بن عقیل، محرم، والفجر مقدماتی، مقابله با ضد انقلاب در کردستان، فرماندهی سپاه پاوه، برخورد با همسر و خانواده، روزهای قبل از شهادت و نحوه‌ی شهادت و...» در کتاب آمده است. در پایان کتاب نیز خلاصه‌ای از زندگینامه شهید ارائه شده است.

ستاره‌های شب دزفول

به کوشش حسین حداد. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان، ۱۳۷۶.

[۵۵] ص.: (منتخب آثار جنگ کودکان و نوجوانان؛ ۱۳: مجموعه خاطره؛ دفتر سوم).

طراحی یونیفورم: کاظم طلایی.

طراح روی جلد: امیر نساجی.

[صفحه ۱۲۵۱]

کتابنامه: ص. [۵۵ - ۵۴].

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

در این کتاب، کودکان درباره‌ی خاطرات خود از بمباران و موشکباران و جنگ می‌گویند. آنها نوشته‌اند که چگونه هواپیماهای دشمن خانه‌های آنها و هموطنانشان را خراب کردند و چگونه با خمپاره و گلوله افراد را شهید کردند. در بین شهدا و مجروحان عده‌ی زیادی از کودکان بودند. آنها شرح می‌دهند که چگونه مردم به مجروحان و به جبهه‌ها کمک می‌کردند. از شروع جنگ و مهاجرت خانواده‌ها سخن می‌گویند و از ایستادگی و مقاومت مردم و دلیری رزمندگان حکایت می‌کنند.

سر پل ذهاب شهر بی دفاع: مجموعه خاطرات

نوشته اکبر مقراضی. - تهران: [بی‌نا]، (چاپ اول): ۱۳۷۸. [۶]، ۵۳ ص.

عنوان عطف: سر پل ذهاب شهر بیدفاع: مجموعه خاطرات برای نوجوانان.

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه.

مندرجات: مقدمه؛ کوچه ما؛ مادربزرگ مهربان من؛ با مدافعان شهر بیدفاع.

کتاب حاضر شامل خاطرات مستند رزمنده‌ای از اهالی شهر سر پل ذهاب است. در «مقدمه»، مطالبی درباره‌ی اوضاع جغرافیایی،

اقتصـادی و اجتمـاعی و شـهدای شـهر نوشـته شـده است. در «کـوچه‌ی مـا»، نگارنـده، پس از دو سـال، در سـال ۱۳۶۱ (عملیات مطلع‌الفجر) به محله‌ی خود بـاز می‌گردد و اوضـاع کوچه، همسایگان، مسـجد محل و زنـدگی خویش را پس از ویرانی‌ها توصـیف می‌کند. «مادربزرگ مهربان من» حکایت مادربزرگ نگارنده است که هنگام ورود دشـمن به سـر پل ذهاب از شهر خارج نمی‌شود و سـرانجام در اثر بمباران به شـهادت می‌رسد. «با مدافعان شـهر بیدفاع»، قصه‌ی درگیری دشـمن در شهر است. مردم شجاع و سپاه و ارتش در مقابل دشمن ایستادگی و از شهر دفاع کردند.

شبهای بمباران

نظام مولا هویزه؛ نقاشـی: مسـلم عباسـی؛ بازنویسی: داوود غفارزادگان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۰.

۳۱ ص.: مصور، رنگی.

منـدرجات: مردم خوب؛ گـل؛ ریل‌هـای شکسـته؛ مـادر؛ نقش خون؛ روز پیروزی؛ گـل پرپر؛ بازار خون؛ توی رودخانه؛ موشک در باغچه؛ ترشک‌های داغ.

کتـاب، حـاوی یـازده خـاطره‌ی برگزیـده از بین خـاطرات شـبهای بمبـاران، از زبـان کودکـان و نوجوانـان است. در خاطره‌ی «گل»، «علیرضا عبرتی» می‌گویـد: «توی زیرزمین مشـغول غـذا خوردن بودیم که صـدای انفجار آمـد. موج انفجار، تمام شیشه‌های خانه را شکست. همراه پـدر به محل بمباران رفتیم. کودکی را دیـدیم که مادرش را صـدا می‌زد. دسـتش را گرفتیم تا پدر و مادرش را پیدا کنیم. ولی هر چه گشتیم، آنها را پیـدا نکردیم. با فرار رسـیدن شب، کودک را به منزل خودمان بردیم. صـبح روز بعد به بیمارسـتان رفتیم. کودک، پـدرش را پیـدا کرد و به سـمت او دوید. پدرم وضع خانواده‌اش را پرسـید. مرد گفت: همه شـهید شده‌اند و تنها من مانده‌ام و این گلم. در خاطره‌ی «ریلهای شکسته»، «سید احمد هاشمی» می‌نویسد: «در خانه نشسته بودیم؛ ناگهان صدای انفجار آمد. دیوار اتاق ترک برداشت. از خانه بیرون رفتم و به جایی که راکتها افتاده بود، رسـیدم. یک راکت به ریل راه آهن خورده بود و آن را کـج کرده بود. راکت دیگری به لوله‌ی نفت خورده بود و نفت از لوله بیرون می‌زد. موقع برگشـتن، گودالی را دیـدم که چهار تا پنج متر عمقش بود و گفتم دشمن گور خودش را با دست خودش می‌کند.

[صفحه ۱۲۵۲]

شبهای بمباران: آثار کودکان و نوجوانان (۰۱)

بازنوشـته: داوود غفارزادگـان. - تهران: سازمـان تبلیغات اسـلامی، حوزه‌ی هنری، دفتر قصه کودکان و نوجوان (چاپ دوم: ۱۳۷۶). ۳۶ ص.

عنوان روی جلد: شب‌های بمباران: خاطرات کودکان و نوجوانان (۱).

این کتـاب مجمـوعه‌ی هجـده خـاطره از کودکـان و نوجوانـان است. آنهـا در دورانی که شـهرهای مختلـف ایران آمـاج موشـکها و خمپاره‌های دشـمن بودند، با چشمها و قلبهای کوچک خود این صحنه‌ها را دیدند و فاجعه را با همه عمق آن احساس کردند. شهید مجیـد کعبی، نوجوان رزمنـده‌ی هفده ساله در یادداشـتهای خود از موشـکباران بهبهان نوشـته است و از مردم بیگناهی که بر اثر آن شهیـد شدنـد. فؤاد فتاحی مکری خاطرات تلخ خود را از بمباران شـیمیایی سـردشت نقل کرده است و کودکان و نوجوانان دیگر نیز

خاطرات خود را از بمباران‌ها و موشک باران‌های شهرهای دزفول، تهران، بانه، سنندج، اصفهان، ایلام، قم، آبادان، اهواز، باختران و الیگودرز بیان کرده‌اند و شرح داده‌اند که چگونه مدارس، بیمارستانها و خانه‌هایشان با خاک یکسان شده و همکلاسی‌ها و دوستانشان به شهادت رسیده‌اند.

شبهای بمباران: آثار کودکان و نوجوانان (۰۲)

بازنوشته: محمدرضا بایرامی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، (چاپ اول): ۱۳۷۶؛ (چاپ دوم: ۱۳۷۶). ۳۶ ص.
عنوان روی جلد: شب‌های بمباران: خاطرات کودکان و نوجوانان (۲).
این کتاب مجموعه‌ی پانزده خاطره از کودکان و نوجوانانی است که در دوران تجاوز عراق به کشور اسلامی ما، ایران، و موشکباران و بمباران شهرهای مختلف آن، با چشمها و قلبهای کوچک خود این صحنه‌ها را دیدند و عمق فاجعه را با تمام وجود خود احساس کردند. ژیلا پورداد شانزده ساله، از باختران، ریخته شدن بمبهای خوشه‌ای بر سر مردم و کودکان بیگناه مدارس باختران را شرح می‌دهد و مهری عبداللهی از موشکباران تهران و مشاهده‌ی تکه‌های بدن مطهر شهدایی صحبت می‌کند که بر روی درختان افتاده بودند، صحبت می‌کند. نوجوانان دیگری نیز از شهرهای شیراز، قم، تبریز، خارک، ایلام، گرگان، اندیمشک، اصفهان و تهران مشاهدات و خاطرات دردناک خود را از شهادت همسالان، کودکان و همسایگان خویش بیان می‌کنند.

شبهای بمباران: آثار کودکان و نوجوانان (۰۳)

بازنوشته: داوود غفارزادگان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر قصه کودک و نوجوان (چاپ دوم: ۱۳۷۶). ۳۶ ص.
عنوان روی جلد: شبهای بمباران: خاطرات کودکان و نوجوانان (۳).
جلد سوم مجموعه کتابهای «شبهای بمباران»، مجموعه هجده خاطره از کودکان و نوجوانان است. فرزندانی که در دوران تجاوز دولت عراق و موشکباران و بمباران شهرها، این صحنه‌ها را با چشمان خود دیده، شاهد جنایات و کشتار مردم بیگناه بوده و فاجعه را با تمام وجود خود احساس کرده‌اند. فاطمه اکرمیان، شانزده ساله از میاندوآب نحوه‌ی شهادت پدر خود را بیان می‌کند در حالی که برای نجات پسری کوچک تلاش می‌کرد. خورشید صالحی، پانزده ساله، از مسجد سلیمان، بمباران شهر مسجد سلیمان و شهادت خاله‌ی خود و فرزندان او و روانی شدن همسر وی در اثر شوک وارده را شرح می‌دهد. نوجوانان دیگر از شهرهای شوشتر، باختران، تهران رودهن، اصفهان، اردبیل، خرم‌آباد، داران و تبریز آنچه را که خود مشاهده کرده‌اند و جریان حمله‌ی هواپیماها و از بین رفتن خانه و کاشانه و شهادت اقوام و بستگان عزیز و دوستان و همسایگان خود را در جریان این حمله‌ها شرح می‌دهند.

[صفحه ۱۲۵۳]

شبهای بمباران: آثار کودکان و نوجوانان (۰۴)

بازنوشته: محمدرضا بایرامی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، دفتر قصه کودک و نوجوان (چاپ دوم: ۱۳۷۶). ۳۵ ص.
عنوان روی جلد: شب‌های بمباران: خاطرات کودکان و نوجوانان (۴).

چهارمین جلد از مجموعه کتابهای «شب‌های بمباران»، مجموعه‌ی پانزده خاطره از خاطرات کودکان و نوجوانان شهرهای جنگ زده‌ی میهن اسلامی است. فرزندانی از این آب و خاک که در دوران تجاوز عراق به کشور اسلامی و موشکباران و بمباران شهرها، کودکانی بیش نبودند؛ این صحنه‌ها را به چشم خود دیدند و شاهدان معصوم فاجعه بودند. آنها خاطرات خود را بیان می‌کنند. فرید حمیری، دوازده ساله از سوسنگرد، شهادت پسر همسایه و دوست خود را در نتیجه‌ی تیراندازی هواپیماهای عراقی تعریف می‌کند. رابعه ضیایی، نه ساله از باختران دختر جنگ، داستان بمباران و ویران شدن خانه‌ی خود را بیان می‌کند و می‌گوید که چگونه مهاجر شدند و اکنون در شهر ساری زندگی می‌کنند. کودکان دیگری از تهران، نجف‌آباد اصفهان، ارومیه، همدان، بندر امام خمینی، زنجان، گناوه، اهواز و ملایر نیز خاطرات خود را از جنگ و بمبارانها شرح داده‌اند.

شبهای بمباران: آثار کودکان و نوجوانان (۰۵)

بازنوشته: داوود غفارزادگان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، دفتر قصه کودک و نوجوان (چاپ دوم: ۱۳۷۶). ۳۹ ص.

عنوان روی جلد: شبهای بمباران: خاطرات کودکان و نوجوانان (۵).

در جلد پنجم از مجموعه‌ی کتابهای «شبهای بمباران» هجده خاطره از کودکان و نوجوانان چاپ شده است. کودکانی که در دوران تجاوز عراق به کشور اسلامی و موشکباران و بمباران شهرها، این صحنه‌ها را به چشم خود دیده، شاهد کشتار مردم بیگناه، ویران شدن خانه‌های خود و اطرافیان بوده، عزیزانی را از دست داده‌اند. زینب نیک اختر، سیزده ساله، از گناوه، خاطره‌ی خود را از تلاش دشمن برای منفجر کردن لوله‌های نفت بیان می‌کند. فرزاد مظفری، پانزده ساله، از بخش چوار، شرح می‌دهد که چگونه هنگام مسابقه فوتبال با تیم ایلام، زمین مسابقه بمباران شد و پانزده تن از فوتبالیستها، که پنج تن از آنها کمتر از دوازده سال داشتند، به شهادت رسیدند. کودکان دیگری از ایلام، ارومیه، زرین شهر، رشت، کرج، شوش دانیال، آبادان، تهران، بوشهر و قم نیز خاطرات خود را از شهادت همسالان معصوم خود سخن گفته‌اند.

شبهای بمباران: آثار کودکان و نوجوانان (۰۶)

باز نوشته: محمدرضا بایرامی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر قصه کودک و نوجوان (چاپ دوم: ۱۳۷۶). ۳۵ ص.

عنوان روی جلد: شبهای بمباران: خاطرات کودکان و نوجوانان (۶).

این کتاب ششمین جلد از مجموعه کتابهای «شبهای بمباران» و مجموعه‌ی چهارده خاطره از خاطرات کودکان و نوجوانان شهرهای میهن اسلامی است. فرزندانی از این آب و خاک که در دوران تجاوز عراق به کشور اسلامی و موشکباران و بمباران شهرها، در کانون گرم خانواده‌ی خود زندگی می‌کردند و بعضی از آنها علاوه بر دیدن فجایعی که دشمن به وجود آورد، این کانون گرم و کاشانه‌ی خود را نیز از دست دادند. محمد بردبار، پانزده ساله، از رحمت‌آباد رودبار، شهادت مادر و خواهر کوچکش را در اثر بمباران شرح داده است. سعید شیرودی، هجده ساله، از دزفول، نیز از ویران شدن خانه‌ی خود و محیط اطراف آن در اثر بمباران سخن گفته است. کودکان دیگری از شهرهای تهران، خرم‌آباد، اهواز پیرانشهر و ایلام هم خاطرات خود را از بمبارانها بیان کرده‌اند که در عین حال نشان دهنده‌ی روحیه‌ی مقاوم و شکست ناپذیر مردم دلیر ایران اسلامی است.

شبهای بمباران: آثار کودکان و نوجوانان (۰۷)

بازنوشته: داوود غفارزادگان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، دفتر قصه کودک و نوجوان (چاپ دوم: ۱۳۷۶). ۴۰ ص.

عنوان روی جلد: شبهای بمباران: خاطرات کودکان و نوجوانان (۷).

در جلد هفتم از مجموعه کتابهای «شبهای بمباران»، بیست خاطره از خاطرات کودکان و نوجوانان ارائه شده است. کودکانی که در دوران تجاوز عراق به کشور اسلامی و موشکباران و بمباران شهرهای ایران، این صحنه‌ها را به چشم خود دیده، شاهد کشته شدن مردم بیگانه، ویران شدن خانه و کاشانه‌ی دوستان و آشنایان خود بوده و عزیزانی را از دست داده‌اند و اکنون خاطرات خود را از آن ایام تلخ بازگو کرده‌اند. علی اندامیان، پانزده ساله از اندیمشک، از بمباران شهر اندیمشک می گوید و از شهدایی که در ایستگاه راه‌آهن آنجا به لقاءالله رسیدند. بدریه احمدی، نه ساله، از جزیره‌ی لاوان، نیز بمباران کشتی نفتکش و آتش گرفتن آن را شرح داده است.

شبهای بمباران: آثار کودکان و نوجوانان (۰۸)

بازنوشته: محمدرضا بایرامی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، دفتر قصه کودک و نوجوان (چاپ دوم: ۱۳۷۶). ۳۲ ص.

عنوان روی جلد: شبهای بمباران: خاطرات کودکان و نوجوانان (۸).

این کتاب هشتمین جلد از مجموعه کتابهای «شبهای بمباران» است و مجموعه‌ی چهارده خاطره از خاطرات کودکان و نوجوانان شهرهای میهن اسلامی را در بر می گیرد. نوجوانانی که در کانون گرم خانواده بودند و بعضی از آنها علاوه بر مشاهده فجایع دشمن، عزیزان و افراد خانواده‌ی خود را هم از دست دادند و تلخی آن لحظه‌ها را در خاطر خود دارند. فرشته صادقی، شانزده ساله، اهل آبادان، که هنگام بمباران دزفول آنجا بود، شرح می‌دهد که چگونه ۲۲ تن از افراد خانواده‌ی عمویش در یک بمباران به شهادت رسیدند. ناصر قربانی، هفده ساله، از کاشان، جریان هدیه‌ی روز تولد مادر خود را می‌نویسد و این را که چگونه عراقی‌ها سه شهید به عنوان هدیه‌ی روز تولد به مادر وی داده‌اند. خاطرات دیگر مربوط به بمباران شهرهای باختران، مراغه، گیلان غرب، شیراز، فیروز کوه، همدان، خرم‌آباد، چادگان و تهران است.

شبهای بمباران: آثار کودکان و نوجوانان (۰۹)

بازنوشته: داوود غفارزادگان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، دفتر قصه کودک و نوجوان (چاپ دوم: ۱۳۷۶). ۴۰ ص.

عنوان روی جلد: شبهای بمباران: خاطرات کودکان و نوجوانان (۹).

جلد نهم از مجموعه کتابهای «شبهای بمباران»، حاوی بیست خاطره از خاطرات کودکان و نوجوانان درباره‌ی بمباران شهرهای کشور اسلامی ما توسط دژخیمان عراقی است. این کودکان در دوران تجاوز عراق به کشور اسلامی و موشکباران و بمباران شهرها، این صحنه‌ها را به چشم خود دیده، شاهد کشتار مردم بیگناه و ویران شدن خانه و کاشانه‌ی خود بوده و عزیزانی را از دست داده‌اند. مینا محمدی، هفده ساله، از میانه، جریان بمباران مدرسه‌ی زینبیه و شهادت مظلومانه‌ی دهها کودک را شرح داده است. ماندانا نور

محمدی، هجده ساله، از نهاوند نیز بمباران مدرسه‌ی ابتدایی و شهادت کودکان معصوم و بی‌پناه را شرح داده است. خاطرات دیگر مربوط به بمبارانها و موشکبارانهای شهرهای تهران، شیراز، همدان، سردشت، ممقان، اصفهان و بروجرد است.

[صفحه ۱۲۵۵]

شبهای بمباران: آثار کودکان و نوجوانان (۱۰)

بازنوشته: محمدرضا بایرامی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، دفتر قصه کودک و نوجوان (چاپ دوم: ۱۳۷۶). ۳۱ ص.

عنوان روی جلد: شبهای بمباران: خاطرات کودکان و نوجوانان (۱۰).

دهمین جلد از مجموعه کتابهای «شب‌های بمباران» حاوی چهارده خاطره از خاطرات کودکان شهرهای میهن اسلامی است. نوجوانانی که در دوران تجاوز عراق به کشور اسلامی و موشکباران و بمباران شهرها، کودکانی معصوم در کانون گرم خانواده‌ی خود بودند، گاهی علاوه بر مشاهده فجایع دشمن، عزیزان و افراد خانواده‌ی خود را هم از دست دادند و تلخی آن لحظه‌ها را هنوز در خاطر خود دارند. محمد حسن صادقی‌فر، چهارده ساله از شیراز، از بمباران شدن خانه و مجروح شدن خود و موج گرفتگی پسر عمه‌اش سخن می گوید. مریم سوری، یازده ساله، از قصر شیرین، شرح می‌دهد که چگونه شهر آنها در اثر بمباران عراقی‌ها با خاک یکسان شده است و اموال مردم غارت گردیده و بسیاری نیز شهید شده‌اند. و خاطره‌های دیگری نیز از بمباران شهرهای تهران، همدان، میانه، سردشت و تبریز در این جلد چاپ شده است.

شبهای بمباران: آثار کودکان و نوجوانان (۱۱)

بازنوشته: داوود غفارزادگان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، دفتر قصه کودک و نوجوان (چاپ دوم: ۱۳۷۶). ۳۸ ص.

عنوان روی جلد: شبهای بمباران: خاطرات کودکان و نوجوانان (۱۱).

یازدهمین جلد از مجموعه کتابهای «شبهای بمباران» حاوی نوزده خاطره از خاطرات کودکان و نوجوانانی است که در دوران تجاوز عراق به کشور اسلامی و موشکباران و بمباران شهرها، کودکانی در کانون گرم خانواده‌ی خود بودند و بعضی از آنها علاوه بر مشاهده‌ی فجایع دشمن، عزیزان و افراد خانواده‌ی خود را هم از دست دادند و تلخی آن لحظه‌ها را در خاطر خود دارند. زهرا ایوانی نیای تهران، دوازده ساله از تهران، شرح می‌دهد که چگونه برادر کوچکش قبل از تولد در اثر موشکباران بیمارستان از بین رفته است و عده زیادی از مردم نیز در خیابان به شهادت رسیده‌اند. روح‌الله منصوری، ۱۶ ساله، از روستای زرده واقع در غرب باختران، از بمباران شیمیایی روستایشان می گوید و از شهادت بسیاری از ساکنان این روستا. خاطرات دیگری نیز از شهرهای اهواز، شهر ری، کرج، تبریز و مسجد سلیمان در این جلد به چاپ رسیده است.

شبهای بمباران: آثار کودکان و نوجوانان (۱۲)

بازنوشته: محمدرضا بایرامی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، دفتر قصه کودک و نوجوان (چاپ دوم: ۱۳۷۶). ۳۸ ص.

عنوان روی جلد: شبهای بمباران: خاطرات کودکان و نوجوانان (۱۲).
دوازدهمین جلد از مجموعه کتابهای «شبهای بمباران» شامل سیزده خاطره است. خاطراتی از نوجوانانی که در آن زمان، در دوران تجاوز عراق به کشور اسلامی و موشکباران و بمباران شهرها، کودکانی در کانون گرم خانواده‌ی خود بودند و بعضی از آنها علاوه بر مشاهده فجایع دشمن، عزیزان و افراد خانواده‌ی خود را هم از دست دادند و تلخی آن لحظات هنوز در خاطر آنها باقی است. بابک فتاحی، سیزده ساله، از روستای زرده اسلام‌آباد غرب، به یاد دارد که هواپیماهای عراقی روستایشان را بمباران کرده، راکت‌های شیمیایی شلیک کردند و پنجاه نفر از اهالی شهید و ۴۰۰ نفر مجروح شدند. اکبر کریمی، شانزده ساله، از نفت شهر نیز درباره پرتاب بمبهای آتش‌زا به کشتزارها و از بین رفتن محصولات کشاورزی سخن می‌گوید. خاطرات دیگر این جلد درباره‌ی بمباران شهرهای فلاورجان، تبریز، تهران، زرنه ایوان غرب، اسلام آباد غرب، اهواز و کازرون است.

[صفحه ۱۲۵۶]

شبهای بمباران: آثار کودکان و نوجوانان (۱۳)

بازنوشته: داوود غفارزادگان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، دفتر قصه کودک و نوجوان (چاپ دوم: ۱۳۷۶). ۳۸ ص.
عنوان روی جلد: شبهای بمباران: خاطرات کودکان و نوجوانان (۱۳).
سیزدهمین جلد از مجموعه کتابهای «شب‌های بمباران» حاوی پانزده خاطره است؛ خاطراتی از نوجوانانی که در کانون گرم خانواده‌ی خود زندگی می‌کردند. بعضی از آنها علاوه بر مشاهده‌ی فجایع دشمن، عزیزان و افراد خانواده‌ی خود را هم از دست دادند و تلخی آن لحظات را هنوز هم فراموش نکرده‌اند. مهدی میرزا جوادی، از اصفهان، شرح می‌دهد که چگونه در اثر بمباران، خود او مجروح و خواهرش شهید شده است و اعضای قطعه قطعه شده‌ی افراد را، که در بیمارستان و در خانه‌ی همسایه دیده بود، هنوز از یاد نبرده است. فتانه سلحشوری نشاط، شانزده ساله، که اکنون ساکن مرودشت است، از بمبارانهای باختران نوشته است، و از روزی که شلوغترین خیابان شهر بمباران شده بود و حتی آسمان شهر هم به رنگ خون در آمده بود. خاطرات دیگر این جلد درباره‌ی شهرهای تهران، اصفهان، دزفول و کوهدشت لرستان است.

شبهای بمباران: آثار کودکان و نوجوانان (۱۴)

بازنوشته: داوود غفارزادگان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، دفتر قصه کودک و نوجوان، (چاپ دوم: ۱۳۷۶). ۳۸ ص.
عنوان روی جلد: شب‌های بمباران: خاطرات کودکان و نوجوانان (۱۴).
این کتاب چهاردهمین جلد از مجموعه کتابهای «شبهای بمباران» و شامل دوازده خاطره از نوجوانانی است که هنگام جنگ و موشکباران و بمباران شهرها، کودکانی بودند که در کانون گرم خانواده‌ی خود زندگی می‌کردند. بعضی شاهد فجایع دشمن بودند و تعدادی از عزیزان و افراد خانواده‌ی خود را هم از دست دادند و آن لحظات تلخ را هنوز هم به یاد دارند. فرحناز توبک، ساکن تهران و متولد اندیمشک، از روزی صحبت می‌کند که مدرسه‌ی آنها را در اندیمشک موشکباران کردند و در خیابان، مردم را در برابر چشمان وحشت زده‌ی وی به گلوله بستند و پس از آن نیز پدر خود را در حیاط منزلشان شهید شده پیدا کرد. دامون کریم

یزدانی، دوازده ساله، از تهران، از انتظار برای بازگشت مادر می‌نویسد که هنگام خرید بر اثر موشک مجروح شده بود، و این که بالاخره پس از بیست و چهار ساعت او را در بیمارستان پیدا می‌کنند. قم و سقز شهرهای دیگری هستند که در این جلد درباره آنها نوشته شده است.

شبهای بمباران: آثار کودکان و نوجوانان (۱۵)

بازنوشته: داوود غفارزادگان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، دفتر قصه کودک و نوجوان (چاپ دوم: ۱۳۷۶). ۳۸ ص.

عنوان روی جلد: شب‌های بمباران: خاطرات کودکان و نوجوانان (۱۵).

این کتاب پانزدهمین جلد از مجموعه‌ی کتابهای «شبهای بمباران» است و حاوی یازده خاطره از نوجوانانی است که هنگام جنگ و موشکباران و بمباران شهرها، کودکانی بودند که در کانون گرم خانواده‌ی خود زندگی می‌کردند، بعضی از آنها شاهد فجایع دشمن بودند و علاوه بر آن، افرادی از عزیزان و خانواده‌ی خود را هم از دست دادند و آن لحظات تلخ را هنوز هم به یاد دارند. اطهر طاهری نوجوان آبادانی، که اکنون در تهران زندگی می‌کند، از بمباران کوچه‌ها و خیابانها و بیمارستان آبادان و ایثار مردم آنجا و شهیدان آن منطقه سخن می‌گوید. و حسین بابایی، سیزده ساله از اراک نیز شهادت برادر کوچکش را در اثر بمباران بیمارستان شرح می‌دهد. خاطرات دیگری نیز از بمباران شهرهای تهران، شهر ری، اهواز، اردبیل، مسجد سلیمان، قم و قزوین در این جلد به چاپ رسیده است.

[صفحه ۱۲۵۷]

شبهای بمباران: آثار کودکان و نوجوانان (۱۶)

بازنوشته: محمدرضا بایرامی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، دفتر قصه کودک و نوجوان (چاپ دوم: ۱۳۷۶). ۲۶ ص.

عنوان روی جلد: شب‌های بمباران: خاطرات کودکان و نوجوانان (۱۶).

شانزدهمین جلد از مجموعه کتابهای «شبهای بمباران» شامل یازده خاطره است؛ خاطراتی از نوجوانانی که هنگام جنگ و موشکباران و بمباران شهرها، کودکانی در کانون گرم خانواده‌ی خود بودند. بعضی از آنها شاهد فجایع دشمن شدند و علاوه بر آن، افرادی از عزیزان و خانواده‌ی خود را نیز از دست دادند و آن لحظات تلخ را هنوز هم به یاد دارند. طاهره عموری، شانزده ساله، از اهواز، خاطره‌ی بمباران اهواز را زمانی که او شش سال بیشتر نداشت، بیان می‌کند و از شهادت دوستان خود که اکنون، پس از بازگشت به شهر جایشان خالی است، سخن می‌گوید. الهه دستمزد، پانزده ساله، از اسلام‌آباد غرب، شرح می‌دهد که چگونه زیر آوار ناشی از بمباران مانده بود و چگونه خواهرش پس از بیرون کشیده شدن از زیر آوار آخرین نگاه را به او انداخته و شهید شده است. شیراز، باختران و تهران شهرهای دیگری هستند که در این جلد خاطراتی از بمباران آنها نقل شده است.

شبهای بمباران: آثار کودکان و نوجوانان (۱۷)

بازنوشته: داوود غفارزادگان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه‌ی هنری، دفتر قصه کودک و نوجوان، (چاپ دوم: ۱۳۷۶).

۲۴ ص.

عنوان روی جلد: شب‌های بمباران: خاطرات کودکان و نوجوانان (۱۷).

هفدهمین جلد از مجموعه کتابهای «شبهای بمباران» شامل یازده خاطره است؛ خاطراتی از نوجوانانی که هنگام جنگ و موشکباران و بمباران شهرها، کودکانی بودند که در کانون گرم خانواده‌ی خود زندگی می‌کردند. بعضی از آنها شاهد فجایع دشمن بودند و علاوه بر آن، افرادی از عزیزان و خانواده‌ی خود را هم از دست دادند و آن لحظات تلخ را هنوز هم به یاد دارند. محمود کشاورز، از بمباران آبادان می‌نویسد و شرح می‌دهد که چگونه خود او و خواهر و پدرش زنده مانده‌اند و دیگر اعضای خانواده، همگی شهید شده‌اند. سجاد نیری از کرج نیز در خاطره‌ی خود چگونگی بمباران مدرسه و شهادت کودکان معصوم را شرح داده است. در این جلد خاطراتی نیز از بمباران شهرهای قم و تهران به چاپ رسیده است.

شهر من پرواز کن

به کوشش رضا رئیسی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۳.

۴۸ ص. - (سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان).

عنوان روی جلد: شهر من پرواز کن، خاطرات دانش‌آموزان سوسنگرد.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Fly My City: The Memoirs of the pupils of Susangerd.

شمارگان: ۴۴۰۰ نسخه.

کتاب حاضر شامل ۲۲ خاطره‌ی کوتاه از دانش‌آموزان دشت آزادگان (سوسنگرد، هویزه، بستان و روستای قیصریه سفلا) درباره‌ی دفاع مقدس است. موارد زیر از جمله موضوعهای خاطرات است: «محاصره توسط عراقی‌ها، جدا افتادن مادرها از فرزندان در هنگام فرار مردم از شهر، آوارگی، شهادت اعضای خانواده، دوستان و آشنایان، شهادت کودکان، گم شدن در بیابان، مواجه شدن با مجروحان و کمک به آنها، رو به رو شدن با پیکر مطهر شهدا و دفن آنها، تعداد زیاد مجروحان و اوضاع وخیم بیمارستان سوسنگرد، غارت اموال مردم توسط عراقی‌ها، ویرانی هویزه توسط دشمن، گلوله باران شهر با توپ و خمپاره و تخریب خانه‌ها، شهادت در شب عروسی، آزادی سوسنگرد به دست شهید چمران، و...»

[صفحه ۱۲۵۸]

صدای پوتین‌ها (دفتر ۲)

به کوشش حسین حداد. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، ۱۳۷۶.

۷۲ ص. - (منتخب آثار جنگ کودکان و نوجوانان: ۱۲. مجموعه خاطره؛ دفتر دوم).

طراح یونیفرم: کاظم طلایی.

طراح روی جلد: محمدحسین صلواتیان.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Sound of the Boots

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب مجموعه ۱۲ خاطره است که ابتدا در مجلات کودکان در دوره دفاع مقدس چاپ شده بودند. در «خاطرات یک مهاجر»،

یک معاود عراقی، سختی و رنج معاودین پس از رانده شدن از عراق را شرح می‌دهد. در «گورستان عراقی‌ها»، نویسنده هنگام تغییر خط، به گورهای عراقی‌ها برمی‌خورد. در «سرلشکر عراقی»، یک روباه دست‌آموز نیروهای عراقی را به پنج کیلومتر عقب‌نشینی وامی‌دارد و رزمندگان مدالی را که از سینه‌ی سرلشکر عراقی کنده‌اند، به گردن او می‌آویزند. «از میان دود»، خاطره‌ای از اولین روزهای حمله به خرمشهر است. «یکی از این حسین‌ها» خاطره‌ای است درباره‌ی زنی که در بهشت زهرا بر سر هر مزاری که با نام صاحب آن «حسین» است، فاتحه می‌خواند؛ شاید که یکی از آنها حسین وی باشد. «پیرمرد» خاطره‌ای است از نماز جمعه و پیرمردی که کتش را زیر پای جانبازی قرار می‌دهد. «صدای پوتین‌ها» خاطره‌ی رزمنده‌ای است که برای تکاندن گل پوتینهایش، آنها را بر زمین می‌کوبد و چند عراقی از سنگر بیرون آمده، خود را تسلیم می‌کنند. «روباه» خاطره‌ای است از فریب خوردن عراقی‌ها. «حمله‌ی خفاشها و لحظه‌های بمباران» درباره‌ی حمله‌ی هواپیماهای عراقی به مسجد سلیمان هستند. «بهترین خاطره» درباره‌ی بمباران جزیره‌ی خارک است و «کلاغ سیاه»، خاطره‌ای است از تعقیب هواپیمای عراقی توسط جنگنده‌های ایرانی.

فرشتگان خدا

احسان المقدادی؛ مترجم حمید محمدی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان، (چاپ اول): ۱۳۷۵.

۱۲۵ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت؛ خاطرات: ۱۲۶).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: God’s Angels: The Remembrances of The Staff Colonel

کتاب حاضر، خاطرات سرهنگ ستاد «احسان المقدادی» است که از بدو جنگ با درجه‌ی سرگردی در جبهه حاضر بوده و کلیه‌ی مشاهدات خود را با آمار و مستندات دقیق، از چگونگی آغاز تجاوز عراق به ایران و رشادت رزمندگان اسلام در عملیاتهای مختلف، به زبان ساده نوشته است. وی خاطره‌ی خود از مجروحیت شدید، اسارت به دست رزمندگان اسلام و نجات یافتن از مرگ طی عملیات کربلای پنج را مهمترین خاطره‌ی خود می‌داند و اظهار می‌دارد که این رزمندگان فرشتگان خدا هستند. در این کتاب، نحوه‌ی عمل نیروهای اسلام در نقاط مختلف - مانند آبادان، بستان، شرق بصره، مهران، مجنون، کله قندی، شرق دجله، فاو، بوبیان و العزیز - شجاعت و رشادت و شهامت آنها شرح داده شده است.

قصر شیرین شهر خونین...: مجموعه خاطرات برای نوجوانان

نویسنده اکبر مقراضی. - تهران: [بی‌نا]، (چاپ اول): ۱۲۸.۱۳۷۹ ص.

شمارگان: ۶۵۰۰ نسخه.

نویسنده از اهالی قصر شیرین است و شاهد ستمهایی بوده که در زمان حمله عراق به ایران و طی دوران جنگ

[صفحه ۱۲۵۹]

بر این شهر و مردمان آن رفته است. وی در این کتاب، خاطرات، مشاهدات و دغدغه‌های فکری خود را درباره‌ی جنگ، شهادت مردم مظلوم قصر شیرین، تصرف و اشغال شهر توسط بعثی‌ها، آوارگی مردم شهر، آزادسازی این شهر و سرانجام آبادانی و بازسازی آن، در قالب داستانها و یادداشتهای کوتاه و بلند بازگو می‌کند.

مثل شمشیر، مثل ابر: خاطره نوجوانان، خاطراتی از سردار سرتیپ شهید ناصر کاظمی

محمدعلی عرب؛ ویراستار حسن یونسی. – تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید و ۳۶ هزار شهید استان تهران، ۱۳۷۷.

۱۳۲ ص. – (کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان تهران؛ ۳۰: مجموعه خاطرات سرداران – ویژه نوجوانان؛ ۸).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

مندرجات: فصل اول: نوجوانی و جوانی؛ فصل دوم: فرماندار پاوه؛ فصل سوم: فرمانده سپاه پاوه؛ فصل چهارم: از زندگی خصوصی؛ فصل پنجم: درباره شهید کاظمی.

کتاب، یادنامه‌ی «شهید ناصر کاظمی» است. او در سال ۱۳۲۵ به دنیا آمد و در سال ۱۳۶۱ درکردستان شهید شد. در فصل اول یازده خاطره از دوران جوانی و نوجوانی – بیشتر پیرامون اخلاق و رفتار پسندیده‌ی شهید – ذکر شده است؛ در فصل دوم، ۲۷ خاطره درباره‌ی فعالیت‌های شهید در زمان فرمانداری شهر پاوه، بیان شده است. فصل سوم، شامل بیست خاطره مربوط به دوران فرماندهی سپاه در شهر پاوه و مبارزه با ضد انقلاب است. فصل چهارم، چهار خاطره مربوط به شیوه‌ی زندگی و اخلاق خصوصی (به نقل از همسر شهید) و فصل پنجم، خاطرات آشنایان و همرزمان وی (از جمله، شهید همت) و فرازهایی از وصیتنامه شهید است.

مروارید گمشده، خاطراتی از سردار سرلشکر پاسدار جاویدالاثر حاج احمد متوسلیان

نویسنده: مهری ماهوتی. – تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران: کمیته انتشارات، ۱۳۷۶.

۱۵۲ ص. – (مجموعه خاطرات سرداران؛ ویژه نوجوانان: ۶؛ کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان تهران؛ ۱۵).

این کتاب شامل پنجاه خاطره از دوستان و همرزمان حاج احمد متوسلیان، به انضمام خاطره‌ای از خانواده‌ی این سردار بزرگ است. گویندگان خاطرات، ضمن بیان گوشه‌هایی از زندگی حاج احمد، به رفتار و کردار و خصوصیات بارز اخلاقی او پرداخته‌اند؛ ویژگی‌های اخلاقی نظیر: نظم، قاطعیت، جدیت، شجاعت و صراحت؛ که این سردار را از سایر همرزمان متمایز کرده و او را در میان همه محبوب و مقبول کرده بود. خاطراتی از حضور و رشادت حاج احمد متوسلیان در میدانهای مبارزه و رزم در تهران، جنوب و غرب کشور تا لبنان ذکر شده است. در پایان کتاب نیز زندگینامه‌ی او آورده شده است. این سردار، در سال ۱۳۳۲ در جنوب تهران به دنیا آمد و در بیروت لبنان به اسارت نیروهای فالانژ در آمد و به ارتش رژیم اشغالگر قدس تحویل داده شد.

من جنگ را به چشم خود دیدم

به کوشش حسین حداد. – تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان، ۱۳۷۶.

۸۲ ص. – (منتخب آثار جنگ کودکان و نوجوانان: مجموعه خاطره؛ دفتر اول).

طراح یونیفرم: کاظم طلایی.

طراح جلد: محمدحسین صلواتیان.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: I Am an Eye Witness of War

[صفحه ۱۲۶۰]

گروه سنی: «د».

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

در این کتاب، کودکان درباره‌ی خاطرات خود از بمباران و موشکباران و انفجار خمپاره‌ها و توپها صحبت می‌کنند. آنها می‌گویند با این که بعثی‌ها به خانه‌هایشان حمله می‌کردند و مردم را به شهادت می‌رساندند، گروهی پایداری کرده، با دادن روحیه به هموطنان خود، سخت مقاومت می‌کردند و با ایثار جان خود، از دیگران حمایت می‌کردند. آنها همه چیز خود را فدای یکدیگر می‌کردند و در برابر رگبار مسلسل و تهاجم وحشیانه‌ی دشمن ایستادگی می‌کردند و تسلیم نمی‌شدند و ایمان خود به نمایش می‌گذاشتند.

هجوم: ۳۱ شهریور ۱۳۵۹

احمد دهقان؛ مدیر هنری و طراح گرافیک کوروش پارسانژاد. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۴۰ ص.: مصور. - (مجموعه روزهای بیاد ماندنی).

برای گروه سنی «د».

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

این مجموعه، که برای نوجوانان نوشته شده است، شامل شرح وقایع هجوم ارتش عراق به ایران است که همراه با نقل قول‌ها، خاطرات کوتاه و داستان واره‌ها، به لحاظ ادعای عراق مبنی بر تعلق اروندرود و منطقه‌ی خوزستان به آن کشور، تا صدور دستور حمله در صبح روز ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ و آغاز حمله‌ی گسترده‌ی نیروهای زمینی و هوایی عراق به ایران را شامل می‌شود. در این میان، از روایت «سرلشکر رفیق السامرائی و صدام حسین، افرادی از اهالی خرمشهر (کبری نقدی‌زاده، شهلا علی شاه، بهروز مرادی و سهام طاقتی)، و دو تن از اهالی روستای گور سفید گیلان غرب (بهرام شاه ولیان و قلی صادقی)» در خصوص دستور حمله و چگونگی حملات زمینی نیروهای عراق در مناطق جنوب و غرب کشور (خرمشهر، آبادان و قصر شیرین) و خاطرات تلخ و شیرینی که از نحوه‌ی دفاع و مقاومت مردم و بمبارانهای وحشیانه عراق و شهادت، عقب‌نشینی و آوارگی مردم مناطق مذکور به یاد مانده، بهره گرفته شده است.

یک پله بالاتر: خاطراتی از شهید حجت الاسلام حاج شیخ عبدالله میثمی

حسین فتاحی؛ ویراستار محمدباقر شمسی‌پور. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و سی و شش هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۸۷ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان تهران؛ ۱۷: خاطره نوجوانان؛ ۲).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

«شهید عبدالله میثمی» متولد ۱۳۳۴ در اصفهان بود و در جریان عملیات کربلای پنج - در تاریخ دوازدهم بهمن ماه ۱۳۶۵ - سه روز بعد از اصابت ترکش به ناحیه‌ی سر، شهید شد. کتاب شامل ۲۷ خاطره به نقل از مادر، افراد خانواده‌ی و دیگر همرزمان شهید است. از جمله خاطرات، می‌توان موارد زیر را نام برد: «خاطره‌ی مادر شهید میثمی از دوران بارداری و زایمان، خاطراتی از شهید در کمک به نیازمندان در دوران نوجوانی، جلسات مخفی سالهای ۵۴ - ۵۵ و دستگیری توسط ساواک، اعتقادات، ایام زیارت خانه‌ی خدا و نقل خاطره‌ای از مرحوم شهید محلاتی درباره‌ی شهید میثمی، برگزاری مراسم شب احیا در جمع زندانیان، اهدای عبای

خویش به طلبه‌ی جوان، خاطراتی از عملایت کربلای چهار و عملیات بدر، منطقه‌ی سومار، بازدید از جبهه و شرح نحوه‌ی جراحت و شهادت».

[صفحه ۱۲۶۱]

زندگینامه، داستان و خاطرات

آتشی بر جان دشمن، داستان مصور از زندگی سردار شهید حاج مهدی کازرونی

احمد عربلو؛ نقاشی حمید رضا رشیدیان. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، [چاپ اول]: ۱۳۷۶.

[۱۶] ص.: مصور (رنگی).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Fire on the Life of Enemy.

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این کتاب که برای گروه سنی نوجوانان نوشته شده است، گوشه‌ای از شجاعت‌ها و دلاوری‌های مهدی کازرونی در جنگ عراق علیه ایران را نشان می‌دهد. ماجرای داستان درباره‌ی دوره‌ی فرماندهی حاج مهدی در منطقه‌ی مهاباد است. روزی لودری در هنگام پاک کردن برفهای جاده کوهستانی جهت رساندن آذوقه به نیروهای خودی به کمین دشمن برخورد می‌کند و پس از مدتی درگیری حاج مهدی با عبور از کوهستان پر برف به کمک لودر و رزمندگان می‌شتابد و دشمنان را از بین می‌برد. در ادامه داستان او برای شناسایی مناطق اطراف مهاباد یک نفر از دشمن را به اسارت می‌گیرد و به کمک وی اطلاعات مفیدی را به دست می‌آورد. سردار شهید حاج مهدی کازرونی در سال ۱۳۳۹ شمسی در روستای سعدی، از توابع شهر کرمان، به دنیا آمد. او در بیست و یک سالگی از فرماندهان بزرگ کردستان بود و هنوز بیست و دو سال نداشت که فرمانده‌ی عملیات‌های مختلفی در جبهه‌های جنگ بود و پیروزی‌های چشمگیری زبانزد رزمندگان بود. وی در سن بیست و سه سالگی به شهادت رسید.

آسمان نزدیک است: داستان نوجوان، بر اساس خاطرات زندگی شهید شیخ فضل‌الله محلاتی

فاطمه حسنوند؛ ویراستار حسن یونسی؛ تصویرگر محمد حسین کارگر شریف. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، (چاپ اول): ۱۳۷۸.

۱۳۹ ص.: مصور. - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان تهران؛ ۷: مجموعه داستان نوجوانان؛ ۱).

گروه سنی «د» دوره راهنمایی.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

مندرجات: پرونده؛ آتش و خاکستر؛ شب بحرانی؛ آسمان نزدیک است.

این کتاب، شامل شرح داستان گونه‌ای از زندگینامه و خاطرات مربوط به رویدادهای زندگی شهید محلاتی، از قبل از انقلاب و کودکی وی تا پیروزی انقلاب است. «آسمان نزدیک است» ماجرای روزهای آخر شهید محلاتی و در ارتباط با دفاع مقدس است. شهید با آغاز عملیات والفجر هشت در منطقه‌ی استراتژیک فاو با حضور در مجلس و ملاقات با رئیس جمهور و کسب اجازه از مسؤولان، همراه با تعدادی از مسؤولان و مسافران دیگر، با هواپیمای مسافربری عازم خوزستان می‌شود. در بین راه، دو میگ عراقی

هواپیما را تهدید می‌کنند. آنها سعی می‌کنند هواپیما و سرنشینان آن (به ویژه شهید محلاتی) را به اسارت بگیرند، ولی با مقاومت مسافران و خلبان، هواپیما مورد اصابت موشکهای میگهای عراقی قرار می‌گیرد و تمامی سرنشینان آن، از جمله شهید محلاتی، به شهادت می‌رسند.

[صفحه ۱۲۶۲]

آشنا با موج، خاطراتی از زندگی سردار سرتیپ پاسدار شهید حاج یدالله کلهر

به قلم امیرحسین فردی؛ ویراستار: حسین یونسی. - [تهران]: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ دوم): ۱۳۷۶.

۱۳۱ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان تهران؛ ۱۴: مجموعه خاطرات سرداران؛ ویژه نوجوانان: ۹).

گروه سنی: «د» (دوره راهنمایی).

کتاب «آشنا با موج» مجموعه خاطرات زندگی سردار سرتیپ پاسدار حاج یدالله کلهر است. در این خاطرات پدر، همسر و دیگر اعضای خانواده‌ی شهید، همرزمان و دوستان شهید در مورد حوادث و وقایع زندگی و همچنین روحیات و خصوصیات اخلاقی و رفتاری، اعتقادات و باورهای وی سخن گفته‌اند. شهید در روستای «بابا سلمان» از توابع شهریار کرج متولد شد. تلاش‌ها و مبارزات شهید در دوران پیروزی انقلاب از زبان آشنایان او بیان شده است. عضویت او در سپاه پاسداران کرج و اعزام به جبهه‌های کردستان، سرآغاز راهی برای نایل شدن شهید به دیدار معشوق بود. در این مسیر او بارها مورد اصابت ترکش‌های خمپاره‌های دشمن قرار گرفت. وی در این مدت فرماندهی قسمتهای مختلف را بر عهده داشت. در جبهه‌های غرب و کردستان حضور فعال داشت و در عملیاتهای مختلف به خوبی از عهده‌ی مسؤولیت‌ها برآمد. تا این که در کربلای پنج به دیدار معشوق شتافت.

آقای شهردار (بر اساس زندگی شهید مهدی باکری)

داود امیریان. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۸۶ ص. - (واحد کودک و نوجوان دفتر ادبیات و هنر مقاومت. قصه فرماندهان؛ ۱).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Mr Mayor: A Story based on the life of martyr Mehdi Bakeri

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

مندرجات: تولد یک پروانه؛ ماجرای کاپشن؛ اولین درس؛ ساواکی؛ کارگر جدید؛ آقای شهردار؛ مهمانی؛ عبور از آتش؛ الله بنده سی؛ پاداش؛ عزیزتر از برادر.

این کتاب، مجموعه‌ی خاطراتی از شهید مهدی باکری، فرمانده‌ی لشکر عاشورا و شهردار ارومیه است. او در سال ۱۳۳۳ در میاندوآب متولد شد و در عملیات بدر (۱۳۶۳) (در حالی که پیکر مجروح او را در قایقی از رودخانه‌ی دجله به عقب برمی‌گرداندند) به شهادت رسید و جنازه‌ی او هرگز پیدا نشد. «تولد یک پروانه»، ماجرای تولد، ازدواج و شهادت وی است. «ماجرای کاپشن» حکایت از ایثار مهدی دارد. «اولین درس»، داستان حمل اسلحه و مهمات از طریق مرز ترکیه و یادآوری آن در جبهه است. «کارگر جدید» داستان گیرانداختن برخی بازرستان خطاکار شهرداری ارومیه توسط مهدی است. «آقای شهردار» داستان سیل ارومیه و کمک او به پیرزنی است که به شهردار بد و بیراه می‌گفت. «عبور از آتش» ماجرای مجروح شدن او؛ «الله بنده‌سی»

تمایل مهدی به ناشناس ماندن؛ «پاداش» جلوگیری از اسراف در غذا و «عزیزتر از برادر» ماجرای شهادت برادرش، حمید است.

پاوه سرخ: بر اساس زندگی شهید دکتر مصطفی چمران

داود بختیاری دانشور. – تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان؛ بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول)، ۱۳۷۹.

۸۳ ص. – (واحد کودک و نوجوان، دفتر ادبیات و هنر مقاومت. قصه فرماندهان؛ ۶).

صفحه عنوان به انگلیسی: Blood-red Paveh

[صفحه ۱۲۶۳]

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مندرجات: راز یک تومانی؛ کت پشمی؛ کلاس شبانه؛ گلوله‌های ۱۶ آذر؛ دوست خوب من؛ پاوه سرخ؛ معجزه؛ آخرین نگاه.

سردار شهید مصطفی چمران در سال ۱۳۱۱ در تهرا متولد شد. در سال ۱۳۳۷ با استفاده از بورس تحصیلی به آمریکا رفت. در آنجا انجمن اسلامی دانشجویان را پایه‌ریزی کرد. پس از آن به مصر رفت و بعد از پیروزی انقلاب به ایران بازگشت. با شروع جنگ، ستاد جنگهای نامنظم را سامان داد و فرماندهی کرد و در سال ۱۳۶۰ به شهادت رسید. این کتاب، شامل هشت خاطره‌ی داستانی کوتاه از زندگی شهید چمران است. موضوع خاطرات، به ترتیب عنوانهای ذکر شده، عبارت است از: ایثار و دادن پول نان به مردی که گرسنه است؛ دادن کت خود به پیرمردی که در زمستان بدون کت بود؛ دایر کردن کلاس شبانه برای آموزش دوستان؛ شهادت دانشجویان در شانزدهم آذر؛ دوستی با فردی در امریکا و سفرش به مصر؛ آشوب در کردستان و در شهر پاوه؛ درگیری چمران در منطقه‌ی سوسنگرد؛ شهادت دکتر چمران.

پرستوی سال‌های جنگ

علی‌اکبر والایی. – تهران: پالیزان، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۱۷۶ ص.

گروه سنی «نوجوان».

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مندرجات: تولد، همشاگردی، آشی داغ برای ناجی، شبهای بیداری قمشه، ستاره‌ای در آسمان پاوه، بازگشت از خانه دوست، کانی مانگا، دیدار با خورشید، پیام شادی، تولدی دیگر، ماجرای پیک، افشای راز، آخرین دیدار، فتح جزایر، فصل کوچ.

این کتاب زندگینامه داستانی «شهید محمدابراهیم همت» است. خاطراتی از «تولد او (در تاریخ ۱۲ / ۱ / ۱۳۳۴)، دوران سربازی و درگیری او با سرلشکر ارتش در دوران شاه، خاطرات همرزمان و دیگر سرداران از منطقه‌ی غرب (به ویژه در خصوص پاکسازی اشرار در منطقه‌ی پاوه)، ملاقات با حضرت امام (ره)، ازدواج و تولد فرزند، برخورد شهید با فرزندان پس از مدتها دوری و انتظار همسر او، آخرین دیدار و حالات و روحیات شهید از زبان همسر، خاطراتی از سرداران حاج رضا و حاج رحمان» دستاویز نویسنده قرار گرفته است. در پایان نیز نحوه‌ی شهادت او در جریان عملیات خیبر (در منطقه‌ی جزیره‌ی مجنون) توسط گلوله‌ی خمپاره بیان شده است.

پرواز سفید: بر اساس زندگی شهید عباس بابایی

داوود بختیاری. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۸۴ ص. (واحد کودک و نوجوان دفتر ادبیات و هنر مقاومت، قصه فرماندهان؛ ۴).

عنوان به انگلیسی: White Flight: A Story Based on the life of Martyr Abbas Babay.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

مندرجات: طلوع یک ستاره، بابای مدرسه، باغبان، آمپول زن کوچک، نامه، کاپتان، طناب مرزی، ذرت فروش، فرشته نجات، هواپیمای سی. ۱۳۰، پرواز سفید

این کتاب شامل داستان‌های کوتاهی از زندگی شهید عباس بابایی است. موارد زیر از جمله مطالب داستان‌ها هستند: «تولد در سال ۱۳۲۹ و مختصری از دوران جوانی و ترفیع درجات او؛ شرح چگونگی درس خواندن و سختیهای دوری راه؛ ماجرای دزدی در باغ وگیر افتادن به دست باغبان، قصه‌ی پیرمردی که به خاطر صحبت عباس

[صفحه ۱۲۶۴]

دل به او می‌بندد و او را مثل پسر خود می‌داند؛ ماجرای پول فرستادن در هنگام خدمت برای کمک خرجش؛ ماجرای پیروزی در بازی والیبال در پادگان آمریکایی؛ ماجرای تهمت دزدی که به تیمسار زده شد؛ ماجرای کمک کردن تیمسار در حمل مجروحان در هواپیمای سی - ۱۳۰؛ شرح ماجرای شهادت در عملیات برون مرزی توسط ضدهوایی دشمن.»

پروانه در چراغانی (بر اساس زندگی شهید حسین خرازی) فرمانده لشکر امام حسین

مرجان فولادوند. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان؛ بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد؛ سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، سوره مهر، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۸۳ ص. - (واحد کودک و نوجوان دفتر ادبیات و هنر مقاومت، قصه فرماندهان؛ ۵).

طراح روی جلد: داوود صفری.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: Butterfly at Illumination

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مندرجات: به جای زندگینامه؛ تا رهایی؛ فرودگاه؛ اعزام؛ مرد؛ دژبان؛ پروانه در چراغانی؛ مثل یک خواب؛ اطلس‌ها در آفتاب؛ بغض ابری.

این کتاب، مجموعه خاطرات درباره‌ی «شهید حسین خرازی» (متولد سال ۱۳۳۶ در اصفهان) است. او قبل از انقلاب و پس از آن فعالیت‌های زیادی داشت. در درگیری‌های ضد انقلاب در منطقه‌ی کردستان شرکت داشت و پس از آغاز جنگ به جنوب رفت. او در نیمه‌ی دوم بهمن ۱۳۵۹ بخشی از عملیات را در خوزستان فرماندهی کرد و لشکر امام حسین (ع) را به وجود آورد. عاقبت نیز در عملیات کربلای پنج (در تاریخ ۸ / ۱۲ / ۱۳۶۵) شهید شد. از جمله خاطرات، عبارتند از: «خاطره‌ای از خرمشهر و اسیر عراقی، درگیری در فرودگاه سنندج به هنگام فرود هواپیما و از بین بردن دشمن در فرودگاه، خاطره‌ای از روحیه دادن وی به همرزمان در

هنگام عملیات، ماجرای گیردادن دژبانی به شهید خرازی به خاطر نداشتن برگه‌ی مرخصی، ماجرای نشان دادن محل دفن خودش به مسؤول گورستان و....».

پیراهن سفید: بر اساس خاطره‌ای از دوران نوجوانی سردار سرلشکر شهید غلام حسین افشردی (حسن باقری)

نویسنده سمیرا اصلان‌پور؛ تصویرگر صابر عباسپور؛ ویراستار محمدباقر شمسی‌پور. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۲۵ ص.: مصور (رنگی). - (مجموعه قصه‌های سرداران شهید؛ ۹).

گروه سنی «ج».

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر داستانی است از دوران نوجوانی شهید حسن باقری. وی با پول توجیبی خود به مناسبت تولد امام حسین (ع) یک جعبه شیرینی می‌خرد و هنگام بازگشت به منزل جهت کمک به پیرمردی که گاری وی در جوی آب‌گیر کرده شیرینی را در گاری جا می‌گذارد و وقتی به خانه می‌رسد متوجه می‌شود که جعبه را جا گذاشته است. ولی به دنبال جعبه‌ی شیرینی نمی‌رود و آن را به پیرمرد هدیه می‌دهد. عصر همان روز در مسابقه‌ی حفظ و قرائت قرآن برنده می‌شود و یک عدد پیراهن سفید به همراه یک جعبه شیرینی جایزه می‌گیرد و به منزل باز می‌گردد.

شهید باقری در دهه‌ی فجر سال ۱۳۶۱، به همراه عده‌ای از همرزمان و معاونانش، در سنگری مورد اصابت گلوله‌ی خمپاره قرار گرفت و به شهادت رسید.

[صفحه ۱۲۶۵]

تکه‌ای از آسمان (بر اساس زندگی شهید محمد بروجردی)

حسین فتاحی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان؛ بنیاد شهید انقلاب اسلامی، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۸۴ ص. - (واحد کودک و نوجوان دفتر ادبیات و هنر مقاومت، قصه فرماندهان؛ ۳).

عنوان روی جلد: بر اساس زندگی شهید بروجردی: تکه‌ای از آسمان.

عنوان پشت جلد به انگلیسی: A Piece of Sky: a Story based on the life of martyr Mohammad Brujerdi

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

مندرجات: تکه‌ای از آسمان؛ سرباز کوچک؛ تعقیب؛ زندانی؛ گروه صف؛ سنگ صبور؛ بسیج کردستان؛ ظهر عاشورا؛ چند قدم تا بهشت؛ پرواز.

کتاب حاضر گوشه‌هایی از خاطرات مربوط به «شهید محمد بروجردی» (متولد سال ۱۳۳۳ در روستای دره گرگ بروجرد) را به تصویر کشیده است. نگارنده، کتاب را یازده فصل تنظیم کرده است. شهید در تهران گروه مسلح توحیدی صف را تشکیل داد و به مبارزه با رژیم شاه پرداخت. این گروه در هنگام بازگشت حضرت امام (ره) به وطن، برای حفاظت از جان ایشان انتخاب شد.

بروجردی، پس از انقلاب، عازم کردستان شد و سازمان پیشمرگان کرد مسلمان را تأسیس کرد. تشکیل نیرویی آموزش دیده و منسجم از افراد سپاه - که به تیپ ویژه شهدا معروف شد - از دیگر کارهای بروجردی است. خودروی وی، زمانی که برای بازدید از محل استقرار تیپ ویژه‌ی شهدا می‌رفت، به وسیله‌ی مین ضد تانک منفجر شد و وی به ملکوت اعلی پیوست.

تندیس مقاومت: داستان زندگی شهید محمدجواد تندگویان

نوشته احمد عربلو؛ زیر نظر شورای ادبی و هنری؛ تصویرگر ایرج خانباباپور. - تهران: خانه قلم، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۳۹ ص.: مصور (رنگی)، عکس.

شمارگان: ۲۶۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر زندگینامه‌ی داستانی «شهید محمدجواد تندگویان»، وزیر اسبق نفت جمهوری اسلامی ایران بوده، برای نوجوانان نوشته شده است. داستان زندگانی وی از زمان کودکی و همراهی با پدر برای شرکت در مراسم نماز جماعت و جلسات قرآن آغاز می‌شود و با شرح چگونگی «ورود به دبستان، تحصیل در دبیرستان و قبولی با نمرات عالی، گذراندن دوران تحصیلات عالی در دانشگاههای شیراز، تهران و آبادان، آغاز کرد در شرکت نفت، عضویت در دولت شهید رجایی به عنوان وزیر نفت و سرکشی به مناطق جنگی» ادامه می‌یابد. سپس با شرح «نحوه‌ی اسارت و تحت شکنجه قرار گرفتن توسط رژیم بعثی و در نهایت، شهادت وی» به پایان خود نزدیک می‌شود. عاقبت پس از مدتها دوری، پیکر پاک شهید تندگویان در سال ۱۳۷۰ به ایران منتقل و دفن شد.

چشم جبهه‌ها: خاطراتی از سردار سرلشکر پاسدار شهید حسن باقری (غلامحسین افشردی)

سمیرا اصلانپور؛ ویراستار: محمدباقر شمسی‌پور. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، ۱۳۷۶.

۱۳۸ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان تهران: ۱۰؛ مجموعه خاطرات سرداران، ویژه نوجوانان: [ج. ۵]).

گروه سنی: «د» (دوره‌ی راهنمایی).

[صفحه ۱۲۶۶]

این کتاب در پنج فصل تنظیم شده است. فصل اول (قبل از انقلاب و روزهای پیروزی انقلاب) خاطراتی از شهید در دوران قبل از انقلاب و دقت نظر او را در مسایل بیان می‌دارد. فصل دوم به خاطرات پس از انقلاب تا شروع جنگ تحمیلی می‌پردازد. فصل سوم به زندگی خانوادگی شهید اختصاص دارد و فصل چهارم، (خاطراتی از جنگ)، خاطرات دوستان و همرزمان این فرمانده‌ی بزرگ را از فداکاری‌ها و رشادت‌های او (به ویژه در عملیاتهای طریق‌القدس، فتح‌المبین، بیت‌المقدس و منطقه‌ی چزابه) در برمی‌گیرد. فصل پنجم به شهادت این سردار پرداخته است. خاطرات از زبان مادر، همسر و برادر این سردار شهید، فرمانده‌ی قرارگاه کربلا و جانشین فرماندهی کل در قرارگاههای جنوب و جانشین فرماندهی یگان زمینی سپاه و شهدای دیگری چون حجت‌الاسلام شهید فضل‌الله محلاتی و سردار سرلشکر پاسدار محمدابراهیم همت و سردار سرلشکر پاسدار شهید مهدی زین‌الدین بیان شده است.

خوشه‌های نماز

مریم جمشیدی؛ نقاش: محمدحسین صلواتیان. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.

۱۶ ص. مصور: نقاشی (رنگی).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Bunches Of Pray

کتاب حاضر داستانی است برای کودکان، که بر اساس زندگی سردار شهید حمید رودباری، (فرمانده‌ی مهندسی لشکر ۴۱ ثارالله) تدوین شده است. وی در دوران کودکی، به همراه خانواده‌اش، در روستایی از توابع شهرستان جیرفت، زندگی می‌کرده است. بنابر این داستان، محمد همیشه نماز خود را در اول وقت می‌خواند. یک روز زمانی که او مشغول کشاورزی روی زمین بود، صاحب زمین همسایه (که زمینش محصول خوبی نمی‌داد) از حمید خواهش می‌کند تا در زمین او نماز بخواند؛ شاید زمینش پر برکت گردد. محمد این کار را انجام می‌دهد و در موقع برداشت محصول، صاحب زمین متوجه می‌شود که محصول آن سال بسیار بیشتر از سال‌های گذشته بوده است.

داستان بهنام: بر اساس زندگینامه شهید بهنام محمدی‌راد

مؤلف: داوود امیریان. - تهران: بنیاد شهید انقلاب اسلامی، معاونت پژوهش و تبلیغات، اداره کل تحقیق و ویرایش، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

«شهید بهنام محمدی‌راد»، از نوجوانان خرمشهری، در اولین روزهای هجوم عراق به خرمشهر، در سال ۱۳۵۹، به شهادت رسید و این داستان، بخشی از زندگانی وی است. داستان، از لحظه‌ی پرداختن وی به ورزش کشتی و کسب رتبه اول در جام جوانان خرمشهر شروع می‌شود. او در روزهای انقلاب اعلامیه پخش می‌کند و شعار می‌نویسد. پس از پیروزی انقلاب، عراق به خرمشهر حمله می‌کند. وی با شهیدانی چون جهان‌آرا، جمشید برون، احمد شوش، مجید خیاطزاده و... با کوکتل مولوتوف و اسلحه‌های سبک دفاع از خرمشهر می‌پردازد. خانواده‌ی او شهر را ترک می‌کنند، ولی او حاضر به ترک شهر نمی‌شود. پس از درگیری‌ها و شهادت دوستانش، سرانجام مجروح شده، در راه انتقال به بیمارستان آبادان به شهادت می‌رسد. شهر اشغال می‌شود، ولی در پایان داستان، در سوم خرداد ۱۳۶۱، خرمشهر آزاد می‌شود.

شهید بروجردی

ابراهیم حسن بیگی. - تهران: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر انتشارات کمک آموزشی، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۸۴ ص.: مصور، عکس. - (کتاب رشد. چلچراغ).

گروه‌های سنی: «د» و «ه».

[صفحه ۱۲۶۷]

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

در این کتاب از مجموعه‌ی «چلچراغ»، زندگینامه داستانی یکی از فرماندهان جنگ و شهیدان دفاع مقدس، «شهید محمد بروجردی»، برای دانش‌آموزان دوره‌ی راهنمایی و دبیرستان به رشته تحریر کشیده شده است. از جمله مسؤولیت‌های این شهید عزیز که همزمان با اوج‌گیری انقلاب اسلامی به صف مبارزان پیوست، عبارت بودند از: مسؤولیت حفاظت از جان امام در دوازده بهمن ۱۳۵۷، مسؤولیت زندان اوین و مشارکت در تشکیل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷، مسؤولیت پادگان ولی‌عصر

(عشرت‌آباد)، مسؤولیت سپاه در غرب کشور (کردستان)، تشکیل سازمان پیشمرگان کرد مسلمان و تشکیل قرارگاه حمزه سیدالشهدا. خودروی حامل شهید بروجردی، هنگامی که برای بازدید از محل استقرار تیپ ویژه‌ی شهدا عازم آن محل بود، به وسیله‌ی مین ضد تانک منفجر شد و وی به ملکوت اعلی پیوست.

شهید چمران

احمد دهقان. - تهران: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر انتشارات کمک آموزشی، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۹۶ ص.: مصور، عکس. - (کتاب ونوشه).

گروه‌های سنی: «د» و «ه».

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

در این کتاب، زندگینامه سردار شهید «مصطفی چمران» در قالب داستان برای نوجوانان و جوانان بازگو شده است. در ابتدای کتاب، سال شمار زندگی شهید چمران به طبع رسیده، سپس شرح زندگی شهید چمران و در بخش پایانی، توضیحاتی درباره برخی از اعلام متن، تصاویر شهید و نیز فهرست منابع آمده است. شهید چمران در سال ۱۳۱۱ در قم متولد شد و پس از پایان تحصیلات در دانشگاه تهران، درجه‌ی فوق لیسانس و دکترای خود را از دانشگاههای تگزاس و برکلی آمریکا در رشته‌ی فیزیک پلاسما اخذ نمود. در سال ۱۳۴۹ به مبارزان لبنان پیوست. در سال ۱۳۵۷ به ایران بازگشت و در سال ۱۳۵۸ به وزارت دفاع منصوب شد. نمایندگی امام خمینی (ره) در شورای عالی دفاع، نمایندگی مردم تهران در مجلس شورای اسلامی و فرماندهی ستاد جنگهای نامنظم در مناطق جنگی غرب کشور از مسؤولیت‌های دیگر شهید چمران بود. او در سال ۱۳۶۰ در دهلاویه به شهادت رسید.

شهید فهمیده

محمدرضا اصلانی. - تهران: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر انتشارات کمک آموزشی، ۱۳۷۷.

۷۸ ص. - (کتاب رشد، چلچراغ).

مدیر هنری: کاظم طلایی.

چهره پرداز جلد: عادل رستم‌پور.

گروه سنی «د و ه».

کتابنامه: ص: ۷۸.

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

مندرجات: سال شمار زندگی؛ زندگی‌نامه؛ منابع.

این کتاب، که زندگینامه داستانی شهید حسین فهمیده است، شامل ۲ قسمت کلی است. قسمت اول سال شمار زندگی شهید فهمیده است (ولادت تا دوران تحصیل در دوران قبل و بعد از انقلاب، حضور در جبهه و شهادت)؛ قسمت دوم، زندگینامه داستانی شهید فهمیده است. که موارد زیر را در بر می‌گیرد: مهاجرت خانواده از

[صفحه ۱۲۶۸]

قم به کرج، کمک در نقاشی کلاس‌های مدرسه، حمله عراق به ایران و احساس وظیفه او برای حضور در جبهه و در میان گذاشتن

آن بـا پـدر و مـادر، اعزام به جبهه، جلوگیری مسؤولین از حضور او در خـط مقـدم به خاطر کمی سن، حضور در خط مقـدم زخمی شدن و اعزام به بیمارسـتان ماهشـهر، ترخیص از بیمارسـتان و بازگشت به جبهه، زخمی شدن مجدد، درگیری‌های رودررو با دشمن در منطقه‌ی خرمشهر، رو به رو شدن با تانک‌های دشمن در کوت شیخ خرمشهر و نحوه‌ی شهادت وی.

شهید همت

احمـد عربلو؛ زیر نظر شورای کارشناسـی؛ مـدیر هنری کـاظم طلایـی؛ ویراسـتار ناهیـد پژم. - تهران: سازمـان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، دفتر انتشارات کمک آموزشی، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۷۶ ص. - (کتاب رشد؛ چلچراغ).

طراح روی جلد: عادل رستم‌پور.

گروه‌های سنی: «د» و «ه».

این کتاب، شـرح مختصـری از زندگی شـهید «محمدابراهیم همت» است که به زبان ساده بری نوجوانان نوشـته شده است. اطلاعات کتـاب شامـل تولـد، جـوانی، تحصـیلات، خـدمت نظـام، درگیری‌هـای کردسـتان و شهرسـتان پـاوه، زیـارت خـانه‌ی خـدا، ازدواج، فعالیت‌هـای عملیـاتی و فرمانـدهی وی در جبهه‌هـای جنوب و غرب، در عملیاتهـای مهم فتـح المبین، بیت‌المقـدس، رمضـان، مسـلم ابن‌عقیل و خیبر، و نحوه‌ی شهادت اوست که از زبان، همسر و همرزمانش نقل شده است. شهید در سال ۱۳۳۲ در شهرستان قمشه به دنیا آمد. وی فرمانده‌ی سپاه پاوه و فرمانده‌ی لشـکر ۲۷ محمـد رسول‌الله (ص) در عملیاتهای بزرگی چون رمضان، مسـلم ابن‌عقیل، والفجر چهار و خیبر بود و در سال ۱۳۶۲ در منطقه‌ی عملیات خیبر (در جزیره‌ی مجنون) به شـهادت رسید. تصاویری از شهید نیز در کتاب ارائه شده است.

عبور از کویر، بر اساس خاطرات زندگی سردار شهید حاج علی محمدی‌پور فرمانده گردان ۴۱۲ لشکر ۴۱ ثارالله

محمدرضا بایرامی. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۱۳۷۶.

۱۹۰ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان؛ نوشته‌ها: ۴).

گروه‌های سنی «د» و «ه».

این نوشـته، داستان گونه‌ای درباره‌ی خصوصیات و زندگی این شهید گرامی است و خواننده با توجه به خاطراتی که از اطرافیان وی نقـل می‌شود، حوادث و سـیر زنـدگی شـهید را پی می‌گیرد و بـا خصوصـیات اخلاـقی و رفتـاری وی از بـدو تولـد تا شـهادت آشـنا می‌شود. نویسـنده سعی دارد با بیان داستان‌های کوتاه به هم پیوسته، روحیات شهید، وضع زندگی و مبارزات او را با ضد انقلاب در کردسـتان، و مسؤولیت‌های وی را در جنگ، تقوا، زهد، روحیه‌ی شـهادت طلبی و محبت او را به اهل بیت (ع)، فداکاری‌های او در جبهه‌های جنگ و روش فرماندهی و همچنین نحوه‌ی شهادت وی را در برابر خواننده مجسم کند.

عکس یادگاری

عبدالمجیـد نجفی؛ بازنویس غلامرضا شاهمیر. - تبریز کنگره بزرگـداشت سـرداران شـهید آذربایجان، سـتاد برگزاری، (چاپ اول): ۱۳۷۴.

۴۲ ص. - (ادبیات کودک و نوجوان؛ دفتر دوم).

[صفحه ۱۲۶۹]

گروه سنی: «ج» و «د».

شمارگان ذکر نشده است.

این کتاب به مناسبت کنگره بزرگداشت سرداران شهید آذربایجان ۱۱ - ۸ مرداد ۱۳۷۴ تبریز - ارومیه منتشر شده است.

در ابتدای کتاب، خلاصه‌ای از زندگینامه‌ی «شهید مهدی باکری» درج شده است. کتاب مشتمل بر دوازده داستان است که بر اساس خاطراتی از زندگی «شهید مهدی باکری» نوشته شده‌اند. عناوین و موضوع داستان‌ها بدین قرار است: «مرد ناشناس»، نظافت شهر توسط مهدی باکری، شهردار ارومیه؛ «تاجر تبریزی»، عملیات شناسایی و برخورد با یکی از سران حزب دمکرات؛ «یک بوته تمشک»، به فکر دیگران بودن؛ «شلوار کهنه»، حفظ بیت‌المال؛ «عکس امام و سیب»، دادن اجازه‌ی شرکت در عملیات به بسیجی نوجوان؛ «تصمیم بسیجی»، ترک سیگار بسیجی؛ «عکس یادگاری»، احترام به خواسته‌ی نوجوان بسیجی؛ «تخریبچی‌های کوچک»: تخریبچی‌های نوجوان عملیات خیبر؛ «مثل کوهی سربلند»، شهادت حمید (برادر آقا مهدی) در جزیره‌ی مجنون؛ «خواب شیرین»، گم شدن برادر زاده‌ی شهید در مسجد؛ «حبه‌های قند»، حفظ بیت‌المال؛ «ماشین بزرگ»، ماشین بلیزر و رساندن تدارکات به رزمندگان.

گل: بر اساس خاطره‌ای از دوران نوجوانی شهید ناصر کاظمی

علی آقاغفار؛ تصویرگر صابر عباسپور؛ ویراستار محمدباقر شمسی‌پور. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، (چاپ دوم): ۱۳۷۶.

۳۱ ص.: مصور (رنگی). - (مجموعه قصه‌های سرداران شهید؛ ۸).

گروه سنی «ج» (برای کودکان ۹ تا ۱۲ سال).

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

این کتاب، داستانی از زندگی سردار سرتیپ «شهید ناصر کاظمی» است. ماجرای داستان مربوط است به بازی فوتبال بین دو تیم صداقت و آریا. ناصر با اصرار فراوان دوست خود حمید را - که به خاطر نداشتن گرمکن مناسب خارج زمین بود - به بازی می‌آورد و در ادامه، با آن که تیم صداقت از آریا عقب بود با گل لحظات آخر بازی، برنده شد. ناصر اصابت توپ به دستش در هنگام گل زدن را به دارو می‌گوید و تیمش را بازنده اعلام می‌کند. مدیر مدرسه به سبب همین صداقت و راستگویی، گرمکنی به او جایزه می‌دهد که او نیز آن را به دوستش حمید می‌دهد. در کتاب اشاره شده است که شهید کاظمی در کودکی و نوجوانی از پوشیدن لباس نو - به خاطر دیدن بعضی از کودکانی که توانایی خرید لباس را نداشتند - ابا داشت. در پایان کتاب، زندگینامه کوتاهی از شهید ناصر کاظمی به چاپ رسیده است.

گل‌های باغ خاطره

تهیه کنندگان فتح الله فروغی... (و دیگران)، بازنوشته احمد گلزاری؛ ویراسته حمید گروگان. - تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، (چاپ اول): ۱۳۷۱.

۱۴۹ ص.: مصور، عکس.

عنوان روی جلد: گلهای باغ خاطره: یادواره‌ای از حضرت امام خمینی (قدس سره).

کتابنامه: ص. ۱۴۹.

گروه‌های سنی «د» و «ه».

شمارگان: ۳۰۰۰۰ نسخه.

[صفحه ۱۲۷۰]

این کتاب به مناسبت سومین سالگرد رحلت جانگداز امام خمینی (ره) منتشر شده است.

کتاب حاضر که در شش فصل تنظیم شده است، حاوی خاطراتی از امام خمینی (ره) است که توسط همسر، فرزندان، شاگردان و رجال سیاسی و علمی نقل شده است. مندرجات عبارتند از:

فصل اول: خاطراتی از سالهای جوانی امام تا زمان رحلت آیت‌الله العظمی بروجردی (۱۳۴۰ -؟)؛ فصل دوم: از زمان رحلت آیت‌الله بروجردی تا هنگام تبعید (۱۳۴۰ - ۱۳۴۲)؛ فصل سوم: در مدت (تبعید (۱۳۵۷ - ۱۳۴۳)؛ فصل چهارم: از هنگام خروج از عراق تا زمان خروج از پاریس؛ فصل پنجم: از هنگام ورود به ایران و اقامت موقت در تهران تا پایان اقامت در قم؛ فصل ششم: از هنگام بازگشت از قم به تهران تا رحلت.

در فصل ششم، خاطراتی مربوط به جنگ و رزمندگان ارائه شده است؛ از جمله: پر کردن آجیل برای رزمندگان و ارسال به جبهه، ملاقات با طلاب رزمنده در هنگام نماز و ملاقات با دختر بچه‌ی شهید مفقودالاثر و هدیه‌ی گردنبند به او.

ما و ماه: بر اساس خاطره‌ای از دوران نوجوانی سردار شهید مسلم شیرافکن

محمد جهان تیغ؛ تصویرگر محمد حیدریان. - شیراز: کنگره سرداران و ۱۴ هزار شهید استان فارس، (چاپ اول): ۱۳۸۰.

۲۴ ص. - (کنگره سرداران و ۱۴ هزار شهید استان فارس؛ ۵۶).

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه.

شهید مسلم شیرافکن در تاریخ ۲۹ / ۵ / ۱۳۴۱ به دنیا آمد و در سحرگاه ۱۸ / ۸ / ۱۳۷۰، به علت آسیبهای ناشی از جراحات شیمیایی (که در زمان جنگ، در جزیره‌ی مجنون به او رسیده بود) به شهادت رسید. کتاب حاضر داستانی از زندگی اوست. داستان درباره‌ی انقلاب است. محسن و مسلم دو دوست و همکلاسی بودند و تصمیم گرفتند برای شعار دادن به پشت بام بروند. در همین حال، سربازان شاه، جوانی را تحت تعقیب قرار داده بودند. آنها با شعار دادن و ایجاد مزاحمت برای سربازان، امکان فرار جوان را فراهم می‌کنند. اما سربازان، آنها را تعقیب می‌کنند. در لحظه‌ی فرار، مسلم از محسن جدا می‌افتد و فکر می‌کند که او را گرفته‌اند. وی در حالی که ناراحت به منزل باز می‌گشت، محسن و پدرش را می‌یابد. پدر محسن برای کمک به فرار پسرش، مورد اصابت گلوله‌ی سربازان قرار می‌گیرد و زخمی می‌شود. آنها، هر سه با هم، به منزل باز می‌گردند.

مردی با چفیه سفید: بر اساس زندگی شهید عباس کریمی

اصغر فکور. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، سوره مهر؛ بنیاد شهید انقلاب اسلامی، معاونت پژوهش و تبلیغات، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۷۷ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوان، قصه فرماندهان؛ ۷).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مندرجات: ماجرای یک دوست؛ سرباز انقلاب؛ «فتح بدون جنگ»؛ کمین در کمین؛ مردی با چفیه سفید؛ خلبانی که می‌خواست اسیر باشد؛ بسیجی تازه وارد؛ طلوع در شرق دجله.

کتاب حاضر شامل هشت داستان کوتاه از زندگی «شهید عباس کریمی قهرودی» [مسؤول اطلاعات عملیات، فرمانده‌ی تیپ سلمان لشکر محمد رسول الله (ص)] است. وی در سال ۱۳۳۶، در روستای قهرود از توابع کاشان به دنیا آمد و در سال ۱۳۶۳ در عملیات بدر، (در شرق دجله)، به شهادت رسید. موضوع داستان‌ها به ترتیب، عبارت است از: «آشنایی با یک دوست جدید در کلاس اول دبستان؛ سربازی و دوران انقلاب و فعالیت‌های شهید در پادگان؛ آزاد سازی اهالی روستای دزلی از دست دموکراتها؛ عملیات در منطقه‌ی تپه‌ی هشتاد و پنج اسیر و منهدم

[صفحه ۱۲۷۱]

کردن نیروهای دشمن؛ برخورد بسیجی‌ها با وی و نشناختن او، درخواست کمک بسیجی‌ها از او برای کندن سنگر، (بدون شناختن وی)، قبول موضوع و مشارکت در کندن سنگر و در پایان، شرمندگی آنها و بالاخره، شرح نحوه‌ی شهادت شهید کریمی».

مسافر: بر اساس زندگی غلامحسین افشردی (حسن باقری)

داوود بختیاری دانشور. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، سوره مهر؛ بنیاد شهید انقلاب اسلامی، معاونت پژوهش و تبلیغات، نشر شاهد، (چاپ اول): ۱۳۸۱.

۸۰ ص. - (دفتر ادبیات و هنر مقاومت، واحد کودک و نوجوانان، قصه فرماندهان؛ ۱۰).

شمارگان: ۵۰۰۰ نسخه.

مندرجات: زندگی نامه؛ روز تولد؛ مسافر؛ اخراج؛ یک روز و یک عهد؛ روز پیروزی؛ میهمان ناخوانده؛ حسن آقا!؛ نامه‌ای برای بهشت؛ آخرین شناسایی.

این کتاب حاوی نه داستان کوتاه از زندگی شهید غلامحسین افشردی - جانشین فرمانده‌ی یگان زمینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی - است. که بر اساس خاطرات واقعی نوشته شده‌اند. وی در سال ۱۳۳۴ متولد شد و در سال ۱۳۶۱ به شهادت رسید. موارد زیر، از جمله مطالب کتاب هستند: «تولد و نام‌گذاری؛ زیارت حرم امام حسین (ع) در کودکی؛ پذیرایی از پیرمرد مسافر در راه مانده؛ قبولی در دانشگاه ارومیه، برپایی جلسات قرآن، درگیری با رئیس دانشگاه و اخراج از دانشگاه؛ عهد با خدا و وفای به عهد؛ فرار از پادگان دراوج درگیری‌های انقلاب؛ برخورد با رزمندگانی که در خط مقدم به تذکرات وی بی‌توجه بودند؛ برخورد با مسؤولان قطع سهمیه‌ی کمپوت رزمندگان مستقر در خط؛ فراهم آوردن مقدمات عملیات رمضان؛ آخرین شناسایی شهید باقری از منطقه‌ی غرب رودخانه‌ی دویرج و شرح نحوه‌ی شهادت وی».

معلم فراری، بر اساس زندگی شهید محمد ابراهیم همت

رحیم مخدومی. - تهران: سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری، دفتر ادبیات و هنر مقاومت، (چاپ اول): ۱۳۷۹.

۷۸ ص. - (واحد کودک و نوجوان دفتر ادبیات و هنر مقاومت، قصه فرماندهان؛ ۲).

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه.

مندرجات: یک جور زندگی؛ مورچه‌های زیر ماشین؛ آشی که یک وجب روغن داشت؛ معلم فراری؛ سلاح زیر برف؛ پاهای

بزرگ؛ ظرفشوی نیمه شب؛ وحشت از شیشه؛ پس گردنی؛ لبخندی که روی سینه ماند.

کتاب مجموعه‌ای ده قسمتی است که بر اساس خاطرات زندگی حاج همت (متولد سال ۱۳۳۴، در قمشه‌ی اصفهان) نوشته شده‌اند. وی پس از پایان تحصیلات ابتدایی، به دانشسرای تربیت معلم و بعد از آن، به سربازی رفت. بعد از پیروزی انقلاب، به فرماندهی سپاه شهرستان پاوه و سپس معاونت و بعد، فرماندهی لشکر محمد رسول الله (ص) منصوب شد و سرانجام در ۱۳۶۲ در جزیره‌ی مجنون به شهادت رسید. برخی از مطالب کتاب، عبارتند از: «معلم فراری»، خاطره‌ی تدریس قبل از انقلاب و روز قبل از فرار و تعریف ساختار نظام برای بچه‌ها؛ «سلاح زیربرف»، خاطره‌ای از رفتار شهید همت در کردستان؛ «پاهای بزرگ»، استفاده از پوتینهای کهنه و وصله‌دار برای برابری با رزمنده‌ها؛ «ظرف‌شوی نیمه شب»، شستن مخفیانه ظروف سایرین در جبهه و...

[صفحه ۱۲۷۲]

میهمان ملائک، بر اساس خاطراتی از سردار سرتیپ پاسدار شهید یدالله کلهر

نویسنده امیرحسین فردی؛ ویراستار محمدباقر شمسی‌پور؛ تصویرگر م. مهاجر. - [تهران]: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، ۱۳۷۷.

۱۰۴ ص. - (کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران؛ ۵. داستان نوجوانان؛ ۹).

گروه سنی «د» (دوره راهنمایی).

مندرجات: چوپان گله گم شده؛ شب سفید؛ رخنه در باغشاه؛ میهمان ملائک.

کتاب، حاوی چهار داستان بر اساس خاطراتی از زندگی سردار سرتیپ «شهید یدالله کلهر» تا شهادت وی است. از میان داستان‌های این کتاب، داستان «میهمان ملائک» در ارتباط با دفاع مقدس است و حکایت خلوص شهید کلهر و اعمال شهید کلهر در جبهه است. او شبها، بدون اینکه کسی متوجه شود، پوتینهای رزمندگان را واکس می‌زد. در پایان داستان، نحوه‌ی شهادت شهید کلهر نقل شده است. او در دی ماه ۱۳۶۵ در عملیات کربلای پنج - در حالی که برای شرکت در جلسه‌ای، عازم پشت جبهه بود - دعوت حق را لبیک گفت و به خیل شهیدان پیوست. داستان‌های دیگر در ارتباط با زندگی وی از دوره‌ی نوجوانی تا پیروزی انقلاب هستند. خلاصه‌ای از زندگینامه سردار سرتیپ «شهید کلهر» نیز در کتاب آمده است.

نان و یاس، بر اساس خاطره‌ای از دوران نوجوانی جاویدالاثر احمد متوسلیان

نویسنده علی آقاغفار؛ ویراستار محمدباقر شمسی‌پور؛ تصویرگر م. مهاجر. - تهران: کنگره بزرگداشت سرداران شهید سپاه و ۳۶ هزار شهید استان تهران، کمیته انتشارات، ۱۳۷۶.

۲۳ ص.: مصور (رنگی). - (مجموعه قصه‌های سرداران شهید؛ ۶).

گروه سنی «ج» (کودکان ۹ تا ۱۲ سال.

داستان، مربوط به یکی از روزهای گرم تابستان سال ۱۳۴۴ - دو سال بعد از واقعه‌ی پانزدهم خرداد ۱۳۴۲ - است. احمد که نوجوانی بیش نیست، تحت تأثیر افکار پدر مبارزش، فردی شجاع و جسور بار آمده و از حق و ناحق به راحتی نمی‌گذرد. آن روز، احمد و دوستش بعد از خرید نان، برای دیدن پدر احمد به سمت مسجد می‌روند. در راه، سربازهای زیادی را می‌بینند که در همه جا هستند. مدتی بعد از ورود آنها به مسجد، یکی سراسیمه وارد شده و پیشنماز را، که با پدر احمد و پدر دوستش سرگرم صحبت

درباره‌ی اعلامیه‌های امام هستند، متوجه آمدن سربازها می‌کند. احمد تا رسیدن سربازها، اعلامیه‌ها را از پدرش می‌گیرد و لای نانها می‌گذارد و همراه دوستش با ترفندی از مسجد خارج می‌شود و همه را از مهلکه نجات می‌دهد. در پایان کتاب، خلاصه‌ای از زندگینامه‌ی جاویدالاثر احمد متوسلیان و فعالیت‌ها و نحوه‌ی اسارتش در لبنان به چاپ رسیده است.

نبرد با تانک‌ها، داستان مصور از زندگی سردار شهید حاج مهدی زندی‌نیا

احمد عربلو. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، (چاپ اول): ۱۳۷۶.

۱۹ ص.: مصور (رنگی).

عنوان پشت جلد به انگلیسی: The Tanks Battle

شمارگان: ذکر نشده است.

این کتاب به مناسبت کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان چاپ شده است.

شهید مهدی زندی‌نیا در روز اول بهمن ماه ۱۳۳۷ به دنیا آمد. حاج مهدی زندی‌نیا فرمانده‌ی ادوات لشکر ۴۱

[صفحه ۱۲۷۳]

ثارالله بود. او در اولین روزهای عملیات کربلای پنج در نوزدهم دی ماه ۶۵ با نام مقدس شهادت همراه شد. داستان این کتاب، طرح موفق او را در جهت حفظ شهر مهران در جنگ تحمیلی نشان می‌دهد. در این داستان، پس از عملیات والفجر هشت، با توجه به این که نیروهای خودی به مرخصی رفته و خطوط ایران دارای تعداد کمی رزمنده بود، منطقه‌ی مهران مورد هجوم تانکهای دشمن قرار می‌گیرد و به حاج مهدی خبر داده می‌شود. وی در حالی که از ناحیه‌ی دست مجروح بود، با یک ابتکار عمل جالب، با چند موتور در خط مقدم جابجا شده و از سنگرهای مختلف اقدام به شلیک پی‌درپی آرپی هفت می‌کند تا دشمن گمان کند نیروهای تازه نفس به منطقه آمده‌اند، و یا اطلاعات داده شده اشتباه بوده است. دشمن عقب‌نشینی می‌کند و منطقه‌ی مهران نجات می‌یابد.

هدف قلب دشمن، داستان مصور بر اساس زندگی سردار شهید میرقاسم میرحسینی جانشین فرماندهی لشکر ۴۱ ثارالله

نوشته احمد عربلو؛ نقاشی: رفعت بدری حسن. - کرمان: لشکر ۴۱ ثارالله، ۹.۱۳۷۶ ص.: مصور (رنگی).

شمارگان: ۳۳۰۰ نسخه.

این داستان بر اساس خاطره‌ای از رزمنده حبیب شهرکی برای گروه سنی نوجوانان بازآفرینی و به مناسبت کنگره بزرگداشت سرداران شهید استان‌های کرمان و سیستان و بلوچستان منتشر شده است.

سردار شهید «میرقاسم میرحسینی» در خرداد ماه ۱۳۴۲ در سیستان به دنیا آمد. او در عملیات آزاد سازی خرمشهر شرکت داشت و طی جنگ تا فرماندهی گردان شهید مطهری لشکر ۴۱ ثارالله پیش رفت و در دی ماه ۱۳۶۵ به شهادت رسید. این کتاب، داستان مصوری از حماسه‌ای است که او آفرید. در یکی از عملیات لشکریان اسلام، محور قله‌ی قلاویزان تحت فرماندهی شهید میرحسینی بود. پس از عبور از میدان مین، عملیات لو می‌رود و دشمن منطقه را به شدت زیر آتش گرفته، نیروهای رزمنده را در میدان مین زمین‌گیر می‌کند. با دیدن این وضع، شهید میرحسینی یک تنه به صف دشمن حمله می‌کند. این کار وی باعث تضعیف روحیه‌ی دشمن و قوت نیروهای اسلام می‌شود و در نتیجه، عراقی‌ها شکست می‌خوردند.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحیم

جاهِدُوا بِأَمْوالِکُمْ وَ أَنْفُسِکُمْ فی سَبیلِ اللَّهِ ذلِکُمْ خَیْرٌ لَکُمْ إِنْ کُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السّلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلبیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف :دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :

الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه

ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و...

د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز)طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...

ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت : ۲۳۷۳ شناسه ملی : ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳ ، شماره کارت :۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳و شماره حساب شبا : IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱-۰۶۰۹-۵۳به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام -: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

قائمیه
مرکز تحقیقات رایانه‌ای
اصفهان
WWW
برای داشتن کتابخانه های‌تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشـــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹